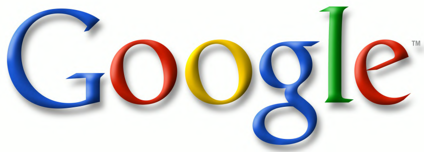

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

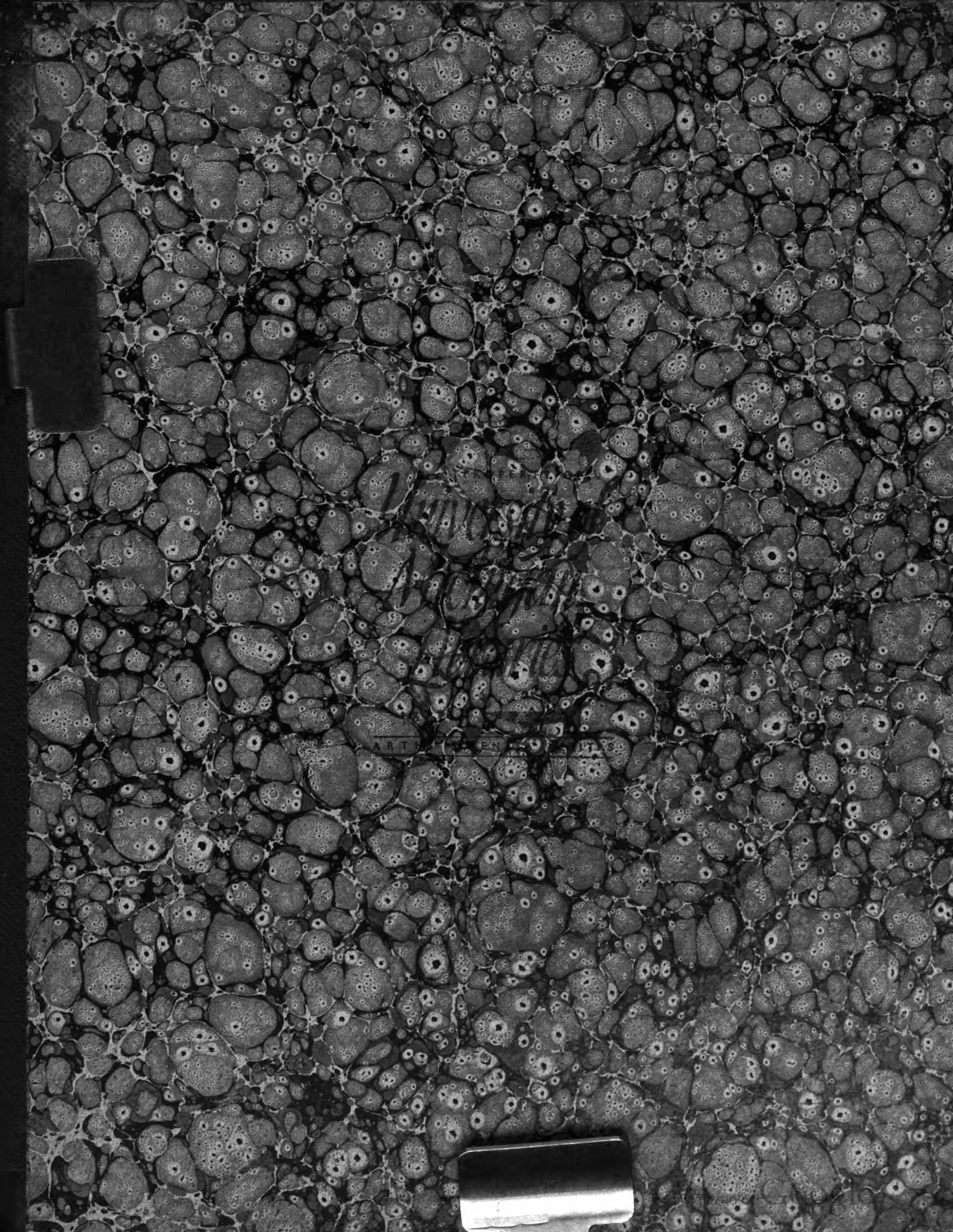
Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

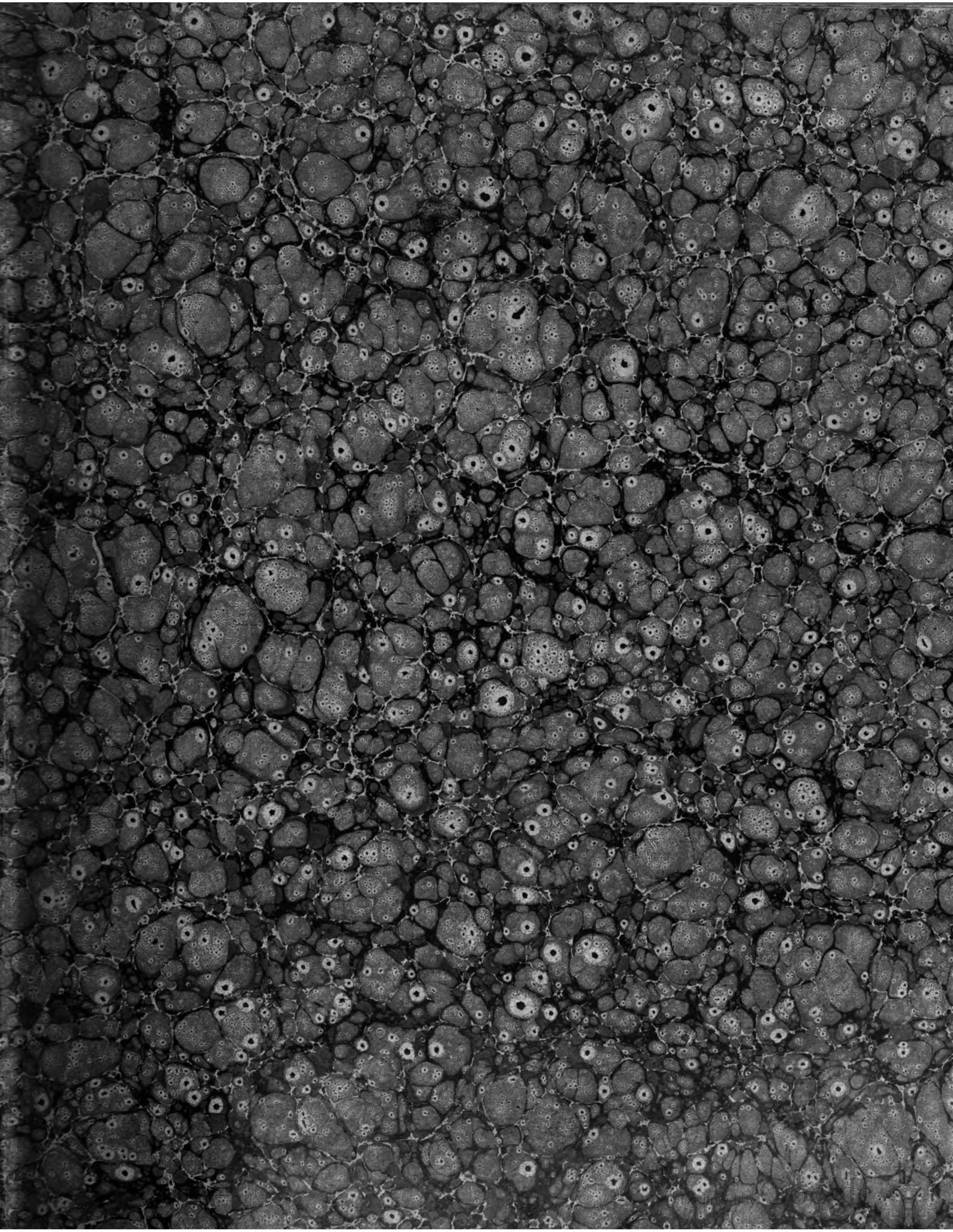
We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at http://books.google.com/

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Det norske Sprogs

væsentligste Ordforraad,

sammenlignet

med Sanskrit og andre Sprog af samme Æt.

Bidrag til en norsk etymologisk Ordbog

af

Chr. Andr. Holmboe,

Professor i de orientalske Sprog ved det kgl. norske Universitet, Ridder af St. O. O. og af N. O., Medlem af det kgl. norske Videnskabsselskab, det kgl. nordiske Oldskriftsselskab i Kjöbenhavn, det tydske orientalske Selskab i Halle og Leipzig og det asiatiske Selskab i Paris, corresp. Medlem af det kgl. Vitterhets Historie og Antiqvitets-Akademie i Stockholm, det kgl. Videnskabs-Societet i Upsala, det keiserl. archæologiske Selskab i St. Petersborg, Selskabet for Östersöe-Provindsernes Historie og Oldsager i Riga, Nationalinstitutet i Washington, det amerikanske orientalske Selskab i Boston, udenlandsk Medlem af det numismatiske Selskab i London og Æresmedlem af det archæologiske Selskab i Madrid.

Udgivet ved Understöttelse af det kgl. norske Videnskabsselskab.

Wien.

Trykt i det keiserlig-kongelige Hof- og Stats-Trykkerie.

I Commission hos E. Kummer i Leipzig.

1852.

Digitized by Google

839.63
H753nn

Digitized by Google

536550-013

Fortale.

Europas samtlige nuværende Folkeslag nedstamme fra Asien. Dette er en deels paa historisk deels paa linguistisk Vei saa vel begrundet Kjendsgjerning, at den ikke letteligen mere bliver omtvistet. De bestaae af to forskjellige Ætter, af hvilke den ene er i stærkt Aftagende, medens den anden bedækker den störste og bedste Deel af Europa. Den förste, der kaldes snart den ćudiske eller skythiske, snart den turanske, har i Oldtiden været vidt udbredt i det nordlige Europa, fornemmelig i Rusland, Sverige og Norge; men er især i de to sidstnævnte Lande efterhaanden trængt tilbage mod Norden, saa at kun et ringe Antal af denne Folkeæt, under Navn af Lapper og Finner, nu tildags med sine Rensdyr drage om i de nordligste til Agerbrug uskikkede Egne, medens den störste Deel af Finland og en Deel af det nordlige Rusland ligeledes beboes af Folk af denne Æt. En anden Stamme af samme Æt, Maǵjarerne, beboer Ungarn og Siebenbürgen, og har der lige til vore Dage haandthævet sig som det herskende Folk. Til den ćudiske Æt synes ogsaa Baskerne eller Öskaldunerne i de nordvestlige Pyrenæer og ved Kysterne af det biskaiske Hav at höre; thi deres Sprog (öskarisk) har adskillgt tilfælleds med Finsk, Lappisk og Maǵjarisk. Endelig henhöre til denne Æt de förft i det femtende Aarhundrede indvandrede Tyrker, hvis oprindelige Bopæle have været i Mellemasien, hvor deres Frænder, Turkmanerne og Mongolerne, endnu boe.

Den anden i alle Henseender betydeligere Folkeæt, hvis Frænder i Asien beboe Forindien, Persien og de kaukasiske Lande, har man kaldt snart den japhetiske, snart den irânske eller ariske, snart den indo-europæiske. Denne deler sig i adskillige Stammer, nemlig:

1. Den keltiske eller celtiske, som i forhistorisk Tid formenes at have havt Central-Europa inde, men efterhaanden blev fortrængt mod Nordvest, saaledes at dens Levninger nu blot findes i Bretagne, Corn-

Digitized by Google

wall, Wales, Ireland og Nordskotland. Det celtiske Sprogs Dialecter ere Armoricansk i Bretagne, Cornisk i Cornwall, Irsk eller Ersisk i Ireland, Welsk i Wales og Gælisk i Skotlands Höilande. At disse Dialecter tilhöre den indogermaniske Sprogæt, er först i de sidste Decennier bleven godtgjort.

2. Den helleniske eller græske, der nedsatte sig i den sydöstlige Deel af Europa, og hvis Bolig indskrænker sig til Kongeriget Grækenland med omliggende Öer og en Deel af Tyrkiet.

3. Den romanske, der fra Italien af udbredte sig især mod Vest og Nordvest og nu bedækker hele Italien, en stor Deel af Schweitz, næsten hele Frankrig og Spanien, samt Portugal og tildeels Moldau og Valachiet.

4. Den germaniske, der for Tiden bedækker hele Tydskland, Preussen, Holland og den störste Deel af Belgien og England. Dens Hovedsprog ere i ældre Tider Gotisk (ogsaa kaldet Mösogotisk), Oldhöitydsk, Oldsachsisk og Angelsachsisk, i vor Tid Höitydsk, Hollandsk og Engelsk.

5. Den norröne (ogsaa kaldet den skandinaviske), der i vore Dage beboer den störste Deel af Norge, Sverige, Danmark, hele Island, Færöerne, en Deel af Grönland, Skotlands Lavlande, tildeels Örkenöerne og Schetlandsöerne, samt Vestkysten af Finland. Dennes Hovedsprog ere i ældre Tid: Oldnorsk (mindre rigtigt kaldet Islandsk), med en rig Litteratur, Oldsvensk og Olddansk, med en mindre omfattende og yngre Litteratur end hiin; og i nyere Tid: Islandsk, Svensk, Dansk og Norsk (det sidste i de Dannedes Mund kun lidet forskjelligt fra Dansk).

6. Den slaviske eller slavoniske (ogsaa kaldet den sarmatiske), der har sit Sæde i Europas östligste Egne, nemlig i Rusland, Polen, de östlige Dele af det preussiske Monarchie, Lausitz, Böhmen, Mähren, Gallicien, Dele af Moldau og Valachiet, Croatien, Slavonien, de sydlige Egne af Österrig og de nordlige af Tyrkiet. Denne Stammes Hovedsprog ere: Oldslavisk eller Kirkeslavisk (hvori Bibeloversættelsen er skreven), Russisk, Polsk, Böhmisk eller Czekkisk, og Slovenisk (i det sydlige Österrig og Slavonien).

7. Den lettisk-litthauiske, der beboer Litthauen, Lifland, Curland og Semgallen. Denne Stammes Hovedsprog, Lettisk og Litthauisk, hvortil i ældre Tid kom Preussisk, have saameget tilfælleds med de slaviske Sprog, at nogle Ethnographer ansee dem som Grene af

Digitized by Google

disse, medens andre opföre dem som en egen Stamme, da Sprogene dog ogsaa have adskilligt fra de slaviske afvigende.

Disse syv Stammer ere ikke i den Betydning sideordnede, at man kan tænke sig Afstanden mellem dem lige stor; men, ligesom den sidstnævnte er nærmere beslægtet med den slaviske end med nogen af de övrige, saaledes ere ogsaa den norröne og den germaniske indbyrdes nærmere beslægtede end med nogen anden. *

Ved Siden af disse Stammer, der have skudt sine Grene ud over den störste Deel af Europa og omfatte en endnu större Deel af dets Befolkning, voxe fremdeles beslægtede Stammer paa Asiens Jordbund. Blandt disse er den nordindiske af den störste Vigtighed for Lingvistiken. I det nordlige Indien boede nemlig allerede i talrige Aarhundreder för Christi Födsel, ved Bredderne af Indus, Gangâ, Jamuna og Setleǵ, et Folk, som har efterladt sig mange herlige Mindesmærker, hvoriblandt en rig Litteratur, forfattet i et höit uddannet Sprog, Sanskrit. Til dette slutter sig Oldtidens Almue-Dialect i samme Egne, Prakrit, Budd'isternes hellige Sprog, Pali, og alle sildige Dialecter i Nordindien, saasom Bengalsk, Hindi, Brâǵbaǩa, Hindustansk (ved Mohammedanerne stærk opblandet med Persisk og Arabisk) og flere. Til samme Æt höre Persiens ældre og nyere Sprog: Zend** (hvori de zoroastriske Ilddyrkeres, Gebrernes eller Parsernes, hellige Skrift, Zendavesta, er forfattet); Oldpersisk, der ei besidder anden Litteratur end en Mængde Indskrifter, med Kileskrift indhugne i Klippevægge, samt Vægge af Templer og Paladser, der i over totusinde Aar have ligget i Ruiner i Persiens sydvestlige Klippeegne; Pehlevi eller Huzvâresch (med stærk Tilsætning af Aramæisk); Pârsi (en middelalďersk persisk Dialect); Nypersisk; Afghanisk i Östpersien eller Afghanistan m. fl. Ogsaa Oldmedisk hörer herhen, saavidt man kan skjönne af de endnu ufuldendte Forsög paa at dechiffrere en Mængde blandt Kurdistans Bjerge opdagede Indskrifter. Endvidere höre nogle kaukasiske Sprog, saasom Ossetisk og Lazisk, til samme Æt. Georgisk og Armenisk have ogsaa indo-euro-

* Forskjellige Forfattere have forskjellige Variationer i Opstillingen af de indo-europæiske eller ariske Folkeætter. Sml. Keyser, om Nordmændenes Herkomst, S. 266 flg. Daa, om den litauiske Folkestammes Forhold til den slavoniske, S. 20 flg.

** Jeg har brugt dette Ord i sædvanlig antagen Betydning, uagtet Spiegel i sin Pârsi-Grammatik, S. 205 flg., har gjort det indlysende, at Sproget egentlig heder Avesta.

Digitized by Google

pæiske Slægtsmærker, men have undergaaet större Forandringer end de förnævnte.

Med Gesenius, Ewald, Fürst, Meyer og Fl. antager jeg derhos, at de semitiske Sprog staae i Slægtskabsforhold til de indo-europæiske, men, da dette er langt fjernere end imellem de sidstnævnte indbyrdes, betragtes hine sædvanligviis som en egen Æt.

For den sammenlignende Sprogforskning er blandt alle de indo-europæiske Sprog intet vigtigere end Sanskrit; ved sin höie Ælde, store Rigdom og Uddannelse spreder det nemlig meget Lys over alle de övrige. Er det end ikke selv det Ursprog, hvorfra disse nedstamme, saa har det dog alle Mærker af at ligge Ursproget meget nær, og henter derfra sin Berettigelse til at optræde som Dommer i Tvivl og Tvist om sjeldne Ords Betydning og dunkle Formers Oprindelse i de yngre beslægtede Sprog.

Erkjendelsen heraf er imidlertid saa ny, at der endnu mangler meget i det Udbytte, som kan ventes af en udförlig Sammenligning mellem Sanskrit og de enkelte beslægtede Sprog, uagtet de Kjæmpeskridt, som Bopp i sin vergleichende Grammatik har gjort paa denne Bane, og den Masse af Lys, der ved Pott's, Benfey's, Eichhoff's og Fleres Værker allerede er spredt over flere af de ovennævnte Sprog. I disse Værker er næsten intet Hensyn taget til vort Oldsprog, og dettes Behandling er derfor bleven uden synderlig Paavirkning af de gjennem ovennævnte Mænds Værker vundne Resultater. *

Da den lærde danske Sprogforsker Rask i Aaret 1818 udgav sin allerede i 1814 færdige og kronede Prisafhandling: Om Oprindelsen af det nordiske eller islandske Sprog, var Kjendskabet til Sanskrit i Europa saa ringe og Hjælpemidlerne til at studere det saa faa og saa vanskelige at overkomme, at det ikke er at undres over, at han dengang kunde betvivle noget andet Udbytte for deslige Forskninger af österlandske Sprog, end det, der gjennem de af ham benævnede trakiske Sprog (d. e. Græsk og Latin) som Mellemled kunde udvindes. Havde han levet i vore Dage, vilde han have seet Sagen fra en gandske anden Side, og sandsyn-

* Kun fölgende herhen hörende Afhandlinger ere udkomme: Westergaards: *On the connexion between Sanskrit and Icelandic*, i *Mémoires de la société des antiquaires du Nord*, 1840—1843, p. 41 sqv., og mine Universitetsprogrammer: *Sanskrit og Oldnorsk*, 1846, *Det oldnorske Verbum*, 1848, og *Om Pronomen relativum og nogle relative Conjunctioner*, 1850. I de siden min förste Afhandling udkom forlöbne Aar har jeg fundet Anledning til at forandre mine Anskuelser af nogle der opstillede Sammenligninger. hvilket af nærværende Værk vil sees.

Digitized by Google

ligviis forlængst have beriget Litteraturen med herhen sigtende Værker. Det er nemlig först i de sidste Decennier, at Sanskritlitteraturen i Europa har vundet mange Dyrkere; Lærestole for den ere oprettede ved flere Universiteter, en Mængde Værker udgivne, saavel Texter og Oversættelser, som Ordböger, Grammatiker og andre til Litteraturens Belysning henhörende Afhandlinger. Herved blev Blikket aabnet for de Skatte, som ogsaa europæiske Sprogs Forskere kunde hente i den indiske Litteratur og gjöre frugtbringende for deres respective Studier. Saasnart dette indsaaes, begyndte ogsaa Arbeidet; men Feldtet er stort og lang den Forberedelse, som er nödvendig, for at blive skikket til at deeltage i Arbeidet. Der var derfor endnu kun Faa, som dermed beskjæftigede sig, da Rask's Dödsfald i 1832 indtraf.

Men medens vort Oldsprog kun har været Gjenstand for ringe Opmærksomhed af de Mænd, som have bygget deres Sprogsammenligninger paa indisk Grund, er det bleven meget udförligen behandlet af J. Grimm i hans berömte tydske Grammatik, hvori dets Forhold til de germaniske Sprog er fremstillet med megen Lærdom og Grundighed. Forfatteren har imidlertid kun taget lidet Hensyn til Sanskrit, og har derved efterladt en Efterhöst for fölgende Forskere, naar Spörgsmaalet er om vort Sprogs Oprindelse og om Forklaring af en Masse Ord og Former, som i de germaniske Sprog ikke finde tilfredsstillende Belysning. Det er som Medarbeider ved denne Efterhöst jeg optræder, efter i en Række af Aar at have samlet Materialier til at fylde et Hul i Grandskningen af vort Sprog, som ældre Forskere have efterladt aabent.* Jeg er mig vel bevidst, at det ikke har lykkets mig at finde ethvert brugbart Straae, ligesom jeg heller ikke stoler paa, at alt, hvad jeg leverer, vil blive godkjendt, men frygter, at Et og Andet ved nöiere Dröftelse vil befindes at være for let. Jeg nærer dog det Haab, at den störste Deel af hvad jeg har sanket, vil blive erkjendt som brugbart Material til en mere dybtgaaende Grandskning af vort Sprog. Det var en Gang min Tanke at stræbe derhen, at jeg kunde bearbeide Stoffet til en udförlig Sammenligning saavel i grammatisk som lexicalsk Henseende. Men i Aarenes Löb blev jeg efterhaanden overtydet om Umuligheden af, ved Siden af mit Hovedstudium (den semitiske Philologie) og mine Em-

* Det eneste mig bekjendte Værk, som i noget Omfang har benyttet det Oldnorske til Sammenligning med beslægtede, saavel europæiske som asiatiske Sprog, er Dr. L. Diefenbach's vergleichendes Wörterbuch der gothischen Sprache, Frankfurt am Main 1846 flg.; men ogsaa i dette ere kun de oldnorske Ord, som kunne belyse de gotiske, optagne.

Digitized by Google

bedsforretninger, at kunne tilveiebringe den til et saadant Arbeide fornödne Tid. Jeg besluttede mig derfor for nogle Aar siden til, at udgive mine Materialier saaledes bearbeidede og ordnede, som Tiden kunde tillade mig det, for at de yngre Mænd, som optage Traaden, hvor jeg slipper den, kunne spare den betydelige Tid, som medgaaer til at samle og ordne deslige Materialier, og saameget för kunne skride til at uddrage flere og mere bestemte Resultater, end jeg har seet mig istand til at skaffe tilveie. Blandt saadanne vil jeg her blot nævne Lydlæren, hvori vistnok de hyppigst forekommende Overgange i de væsentligste Sprog ere opdagede, men hvori man dog ikke endnu, paa meget nær, har seet sig istand til at begrunde og begrændse alle Undtagelser. Selv den vigtige Grimmske Lydovergangslov er ikke exclusiv; den indrömmer, som Alt hvad der stötter sig til Induction, Undtagelser; naar man ved Siden af de Rækker, hvortil den stötter sig, opstiller andre, om end mindre talrige Rækker af Ord, hvori vise sig Overgange, som ei stemme med hiin Lov, er man berettiget til at troe, at enten de hidtil ubekjendte Motiver for hine Rækker ikke i disse ere tilstede, eller at der i disse ere komne nye Motiver til, som have modificeret eller ophævet hine. Her er det en Opgave for Grandskningen at udfinde Motiverne; men, for at udfinde dem, kræves et stort Apparat af Exempler, for at Resultatet kan blive paalideligt. Af et saadant bör man derfor ikke udelukke, hvad der physiologisk lader sig begrunde, om det end synes at stride mod godkjendte Love.

Den sammenlignende Sprogforsker har at tage Hensyn deels til Ordforraadet, deels til Sprogbygningen. I ældre Tider finder man i Almindelighed blot det förste Hensyn iagttaget; Vigtigheden af det andet er först i sildigere Tider bleven erkjendt, og af Enkelte endog stillet höiere end hiint. Men begge ere lige vigtige; thi ved det blotte Hensyn til Ordmassen forledes man let til at antage Slægtskab der, hvor politiske, religiöse eller sociale Forholde have foranlediget Optagelsen af en Mængde fremmede Ord, som f. Ex. af det Arabiske i det tyrkiske, persiske og flere Folks Sprog, hvor Mohammedanismen er bleven herskende Religion. Her udskiller Kjendskabet til Sprogbygningen med Lethed de fremmede Elementer. Paa den anden Side vilde eensidigt Hensyn til Sprogbygningen let kunne forlede til at fornægte Slægtskab, hvor det virkeligen finder Sted. Anstillede man f. Ex. Sammenligning mellem Sanskrit med den rige Flexion og Engelsk, hvor næsten al Flexion er ophört, vilde man, naar Mellemled

Digitized by Google

manglede, kun ved Hjælp af Ordforraadet kunne godtgjöre Slægtskabet. Uagtet jeg saaledes anseer begge Hensyn lige vigtige, har jeg i nærværende Værk dog nærmest holdt mig til det ene, da det hele Feldt, som för anfört, var mig for stort og den grammatiske Behandling, saalænge Bopp's vergleichende Grammatik var ufuldendt, savne en meget væsentlig Hjælpekilde.

Foran Glossaret, som udgjör det Væsentligste af Værkets Indhold, har jeg stillet en Udsigt over Lydlæren, hvori jeg hovedsageligen har havt vort Oldsprog og Sanskrit for Öie, og af andre Sprogs Forholde kun benyttet, hvad jeg har anseet tjenligt til at belyse Forholdet mellem hine tvende. Glossaret har jeg sögt at gjöre saa fuldstændigt, som jeg har kunnet, med Hensyn til de österlandske Sprog, hvorimod jeg har gjort et indskrænket Brug af den europæiske Sprogmasse, for ikke, uden væsentlig Nytte, at foröge Bogens Störrelse til over det Dobbelte. Man har nemlig allerede sammenlignende Ordböger i flere europæiske Sprog, ved hvis Hjælp de fleste Artikler i Glossaret uden Möie ville kunne udfyldes.

Af vort Oldsprog har jeg (med Undtagelse af ὀνόματα ποιητικά, der ikke afgive passende Stof til Sammenligning) optaget alle de Ord, hvortil jeg har troet at finde tilsvarende i noget österlandsk Sprog; dog har jeg blandt Ord af samme Rod kun anfört dem, der adskille sig fra hverandre ved Vocalforandring i det Indre, og i Regelen udeladt alle saadanne, som kun ved Afledsendelser ere forskjellige fra Stammeordene. Af sammensatte Ord har jeg ogsaa kun optaget saadanne, som indeholde Elementer, der udenfor Sammensætningen enten ikke forekomme eller ikke optræde i den Form, som de i Sammensætningen have erholdt. Min Hovedkilde for dette Sprogs Vedkommende har været Björn Haldorsens islandske Lexicon. Vel veed jeg, at deri forekomme flere Ord, som ikke ere gjenfundne i vor ældre Litteratur, men fra det nyere Islandske ere optagne, deels af Forfatteren, deels af Udgiveren. Jeg har dog anseet mig berettiget til at ansee saadanne for ægte (om end i Formen lidt forandrede) oldnorske, naar tilsvarende Ord forekomme i noget beslægtet asiatisk Sprog, og har betragtet det som noget Tilfældigt, at ei noget af Lexicographer benyttet Oldskrift har dem. Endvidere har jeg benyttet de til senere udgivne Texter tilföiede Glossarier, samt Hr. Lector R. Ungers haandskrevne Tillæg til ovennævnte Lexicon, hvilke han velvilligen har laant mig, med Tilladelse til deraf at benytte, hvad jeg havde Brug for, — en Tilladelse, for hvilken jeg skylder, her offentligen at bevidne ham min forbindtlige Taksigelse.

Digitized by Google

Som Supplement har jeg tilföiet en Deel Ord af vort Almuesprog, som ei ere gjenfundne i vor ældre Litteratur, men hvis Ælde ikke destomindre tör ansees utvivlsom, naar de gjenfindes i Österland.

Hvad Stoffets Anordning betræffer, da har den Methode, at opstille Rödderne i alphabetisk Orden og under hver enkelt at indordne Derivaterne, vistnok det Anbefalelsesværdige ved sig, at man derved faaer en lettere Oversigt over Forholdet mellem alle fra en fælleds Rod udgaaende Ord; men der indtræder saa mangfoldige Tilfælder, hvori Roden endnu ei lader sig med Sikkerhed angive, hvorfor jeg har foretrukket den alphabetiske Orden af de enkelte Ord, dog med Gruppering af beslægtede og Henviisning til Grupperne for de deri udenfor den alphabetiske Orden henstilledes Vedkommende. Den sindige Etymolog tilstaaer heller, at han ikke kjender Roden, end han antager en Derivation, som aabenbar er greben af Luften, saasom en og anden, der af indiske Lexicographer er opstillet, f. Ex. लट्व, laṭva, *en Hest*, af लट्, laṭ, *at være som et Barn;* स्वसृ, svasṛ, *en Söster*, af सु, su, *vel*, og अस्, as, *at være.*

Vil man desuagtet fölge Röddernes alphabetiske Orden, maa man enten indskrænke sig til den Deel af Ordforraadet, hvor Roden med Sikkerhed lader sig angive, og som Fölge deraf forbigaae en stor Masse af Ord, der dog i flere af de Sprog, man sammenligner, aabenbar have fælleds Oprindelse, eller man nödes til at opstille en Mængde Hypotheser, og udsætte sig for, senere at kalde mange af dem tilbage. Man læse f. Ex. Benfey's i flere Henseender fortjenstlige griechisches Wurzellexicon, hvori Röddernes alphabetiske Orden fölges, og man vil finde, at ikke alene i Texten selv ofte findes Berigtigelser af noget Foregaaende, men hans udförlige „Nachträge" og „neue Nachträge" i I. Binds S. XI — XVI og i II. Binds S. 329 — 377 have endnu ikke udtömt Berigtigelserne; i Fortalen til II. Bind blive de fortsatte, med den Erklæring, at Ordenes Henförelse til deres Rödder endnu ikke paa meget nær har naaet deres Maal. Der udfordres derfor endnu meget Forarbeide, forinden et oldnorsk Rodlexicon kan skaffes tilveie. Roden forekommer nemlig ikke ofte som Ordstamme; oftest maa den abstraheres af sine Derivater, og altsaa findes paa Inductionens Vei; men, skal Inductionen være paalidelig, maae Exemplerne være talrige. Jeg har derfor i denne Bog sögt at samle saamange tjenlige Materialier, som jeg har kunnet, og haaber, at den vil kunne yde et væsentligt Bidrag for dem, som senere maatte gjöre sig det til Opgave, at samle de oldnorske Ordrödder, — en Opgave, som jeg, der har savnet et

Digitized by Google

saadant Forarbeide, ikke har kunnet sætte mig, og som paa længere Tid næppe vil kunne vente en heldig Lösning.

I den alphabetiske Ordning af Ordene har jeg fulgt B. Haldorsen, dog med den Forandring, at jeg, ligesom de nyere Udgivere af vore Oldtexter, har brugt *k* istedetfor *q*, samt henflyttet *ö*, som hos Haldorsen fölger umiddelbart efter *o*, til den sædvanlige Plads, sidst i Alphabetet. Jeg har derhos sögt at skjelne mellem *æ* og *œ*, dog uden at stole paa, at jeg heri altid har truffet det Rette, da selv Grimm herom har flere Tvivl.

I Vocalernes Accentuation har jeg oprindelig fulgt Rask, men berigtiget den med Hensyn til *í*, *ó*, *ú* og *ý* efter Grimm og Unger * i de Ord, som staae i Spidsen af Artiklerne. Dog frygter jeg for nogen Unöiagtighed i dette Stykke, da min Opmærksomhed har været formeget optagen med det Övrige.

Ved Valget af de Ord, hvorunder de beslægtede ere grupperede, har jeg ikke anseet det nödvendigt, at fölge nogen bestemt Regel, da de stadige Henviisninger gjöre det ligegyldigt, hvor Gruppen findes. For at henlede Opmærksomheden paa Muligheden af Slægtskab mellem Ord og Grupper, som jeg ikke har vovet at erklære for beslægtede, har jeg ofte ved Sammenligning henviist til saadanne, en Henviisning, som ogsaa findes, hvor beslægtede Ord ere deelte i flere Grupper. Stor Tvivl har jeg betegnet deels ved Spörgsmaalstegn (?), deels ved at sætte vedkommende Ord i Parenthes, deels ved at anföre Sammenligningsled, som udelukke hverandre.

De oldnorske Nominer har jeg, efter sædvanlig Skik, anfört i Nominativ, men med en liden Streg foran Nominativsuffixet *-r*, for at tilkjendegive dets Forskjellighed fra Stammebogstaverne. ** I Sanskrit har jeg, ligeledes efter sædvanlig Skik, udeladt Nominativendelsen og blot anfört Stammen. De med österlandske Typer trykte Ord har jeg, efter Bopp's og Fleres Exempel, stadigen ledsaget med en Omskrivning i europæiske tillempede Typer, for at gjöre Bogens Benyttelse mulig for Mænd, som ei kjende vedkommende Alphabeter.

Paa Grund af den Mistillid, nogle Philologer yttre til Paalideligheden af de Betydninger, indiske Grammatikere tillægge Rödder, der ei som

* See hans Afhandling om det oldnorske Vocalsystem, i Nor II. B. S. 533 flg.

** Som en Fölge heraf har jeg flyttet Ordene til det Sted, hvor de uden Hensyn til Nominativ-Endelsen henhöre, men jeg har desværre for sildigt bemærket, at nogle faa ere blevne staaende paa det Sted, de have hos Haldorsen, ligesom ogsaa, at Nominativ-Endelsen i nogle ei er bleven udskilt.

Verber ere antrufne i Texter, er jeg belavet paa Anke over, at jeg har benyttet saadanne Rödder. Jeg vil derfor bemærke, at jeg, uagtet den anförte Mistillid synes at være bleven mindre, efterhaanden som flere saadanne Rödder ved Studiet af nye Texter ere komne for Dagen i den af Grammatikerne angivne Betydning,* har i Registeret særskilt betegnet de Rödder, der ere antrufne som Verber. Herved er det vel ikke godtgjort, at disse forekomme just i de Betydninger, som i Glossaret ere anförte; men man kan dog derved erfare, at de Rödder, som ei have Tegnet, ikke hidtil vare antrufne som Verber, da Westergaards Radices og Benfey's Glossar til Samaveda udkom. Man vil saaledes strax imod disse kunne rette sin Mistillid og lade dem staae ved sit Værd indtil videre.

En anden Anke turde reise sig derfra, at jeg i Sammenligningerne ei har indskrænket mig til Rödder alene, men har brugt Ordstammer. Hertil bemærker jeg, at jeg anseer Ordstammer paa den primære Aflednings eller Rodafledningens Standpunct for fuldt saa berettigede til Sammenligning, som Rödderne, der i de fleste Tilfælder kun fremkomme ved Abstraction. Först naar Talen er om secundære eller tertiære Afledninger, bör der opstaae Betænkeligheder; thi saadanne ere ofte Affödninger af det enkelte Sprogs særegne Uddannelse efter Udsondringen fra Urfolket.

At jeg har henfört Ord, som synes grundforskjellige, til samme Rod, vil vel ogsaa möde Nogles Misbilligelse. Men selv Pott, som ivrigen erklærer sig imod et saadant Princip, indrömmer dog Undtagelser, medens paa den anden Side Bopp erklærer, at det med tallöse Exempler lader sig bevise, at eet og samme Ord i Tidens Löb lader sig omdanne i forskjellige Former til forskjellige Hensigter. ** Hvor Grændsen for saadanne Omdannelser ligger, lader sig ikke bestemme, förend man har fundet mere detaillerede og bestemte Regler for Lydovergangene, end hidtil; og saadanne Regler ville ikke kunne findes, uden Samling og Sammenstilling af en Masse Exempler. Naar Lydlæren har gjort yderligere Fremskridt, forudseer jeg, at en Deel af de Sammenligninger, jeg her har vovet, maa blive underkjendt; de have da opfyldt deres Hensigt, at bidrage til

* Benfey, griech. Wurzellexicon I. S. 285: „genauere Kenntniss des Sanskrits, insbesondere der Veden, wird uns, wie so manche andre, auch diese Wurzel belegen .....;" ib. S. 504 Anm.: „aus allzugrossem Mistrauen gegen die von den indischen Grammatikern aufgestellten, aber unbelegten Wurzelformen, habe ich .....".

** Pott, die quinare und vig. Zählmethode, S. 174.

Digitized by Google

Grændsebestemmelsen mellem den berettigede og uberettigede Sammenligning, og faae vige Pladsen. Jeg skal i saadant Tilfælde, ligesaavel som naar nogen af mig forövrigt yttret Mening ved gode Grunde godtgjöres at være urigtig, uden Modstand give Slip derpaa, forvisset om, at Discussionen i ethvert Fald bidrager til Sandhedens Seier. „Es ist mit Meinungen, die man wagt," siger Goethe, „wie mit Steinen, die man vorne im Brete bewegt; sie können geschlagen werden, aber sie haben ein Spiel eingeleitet, das gewonnen wird." Naar saaledes nogle af de Meninger, jeg har vovet, blive slagne, skal jeg være tilfreds med, at Sprogforskningen i det Hele vinder ved Meningernes Kamp.

Nærværende Værk optræder derfor ingenlunde med Fordring til at ansees for at have gjort fortsatte Undersögelser angaaende vor Sprogmasses Oprindelse overflödige, men tvertimod kun som en Indledning til saadanne Undersögelser i mit Fædreneland. Den Interesse, som flere af vort Universitets med Evner og Forkundskaber vel udrustede yngre philologiske Studerende have lagt for Dagen for Sanskritsprogets Studium, giver Haab om, at der forestaaer en Tid, da Undersögelserne före til flere og bestemtere Resultater, end de, som her fremlægges.

Uagtet de Forandringer, som nyere Sprog og Dialecter have undergaaet, har jeg dog gjort Brug deraf, da paa den ene Side Forandringerne i de fleste Tilfælder ei ere större, end at deres Forhold til ældre Former kan gjenkjendes, og paa den anden Side i de nyere Sprog mangt et Udtryk og mangen Form er vedligeholdt, som man forgjæves söger i den ældre Literatur, og tillige mangen Lydovergang finder Sted, som kaster Lys over de ældre Sprogs Forholde, saavel til hverandre som til de nyere.

Som Motiv for Optagelsen af de semitiske Sprog maa jeg her indskrænke mig til Paaberaabelse af de S. 6 anförte Auctoriteter. Jeg er med dem overtydet om, at Rödderne i disse Sprog oprindeligen ere Eenstavelsesord og i Regelen ei bestaae af flere end to Consonanter, men at den tredie, der som oftest træder til, er en Tilsætning, snart foran snart bagved, i den Hensigt at modificere Rodens oprindelige Betydning. Den nærmere Begrundelse heraf, hörer ei hjemme her.

Digitized by Google

Værker, der ofte ere citerede i forkortet Form, ere fölgende:

Aasen, Ivar. Det norske Folkesprogs Grammatik. Christiania 1848. 8°.

— — Ordbog over det norske Folkesprog. ibid. 1850. 8°.

Amarakocha, ou Vocabulaire d'Amarasinha, publié en Sanscrit, avec une traduction etc. par A. Loiseleur Deslongschamps. Paris 1839 et 1845. 2 Vol. 8°.

Benfey, Th. Griechisches Wurzellexicon. Berlin 1839—1842. 2 Vol. 8°.

— — Die persischen Keilinschriften. Leipzig 1847. 8°.

Bergmann, Joseph. Historische Untersuchungen über die heutigen sogenannten Cimbern in den Sette-Comuni (Egnen mellem Floderne Brenta og Etsch) — i Wiener Jahrbücher der Literatur, 120. Bind, Anz. Bl.

Bopp, Fr. Vergleichende Grammatik des Sanskrit, Zend, Griechischen, Lateinischen, Litthauischen, Altslawischen, Gothischen und Deutschen. Berlin 1831—1849, hidtil 5 Hæfter. 4°.

— — Grammatica critica lingvæ Sanscritæ. Berolini 1832. 4°.

— — Glossarium Sanscritum, in quo omnes radices et vocabula usitatissima explicantur etc. Berolini 1847. 4°.

Burnouf, E. Commentaire sur le Yaçna. Tome I. Paris 1833. 4°.

Burnouf, E. og C. Lassen. Essai sur le Pali, ou langue sacrée de la presqu'île au de là du Gange etc. Paris 1826. 8°.

Carey, Grammar of the bengalee language, 4. edit. Serampore 1818. 8°.

Christie, W. K. Materialier til et norsk Dialectlexicon — Manuscript, tilhörende Bergens Museum, i Afskrift i Universitetsbibliotheket i Christiania.

Delius, N. Radices pracritæ. Bonnæ ad Rhenum 1839. 8°.

Dieterich, U. W. Runen Sprach-Schatz, oder Wörterbuch über die ältesten Sprachdenkmale Skandinaviens. Stockholm 1844. 8°.

Diez, Fr. Grammatik der romanischen Sprachen. Bonn 1836 flg. 3 Vol. 8°.

Dobrowsky, J. Institutiones linguæ Slavicæ dialecti veteris. Vindobonæ 1822. 8°.

Eichhoff, E. G. Parallèle des langues de l'Europe et de l'Inde. Paris 1836. 4°.

Elliot, H. M. Supplement to the Glossary of Indian Terms (Bogstaverne A—J). Agra 1845. 8°.

Gíslason, Konrað. Um Frum-Parta Islenzkrar Tungu í Fornöld. Kaupmannahöfn 1846. 8°.

Graf, E. G. Althochdeutscher Sprachschatz. Berlin 1834—1842. 6 Vol. 4°. med Index af Massmann. ibid. 1846. 4°.

Grimm, Jacob. Deutsche Grammatik. Göttingen 1822—1837. 4 Vol. 8°. I. Th. 3. Ausg. ibid. 1840.

Digitized by Google

Grimm, Jacob. Diphthonge nach weggefallnen consonanten, i Abhandlungen der königlichen Akademie der Wissenschaften in Berlin. 1845. Philologische Abtheilung S. 181 flg.

Halliwell, J. O. A Dictionary of Archaic and Provincial Words, obsolete phrases etc. from the fourteenth century. London 1846. 2 Vol. 8°.

Haughton, Sir G. C. A Dictionary Bengálí and Sanskrit. London 1833. 4°.

Hoefer, Dr. A. Zur Lautlehre. Berlin 1839. 8°.

Jamieson, J. A. Dictionary of the Scottish Language, abridged by J. Johnstone. Edinburgh 1846. 8°.

Jàska's Nirukta sammt den Nighantavas, herausg. von R. Roth. Göttingen 1848—1849. 8°.

Journal Asiatique. Paris 1822—1827. 11 Vol. 8°. Nouveau Journ. Asiat. ibid. 1828—1835. 16 Vol. 8°.

Journal Asiat. III. Série, ibid. 1836—1842. 14 Vol. 8°.

Journal Asiat. IV. Série, ibid. 1843 sqv.

Lassen, Chr. Institutiones linguæ Pracriticæ. Bonnæ ad Rhenum 1837. 8°.

— — Anthologia Sanscritica. ibid. 1838. 8°.

— — Die altpersischen Keilinschriften.

— — Indische Alterthumskunde. Bonn 1843 sqv.

Liliegren, J. G. Run-Urkunder. Stockholm 1833. 8°.

Memoires de la société des antiquaires du Nord. Copenhague 1844. 8°.

Meninski, Fr. a Mesgnien. Lexicon Arabico-persico-turcicum, secundis curis recognitum et auctum. Viennæ 1780. 4 Vol. fol.

Miklosich, Fr. Radices lingvæ slovenicæ veteris dialecti. Lipsiæ 1845. 8°.

— — Lexicon lingvæ slovenicæ veteris dialecti. Vindobonæ 1850. 4°.

Munch, P. A. Fremstilling af den ældste nordiske Runeskrift. Christiania 1848. 8°.

— — Forn-Svenskans og Forn-Norskans Språkbyggnad. Stockholm 1849. 8°.

Murko, A. J. Grammatik der slowenischen Sprache. Grätz 1843. 8°.

Nesselmann, G. H. F. Die Sprache der alten Preussen, an ihren Ueberresten erläutert. Berlin 1845. 8°.

Pearson, J. D. A School Dictionary, english and bengalee. Calcutta 1829. 8°.

Pott, A. W. Etymologische Forschungen auf dem Gebiete der Indo-Germanischen Sprachen. Lemgo 1833—1836. 2 Vol. 8°.

— — De borusso-litthuanicæ tam in slavicis qvam letticis lingvis principatu, Commentatio I. Halis Sax. 1837. 4°. Comment. II. ibid. 1841. 4°.

Digitized by Google

Rigveda-Sanhita, liber primus, sanscr. et latine ed. Fr. Rosen. London 1838. 4°.

Rosen, G. Ueber die ossetische Sprache, — i Abhandlungen der königlichen Academie der Wissenschaften zu Berlin. 1845. 4°.

— — Ueber die Sprache der Lazen. ibid. 1843.

(D'Rozario, P. S.) A Dictionary of the principal languages spoken in the Bengal précidency, viz. English, Bángáli and Hindustani, in the Roman Character. Calcutta 1837. 8°.

Sjögren, A. J. Ossetische Studien, mit besonderer Rücksicht auf die Indo-Europäischen Sprachen, — i Mémoires de l'Académie Impériale des Sciences de St. Petersbourg, VI. Série, Sciences Politiques etc. T. VII. p. 571 sqv.

— — Ossetische Sprachlehre nebst kurzem Wörterbuche. St. Petersburg 1844. 4°.

Spiegel, Fr. Grammatik der Pârsisprache. Leipzig 1851. 8°.

Stender, G. F. Lettisches Lexicon. Mitau (1789). 8°.

Taylor, Major Jos. A Dictionary hindoostanee and english, abridged from the qvarto edition by W. C. Smyth. London 1820. 8°.

Vendidad-Sade, herausgeg. von H. Brockhaus. Leipzig 1850. 8°. *

Westergaard, N. L. Radices lingvæ Sanscritæ. Bonnæ 1841. 4°.

Wilson, H. H. A Dictionary in Sanscrit and English, translated, amended etc. The second edition. Calcutta 1832. 4°.

— — An Introduction to the Grammar of the Sanskrit language, for the use of early Students. London 1841. 8°. 2. edition, ibid. 1847. 8°.

Zeitschrift für die Kunde des Morgenlandes, herausgegeben v. Chr. Lassen. Bonn 1839 flg.

Zeitschrift für die Wissenschaft der Sprache, herausgegeben von A. Hoefer. Berlin 1846 flg.

Zeitschrift der deutschen morgenländischen Gesellschaft. Leipzig 1846 flg.

Zeitschrift für vergleichende Sprachforschung etc., von Dr. Th. Aufrecht und Dr. Ad. Kuhn. Berlin 1851 flg.

* Dette Værk, som har et udförligt Glossar med Henviisning til Kilderne, udkom efter at nærværende Værk var lagt under Pressen. Heraf maa man forklare sig, at jeg ei har undladt at citere Kilderne ved de fleste Ord af Zendsproget, Citater, som ved hiint Værk ere blevne overflödige.

Digitized by Google

Mit Manuscript blev herfra afsendt i Foraaret 1850 og lagt under Pressen samme Aars Sommer, hvorfor Værker, udkomne senere end 1849, ikke have kunnet blive benyttede uden til korte, hist og her indskudte Bemærkninger. At jeg forövrigt har benyttet de ovenanförte Værker langt hyppigere end jeg har citeret dem, er en Selvfölge, da Citaterne kun tilsigte deels at begrunde, hvad der synes at tiltrænge en saadan Stötte, deels at paavise Meninger, om hvis Rigtighed jeg ikke er overtydet.

Jeg skylder til Slutning at aflægge min Taksigelse til det norske Videnskabsselskabs Direction, som har bevilget mig Understöttelse til dette Værks Udgivelse, til den keiserlige österrigske Regjering, som har bevilget mig Brug af det rigt udstyrede keiserlige Hof- og Stats-Trykkerie, samt til dettes höist fortjente Directeur, Hr. Regjeringsraad og Ridder Alois Auer, ved hvis overordentlige Velvillie og utrættelige Virksomhed alle Hindringer mod Trykningen af et saadant Værk, i lang Afstand fra Forfatterens Opholdssted, ere blevne ryddede af Veien, hvorved jeg har kunnet undgaae en under andre Omstændigheder nödvendig Reise til Wien.

Christiania, i Juni Maaned 1852.

C. A. Holmboe.

Digitized by Google

Brugte Forkortelser.

adj. = Adjectivum.
adv. = Adverbium.
afg. = Afganisk.
ags. = Angelsachsisk.
arab. = Arabisk.
arm. = Armenisk.
beng. = Bengalsk.
br. bak = Braǵ bâkâ, nordindisk Dialect.
böhm. = Böhmisk.
cfr. = confer, sammenlign.
cimb. = Cimbrisk, sydtydsk Dialect.
conj. = Conjunction.
d. = Dansk.
d. dial. = Dansk Dialect.
e. eller eng. = Engelsk.
e. dial. = Engelsk Dialect.
esthn. = Esthnisk.
f. = Fæminini generis, af Hunkjön.
fr. = Fransk.
georg. = Georgisk.
gr. = Græsk.
gæl. = Gælisk, celtisk Dialect.
hebr. = Hebraisk.
hindust. = Hindustansk.
holl. = Hollandsk.
id. = idem, det Samme.
ital. = Italiensk.
lat. = Latinsk.
laz. = Lazisk, kaukasisk Sprog.
lth. = Lithauisk *.
ltt. = Lettisk.
m. = Masculini generis, af Hankjön.
n. = Neutri generis, af Intetkjön.
n. dial. = Norsk Dialect.

* Jeg er senere bleven opmærksom paa, at Ordet bör skrives uden *h*. See Daa, om den litauiske Folkestammes Forhold til den slavoniske S. 4, Anm.

n. gr. = Nygræsk.
n. n. = Nyere Norsk.
nom. = Nominativ.
oldd. = Olddansk.
olde. = Oldengelsk.
oldfr. = Oldfransk.
oldht. = Oldhöitydsk.
oldpers. = Oldpersisk.
oldpreus. = Oldpreussisk.
o. s. v.
osset. = Ossetisk, kaukasisk Sprog.
peng. = Pengabisk, nordindisk Dialect.
pers. = Persisk.
pol. = Polsk.
part. = Participium.
prakr. = Prakrit.
pron. = Pronomen.
præf. = Præfix eller Præformativ.
præp. = Præposition.
præs. = Præsens.
præt. = Pæteritum.
q. v. = qvod videas, d. e. see vedkommende Artikel.
rom. = Romanisk.
russ. = Russisk.
serb. = Serbisk.
slav. = Slavisk, især det ældre eller Kirkeslaviske.
slov. = Slovenisk.
sml. = Sammenlign.
sp. = Spansk.
suff. = Suffix.
sv. = Svensk.
sv. dial. = Svensk Dialect.
syr. = Syrisk.
t. = Tydsk, Höitydsk.
tyrk. = Tyrkisk.
val. = Valachisk.
æth. = Æthiopisk.

Digitized by Google

Indhold.

Side.

I. Lyd og Skrift 1

A. Bogstavernes organiske Forholde 6

B. Bogstavernes Udtale 8

C. Vocalforandring 9

Vocalers Omlyd 11

„ Forlængelse 17

„ Svækkelse 19

D. Bogstavernes Concordance i Sanskrit og Oldnorsk 20

a. Vocalerne . . . . —

b. Consonanterne 27

E. Bogstavers Tilsætning og Bortkastelse 56

a. Prosthesis og Aphæresis . . . . —

b. Epenthesis og Elisio 61

c. Paragoge og Apocope 65

F. Assimilation 68

G. Dissimilation 72

H. Bogstavers Omsætning . . . . —

II. Glossar, oldnorsk (og islandsk) 74

Supplement af norske Almuedialecter 378

Tillæg og Rettelser . . . . 386 og 494

Digitized by Google

III. Registere 395

1. Sanskrit 395
2. Zend 418
3. Oldpersisk 420
4. Prakrit, Pali . . . . —
5. Bengalsk . . . . —
6. Hindustansk 423
   Hindi 432
7. Persisk . . . . —
8. Afganisk 436
9. Ossetisk 437
10. Lazisk 438
11. Georgisk . . . . —
12. Armenisk 439
13. Græsk 440
14. Nygræsk 444
15. Latin . . . . —
16. Fransk 447
17. Italiensk 449
18. Spansk . . . . —
19. Gotisk 450
20. Oldhöitydsk 455
21. Höitydsk 458
22. Cimbrisk (?) 460
23. Hollandsk . . . . —
24. Angelsachsisk 462
25. Engelsk 464
26. Engelske Dialecter 466
27. Skotsk 469
28. Svensk 472
29. Norske Dialecter . . . . —
30. Lettisk 477
31. Lithauisk 481
32. Oldpreusisk 482
33. Oldslavisk 483
34. Russisk 484
35. Polsk 488
36. Andre slaviskc Sprog 489
37. Celtisk 490
38. Hebraisk . . . . —
39. Arabisk 492
40. Æthiopisk 493

Digitized by Google

I.

Lyd og Skrift.

Den Lyd, som de menneskelige Organer kunne frembringe, er saa uendelig mangfoldig, at intet Skriftsystem formaaer fuldstændigen at udtrykke alle Varieteter, men alle Systemer ere mere eller mindre ufuldkomne, eftersom Opfinderne og Uddannerne mindre eller mere have fölt Nödvendigheden af Tegnenes Mangfoldighed. Naar derfor Folk af samme Æt betjene sig af Alphabeter af forskjelligt Omfang, er det en Selvfölge, at ikke ethvert Bogstav i det ene Alphabet kan have samme Lydomfang, som det nærmest tilsvarende i det andet; hvorfor man, ved Sammenligningen mellem deslige Sprog, först maa gjöre sig et tydeligt Begreb om den Lyd, som ethvert Bogstav har til Hensigt at betegne, og dernæst — da alle Sprog gjennem Tidernes Löb undergaae Forandringer — söge at udforske de Tendentser, som i Forandringerne have fundet deres Udtryk.

Den indoeuropæiske Folkeæt, som bedækker hele Europa, paa lidet nær, og desuden Persien og den störste Deel af Forindien, har betjent og betjener sig endnu af forskjellige Alphabeter. Det meest udbredte er det over Grækenland og Rom indförte, stærk modificerede hebraisk-phœnikiske, som i Europa har erholdt en Deel Tilsætninger, især i de slaviske Sprog. En i ganske anden Retning gaaende Modification af det samme Alphabet er det arabiske, som med Mohammedanismen er indfört i Persien og blandt den mohammedanske Deel af Befolkningen i Hindustan, og i disse Lande har faaet nogen Forögelse, for at udtrykke Lyd, som ere Araberne fremmede. Et herfra, som det synes, grundforskjelligt Alphabet er Nâgarî- eller Devanâgarî-Alphabetet, hvori den rige oldindiske eller Sanskrit-Literatur er opbevaret, og som med nogle Modificationer i Formen endnu er i udelukkende Brug i Bengalen. Andre Alphabeter, som den omtalte Folkeæt har benyttet, ere Zend- og det dermed nærbeslægtede Pehlevi-Alphabet, som i ældre Tid var i Brug i Persien, og kun har en Literatur af ringe Omfang at opvise; Kileskriften, som flere Aarhundreder för Christi Födsel brugtes i Vest-Persien, Medien, Assyrien og Babylonien eller de i og ved Siderne af den Fjeldstrækning, som gaaer fra den persiske Havbugt opad mod Kaukasus, beliggende Lande, men hvoraf ingen andre Levninger findes,

Digitized by Google

end en Mængde Indskrifter paa Klippevægge, Mure, Stene o. s. v. De ældre europæiske Alphabeter, det keltiberiske og Rune-Alphabeterne, som ved Christendommens Indförelse bleve fortrængte, synes ikke at have været originale, men gjennem flere Mellemled afledede af det hebraisk-phœnikiske.

En Oversigt over de vigtigste blandt de her omtalte Alphabeter med deres væsentligste Modificationer giver fölgende Sammenstilling, ordnet efter det indiske System, som for Consonanternes Vedkommende stötter sig til deres organiske Forhold.

A. Vocaler.

Oldpersisk	𐎠		𐎡		𐎢					
Zend	𐬀	𐬁	𐬌	𐬍	𐬎	𐬏	𐬆 𐬇	𐬉	𐬊, 𐬋	𐬋
Sanskrit alene	अ	आ	इ	ई	उ	ऊ		ए		ओ
Sanskrit efter Cons.		ा	ि	ी	ु	ू		े		ो
Nordiske Runer	ᛅ ᚼ		ᛁ		ᚢ				ᚬ	
Hebraisk Qvadrat	ַ	ָ	ִ	ִי	ֻ	וּ			ֹ	וֹ
Arab., pers., hind.	َ	ا, آ	ِ	ِي	ُ	ُو				
Græsk	α		ι		υ		ε	η	ο	ω
Oldnorsk	a	á	i	í	u	ú	e	é	o	ó
Russisk	А, а		и, ї		у		е		о	
Armenisk	ա		ի				ե, ը	է	ո	օ
Georgisk	ა		ი		უ		ე			ო
Omskrivning	a	â	i	î	u	û	e	è	o	ô

Foruden disse Vocaltegn have nogle Sprog flere, som ei ere Fælledseiendom. Saaledes Zend 𐬂 = *âo*, 𐬄 = *an*, 𐬅 = *ân*. Sanskrit ं, et Punct over en Consonant, betegnende en nasal Efterlyd = *ṁ* eller *ṅ*; ः = *ḥ*, en aspirat Efterlyd; ऐ eller (ै) = *âi*, औ eller (ौ) = *âu*, ऋ eller (ृ) = *r̥*, med en svag Efterlyd af *i*: ॠ eller (ॄ) = *r̥̄*, et forlænget *r̥*. Nordiske Runer ᛦ, der deels er = *y*, deels = *r*. Oldnorsk: *y* og *ý*; *ö*; æ = *ai*: œ = *oi*. Græsk har υ = *y*. Russisk ю = *ju* eller *jy*, я = *ja* eller *jæ*, ѣ = *je* eller *e*, ы næsten som *yi*.

Ved Omskrivningen af Vocalerne ere Forlængelsestegn anseede overflödige over saadanne, som i det respective Sprog blot ere lange, f. Ex. *e* og *o* i Sanskrit.

Digitized by Google

B. Consonanter.

I. Gutturaler.

	1. a.	1. b.	2. a.	2. b.	
Oldpersisk	𐎣	𐎧	𐎥	𐎦	
Zend	𐬐, 𐬓	𐬑	𐬔, 𐬕	𐬖	𐬣, 𐬤
Sanskrit	क	ख	ग	घ	ङ
Nordiske Runer .	ᚴ				
Hebraisk-phœn. .			𐤂, 𐤂		
Hebraisk Qvadrat .	כּ	כ	גּ	ג	
Arab., pers., hind.	ك	کھ	گ, ق	گھ	
Græsk	Κ, κ	χ	Γ, γ		
Oldnorsk	k		g		
Russisk	к	х	г		
Armenisk	ք	խ	կ	ղ	
Georgisk	ქ	ხ	გ	ღ	
Omskrivning . . .	k	k̔	g	ġ	n

Et eget *n* foran Gutturaler haves blot i Zend og Sanskrit; de övrige Sprog benytte samme Form for Nasalen foran Gutturaler, som foran andre Bogstaver. Foruden de anförte haves fölgende særegne Gutturaler, nemlig Zend 𐬗 = *q*, og oldpersisk 𐎤 = *q* og 𐎦, som ansees eenslydende med græsk χ, arabisk ق = *q*, خ = *ch*, ح et stærkt aspireret *h*, ع, en blöd Gutturallyd, som i Omskrivningerne blot er betegnet med en Apostroph (') og غ omtrent = *ġ*; hebr. ק = *q*, ח = *ch*, א, en svag Guttural, som i Omskr. ikke betegnes, ע = arab. ع; hebr. phœn. 𐤒 = *q*; 𐤇 = *ch*; 𐤀 = א; 𐤏 = ע. Armenisk գ, der angives som et blödt *k*, formeentlig = *q*. Georgisk კ = lat. *c* foran *a*, *o* og *u*; ყ = *q*.

II. Palataler.

	1. a.	1. b.	2. a.	2. b.	
Oldpersisk	𐎨	𐎩?	𐎪		
Zend	𐬗		𐬘		
Sanskrit	च	छ	ज	झ	ञ
Arab., pers., hind.	چ	چھ	ج	جھ	
Russisk	ч		ж		
Armenisk	չ		ճ, ջ		
Georgisk	ჩ	ჭ	ძ, ჯ		
Omskrivning . . .	ć	č̔	ǵ	ǵ̔	

De Sprog, som her ei ere anförte, have ikke særegne Tegn for Palataler. Rawlinson anförer ogsaa Formen 𐎩, som betegnende *ǵ*.

III. Lingvaler eller Cerebraler.

	1. a.	1. b.	2. a.	2. b.	
Sanskrit	ट	ठ	ड	ढ	ण
Hindustansk . . .	ٹ	ٹھ	ڈ	ڈھ	
Omskrivning . . .	ṭ	ṭ̔	ḍ	ḍ̔	ṇ

Digitized by Google

IV. Dentaler.

	1. a.	1. b.	2. a.	2. b.	
Oldpersisk	𐎫	𐎰	𐎭	𐎯	𐎴
Zend	𐬙, 𐬝	𐬚, 𐬗	𐬛	𐬜	𐬥
Sanskrit	त	थ	द	ध	न
Nordiske Runer .	ᛏ	ᚦ	ᛏ	ᚦ	ᚾ
Hebraisk-phœn. .	𐤕		𐤃		𐤍, 𐤍
Hebraisk Qvadrat .	תּ	ת	דּ	ד	נ
Arab., pers., hind.	ت	ث	د	ذ	ن
Græsk	Τ, τ	Θ, ϑ	Δ, δ		Ν, ν
Oldnorsk	t	þ	d	ð	n
Russisk	Т, т		Д		Н
Armenisk	թ	դ	տ		ն
Georgisk	ტ	თ	დ		ნ
Omskrivning . . .	t	ŧ	d	d'	n

Desuden har Oldpersisk et 𐏂, som Lassen omskriver med *dh*, og 𐏂 = *tr*. Hebraisk har ט, hvis Forskjel i Udtalen fra ת er omtvistet. Arab. har ط, *t*, og ظ, *d*, samt ض, *d*, hvilke to sidste i Persisk udtales som *s*.

Armenisk har ձ = *dz*, blödt udtalt; ծ = ŧs; ց = *ts*. Georgisk har ც = *ts* eller *z*; ძ = *dz*, blödt; წ = ŧs.

V. Labialer.

	1. a.	1. b.	2. a.	2. b.	
Oldpersisk	𐎱	𐎳	𐎲		𐎶
Zend	𐬞	𐬟	𐬠		𐬨
Sanskrit	प	फ	ब	भ	म
Nordiske Runer .	ᛒ	ᚠ	ᛒ		ᛘ
Hebraisk-phœn. .			𐤁𐤁		𐤌𐤌
Hebraisk Qvadrat .	פּ	פ	בּ	ב	מ
Arab., pers., hind.	پ	ڤ	ب	ڤ	م
Græsk	Π, π	Φ, φ	Β, β		Μ, μ
Oldnorsk	p	f	b	(v)	m
Russisk	П	Ф, Ѳ	Б, б		М
Armenisk	փ, բ	ֆ	պ		մ
Georgisk	პ	ფ	ბ		მ
Omskrivning . . .	p	ṗ, f	b	ƀ	m

Oldpersisk har desuden to nasale Labialer: 𐎷, der ifölge Benfey afficeres af et fölgende *i*, og senere staaer for *mi*, og 𐎸, der ligeledes afficeres af et fölgende *u*.

Digitized by Google

VI. Halvvocaler.

Oldpersisk	𐎹	𐎻	𐎺	𐎼	
Zend	𐬫, 𐬌𐬌, 𐬫	„	𐬬	𐬭, 𐬭	
Sanskrit	य		व	र	ल
Nordiske Runer .	ᛁ		ᛁ	ᚱ, ᛦ	ᛚ
Hebraisk-phœn. .	𐤉, 𐤉, 𐤉	𐤅, 𐤅, 𐤅		𐤓, 𐤓	𐤋, 𐤋
Hebraisk Qvadrat .	י		ו	ר	ל
Arab., pers., hind.	ي		و	ر	ل
Græsk	ι		ǀ	Ρ, ρ	Λ, λ
Oldnorsk	j		v	r	l
Russisk	Е, е		в	р	л
Armenisk	Ի, յ	Վ, ւ		ռ, ր	լ
Georgisk	ჲ		ვ	რ	ლ
Omskrivning . . .	j		v	r	l

Foruden disse har Oldpersisk 𐏂, et aspireret *r*, der paavirkes af et fölgende *u* og 𐎽 = *rp;* Zend 𐬡 = *w;* Hindust. ڑ, et palatalt *ṛ*, tilböieligt til at gaae over til *ḍ;* Georgisk ჳ = et kort *vje.*

VII. Sibilanter og Aspirater.

Oldpersisk		𐏁	𐎿	𐏀		𐏃
Zend	𐬴, 𐬳	𐬱	𐬯	𐬰		𐬵
Sanskrit	ष	श	स			ह
Nordiske Runer .			ᛋ			ᚼ
Hebraisk-phœn. .		𐤔	𐤔		𐤑	𐤇
Hebraisk Qvadrat .	שׁ	שׂ	ס	ז	צ	ה
Arab., pers., hind.	ش	س	س	ز		ه, ه
Græsk			Σ, C, σ	ζ		ʽ
Oldnorsk			s			h
Russisk	ш		с	з	ц	
Armenisk	շ		ս	զ		հ, յ
Georgisk	შ		ს	ზ	ც	ჰ, ჴ
Omskrivning . . .	ś	ṡ	s	z	ʒ	h

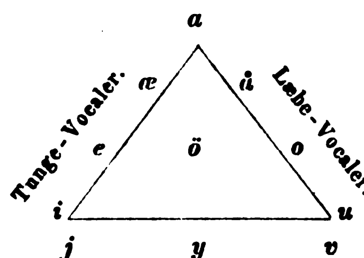
Desuden har Oldpersisk 𐎾, en blöd Sibilant; Zend fölgende sammensatte Bogstaver: 𐬯𐬙 = *st;* 𐬵𐬌 = *eh;* 𐬯𐬐 = *sk*, og 𐬊 = *hm.* Sanskrit क्ष = *kś;* Persisk ژ, en blöd palatal Sibilant, næsten = *ġ.* Russisk щ = *śtś* eller *śč.*

Digitized by Google

Foruden de her anförte Former antage flere Bogstaver i nogle Alphabeter i Forbindelse med andre samt i Enden af Ord en Deel Forandringer, som det vilde blive for vidtlöftigt her at opregne. Det hebraiske Alphabet er tilföiet, fordi jeg i Værket har benyttet Anledningen til at sammenligne nogle Ord af dette Sprog, som Stötte for de Forsög, Gesenius, Fürst, Meier og Fl. have gjort paa at godtgjöre Slægtskabet mellem dette og de indoeuropæiske Sprog.

A. Bogstavernes organiske Forholde.

Vocalernes indbyrdes Forhold overskues bedst ved at ordnes saaledes:

Naar man fra Udtalen af den rene Guttural *a*, hvorved hverken Tunge eller Læber have nogen Function, sætter Tungen i langsom Bevægelse opad imod Ganen, frembringes en uendelig Mangfoldighed af Overgangslyd indtil *i* höres, naar Tungen er Ganen saa nær som muligt, uden at beröre den, men *j* fremkommer ved Berörelsen; *i* er saaledes den skarpeste Tunge-Vocal, medens der desuden imellem *i* og *a* ligger en Masse af Tungevocaler, som nogle Alphabeter slet ikke betegne, medens andre betegne een eller to af disse, som *e* og *æ*. Da ved disses Udtale alene Tungen er i Virksomhed, uden Bistand af Læberne, benævnes de rigtigst Tunge-Vocaler.

Dersom man derimod, efter Udtalen af *a*, lader Tungen hvile, men drager Læberne lidt efter lidt sammen, fremkommer en anden Række af Vocaler, indtil Læberne ere nær ved at lukke sig, da *u* höres som den skarpeste Læbe-Vocal, hvorefter *v* fremkommer ved Læbernes indbyrdes Berörelse. Af de mellem *a* og *u* liggende Lyd betegne de fleste Alphabeter *o*, og nogle derhos ogsaa *å*. Disse ere altsaa Læbe-Vocalerne.

Naar Læber og Tunge samtidigen sættes i Bevægelse, som anført, höres först *ö* og sidst *y*, altsaa, med Hensyn til Organerne, blandede Vocaler, af hvilke *ö* kun i de nordiske Sprog har særegen Betegnelse, *y* i flere.

Denne Fremstilling viser paa en let anskuelig Maade det Naturlige i, at to Vocallyd, naar de efter Sammenstöd sammendrages, gaae over til den mellemliggende Vocal, at f. Ex. *a* + *i* bliver til *e*, *a* + *u* til *o*, *e* + *u* til *ö*, *o* + *i* til *ö*, *u* + *i* til *y*. Saaledes i Fransk *ai* i Udtalen = *æ* eller *e*, *au*

Digitized by Google

= *å* eller *o;* det Græske *αι* er i nyere Sprog bleven *æ*, *e*, *οι* er bleven *ö*, f. Ex. *αἰθὴρ* = Æther, *αἰσθητικὸς* = æsthetisk = fransk estétique; *οἰκονομία* = Ökonomie; *οἶτος* = sv. öde, ***Skjæbne;*** hebr. הֵינִיק, heniq for hajniq, ***at give Die;*** הוֹדַע, hoda' for havda', ***at lade vide.*** I Ungarsk oplöses *o* til *av*, *ö* til *ev*, *y* til *iv*, f. Ex. hó, ***Snee***, accus. havat, plur. havak; hö, ***Hede***, hevat, hevak; hy, ***tro*** = hiv; oldnorsk auð-r udtales nu öde; Sydtydskere skrive uiber for über, o. s. v.

Consonanterne burde, efter Organerne, egentlig inddeles i tre Classer: Gutturaler, Lingvaler og Labialer; men da Tungen ved sin Böielighed har en saa betydelig Overvægt over de andre Organer ved Frembringelsen af articuleret Lyd (hvorfor ogsaa selve Sproget kaldes Tungemaal, לָשׁוֹן, *γλωσσα*, lingua, langue o. s. v.), har man inddeelt Lingualerne i tre Classer: Palataler eller Palatiner (Ganebogstaver), Lingualer (Tungebogstaver i indskrænket Betydning) eller Cerebraler (Hjernebogstaver) og Dentaler (Tandbogstaver), og har givet disse Classer en sideordnet Betydning i Forhold til de övrige, uagtet de i stræng logisk Forstand burde subsumeres under en fælles höiere, med hine coordineret. Man har derhos af deres organiske Stilling udsondret Halvvocalerne, Sibilanterne og Aspiraten *h*, og af dem dannet to nye Classer. Denne logiske Unöiagtighed har imidlertid lidet at betyde i Sammenligning med den Uleilighed, som vilde flyde af en Afvigelse derfra. Thi alle de Grammatikere, som have behandlet de indiske Sprog med nogen Udförlighed, fölge denne Inddeling, hvis Fravigelse let vilde volde Forvirring ved Sammenligning med deres Værker. En noget fuldkomnere Ordning af samtlige Bogstaver anföres af Carey i hans *grammar of the bengalee language*, 4. ed. p. 2, og for Consonanternes Vedkommende ogsaa af Bopp, Gram. sanscr. p. 16, saaledes:

Gutturaler: a, â, e, h, k, k̐, g, ǵ, n (ng).
Palatiner: i, î, ć, c̃, ǵ, g̃, n (nj), ś, e, ai, j.
Lingualer: ṛ, ṝ, ṭ, ṭ́, ḍ, ḍ́, ṇ, r, ś.
Dentaler: ḷ, ḹ, t, t́, d, d́, n, l, s, (v). *
Labialer: u, û, p, ṕ, b, b̐, m, v, o, au.

Denne Classification anföres, da de foran tilsatte techniske Udtryk undertiden bruges i denne udstrakte Betydning.

Andre Inddelinger af Consonanterne beroe paa andre Inddelingsgrunde. Saaledes deles de ovenfor med 1. og 2. betegnede Rækker i de 5 med Romertal betegnede Classer i uaspirerede (1 a og 2 a), og aspirerede (1 b og 2 b); samtlige deles i haarde (1 a og b samt Sibilanterne i Sanskrit) og blöde (2 a og b samt Nasalerne, Halvvocalerne og *h*).

* At *v* anföres baade blandt Dentalerne og Labialerne, kommer deraf, at det udtales ved Underlæbens Berörelse af Overtænderne. Af samme Aarsag er *f* baade dental og labial, og forskjellig fra det indiske *ṕ* og græske *φ*. der begge ere rene labiale Aspirater.

Digitized by Google

B. Bogstavernes Udtale.

Udtalen erfares i det Væsentligste af ovenstaaende Fortegnelse; dog ansees derhos fölgende Bemærkninger fornödne:

Det korte *a* udtales i de fleste Sprog eens; men Vocaltegnet omfatter i nogle, foruden det rene *a*, tillige de til begge Sider liggende nærmeste lingvale eller labiale Vocallyd, *æ* og *å*. At dette var Tilfældet i det Oldindiske, antog Bopp i en Afhandling i Annals of oriental lit. for 1819, paa Grund af at Sproget ei har noget kort *e* eller *o*, og at i Græsk *ε* og *ο* ofte svarer til अ, *a*, i Sanskrit; men han har senere forandret sin Mening og erklæret — v. Gramm. S. 3 —, at han antager *a*-Lyden for den eneste rigtige oprindelige, hvoraf dog, efter Skriftsystemets Fastsættelse, Lydene *e* og *o* senere kunne have udviklet sig. Af Prof. Wilson, som i mange Aar har opholdt sig i Indien og omgaaets med de indfödte Lærde, har jeg hört det udtale som en Mellemlyd mellem *a* og *æ*, hvilket ogsaa skal være den almindelige Lyd af den tilsvarende Vocal i det Hindustanske, medens den i det Bengalske almindeligst udtales som *å*, ja ofte som *o*, undertiden som *ö*.* I Omskrivningen af Ord fra disse Sprog har jeg, i Lighed med de fleste europæiske Forfattere, stadigen brugt *a* til at betegne denne Lyd. Hvad derimod det Persiske betræffer, har jeg fulgt Meninski, der i Regelen omskriver den tilsvarende Vocal med *e*.

I Classe med det lange *â* har jeg stillet det oldnorske *á*, ikke fordi jeg med Grimm — d. Gramm. I, 3 Ausg. S. 455 — antager, at det har været udtalt ganske som *â*, men fordi det deels ligger denne Udtale nær, deels i Ord, som for flere af Sprogene ere fælleds, indtager denne Vocals Plads. Udtalen af *á* har formeentlig været deels *å*, som nu repræsenterer den i den största Deel af Norge og Sverige, deels *ao*, som i det vestlige Norge og paa Island.

Sanskritvocalerne ऋ og ॠ omskrives af de Engelske og Franske med *ri* og *rî*, af Bopp med *ṛ* og *ṝ*, og höres som en Dirren med Tungen, forenet med en dunkel Vocallyd, der nærmer sig til *i*.

Blandt Vocalerne henföre de indiske Grammatikere to Halvconsonanter: Visarga — : — der er en aspireret Endelyd, som pleier at betegnes med *ḥ*, og Anusvara — ˙ — et Punct over et Bogstav, der betegner en nasal Endelyd i en Stavelse (næsten som *ng*), der pleier betegnes med *ṁ* eller *ṅ*.

Blandt de gutturale Consonanter have flere Alphabeter, foruden det sædvanlige *k*, et *q*, der synes at have været udtalt noget dybere i Struben end *k*, og i oldnordiske Haandskrifter og ældre Udgaver stadigen bruges foran *v*. Da derimod vore nyere Udgivere af Oldskrifter have sat *k* istedet, har jeg fulgt denne Methode, uden derpaa at lægge nogen Vægt.

* Herr C. Bonnevie, Capitain-Lieutenant i den norske Söeetat, som i otte Aar har opholdt sig i Bengalen, har for mig stadfæstet Rigtigheden af denne, fra Carey's grammar tagne Angivelse.

Digitized by Google

Palatalerne og **Lingvalerne** ere Bogstavclasser, som i Oldnorsk ikke have særegne Tegn, skjönt Lydene, i det mindste tildeels og dialectisk, visselig have været tilstede, da man endnu ikke saa sjelden i Almuens Mund hörer tilsvarende Articulation af enkelte Bogstaver, saasom *k* og *g* foran Lingval-Vocaler. Palatalerne udtales ved at bringe Midten af Tungen i Berörelse med den indre Deel af Ganen; ć udtales som tydsk *tsch*, fransk *tch*, engelsk *ch*, italiensk *c*; ǵ som tydsk *dsch*, fr. *dj*, eng. *j*. Lingvalerne udtales ved at beröre den indre Deel af Ganen med Tungespidsen.

Blandt **Sibilanterne** mærkes, at *ś* udtales som tydsk *sch*, fr. *ch*, eng. *sh*; *ṡ* er den palatale Sibilant, og udtales derfor ved at nærme Tungen mod Ganen i samme Stilling, som ved disses Udtale; ʒ betegner her den blöde Sibilant, som det franske *z*, og ʒ̊ den til *ṡ* svarende blödere Lyd.

De **aspirerede** Bogstaver, der ere betegnede ved en oventil tilsat Spiritus asper (ʿ), udtales i Sanskrit saaledes, at et tydeligt *h* höres efter vedkommende uaspirerede Consonant, som i Ordene: **Lighed**, **Ladhed**, **Pakhest**. Oldnorsk har aspireret Dental og Labial, men kun enkelte Spor til aspireret Guttural. **Gislason** anförer S. 89 en Deel Exempler paa Ord, hvori *gh* forekommer i Enden af Stavelser, som ellers skrives med *g* alene.

C. Vocalforandring.

Flere nyere Grammatikere inddele Vocalforandringerne, efter **Grimm's** Exempel, i **Forlængelse**, **Forkortelse**, **Svækkelse**, **Omlyd** (Umlaut), foranlediget ved Flexions- eller Afledsendelser, **Aflyd** (Ablaut), Overgang til en anden Vocal uden ydre Paavirkning, og **Brydning** (Brechung), en kort Vocals Deling i tvende. I Sanskrit forekommer hyppigen Forlængelse, Forkortelse og Aflyd, sjeldnere Omlyd, næppe Brydning. Aflyden er af to Arter, der af indiske Grammatikere kaldes **guṇa** (Art eller Afart) og **vriddʿi** (Væxt eller Forögelse). Alle enkelte Vocaler, undtagen *â*, ere underkastede disse Aflyd, saaledes at

	a,	i,	î,	u,	û,	ṛ,	ṝ,	lṛ,	lṝ,	e, o,
ved **guṇa** blive	a,	e,	e,	o,	o,	ar,	ar,	al,	al,	e, o,
og ved **vriddʿi**	â,	âi,	âi,	âu,	âu,	âr,	âr,	âl,	âl,	âi, âu.

Guṇa bestaaer saaledes i, at et kort *a* indskydes foran vedkommende Vocal (undtagen *a* selv), og dermed sammendrages, saaledes at af *i* bliver $a + i = e$, af *u* bliver $a + u = o$ o. s. v., og **Vriddʿi** bestaaer deri, at endnu et kort *a* sættes foran den gunerede Form; altsaa af *i* Guna $a + i$, Vriddʿi $a + a + i = \hat{a} + i = \hat{a}i$, af *u* Guna $a + u$, Vriddʿi $a + a + u = \hat{a} + u = \hat{a}u$.

En med Guna analog Aflyd er det, naar i Oldnorsk **luka** i præt. ind. hedder **lauk**, altsaa med $a + u$ (usammendraget Guna), og i part. præt. **lokinn**, altsaa $o = a + u$ (fuldstændigt Guna); **gripa** i præt. ind. **greip**

Digitized by Google

(for graip), altsaa *a* (eller *e*) + *i* (usammendraget Guna), i det nyere Sprog greb (fuldstændig Guna),

Aflyden er saavel i Oldnorsk som i Sanskrit især virksom ved Dannelsen af Nominal- og Verbal-Stammer (Modi og Tempora), hvorfor dens detaillerede Behandling beqvemmest sættes i Forbindelse med disse Materier. Her maa det være nok at omtale de Lydrækker, som Rodvocalen har at gjennemgaae under Dannelsen af Stammerne. Disse udgaae nemlig samtlige fra Rödder, hvis Vocal er en af Grundlydene, *a*, *i* eller *u* (korte eller lange). Ligesom i Sanskr. भेद्य, ƀedja, *hvad der skal brydes*, kommer af भिद्, ƀid, *at bryde;* दोह, doha, *Melk*, af दुह्, duh, *at malke;* तोल, taula, *en Skaalvægt*, af तुल्, tul, *at veie* o. s. v., saaledes i Oldn. reið, *Riden*, af ríð (inf. ríða); baug-r, *en Ring*, af bug (inf. buga) o. s. v.

Kun for de verbale Modal- og Temporal-Stammer har man hidtil seet sig istand til at opstille Rækker i Oldnorsk, nemlig fölgende:

	Rod.		Infin.		Præs. Ind.		Præt. Ind. Sing. - Plur.		Præt. Part.
I.	i	(med to Consonanter efter)	i (ja, e)	—	i (e)	—	a - u	—	u (o)
II.	i	(med een Consonant efter)	e (i)	—	e (i)	—	a - á	—	e (o)
III.	a	—	a	—	e	—	ó - ó	—	a (e)
IV.	í	—	í	—	í	—	ei - i	—	i
V.	ú	—	jú (ú, jó)	—	y	—	au - u	—	o.

Exempler: I. fin *(finde)*, finna, fann, funnum, funnin-n; II. drip *(at dræbe)*, drepa, drep, drap, drápum, drepin-n; III. gal *(at synge)*, gala, gel, gól, gólum, galin-n; IV. bít *(at bide)*, bíta, bít, beit, bitum, bitin-n; V. flug *(at flyve)*, fljuga, flyg, flaug, flugum, flogin-n; luk *(lukke)*, luka, lyk, lauk o. s. v.; bjuð *(at byde)*, bjuða, byð o. s. v.

Tilsvarende Rækker findes i de övrige germaniske Sprog, skjönt ikke overalt saa klare, — see Grimm, d. Gramm., 1. Deel, 3. Udg. S. 556 flg., 2. Deel S. 5 flg. —

Hvorfor Lydene fölge just i denne Orden og ikke i nogen anden, turde det være vanskeligt, for ikke at sige umuligt, at udgrunde. Grimm gjör for den förste Række opmærksom paa en vis naturlig Orden, der gjör sig gjældende, naar man i livlig og fortrolig Fortælling fordobbler Substantiver og Interjectioner; da lader man nemlig Vocalerne fölge saaledes paa hinanden, at *i* kommer foran *a*, og derefter undertiden *u (o)*, f. Ex. wirwar, klingklang, winke wanke, mischmask, schnickschnak, ripsraps, bimbambum, bifbafbuf, schnipschnapschnur o. s. v. De fleste af disse Ord bruges ogsaa hos os, og tiltaler os som en naturlig Lydfölge.* For de övrige Rækker turde en lignende Grund være vanskelig at paavise.

* Jeg har troet at skylde Grimm's med Rette berömte Navn at anföre hans Anskuelse om Sagen, uagtet jeg ikke finder den synderlig overbevisende, da

Digitized by Google

Præsens Ind. og Inf. synes i et Par Rækker at dannes ved et tilsat *i*, saasom III. Række $e = a + i$ eller $i + a$, og V. Række inf. *ju*, Præs. Ind. $y = u + i$ eller $i + u$.* Præt. sing. dannes i IV. og V. Række ved *a*; thi *ei* (got. *ai*) $= a + i$, $au = a + u$; — endog *ó* i III. Række synes dannet af $a + a$; i det Gotiske er nemlig *o* jævnlig en Forlængelse af *a*. Disse Vocal-Overgange (hvorved *i* i Præsens kan tænkes som en Svækkelse af et oprindeligt *a*) have deres Analoga i Sanskrit Guṇa, der i mangfoldige Verber indtræder i de samme Tempora, f. Ex. बुध् bud' *(at kjende)*, præs. बोधति, bod'ati for baud'ati, perf. बुबोध, bubod'a; चित्, ćit *(at bemærke)*, præs. चेतति, ćetati for ćaitati, perf. चिचेत, ćićeta.

I Nominaldannelsen haves lignende Analoga i Maaden at danne nomina gentilitia og adjectiva propria, kun at i Norsk viser sig Indflydelse af *i* (man kunde kalde den *i*-Guna), hvor i Sanskrit sees Vridd'i (Indflydelse af *â*), f. Ex.:

af agðir	dannes	egða-fylki,
- bagn	—	bægna eller beigna,
- garð-r	—	gerzk-r,
- skaun	—	skeyna-fylki,
- sogn	—	sygna,
- roga-land	—	rygsk-r;

i nyere norske Almuedialecter:

af kvam	dannes	kvæm, Indbygger af kvam,
- land	—	lænding, — - land,
- lom	—	lö,
- dal	—	döl;

i Sanskrit:

af शिव, śiva	dannes	शैव, śaiva, henhörende til Guden Siva.
- विकर्ण, vikarṇa	—	वैकर्ण, vaikarṇa,
- कुरु, kuru	—	कौरव, kaurava,
- उत्स, utsa	—	औत्स, autsa.

Den nærmere Udvikling heraf henhörer under Orddannelsen.

Vocalers Omlyd.

En Egenhed ved den nordlige Green af de indo-europæiske Sprog er den attraherende Indflydelse, som Vocalerne *i* og *u* (og de tilsvarende Consonanter *j* og *v*) i en Afleds- eller Flexionsendelse udöver paa den foregaaende Stavelses Vocal, saaledes at denne ligesom forbereder paa Endelsens

den Orden, hvori man opstiller Tempora, er vilkaarlig; i de semitiske Sprog stiller man Perfectum först; gjorde man ligesaa i de indo-europæiske, fik man en anden Lydfölge.

* Sml. gr. φεύγω af φυγ *(flygte)*; στείχω af στιχ *(stige, trine, gaae)*.

Digitized by Google

Vocal. Dette skeer i Sanskrit kun sjelden, i Zend og Prakrit oftere, i Oldnorsk hyppigen, i Oldpersisk slet ikke * (i Græsk maaskee enkelte Gange). Denne Indflydelse viser sig i Zend paa den Maade, at Endelsens Vocal *i (e)* eller *u* ligefrem sættes ind i foregaaende Stavelse ved Siden af dennes Vocal, i Sanskrit og Oldnorsk derimod saaledes, at foregaaende Stavelses Vocal drages ind paa eller hen imod den fölgende Vocals Gebeet (Lingval- eller Labial-Gebeet, s. ovenf. S. 7), eller forandres, som om den sammensmeltede med den fölgende. **

Bogstavet *i (j)* har i denne Henseende den störste Virkekreds. Den bevirker i Oldn., at et foregaaende *a* bliver til *e*, *á* til æ, *u* til *y*, *ó* til *œ*, *o* til *y*, *ö* eller *e*, *ö* til *y;* f. Ex. i Afledning: herja, *at hærge*, af har (ubrugelig = got. harjis), *en Hær*, fylkir, *en Anförer*, af fólk, *en Hær;* i Flexion: degi, Dat. sing. af dagr, *Dag;* stengr (for stengir), Nom. pl. af stöng (for stang), *Stang;* fer (for ferj), præs. ind. af fara, *reise.*

I Sanskrit haves en Deel Exempler paa lignende Omlyd, men blot paa Overgangen af *a* (og maaskee *o*) til *e*, f. Ex. शेविष्ट, śevišṭa, *den gjæveste*, Superl. af शवस्, śavas; वरेण्यं, vareṇjaṁ for varaṇîjaṁ, *fortrinlig*, af वृ, vṙ, *at vælge;* † देय, deja, fut. part. pass. af dâ, *at give;* छेय, čeja, dito af छो, čo, *at skjære;* तलेभ्यः talebjaḣ, dat. plur. af तल, tala, *Grundvold;* (men नामभ्यः nâmabjaḣ, af नामन्, nâman, *Navn*).

Lignende Former i Prakrit forklarer Grammatikeren Vararući saaledes, at Bogstavet *i* eller *j* flyttes ind i den foregaaende Stavelse og med *a* smelter sammen til *e*, f. Ex. केर, kera for kàira for kâria for kârja, fut. part. pass. af कृ, kṙ, *at gjöre;* पेरन्त, peranta for pairanta for parianta, *Ende, Grændse.* †† Rigtigheden af Vararući's Forklaring bliver indlysende, naar man seer hen til en lignende Indskydelse af *i* i en Sta-

* Zeitschr. f. d. K. d. Morgenl. Bd. VI, S. 532.

** Dog vise de gamle nordiske Runeindskrifter, at Omlyden her har samme ældre Form, som i Zend; man læser saaledes ailti for alti (senere elti), *forjager*, gaurva for görva, *gjöre*. See Munch, den ældste nordiske Runeskrift. Christiania 1848. S. 12. Ligesaa findes i gamle Haandskrifter jævnligen *au* i de Tilfælder, hvor senere *ö* blev brugt, f. Ex. saungum = söngum. Overensstemmelsen mellem Zend og Oldnorsk er her saameget mærkeligere, som det ældste oldnordiske Sprog ikke synes at have kjendt Omlyden. See Ann. f. nord. Oldkyndighed 1848, S. 326. Anm. Sprogaanden har saaledes, endog efter Folkenes Adskillelse, virket i parallel Retning hos begge.

† Originariam vocabuli formam puto fuisse varaṇîja, ex qvo vareṇîja coortum videtur, vocali *î* antecedens *a* qvadum sui particula inficiente, ita ut qvod huic ponderis accresceret, eodem diminueretur ipsa *(anî = ani + i = a + ini = eni)*. Eadem ratione voces dadṙikšeṇja et prâvṙišeṇja ex dadṙikšaṇîja et prâvṙišaṇîja mutatas esse dixerim. Rigveda-Sanhita, lib. I. ed. Fr. Rosen, London 1838. Adnot. p. XXVIII.

†† Lassen, Instit. ling. p. 118, 364, hvor flere Exempler anföres.

Digitized by Google

velse i Zend, naar *i* eller *j* fölger i den næste. Burnouf (Yaçna, p. CXXXII flg.) er den förste, som har bemærket denne Egenhed og tillige iagttaget, at den kun finder Sted foran Consonanterne t, ť, d, ď, n, p, b, w, r; f. Ex. pairi for pari, *omkring*, aipi for api, *paa*, paiti for pati, *Herre;* kerenuiďi, *han gjör;* stûiďi, *priis!* men derimod aji, *en Slange,* og ikke aiji. Det lange *â* modstaaer oftest (ikke altid) denne Indtrængen af *i*, f. Ex. âbjo, *for dem*, fem., men aibjo, *for dem*, masc.*

I Oldhöitydsk har *i* og i Middelhöitydsk *e* lignende Indflydelse paa den foregaaende Stavelse, som i Oldnorsk.**

Bogstavet *u (v)* bevirker i Oldn., at i foregaaende Stavelse *a* bliver til *ö* eller *u*, *i* til *ö* eller *y*, f. Ex. sögur, nom. pl. af saga, *en Saga*, hjörtum, dat. pl. af hjarta, *Hjerte*, köllučum, 1. pers. pl. præs. ind. af kalla, *kalde*. En lignende Omlyd i Sanskrit eller Prakrit har jeg intetsteds bemærket; men i Zend sættes *u* enkelte Gange ind i foregaaende Stavelse, naar dennes Vocal ved Bogstavet *r* adskilles fra et fölgende *u* eller *v*, f. Ex. aurvat, *hastig*, istedetfor arvat, tauruna eller turuna, *ung*, = sanskr. तरुन, taruna; haurva = oldpers. haruva = sanskr. सर्व, sarva, *heel* (n. dial. hele Hurven = alt tilsammen).

Denne Sammenstilling viser, at Omlyden i Oldn. bör forklares paa den Maade, at oprindelig, ligesom i Zend, Vocalerne *i* og *u* ere anticiperede ved Indsættelse i foregaaende Stavelse, og dernæst, som i Prakrit, sammensmeltede med denne Stavelses Vocal, hvorefter igjen ofte, som i Prakrit, det Bogstav i sidste Stavelse, som har bevirket Omlyden, er bortfaldet, f. Ex. ben for banj, *et Saar*, ör for arv, *en Piil* o. fl., em, (jeg) *er*, for aim for ami = Zend: , ami = sanskr. अस्मि, asmi. En ringe Levning af denne Omlyd iagttages endnu i norske Almuedialecter, f. Ex. af dal, dat. pl. dolom. I. Aasen Gr. §. 49.

At denne Art Omlyd, da Norröna-Stammen skiltes fra sine Beslægtede i Asien, kun var lidet udviklet, sluttes ikke alene af Zend og Sanskr., hvor den kun viser sig i ringe Omfang, men ogsaa af vore ældste Rune-

* Medens Undtagelserne i Zend ere knyttede til visse Consonanter og til Vocalen *â*, synes andre Regler for Undtagelserne at herske i Oldn.; thi Former som farit, 2. pers. pl. præs. ind. grafinn, part. præt. vačinn, id., stride mod Reglerne for Zend, ligesaavelsom Omlyden i ekinn, þveginn, part. præt., hvor den palatale Consonant formenes at bevirke den.

** Hvad det Græske betræffer, yttrer Rosen paa ovenanförte Sted: Ex hac observatione intelligimus, qvomodo apud Græcos se cohæreant masculina δοτήρ, θεράπων, Λάκων, et feminina δότειρα, θεράπαινα, Λάκαινα, inserta scilicet ante ultimam stirpis litteram vocali ι, feminini generis nota, qvam primitus stirpi subjunctam fuisse credendum est, δοτέρ-ι-α, θεραπάν-ι-α, Λακάν-ι-α. Saaledes ogsaa ὑπείρ = ὑπέρ = उपरि, upari, *over*. Men paa den anden Side findes ἄριοι, ἀρ α, ἀριανή, svarende til de zendiske Ethnica: airja, airjana. Lat. medius for madius = मध्य, madja.

indskrifter, i hvilke den ofte ikke iagttages, hvor den senere blev Regel. Saaledes læses **faður**, hvor senere **föður** er Regel, **furir** for **fyrir**, **hagva** for **högva**, **faðr** for **feðr**. Imod at drage nogen Slutning af denne Omstændighed kunde maaskee indvendes, at den ældre Runeskrift ei havde Tegn for de omlydte Vocaler, hvilket ikke udelukker, at jo Sproget i sin Udtale kan have iagttaget Omlyden. Men man seer dog af de S. 12, Anm. anförte Exempler, at den Udvei benyttetes at stille to Vocaler ved Siden af hinanden, for at betegne Omlyden, hvor den var tilstede. *

Foruden denne Art besidder vort Oldsprog en anden, hidtil lidet eller ikke paaagtet, den nemlig, som bevirkes ved andre Consonanter end *v* og *j*. Prof. **Bopp** anförer (vergl. Gramm. S. 60) nogle Exempler paa, hvorledes i Gotisk *a* foran en Liqvida gaaer over til *u*, som g. **sibun** = s. **saptan**, *syv;* g. **taihun** = s. **daśan**, *ti*. Paa lignende Maade gaaer *a* i Oldn. foran en Liqvida jævnligen over til *ö*, og undertiden til *o* eller *u* eller *á*. Dette bliver klart, naar man sammenligner fölgende Sanskrit-Ord med de tilsvarende oldnorske:

1) *ö* foran *l:* तल्ला, **tallâ**, *en ung Qvinde* = **döll**, *et Fruentimmer;*
छल, **čala**, *Svig*, *Bedrag* = **sköllr**, id.;
मरु, **maru**, *Sand, Sandörken* = **möl**, *groft Sand, sandig Plads;*
वल्लुर, **vallura**, *en Mark*, *en vandlös Plads* = **völlr**, *Vold*, *Mark*.

I de to sidste Exempler kan Indflydelsen maaskee ogsaa tilskrives det fölgende *u*. Gislason l. c. S. 18—19 bemærker, at Stavelsen **-al** i Ords Begyndelse undertiden gaaer over til *ö*, uden at noget fölgende Afleds- eller Flexions-*u* bevirker det, f. Ex. **öluð**, **ölfærr** (for **alúð**, **alfærr**), i hvilke Ord han dog formener, at Labialerne *ú* og *f* ved deres Slægtskab med *u* og *v* kunne bevirke Omlyden; men han anförer ogsaa Exemplerne: **ölteitr** (for **alteitr**), **höldr** o. s. v.

foran *n:* अङ्ग, **anga**, *nær* = **öngr**, *eng*, *trang;*
दन्त, **danta**, *en Tand* = **tönn**, id.;
हस्त, **hasta**, *en Haand* = **hönd**, id.; **
foran *r:* अर, **ara**, *rask*, *hurtig* = **ör**, *rask*, *redebon;*
बर्हिस्, **barhis**, *Bark* = **börkr**, id.;

* „Hljódvörpin úr hinni fyrri tegund eru ekki ætið við höfð í hinum elztu ritum," siger Gislason S. 20, og anförer Exempler, saasom: **hulia** for **hylja**, **slogre** for **slœgri**, **staðugt** for **stöðugt** o. fl.

** Bogstavet *ö* i disse Ord forklarer man sædvanligen som en Virkning af et tabt *u* i Enden, saasom Ordene i Gotisk hedde **aggvus**, **tunþus** og **handus**; men, saalænge ikke Ordene i vort Oldsprog kunne paavises at have havt en hertil svarende Endelse, tör den ovenanförte Forklaringsgrund være ligesaa sandsynlig.

Digitized by Google

शर्करा, śarkara, *en Deel, en Part* = hörgull, *den mindeste Deel af en Ting;*

खर्ग्, karǵ, *at dyrke* (Gud) = hörgar, *Huusguder.*

Det er derhos paafaldende, ved Bogstavet ö i Lexikon at bemærke, at de fleste Ord begynde med öl, ön, ör.

2) o foran *l:* पल्वल, palvala, *et Kjærn* = pollr, *en Vandhule;*
स्थल्, sfal, *at staae fast* = stóla, *stole paa;*
बली, balî, *en Tyr* = boli, id.;
foran *m:* दम, dama, *Betvingelse, Straf* = dómr, *Dom;*
गम्, gam, *gaae* = koma, *komme;*
foran *n:* धन्, d'an, *give Lyd* = tona, *tone.*

I Angelsachsisk og Friesisk er *o* for *a* foran *m* og *n* sædvanligt. Grimm d. Gr. 1. Bd. (3. Aufl.), S. 339, 406.

foran *r:* तर्ष, tarśa, *Törst* = þorrsti, id.;
कारण, karaṇa, *Korn* = korn, id.;
वर्ण, varṇa, *Form* = form, id.;
वर्त्ति, vartti, *Enderne af Klæde* = borði, *en Klædeliste.*

3) *u* foran *m* stadigen i 1. Persons Suffix i Pluralis i Verbernes Indicativ og Imperativ, f. Ex. hulpum, bádum, átum o. s. v., medens de tilsvarende Former i Sanskrit have *a.*

foran *n:* तनु, tanu, *liden* = þunnr, *tynd;*
शत, śata, *hundrede* = hundrað, id.

I Oldn. vexler Afledsendelsen an ofte med un, hvilken findes i de ældste Böger, hvor an senere bruges. Gislason S. 126.

4) *á* foran *l:* अल्प, alpa, *liden* = kálfr, *en mindre Ting, i Sammenligning med en större;*
गलि, gali, *en uduelig Person* = gáli, *en Tosse;*
वर्ग, varga, *et Afsnit i en Bog* = bálkr, *en Bog i Loven;*
शल, śala, *et Spyd, en Stage* = skálm, id.;
foran *m:* अम, ama, *Sygdom* = áma, *Rosen* (en Sygdom);
लम्पटण, lampaṭaṇa, *Utugtighed* = klám, id.;
foran *n:* अङ्क, anka, *en Feil* = ánki, *Bræk, Lyde;*
सञ्ज्, sańg, *hænge ved* = hánga, *hænge.*

I norske Almuedialecter gaaer *a* ligeledes over til *aa* foran *r, l* og *n*, f. Ex. innaar, frostaal, noraan.* J. Aasen Gr. S. 44.

* En lignende Overgang i Russisk og Polsk omtaler Dobrowsky p. 35: „Poloni et Russi in vocibus, qvæ tribus consonis constant, si media sit *l* aut *r*, pro *a* amant *o*:

slavisk klas, polsk kłos, russisk колос, *arista;*
— slama, — słom, — солома, *stramen;*
— grad, — grod, — городъ, *urbs.*"

Disse samme Bogstaver synes ogsaa undertiden at have samme Virkning paa en fölgende Vocal. Min Opmærksomhed er bleven henledet herpaa ved den Bemærkning af Burnouf (Yaçna, p. 111 flg.), at nogle Ord i Zend begynde med vo, som i Sanskrit begynde med va, saasom vohu = Sanskr. vasu, *Gods*, voć = Sansk. vać, *at tale*. Vel mener Bopp (gram. Sanscr. p. 323), at *o* i vohu er en Tilbagevirkning af *u* i sidste Stavelse, men Burnouf paaviser, at denne Forklaringsmaade ikke strækker til i alle Tilfælder, og at derfor den labiale Vocal er bevirket ved den foregaaende labiale Consonant, ligesom Benfey (I, 1. S. 357) paaviser samme Overgang i Sanskrit, f. Ex. वोढुं, vodum, infin. af वह्, vah, *at före*. Ogsaa *m* og *p* yttre i Zend lignende Virkning, f. Ex. môuru = मरु, maru, *en Sandörken;* pôuru = परु, paru, *et Bjerg*. Zeitsch. f. d. K. d. Morgenl. 6. Bd. S. 532 anförer Prof. Lassen disse Exempler paa saadan Indvirkning; men her kan dog Forandringen ogsaa forklares som Virkning af det fölgende *u*. Spor af en lignende Indflydelse af foregaaende Consonant har jeg troet at bemærke i en Deel Ord i vort Oldsprog; men da de Exempler, jeg har at anföre, kun ere faa og tildeels af saadan Beskaffenhed, at Omlyden ogsaa kan tilskrives fölgende Consonant, tör jeg ingen Regel opstille, men vil blot anföre de samlede Exempler til Overveielse for kommende Forskere. De ere fölgende:

म्रक्षण, mrakśaṇa, *Olie* = brák, *stinkende Olie;*
मक्ष्, makś, *at blande, forene* = mök, *Omgang, Kammeratskab;*
श्वभ्र, śvabra, *Gab* = hvoptr, *Kjæve;*
प्र, pra, *Præfix* = for, *for;*
भ्रातृ, brâtṛ, *Broder* = broðir, id.;
वर्हं, varhaṁ, *Træers Löv* = brum, id.;
बध, bada, *Drab* = böð, *et Feldtslag;*
नक्त, nakta, *Nat* = nótt, *Nat;*
पट्ट, paṭṭa, *Klæde* = voð, *Klæde;*
व्रज, vraǵa { *en Flok, en Hjord* = flokkr, *Flok;*
{ *en Mængde* = brok, *en Samling af tykke Skyer;*
लघट्, laǵaṭ, *Luft, Vind* = lopt, *Luft.*

Afledsendelsen nuð findes i de ældste Böger, hvor senere nað bruges. Gislason S. 126.

Sml. lat.	moneo	af sanskr.		man, *at tænke;*
-	mori	-	—	mṛ = mar, *at döe;*
-	novus	-	—	nava, *ny;*
gr.	βρότος	-	—	mṛ, *at döe;*
-	νόσος	-	—	naś, *at omkomme.*

Benfey — I, 1, S. 324 — bemærker, at græsk ου foran Liqvida svarer til sanskr. *a;* f. Ex. ουρον, *Urin*, af वारि, vâri, *Vand;* βουλεται, *han vil* = वरते, varate, *han vælger.*

Digitized by Google

Ogsaa i Prakrit virker en foregaaende Labial, at *a* gaaer over til *u*. See Lassen Inst. pracr. S. 126. Ogsaa efter *n*, *r* og *l* gaaer *a* i Enden af Ord over til *u*. Bopp vergl. Gramm. S. 378. Anm. Urvasi S. 72. Böhmerne indskyde ofte *u* efter *l* i Ordets Midte. Dombrowsky S. 45.

Bogstavet *j* bevirker i Zend ligeledes, at et fölgende *a* eller *â* gaaer over til *ê*. Saaledes gaae i Verba de sanskr. *ja* og *jâ* i 4. og 10. Classe over til *jê*, f. Ex. [Zend], âtâpajêmi = आतापयामि, âtâpajâmi, *eg opheder;* varedajêmi = वर्धयामि, vardajâmi, *jeg formerer.*

Ofte er derhos *j*, efter at have forvandlet det fölgende *a* til *ê*, igjen bortfaldet, f. Ex. [Zend], frâdaêsaêm, *jeg viiste* = प्रादिशयम्, prâdeśajam, som दिश्, diś, i den 10. Cl. vilde danne. Bopp v. Gr. S. 41.

Spor til en lignende Omlyd i Oldnorsk synes at være tilstede i: jél eller él, *en Regnbyge* (= जल, ǵala, *Vand*), eller rettere = det Pers. ژاله, ǰâleh, *Regn med Storm;* es for jas, der forekommer i Runeindskrifter, *som* (relat. Pronomen) = यः jah eller jas, id. I Latin tör siem (= sim) = स्याम्, sjâm, potential af अस्, as = esse, *at være*, have en lignende Grund; maaskee ogsaa Nominat. i den 5. Decl. af Ord paa ies for ias. Bopp v. Gr. S. 160.

Der viser sig i Oldnorsk ogsaa en Tendents til at lade *u* gaae over til *o* foran eller efter Labialer og Liqvida, f. E. प्लुष्, pluś = blossa, *blusse;* दुर्, dur, Præfix, som betegner noget Vanskeligt eller Ondt = tor (Græsk δυς); रुह्, ruh = gróa, *groe;* लुट्, luṭ, *være forbunden,* loða, *hænge ved;* स्फुट्, spuṭṭ, *foragte,* spotta, *spotte;* त्रुप्, trup = troppa, *stöde.*

Vocalers Forlængelse.

Vocaler forlænges deels som Betegnere af Afledning, deels for at erstatte bortfaldne Consonanter, deels foranlediget ved visse paafölgende Consonantcomplexer.

Ved Dannelsen af Præsens og Perfectum (eller Imperf. i Oldn.) forlænges i Oldn. som i Sanskr. Rodvocalen i en Mængde Verber, især naar den er *i* eller *u*, og bliver i Sanskr. i begge Tempora *ê* (= *a* + *i*) af *i* og *ô* (= *a* + *u*) af *u*, i Oldn. *í* (= *i* + *i*) af *i* og *ý* (= *i* + *u*) af *u*, i Præsens; *ei* (= *a* + *i*) af *i* og *au* (= *a* + *u*) af *u*, i Impêrf., f. Ex.

बुध्, bud *(vide)*	præs. बोधति, bôďati	perf. बुबोध, bubôďa;
oldn. buď *(at befale)*	— býð	imperf. baud;
तिप्, tip *(dryppe)*	— तेपते, têpatê	perf. तितेप, titêpa;
oldn. bit *(bide)*	— bít	imperf. beit. *

* Ovenfor S. 11 er denne Overgang berört i Afsnittet om Aflyd; men Aflyd og Forlængelse lade sig ikke strængt afsondre. Sammenligningen med Græsk paa anförte Sted viser, at i Præsens svarer ε i Græsk og *i* i Oldn. til *a* i Sanskr. Vocalerne ε og *i* synes her at være Svækkelser af *a*.

Digitized by Google

Hvad Nominal-Afledningen betræffer, saa er Forlængelse af Rodvocalen i Sanskrit ofte en Betingelse for Tilföielsen af visse Afledsendelser, der næppe lade sig henföre under nogen almindelig Kategorie, og derfor ei her ville blive nærmere omtalte. I Oldnorsk er denne Materie endnu ikke saaledes behandlet, at nogen Sammenligning med Sanskrit lader sig anstille.

Som erstattende Vocalforlængelse optræder i Oldn. Accenten, naar dertil i Sanskrit svarer en Consonant, oftest *ṅ*,* व, *v* og ह्, *h*, f. Ex. अंश, aṅśa, *en Bambusstok*, oldn. ás (= got. ans), *en Bjælke;* क्रंद्, kraṅd = gráta, *at græde;* हंस, haṅsa (= t. gans) = gás; प्लव, plava, *Flyden*, oldn. flá, *et Stykke Træe, som bindes til et Garn, for at holde det oppe i Vandet;* लव, lava = lá, *Haar, Uld;* रुह्, ruh = gróa, *at groe, voxe;* स्तृह्, stṛh = strá, *at nedslaae;* सह, saha = hjá, *hos*. Saaledes lat. nêre af nah, *at binde.*

Under denne samme Kategorie henhöre mange oldnorske Verba, hvis Rod ender paa *g*, som i Præt. erstattes med Accent, f. Ex. vá, af vega, *at veie;* lá, af liggja, *at ligge;* brá, af bregða, *at forandre;* frá, af fregna, *at spörge;* dró, af draga, *at drage.*

En Forlængelse og tillige Forandring er fælleds for Sanskr. og Oldn. i Perf. Ind. af nogle Verber, i det det korte *a* forandres til langt *ê*, som Erstatning for Reduplication i Ordets Begyndelse. I Sanskrit forekommer denne Overgang kun i enkelte Personer i Verba, hvis Rod har *a* mellem to enkelte Consonanter, f. Ex. फेलुः, ṗeluḣ for paṗaluḣ, af फल्, ṗal, *at klöve;* चेरुः, ćéruḣ for ćaćaruḣ, *de reiste*, af चर्, ćar. I Oldn. har en lignende Overgang i adskillige Verba aldeles fortrængt Reduplicationen, f. Ex. fell (Perf. af falla) for fafall eller maaskee fifall (i Runeindskrifter: fial, t. fiel). Her er saaledes Elision af Rodens förste Consonant, og den lange Vocal altsaa begrundet i Sammensmeltningen af to korte.**

En mærkelig Overensstemmelse mellem de her sammenlignede Sprog bestaaer i en Tilböielighed til Vocalforlængelse foran en Consonantcomplex, dannet af et flydende Bogstav foran et haardt; saaledes i Sanskrit foran nć, nk, nt, rǵ, rg, rk, f. Ex. मार्ष्टि, mârǵati, af मृज्, mṛǵ, *at aftörre;* सान्त्व, sântva, *Forligelse;* कांक्ष्, kâṅkś, *at önske.*

I Oldnorsk findes Forlængelsen foran lf, lg, lk (lm), lp, ls, f. Ex. gólf, *Gulv;* búlki, *en Pukkel;* háls, *Hals*. I det Islandske findes Forlængelsen ogsaa foran ng og nk, f. Ex. túnga, *Tunge*, lángr, *lang*, sínkr, *sparsom*.

* Anusvara, ṅ, betragtes vel af Inderne som Vocal, men fra europæisk Standpunct maa den ansees for Consonant.

** Bopp's Mening, v. Gr. S. 836, at Formen i Oldn. har været fafil, modsiges saaledes baade af Runeindskrifter og den nyere islandske Udtale fjel; oldsvensk hiölt, *holdt*.

Digitized by Google

Vocalers Svækkelse.

Ved Svækkelse forstaaes Formindskelse i den Tid eller det Eftertryk, hvormed man udtaler en Lyd; Begrebet omfatter derfor ogsaa Forkortelse. Svækkelse er saaledes Overgangen af en Diphthong til en enkelt Vocal og af en lang Vocal til en kort. En Art Svækkelse, som först i de senere Aar har været paaagtet, er derhos Overgangen fra *a* til *i* eller *u*, fra *e* til *i*, og fra *o* til *u*. Det er især Bopp og Grimm, som have beviist, at de sidst anförte Overgange ere analoge med de för nævnte. Svækkelse bevirkes deels ved Positio (S. 20), deels ved Ords Forlængelse enten foran ved Reduplication eller Sammensætning, eller bagved ved vægtige Suffixer eller Sammensætning. Bopp anförer mange Exempler paa deslige Svækkelser paa forskjellige Steder i sin verg. Gramm., f. Ex. S. 112, 663, 696 flg., 827, som stedfindende baade i Sanskrit og flere Sprog. I oldnorske Grammatiker finder jeg kun Svækkelser ved Positio omtalt. Andre tör dog nok ved nærmere Undersögelse opdages. Saaledes er Bopp's Bemærkning om de vægtigere Personalsuffixers Indflydelse paa en foregaaende Vocals Svækkelse ogsaa anvendelig paa det oldnorske Præteritum (imperf.). Vocalerne *i* og *u* i Plural. ere nemlig Svækkelser af *ei* og *au* i Singul., f. Ex. i beit, plur. bitum, bauð, plur. buðum; maaskee ogsaa i brann, plur. brunnum *u* rigtigere ansees for en Svækkelse af *a* end for Tilbagevirkning af *u* i sidste Stavelse. Saaledes forklarer i det mindste Bopp den tilsvarende gotiske Form — v. Gr. S. 708.* — Som Exempler paa Overgang af *â* til *i* kan anföres हित, hita, part. præt. af धा, đâ, *at have*, *sætte* o. s. v., स्तित, stita, af स्ता, stâ, *at staae*. Nærliggende Analogie i Oldnorsk er en lignende Overgang af *a* til *i* i Verbers Ende, naar dertil föies *k* eller *g* som Subject og Negationspartikelen *at* eller *a*, f. Ex. mundi-g-a for munda-k-a, *jeg skulde ikke;* stödvi-g-a-k for stödva-k-a-k, *jeg standser ikke*. Andre Analogier i Oldn. ere mig ikke bekjendte; men i nyere norske Dialecter höres stiðe, part. præt. af staa, og mange Ord have her, som i Sanskr. — S. 20 — snart *a* snart *i*, uden Forskjel i Betydningen; f. Ex. skikjen = skakjen, *rystet;* sivja = save, *Saft;* stira = stara, *at stirre;* sigg = saagaa, *afkræftet*. Naar Romeren af calcare, *at træde*, danner inculcare, af salsus, *salt*, insulsus, *usalt*, da er dette en Svækkelse af *a* til *u* formedelst Præfixet. En lignende er maaskee Aarsag i Skrivemaaden i Runeindskrifter: fauru for fóru, *de reiste* — Liliegren Nr. 927 — og sautu for sátu, *de sad* — ib. Nr. 1429 — naar man nemlig tænker sig Formerne dannede af fafuru for fafaru og sasutu for sasatu.

* Bopp sammenl. S. 708 got. band, plur. bundum, med करोमि, karomi, plur. कुर्मस्, kurmas, *vi gjöre*.

Digitized by Google

D. Bogstavernes Concordance i Sanskrit og Oldnorsk.

a. Vocalerne.

अ, *a*.

Det korte *a* i Sanskrit svarer i Oldnorsk som i Gotisk oftest til *a*, f. Ex. i Begyndelsen: अन्य, anja = annar, *anden;* अप, apa, præpos. = af; अर्थ, arfa = art, *Art, Slags;* i Midten: घर्म्म, ǵarmma = varmi, *Varme;* गभ्, ǵaƀ = gapa, *gabe;* नग्न, nagna = nakinn, *nögen* (af særegne Grunde til *á*, *o*, *ö* eller *e*, hvorpaa Exempler ovenfor S. 14—17 ere anförte).

Sanskrit mangler, som ovenfor anfört, Tegn for de korte Vocaler *e* og *o;* men Lyden deraf har rimeligviis efterhaanden sluttet sig til Tegnet for det korte *a*, og heri tör man maaskee söge Grunden til, at ligesom Græsk jævnligen sætter ε og ο, hvor Sanskr. har *a*, ogsaa Oldn. ofte har *e* for Sanskr. *a*, udenfor de Tilfælder, hvor Omlyd foranlediges af ydre Forholde, f. Ex. वह्, vaha = vegr, *Vei;* श्रद्ध, śradd'a = kredda, *Troe* (det, man troer paa); तल, tala = þel, *Grund.*

Da derhos de korte Vocaler i ethvert Sprogs forskjellige Dialecter letteligen forandres, uden at Aarsagen altid kan paavises, gaaer Sanskr. *a* i Oldn. ogsaa over til *i*, især ved Svækkelse foran to Consonanter, f. Ex. अन्तर्, antar = innar, *inde;* अन्त्र, antra = iðr, *Indvolde;* गण्ड, gaṇḍa = kinn, *Kind;* पर्, para = firr, *fjern;* बन्ध्, band' = binda, *binde;* * til *y* (ved Omlyd for *u*), f. Ex. कर्ज्, karǵ = kyrkja, *plage;* ध्रण्, d'raṇ, *give Lyd*, drynja, *dröne, dundre;* भङ्ग्, ƀanga = bylgja, *Bölge.* Overgang til reent *u* har jeg ikke fundet, udenfor de ovenfor S. 15 anförte Tilfælder; ** hvormed stemmer, at det nægtende अ, *a*, eller अन्, *an* (Grækernes α privativum eller αν) stadigen er gaaet over til *ó* (for *an* eller *un*), f. Ex. अभुग्न, aƀugna = óbogin-n, *uböiet;* अपृष्ट, apṛṣṭa = ófrégin-n, *uspurgt.* Dette *ó* er igjen, som bekjendt, i vort nyere Sprog gaaet over til *u*

I Sanskr. haves मश्, maś = मिश्, miś, *at vredes;* दम्भ्, damƀ = दिम्भ्, dimƀ, *at kaste, sende;* चक्क्, ćakk = चिक्क्, ćikk = चुक्क्, ćukk, *at plage.*

Hvilken Vaklen der i Oldn. i adskillige Tilfælder finder Sted i Vocalisationen, sees af Gislasons Afsnit „um stafa-skipti," S. 120—220, f. Ex. þingat for þangat, hvervitna for hvarvitna, monvit for manvit, sálo for sála. I norske Almuedialecter findes platta = plitta = blette

* Paa lignende Overgange fra *a* i Sanskr. til *i* i Prakrit, anförer Lassen Inst. pracr. S. 124 flere Exempler, f. Ex. पिक्कं, pikkaṁ = s. पक्वं, pakvaṁ, *moden.*

** Heller ikke i Prakrit ere andre Tilfælde af saadan Overgang paaviste, end til *u* efter foregaaende Labial. Lassen l. c. p. 126.

Digitized by Google

(seg), *at afholde sig, udholde noget;* rande = rinde, *en Jordryg;* rabb = ribbe, id.; raga = riga, *at rave, vakle;* rangla = ringla, *at klingre;* rigga = rugga, *at ryste.*

Som Exempler af andre Sprog hidsættes: *e* for *a:* gr. og lat. ἑπτά, septem = सप्तन्, saptan, *syv;* δέκα, decem = दशन्, daśan, *ti;* ἐγώ, ego = अहं, ahaṁ, *jeg; o* for *a:* ὀδόντ = दन्त, danta, *en Tand;* lat. Flexionsendelser us og um (ældre os og om) for sanskr. as og am; *i* for *a:* χίλλος = खर, k̔ara, *et Asen;* ἵππος = अश्व, aśva, *en Hest;* lat. ignis = अग्नि, agni, *Ild.*

आ, *â,*

svarer i Olnorsk oftest til

1) *a,* f. Ex. नामन्, nâman = namn, *et Navn;* नाभि, nâb̔i = nabli, *en Navle;* साला, sâlâ = sal-r, *et Huus* o. s. v.

2) *á,* f. Ex. मा, mâ = mála, *maale;* आ, *â* = *á,* præp. *til;* भाल, b̔âla, *Lys, Skin,* bál, *et Baal;* शाला, śâlâ = skáli, *et Huus;* som det synes, oftest foran *l.*

3) *ó,* f. Ex. मातृ, mâtṛ = móðir, *en Moder;* पाद, pâda = fót-r, *en Fod.* I Gotisk, som mangler det lange *â,* svarer *ô* i Almindelighed til sanskr. *â* — Bopp, vergl. Gr. S. 61; — *á* og *ó* vexle jævnlig i oldn. Haandskrifter; Gislason har S. 141 flg. en stor Masse Exempler derpaa. I Sanskr. दा, dâ = दो, do, *at dele.*

4) *é,* f. Ex. वातृ, vâtṛ, *Luft, Vind* = védr; नाना, nânâ, *undtagen* = nema; ना, nâ, *ikke,* né, *hverken — eller.* Et enkelt, men oftere forekommende Exempel paa Overgang af *â* til *e* i Prakrit paaviser Lassen l. c. p. 128.

I Prakrit gaaer det sanskr. lange *â* stadigen over til kort *a* foran en Consonantcomplex. Lassen l. c. p. 139.

I Græsk svarer hertil α (attisk og ionisk η) og ω, i Latin *â* og *ô,* f. Ex. μήτηρ, mater, ὄνομα, nomen.

इ, *i,*

bliver i Oldn. hyppigst *i,* kort eller langt, f. Ex. निद्, nid = hniðra, *bagvaske, nedsætte Ens Ære;* विद्, vid = vita, *at vide;* विस्, vis, *kaste,* visa, *forkaste.* Ofte gaaer det over til *ei,* f. Ex. लिह्, lih = sleikja, *at slikke;* षिद्, ś'id = seiða, *at hexe;* मिद्, mid = meiða, *at beskadige.*

I adskillige Ord kommer *e* istedetfor *i,* f. Ex. रिच्, rić, *at adskille* = rekja, *löse;* पिंज्, pinǵ *(pingere)* = penta, *male;* मिति, miti = met, *Vægt.*

I Prakrit finder lignende Overgang af Sanskr. *i* til *e* Sted foran Consonantcomplexer, f. Ex. पेण्ड for पिण्ड, peṇḍa for piṇḍa, *en Bundt.* See Lassen l. c. p. 129.

Digitized by Google

Som Slutningsvocal falder *i* i Oldn. som i Græsk og Latin undertiden bort, f. Ex. उपरि, upari — ὑπέρ — super — yfir;
अभि, abi — ἀμφί — ambi — um.

ई, *î*,

bliver i Oldn. deels bibeholdt, deels til *y*, *ei* eller *ey*, f. Ex. ली, lî = riða, *hænge ved;* शी, śî, *hvile,* hía, *leve i Stilhed;* भ्री, brî = reiðast, *vredes;* वीग्र, vîga = kveik, *levende Sæd;* (प्री, prî, *at behage,* flyra, *smigre*); नी, nî, *faae, erholde,* neyta, *nyde;* री, rî, *at bröle;* ryta, *grynte.*

उ, *u*,

bliver deels uforandret, f. Ex. वुन्ध्, vund, *at saare,* und, *Saar;* भुज्, buǵ, *at böie* = buga; चुण्, ćuṇ, *sönderrive, dele,* sundra, *skjære istykker;* deels til *o*, især i de S. 15 omtalte Tilfælder, dog enkelte Gange ogsaa udenfor disse, f. Ex. ćuṭ = koðna, *visne;* तु, tu, *men, dog* = þó, *dog.* (I Prakr. bliver *u* til *o* foran en Consonantcomplex. Lassen l. c. p. 132.)

Det gaaer enkelte Gange over til æ, eller vel rettere œ,* f. E. तुड्, tuḍ = tœta, *at slide, plukke fra hinanden;* लुट्, luṭ, *at stjæle,* lœða, *tilsmugle sig noget;* शुभ्, śub, *at være skjön, pyntelig;* hœfa, *sömme, være anstændig.* Undertiden ogsaa til *e*, f. Ex. तुञ्, tunǵ, *at slaae* = dengja; छुर्, ćur = skéra, *skjære.*

I Prakrit gaaer *u* en enkelt Gang ogsaa over til *i* — Lassen l. c. p. 131. — Hvorvidt en lignende Overgang i Oldn. tör antages, er vel tvivlsomt, skjöndt Ord som लुथ्, luṭ, *at lide* = liða, tyder hen derpaa.

ऊ, *û*,

bliver deels uforandret, f. Ex. चूष्, ćûś = sjúga, *at suge;* सूप, sûpa = súp, *Suppe;* मूष, mûśa = mús, *Muus;* भू, bû, *være,* búa, *boe;* deels til *o*, f. Ex. सूर, sûra = sól, *Solen;* कूट, kûṭa, *et Huus,* kot, *en Bondehytte;* सूद्, sûda, *Skarn,* sódast, *være skiden;* दू, dû = þóla, *taale.*

I Græsk og Latin svarer ι, υ og *i*, *u* oftest til *i* og *u*, saavel langt som kort, i Sanskrit.

ऋ, *ṛ*,

bliver i Regelen til *r*, med en Vocal (oftest *i* eller *e*) efter sig, eller med en Vocal (oftest *e*) foran sig, f. Ex. कृ, kṛ (Thema kar, kur) = géra, *gjöre;* भृ, bṛ (Th. bar) = béra, *bære;* ऋच्छ्, ṛćć = riga, *stivne;* वृत्, vṛt (Th. vart) = verða, *blive, vorde;* घृण्, ǵṛṇ, *at lyse, skinne;* kirnir, *det skinner;* स्तृह्, stṛh = strikja, *at slaae;* दृप्, dṛp = drembast, *hovmodes;* दृ, dṛ = dyrka, *dyrke;* तृह्, tṛh = þróast, *voxe, tage til.*

* Diphthongerne æ og œ ere i B. Haldersons Lexicon ikke adskilte.

Digitized by Google

Sjeldnere gaaer det over til *l* med en Vocal foran eller efter, f. Ex. वृ, vṛ = velja, *vælge;* vṛśa = valska, *en Rotte.* I Oldn. findes stundom *r* for ir, ri eller ar — Gislason S. 77-78, — f. Ex. hugrn for hugrinn, hirðr for hirðir.

ॠ, ṝ.

Herom gjælder hvad der er sagt om det korte ऋ, *ṛ*, f. Ex. मॄ, mṝ, *at stöde*, merja eller myrja, *stöde, knuse;* तॄ, tṝ, *gaae tverts over*, þvera, *gaae paa tverts;* भॄ, bṝ = brenna, *brænde;* दॄ, dṝ = tæra, *tære;* पॄ, pṝ = fylla, *at fylde;* गॄ, gṝ = kyla, *at sluge.*

Disse to Vocaler ere i Prakrit bortfaldne, og hvor de i Sanskr. forekomme, erstattes de deels ved ri, ar, år, deels ved blotte Vocaler, *a, i, u*, sjelden *e.* I Latin og Græsk oplöses de, som i Oldn., til *r* med forskjellige Vocaler.

ए, e,

ansees i Sanskrit ikke for nogen oprindelig Vocal, men blot som en Sammensmeltning af *a + i.* Da den dog forekommer i adskillige formeentlige Rödder, bör den ikke forbigaaes her. Den bliver til *ei,* f. Ex. धे, de, *at drikke,* teiga, *at drikke begjærligen;* रेह् = leig-r, *Ild;* मेद्, meda, *Fidt;* meið, *fedt Spæk;* deels uforandret, f. Ex. रेकृ, rek = rengja, *kalde i Tvivl;* स्तेन्, sten = stela, *stjæle;* deels, ligesom i Prakrit, til *i,* f. Ex. व्लेक्ष्, vlekś, *at see* = bligða, *stirre;* वेप्, vep = bifa, *skjælve, bæve.*

Andre Overgange ere sjeldne, som मेथ्, meť = mœta, *möde;* ल्पेप्, lep = hlaupa, *löbe.*

ऐ, ai,

forekommer kun i faa Rodord, hvorfor Regler for Overgangen ei vel kunne vindes. Som Exempler vil jeg blot anföre: द्रै, drai, *at sove,* dreyma, *drömme* (cfr. somnus og somnium); प्यै, pjai, *blive feed,* feita, *gjöre feed;* म्लै, mlai = fölna, *falme;* श्यै, śjai = syla, *störkne;* स्त्यै, stjai, *samles,* stía, *indespærre* (de unge Lam, for at de ei skulle die Mödrene).

ओ, o,

er dannet af *a + u,* ved Sammensmeltning. Dette saavelsom औ, au, forekommer saa sjelden i Rödder, at Regel for Overgang ei kan dannes.

Digitized by Google

De lange Vocalers og Diphthongers Concordance angives af Grimm — d. Gramm. I. (3. Ausg.) S. 537 — i fölgende Sprog saaledes:

Sansk.	â	â	ê	ô	î	û;
Zend.	â	â	ê, oi	ô, eu	î	û;
Græsk	η	ω, ᾱ	οι	ου	ει	ευ;
Latin	ê	ô, â	ae, oe	au	î	û;
Gotisk	ê	ô	ái	áu	ei	iu;
Lith.	ê	ô	ai	au	ei	u, ui;
Slavisk	â	â	je	ŏ	i	y;

hvortil vi, ifölge Ovenstaaende, kunne föie

Oldn.	á	ó	ei	au	í	ú.

At mange Undtagelser herfra forekomme, sees allerede af det Foregaaende, og derhos viser sig endog inden det enkelte Sprogs Enemærker adskillig Vaklen i Vocalernes Brug. Saaledes i Sanskrit Ombytning af kort og lang homogen Vocal, f. Ex. कंच्, kańć = कांच्, kâńć, *at skinne;* कु, ku = कू, kû, *at raabe;* ध्रु, ďru = ध्रू, ďrû, *at være fast;* तिक्, tik = तीक्, tîk, *at bevæge sig;* कृ, kṛ = कॄ, kṝ, *at stænke;* स्तृ, stṛ = स्तॄ, stṝ, *at ströe* o. s. v. Ombytning af forsjellige Vocaler, f. Ex. विंट्, vinṭ = वुंट्, vunṭ, *at dræbe;* स्पट्, spaṭ = स्पिट्, spiṭ, *at dræbe;* कूड्, kûḍ = कृड्, kṛḍ, *at blive tyk;* हूड्, hûḍ = होड्, hoḍ, *at gaae.*

Anusvara.

Til Vocalerne regnes af indiske Grammatikere ogsaa Anusvara, d. e. Efterlyd, en Næselyd, *m* eller *n*, der ofte, især i Flexionsendelser, höres efter en Vocal. Denne gaaer i Oldnorsk deels over til Accent, som Forlængelse af den foregaaende Vocal, f. Ex. हंस, hańsa = gás, *Gaas;* अंशु, ańśu, *Straaleglands* = ás, *en Gud;* क्रंद्, krańd = gráta, *græde;* वांक्ष्, vâńkś = óska, *önske;* deels til *n*, f. Ex. वंश, vańśa = vensl, *Slægtskab;* उंह्, uńh = ángra, *plage, fortrædige;* रंग्, rańg, *gaae,* rángla, *vanke om.* Enkelte Gange falder det bort, f. Ex. अंश, ańśa = öx, *Skulder.* *

* Ogsaa i Prakrit kan Anusvara bortfalde og erstattes ved foregaaende Vocals Forlængelse, f. Ex. की स, kî sa, for किं स, kiń sa; Lassen l. l. p. 262. Eng. soft = t. sanft. Det Lettiske erstatter paa lignende Maade ved en lang Vocal det *n*, som i det Lithauiske beholdes, f. Ex. mît = minti, *at træde;* rôka = ranka, *en Haand;* trêkt = trenkti, *at bortjage.* I Græsk haves Analogierne ἱστάς for ἱστανς, διδούς for διδονς; ital. estéso = lat. extensus, *udstrakt.*

Digitized by Google

Det er derhos et Spörgsmaal, som fortjener nöiere Undersögelse, end jeg har seet mig istand til at anstille, om ikke *m* og *n* i Enden af adskillige Nomina skylde Anusvara, som Flexionsendelse for Nom. og Accus. Sing. i Neutra sin Oprindelse. Paa saadanne ligesom forstenede Flexionsendelser mangler der ikke Exempler. Vi have nutildags adskillige Gaardsnavne, som ende paa um, hvilket forlængst er erkjendt for at være den gamle Dativendelse i Pluralis, f. Ex. Lóm for lóum, dat. plur. af ló, *en Strandkant;* Husum, dat. plur. af hús. Saaledes er i Tydsk Franken og Schwaben, ifölge Grimm, dat. plur.

Jeg er ledet til Formodningen om en saadan Forstening ved Undersögelsen af Oprindelsen til en Deel oldnorske Neutra med Endelsen *m* og *n*, hvilke synes lettest at forklares paa denne Maade, f. Ex. blóm, *Blomst*, der formenes at kunne udledes af फुल्ल्, þull, *at springe ud*, *at blomstre*, hvoraf फुल्ल, þulla, neutr. nom. þullaṁ, betyder *udsprungen*, *blomstrende;* * brum, *Træers Löv og Blade* = वर्हं, n. varhaṁ, *Löv;* flaum, *hurtig Löben*, og flum, *Vandets hurtige Fart*, synes beslægtet med प्लव, plava, neutr. nom. plavaṁ, *löbende;* frum, *Förstegröde*, maaskee = पूर्व्वं, pûrvva, neutr. nom. pûrvvaṁ, *det förste, foregaaende;* hvim, *en hastig Bevægelse* = जव, ǵava, neutr. nom. ǵavaṁ, *hastig;* likam = देहं, dehaṁ, *Legeme;* feim, *Undseelse* = भयं, bajaṁ, *Frygt;* (det nyere hvem = कं, kaṁ, accus. af det spörgende Pronomen; eng. gleem, *et Lysglimt* = ज्वलं, ǵvalaṁ, neutr. af ǵvalaḣ, *skinnende*); fr. rien = रायं, râjaṅ (accus. = lat. rem), *en Ting*.

Exempler paa *n* ere de sammensatte Ord, feðgin, *Fader og Datter*, mæðgin, *Moder og Sön*, der ere Neutra, ligesom ofte Dvandva i Sanskr. antage Neutralformen med Anusvara, f. Ex. पुत्रदारं, putradâraṅ, *Börn og Kone*, हस्तपादं, ḣastapâdaṅ, *Hænder og Födder*.

Visarga.

Ligesom Anusvara er en nasal Efterlyd, saaledes er Visarga en guttural eller maaskee snarere palatal Endelyd, der kun forekommer efter en Vocal i Enden af Ord, og pleier betegnes ved *ḣ*, men gaaer ofte over til *r* eller *s*, paa Grund af Beskaffenheden af et fölgende Ords Begyndelsesbogstav. Et hyppigt Brug af Visarga gjöres for at betegne Masculiners Nominativ i Singularis, og dette gaaer i Græsk, Latin og Gotisk stadigen over til *s*, men i Oldnorsk til *r*, f. Ex. पोतः, pota-ḣ = bát-r, *en Baad;* कोकिलः, kokila-ḣ = lat. cuculu-s = oldn. gauk-r, *en Gjög*, o. s. v.

* Samme Rod har udentvivl engl. fellom, *en Fingersvulst*, (cfr. Halliwell). I de Ord, hvor *m* i Oldn. svarer til Endelsen man i Gotisk, f. Ex. bloman, *en Blomst*, kan Endelsen dog maaskee i Oldn. ansees for forkortet.

Digitized by Google

Pron. relat. es eller jas = यः, jaḥ eller jas, har *s* for Visarga. Ligesom Sanskrit har et eget Tegn for Visarga, forskjelligt fra *r* og *s*, saaledes har den ældste Runeskrift et eget Tegn for *r*, naar det bruges i Enden af Ord, nemlig ᛦ, * forskjelligt fra ᚱ, og synes at have kjendt en egen Udtale for det förstnævnte, noget afvigende fra det andet.

Ligesom den latinske Endelse us i det Italienske har mistet sin Casusendelse og tilsyneladende er gaaen over til *o*, saaledes er den tilsvarende Sanskritendelse अः, aḥ eller as, i Döttresprogene, Prakrit og Pali, gaaen over til *o*. En lignende Overgang i Oldnorsk har jeg ikke bemærket, med mindre det spörgende Pronomen hvo skulde være ældre, end man hidtil holder det for; thi det svarer til Sansk. कः, kaḥ, nom. hvo; hvem, og bruges udelukkende som Nominativ; i Oldsvensk forekommer det oftere under Formen ho — Rietz, de ludo schacchorum etc. v. 308, 903, 1171, 1208, 1395 flg., og hoo, ib. v. 1636, 1654, 2734.

Ligesom Anusvara i nogle Ord synes vedligeholdt i Oldnorsk som *m*, uagtet oprindelig Flexionsendelse, saaledes formener jeg ogsaa, at Visarga i nogle Ord er bleven staaende under Form af *s*, uagtet oprindeligen blot Flexionsendelse. Foruden ovenanförte Analogie for saadan Forstening kunne ogsaa anföres nogle Mandsnavne, som Hans og Jens, hvor *s* i Enden intet andet er, end den græske (eller latinske) Nominativendelse af Johannes. Saaledes synes hals at være = गलः, galaḥ eller galas, *Hals;* gris = किरिः, kiriḥ eller kiris, *et Sviin;* krans, *Krands* = ग्रन्थः, granthaḥ eller granthas, *Sammenbinden i regelmæssig Orden;* sems, *Langsomhed* = शमः, śamaḥ eller śamas, *Rolighed;* af फक्क्, phakk, *at krybe, at være uredelig;* oldn. fox (for fok-s), *en Ræv*, got. fauho.

Et Beviis for Rigtigheden af denne Anskuelse kan ogsaa hentes derfra, at Ord, som hams, *Skind, Hud*, ogsaa skrives hamr = hindust. جام, ćâm. Norske Almuedialecter have ligeledes bibeholdt Nominativendelsen *r* fra det Oldn. i Ord som bakstr, *Bagning;* blaastr, *Blæst;* dragstr, *Trækken;* lestr, *Læsning;* mastr, *en Mast.* Endog den bestemte Artikel er i n. Dial. sammensmeltet med Stammen, f. Ex. knett, *et Knæ;* straad, *Straae;* tred, *Træe* o. s. v. See Ivar Aasen l. c. S. 89. Af en saadan Forvexling af Nominativendelsen med et Stammesuffix lader sig maaskee ogsaa den i Vederne forekommende Plural-Endelse âsas for as forklare. S. Bopp gr. sanscr. Add. ad reg. 142. I franske Nom. propria forklares *s* i Enden paa lignende Maade, f. Ex. Charles = Carolus, Jaques = Jacobus, Naples = Neapolis, Antibes = Antipolis

*** Foruden det sædvanlige Tegn (:) for Visarga anföre indiske Grammatikere ogsaa et opret staaende Kors som Tegn for samme, hvilket de kalde वज्राकृतिः, vagrakṛtiḥ, *det Vagraformede;* men vagra (= vigr) er Tordengudens Vaaben (cfr. mjölnir). Ovenstaaende ᛦ, der kaldes ýr, *en Bue*, laaner paa lige Maade Navn af et Vaaben.**

Digitized by Google

o. s. v. I Latin viser **nos-ter**, *vor*, udledet af **nos**, at man har anseet Nominativendelsen *s* hörende til Stammeformen, og den svarer til Visarga i नाः, **nâḥ**, *os*.

En mærkelig Lighed i Brugen af Visarga og ovennævnte Runebogstav, ᛦ, finder Sted, saafremt Prof. **Lassens** Mening (l. c. p. 395), at Visarga i det Mâgadhiske (en Prakritdialect), gaaer over til *i*, stadfæster sig; thi ᛦ bruges ogsaa for at betegne det ved Brydning af *i* fremkomne *e* (Munch og Unger, Gramat. S. 14), samt *y* (Munch, den nordiske Runeskrift S. 15). — Dette *r* synes derfor at have havt en blödere, til Vocal lettere overgaaende Udtale, end ᚱ, og gaaer ogsaa i norske Almuedialecter over til *e*, f. Ex. **kjem'e**, **tæk'e**, **dag'e**, **hest'e** for **kjemr**, **tækr**, **dagr**, **hestr**. I. Aasen Gramm. §. 59.

b. Consonanterne.

क, *k*.

क svarer i Oldnorsk

1. i Begyndelsen til

a) h meget ofte, f. Ex. क्नथ्, **knaf**, *at stöde*, **hnita**, *at stöde sammen;* क्रुध्, **kruḍ**, *at være vred*, **hortug-r**, *trodsig i Ord;* क्व, **kva** = **hvar**, *hvor;* कोण, **koṇa** = **horn**, *et Hjörne.*

b) k, ogsaa ofte, f. Ex. करण, **karaṇa** = **korn**, *Korn;* कुप्, **kûp** = **kopa**, *at svække;* कूट, **kûṭa** = **kot**, *et Huus.*

c) g, ogsaa ofte, f. Ex. कृ, **kṛ** = **géra**, *at gjöre;* किसल, **kisala**, *en Green*, **gisli**, *en Stav;* कीट, **kîṭa**, *en Orm, et Insect*, **geit**, *Ormestik i Træe;* क्लीव्, **klîv**, *at være frygtsom*, **gljupna**, *at lade Modet falde.*

Derhos synes det undertiden at være gaaet over til *v*, hvoraf atter *o* har udviklet sig, som i कृमि, **kṛmi** = **orm-r**, *en Orm.* Analog hermed er det skotske **foe** = eng. **who** = got. **hvas** = sanskr. कः, **kas**.

Hvorvidt क kan gaae over til *s*, tör være tvivlsomt. Jeg vil dog anföre et Par Sammenstillinger, som synes at hentyde derpaa: क्लिश्, **kliś**, *at volde Smerte, Bedrövelse*, **slysa**, *at paaföre uventet Skade;* क्लम्, **klam**, *at være træt, mat*, **slæm-r**, *en Handling, som ei kan udföres formedelst Mangel paa Kræfter.* See endvidere i Glossariet **sljá-r** og **slitta**. I norske Almuedialecter vexle saaledes *k* og *s* i nogle Ords Begyndelse, f. Ex. **slæmma** = **klæma**, *at klemme.* I. Aasen S. 59.

2. efter andet Bogstav:

a) k, oftest, f. Ex. वक्क्, **vakk** = **vakka**, *at gaae om;* बुक्क्, **bukk**, *at gjöe*, **bykkja**, *en Hund;* एक, **eka**, *een, alene, eensom*, **ekkja**, *en Enke*, **ekkil-l**, *en Enkemand;* चक्, **ćak**, *at volde Smerte;* **þjaka**, *at trykke, volde Besværlighed.*

Digitized by Google

b) g, undertiden, f. Ex. शोक, ṡoka = sorg, *Sorg;* तक्, tak, *at udlee*, *spotte*, þægja, *at fornærme;* दक, daka, *Vand*, dögg, *Dug*, *Smaaregn.*

Det kunde derhos synes, som om det enkelte Gange gaaer over til *x*, naar man sammenligner स्राक्, srâk = द्राक्, drâk = *strax*, adv. strax, öieblikkelig; men her hörer af Bogstavet *x* nok blot den förste Deel eller *k* til Stammen, medens *s* oprindeligen er Genetivmærke; ogsaa i fox, *en Ræv*, it. *Bedragerie*, der synes at være beslægtet med फक्क्, ṗakk, *at krybe*, *at opföre sig slet*, er *s* formeentlig en ældgammel Nominativendelse. Sml. S. 26.

क्ष, *kś*.

क्ष gaaer i Begyndelsen, ligesom i Zend og Mâgadi (en indisk Dialect) * ofte over til *sk*, f. Ex. क्षोट्, kśoṭ = skjóta, *at skyde;* क्षम, kśama, *passende*, skamtleg-r, *passelig;* क्षद्, kśad, *at spise*, skattast, *at spise Frokost;* क्षीण, kśîṇa, *svag*, *elendig*, *ussel*, skeini, *et Drog.*

I Rigveda, Adnot. p. XI erklærer Rosen, at क्ष svarer til Grækernes κρ, Romernes *cr*, og anförer derpaa et Par Exempler. Dette tör dog maaskee rigtigst forklares saaledes, at kś som sammensat Bogstav oplöses i sine Elementer, hvoraf ved Sprogovergange undertiden blot det ene bibeholdes, enten *k (h)* eller *ś (s)*, hvortil da ofte föies en Halvvocal. I Henhold hertil skulde man kunne udlede hrapa, *at löbe*, af क्षप्, kśap, af samme Betydning. Rigv. Adnot. p. XXX.

Andre Overgange, der bör ansees tvivlsomme, saalænge de ikke bekræftes ved flere Exempler, ere fölgende:

a) til *hv*, f. Ex. क्षिप, kśipa, *Udskjælden*, क्षपण, kśapaṇa, *skamlös*, *fræk*, af क्षिप्, kśip (med adi), *at irettesætte*, *skjænde paa* = hveptsa, *at anfalde med Sjældsord;* क्षुभ्, kśuḃ, *at röre om*, *forvirre* = hvumsa, *at forvirre.*

b) til *k*, f. Ex. क्षेप, kśepa, *Kjöb* (coemtio, Bopp) = kaup, id. I Prakrit gaaer क्ष ofte over til ख, *k̇*.

c) til *sv*, f. Ex. क्षि, kśi = svía, *at tage af*, *svinde;* क्षिप्र, kśipra, *rask*, *hurtig*, svipa, *at fremskynde;* क्षीव्, kśîv eller क्षीब्, kśîb, *at være beskjænket*, svima, *at svimle;* क्षज्, kśaǵ (præs. kśanǵati), *at leve i Nöd eller Mangel*, svengjast, *at blive sulten;* hvortil maaskee endnu kan föies क्षीर, kśîra, *Melk*, svil, *Melk i Fiske*, forkortet til fîle, *tyk Melk med Flöde paa*, i den helgelandske Dialect. **

d) til *sp*, f. Ex. क्षिव्, kśiv, *at spytte*, spye = spýa, *at spye.*

* Burnouf, Yaçna I. p. 277. Essai sur le Pali p. 157: „en mâgadhi kcha devient ska." Gjentages i Lassens Instit. pracrit. p. 427.

** I Oldpersisk og Zend er *q* (Rawlinson's *kh*) kommen istedet for sanskrit *sv*.

Digitized by Google

क्ष gaaer efter andet Bogstav over til

a) k, oftest, f. Ex. दक्ष, dakśa, *beqvem*, dexter = tæk-r, *beqvem, beleilig;* तक्ष्, takś, *at bedække* = þekja, *at tække, belægge med Tag;* अक्ष्, akś = akka, *at sammendynge;* स्वक्ष, svakśa, *skarpsindig* = spak-r, *viis, klog, forstandig;* लक्ष, lakśa, *lig* (Eichhoff) = lik-r, *lig.*

b) g, f. Ex. व्लेक्ष्, vlekś, *at see* = bligða, *at stirre;* ग्रक्ष्, ǵakś, *at æde* = kyngja, *at sluge ned;* पक्षिन्, pakśin = fugl, *en Fugl.*

c) x, f. Ex. वक्ष्, vakś, *accroitre* (Eichhoff) = vaxa, *at voxe;* वक्षस्, vakśas = ox, *en Oxe;* ग्रक्ष्, ǵakś, *at æde*, jaxlar, *Kindtænder.*

d) sk, f. Ex. वाक्ष्, vâkś = óska, *at önske;* दक्ष्, dakś, *at slaae*, tuskast, *at kjæmpe;* उक्ष्, ukś = vaska, *at vaske.*

e) maaskee *s*, f. Ex. तृक्ष्, tṛkś, *at gaae* = drösla, *at gaae langsomt og slæbende;* वीक्ष्य, vîkśja, *i Öine faldende, forunderlig*, it. *Forundring, Overraskelse* = bysn, *Under;* i nyere Dialecter bisna, *at see med Forundring paa Noget.*

Om क्ष kan gaae over til *f*, beroer paa hvorvidt fölgende Sammenstillingers Rigtighed nærmere lader sig begrunde: रूक्ष, rûkśa, *rue, haard, ikke glat eller blöd*, hrufa, *Ruhed, Haardhed;* यक्ष्, jakś = göfga, *at tilbede.* En saadan Overgang synes noget voldsom, og dog forekommer den i norske Dialecter, f. Ex. ykt = oft, *en Tid af omtrent tre Timer;* ofta = okta, *den tidlige Morgenstund.* *

Naar det assimilerer sig med *t* maa man tænke sig det först gaaen over til *k*, f. Ex. श्लक्ष्ण, ślakśṇa = slétt-r, *jævn, glat, slet.*

ख, k̔.

ख bliver

1. i Begyndelsen til

a) g, f. Ex. खर्, k̔ara, *skarp, barsk*, gari, *Barskhed;* खर्द्, k̔ard, *at bide*, garta, *at gnave;* खेलन, k̔elana, *Leeg, Tidsfordriv* = glens, *letfærdigt Skjemt.*

b) h, f. Ex. खगल, k̔aǵala, *Frost*, hagall, *Hagl;* खर्ज्, k̔arǵ, *at tilbede, dyrke*, hörgar, *Huusguder;* खुर्, k̔ura = hór, *en Hestehov;* खोलक, k̔olaka, *en Hjelm*, holkr, *et huult Rör;* har dog vel ogsaa, som holk i nyere Norsk, betegnet et Endebeslag paa et Knivskaft, en Stok, et Svöbeskaft m. m. I Prakrit gaaer ogsaa ख, *k̔*, jævnligen over til ह, *h.* Lassen l. c. p. 108.

* En lignende Overgang er hyppig i Sechuana, et sydafrikansk Sprog, hvor ś og *f* vexle, f. Ex. maśi = mafi, *Melk.* S. Casalis, Études sur la langue Séchuana. Paris 1841. S. 3, note.

Digitized by Google

c) k, f. Ex. खट्टास, k̇aṭṭâsa, *Desmer-Katten*, köttr, *en Kat;* खडिक, k̇aḍika = kalk, *Kalk;* ख्या, k̇jâ, *at berette* = kjá, *skrige i Hobe sammen* (om Fugle).

d) sk, f. Ex. खल्लति, k̇alati, *skaldet;* skalli, *en skaldet Mand;* her kan man maaskee dog hellere tænke sig *s* foran tilsat. I Slav. gaaer *k̇* undertiden over til *ś*. Dobrowsky p. 39.

2. efter foregaaende Bogstav til

a) k, hvilket er det hyppigste, f. Ex. वख्, vak̇, *at gaae* = vakka, *gaae omkring;* श्लाख्, ślâk̇, *at gjennemvandre* = slauka, *vade over;* आखर, âk̇ara, *den ved Gravning opkastede Jord* (Wilkins Gr. §. 825) = akr, *Ager;* रेख, rek̇a, *List, Bedrag* = grikkr, *et Puds.*

b) g, f. Ex. नख, nak̇a = nögl, *Negl;* ध्राख्, d̕râk̇ = tregda, *vægre sig;* रिङ्खण, rink̇aṇa, *Vaklen, Snublen*, ringl, *Forrykthed.*

ग, *g.*

ग gaaer over

1. i Begyndelsen til

a) k, f. Ex. ग्रंथ्, grańt̕, *at binde, flette*, krans, *Krands;* गिल, gila, *svælgende*, kyla, *svælge i sig;* गो, go = kú, *en Koe;* गम्, gam, *at gaae*, koma, *at komme;* गण्ड, gaṇḍa = kinn, *et Kind.* Dette er altid Tilfælde, naar *s* sættes foran, f. Ex. गुड्, guḍ, *at beskytte*, skuta, *rage frem over;* गथ, gat̕a = skit, *Skarn.*

b) g, f. Ex. गा, gâ, *at gaae* = ganga, *gaae;* गृध्, gṛd̕, *at være graadig*, grád, *Graadighed;* गर्ब्ब, garbb, *at være selvtillidsfuld*, garpr, *en anselig Mand*, gérpi, *en Heltinde.*

c) h, f. Ex. गरण, garaṇa, *Væden, Stænken*, hrönn, *Bölge. Pladsregn;* गुप्, *at skjule, bedække*, hufa, *Hue.*

2. efter foregaaende Bogstav til

a) g, oftest, f. Ex. रग्, rag, *at frygte*, ragr, *feig, frygtsom;* षग्, śag, *at bedække*, skaga, *rage ud over, frem over;* तुङ्ग, tunga, *höi, ophöiet*, तुङ्गपति, tungapati, *Maanen*, tungl, *Maanen.*

b) k, f. Ex. युग, juga, *et Par, et Aag* = ok, *Aag;* स्थग्, st̕ag, *at bedække*, þak, *Tag;* वेग, vega, *Hurtighed*, vakr, *rask, hurtig.*

घ, *ġ.*

घ bliver

1. i Begyndelsen til

a) g, f. Ex. घस्, ġas, *at æde*, gista, *være Gjæst;* घोर, ġaura, *Skræk*, gaur, *en Jætte;* घोट, ġoṭa = goti, *en Hest.*

Digitized by Google

b) *v*, f. Ex. घर्म्म, ǵarmma = varmi, *Varme.* * Sml. लघु, laǵu = lat. levis, *let;* nygræsk παγωνι = lat. pavo, *Paafugl.*

c) *k*, f. Ex. घूर्ण्, ǵûrṇ, *at omvæltes*, *rulles*, kirna, *Kjærne;* घ्राण, ǵrâṇa, *Næsen*, kani, *en Snabel.*

2. efter foregaaende Bogstav til

a) *g*, f. Ex. द्राघ्, drâǵ, *at være træt*, *mat* = tregast, *at blive lad;* सर्घ्, sarǵ = salga, *at saare;* स्तिघ्, stiǵ = stiga, *stige.*

b) *k*, f. Ex. निघ, niǵa, *en Cirkel*, *Kreds*, *Kugle*, hnikill, *Garnnögle*, *Klode*, *Kugle;* सघ्, saǵ, *at stöde*, saka, *skade;* मघ, maǵa, *Lykke*, mak, *Rolighed.*

Foran *t* synes घ, *ǵ*, ogsaa at gaae over til *p*, f. Ex. लघट्, laǵaṭ, *Luft* = lopt, der i Almuesproget udtales lukt. See I. Aasen l. c. S. 59, hvor flere Exempler paa Overgang fra *k* og *g* til *p*, *f* og *v* anföres.

च, *ć*.

च bliver

1. i Begyndelsen til

a) *sk*, temmelig ofte, f. Ex. चल्, ćal, *at bæve*, *ryste* = skjálfa, *at skjælve;* चप्, ćap, *at gnide*, *knuse*, skafa, *at skave;* चक्र, ćakra, *en Vandhvirvel*, skjögra, *at svimle*, *vakle;* चर्मन्, ćarman, *Skind*, *Hud*, *Bark* = skurmr, *Skal*, *Skorpe*, *Bark;* चिक्कण, ćikkaṇa, *glat*, *slibrig*, skyggja, *at glatte*, *polere.*

b) *k*, f. Ex. चोल, ćola, *en Qvindes Kjole* = kjoll, *en Kjole;* चक्ष्, ćakś, *at æde*, koka, *at sluge i sig;* चण्ड, ćaṇḍa, *Hede*, *Varme* = kindir, *Ild;* चुट्, ćuṭ = kodna, *visne.*

c) *g*, f. Ex. चञ्चल, ćanćala, *usikker*, *skjælvende*, gunga, *en Kujon;* चीभ्, ćîb, *at prale*, geip, *Pralerie;* चेतस्, ćetas = geð, *Sind*, *Gemyt.* Sml. got. þiut = oldn. goð-r, *god.*

d) *s*, oftest med *j* efter, f. Ex. चुष्, ćuś = sjuga, *at suge;* चाय्, ćâj, *at skjelne*, *bemærke*, sjá, *see;* चालन, ćâlana, *en Sie*, it. *et Sold* = sía, *en Sie*, *en Sigte* (i norsk Dagligtale *en Sil*), sáld, *et Sold.* — Bogstavet *t* findes undertiden indskudt efter *s* i dette Tilfælde, f. Ex. चिक्क्, ćikk, eller चक्क्, ćakk, *at volde Smerte* = stegla, *pine;* चुठ्, ćuṭ, *at visne* = stúta, *forgaae.* **

* Denne Overgang er analog med det franske garder = engelsk ward, garantir = warrant, guerre = war, gage = wages. Den indiske Fortolker af Zendavesta, Nairjosanǵa, gjengiver *v* i Zend jævnligen ved *g* eller *gv*. Yaçna §. 1, 7, 8 og fl. St.

** I Zend forekommer enkelte Gange ś for ć. Journ. Asiat. IV. S. T. IV. p. 467; i Spansk *s* for *j*, som cornisa = cornija, *Karnis;* *z* for *ch*, f. Ex. ronzar = ronchar, *at tygge med Smasken;* skotsk chew = eng. stew. Jamieson s. v.

Digitized by Google

e) þ, oftest med *j* efter, f. Ex. चक्क्, ćakk, *at volde Smerte* = þjaka, *trykke, foraarsage Besværlighed;* चुत, ćuta, *anus* = þjó, *Lend, Arts.* I norske Almuedialecter vexle *kj* og *tj* stadigen, saavel foran som efter Rodvocalen, f. Ex. fikja = fitja, *en Dukke Traad;* flykja = flytja, *at flytte;* akjan = atjan, *atten* (sml. I. Aasen l. c. S. 60) og Udtalen deraf synes ganske at svare til Sanskrit च, ć. Lignende Udtale af *kj* og *tj* paa Færöerne, see Annaler for nordisk Oldkyndighed 1846. S. 365. Ligesom dette aspirerede þ især foran *j* kommer istedet for च, ć, saaledes aspireres i Oldpersisk og Zend stadigen *t* foran *i*. See Zeitschr. f. d. K. d. Morgenl. Bd. 6. S. 10—11. For त्य, *tj* eller थ्य, *ťj*, i Sanskr. kommer ofte च्छ्, ćč, i Prakrit, f. Ex. पथ्यं, paťjaṁ = prakr. पच्छं, paććaṁ, *passelig;* मिथ्या, miťjâ = pr. मिच्छा, miććâ, *falskeligen;* प्रत्यत्तं, pratjakśaṁ = pr. पच्चच्छं, paććaććaṁ, *tydelig.* I Spansk vexler *ch* med *t*, f. Ex. chafallo = tafallo. I Græsk gaaer γι, κι og χι i Forening med ϑ over til σσ, Benfey I. 1. S. 211; 2. S. 268, 340, 356, 360, 370. I Nygræsk udtales i Athen κ med fölgende *i*, hvad enten dette skrives med ι eller η, υ, ει, οι, som italiensk *c*, f. Ex. ἐκεῖνος udtales ećinos; eng. ostrich = lat. struthio, *en Struds.*

f) *t*, f. Ex. चिह्न्, ćihn, *at mærke, stemple,* teikna, *at betegne;* चिल्ल्, ćill, *at være lös,* tilla, *at binde löselig op,* tilling, *lös, slet Bygning;* चक्ष्, ćakś, *at æde,* tögla, *at tygge.*

g) *f*, f. Ex. चर्, ćar, *at gaae* = fara, *at gaae, reise;* चण्डि, ćaṇḍi, *en lidenskabelig Qvinde* = fénja, *en kaad Qvinde;* चुर्, ćur, *at brænde,* fyr, *Ild;* चल्, ćal, *at gaae bort,* falr, *tilfals* (egentl. abiturus); चतुर्, ćatur = fjorir, *fire* (got. fidvor, bengalsk ćâri). — Dette Slægtskab mellem ć og *f* er ved förste Öiekast paafaldende, og kan trænge til yderligere Vidnesbyrd. Saaledes svarer det hindust. چاران, ćârân, *saltagtigt Marskland,* eller *en Slette ved Söekysten,* til det oldn. fjara, *den nederste, laveste Kant af Kysten, hvor der er Ebbe og Flod;* चुर्, ćur, *at stjæle* = furari. Et lignende Slægtskab er erkjendt inden Sanskritsprogets eget Omraade, i det चिल्ल, ćilla, er = पिल्ल, pilla, *vaadöiet (bleareyed),* चरण, ćaraṇa = वरण, varaṇa, *Gaaen* (Wilkens Gr. §. 590). Paa lignende Maade er i Oldnorsk *f* beslægtet med *þ*, f. Ex. þjosnir = fjosnir, *membrum genitale eqvorum;* þiöl er bleven til Fiil. *

* I Lancastershire i England siger Almuen thurrough for furrow; i Wiltshire fursti eller fusty for thirsty; throm = from; i Skotland fursday for thursday; got. þliuhan = oldn. flyja, *at flygte.* Sml. endvidere ags. þæcela = fakkel; ह्वल्, čal = fallere. Saaledes bruges russisk Ф *(f)* for græsk ϑ, f. Ex. fedor for ϑεοδωρος; og i Italiensk *pp* = *cci*, f. Ex. poccia = poppa, *Brystvorte;* poccioso = popputo, *stærkbrystet;* gr. ϑηρ = φήρ. I norske Dial. trausk = frausk, trums = frums. I. Aasen S. 63.

Digitized by Google

2. efter foregaaende Bogstav til

a) k, oftest, f. Ex. व्यच्, vjać = svíkja, *svige;* अच्, ać = akta, *agte;* वच्, vać, *at tale*, atvika, *tiltale;* त्वच्, tvać, *at bedække*, *skjule*, þoka, *Taage*.

b) g, f. Ex. तंच्, tańć = þrengja, *trænge;* शच्, śać, *at tale* = segja, *sige;* वर्च्चस्, varććas, 1. *Skikkelse*, *Udseende*, 2. *Lys*, *Glands* = bragð, 1. *Lader og Fagter*, 2. *Klarhed*, *Glands*.

c) s, f. Ex. लोच्, loć = lysa, *lyse*.

d) sk, f. Ex. याच्, jâć = æskia, *at æske*, *fordre;* मिच्छ्, mićč, *at gjöre Fortræd*, miski, *Fortræd*.

छ्, *č*.

छ् bliver

1. i Begyndelsen

a) sk, oftest, f. Ex. छल्लि, čalli, *Bark*, *Skind* = skél, *Skal;* छन्दस्, čandas, *digterisk Versemaal*, skállda, *Afhandling om Digtekunsten;* छल, čala = sköllr, *Svig*, *Bedragerie*.

b) s, f. Ex. छिद्, čid, *at skille ad*, *afskjære*, *ödelægge*, sneida eller snida, *skjære af*.

c) k eller *h*, f. Ex. छो, čo, *at hugge*, kjak, *en liden Öxe;* छिद्र, čidra, *en Hule*, *noget Huult*, hit, *Svælg*, *en stor Pose*. Disse Exempler ere dog hidtil enestaaende.

2. efter foregaaende Bogstav forekommer det sjelden og bliver til *g*, f. Ex. प्रछ्, prač = frá (for fråga), *spörge;* ऋच्छ्, ṛćč, *at blive haard*, *stiv* = riga, *blive stiv*.

ज, *ǵ*:

ज bliver

1. i Begyndelsen

a) k, f. Ex. ज्ञा, ǵnâ = kná, *at kunne*, *at kjende*, kénna, *kjende;* जर्ण, ǵarṇa, *gammel*, *forfalden* (af जॄ, ǵṝ, *at blive gammel*), karna, *at forfalde;* जस्, ǵas, *at slaae*, *beskadige*, kosta, *beskadige*.

b) g, f. Ex. जभ्, ǵab = gapa, *at gabe;* जाल, ǵâla, *magisk Besværgelse*, gal, *Tryllesang;* जल्प्, ǵalp, *at snakke meget og ubetænksomt*, gjalpa, *buldre*, *larme imod;* जृम्भ, ǵṛmba, *Svulst*, *Hævelse*, grafa, *bulne*.

c) h, f. Ex. जर्फ्, ǵarṕ, *at dadle*, *true*, harpa, *irettesætte;* ज्री, ǵrî, *at blive gammel*, hærast, *blive graahærdet;* जवस, ǵavasa, *Græs*, há, *Efterslæts Græs*.

d) j, f. Ex. जूष, ǵûśa, *Ertesuppe*, jukk, *Suppe;* जप, ǵapa, *idelig Gjentagelse af Steder i den hellige Skrift*, japp, *idelig Gjentagelse*.

Digitized by Google

e) *þ* (især med *j* efter), f. Ex. जाति, ǵâti, *en Folkestamme, Slægt,* þjoð, *Folkeslag;* जल, ǵala = þeli, *Kulde;* जि, ǵi, *at betvinge, beseire,* þjá, *at bringe i Trældom.*

f) *dj*, f. Ex. जीवन, ǵîvana = djur, *Dyr.* I norske Almuedialecter vexle *dj* og *gj* jævnligen (sml. I. Aasen l. c. S. 60), og Udtalen deraf synes ganske at svare til Sanskrit ज, ǵ, der ogsaa i Prakrit undertiden kommer istedet for sanskr. द्य, *dj*, f. Ex. विद्या, vidjâ = prakr. विज्जा, viǵǵâ, *Kundskab;* प्रद्युम्न, pradjumna = पज्जुण्णो, paǵǵuṇṇo, *mægtig.* Samme Forhold mellem Latin og Fransk i de Ord: hordeum = orge, *Byg;* Malbodium = Maubeuge, et Stedsnavn; ital. merigge = lat. meridies, *Middag;* poggio = podium, *en Höi.* Indiske Lexicographer erkjende Slægtskabet mellem disse Bogstaver, ved f. Ex. at udlede ज्योतिस्, ǵjotis, n. *Lys*, af द्युत्, djut, *at skinne.*

g) *sk*, f. Ex. जीर्, ǵîra, *en Offerkniv* eller *et Offersværd*, skéra, *skjære;* जु, ǵu, *at skynde sig*, skjott, *hastigen;* जृ, ǵṛ, *at gjöre kort* eller *lav*, skarða, *formindske.* — Gotisk *sk* bliver i Skotsk ofte til *j.* Jamieson p. 362. Baśkirerne udtale *ǵ* som *s*, f. Ex. kilis for kiliǵ, *en Sabel.* Mirza A. Kazem-beg, Gramm. d. türkisch-tartarischen Sprache, bei Zenker S. XIII.

h) *l*, f. Ex. जीव्, ǵîv = lifa, *at leve;* जॄ, ǵṝ, *at blive gammel og svag*, lára, *svække, knække*, larfr, *et pjaltet og lappet Klædningsstykke;* जड्, ǵaḍ, *Blye* (eng. lead), ledda, *Dybslod;* जङ्गल, ǵangala = ling, *Smaakrat*, især *Lyng;* जर्जर, ǵarǵara, *gammel, svag*, lurgr, *Mangel paa Kræfter.* Paa denne Bogstavovergang har jeg troet at burde anföre flere Exempler end ellers, da den er paafaldende. At den dog allerede af indiske Grammatikere er erkjendt, sees deraf, at de udlede जिह्व, ǵihva, *Tunge*, af लिह्, lih, *at slikke*, samt at जगत्, ǵagat, er = लघट्, lagaṭ, *Luft.* I Oldnorsk forekommer ljóð = þjóð = जाति, ǵâti, som oven anfört. I Spansk cheno = lleno *(plenus), fuld;* joyo = lat. lolium, *Klinte;* uggiolare = lat. ululare, *at hyle;* Luglio = lat. Julius; ital. giglio = lat. lilium, *en Lilie;* fr. Lilebone = lat. Juliobona (nom. propr.). Ifölge Missionær Schreuder ombyttes i nogle Dialecter af Zulu-Sproget *l* med *j.* I det Armeniske ǵ for *l*, f. Ex. Navnet Levi = ղեվի, ǵevi; gr. λίτρα = ղիտր, ǵitr, *et Pund;* Lucas = ղուկաս, ǵugas o. s. v. I Oldmedisk *r* for *g*, f. Ex. Radara for Gadara. Mémoire d. l. s. des antiq. d. Nord. 1844. p. 297.

Hvorvidt derhos ज kan gaae over til *f* eller *v*, *d* eller *t*, vil beroe paa nærmere Undersögelser, da af Exempler, som tyde hen hertil, kun fölgende ere mig bekjendte: जज्, ǵaǵ, *at kjæmpe*, af Bopp sammenlignet med fechten, hvortil i Oldnorsk svarer fikta; जागृ, ǵâgṛ = vaka, *vaage;* जगल, ǵagala, *en Rustning*, dögl, *Vaaben;* जिह्व, ǵihva = tunga, *Tunge.*

Digitized by Google

2. efter foregaaende Bogstav

a) g, f. Ex. भुज्, bŭǵ = buga, *at böie;* तुज्, tuǵ, *at binde*, tág, *Vidie;* खर्ज्, ǩarǵ, *at dyrke*, hörgar, *Huusguder;* अज्, aǵ = jaga, *at drive*, *jage.*

b) k, f. Ex. भज्, bŭaǵ, *at koge*, baka, *bage;* कर्ज्, karǵ, *at pine, plage*, kyrkja, *qvæle*, *sammensnærpe.*

c) i eller *j*, f. Ex. अर्ज्, arǵ, *at arbeide*, erja, *dyrke Jorden*, yrkja, *gjöre*, *forrette;* नज्, naǵ, *at være skamfuld*, sneipa, *gjöre skamfuld.* * Sml. fr. *y* = lat. *g* i loyal = legalis; Mayance = Moguntia; og omvendt étourgeon = lat. sturio, *Stör* (Fisk); sp. ley = lat. leg-s, rey = reg-s.

d) s, f. Ex. लज्, laǵ = lasta, *dadle*, *laste;* ऋज्, ṛǵ, *at stege*, rist, *Rist*, *at stege paa;* व्यज्, vjaǵ, *en Vifte*, fisa, *at vifte.* ज, ǵ, gaaer i Persisk og Russisk jævnligen over til det blöde ز, з, ʒ, f. Ex. जात, ǵâta = زاده, ʒâdeh, *födt;* जल, ǵala = زلال, ʒylâl, *Vand;* भूर्ज्, bŭûrǵǵ = берёза, *Birk;* ज्ञा, ǵnâ = знáть, *at kjende.* I Spansk kommer undertiden *c* for *g*, f. Ex. celosia = gelosia; ogsaa z for *c*, f. Ex. voz = lat. voc-s, *Stemme;* feliz = lat. felic-s, *lykkelig.*

e) sk, f. Ex. भृज्, bŭṛǵ = breyskia, *stege*, *bage Noget*, *til det bliver skjört* eller *mört.*

Paa formeentlig Overgang til *d* kan maaskee anföres लज्, laǵ, *at være skamfuld*, luðra, *gaae skamfuld bort;* ध्रज्, ďraǵ, *at gaae*, traðka, *træde paa med Födderne.* I Oldnorsk forekommer enkelte Gange *g* for *d*. Gislason p. 213, lygnir for lyðnir, borgung for borgund.

Det gaaer maaskee ogsaa over til *f* foran *t*, f. Ex. höft, *Hedningernes Afguder*, af यज्, jaǵ, *at tilbede.* Sml. hvad ovenfor er anfört om घ S. 31.

झ, ǧ.

झ, et sjelden forekommende Bogstav, bliver i Begyndelsen *g*, som झला, ǧalâ, *Solskin*, *Glands*, glans, *Glands*, glampi, *Glimt*, *Skin*, glámbekkr, *Solskin.* Saafremt det maatte bekræfte sig, at ज i Begyndelsen kan blive *f*, turde maaskee ogsaa झ gaae over til samme Bogstav, og झर, ǧara, *et Vandfald*, være beslægtet med fors, *et Vandfald.*

ट, ṭ. **

ट bliver

1) i Begyndelsen, hvor det sjelden bruges, til *t*, f. Ex. टङ्क्, ṭank = tengja, *at binde*, tengsl, *Baand*, tengdr, *beslægtet;* टङ्ग, ṭanga, *en Öxe*, tengsla, *en Öxe*, *med langt Blad.*

* Foran er tilsat *s* og bagved *p*, Spor af det sanskritiske causative प, hvorom vil blive handlet paa et andet Sted.

** Denne og de övrige Lingualer synes ikke oprindeligen at have tilhört Sproget, men at være optagne fra de un-

Digitized by Google

2. efter foregaaende Bogstav til

a) t, f. Ex. क्षोट्, kśoṭ = skjóta, *skyde;* पोट्, pauṭ, *at forene, sammenlime*, pota, *sye med Naal*. Det nyere Ord, pode, er ogsaa hermed beslægtet. स्फुट्, spuṭṭ, *foragte*, spotta, *spotte;* त्रुटि, truṭi, *Tvivl, Uvished;* þrot, *Raadvildhed*.

b) ð, f. Ex. लुट, luṭ, *at være forenet, forbunden med*, loða, *hænge ved;* किट्, kiṭ = kviða, *frygte, være bange;* वट, vaṭa, *en Snor, Reeb, Baand*, vaðr, *en Fiskeline af Skind, ethvert Toug*. Herhen synes ogsaa at höre en tilsyneladende Overgang til *l*, da det dobbelte *l* udtaltes som *dl*. Saadanne ere पट्ट, paṭṭa, *farvet Klæde, en farvet Silke-Turban;* sml. pell, som vel oversættes: *meget fiint Lærred*, men turde ved nærmere Undersögelse befindes at svare til hiint; पटु, paṭu, *behændig*, fjalla, *behandle med Behændighed*. Af lignende Grund tör man vel sammenholde खट्, kaṭ, *at söge, undersöge*, med kanna, *lede nöie, randsage flittigt*.*

ठ, *ṭ*.

ठ forekommer ikke foran Rodvocalen uden med foregaaende ष, og bliver da *t*, f. Ex. ष्ठग्, śṭag, *at bedække*, staka, *Hud;* ष्ठल्, śṭal, *at staae, at være fast*, stola, *at stole paa*, stolpi, *Stolpe*, stolt, *Stolthed;* ष्ठा, śṭâ, *at staae* = standa, *staae*.

Efter foregaaende Bogstav bliver det

a) t, f. Ex. लुठ्, luṭ, *at vælte, tumles omkring*, elta, *ælte, tumle;* मुठ्, muṭ, *at beskytte*, máti, *Kammerad;* चुठ्, ćuṭ, *at visne*, stuta, *at forgaae;* प्रौठ, prauṭa, *overmodig*, spreyta, *gjöre Kaprioler, vise sig overmodig*.

b) ð, f. Ex. वठ्, vaṭ, *at være viid*, viðr, *viid;* रठ्, raṭ, *at tale*, ræða, *at holde en Tale;* शोठ, śoṭa = skauð, *et Drog, en Dögenicht;* लुठ्, luṭ, *at stjæle*, læða, *at tilsmugle sig Noget*.

ड, *ḍ*.

ड forekommer sjelden i Begyndelsen; efter foregaaende Bogstav bliver det

a) ð, f. Ex. भेड, bheḍa = veðr, *en Vædder* (dansk Bede); वाड्, vâḍ = baða, *at bade;* तुड्, tuḍ, *at sönderrive*, toddi, *et Stykke af noget*.

dertvungne dravidiske Folk. Sml. Zeitschrift der d. morgenl. Gesellsch. II. S. 263. Disse Bogstaver, der ere meget hyppige i Sydindien, forekomme forholdviis sjelden i Sanskrit.

* „ल pro त, ट, ठ, ड sæpissime ponitur." Lassen, Instit. pracr. p. 205 og 423, om den sakariske Dialect. Analogt hermed er det, at i nogle slaviske Dialecter, som Polsk, Böhmisk o. fl. indskydes et epenthetisk *d* foran *l*. Dobrowski, inst. l. sl. p. I. 48. I Gascogne siges bet for bel, *smuk*.

Digitized by Google

b) t, f. Ex. गुड्, ġuḍ, *at föie sammen*, som naar man reparerer Noget, skeyta, *at föie tvende Stykker sammen;* क्रीड्, krîḍ, *at spöge, skjemte*, skritinn, *skjemtsom.*

c) l, f. Ex. माड्, mâḍ, *at maale*, mál, *Maal;* चोड, ćoḍa = चोल, ćola, *en Fruentimmerkjole*, kjoll, *Kjole.* *

d) r, f. Ex. कड्, kaḍḍ, *at være rue, haard, stræng*, karta, *Ruhed, Hvashed.* **

ढ, ḋ.

ढ forekommer kun i faa Ord i Begyndelsen; efter foregaaende Bogstav bliver det

a) ð, f. Ex. रूढि, ruḋi, *Væxt*, gróði, *Frugtbarhed*, gróðr, *Gröde;* मेण्ढ, meṇḋa = mörðr, *en Vædder;* वोढृ, voḋṛ, *en Bærer*, boð, *Bud;* प्रौढ, prauḋa, *gift*, bruðr, *en Brud.*

b) l, f. Ex. दृढ, dṛḋa, *meget, stor og tyk*, dröllr, *en tung Byrde*, drella, *en liden Byrde.* Overgangen af dette *ḋ* til *l* forekommer ofte i Rigveda; † saaledes specielt det anförte Ord दृढ, dṛḋa, under Formen दृल्ह, dṛlha. Mærkeligst er her Overgangen af det ढ, der, som i det anförte Exempel, har sin Oprindelse fra ह्त, ht, perfectisk Participialendelse i Verba, hvis sidste Radical er *h;* her synes nemlig först *t* at gaae over til *d*, og dernæst ofte at bytte Plads med *h*, hvorefter det gaaer over til *lh*, hvilken Complex i Oldn. ofte gaaer over til *lk.* Saaledes har folk, *en Krigshær, et Folk*, sin Oprindelse fra वोल्ह, volha, *exercitus*, af वह्, vah, *vehere;* miolk, *Melk*, af मिह्, mih, *at lade sit Vand, at stænke;* †† dolk, *en Dolk*, af दुह्, duh, *at dræbe;* maaskee ogsaa det nyere norske Ord snild, *god, venlig*, af ष्णिह्, ṡṇih, *at være blid, venlig.* Sml. Wilson, Gr. 2. ed. p. 454.

ण, ṇ.

ण forekommer sjelden i Begyndelsen, og bliver saavel der, som i Enden *n*, f. Ex. णुद्, ṇud, *at befale*, nauda eller neyda, *at nöde;* णभ्, ṇab, *at slaa, stöde*, hnippa, *at stöde til;* णद्, ṇad, *at give en uarticuleret Lyd, at bröle*, gnæda, *larme, storme;* णट्, ṇaṭ, *at slaae*, hnjoda, *hamre paa Jern;* ध्वण्, ḋvaṇ = tona, *at lyde;* चुण्, ćuṇ = sundra, *at*

* „Per totum Rigvedam, tam in carminibus, qvam in libris soluta oratione scriptis, mutam lingualem ड, si vocalis eam præcedat et vel in eodem vel in proximo verbo vocalis eam seqvatur, semper in ल mutatam videmus." Lassen, Anthol. Sanscr. p. 133.

** I Manuscripter findes ल, ड़ og ड jævnligen forvexlede. Lassen, Inst. Pracrit. p. 131, not. Sml. oldn. hafir for hafið. Munch, F. Sv. och F. N. Sp. S. 32.

† Rigveda ed. Rosen. Adnot. p. III. og XXXIX. Maaskee af denne Grund det oldn. Imperf. paa -ða eller -ði rigtigere sammenlignes med det bengalske Imperf. paa -la end med Aor. II. paa -da.

†† „Verba enim ἀμέλγω, mulgeo, melken, cum mih cognata esse, nullus dubito." Rosen l. c.

Digitized by Google

skjære i Stykker; वेण्, ven = unna, *ynde*, *elske*. Det synes enkelte Gange i Enden at gaae over til *m*, f. Ex. वर्ण, varna = form, *en Form;* maaskee ogsaa til *l*, dersom पण्य, panja, *venalis*, er = falr, *tilfals* (ovenfor S. 32 forklaret anderledes).

त, *t*.

त bliver

1. i Begyndelsen

a) þ, ofte, f. Ex. तर्ष, tarśa = þorsti, *Törst;* तम, tama, *Mörke*, *Dunkelhed*, þám, *Luftens Dunkelhed i Töveir;* तन्, tan = þenja, *at udstrække*, *udspænde*.

b) t, ofte, f. Ex. तरु, taru = tré, *et Træ;* तनु, tanu, *liden*, *ubetydelig* = tándr, *minimum qvid*, *et Gran*.

c) d, f. Ex. तुस्त, tusta = dust, *Stöv;* तिक्, tik, *at gaae*, dika, *at gaae hurtig;* त्रस्, tras, *at löbe*, *at gaae hurtigt*, drasla, *fare skjödeslöst men skyndsomt afsted*.

d) s, maaskee enkelte Gange, f. Ex. तल, tala, *Fodsaale* = sóli, *Saale*. I norske Dialecter silla = tilla, *at rinde*, *dryppe*. I Persisk bliver det undertiden til *s*, f. Ex. سه, sih = त्रि, tri, *tre;* پسر, puser = पुत्र, putra, *en Sön*.

2. efter foregaaende Bogstav

a) t, ofte, f. Ex. पोत, pota = bátr, *en Baad;* वृत्, vṛt, *at skinne*, birta, *Lys*, byrting, *Lynild*, i det Bergenske.

b) ð, f. Ex. वृत्, vṛt = verða, *vorde;* ऋत्, ṛt, *at have Magt*, *at herske;* ráða, id.; endr, *atter;* अन्तर, antara, *anden*. *

c) l, sjelden, f. Ex. पत्, pat = falla, *falde*. ** Sml. ovenf. ट, 2. *b*.

d) s, ligeledes sjelden, f. Ex. वृत्त, vṛtta = vers, *Vers*, *Digt*. I norske Dialecter rikta = riksa, hæmsa = hæmta, og sl jævnligen = tl, f. Ex. vetle = vesle, kvitl = kvisl o. s. v. I. Aasen S. 60. Græsk ποσις = पति, pati, *Herre*, *Egtemand;* προς = प्रति, prati, *til*, *henimod*.

Det assimilerer sig derhos i Enden undertiden med et foregaaende *n*, *r* eller *s*, f. Ex. दन्त, danta = tönn, *Tand;* रन्तु, rantu, *en Flod*, renna, *en Rende*, *Canal;* मन्तु, mantu = mann, *et Menneske*, *en Mand;* कर्त्त्, kartt, *at gjöre lös*, karra, *karte;* पुस्त्, pust, *at behandle med Ringeagt*, fussa, *sige Fy*. †

* I den sauraseniske Dialect forekommer jævnligen *d* for *t*. Lassen, Inst. pracr. p. 381.

** Dette Ord forekommer i Prakrit i Præsens under Formen पल्लमि, palami, *jeg falder;* Delius, Radices Pracriticæ p. 51. Ligesaa haves णिहिल्लं, ṇihilaṁ, for Sanskrit निहितं, nihitaṁ, *nedlagt*. Lassen l. c. p. 102.

† Det er paafaldende, at i de anförte Exempler det nyere Sprog har optaget igjen *d* eller *t*, hvor det i Oldnorsk er faldet bort.

Digitized by Google

थ, ϑ.

थ forekommer sjelden i Begyndelsen og bliver der *d*, f. Ex. थुड्, ϑuḍ, *at bedække*, *klæde*, *indhylle*, duda, *klæde sig tykt og varmt;* थ, ϑa, *Frygt*, *Ildebefindende*, dá, *Afmagt;* men efter foregaaende *s* til *t*, f. Ex. स्थूल, sϑûla, *tyk*, *stor* = stor.

Efter foregaaende Bogstav bliver det

a) d (ð), oftest, f. Ex. पृथु, pṛϑu = breiðr, *breed;* क्वाथ, kvâϑa, *Smerte*, kviða, *Qvide;* रथ, raϑa, *en Vogn* = reið.

b) t, f. Ex. कथ्, kaϑ = géta, *omtale;* मेथ्, meϑ = mœta, *möde;* क्नथ्, knaϑ, *at slaae*, hnatta, *slaae Bold.*

c) s, sjelden, f. Ex. ग्रन्थ्, granϑ, *at binde*, *flette*, *knytte*, krans, *Krands.* Dog kan *s* her maaskee være et Suffix, uafhængigt af Roden, medens i दुःस्थ, duhsϑa, *uvidende*, *uklog*, it. *en Dumrian* = þuss, *et Kjödhoved*, *en Dumrian*, थ er assimileret med det foregaaende *s*, i पन्त, panϑa, *en Vei* = bann, *en slagen Vei*, med det foregaaende *n*. Sml. त, 2. *d.*

द्, *d.*

द् bliver

1. i Begyndelsen

a) d, oftest, f. Ex. दल्, dal = deila, *dele;* द्रव, drava, *flydende*, dröfn, *Bölge;* द्वार, dvâra = dyr, *en Dör*, o. s. v.

b) þ, f. Ex. द्राख्, drâk, *at blive tör*, þurka, *törre;* दव, dava, *Hede*, þá, *optöet Jord;* द्रिन्भू, drinbû, *Tordenkilen*, þruma, *Torden;* द्रोण, droṇa, *et Trug* (til Föde for Qvæg), þró, *et smalt udhulet Kar* (til Föde for Qvæg).

c) t, f. Ex. दम्, dam = temja, *at tæmme;* द्रु, dru = tré, *et Træe;* दभ्र, dabra, *liden* = tæpr, *trang*, *knap*, o. s. v.

d) l, f. Ex. दंश, daṅsa, *Stikken*, lensa, *en Landse;* देह, deha = lik, *Legeme;* दीप, dîpa = lampi, *Lampe.* Sml. Bopp, vergl. Gr. S. 16. Oldpers. dipi = sansk. लिपि, lipi, *en Tavle.* Journ. of the royal asiat. society, Vol. X. part. II. p. 63; sv. dyrk = lirk, *en Dirk;* gr. δακρυ = lat. lacryma, *Taare;* lat. dingua = lingua, *Tunge;* देव, deva = lat. levir, *Egtemandens Broder;* gr. ϑώραξ = lat. lorica, *Harnisk.*

2. efter foregaaende Bogstav

a) ð eller *d*, meget ofte, f. Ex. निद्, nid, *at dadle*, *bebreide*, *laste*, niða, *forhaane*, hniðra, *nedsætte Ens Ære;* स्यन्द्, sjand = skunda, *skynde sig;* षिद्, śvid, *at forhexes*, *fortrylles*, svid, *en Tryllekreds.*

b) t, næsten ligesaa ofte, f. Ex. भिद्, bid, *at bryde*, *at udstykke*, bita, *skjære istykker;* विद्, vid = vita, *at vide;* वोद, voda = votr, *vaad.*

Digitized by Google

c) r, f. Ex. मेद्, meda, *adeps, Fidt*, mör, *Fidt, Talg;* नेद्, neda, *nær* (in compositis) = nær; तर्हि, tarhi (af tad + hi), *derfor* (= *for det*); i oldn. freðinn = frerinn, *frossen;* lat. caduceus = gr. κηρύκειον; n. d. mark = oldn. maðk-r, mærefta = midaften. Aasen §. 92. *

d) l, f. Ex. पद्, pada, *Stilling, Trin, Grad*, pallr, *Trin* (n. d. pade, *Bænk*); त्रद्, trad, *at anstrænge sig, stræbe*, þræla, *trælle.* **

e) maaskee *n*, f. Ex. मुद्, mud, *at fryde sig, være glad*, munr, *Vellyst, Behag.* Herhen hörer nok ogsaa det nyere munter. शद्, śad, 1. *at forgaae lidt efter lidt, at svinde;* 2. *at gaae;* sina, *tört, saftlos Græs*, senn, *Gang* (got. sinþan, *at gaae*).

ध, *ď.*

ध bliver

1. i Begyndelsen

a) d, f. Ex. धृष्, ďṛś, *at være overmodig, fuld af Selvtillid*, dreissa, *at bryste sig, vise sig overmodig, opblæst;* धण्, ďraṇ, *at give Lyd*, drynja, *at dröne;* धु, ďu, *at ryste*, dúa, *bevæge hid og did*, o. s. v.

b) t, f. Ex. धे, ďe, *at drikke*, teiga, *drikke begjærligen;* धुर्, ďur, *Rigdom*, taurar, *skjulte Skatte;* ध्राख्, ďrâk = tregda, *at vægre sig.*

c) þ, f. Ex. ध्रू, ďrû, *at være fast, staae fast*, þrár, *stivsindet;* धन, ďana, *Ting, Gods, Formue*, þing, *Kostbarheder.*

d) maaskee *h*, f. Ex. धृ, ďvr, *at böie* = hverfa, *dreie om;* धा, ďâ, *at have* = hafa. I Prakrit bliver ध oftere til ह्, *h*, ligesom þ paa Færöerne bliver *h*. See Lassen l. c. S. 207 og Annal. f. nord. Oldkyndigh. 1846, S. 365. Lassen, Anthol. p. 146. Eng. them = skotsk hem; their = her.

2. efter foregaaende Bogstav

a) d, oftest, f. Ex. गृध्, gṛď, *at være graadig*, gráð, *Graadighed;* बन्ध्, banď = binda, *at binde;* मध्य, maďja, *som er i Midten*, midja, *Midte* o. s. v.

b) t, f. Ex. स्वाधु, svâďu = sætr, *söd;* बन्ध, banďa = pantr, *Pant;* क्रुध्, kruď, *at være vredagtig*, hortugr, *trodsig i Ord.*

* En mærkelig Virkning af den Lighed ð og *r* har haft i Udtalen, er den, at i enkelte norske Haandskrifter ð foran *l* og *s* faaer et *r* efter sig, f. Ex. guðrs for guðs, óðrla for óðla. Munch og Unger Gr. S. 11.

** „Per totum enim Rigvedam mutam lingvalem *d*, si vocalis eam præcedit et vel in eodem vel in proximo verbo vocalis eam seqvitur, semper in *l* mutatam esse videmus." Rig. Ved. Spec. Adnot. p. 3. Spansk cola = coda, *en Hale;* sardinisk: casteddo = castello, *en Borg;* ital. ellera = edera, *Vedbende.* I Oldn. udtales *ll* som *dl;* i Thelemarken siges adde for alle, fjedd for fjeld, kadda for kalla o. s. v.; længere vestlig (fra Sogn til Lister) udtales disse Ord adle, fjedl, kadla o. s. v.

Digitized by Google

c) *s*, f. Ex. विध, viďa, *Skik*, *Viis*, visa, *Viis*, *Sædvane*. Græsk ἄνηθον = ion. ἄνησον; मद्य, maďja = gr. μέσος.

d) *h*, f. Ex. धूम, ďûma, *Rög*, hum, *Tusmörke*.

Overgang til eller Assimilation med *n* forekommer derhos her som ved de foregaaende beslægtede Bogstaver, f. Ex. युध्, juď, *Krig*, *Slag*, guð eller gunn, *et Feldtslag;* बध, baďa = bani, *en Banemand;* maaskee ogsaa med *l*, saafremt व्यध्, vjaď, *at slaae*, *stöde*, er = bella, *stöde mod Noget*, *saa det smelder*.

न, *n*.

न bliver, saavel i Begyndelsen som Enden, *n*, f. Ex. नग्न, nagna = nakinn, *nögen;* नामन्, nâman = namn, *et Navn;* नो, no, *nei*, *ikke*, né, *nei;* तान, tâna = ton, *Tone*.

Foran tilsættes ofte *h*, *k* eller *g*, f. Ex. निघ, niga, *en Kreds*, *en Kugle*, hnikill, *et Garnnögle*, *en Kugle;* नल, nala, *et Rör*, hnallr, *en Kjæp;* नह्, nah, *at binde*, नद्ध, nadďa, *bunden*, knyti, *et Bundt;* नभ, naƀa, *Æther*, *Atmosphære*, gnapa, *udsættes for ondt og godt Veir*.

Undertiden gaaer det i Enden over til *l*, f. Ex. स्तेन्, sten = stéla, *at stjæle*. Sanskr. *l* bliver i Prakrit *ṇ* i de Ord: लाङ्गल = णाङ्गल, lângala = ṇangala, *en Ploug*, og लोहल, lohala = णोहल, ṇohala, *læspende*, Lassen p. 197. I Bengalsk svarer *n* i Begyndelsen ofte til *l* i Persisk, f. Ex. nagam = p. لگام, ligâm, *en Töile;* nangar = p. لنگر, lenger, *et Anker;* i Bengalsk selv ombyttes *n* med *l* i Begyndelsen, f. Ex. nuna = luna, *Salt*. Sanskr. *n* gaaer over til *l* i अन्य, anja, *en anden* = ἄλλος, alius, id. I norske Dialecter er nykjel = lykjel, vatnast = vatlast. I. Aasen S. 62; fr. niveller = ital. livellare; dor. ἦνθον = att. ἦλθον; Herodots Λαβύνητος = Ναβόνιδος hos Berosus; Bologna = Bononia. Flere Exempler hos Pott I, S. 107 og II, S. 100; laʒ. lemśi = georg. nemśi, *en Naal*.

Efter Rodvocalen falder det eller dets Æqvivalent (andre Nasaler og Anusvara) ofte bort, og erstattes i Oldn. ved Accent over Vocalen; see S. 24.

प, *p*.

प bliver

1. i Begyndelsen

a) *f*, oftest, f. Ex. पात्र, pâtra (i Pali patta) = fat, *et Fad;* पर्, para = firr, *fjern;* पाद्, pâda = fót-r, *en Fod;* पॄ, pṛ, *at fylde*, som Maven eller et Kar, = ferma, *at lade et Skib;* पिल्लका, pillakâ, *en Hun-Elephant*, fill, *en Elephant*, o. s. v.

b) *b*, f. Ex. पन्था, panťâ, *en Vei* = bann, *en slagen Vei;* पोल, pola, *en Hob*, *Dynge*, bólstr, *en Dynge*.

Digitized by Google

c) *p*, f. E. पर्, para, *fiendsk*, *modvillig*, pöróttr, *skarnagtig;* पीड्, pîḍ, *at plage*, *pine*, pinta, *pine.*

d) *v*, maaskee, f. Ex. पट्ट, paṭṭa = voð, *Klæde.*

e) maaskee ogsaa *m*, f. Ex. पा, pâ, *at ernære*, mátr, *Mad;* पी, pî, *at drikke*, métja, id.; पव, pava, *et Morads*, mór, *Törv.* I Prakrit bliver प til म, *m.* Lassen l. c. p. 207.

2. efter foregaaende Bogstav

a) *f*, oftest, f. Ex. लुप्, lup, *at skjære*, *klöve*, kljúfa, *klöve;* वप्, vap = vefa, *at væve;* श्वप्, śvap = sofa (imperf. svaf), *sove;* कप्, kap, *at ryste*, kafa, *omkaste*, *ryste op*, o. s. v.

b) *p*, f. Ex. सूप, sûpa = súp, *Suppe;* कप्, kap, *at ryste*, *bæve*, kvapa, *bævre af Fedme;* त्रुप्, trup, *at stöde*, troppa, *at skumple*, *stöde*, o. s. v.

c) *b*, ikke saa ofte, f. Ex. दृप्, dṛp, *at være hovmodig*, *djærv*, drembast, *at hovmode sig;* लप्, lap, *at tale*, slabba, *vaase;* पिवर्, pivara, *tyk*, *plump*, bifur, *tykke*, *plumpe Been.*

d) *m*, maaskee, f. Ex. रिपु, ripu, *en Fiende*, rimma, *Fiendtlighed;* क्लप्, klap, *at tale uforstaaelig*, glammi, *en Vaaser.* Sml. आपीड, âpîḍa = prakr. आमेल, âmela, *Trykken;* n. d. næpe = næma, *nær.*

फ, *p̓.*

फ bliver

1. i Begyndelsen

a) *f*, f. Ex. फल्गु, p̓algu, *Falskhed*, fals, *Svig*, *Bedrag*, fleka, *bedrage;* फलक, p̓alaka = flak, *Planke* (af et forliist Skib).

b) *b*, f. Ex. फुल्ल, p̓ulla = blom, *Blomst.*

c) *p*, f. Ex. फाल, p̓âla, *et Plovjern*, plog, *Plov;* फुत्, p̓ut = putt, Udraabsord, som tilkjendegiver Foragt.

2. efter foregaaende Bogstav

a) *p*, f. Ex. गर्फ्, ǵarp̓, *at irettesætte*, *true*, harpa, *irettesætte.*

b) *f*, f. Ex. रिफ्, rip̓ = refsa, *at rævse;* रफ्, rap̓, *at slaa*, *dræbe*, refði, *en Sabel.*

ब, *b.*

ब bliver

1. i Begyndelsen sædvanligen *b*, f. Ex. बन्ध्, band̓ = binda, *binde;* बल, bala = ballr, *tapper*, *stridbar*, *drabelig*, o. s. v.; sjelden gaaer den over til andre Labialer, *f*, *v* eller *p*, f. Ex. बाल, bâla = foli, *en Fole;* बुध्, bud̓, *at vide*, *kjende*, votta, *at vidne;* बन्ध, band̓a = pantr, *et Pant.*

Digitized by Google

2. efter foregaaende Bogstav

a) f, f. Ex. लब्, lab, *at hænge ned fra,* lafa, *hænge og dingle;* सम्ब्, samb = safna, *at samle;* कुब्, kub, *at skjule, bedække,* kufl, *en Maske.*

b) p, f. Ex. शम्ब, śamba, *lykkelig, heldig,* happ, *uventet Lykke;* क्षीब्, kśîb, *at være beruset,* skeipla, *vakle paa et glat Sted, tale over sig.*

c) b, sjelden, f. Ex. तम्बा, tambâ, *en Koe med fulde Yver, færdig til at malkes,* þembast, *svulme op.*

भ, *b̓.*

भ bliver

1. i Begyndelsen

a) b, oftest, f. Ex. भुज्, b̓uǵ = buga, *at böie;* भ्रूण्, b̓rûn, *at attraae, længes efter,* brundr, *Brynde;* भण्ड, b̓anḍa, *en Mimiker, en Spasmager,* benda, *at vinke, pege;* भी, b̓î, *at frygte,* heygr, *Frygt,* o. s. v.

b) f, f. Ex. भस्, b̓as, *at lyse, skinne,* fastr, *Ild;* भिक्ष्, b̓ikś, *at anholde om Noget med Begjærlighed,* fykiast, *begjære heftigen;* भृ, b̓ṛ = fryja, *dadle.* Sml. oldn. bjáni = fáni, *en Fjante.*

c) maaskee til *p, m, v;* men de Exempler, jeg hidtil har stödt paa, tilfredsstille mig ikke. Jeg vil dog anföre nogle, da de muligens senere kunne vinde Bekræftelse: भष्, b̓aś, *at bebreide, tale med Bitterhed,* peksa, *trættes;* भण्ड, b̓anḍa, *et Kar, en Kop, en Krukke,* panna, *en Kjedel;* भल्, b̓all, *at tale,* mæla, *tale;* भर, b̓ara, *meget,* margr, *mange;* भ्री, b̓rî, *irasci* = det nyere vredes; भर्तृ, b̓arttṛ, *en Ernærer* = det nyere Vært; n. d. mækra = oldn. bekra, *at bræge.*

d) h, f. Ex. भाग, b̓âga, *Deel, Lod, Held,* hagr, *Gavn, Forfatning, Vilkaar;* भाम, b̓âma, *Vrede, Raserie,* hamast, *rase;* भातु, b̓âtu, m., *Solen,* hati, m., *en Bisol.* Exempler paa lignende Overgang i Prakrit anförer Lassen l. c. p. 208. Det lat. *f* gaaer i Spansk jævnlig over til *h,* f. Ex. faba = haba, *en Bönne;* facere = hacer, *at gjöre;* fames = hambre, *Hunger* o. s. v. En lignende Overgang findes i de sydafrikanske Sprog Baperi og Setlapi; bapur. mafura = setl. mahura, *Fidt;* bap. fela = setl. hela, *alene.* Arbousset, relation d'un voyage d'exploration etc. Paris 1842. 8°. p. 339—40. Skotsk hatter = eng. batter, *at slaae;* fitch = eng. hitch, *at stöde;* sk. hove = oldn. búa, *at boe* = भू, b̓û = hindust. هونا, ho-nâ, *at være.*

2. efter foregaaende Bogstav

a) p, f. Ex. नभ्, nab̓, *at stöde,* hnippa, *at stöde til;* जम्भ, ǵamb̓a, *en Tand,* it. *Föde, Næringsmidler,* kampa, *tygge;* गृभ्, gṛb̓ = geispa, *gabe,* o. s. v.

Digitized by Google

b) f, f. Ex. यभ्, jab = gifta, *at gifte;* शुभ, śuba, *lykkelig, heldig,* gæfa, *Lykke, Held;* शुभ्, śub, *at være skjön, behagelig,* hœfa, *at sömme, være anstændig.*

c) m, f. Ex. शृभ्, śṛb, *at slaa, dræbe,* skráma, *give En en Skramme;* ष्टभ्, śṭab = stemma, *stoppe, standse;* रेभ्, reb, *at give Lyd,* reimr, *buldrende;* क्षुभ्, kśub, *at være forvirret, oprört, omrört,* skum, *Skum.* Endelsen भ्यस्, bjas, i Dat. pl. bliver i Oldn. *mr* og senere blot *m* (= lettisk *ms*).

d) b, f. Ex. दम्भ, damba, *Stolthed, Selvtillid,* þumbi, *En, som er but og stiv i Omgang.*

म, *m.*

म bliver næsten overalt, baade för og efter Rodvocalen, *m*, f. Ex. मा, mâ = mæla eller máta, *maale;* मधु, madu, *söd, berusende Drik, Honning,* mjöðr, *Mjöd;* गम्, gam, *at gaae,* koma, *komme;* दम्, dam = temja, *at tæmme* o. s. v.

Som sjeldne, ei gandske paalidelige Exempler paa Overgang til andre Labialer hidsættes: मच्छ, maćća = fiskr, *Fisk;* (धर्म्म, darmma, *god Egenskab, Beqvemhed,* þarfi, *Gavn, Nytte*); म्रक्षण, mrakśaṇa, *Olie,* brák, *branket, stinkende Olie;* म्लै, mlai, *at visne,* bleikna, *blegne;** रम्, ram = rabba, *spöge, skjæmte;* मृग्, mṛg = प्रछ्, prač = frá (for frága), *spörge;* जिम्, ǵim, *at æde,* gypa, *en Slughals;* जम्, ǵam, *at æde,* japla, *tygge.*

I Begyndelsen sees den derhos enkelt Gang at gaae over til *v*, som मेठ, meṭa eller मेढ़, medra = veðr, *Vædder.* Ligesaa i Prakrit — Lassen l. c. p. 198 — वम्मह, vammaha = sanskr. मन्मथ, manmata, *Kjærlighed;* oldn. mér = vér, *vi;* mit = vit, *vi to;* n. d. nistr = oldn. mistr, *Taagemörke.* Aasen §. 96: mæst = næsten.**

य, *j.*

य bliver

1. i Begyndelsen

a) g, oftest, f. Ex. या, jâ = गा, gâ = ganga, *gaae;* युध्, jud = guð, *et Feldtslag;* योग, joga, *Svig, Puds,* gægr, *Puds, Skjelmstykke.* †

* I Græsk bliver *m* til *β* foran en Liqvida, f. Ex. मृ, mṛ, *at döe,* βρότος *dödelig, et Menneske.* Sml. lat. marmor = fr. marbre. I Oldmedisk bliver det persiske *m* i Begyndelsen og Midten af Ord gjerne til *v*. Mém. d. l. s. d. Antiq. d. Nord. 1844. S. 312, 319.

** I nyere Dialecter ombyttes ogsaa *m* med andre Labialer. See I. Aasen l. c. S. 64. Spansk menjui = benjui, *Benzoin.*

† I Prakrit bliver det ligeledes til ज, ǵ. Lassen, Inst. ling. pr. p. 195. Ogsaa Baśkirerne udtale *j* i Begyndelsen af Ord som *ǵ*. See Mirza A. Kazem-beg, Gramm. d. türk.-tat. Sprache, herausg. v. Zenker, S. XIII.

Digitized by Google

b) k, naar *s* sættes foran, f. Ex. श्याम, śjâma, *mörk, skummel*, skuma-skot, *en skummel Afkrog;* स्युम, sjuma, *en Lysstraale*, skima, *et svagt Skin*, skjomi, *Skin, Glands.*

c) h, f. Ex. यम्, jam, *at standse*, hamla, *hindre;* यन्त्र्, jantr = hindra, *hindre.* I Græsk til spir. asper, f. Ex. युवन्, juvan, *ung*, ἥβη, *Ungdom;* यः, jaḥ, pron. relat. = ὅ.

d) j, f. Ex. यत्र्, jatr, *at holde i Ave*, folk-jaðar, *Folkets Anförer;* यातु, jâtu, *en ond Aand*, jötun, *en Jætte;* यूष, jûśa = jukk, *Suppe.*

e) i, f. Ex. यत्, jat, *at arbeide, forarbeide*, idja, *arbeide;* यः, jaḥ, pron. relat. = is, es, id.

f) maaskee *l*, som यकृत्, jakṛt, *jecur* = lifur, *Lever.* Bopp sammenligner her det oldtydske lebera. * Som Mellemled tjener gr. ἧπαρ, id.

2. efter foregaaende Bogstav

a) i eller *j*, oftest, f. Ex. लय, laja, *Vedhængen*, lyja, *Fryndse;* क्रव्य, kravja, *raadt Kjöd*, hrái, *Raahed.* Ligesaa i Prakrít. Lassen l. c. p. 213. I Latin alius = अन्य, anja, *anden*, medius = मध्य, mad́ja, *mittre.*

b) g, f. Ex. ताय्, tâj, *at udstrække*, tęgja, *töie;* लय, laja, *séjour, couche* (Eichhoff), leg, *Leie.* Ligesaa i Prakrit. Lassen l. c. p. 211.

c) Accent, f. Ex. चाय्, ćâj, *at skjelne, bemærke*, sjá, *see;* व्यय्, vjaj, *at formindskes*, mjór, *smal, smækker;* छाया, čâjâ, *Lys, Skin*, skjár, *Blære i Vinduer*, i Mangel af Glas.

र्, *r*.

र् bliver

1. i Begyndelsen

a) r, oftest, f. Ex. रुष्, ruś, *at være vred, at forsöge at dræbe*, ryskiast, *brydes;* रव्, rav, *at gaae*, rafa, *vanke omkring*, o. s. v. — Foran tilsættes ofte *g, h* eller *k*, f. Ex. रुह्, ruh, *at voxe op fra Fröe*, gróa, *groe;* रेख, reǩa, *Svig, Bedrag*, grikkr, *et Puds;* री, rî, *at flyde, dryppe*, hríd, *Uveir, Pladsregn* eller *Snefog;* रध्, rad́, *at stöde*, hrata, *at stöde sig;* रह्, raha, *Eensomhed*, krá eller rá, *en afsides Krog;* रेक, reka, *Tvivl, Uvished*, kröggvar, *Forlegenhed.*

b) l, f. Ex. रब्, rab, *at gaae*, labba, *rokke afsted;* रङ्ग, ranga, *Farve*, linga, *at farve* (mörkebruunt?). — Ombytning af *l* og *r* er meget hyppig i de fleste Sprog. Den indiske Dialect Magadhi har stedse *l* for *r*. Lassen l. c. p. 216, 395. Chineserne har intet *r*, Zend intet *l*. I norske Almuedialecter ere de to Bogstaver *rð* i Enden af oldn. Ord sammensmeltede

* Lassen l. c. p. 108 og 195 anförer et Exempel paa at य, *j*, i Begyndelsen i Prakrit er gaaen over til ल, *l*, nemlig यष्टि, jaśṭi, til लट्ठी, laṭṭi, *en Stav.*

Digitized by Google

til en Lyd mellem *l* og *r*, der udtales ved at lægge Undersiden af Tungespidsen under Ganen, aldeles som ळ i Sanskrit. See Journ. asiat. IV. Sér. T. XII. p. 505 flg.

Ogsaa i dette Tilfælde findes *g*, *h* eller *k* tilsatte foran. f. E. रेव्, rev = लेप्, lep, *at gaae, at löbe*, hlaupa, *at löbe*.

Der findes ogsaa Spor til Anbringelse af *p* foran, f. Ex. रङ्क्, ranka, *gnieragtig, gjerrig*, pránga, *puge;* रट्, raṭ, *at tale*, práta, *sluddre*.

2. efter foregaaende Bogstav

a) *r*, f. Ex. स्थौर, sfaura, *Styrke*, sterkr, *stærk;* स्फर्, sṗar, *at stöde, sparke*, sparka, *sparke*, o. s. v.

b) *l*, f. Ex. पुर, pura, *et Kjærn, lidet Vand*, pollr, *en Vandhule, Vandstade;* शूर, śûra, *Solen*, sól, *Sol*, o. s. v. I norske Dialecter ligesaa. I. Aasen S. 61.

ल, *l*.

ल bliver

1. i Begyndelsen

a) *l*, oftest, f. Ex. लव, lava, *Haar, Uld*, lá eller ló, *Haar, Vævefald;* लघु, laġu = lágr, *lav* o. s. v.

Foran *l* sættes undertiden *α)* *g*, f. Ex. लक्ष्, lakś, *at see, betragte*, glöggr, *tydelig;* ली, lî, *at smelte, gjöre flydende*, glya, *rindende Öine;* *β)* *k*, f. Ex. लाट, lâṭa = klædi, *Klæde;* लम्पटण, lampaṭaṇa, *Utugt, Ryggeslöshed*, klám, *Utugtighed;* *γ)* *h*, f. Ex. लुण्ठन, luṇfana, *Rulling paa Marken*, hlunnar, *Skibs- eller Baadsroller*, hlikkr, *en Böining*, लिङ्ग्, ling, *at böie;* *δ)* *s*, f. Ex. लग्, lag, *at gaae hinkende*, slaga, *at gaae skjævt*, slækjast, *gaae langsomt;* लुठ्, luf, *at slaae ned*, slæða, *kaste ned*.

b) *r*, f. Ex. लट, lata, *et Dumhoved, en Taabe*, rati, *dum, taabelig;* लुल्, lul, *at ryste*, róla, *en Gynge*. Med foran tilsat *h*, f. Ex. लुप्, lup, *at skille ad*, hraufa, *skille ad;* लभ्, laß, *at erholde, faae*, hreppa, *faae, opnaae, erholde*.

c) maaskee *d*, f. Ex. लल्, lal = dilla, *nynne, lulle;* लठ्, laf, *at være doven*, dotta, *smaanikke med Hovedet af Sövnighed*. Sml. oldpers. 𐎮·𐎡·𐎱·𐎡· dipi = sanskr. लिपि, lipi, *Skrift, Indskrift* — Rawl. p. 63, coll. p. 185 — lat. dingua = lingua, *Tunge*.

2. efter foregaaende Bogstav

a) *l*, f. Ex. गोल, gola, *en Cirkel, en Kugle*, kula, *en Kugle;* दल्, dal = deila, *dele*, o. s. v.

b) *r*, f. Ex. स्थूल, stûla, *tyk, stor*, stor, *stor;* ज्ञाल, ġâla = skari, *en Skare*. Sml. lat. ulmus = fr. orme, *Almetræe;* epistola = fr. epître, *et Brev*.

Digitized by Google

व, *v*.

व bliver

1. i Begyndelsen

a) v, f. Ex. वप्, vap = vefa, *at væve;* व्यय्, vjaj, *at gaae,* vía, *at reise omkring;* वृत्, vṛt, *at udvælge, foretrække,* virða, *vurdere,* o. s. v. Foran *v* sættes ofte *α) h,* f. Ex. वर्त्मन्, vartman = hvarmr, *Öienlaag;* वृज्, vṛǵ, *at skye, vrage,* hrekja, *at forjage; β) k,* f. Ex. वद्, vad = kveða, *sige;* वर्ण्, varṇ, *at knuse, male,* kvörn, *Qværn; γ) s,* f. Ex. विद्, vid, *kyndig,* svidr, *klog;* व्यच्, vjać = svikja, *svige.*

b) b, f. Ex. वाड्, vâḍ = baða, *bade;* विध्, vid', *at styre, regjere,* bjóda, *befale;* वितीण, vitîṇa, *korslagt,* biti, *en Tverbjelke.* I Prakrit gjöres ingen Forskjel mellem *v* og *b.* Lassen l. c. p. 177, 219. Heller ikke i det Bengalske.

c) f, f. Ex. वल्, val = fela, *skjule;* व्रण्, vraṇ, *at saare,* flengja, *at pidske med Riis.* Sml. gr. σφώ = lat. vos, *eder;* oldn. feira = veira, *en Sprække.*

d) p, maaskee, f. Ex. वेष, veśa, *Klædning,* paisa, *Tröie;* वृष्, vṛś, *at foretrække,* prisa, *prise, berömme.*

e) m, ikke ofte, f. Ex. विष्, viś, *at skille fra,* misa, *Melkevalle;* वस्, vas, *at skjære i Stykker,* massa, *skjære itu med Knive;* वग्र, vaǵra, *et Barn,* mögr, *en Sön;* व्यय्, vjaj, *at formindskes,* mjó-r, *smal, smækker.*

f) u og *ó* (en Overgang, som i ethvert af Sprogene hyppig finder Sted, saavel i Flexion som i Derivation), f. Ex. वेन्, ven = unna, *ynde, elske.* I det nyere Almuesprog er veen = *yndig;* वी, vî, *at være fuld af, gjennemtrængt af Noget,* úi, *være fuld af Insecter;* वाञ्, vâkś = óska, *önske;* lat. vinum = gr. οἶνος, *Viin;* वेद, veda = gr. οἶδα, *jeg veed.* Ligesaa med *s* foran, f. Ex. स्वादु, svâdu = sœt-r, *söd;* स्व, sva = lat. suus, *sin;* स्वसृ, svasṛ = systir, *Söster;* prakr. दुतीअ, dutîa = s. द्वितीय, dvitîja, *anden, secundus.*

g) g, f. Ex. विज्, viǵ, *at forfærdes,* geiga, id.; वृ, vṛ, *at bedække, skjule,* gerfi, *en Maske,* it. *Klæder;* जीव्, ǵîv = lat. viv-ere, *at leve.* Oldpersisk *v* bliver i Nypersisk jævnligen *g.* Rawlinson p. 149.

h) h, sjelden, f. Ex. वृज्, vṛǵ, eller वृच्, vṛć, *at skye* (= det nyere Ord vrage), hrak, *en Ting uden al Værdie;* gr. ἑσπέρα = lat. vespera, *Aften.*

I Begyndelsen bortfalder व undertiden, f. Ex. वस्न, vasna, *Lön, Betaling,* asnast, *slæbe som et Bæst,* ifölge Haldorsen; vel snarere: *at arbeide for Betaling.* (Sml. वस्निक, vasnika, *en Daglönner,* med asneis, got. *en Daglönner*); वंश, vanśa, *et Bambusrör,* ás (got. ans), *en Bjelke;* वर्तुल, varttula, *rund,* it. *en Ert,* ert, *Ert.*

Digitized by Google

2. efter foregaaende Bogstav

a) f, oftest, f. Ex. द्रव, drava, *flydende,* dröfn, *Bölge;* रीव्, rív, *at skjule,* reifa, *svöbe, indsvöbe;* सेव्, sev, *at vise sig tjenstagtig,* sefi, *Yndest,* sifi, *Ven;* सव, sava, *Blomsternes Saft,* saft, *Saft,* o. s. v.

b) p, f. Ex. क्लीव्, klív, *at være frygtsom,* gljupna, *lade Modet falde;* क्षीव्, kṡív, *at spytte,* skirpa, *udspytte;* ज्ञिवि, ǵivi, *at söge at slaae eller dræbe,* heiptast, *fatte Had* (got. haifts, *Strid*).

c) b, f. Ex. अव्, av, *at være duelig,* abl, *Styrke;* कारव, kârava, *en Krage,* hrabn, *Ravn.* Sml. gr. σεβεσθαι = सेव्, sev, *at tjene, dyrke.*

d) v, f. Ex. देव, deva, *en Guddom,* tivar eller tifar, *Guder.*

e) maaskee *m,* f. Ex. सिव्, siv = sauma, *sye;* रीव्, rív, *at skjule,* grima, *Maske.* I norske Dialecter famn = favn, sömn = sövn o. fl.

f) en beslægtet Vocal, *u, o* eller *y,* f. Ex. तुवर, tuvara, *en Oxe uden Horn,* skjönt i den Alder, at den kunde have dem, tjúr, *en Tyr;* प्लव, plava = floti, *Flaade;* नव, nava = nyr, *ny.*

g) meget ofte udtrykt ved Accent over den foregaaende Vocal; see S. 18.

h) maaskee *g,* f. Ex. च्यो, ćjo (præs. च्यवते, ćjavate), *at ordne, anordne,* haga, *ordne, skikke.* Sml. पीवर, pívara = lat. pinguis, *feed;* nix, gen. nivis, *Snee,* ningere, *at snee;* lat. vastare = fr. gâter, *at skade;* lat. diluvium = fr. déluge, *Oversvömmelse.*

श, *ś.*

श bliver

1. i Begyndelsen

a) s, oftest, f. Ex. श्वल्क्, ṡvalk, *at tale,* spjalla, *tale sammen* (prov. svalle, id.); शाला, ṡâlâ, *et Huus, en Sal,* salr, *en Sal;* शघ्, ṡaǵ, *at sige,* segia, *sige,* saga, *Fortælling,* o. s. v.

b) h, meget ofte, f. Ex. शाण, ṡâṇa, *en Slibe-* eller *Bryne-Steen,* hein, *Slibesteen* (prov. sinnu, *et stort Bryne*); श्लथ, ṡlafa, *lös, slap,* hlad, *Fryndser;* श्वस्, ṡvas, *at aande, puste,* hvása, *puste efter stærk Bevægelse,* o. s. v. I norske Almuedialecter ombyttes *hj* og *sj.* See Ivar Aasen l. c. S. 59. Ogsaa i Prakrit gaaer *s* lettest over til *h* foran *j.* See Lassen l. c. S. 219; prakr. दह, daha = sanskr. दश, daṡa, *ti.*

c) sk, meget ofte, f. Ex. शीन, ṡîna, *en Taabe, et Dumhoved,* skeini, *et Drog;* श्रम, ṡrama, *Övelse i Fægtning,* skilmast, *at fægte for Övelse.* I Slavisk bliver *s* undertiden til *ś.* Dobrowsky l. c. p. 39.

d) k, f. Ex. श्वन्, ṡvan, *en Hund,* kovan, *en Skjödehund;* * श्रम्, ṡram, *at være træt, udmattet,* kremja, *trykke, svække;* श्रद्ध, ṡradda,

* Sanskrit ṡv gaaer i Zend jævnligen over til *q (k),* Yaçna p. 221, samt til huva i Oldpersisk. Zeitschr. f. d. K. d. Morgenl. Bd. VI, S. 497.

Digitized by Google

Troe, kredda, *Ens Troesartikler.* Sml. शिर्, śira = gr. κάρα, *Hoved* = pers. سر, ser.

e) g, f. Ex. शुद्ध, śudda, *reen, rigtig, uskyldig (bon* — Eichhoff), goðr, *god;* शीव, śîva, *lykkelig, heldig,* gœfa, *Lykke, Held;* शोठ, śoṭa, *et Skarn, en Skjelm,* gauð, *et Drog, som under Fromheds Maske skjuler sin Feighed.*

f) maaskee *t* og *þ*, f. Ex. शाद्, śâda, *Dynd,* tad, *Gjödning;* शंक्, śank, *at mene,* þenkja, *tænke.*

g) maaskee *f,* f. Ex. श्लोक, śloka, *et Distichon,* flokkr, *en kort Sang uden Omqvæd.*

Foran Vocaler og Halvvocaler bliver श undertiden udeladt, f. Ex. श्रथ्, ślaṭ, *at være svag, slap,* latra, *udmattes, slöves;* श्वास, śvâsa, *Luft, Vind,* vas, *kjölende Vindpust.*

2. efter foregaaende Bogstav

a) s, oftest, f. Ex. पश्, paś, *at binde, lænke,* festa, *fæste,* bast, *Bast,* it. *Tömme;* काश्, kâś = hosta, *at hoste;* णिश्, ṇiś, *at eftertænke, tænke dybt over Noget,* hnysa, *efterforske,* o. s. v.

b) k, f. Ex. मृश्, mṛś, *at see, bemærke,* merkja, *lægge Mærke til;* कृश्, kṛś, *at fortynde, formindske,* korkna, *at svinde hen;* कश्, kaś, *at banke,* kákla, *banke let* eller *sagte.*

c) maaskee *g,* f. Ex. पलाश, palâśa, *grusom,* it. *en Aand, Trold,* flagð, *en Jættinde.*

d) sk, f. Ex. वृश, vṛśa = valska, *en Rotte;* दाश्, dâś, *at slaae* = daska, id.

e) x (?), f. Ex. अंश, anśa, *Skulder,* öxl, *Skulderblad.*

f) maaskee *t,* f. Ex. लिश्, liś, *at blive liden, formindskes,* litill, *liden.*

g) r, f. Ex. शश, śaśa = heri, *en Hare.*

Den hyppige Overgang af श til *h* i Begyndelsen af Ord vækker Formodning om, at en lignende Overgang har fundet Sted efter Rodvocalen, noget, som ogsaa er Tilfældet, hvad det Gotiske angaaer; men i Oldnorsk er i saadanne Tilfælde *h* erstattet ved Accent over den foregaaende Vocal, f. Ex. पशु, paśu, *et Dyr i Almindelighed,* got. faihu, oldn. fé, *Fæ, Qvæg;* स्पश्, spaś, *at gjöre tydelig, klar, at underrette,* spá, *spaae;* नश्, naś, *at döe, omkomme,* ná, *et dödt Legeme.*

Digitized by Google

ष, *ṡ.*

ष bliver

1. i Begyndelsen

a) s, oftest, f. Ex. ष्टग्, ṡtag, *at bedække*, stakkr, *en Kappe;* ष्विद्, ṡvid = sveita, *at svede;* षण्, ṡaṇ = sinna, *opvarte En venligen*, o. s. v. *

b) sk, heller ikke sjelden, f. Ex. ष, ṡa, *bedst*, *ypperlig*, ská, *den bedste Deel af Noget;* षू, ṡû, *at kaste*, skauð, *Affald;* षल्, ṡal, *at ryste*, skella, *rystes*, *bevæges voldsomt.*

c) maaskee *h*, f. Ex. षञ्ज्, ṡanǵ, *at hænge ved*, *klæbe ved*, hánga, *hænge.*

2. efter foregaaende Bogstav

a) s, oftest, f. Ex. धृष्, dṛṡ, *at være hovmodig*, *fordringsfuld*, dreissa, *at bryste sig;* प्लुष्, pluṡ, *at brænde*, blossa, *blusse;* मूष, mûṡa = mús, *Muus*, o. s. v.

b) sk, f. Ex. रुष्, ruṡ, *at fornærme*, *at söge at dræbe*, ryskjast, *at brydes;* जुष्, ǵuṡ, *at behage*, *tjene*, hoska, *at være til Nytte;* हर्ष, harṡa, *Glæde*, kerski, *Spög*, *Skjemt.*

c) maaskee *st*, f. Ex. तृष्, tṛṡ = þyrsta, *at törste;* पुष्, puṡ, *at ernære*, *opfostre*, fostra, *at opfostre;* दूष्, dûṡ, *at være* eller *blive ond*, þustinn, *stræng*, *bister*. Her trænger det dog til nærmere Undersögelse, om ikke *t* er et Suffix; i saa Fald höre disse Exempler under litr. *a.*

d) k, f. Ex. लष्, laṡ, *at finde Behag i*, lika, *være fornöiet med;* यूष, jûṡa, *Ertesuppe*, jukk, *Suppe;* परुष, paruṡa, *stræng*, *haard*, *umild*, frekja, *Umildhed*, *Haardhed.*

e) g, f. Ex. चूष्, ćûṡ = sjúga, *at suge;* ह्रेष्, hleṡ = hneggia, *at knegge som en Hest;* श्लिष्, ṡliṡ, *at forene*, *forbinde*, slingja, *bebræmme.*

f) x eller *ks*, f. Ex. शष्, ṡaṡ, *at saare*, saxa, *bibringe mange smaae Saar;* पष्, paṡ, *at modsætte sig*, peksas, *trættes*. Her er dog *s* maaskee et Suffix.

g) maaskee *t*, f. Ex. कृष्, kṛṡ = krota, *udgrave*, *gravere.*

स, *s.*

स bliver

1. i Begyndelsen

a) s, oftest, f. Ex. सन्, san, m., सत्, sat, n. = sannr, m., satt, n., *sand*, *sandt;* सद्, sad = sittja, *at sidde;* सूप, sûpa = súp, *Suppe.*

* De fleste Rödder, som af indiske Lexicographer opföres med ṡ i Begyndelsen, faae under Flexionen *s*, og opföres af nogle europæiske Lexicographer, f. Ex. Westergaard, med *s*.

Digitized by Google

b) h, enkelte Gange, f. Ex. सह्, saha, *hos, ved*, hjá, *hos* (n. d. sjaa); सञ्ज्, sanǵ, *at hænge ved*, hánga, *at hænge;* सट्, saṭ, *at ende*, hætta, *holde op;* (सङ्ग, sanga, *Forbindelse, Venskab*, hánka, *faae pau sit Partie*). *

c) maaskee *g*, f. Ex. साधु, sâďu, *god* = goð-r, सरमा, saramâ, *en Hund*, garmr eller gramr, *Hunden i Underverdenen*. Et af de 21 Helveder kaldes सारमेयादन, sârameǰâdana, i Bhagavata Purana, ed. Burnouf, II, p. 505. — I Badaga, et Sprog i Sydindien, udtales sanskr. स, *s*, stedse som ज, *ǵ*. Zeitschr. d. d. morgenl. Gesellsch. III. S. 110.

2. efter foregaaende Bogstav

a) s, oftest, f. Ex. त्रस्, tras, *at modsætte sig*, tréssa, *trodse;* वस्, vas, *at bære Klæder*, vesti, *Vest;* ग्रस्, gras, *at æde, sluge*, gras, *Græs*, o. s. v.

b) r, f. Ex. अयस्, ajas = iarn, *Jern* (isarn, id.); ह्यस्, hjas = gær, *igaar;* अपस्, apas = offr, *Offer*. Det nyere Ord Iver = ईवस्, îvas, *Nidkjærhed, Iver*. Herhen höre ogsaa mange Flexionsendelser, der i Sanskrit endes paa *s*, i Oldn. paa *r*. **

ह्, *h*.

ह् bliver

1. i Begyndelsen

a) h, f. Ex. हार, hâra, *Kamp, Krig*, her, *en Krigshær*, af हृ, hṛ, *at tage med Magt*, hrifa, *at gribe, rive;* हृद्, hṛd = hjarta, *Hjerte;* हिक्क्, hikk = hixta, *at hikke*.

b) g, f. Ex. हंस, haṅsa = gás, *Gaas;* ह्यस्, hjas = gær, *igaar;* ह्लाद्, hlâda = gleði, *Glæde*.

c) maaskee *s*, f. Ex. ह्नु, hnu, *at være listig*, snotr, *listig, snu*. † I Oldn. hnár = snár.

* Sanskrit *s* bliver i Persisk ofte *h* — Zeitschr. f. d. K. d. Morgenl. Bd. VI. S. 507; ligesaa i Zend, hvor det endog foran Vocaler, Halvvocaler og *m* stadigen gaaer over til ω, *h* — Bopp, vergl. Gr. S. 50 — सप्तन्, saptan = pers. هفت, heft, gr. ἑπτά = lat. septem = got. sibun = oldn. sjau, *syv*.

** I Prakrit antage Nomina (ligesom i Oldn.) Endelserne ir og ur, istedetfor Sanskrit-Endelserne is og us. Lassen l. c. p. 227. De samme Bogstaver vexle paa Oldnorskens egne Enemærker, f. Ex. is = er, kuru = kusu, vesa = vera o. s. v. Ogsaa i de nyere Almuedialecter ombyttes *s* med *r*. Sml. I. Aasen l. c. S. 61. Lat. mures for muses, *Muus;* generis for genesis, gen. sing. af genus; ældre lat. Former: loebesom = liberum; pignosa = pignora; i Oldht. riri for risi, *du faldt;* lurumes for lusumes, *vi tabte*, o. s. v. Bopp, v. Gr. S. 860.

† Sanskrit *h* gaaer i Zend regelmæssigen over til ẓ. Journ. Asiat. IV. S. T. IV. p. 467. I nyere norske Dialecter gaaer ogsaa *h* over til *s*. See I. Aasen. S. 59. I Slavisk gaaer K over til *s*. Dobrowsky p. 39. Den græske Spir. asper svarer til *s* i Latin.

Digitized by Google

Det bortfalder undertiden i Begyndelsen, f. Ex. हृष्, hṛś, φρίσσειν, *at være opreist*, risa, *reise sig*.

2. efter foregaaende Bogstav

a) g, f. Ex. दिह्, dih, *at tiltage, forøges*, digr, *tyk;* द्रुह्, druh = þruga, *true;* वह्, vaha = vegr, *Vei*.

b) k, f. Ex. लिह्, lih = liknast, *ligne;* कुह्, kuh, *at overraske, vække Forbauselse, skuffe*, kukl, *Gjöglerie;* वृह्, vṛh, *at anstrænge sig*, brák, *unyttig Anstrængelse*.

c) maaskee *j*, f. Ex. बर्ह्, barh, *at slaae, stöde*, berja, *prygle.* * Sml. Ital. jeri = lat. heri, *igaar*.

d) maaskee *f*, f. Ex. वह्नि, vahni, *Ild* eller dens Guddom Agni, ófn, *Ovn* (svensk: Ugn); दृह्, dṛh, *at voxe, tiltage*, þrifast, *trives*.

e) Accent over foregaaende Vocal, meget ofte, see S. 49.

f) assimileret med *t*, f. Ex. प्रह्न, prahna, *böiet, steil*, brattr, *steil;* दृह्, dṛh, *at foröges*, drótt, *Folk, Mængden*.

Sammenligner man nu ovenstaaende Sammenstilling med den bekjendte Grimm'ske Lydovergangslov (Lautverschiebungsgesetz) for Græsk og Latin paa den ene Side og Gotisk paa den anden, og med Bopp stiller Sanskrit i Classe med Græsk og Latin, samt med Munch og Unger stiller Oldnorsk i Classe med Gotisk, vilde Hovedregelen blive:

Sanskrit (Græsk og Latin)	p,	b,	p̍, b̍	—	t,	d,	t̍, d̍	—	k,	g,	k̍, ǵ.
Oldnorsk (Gotisk)	f,	p,	b	—	þ,	t,	d (ð)	—	h,	k,	g.

Men, ligesom Regelen allerede i de Sprog, for hvis Vedkommende den er opstillet, taaler en Deel Undtagelser, ** saaledes har Bopp viist, at Sanskrit og Zend frembyde flere deslige, og nærværende Sammenstilling viser, at ogsaa Oldnorsk har Afvigelser, som kun tildeels tillade Regelens Anvendelse. Til de enkelte Consonanter i Oldnorsk svare nemlig fölgende i Sanskrit:

k i Begyndelsen = k, k̍, g, ǵ, ć, ṡ.
efter andet Bogstav = k, kś, k̍, g, ǵ, ć, ǵ, ṡ, ś og h.
g i Begynd. = g, ǵ, k, k̍, ć, ǵ, j, v, ś (?) og h.
efter and. Bogst. = k, kś, k̍, g, ǵ, ć, c̃, ǵ, j, v (?), ṡ, ś og h.
t i Begynd. = t, d, d̍, ǵ (?), ć, ǵ (?), ṭ og ṡ (?).
efter and. Bogst. = ṭ, t̍, ḍ, t, t̍, d, d̍, ṡ (?), ś (?).

* Bogstavet *j* er her Stammesuffix, men रुह् i Sanskrit synes ogsaa ofte at have samme oprindelige Hensigt. I Pazend rôisn, *croissance*, af रुह्, ruh, *croitre*. Journ. Asiat. IV. S. T. VII. p. 42, not. Pers. روئدن, rojiden, *at groe*.

** Cfr. Benfey, Gr. Wurz. I, 1. S. 71.

Digitized by Google

þ i Begynd. = t, ť, d, ď, ǵ (?), ć og ǵ.
d — = d, ď, t (ť, ṭ og ǵ?).
ð efter and. Bogst. = ṭ, ṭ́, ḍ, ḍ́, t, ť, d, ď, s (?).
n = n, efter and. Bogst. tillige d.
p i Begynd. = p, ṕ, b, ƀ og v (?).
efter and. Bogst. = p, ṕ, b, ƀ, v.
b i Begynd. = b, ƀ, p, ṕ og v (dv, ǵv, m?).
efter and. Bogst. = p, b, ƀ, m, v.
f i Begynd. = p, ṕ, b, ƀ, v (dv, ďv) og m (?).
efter and. Bogst. = p, ṕ, b, ƀ, v og h.
v i Begynd. = v, b, ƀ, p, m (?), ǵ, ǵ, k (?).
efter and. Bogst. = v.
m i Begynd. = m, p, ƀ og v.
efter and. Bogst. = m, p, ƀ, v.
j i Begynd. = j, ǵ (ć, č, ǵ og h?).
r = r og l; l = l, r og d (?) i Begynd.
r efter and. Bogst. = r, l, ḍ, d, s.
l efter and. Bogst. = l, r, ḍ, ď, t, d.
s i Begynd. = ṡ, ś, s, ć, ǵ (k, č, kś?).
efter and. Bogst. = kś, ć, ǵ, t (ď?), ṡ, ś, s.
sk = sk, sḱ, kś, ḱ, ć, č, ǵ, ṡ, ś og sj.
st = st, sť, ć og č (?).
str = sr.
sv = kś.
h = h, k, ḱ, g, ć, ǵ, ď (?), ƀ, j, v, ṡ, s og ś (?).
hv = kś, hv, kv o. s. v.
Accent = j, v, ṡ og h.

Formedelst den Strænghed, hvormed flere Philologer afvise Sammenligninger, der ikke stötte sig til en meget indskrænket Sphære af Bogstavovergange, venter jeg, at mange af de Sammenstillinger, jeg finder antagelige, ville blive anseede for mislige; jeg troer derfor at skylde Sagen at paavise, at der paa Sanskrit-Sprogets eget Gebeet foregaaer næsten ligesaa mange Bogstavovergange som de, jeg ovenfor har opstillet. Jeg vil her indskrænke mig til Exempler, hentede fra Westergaards Radices lingvæ Sanscritæ, hvilke kunde erholde anseelig Forögelse, naar Derivater medtoges:

Gutturaler; *a)* i Begyndelsen: क = ग, ह्, भ; ख = क्ष, थ; ग = क, घ, य, श; घ = ग, उ; f. Ex. कॄ = गॄ, *at kjende;* केप् = गेप्, *at skjælve;* क्लप् = ग्लप्, *at tale;* क्रुड् = भ्रुड्, *at synke;* खोट् = क्षोट्, *at kaste, skyde;* खुड् = थुड्, *at bedække;* गग्घ् = घग्घ्, *at skoggerlee;* गा = या, *at gaae;* ग्राम् = श्रम्, *at indbyde;* घु = उ, *at give Lyd.*

Digitized by Google

b) efter andre Bogstaver: क = ख, ग, घ; ख = क; ग = क, घ; घ = क, ग; f. Ex. कवक् = कख्, *at skoggerlee;* रक् = रग् = रघ्, *at smage;* तिक् = तिग्, *at angribe.*

Palatiner; *a)* i Begyndelsen: च = छ, ज, झ, श, ब, त, थ, प, म; छ = च, ज; ज = च, झ, य, त्त; f. Ex. चुद् = छुट्, *at skille ad;* चेप् = छेप्, *at gaae;* चम् = जम् = झम्, *at æde;* चुच्य् = शुच्य्, *at presse Saft ud;* चीभ् = बीभ्, *at gjöre sig til, prale;* चघ् = तिघ्, *at slaae, dræbe;* चुंद् = बुंद्, *at sandse, bemærke;* चुड् = पुड् = थुड् = बुड् = मुड्, *at bedække;* चर्च् = चर्ज् = झर्झ् = झर्च् = झर्छ् = जर्ज् = जर्झ्, *at dadle, true;* जुत् = युत्, *at skinne;* जंत्त् = त्तंज्, *at gaae;* जभ् = यभ्, *at have ægteskabelig Samqvem.*

b) efter andre Bogstaver: च = छ, ज, झ, व, म (?); छ = च, ज, झ, ष; ज = च, छ, झ, व; झ = च, छ, ज; f. Ex. det nys anförte चर्ज्; तंच् = तंज्, *at sammentrække;* पिच्छ् = पिछ्, *at adskille;* मर्च् = मार्ज् = मार्व्, *at aftörre;* पृच् = पृज्, *at udströe;* वृच् = वृज्, *at vrage;* यच् = यम्, *at holde i Ave;* इछ् = इष्, *at attraae.*

Lingvaler eller Cerebraler; efter andre Bogstaver: ट = ठ, ड, र, ल; ड = ट, ल, न, र; ण = ल; f. Ex. कुंट् = कुंड्, *at lemlæste;* खोट् = खोड्, *at skyde;* योट् = योड्, *at forbinde;* हेट् = हेठ् = हेड्, *at være ond;* खोट् = खोल् = खोड् = खोर्, *at halte;* लड् = लल्, *at lege;* लुड् = लुल्, *at ryste, röre om;* जुड् = जुन्, *at binde;* शाड् = शाल्, *at prise, rose;* पूण् = पूल्, *at samle.*

Dentaler; *a)* i Begyndelsen: त = द; द = त, ध; ध = द; न = स (?), ड; f. Ex. तिप् = दिप्, *at dryppe;* तेप् = देप्, *at skjælve;* द्रेक् = ध्रेक्, *at raabe;* द्राख् = ध्राख्, *at blive tör;* द्राड् = ध्राड्, *at klöve;* निम्व् = सिम्व्, *at vande.*

b) efter andre Bogstaver: त = द; थ = द, च, ध; द = त, थ, ध, ड; ध = थ, द; f. Ex. श्रंत् = श्रंद्, *at binde;* मिथ् = मिध् = मिद्, *at indsee, vide;* मेथ् = मेध्, *at möde;* विथ् = विध्, *at bede;* गुद् = गुध्, *at lege, spöge;* क्ष्विद् = क्ष्विड्, *at skjære Tænder;* जुन् = जुड्, *at binde.*

Labialer; *a)* i Begyndelsen: प = ब, म, व, य, ल, न, ह, च; ब = प, भ, म, व, च, ह; भ = ब, ह, क, व; म = प, ब; f. Ex. पुस्त् = बुस्त्, *at höiagte;* पिछ् = मिछ्, *at klöve;* पुछ् = मुछ् = युछ्,

at være skjödeslös; पुंथ् = युंथ्, *at slaae, dræbe;* पेष् = येष्, *at stræbe;* पेण् = लेण्, *at omfatte;* पर्ब् = नर्ब्, *at gaae;* पिल् = विल्, *at kaste;* प्रेष् = ह्रेष्, *at gaae;* व्री = व्री, *at vælge;* बुंग् = वुंग्, *at forlade;* बाड् = वाड्, *at bade sig;* बिट् = ह्विट्, *at sværge;* बिल् = भिल्, *at klöve;* वर्ब् = मर्ब्, *at gaae;* भुंड् = क्षुंड्, *at bære;* भृड् = क्रुड्, *at synke.*

b) efter andre Bogstaver: प = फ, ब, फ; फ = प, ह्; ब = प, व; भ = प; f. Ex. तुप् = तुफ्, *at slaae;* त्रुप् = त्रुफ्, id.; कुंप् = कुंब् = कुंभ्, *at bedække;* उप् = उभ्, *at dynge sammen;* रिफ् = रिह्, *at fortælle;* कब् = कव्, *at rose.*

Halvvocaler; *a)* i Begyndelsen: य = ग, ज, प, ब; व = प, ब, भ; र = ल; ल = र, प (?). Exempler paa य og व findes forhen under vedkommende Bogstaver, her tilföies: रक् = लक्, *at smage;* राघ् = लाघ्, *at formaae.*

b) efter andre Bogstaver: य = व; व = च, ज, ब; र = ल, ट; ल = र, उ, ण; f. Ex. चोय् = चीव्, *at tage.* Exempler forövrigt ovenfor.

Sibilanter og Aspirater; *a)* i Begyndelsen: श = स, ग, च; ष = स, छ; स = श, प, न (?); ह = क, ब; f. Ex. शिट् = सिट्, *at ringeagte;* श्रु = स्रु, *at flyde;* ष्टंभ् = स्तंभ्, *at stötte.*

b) efter andre Bogstaver: श = ष, स; ष = च, f. Ex. श्रंश् = श्रंस्, *at dele;* धूष् = धूस्, *at smykke;* कुश् = कुस्, *at kysse, favne.*

Hermed sammenligne man endvidere Bogstav-Ombytningerne i Prakrit — Lassen instit. pracr. p. 194 flg. og i norske Almuedialecter — I. Aasen S. 76—77. Man vil heraf overbevise sig om, at Sprogene i denne Henseende bruge stor Frihed. Det er dog ikke min Mening, at her hersker total Regellöshed; men jeg formener, at saalænge man ikke kan paavise de specielle Grunde, ifölge hvilke et Bogstav gaaer over til flere forskjellige, gjör man bedre i, som Material for yderligere Forskninger, at medtage lidt for meget, end i at udelukke for meget. Efter denne Grundsætning har jeg i det fölgende Glossar optaget adskillige Sammenstillinger, hvis Rigtighed jeg betvivler, men har i Almindelighed antydet min Tvivl enten ved et Spörgsmaalstegn eller ved at sætte Ordene i Parenthes.

Consonanters Vocalisering.

Blandt Consonanterne er det især *v* og *j* som (tildels i Forbindelse med en Vocal) gaae over til de homogene Vocaler *o, u (y)* og *e, i.*

Digitized by Google

Saaledes i Sanskr. श्वान, *śvâna*, *en Hund;* शुनि, *śuni*, id.; स्वप्, *svap*, *at sove*, part. præt. सुप्त, *supta*; वप्, *vap*, *at væve*, p. p. उप्त, *upta*; श्वि, *śvi*, *at svulme*, p. p. शून, *śûna*; i Oldn. *dögurð-r* for *dagverð-r*; *hvernug* for *hvernveg*; *vefa*, *at væve*, part. præt. *ófinn*; *tysvar* for *tvisvar*; *ykva* for *vikva*; *myrkvi* for *mjörkvi*; i Sanskr. यज्, *jaǵ*, *at tilbede*, p. p. इष्ट, *iṣṭa*; प्याय्, *pjâj*, *at blive feed*, p. p. पीन, *pîna*; i Oldn. *es* for *jas*, pronom. relat.; sanskr. वाहिर्, *vahir* = oldn. *ur*, *udaf;* यत्, *jat* = *iðja*, *at arbeide*.

Palatalers og Lingvalers Slægtskab med Vocalen *i* tillader, at de undertiden gaae over til *i*, f. Ex. राज्, *râǵ* = *hrói*, *en Konge*, lat. *reg-s* = fr. *roi*, *leg-s* = *loi*; i n. Dial. *fair* for *fagr*; *vei* for *veg*.

Ogsaa andre Bogstaver blödgjöres paa lignende Maade. I Thelemarken bruges *i* for *t* i den bestemte Artikel, f. Ex. *auga-i* for *auga-t*, *hjarta-i* for *hjarta-t* — Norsk Tidskrift for Videns. og Lit., III. Aarg., S. 375 —; ogsaa for *d*, især foran Liqvidæ, f. Ex. *ail* for *adl*, *aire* for *adre*, *veir* for *vedr* o. s. v. I. Aasen S. 68.

E. Bogstavers Tilsætning eller Bortkastelse.

Ethvert Sprog, som har opnaaet en höi Alder, bærer Spor af enkelte Bogstavers Tilsætning eller Bortkastelse, saavel i Begyndelsen (Prosthesis, Aphæresis), som i Midten (Epenthesis, Elisio), og i Enden (Paragoge, Apocope); men den opmærksomme Iagttager bemærker snart, at saadant ei skeer regellöst og ubegrændset, men at ikke sjelden visse Regler og Grændser lade sig opdage. Ved Sprogsammenligningen er det især vigtigt, at gjöre sig Rede for deslige Regler og Grændser, for at forebygge Vilkaarlighed. Vi ville derfor her söge at opstille saadanne for de Sprogs Vedkommende, hvorom her nærmest handles.

a. Prosthesis og Aphæresis.

De Consonanter, som i Oldnorsk jævnligen sættes foran Ord, der i Sanskrit vise sig i en kortere Form, ere Gutturalerne *h*, *k*, *g*, samt Sibilanten *s* og Labialerne *f* og *v;* sjelden Bogstaverne *t*, *d* og *j*, og Vocaler.

Gutturalerne sættes oftest foran Halvvocaler og Nasalen *n*. Hyppigst forekommer saaledes Bogstavet *h*, der i nyere Norsk igjen ofte er bortfaldet. Exempler findes tildeels allerede i det Foregaaende. Nogle flere bör tilföies, for yderligere at bevise Sagen. Saadanne ere: लुण्ठन, *lunṭana*, *Rullen paa Marken*, *hlunnar*, *Skibs-* eller *Baadsroller;* i Nynorsk *lunna* (Tömmer), d. e. *rulle* eller *kjöre det sammen i Dynger;* वर्त्मन्, *vartman* = *hvarmr*, *Öienlaag;* निघ, *niǵa*, *rund*, *en Kreds*, *en Kugle*, *hnikil-l*, *et Garnnögle*, *en Kugle;* रुग्न, *rugna*, *kroget*, *böiet*, *hrukka*, *Rynke;* वीज, *vîǵa*, *Fröe* (af Planter o. s. v.), *kveik*, *levende Sæd;* रेखा, *rekâ*, *Bedrag*, *Skuffelse*, *grikkr*, *et Puds* o. s. v.

Digitized by Google

Denne foran tilsatte Guttural, oftest *h* (undertiden gaaen over til *g* eller *k*), maa i mange Ord ansees for et Præformativ, som allerede tidligen har tabt sin Betydning, ligesom i flere af de beslægtede Sprog ikke sjelden det enkelte Ord og det med Præformativ sammensatte bruges i Flæng. Dette *h* synes at være en Levning af et Præformativ, der har været identisk undertiden med sanskr. अभि, abi, der betegner deels en Höide (om Sted, Rang, Magt), deels en Nærhed, Forening, Hensyn, Önske; undertiden med सं, sam, i Oldpers. ham eller ha. * Præf. abi er i Prakrit blevet अहि, ahi, og viser saaledes Veien til vort *h*. Saaledes tör hnakk-r, *en Sadel*, være beslægtet med अभिनह्, abinah, *at binde over* eller *paa;* hnybba, *at stange*, med abi + नभ्, nab, *at stöde;* hrapa, *at skynde sig*, med abi + रभ्, rab, *at skynde sig;* gnudda, *at knurre*, med abi + नद्, nad, *at frembringe en uarticuleret Lyd;* glugga, *at see nöie efter*, med abi + लोक्, lok, *at see;* kreika, *at gaae sagte*, med abi + रिख्, rik, *at gaae*, o. s. v.

Som Sammenligninger fra andre Sprog kunne tjene: lett. krâkt, *at snorke* = t. röcheln, serb. rka, *Snorken;* lat. rad-ere = t. kratzen = oldn. krassa; lett. graust = lat. rodere = serb. glodati; græsk κνίσσα = lat. nid-or = oldn. hniss; nygr. γιώνω = ἰώνω, *at blegne;* ἰατρὸς = γιατρὸς, *en Læge;* lett. rupsch = oldn. gróf.

Ogsaa foran Vocaler findes Gutturaler tilsatte, og have vel ogsaa da tildeels lignende Oprindelse, tildeels ikke, f. Ex. आदर, âdara = heðr, *Hæder;* आप्, âp = haf, *Hav;* अव्, av = há, *at gjöre;* अस्, as = kasta, *at kaste;* इन्ध्, ind, *at skinne*, hind, *Skjönhed;* इभ्, ib, *at samle*, kippa, *en Bundt*. I oldnorske Haandskrifter findes ogsaa *h* undertiden sat foran, undertiden ikke, i Ord, som hallr = allr, hugga = ugga, hymiss = ymiss o. s. v. Gislason S. 64 flg. I nyere norske Dialecter vexle ligeledes Ord, som hasall med asall, hellest med ellest, öle med höla o. s. v. I. Aasen S. 53. Sml. pers. هشت, heśt = अष्टन्, aśṭan, *otte;* fr. huile = lat. oleum, *Olie;* fr. haut = lat. altus, *höi*.

Bogstavet *s* sættes baade foran Halvvocaler (med Undtagelse af *r*) og Nasaler (saavel *m* som *n*) og foran *k*, *t* og *p*, f. Ex. लिह्, lih = sleikja, *at slikke;* व्यच्, vjać = svikja, *at svige;* मक्ष, makśa, *Skinhellighed, Sluhed*, smegja, *at indsnige;* नभस्, nabas, *Lugt*, snapa, *at snuse, lugte;* तीक्ष्ण, tîkśna, *heed, skarp* = stæk-r, *skarp* (om Rög); कलम, kalama = skelmir, *en Skjælm;* फलक, palaka, *en Bræde*, spelkur, *smaae Bretter*, som bindes om brudte Been, o. s. v. I norske Almuedialecter vexle melta med smelta, lape med slape, veiv med sveiv, stut med tut, skryle med gryla og ryla.

* Enkelte Gange har *h* sin Oprindelse i Præfixet कु, ku, der betegner noget Slet, Ringe, f. Ex. hrabn, *en Ravn*, coll. कुरव, kurava, *som har en hæslig Röst*.

Digitized by Google

Da *s* i Oldnorsk ikke taales foran *r*, har man i dets Sted brugt *sk* eller *st*, f. Ex. रिख्, rik̆, *at gaae*, især om en vaklende Gang, hvilket kan sees af Derivatet रिङ्खण, rink̆aṇa, *Vaklen*, *Gliden*, oldn. skrika, *at vakle;* स्राक्, srâk = strax; स्रव, srava, *Flyden*, oldn. straum-r, *Ström*. I norske Almuedialecter vexle skrata med rata, skrubba med rubba, o. fl. I. Aasen S. 55. Sml. मरक्त, marakta = σμάραγδος, *en Smaragd;* lett. strasds = sl. drozd = oldn. þröst-r, *en Drossel;* lett. skunste = kunst.

Dette *s* har uden Tvivl, ligesom det nys omtalte *h*, oprindeligen været et Præformativ, beslægtet med Præform. स, sa, i Sanskrit, en Forkortelse af सम्, sam, eller सह, saha, *hos*, *ved*, *med*, hvilken sidste Form forklarer os, hvorfor *sk* istedetfor *s* bruges foran *r*; thi *h* gaaer ofte over til *k*. — Betydningen af dette Præformativ lader sig i mange Tilfælde ikke paavise, da den er gaaen ud af Folkets Bevidsthed, men i enkelte er den dog kjendelig, f. Ex. svinn-r = सविनय, savinaja, *beskeden*, af स, sa, *med*, og विनय, vinaja, *Beskedenhed*.

Hvad der endnu bidrager til, i mange Tilfælder at vække Tvivl om, af hvad Oprindelse Præformativet kan være, er den Omstændighed, at ogsaa सु, su, i Sanskr. bruges som saadant, med Betydningen: *godt*, *vel*, og synes i enkelte Tilfælder at vise sig i det oldn. *s*. Naar man f. Ex. vil gjöre sig Rede for Ordet spak-r, *viis*, *klog*, *forstandig*, *ærbar*, *sagtmodig*, da tilbyder sig til Sammenligning deels स्वक्ष, svakśa, *skarpsynet*, *skarpsindig*, af सु, su, og अक्षि, akśi, *et Öie*, deels सभाज्, sab̆âǵ, *at vise sig tjenstfærdig*, *artig*, it. *at see*, kjendeligen sammensat af स, sa, og भज्, b̆aǵ, *at elske*, *ære*. En Regel for Valget i saadanne Tilfælde har jeg hidtil ikke fundet. At Vilkaarlighed i Brugen har fundet Sted, da Bevidstheden om Betydningen var tabt, synes at godtgjöres af Ord, som hnar = knar = snar.

Foran *l*, *r* og *n* viser sig en Labial, især *f*, undertiden som Levning af et Præformativ, der som oftest synes at have været for = प्र, pra, hvilket i Prakrit gaaer over til प, pa, og i Ossetisk til fa, fæ eller fe, et hyppigt Præformativ, der af Sjögren — osset. Sprachlehre S. 112 og 450 — sammenlignes med det tydske ver-, og betegner en Handlings eller Tilstands Fuldendelse eller en större Bestemthed i forskjellige Henseender. Saaledes gaaer ogsaa ver- i den österrigske Almuedialect over til fa — Wiener Jahrbücher d. Litt. 1847, 4. Hft., S. 116 — og fyri = *for*, i norske Almuedialecter over til fe. I. Aasen S. 65. Ved et saadant forkortet Præformativ synes f. Ex. fölgende Ord dannede: flaðra, *at logre*, *smigre*, af en Rod lað = लड्, laḍ, *at bevæge hurtigen hid og did*, it. *at elske;* flensa, *at beslikke*, af lin = लिह्, lih, *at slikke*, lingere; flipi, *Hestelæbe;* eng. flabby, *slap* = प्रलम्ब, pralamba, *slap*, *nedhængende;* fnasa, *at fnyse*, af nas = नास्, nâs, *at give Lyd*, eller नासा, nâsâ, *Næse;* frakki, *en tapper Mand*, af rakk-r, *rask*, *tapper;* frón, *en*

Digitized by Google

grön Plads, af रोहण, rohaṇa, *groende,* o. s. v. I enkelte Tilfælde turde det prosthetiske *f* være at udlede af præf. वि, vi, der betegner en Afsondring, Forskjellighed m. m., eller af अव, ava, der betegner en Bevægelse nedad, Aftagen m. m., eller af अप, apa, der betegner en Fjernelse; maaskee endog af उप, upa, der betegner Overmaal, Nærhed m. m., f. Ex. fasta = उपवस्त, upavasta, *Faste.* Man sammenligne forövrigt n. dial. rina = prina, *at skrige höit;* pihögt, *meget höit;* rensel = prins, *Skræppe, Randsel;* sanskr. पृक्तं, pṛktaṁ = ऋक्तं, ṛktaṁ, *Rigdom.*

Foran Vocaler findes undertiden *v* tilsat, f. Ex. अर्क्, ark, *at brænde,* verkja, *at smerte* (især om Betændelser); अर्च्, arć, *at hædre, ære,* virkt, *Hæder, Ære;* अर्ज्, arǵ = verka, *at arbeide;* अस्त, asta, *Sol-Nedgang,* vest-r, *Vest;* prakr. वुच्चदि, vuććadi = sanskr. उच्यते, ućate, *det passer;* oldn. vengi = engi, *en Eng.* Hvorvidt man i dette *v* har en Levning af Præform. वि, vi, eller af अव, ava, tiltrænger yderligere Begrundelse.

Af Exempler paa præfigeret *t* og *d* har jeg kun antruffet: रङ्क, ranka, adj. *karrig, ussel,* dreng-r, *en lavttænkende Usling;* इन्ध्, ind = tendra, *at tænde.* Her tör man maaskee tænke paa Præform. अति, ati, der betegner en höi Grad, Höide, Mængde, Forstærkelse; i saa Fald tör tjón, *Skade, Tab,* være = अत्यय, atjaja, for ati-aja, *Skade, Tab.* Sml. n. dial. rembe = drembe, adv. *trangt.*

Ogsaa *j* sættes enkelte Gange foran, f. Ex. अज्, aǵ = jaga, *at jage;* jata, *en Krybbe,* af eta = अद्, ad, *at æde;* jakka = akka = अक्ष्, akś, *at dynge sammen;* prakr. जेव, ǵeva = sankr. एव, eva, *just.* Saaledes i Persisk: يافتن, jâf-ten = आप्, âp, *at finde, erholde;* يك, jek = एक, eka, *een;* n. dial. jarv = erv, *en Jerv, Vielfras.* Denne Prosthese kan sammenlignes med Spiritus lenis (enkelte Gange ogsaa asper) i Græsk, *h* i flere franske Ord, א, ا, ا, i de semitiske Ord, som begynde med en Vocal.

Hvorvidt Vocalerne *a* og *e* kunne betragtes som prosthetiske, beroer paa Rigtigheden af Sammenstillinger, som fölgende, hvilke jeg ikke tör erklære for aldeles paalidelige: बल, bala = abl eller afl, *Styrke;* रग्, rag, *at gaae,* arka, *at gaae langsomt;* फाल, pâla, *Frugt af enhver Plante,* epli, *et Æble,* apalld-r, *et Æbletræe;* पण, paṇa, *Formue, Gods,* efni, *Evne, Formue.* Selv om Sammenstillingernes Rigtighed godtgjöres, tör det være Tvivl underkastet, om her finder Prosthese Sted eller blot en Ombytning af Begyndelsesbogstavernes Plads.

Bogstavet *i* er som Præformativ undertiden den adskillelige Præposition *i,* men i en Deel Ord er det af anden Oprindelse. Grimm har i sin Gramm. — II, S. 752—54 og 1018 — gjort opmærksom paa, at Sanskrit-Præfixet सम्, sam, eller स, sa, der antyder en Forbindelse, Forening, er

Digitized by Google

identisk med Præfixet ga, ka, ge, gi, ki i Oldhöitydsk, hvor disse Præfixer hyppigen bruges til at danne Nomina af Verber, og omvendt Verber af Nomina. Paa lignende Maade bruges i Angelsachsisk ge, der tillige, ligesom i Tydsk, danner den forbigangne Tid af Verbers Particip. Dette ge er igjen i ældre Engelsk bleven til *i* eller *y*, og bruges baade i imperf. ind. og i præt. part., f. Ex. ibake, *bagte* eller *bagt;* igroten, *græd* eller *grædt;* ihalde, *holdt* (imp. eller part.); ydyt, *stoppede* eller *stoppet;* ylowe, *löiet.* See flere Exempler hos Halliwell under Bogstaverne *i* og *y*. Paa lignende Maade kan man tænke sig i Oldnorsk Dannelsen af Ord, som íbogin-n, der vel af Hald. oversættes *noget krum*, men nok er identisk med oldeng. ibuyd = t. gebogen, *böiet;* iklædd-r tör ogsaa være = ycledd hos Halliwell eller gelothed hos Chaucer; ílík-r = lík-r; ígjarn = gjarn. Identiteten af *g* og *i* ogsaa i Adjectiver sees af oldn. glik-r, *liig* = oldeng. iliche; * gnog, *nok* = oldeng. ynewe = eng. enough. Ord, som íbeisk-r, *noget bedsk,* ífeit-r, *noget feed,* íkalld-r, *noget kold,* tör have en lignende Oprindelse, ligesom ogsaa nogle af de Ord, som uden Forskjel sætte et *g* i Spidsen eller udelade det, ved nærmere Undersögelse ville kunne forklares paa samme Maade. Sammenl. Graff IV, S. 10, 27, 41, 54 om Præformativet ga, ge, gi, ki o. s. v. i Oldhöitydsk. Sjögren, osset. Studien S. 612, omtaler en Tilböielighed til prosthetisk *i* i den digoriske Dialect af det Ossetiske samt i det Georgiske.

Modsætningen af Prosthesis er Aphæresis, der finder Sted med Hensyn til omtrent de samme Bogstaver, som ved hiin.

Saaledes Gutturaler, f. Ex. क्लम्, klam, *at være træt, mat,* lam, *Svækkelse;* कपि, kapi = api, *en Abe;* घ्राण, ǵrâna, *Næse,* rani, *Snabel, Tryne;* क्रम, krama, *Styrke,* ram-r, *stærk;* हृष्, hṛś, *at reise sig* (som Börster), risa, *at reise sig;* ज्ञ, ǵna, *kyndig* = natin-n eller hnatin-n; काल, kâla = prakr. आल, âla, *Tid* — Lassen, Inst. pracr. p. 196 —; कम्, kam = lat. am-are, *at elske;* स्तम्भ, stamba = hindust. ستمب, ſamb, *en Stolpe;* स्नेह, sneha = hind. نیہ, neh, *Venskab;* lat. gnotus = notus, *kjendt;* gnatus = natus, *födt;* n. dial. napp = knapp; niv = kniv; ro = kro, o. s. v.

Bogstavet *s*, f. Ex. श्लथ्, ślaf, *at være slap, lös,* latra, *at udmattes, slöves;* स्थग्, sfag, *at bedække,* þekja, *at lægge Tag paa;* gr. ςέγω = lat. tego; snjó-r, *Snee* = lat. nix, niv-is; स्कन्दः, skandah = pr. खन्दो, kando, *en Konge;* स्पर्शः, sparśah = prakr. फंसो, pañso, *Berörelse.*

* I nyere Norsk synes slig at tyde paa et Præformativ = सह, saha, *hos, ved, sam* =, hvoraf snart *s*, snart *h* eller dennes Substitut *g* (senere *i*) er bleven tilbage. Deraf flere tydske Subst. med *ge* foran, betegnende collective Begreber, f. Ex. gebrüder, gebirge, gebüsch, gemeinde o. s. v.

Digitized by Google

Labial, f. Ex. भ्री, ƀrî = reidast, *at vredes;* वंश, vanśa, *en Bambusstok,* ás *en Bjælke;* gr. πλατύς = lat. latus, *bred.*

Dental, f. Ex. द्वैध, dvajďa = fæð, *Kiv, Uenighed (Feide);* ध्वज, ďvaǵa = fána, *en Fane;* व्यह्न, vjahna, adj. for द्व्यह्न, dvjahna, adj. *gjort i to Dage* (dvi + ahan); द्वादश, dvadaśa = prakr. वारहो, våraho, *tolv;* lat. jupiter for djupiter, af द्यु, dju, *Dag, Himmel;* oldn. djup = n. dial. jup, *dyb;* lat. viginti for dviginti, *tyve.*

Bogstavet *j,* f. Ex. युग, juga = ok, *et Aag;* युवन्, juvan = ung-r, *ung.*

Korte Vocaler bortfalde ofte i Begyndelsen af Ord, f. Ex. अलक, alaka = lokk-r, *en Lok;* अशन, aśana = snáð, *Mad;* अरुषा, aruśå = hryssa, *en Hoppe;* दन्त, danta, for अदन्त, adanta (præs. part. af अद्, ad, *at æde*) = tönn, *en Tand;* prakr. रण्ण, raṇṇa = sanskr. अरण्य, araṇja, *en Skov.*

Ligesom *a* undertiden bortfalder i Sanskrit i Præfixerne अपि, api, og अव, ava, f. Ex. पिनद्ध, pinadďa, for apinadďa, *paaklædt,* वलम्ब, valamba, for avalamba, *Nedhængen,* saaledes bortfalder *u* i norske Dialecter af Præpositionerne upp og ut, naar de forbindes med andre Partikler, f. Ex. paa for upp-aa, pi for upp-i, pu for upp-ur, taa for ut-aav, ti for ut-i, tor for ut-ur o. s. v.

I Præsens Ind. og Potent. af verb. subst. अस्, as, bortfalder i flere Personer Vocalen *a,* f. Ex. स्मः, smaḣ, for asmaḣ, *vi ere;* सन्ति, santi, for asanti, *de ere.* I Præs. Conjunctiv bortfalder i Oldnorsk stadigen og i Indic. undertiden *e* i Begyndelsen af det tilsvarende Verbum, f. Ex. sér for esér, sém for esém, og i Ind. rom for erom, *vi ere;* ro for ero, *de ere* — Gislason S. 240 flg. * — og i Latin sum, sumus, sunt, for esum, esumus, esunt.

Det pers. Pron. अहं, ahaṁ, *jeg,* mister i Prakrit undertiden förste *a* og bliver haṁ. Lassen inst. pr. p. 330. Det tilsvarende oldn. ek mister ligeledes ofte sin Vocal efter Verba, hvis Subject det er, især efter Vocaler, f. Ex. vilja-k, *jeg vil;* fylgða-k, *jeg fulgte;* dog ogsaa efter Consonanter, f. Ex. em-k, *jeg er;* veit-k, *jeg veed.* Gislason S. 228 flg.

b. Epenthesis og Elisio (Ekthlipse, Synkope).

At en Vocal indskydes mellem Consonanter, blot for at lette Udtalen og uden Indflydelse paa Betydningen, er noget, som finder Sted i mange Sprog. Saaledes i Zend 𐬛𐬀𐬛𐬀𐬭𐬆𐬱𐬀, dadaresa = ददर्श, dadarśa, *jeg saae;* pers. سپید, sipîd = श्वेत, śveta, *hvid;* برادر, byråder = भ्रातृ,

* I Oldn. er det i Ind. især Tilfælde, naar det foregaaende Ord ender paa *r,* men dog ogsaa ellers, f. Ex. eða ro vapndauðir verar.

Digitized by Google

bhrâtṛ, *en Broder;* i Prakrit खमा, kamâ = क्ष्मा, kṡmâ, *Jorden;* किलेश, kileṡa = क्लेश, kleṡa, *Sorg;* oldn. melta, *at lade raadne, opløse,* coll. म्ले, mlaj, *at falme, hentæres;* sin = स्नायु, snâju, *en Sene;* sira = श्री, ṡrî, en fornem Mands Hæderstitel. I det Magyariske er saadan Epenthese meget hyppig (Farkas, Ungar. Gramm. S. 25, 28); i det Russiske, især mellem et stumt Bogstav og fölgende *l* eller *r*, f. Ex. boroda = slav. brada, *Skjæg;* koloda = slav. klada, *en Stok;* lat. mina = gr. μνα, *en Vægteenhed;* fr. canif = angels. cnif, *en Kniv.*

Elision af Vocaler er temmelig hyppig, fornemmelig, naar en Halvvocal eller Nasal staaer mellem to Vocaler, i hvilket Tilfælde oftest den förste Vocal falder bort, sjeldnere den sidste, f. Ex. पलाय°, palâja° = flya, *at flygte;* करक, karaka = krukka, *en Krukke;* शिल, ṡila = slæding-r, *Axsamling;* पुरण, puraṇa = forn, *gammel;* वारण, vâraṇa = brynja, *Brynje, Pantser,* o. s. v.; n. dial. forosk = frusk, *en Ulke* (Fisk).

Faa af de indoeuropæiske Sprog taale *r* umiddelbart efter *s;* dette undgaaes derfor deels ved, som nys anfört, at indskyde en Vocal imellem, deels ved, som S. 58 omtalt, at indskyde et *t.* Sanskrit og nogle slaviske Sprog taale Complexen *sr,* medens de nærmest beslægtede söge at undgaae den, f. Ex. श्रेयस्, ṡrejas = hindust. سرس, saras, *ypperlig;* श्रोणि, ṡroni = hind. سرين, surîn, *Hofterne;* slav. srebro = russ. serebró, *Sölv.*

Efter *m* bliver undertiden *p* eller *b* indskudt, f. Ex. i Oldn. sumpt = sumt; skampt = skamt — Gislason S. 99 —; i Latin hiemps for hiems, *Vinter,* hos Varro; sumptum for sumtum o. s. v.; fr. dompter = lat. domitare, *at betvinge;* eng. tempt = lat. tentare, *at friste;* oldhöit. kumpt = t. kommt; sanskr. क्षंप्, kṡaṁp = क्षम्, kṡaṁ, *at taale;* गंब्, gaṁb = गम्, gam, *at gaae.*

Naar i Sanskrit et Ord ender paa *n* og det næste begynder med *t,* indskydes et *s* derimellem, f. Ex. अभवंस् तत्र, abhavaṅs tatra for abhavan tatra, *de vare der.* Bopp vergl. Gr. S. 91. I Oldn. indskydes ligeledes undertiden *s* mellem *n* og *t,* f. Ex. kunst af kunna; ást (for anst), *Yndest,* af unna (Præs. ann); óst (for anst eller andt), *Luftröret i Halsen,* af anda, *at aande.* Saaledes i Lat. monstrare, *at vise,* af monere + tra, Suffix; tonstrina, *en Barbeerstue,* af tondere. En lignende blot euphonisk Grund har *s* mellem *m* og *t* i vort nyere Ord Ankomst.

Halvvocaler og Nasaler indskydes ofte, snart foran snart bag efter Rodvocalen, uden altid at have nogen Indflydelse paa Betydningen. Sjeldnere bruges saadan Epenthese som Flexionsmiddel, saasom i Verbernes 7. Classe i Sanskrit, f. Ex. युज्, juǵ, *at forene,* i flere Former juṅǵ, ligesom det lat. jungere, men Derivatet jugum, *et Aag,* uden *n.* Latin har en Mængde

Digitized by Google

saadanne Verber, saasom fundere, tundere, linquere, vincere, pingere, ningere o. s. v., og med Labial: rumpere, cumbere o. s. v. Græsk ligesaa, f. Ex. ἁνδάνειν, λανθάνειν, μανθάνειν, λαμβάνειν, θιγγάνειν, τυγχάνειν o. s. v.

Mere vilkaarlige synes Epentheser og Elisioner som fölgende at være: सघ्, saǵ = slá (for slaga, got. slahan), *at slaae;* भिद्, ƀid, *at bryde* eller *slide istykker*, britja, *at hugge* eller *skjære istykker;* स्फट्, spaṭ, *at aabne, skille ad*, spretta, *at oplöse, sprette op;* कप्, kap, *at ryste*, kvapa, *at bævre af Fedme;* छद्, ćad, *at bedække*, skjölld-r, *et Skjold;* क्षीव्, kśîv = skirpa, *at udspytte;* भञ्ज्, ƀanǵ = bráka, *at knække;* स्व, sva = sin, pron. possess.; सर्व, sarva = hindust. سب, sab, *al;* स्वर्ग, svarga = سرگ, sarg, *Himmelen;* hindust. پرال, parâl = پوال, puvâl, *Straae;* उभौ, uƀau = αμφω, ambo, *begge;* अहि, ahi = lat. anguis, *en Slange;* sp. mesa = got. mes = lat. mensa, *et Bord;* gr. κορύμβη = κορυφή, *Isse;* θάμβος = τάφος, *Forundring;* n. dial. flöyra = föyra, *en Sprække;* klakka = kakka, *at banke, slaae;* knurve = kurva. *knuge, krumme;* svabba = sabba, *at söle*. Ja i Sanskrit selv findes mange Rödder, som snart skrives med, snart uden en Halvvocal eller Nasal inde i Roden, f. Ex. कू, kû = क्नू, knû, *at give Lyd;* कुंथ्, kuṅt = क्रुंथ्, kruṅt, *at plage;* सेक्, sek = स्रेक्, srek = स्वेक्, svek, *at gaae;* शाख्, śâk = श्लाख्, ślâk, *at favne;* श्रंग्, śraṅg = श्लंग्, ślaṅg = श्वंग्, śvaṅg, *at gaae;* मज्, maǵ = मार्ज्, mârǵ, *at aftörre;* ज्ञुत्, ǵut = ज्युत्, ǵjut, *at væde;* धण्, ďaṇ = ध्रण्, ďraṇ = ध्वण्, ďvaṇ = ध्रण्, ďvraṇ, *at give Lyd*, o. s. v.

Vocalen *ṛ* (guneret *ar*) i Sanskrit gaaer i Prakrit ofte over til en Vocal, *a, i, u* (*r* falder bort), f. Ex. कृष्णः, kṛśṇaḣ = कसनो, kasano, *Kriśna* (en Guds Navn); कृत्या, kṛtjâ = किच्च, kićća, *det, som bör gjöres;* पृष्ठ, pṛśṭa = पुट्ठ, puṭṭa, *Overside;* प्र, pra = प, pa, *for.* * Ligesaa i Persisk: श्रु, śru (præs. śṛnomi), *at höre* = شنودن, śynûden; तृष्णा, tṛśnâ = تشنه, tiśneh, *Törst;* ags. sprecan eller specan = eng. speak, t. sprechen, *at tale;* sp. chorcha = chocha, *en svadsig Qvinde;* fragante = fragrante, *duftende;* temblar = fr. trembler,

* At *r* i Ordet gera er bortfaldet et Par Gange i Runeindskrifter, som Liliegren, Runurkunder Nr. 250 kea for kera, d. e. gera, og Nr. 1541 kaþu for karþu, d. e. gerdu, er maaskee en Fölge af Uagtsomhed fra Graveurens Side, men maaskee dog ogsaa begrundet i Udtalen. Det er i alle Fald mærkeligt, at i det samme Ord bortfalder undertiden *r* i Prakrit og Hindustansk, f. Ex. prakr. कग्र, kaa, for sanskr. कृत, kṛta, hind. کیا, kija, id. *gjort*. I Oldmedisk falder *r* ofte bort foran en anden Consonant. Mém. d. l. s. d. antiq. d. Nord. 1844. S. 305, 311.

Digitized by Google

at skjælve; tronar = lat. tonare, *at tordne;* xamar = lat. clamare, *at raabe;* n. d. fæsk = færsk.

Ligesom i Sanskrit *n* falder bort (foran *t*) i de svage Casus af præs. part. act., f. Ex. भवत्, bavat for bavant, *værende*, *boende*, og i perf. part. pass. af nogle Verba, som ende paa en Nasal, f. Ex. गत, gata for ganta, perf. p. p. af गम्, gam, *at gaae*, *komme;* तत, tata for tanta, af तन्, tan, *at udstrække;* — saaledes bortfalder i Oldn. *n* foran *t* i Enden af Neutra af fleerstavelsede Adjectiver og Participier — Munch og Unger, Gramm. S. 11, — f. Ex. takit for takint, *taget;* tamit for tamint, *tæmmet;* — ligeledes foran *d*, f. Ex. kuð-r for kunn-r (eg. kund-r), *bekjendt;* fið-r for finn-r (eg. find-r), *finder;* viða for vinna (eg. vinda), *at arbeide*, *vinde;* aðrir for andrir, *andre*.

I Oldpersisk iagttages en lignende Elision, f. Ex. atara for अन्तर्, antar, *inde;* badaka for बन्धक, bandaka, *en Slave*. Journal of the asiat. society of London. Vol. X. p. II. p. 118. *

I det Lettiske falder ogsaa jævnligen *n* bort foran *t* og *d*, medens den i det Litthauiske bliver staaende, f. Ex. lett. mît = litth. minti, *at bytte;* lett. ôtrs = litth. antras, *anden;* lett. nêdra = litth. nêndre, *Siv*, *Rör*.

Faa Sprog taale *r* eller *l* umiddelbart efter en Nasal; men efter *m* indskydes *b* og efter *n d* eller *t*. Sanskrit taaler Complexer som *ml*, *mr*, *nl*, *nr*, men bruger dog ogsaa undertiden at indskyde *b*, f. Ex. अम्ल, amla, *Suurhed*, der ogsaa skrives अम्ब्ल, ambla. Exempler fra andre Sprog være: oldn. aðra for andra for annra, *anden* (acc. sing. f.); timbra = gr. δέμειν, *at bygge;* gr. ἀνδρός for ἀνρός; γαμβρός for γαμρός; fr. tendre = lat. tener, *spæd;* moindre = lat. minor, *mindre;* trembler = lat. tremere, *at skjælve;* sp. hombre = lat. homo, *et Menneske;* holl. Hendrik = t. Heinrich.

Til Elision kan ogsaa henföres den ovenfor S. 24 og 49 omtalte Overgang af en Nasal og et *h* til en Accent.

Imellem Sanskrits og Oldnorskens Döttresprog, Prakrit og norske Almuedialecter, finder en mærkelig Lighed Sted i begges Tilböielighed til at udstöde en Consonant mellem to Vocaler. Man sammenligne saaledes:

* Paa det her anförte Sted anföres ogsaa Exempler paa, at i Oldpersisk Nasalen bortfalder foran Gutturaler, f. Ex. zaraka for ζαράγγαι (et Folkenavn). Sammenligner man hermed Munch's Bemærkning i Forn-Swenskans og Forn-Norskans Språkbyggnad, S. 129: „I äldsta runskriftsperioden lär dock en nasal före dess beslägtade Muta ikke vanligtviis hafwa warit uttryckt;" — saa er man i Tvivl, om Mangelen, som Munch antager, blot er graphisk, medens man i Udtalen hörte Nasalen, eller om, som Rawlinson antager. Nasalen ikke heller i Udtalen har været hört. Det sidste synes at antydes ved Ord, som ög-r for öng-r, ekt-r for enkt-r.

Digitized by Google

Sanskrit.		Prakrit.		Oldnorsk.		n. dial.
गदा, gadâ	=	गत्रा, gaâ, *en Kölle*	—	laða	=	lâ,
यदि, jadi	=	ज्ञइ, ǵai, *naar*	—	siðan	=	sia,
आगतः, âgataḣ	=	आग्रदो, àado, *ankommen*	—	draga	=	drâ,
एव, eva	=	एग्र, ͜ea, *just*	—	hafa	=	hâ,
सकटः, sakaṭaḣ	=	सग्रठो, saaṭo, *slet*	—	nökkur	=	naan. *

Lignende Elision forekommer jævnligen ogsaa i andre Sprog, især nyere, f. Ex. mdht. seit for segit, *siger;* reit for redit, *taler;* gît for gibit, *giver*.

I Fransk er denne Elision hyppig, f. Ex. lieu = lat. locus, *Sted;* juge = lat. judex, *en Dommer;* grêle = lat. gracilis, *lang og tynd;* maître = lat. magister, *Mester*.

c. Paragoge og Apocope.

Ved Paragoge forstaaes her enhver Tilsætning i en Rod- eller Stammeforms Ende, som ei har den kjendelige Hensigt, at tjene som orddannende eller flecterende Suffixum, men som, naar det enkelte Sprog betragtes isoleret, synes at höre Roden eller Stammen til.

Af saadanne Tilsætninger forekomme mange i Oldnorsk, men det er en vanskelig Sag, at trække Grændse imellem dem og de til den egentlige Orddannelse henhörende Suffixer eller Afformativer, saalænge denne ikke er bleven udförligere behandlet, end hidtil. Det vil derfor tilgives, om jeg her kommer til at streife lidt ind paa Orddannelsens Gebeet.

Der findes ikke faa Ord, som i Sanskrit ende paa en Vocal, medens de tilsvarende i Oldnorsk lægge en Consonant til. Blandt disse ere mange, hvori denne Consonant er nær beslægtet med den foregaaende Vocal og saaledes kun er en naturlig Lydlukker. Saaledes findes efter Labialvocalerne *u* og *o* Labialconsonanter, f. Ex. रु, ru = hropa, *raabe;* तायु, tâju (ei hos Wilson) *voleur* (Burnouf, Journ. asiat. IV S. T. VI. p. 159) = þjófr, *en Tyv* (got. þjubs, i norske Almuedialecter þju); आयु, âju = æfi, *Levetid;* गुरु, guru, *tung, stor,* grofr, *grov, plump;* स्कु, sku, *at hoppe,* skopa, *löbe*; ह्नु, hnu, *at stjæle*, hnupla, *smaastjæle;* द्रु, dru = drjupa, *dryppe;* स्नु, snu, *at dryppe*, snyfa, *snee;* रु, ru = roma, *et Slag;* रङ्गु, raǵǵu = reip, *et Reeb.* Sml. dá, *Afmagt;* daufr, *slöv, flau;* frió, *Fröe;* friofga, *at frugtbargjöre.*

Man bör her formeentlig som Mellemled betragte den i Sanskrit hyppige Overgang af *u* til *av* og *uv*, ligesom af हु, hu, *at dyrke* (Guderne)

* Det Oldn. selv viser i denne Henseende sin yngre Alder end Sanskrit deri, at lignende Elision allerede deri forekommer, f. Ex. i Talordene sjau, niu, tiu, sml. med सप्तन्, saptan, नवन्, navan, दशन्, daśan.

Digitized by Google

ved Offere, kommer हव, hava, *et Offer*, og oldn. hóf, *et Gjæstebud*, vel oprindelig *et Offermaaltid*, og dernæst *et Tempel*, *Offersted*. *

Efter *î* fölger, som det synes af samme Grund, paa lignende Maade *g* eller *k*, f. Ex. af री, rî, *at flyde*, *dryppe*, eller ली, lî, *at smelte*, leka, *at dryppe*, *rinde;* वी, vî, *at gaae*, fik, *Hurtighed;* षि, ṡi, *at binde*, segi, *en Muskel;* ज्ञनितृ, ǵanitṛ = genitric-s, *Moder*.

Paa Færöerne lægges gjerne *gj* til *i*, *j* eller *y*, f. Ex. þríggjar for þrjár. Annaler f. nord. Oldkyndighed, 1846, S. 365. I Oldpersisk föies *ja* til Ord, som i Sanskrit ende paa *i*, og *va* til dem paa *u*. Journal of the r. asiat. soc. Vol. X. P. II. p. 65 flg. En Paragoge af lignende Natur synes lat. seges, *Sæd*, at være, af se-rere, *at saae*.

I Analogie hermed skulde man efter *a* vente den rene Aspirat *h;* men da dette Bogstav ikke i Oldnorsk bruges uden i Begyndelsen, i Enden derimod suppleres enten ved Accent (S. 49) eller ved at gaae over til *g* eller *k*, finde vi Analogien vedligeholdt i fölgende Exempler: ज्ञा, ǵnâ = kná, *kunne*, *kjende;* भा, ƀâ = fá, *Glands;* धा, đâ = taka, *tage;* द्रा, drâ, *at være doven*, draga, *skulke*, *ikke arbeide af alle Kræfter;* रा, râ, *at erhverve*, *modtage*, raka, *rage*, *samle*.

Den nu omtalte Paragoge synes saaledes slet ikke at have til Hensigt, at indvirke paa Betydningen. Nogen Tvivl kan det derimod være underkastet, hvorvidt enkelte andre Tillægsbogstaver til Rödder, som i Sanskr. ende paa en Vocal, oprindeligen have havt en saadan Hensigt, i hvilket Fald de maae henföres til Læren om Orddannelsen eller vel endog til Flexionen, saasom det ovenfor S. 25—26 omtalte *m*, *n* og *r*.

I flere Sprog have adskillige Ord, som ende paa *n* et *t* eller *d* tilsat, som mangler i andre beslægtede, f. Ex. oldn. hund-r = sanskr. श्वन्, ṡvan, gr. κύων, κυν-ος, *en Hund;* dromund-r = eng. dial. dromon, *et stort Skib;* visund-r = fr. bison = sp. bisonte, *en Vildoxe;* eng. tyrant = lat. tyrannus, *en Tyran;* ancient = fr. ancien, *gammel;* peasant = fr. paysan, *en Landmand;* t. trabant = pers. دربان, derbân, *en Dörvogter;* dutzend = fr. douzaine, *en Tylvt*.

I nogle saadanne Ord er Endelsen *nd* eller *nt* kjendeligen et præsentisk Participialsuffix, saasom i dromund-r af द्रम्, dram = δρέμειν, *at gaae hurtigt*, *at löbe;* mað-r (for mand-r) = mann, af मन्, man, *at tænke*. Her er altsaa ikke Paragoge, hvor *t* eller *d* er tilstede, men Apo-

* I Pehlvi taales ei *u* som Endevocal, men der sættes oftest en Consonant til, f. Ex. ṡtub for ṡtu, *Lov, Priis;* ṡrub for ṡru, *Stemme*. Zeitschr. f. die K. d. Morgenl., VI. Bd. S. 547. — Angaaende Tilsætningen af *f* i de franske Ord: soif = lat. sitis, juif = judæus, fief = feudum, veuf = viduus, see Pott II, S. 346. I Latin synes *v* og *b* paa lignende Maade udgaaede af den foranstaaende Vocal, f. Ex. i pluv-ia, *Regn*, af plu-ere; rob-ur, *Styrke*, coll. ῥώ-ννυμι; dub-ium, *Tvivl*, af duo; manub-iæ, *Bytte*, af manu-s.

Digitized by Google

cope, hvor det mangler. Hvor denne Forklaringsgrund ei er anvendelig, faaer Bogstavet indtil videre ansees for en vilkaarlig Paragoge.

Apocope finder, ved Overgang fra Sanskrit, tænkt som Grundsprog, til Oldnorsk, temmelig hyppig Sted i fölgende Tilfælde:

1) Af en Consonantcomplex efter Rodvocalen falder jævnligen den sidste Consonant bort, f. Ex. श्वल्क्, ṡvalk, *at tale,* spjalla, *tale sammen;* शृङ्ग, ṡṛnga = horn, *Horn;* वर्ग, varga, *et Capitel, en Bog, et Afsnit,* kver, *en liden Bog, Afdeling i en Bog;* मृदु, mṛdu = meyr, *blöd, mör;* कर्द, karda = kar, *Smuds, Skarn;* शुन्ध्, ṡunđ, *at rense,* son, *Forsoning;* दृम्भु, dṛmbu, *Tordenkilen,* þruma, *Torden;* शम्भ, ṡamba, *Indra's Tordenkile,* it. *en Morterstöders Jernhoved,* hamar, *Hammer,* sml. Thors Hammer; लम्भ, lamba, *breed, udbredt,* löm, *en Plade;* कलम्भ, kalamba, *en Urtestilk,* hálmr, *Halm;* दल्भ, dalba = tál, *Svig, Bedragerie;* शुम्भ्, ṡumb, *at være skjön,* sóma, *at sömme, anstaae;* आस्य, âsja, *Munden,* ós, *Munding af en Elv;* कुप्य, kupja = kopar, *Kobber.* *

2) Sanskrit-Ord, som ende paa *n* og *s,* naar disse Bogstaver under Flexionen bortfalde, vise sig i Oldnorsk uden disse Endelser, f. Ex. अष्टन्, aṡṭan = átta, *otte;* उक्षन्, ukṡan = ox, *en Oxe;* वर्त्मन्, vartman = hvarm-r, *Öienlaag;* धामन्, đâman = taum-r, *Tömme:* चर्मन्, ćarman = skurm-r, *Skal, Bark.*

En lignende Apocope finder Sted i Præfixet *ó* for *an,* Præposit. *i* for *in.*

Saadan Apocope af *n* er i Fransk hyppig, f. Ex. germe = lat. germen, *en Spire;* regime = l. regimen, *Styrelse;* crime = l. crimen, *Bröde;* nom = l. nomen, *Navn.* I Slavisk forekommer den ogsaa, f. Ex. sjema = lat. semen, *Sæd;* अश्मन्, aṡman = litth. akmu, *en Steen.*

3) Jeg er uvis, om jeg tör henföre til Apocope Udeladelsen af en og anden Consonant efter Rodvocalen, hvor Oldnorsk synes i Accent over denne Vocal at antyde en Erstatning for den bortfaldne. Naar den bortfaldne Consonant er *h* eller *v,* har jeg allerede ovenfor erklæret min Formening om, at det maa ansees for en Bogstavforandring; hvor derimod den bortfaldne Consonant er श, ṡ, tör det være tvivlsomt, endskjönt jeg, paa Grund af dette Bogstavs hyppige Overgang til *h,* er tilböielig til at antage, at ogsaa her blot Bogstavforandring finder Sted, som ovenfor (S. 49) antydet og ved Exempler oplyst. Paa samme Maade turde maaskee ogsaa Udeladelsen

* Det er mærkeligt, hvorledes vort nyere Sprog, ligesom med en Anelse om det bortfaldne Bogstav, i mange Tilfælde fordobbler det tilbageblevne; saaledes blandt de her anförte Exempler Hammer, sömme, Kobber. I Pali og Prakrit er det Regel, at Assimilation i deslige Tilfælde finder Sted, ligesom i de anförte Exempler af vort Sprog.

Digitized by Google

af ज, ǵ, efter Rodvocalen kunne forklares i Ord som युज्, juǵ, *et Par, Ægtepar*, hjón, *Ægtefolk;* लाज्, lâǵ = lá,* *dadle, misbillige.*

I Sanskrit taales i Enden af Ord i Regelen kun een Consonant; hvor derfor to eller tre ifölge grammatiske Regler skulde ende Ordet, bortkastes den eller de sidste. I Oldnorsk viser sig ogsaa Tendents til Indskrænkning i Consonanters Sammendyngen mod Enden, men ikke i den Grad som i Sanskrit; her bortkastes af tre Consonanter i Almindelighed den mellemste. Gislason S. 109 anförer talrige Exempler.

F. Assimilation.

Denne er en Virkning af den samme Naturkraft, der i saa mange Forholde yttrer sig i Tiltrækning, i Chemien bekjendt under Navn af Valgforvandskab, i Mechaniken under Navn af Attraction. Det er den, som har frembragt Digterens Riim; det er den samme, som udtaler sig i de i daglig Tale hyppige Bogstavriim, f. Ex. Vee og Vel; Staal og Steen; Fyr og Flamme; fri og frank; Mennesket spaaer, Gud raa'er o. s. v.; Tydskernes: Haus und Heerd; Wehr und Waffe; Dach und Fach; der Mensch denkt's, Gott lenkt's o. s. v. Samme Kraft bevirker, at Bogstaver, som komme i Berörelse med hverandre, söge at undgaae Disharmonie derved, at den ene, naar Sammenstödet volder Vanskelighed i Udtalen, nærmer sig til den anden eller gaaer ganske over til dens Lyd, d. e. Assimilation, der med Hensyn til Grad er approximativ eller fuldstændig, med Hensyn til Retning progressiv eller regressiv. Den approximative kan igjen være homorgan, naar det ene af to til forskjellige organiske Rækker hörende Bogstaver drages over i den andens Række, eller homokrat, naar to til forskjellige organiske Rækker hörende Bogstaver af forskjellig Styrke (haarde eller blöde) forblive i hver sin organiske Række, men blive begge enten haarde eller blöde. Naar den paa een Gang er baade homorgan og homokrat er den fuldstændig.

Med Hensyn til Assimilationens Omfang staaer Oldnorsk omtrent midt imellem Sanskrit og Prakrit, i hvilket sidste Sprog den bruges i meget stort Omfang, hvortil den i de norske Almuedialecter nærmer sig. I Sanskrit iagttages strængt den Regel, at hvor to Consonanter stöde sammen uden mellemkommende Vocal, der maae begge enten være haarde eller blöde, og den förste i Almindelighed rette sig efter den sidste. Denne Regel fölges tildeels ogsaa i Oldnorsk. ** At saaledes af अद्, ad, *at æde*, i part. præt.

* I dette Ord synes Præsens lai ligesom at antyde det bortfaldne ǵ, der hyppig gaaer over til *i* og *j*, f. Ex. i लज्, laǵ, *at skjule*, hlje, *Læ.*

** Regelen er almeengjældende, naar man alene tager Hensyn til Udtalen; men de fleste europæiske Sprog have i Bestemmelsen af Orthographien ikke taget eensidigt Hensyn til Udtalen, men ogsaa indrömmet Etymologien sin Betydning; derfor finder man i Skrift jævnlige Undtagelser fra Regelen.

Digitized by Google

bliver अत्त, atta for adta, er analogt med oldn. brátt for bráðt, neutr. af adj. bráð-r, *hurtig.*

Vi ville nu betragte de enkelte Bogstavers assimilerende Kraft:

1) Gutturaler. Disse yttre i Sanskrit ingen assimilerende Kraft, med mindre man hertil vil regne, at म, *m,* foran Gutturaler bliver ङ, *n.* I Oldnorsk bliver ligeledes *m* foran Gutturaler til *n* — Gislason S. 210 — og i Slutningen af Ord assimileres *n* med *k,* hvilket Bogstav ogsaa assimilerer flere andre foregaaende Bogstaver med sig, noget, som især bliver tydeligt ved Sammenligning med Sanskrit, f. Ex. प्लु, plu (præs. plavate), *at hoppe, löbe,* flakka (for flav-ka), *at löbe omkring;* लुभ्, lub, *at attraae,* causat. लोभय॰, lobaj°, *at lokke,* lokka (for lof-ka eller lob-ka), id. I de yngre Sprog viser *k* en större assimilerende Kraft; i Prakrit bliver saaledes tk, pk, rk, sk, lk, kl, kv, kr og kj til kk — Lassen l. c. §. 60 flg. — og i norske Almuedialecter ng, nk, lk, tk og dk til kk — I. Aasen l. c. §. 104 flg. — f. Ex. fokk = folk; likka = litka, *at farve.*

Sanskrits Palataler og Lingvaler forbigaaes her, da disse Classer ei haves i de nordiske Sprog. Jeg vil kun bemærke, at de udöve stor assimilerende Indflydelse paa en foregaaende Dental. Wilson, sanskr. Gr. p. 17.

2) Dentaler. Disse have overalt den störste assimilerende Kraft. I Sanskrit er det især Nasalen *n,* som med sig kan assimilere ethvert foregaaende Bogstav, undtagen *r* og *h,* f. Ex. वाङ् नयति, vân najati = vâk naj., *Tale veileder;* षण्णवति, śaṇṇavati for śaṭ navati, *96;* भिन्न, binna for bidna, part. præt. af भिद्, bid, *at bryde.* * Men ligesom i Sanskrit denne Assimilation snart bruges snart undlades, ** saaledes ogsaa i Oldnorsk, hvor ved Siden af flenna for flegna, kanna for katna, hranna for hravna, ogsaa Formerne megna, brádna, metnast forekomme. Endvidere kan न, *n,* ogsaa assimilere med sig et fölgende *t* eller *d,* f. Ex. उन्न, unna for undta, part. præt. af उन्द्, und, *at være vaad.* I Oldnorsk kan *n* ogsaa assimilere med sig en fölgende Consonant, f. Ex. दन्त, danta = tönn, *en Tand;* पण्ड्, paṇḍ, *at sammendynge,* fönn, *tæt sammendynget Snee;* vænna for vænra, *yndigere;* og i causative og passive Verber ofte nn for oprindeligt nj eller ng — see „Det oldn. Verbum" S. 13. — Sml. अन्य, anja = annar, *anden.* I Prakrit bliver nj, rn og nv til nn — Lassen l. c. §. 70. — I norske Almuedialecter bliver dn, rn og nr ofte til nn — I. Aasen §. 114 — f. Ex. kinna = kirna, *at kjærne,* menna = merna, *at morne sig, gnide Sövnen af Öinene.*

Blandt de stumme Dentaler har *t* en Art assimilerende Indflydelse paa et foregaaende *h,* saaledes at ht bliver enten dd' eller d', f. Ex. नद्ध, nadd'a

* Sml. ital. ennico = etnico, *en Hedning.*

** Den bruges især, naar en Dental gaaer foran *n,* undlades, naar en Guttural gaaer foran.

Digitized by Google

for nahta, part. præt. pass. af नह्, nah, *at binde;* गाढ, gâḍa for gâhta, id. af गाह्, gâh, *at være tyk.* Analog hermed synes Formen for part. præt. pass. i oldn. Verba, endende paa *á* for aga (*g* for *h* S. 52), f. Ex. fáð af fá = faga, *at rense, polere;* máð af má, *at slide, gnide,* samt imperf. slæri (*r* = *ḍ*) for slægdi, af slá = slaga. Analogt er ogsaa det engelske made af make, *at gjöre.* Dernæst kan त्, *t,* og द्, *d,* assimilere med sig et foregaaende nď, f. Ex. इद्ध, iddʹa, af इन्ध्, ind', *at tænde;* उत्त, utta, af उन्द्, und, *at være vaad.* I Oldn. assimilerer *t* ogsaa med sig et foregaaende *nd, g, h* og *k,* f. Ex. batt for bandt, præt. af binda, *at binde;* sótt for sókt, part. præt. af sækjá, *at söge.* * I begge Sprog bliver ng (nć, nǵ) foran *t* til *k,* f. Ex. अञ्च्, anć, *at bevæge sig,* part. præt. अक्त, akta; अञ्ज्, anǵ, *at smöre,* p. p. ogsaa अक्त, akta. I Prakrit har saavel *t* som *d* en langt mere udvidet assimilerende Kraft; her bliver pt, kt, rt, tn, tm, tv, tr og st til tt, og gd, bd, rd, dn, dr og tildeels dj til dd — Lassen l. c. §. 62 flg. — I norske Almuedialecter bliver gt, kt, pt, ft, nd og nt til tt — I. Aasen l. c. §. 114 — f. Ex. efter = etter. Sml. Ital. eccetto = lat. exceptus, *undtagen;* effetto = lat. effectus, *Virkning;* ellittico = eclipticus, *oval.*

3) Labialer. I Sanskr. har *m* en stærk regressiv assimilerende Kraft, saaledes at enhver umiddelbart foregaaende Consonant, undtagen *r* og *h,* kan gaae over til sin Classes Nasal. I Oldnorsk har *p* baade regressiv og progressiv assimilerende Kraft, *m* og *b,* saavidt jeg har bemærket, blot progressiv, f. Ex. kappi for kampi, *en Kjæmpe;* dimma, *at mörknes,* for dimja eller dimga; dubba for dubja = तुभ्, tub̆, under Flexionen tub̆j, *at slaae;* hnippa for hnipja = नभ्, nab̆, under Flexionen nab̆j, *at slaae, stöde;* stemma for stamba = स्तंभ्, staṁb̆, *at standse.* I Prakrit har *p* stærk regressiv og nogen progressiv assimilerende Kraft, *b* og *m* blot regressiv. I norske Dialecter have *p* og *b* regressiv assim. Kraft, f. Ex. dumpa = duppa, hump = hupp, lamp = labb, kumb = kubb. I. Aasen S. 71.

4) Halvvocaler. I Sanskr. assimilerer *l* med sig en foregaaende Dental, f. Ex. तल्लिखति, tallik̆ati for tat-lik̆ati, *det skriver han;* ईषल्लभ, îśallab̆a for îśat-lab̆a, *det, hvorved lidet er at tjene;* ligesaa undertiden i Oldn., f. Ex. पत्, pat = falla (for fatla), *at falde;* क्रद्, krad, *at sörge, klage,* hrella, *at bedröve;* कद्, kad = kalla, *at kalde.* Ogsaa *r* viser en lignende assimilerende Kraft, f. Ex. तत्र्, tatr = terra, *at udstrække.* En progressiv assimilerende Kraft viser sig i firra for firja, *at fjerne;* coll. पर्, para, *fjern;* svella, rimeligviis for svelga, *at svulme;* fylla for fylja, *at fylde* = पूर्, pûr, under Flexionen pûrj; rilla baade for rilga, *at rave, vakle,* og for rilja, *at vælte, omkaste.*

* Denne Assimilation undlades undertiden. Gislason S. 94.

Digitized by Google

Man sammenligne den spanske Udtale af ll som lj, græsk φύλλον = lat. folium, *et Blad.* I Oldn. bliver ofte rl og dl til ll, f. Ex. jall = jarl, kall = karl, frilla = friðla. I Prakrit bliver lj, rj og rl til ll; vj, rv og vr til vv. I norske Almuedialecter bliver lk, ld, rl og dl til ll, f. Ex. smolla = smolka, *at lee sagte.* Af andre Sprog sammenligne man: fr. nourrir = lat. nutrire, larron = lat. latro, pierre = lat. petra; lat. sella for sedla, puella for puerla, villa for vicla (?), corolla for coronla.

5) Sibilanter. I Sanskr. have Sibilanterne ingen anden assimilerende Kraft, end den homokrate, at fordre haarde Bogstaver foran eller efter sig; men i Prakrit bliver ṡm, ṡr, ṡj, ṡv og rṡ til ṡṡ; ṡj, ṡv, sj og sv til ss. I Oldn. fordres, som i Sanskr., et haardt Bogstav foran *s*, og derhos blive sr til ss — Gislason S. 68 — og sj til ss, f. Ex. blossa for blosja, *at blusse* = प्लुष्, pluś, der under Flexionen bliver pluśj; kyssa for kysja, *at kysse* = कुस्, kus, under Flexionen kusj. I norske Almuedialecter bliver ds, ts og rs til ss, f. Ex. foss = fors. Sml. lat. dossuarius af dorsum, *Ryg* = fr. dos; sursum = fr. sus; ital. eclisse = lat. eclipsis, *Formörkelse.*

Under Assimilationsbegrebet höre ogsaa de ovenfor S. 14—15 omtalte Vocalforandringer, forsaavidt en labial Consonant kan bevirke en labial Vocal, samt de S. 12—13 anförte, hvori vises, at en Vocal i Efterstavelsen kan attrahere Vocalen i Forstavelsen.

Anm. Jeg kan ikke undlade, her at omtale en mærkelig Vocalassimilation i norske Folkedialecter, hvis Lige jeg ikke har stödt paa i noget andet indo-europæisk Sprog. Den bestaaer deri, at de Ord, som i Rod eller Stamme have Vocalen *a* eller en Læbevocal *(aa, o, u, au)*, helst antage Endelser med *a*, medens de, som have en Lingvalvocal, helst antage Endelser med *e (i)*, f. Ex. Infinitiverne laga, maala, huga, men mæle, kjöle, lyse, glöime. Denne progressive Assimilation er saa aldeles stemmende med de tatariske Sprogs Lydlære, at man kunde fristes til at antage en Indvirkning fra den Kant, dersom man fandt Spor til lignende Assimilation i vort Oldsprog, da Folket paa sin Vandring mod Norden kunde have været mere udsat for Paavirkning af tatariske Naboer, end senere hen. I Tyrkisk og Ungarsk gjælder nemlig den Regel, at Stammens *a*, *o* eller *u* betinger *a*, *o* eller *u* i Formendelsen, ligesom *e*, *y*, *ö* lignende, f. Ex. ungarsk: dolog, *en Sag*, pl. dolgok; ló, *en Hest*, lovam, *min Hest;* kő, *en Steen*, kővem, *min Steen;* af várni, *at bie*, várok, *jeg bier*, várunk, *vi bie*; men af varni, *at slaae*, verjek, *jeg slaaer*, verjünk, *vi slaae;* tyrkisk: آلق, âlmaq, *at modtage;* بولق, bûlmaq, *at finde;* men انمك, enmek, *at nedstige;* الك, ilmek, *at stöde an;* بلك, bilmek, *at vide;* كورمك, görmek, *at see.* I enkelte norske Dialecter har Vocal-Assimilationen erholdt et Omfang, som, saavidt jeg veed, er uden Lige; saaledes siges i Trondhjems Stift baaraa for bera, laasaa for lesa, vaataa for vita, furu for fura, huku for hoka, lugu for lega, vuku for vika o. fl. I flere af disse Exempler er Assimilationen tydeligen progressiv, i nogle er det tvivlsomt.

Digitized by Google

G. Dissimilation

eller Bogstavforandring, for at undgaae Tautophonie, er af vore Grammatikere ikke paaviist i vort Oldsprog. Jeg har kun stödt paa faa Tilfælder, saasom Ordet skjambi, adj., *som har store hvide Kinder,* af skjá-r, *en hvid Plet,* og kjammi, *Kindbeen,* hvorved Gjentagelsen af sk undgaaes, ligesom af andre eensartede Consonanter i Zend: veredafa for veredadaf, *som skjænker Overflod;* ameretaṭ for ameretataṭ — Journ. d. Savans, Oct. 1833, p. 592, 599 —; lat. nutrix for nutritrix, coll. nutritor; fr. matin, *Morgen,* af lat. matutinum.

Ligesom i Latin Suffixerne ali og ari, af samme Betydning, vexle saaledes, at den förste oftest föies til Ord, som have et *r* i Roden, og den sidste til Ord, som have et *l* i Roden, f. Ex. frontalis, pectoralis, astralis, ruralis, men lunaris, ocularis o. s. v., saaledes iagttages ogsaa i Oldnorsk oftest, at Suffixer med *l* föies til Rödder med *r* og omvendt, f. Ex. blabbra, buldra, flyra, hlera, men bramla, brutla, dralla, erla o. s. v. Dissimilation tör ogsaa ligge til Grund for Formen patte, istedetfor tatte, i vort nyere Sprog.

I Dissimilation bör man vel ogsaa söge Grunden til, at *d* og *t* foran *t* i nogle Tilfælde gaaer over til en Sibillant, f. Ex. veizt, *du veed,* for veit-t, aldeles som got. vaist for vait-t, og gr. *οἶσϑα* for *οἶδ-ϑα;* bast af binda, synes at staae for bat-t; hlust, *et Öre,* for hluð-t, af hlyða, *at adlyde;* raust, *Röst,* maaskee af rœða, *at tale.** Sml. lat. rastrum, *en Hakke,* af radere.

Herhen hörer formeentlig ogsaa saadanne Ord i vore Almuedialecter, hvor *st* er kommen istedetfor *d,* saasom rast for raď, *en Rad;* lasta for lada, *at lade;* nyste for noda, *et Garnnögle;* ryst for ryde, *Skovkrat.*

H. Bogstavers Omsætning.

Den Lethed, hvormed *r,* naar den kommer mellem en Consonant og en Vocal, bytter Plads med Vocalen, er i flere Sprog bekjendt. Ligesom man i Græsk siger *χαρτερὸς* eller *χρατερὸς*, saaledes i Oldn. girkir eller grikkir, frysta eller fyrsta, garm-r eller gram-r; प्र, pra = for, præp.; क्रुध्, kruď, *at være vred;* hortug-r, *trodsig;* श्रु, śru = heyra, *at höre,* o. s. v. Denne Omsætning, hvorfor ogsaa *l* enkelte Gange er Gjenstand, f. Ex. hljap for hjalp, kan vanskeligen bringes under Regler. Det er derimod en fast Regel, at Prakrit ikke taaler nogen Sibilant eller *h*

* I det Ossetiske gaaer Rodendelsen *t* over til *s* foran Præteriti Endelse *t*, f. Ex. baston, præt. af bat, *at binde.* Rosen S. 382. I Zend haves [illegible], daśta for datta, *han gav* = अदत्त, adatta. Bopp, vergl. Gr. S. 818—19.

foran en Nasal, men stedse omsætter saadanne Forbindelser, naar de i Sanskrit forekomme, og da tillige forandre Sibilanten til *h*, saa at ṡm, śm, sm og hm blive mh; ṡn, śn, sn og hn blive nh. Analog hermed er i norske Almuedialecter Overgangen af gn til ng — I. Aasen §. 107. En lignende Overgang fra sm i Sanskr. til mk i Oldn. har jeg paaviist i „Det oldn. Verbum" S. 30, og flere Exempler derpaa turde ved fortsatte Forskninger opdages. Jeg anseer det f. Ex. rimeligt, at drekka, tydsk trinken, kan komme af तृष्णा, tṛṡnâ, *Törst*, ved Omsætning til tṛnh; og dreng-r, *Mod*, af धृष्णु, ďṛṡnu, adj., *kjæk, fuld af Selvtillid,* omsat til dṛnh.

Ligesom sanskr. kṡ i Zend og i Oldn. gaaer over til sk (S. 28), saaledes gaaer ogsaa i norske Almuedial. ks ofte over til sk (foran *t*), f. Ex. beikst for beiskt, *bedsk;* frikst for friskt. I. Aasen §. 107. Saaledes i Græsk σκένος for ξένος.

Det er overhovedet de flydende Bogstaver, hvortil i udstrakt Betydning ogsaa *s* kan henregnes, der saaledes uden Indflydelse paa Betydningen kunne omsættes deels med andre Consonanter, deels med Vocaler, f. Ex. चिह्न, ćihna = hindust. چنہ, ćinh, *et Tegn;* चर्म्म, ćarmma = hindust. چمڑا, ćamṛâ, *Skind, Læder;* ψάλιον = σπάλιον, *Bidselets Mundbid;* νεῦρον = lat. nervus, *en Nerve;* sp. olvidar = lat. oblivisci, *at glemme;* osset. furt = sanskr. पुत्र, putra, *en Sön;* n. d. prokka = sv. kroppa, *at pille, skrabe;* oldn. hugsa = d. huske; n. dial. erta = reita, *at tirre;* folga = flogga, *et tyndt Dække, Hinde* (især af Skum eller Fedt); kumar = krum, *Knopper paa Træer;* kurle = krul, *en Krölle;* puldre = purla, *at boble, hvirvle.*

Betydeligere Omsætninger, hvorved et eller flere Bogstaver overspringes, ere ei heller uden Exempel, saasom edik = got. akeit, lat. acetum. Sml. ital. padule for palude, *et Kjern;* sp. peligro = lat. periculum, *Fare;* milagro = lat. miraculum, *et Underværk;* ital. coccodrillo = lat. crocodilus; n. d. skryv = skyvr, *udröi, kortvarig;* snîk = oldn. hniss, *Lugt;* spruta = sputra, *at sprude;* skaldra = skrella, *at skralde;* kopar = pokar, *Börnekopper.*

Digitized by Google

III.

Glossar.

A.

a eller **at** eller blot **t**, *ikke*, en nægtende Partikel, som hos Digterne föies til Enden af Verber, og undertiden til Pronominer. Den synes at være en Forkortelse af nat = eng. not, t. nicht, i norske Dialecter ikje, inte, itte, itt. Hertil svarer i Sanskr. नहि, nahi, *nei, ikke*, ना, nâ, id. og न, na, id., hvilke udledes af नह्, nah, *at binde* (hvis part. præt. er नद्ध, naddha), Baand tænkt som Hindring. Forholdet mellem *a* og at er som mellem de bengalske prohibitive Partikler mâ og mat, eller de eng. negative no og not, angels. na og nate. For not forekommer i eng. Dial. ofte na, der, ligesom *a* i Oldn., ogsaa bruges som Suffix, f. Ex. dunna = do not, *gjör ikke;* hanna = have not; shanna = shall not; winna = will not, og i de skotske Dialecter forekomme endog at og *d* som nægtende Suffixer, f. Ex. ild = would not, *vilde ikke;* nat = know not, *kjender ikke*. Hermed er vel ogsaa det af Graff — althochd. Sprachschatz, Th. II. S. 968 — omtalte na, som findes i Enden af negative Spörgesætninger og enkelte Gange ellers, beslægtet; samt det bengalske na, der ligeledes er et negativt Suffix, f. Ex. etanna for etad-na, *ikke saaledes*, egentl. *dette ikke*. Mindre sandsynligt er det, at vort Suffix staaer i Forbindelse med det lappiske Suffix ætta eller kætta i Verbernes Caritiv, eller det kanaresiske ada eller ade, der ligeledes er et negativt Verbalsuffix. See Zeitschr. d. deutsch. morgenl. Gesellschaft II. Bd. S. 272.

á I., præp. *til, paa, i* (styrer Dat. og Accus.); at eller að, *til, ved;* denne er tillige Postposition, som i híngat, *herhid;* þangat, *derhen*. Sml. आ, â (foran Vocal ân), præp. *til, indtil* (styrer Accus. og Ablat.); den bruges i Vederne ogsaa som Postposition efter Locativ; oldpers. 𐎠, â, *i, paa*, baade Præpos. og Postposit.; Zend 𐬀𐬎𐬌, avi, *henimod, indtil;* 𐬁, â, præp. id.; fr. *à, til, paa, i;* lat. ad, *til;* got. ana, *til, paa, i;* ags. on, id. Hermed synes ogsaa det oldn. uns, unst eller unz, *indtil*, beslægtet; got. und eller unte, id.; ags. oð, id. Ogsaa Locativendelsen ân eller âin, i adskillige Fœmininer i Sanskrit, synes hermed beslægtet.

á II., pl. ár, f. *en Flod, Aae*, er en Contraction af av = अप्, ap, pl. âpah, ogsaa अव, ava (f. Ex. i अवगाढ, avagâda, *et Ösekar*), *Vand;* oldpers. 𐎠·𐎱, âp, id., hvilket i Pehlevi og Persisk er gaaet over til آب,

àv, id.; afg. اوبه, **obah**, id.; arab. اباب, **abâb**, *Vand;* got. **ahva**, id., og **awa**, *en Flod;* oldht. **aha**, *en Flod;* lat. **aqua**, *Vand;* fr. **eau**, id.; eng. d. **ab**, *Træers Saft;* n. d. **ave**, m. *et Vandpyt, grundt Vandstade;* **evja**, *en stille Bæk* eller *Bugt af en Elv.*

á III. eller **áa**, *at lade Hesten græsse, naar den er paa Reise.* Sml.? अश्, **aś**, *at æde*, eller अव्, **av**, id. it. *at tilfredsstille;* hindust. آنگ, **âng**, *Betaling for Havnegang;* e. d. **agist**, *at skaffe Qvæg Havnegang mod ugentlig Betuling.*

á IV., pl. **ær**, f. *et ungt Hunfaar*, er en Contract. af **avi** = अवि, **avi**, m. *et Faar;* gr. ὄϊς, id.; lat. **ovis**, id.; got. **avi**, f. id.; oldht. **awi**, **owi**, **au**, f. id.; iblandt de nyere tydske Dialecter findes Ordet endnu i de sydöstlige Alpeegne mellem Floderne Etsch og Brenta, hvor et Faar hedder **oba** eller **owa**; russ. **outza**, id.; lett. **âws**, id.; **aita**, id.; holl. **ooi**, id.; eng. **ewe**, id.

á V., see **eiga**.

ábjátar eller **bjátar**, impers. Verb. *hændes, indtræffer.* Sml. अप्यूह्, **apjûh** (= **api** + **vah**), *at komme til, at indtræffe*, ell. अभी, **aðî** (= **aði** + **i**), id.; skot. **abate**, *en Hændelse.*

abl I. eller **afl**, m. *Smedeesse;* synes dannet af et tabt **ab**, med Suff. *l*, og nærmest at betegne Stedet, hvor Blæsten fra Blæseröret (**ablholk-r**) virker; **ab** = अवि, **avi**, *Luft, Vind*, eller beslægtet med अव्, **av**, *at brænde.*

abl II. eller **afl**, n. *Styrke;* **afla**, *at erhverve;* **efla**, f. *Styrke;* **efni**, n. *Evne, Formue;* **öflug-r**, adj. *stærk, fast.* Sml. अवन, **avana**, *Styrke*, af **av**, *at være istand til;* got. **abr-s**, *stærk;* ags. **abal**, *Styrke.* I Zeitschrift f. d. W. d. Sp. II. S. 208—9 omtales et i Vederne forekommende अभ्व, **aðva**, der betyder *mægtig, stor, stærk*, hvilket ei anföres hos Wilson, men i Nirukta p. 18 blandt **mahannâmâni**, Benævnelser paa Storhed og Magt. Osset. **aval**, *saa stor (tantus)*, corret. til **ival** *(qvantus).*

að, præp. *til, ved, ad;* see **á I.**

aðal, n. eller **aðal-l**, m. *Natur, Oprindelse, Art;* det sidste tillige: *Adel, Adelskab;* **óðal**, n. *Arvejord;* **eðli**, n. *Natur;* **aðil-l**, m. *Hovedmand, Ophavsmand;* staaer i Forbindelse med **ætt**, *Slægt*, q. v. og **aðal-l** betegner oprindeligen hörende til Ætten, Slægten, og dernæst höi Byrd; ags. **eðel**, *Jordbund;* **æþel**, *adelig;* **æþeling** eller **aþeling**, *en Yngling af kongelig Herkomst.* Saaledes i Sanskr. कुलक, **kulaka**, adj. *fornem, af höi Byrd*, af कुल, **kula**, *Slægt, Familie;* slav. **odeljeti**, *at herske;* n. dial. **adel**, n. *Kjerneved*, den indre og fastere Ved i Naaletræer.

áðan, see **ár I.**

ádess, n. *Skarn.* Sml.? उदस्, **udas**, *at kaste ud, at kaste op;* ell. maaskee skot. **addle**, adj. *raaden, skiden.*

aðil-l, see **aðal.**

áðr, see **ár I.**

af, præp. *af, om* = (अव, **ava**, *af, fra, udaf*), og अप, **apa**, *fra, bort fra;* i Zend ligesaa 𐬀𐬞𐬀, **apa**, *af, fra;* got. **af**, id.; oldht. **aba**, id.; gr. ἀπό, lat. **a**, **ab**, id. I det Ossetiske bruges **á** og **av** som Præformativer i sammensatte Verba, for at betegne en Fjær-

Digitized by Google

nelse fra; n. d. av, og i Sammensætning av eller *a*, f. Ex. abakle for avbakleg, *ubeleilig*. Saaledes ogsaa i Græsk α for απο i nogle sammensatte Ord, see Pott II. S. 129.

afar, *altfor, særdeles meget;* see of II. eller sml. अपार, apâra, adj. *grændselös, uendelig.*

afi, m. *Bedstefader*, synes beslægtet med det vediske आप्य, âpja, *Slægtskab;* got. avo, f. *Bedstemoder;* lat. avus, *Bedstefader.*

afl, afla, see abl.

aftan I. eller **aptan**, m. og n. *Eftermiddag, Aften*, synes at være et sammensat Ord = अवधि, avaďi, m. *Ende, Ophör*, af ava, *af, fra, ned*, og ďâ, *at sætte, lægge;* eller = आपतन, âpatana, n. *Nedstigen* (om Solens Bevægelse efter Culminationen), af *â, i, til*, og pat, *synke, falde.* Eller det kan staae i Forbindelse med adv. aftan II., ifölge Solens Stilling i Vest, der efter indisk som efter semitisk Sprogbrug kaldes bag, ligesom Öst foran; gr. ὀψὲ, *sildigen;* ags. æfen, *Aften.*

aftan II., adv. *bag.* Sml. अवटु, avaṭu, f. *Nakke;* got. afta, *bag, bagtil;* n. dial. att, *bag, tilbage.*

aftar, comp. og **aftast**, superl. af aftr, adv., 1. *atter, igjen;* 2. *tilbage.* Sml. अपर, apara, *fölgende* (om Tid og Sted), *anden;* अपरञ्च, aparanća, *igjen;* oldpers. âpatara (Comparativ af apa, *fra*) = ἀπώτερο-ς, *som er længere borte;* got. aftra, *igjen, atter.* Sml. eftir, opt.

ag, n. eller **agi**, m. *Ave, Tugt;* aga, *at tugte.* Sml. अज्, aǵ, og अघ्, aǵ, *at irettesætte.* Sml. oga.

agast, *at udblödes, opblödes, oplöses;* agi, m. *lös, sid og vandig Jord*, beslægtet med á II., q. v., got. ahva, lat. aqva; persisk آغاردن, âġâr-den, eller اغشتن, aġiśten, *at befugtes med* eller *blödes i Vand.* Sml. ægir.

agg, n. *Trætte, Klammerie;* eggja, *opmuntre, tilskynde;* agn, n. *Madding, Lokkemad;* egna, *tilskynde, opirre;* igld-r, adj. *truende, gruelig;* ögra, *opirre, vække Misundelse;* æsa (for agsa?), *at opægge, ophidse.* Sml. (अक्ष, akśa, m. *Kiv, Proces;* आजि, f. âǵi, *Kamp, Strid*); hindust. آگ, âg, f. *Ild* (= sanskr. अग्नि, agni), hvoraf âg uthânâ, *at opirre;* pers. آغال, âġâl, *Ophidselse til Kamp;* اغلن, eġlen, id.; armen. աղմուկ, aġmug, *Kiv, heftig Trætte;* fr. achée, *Madding, Lokkemad.*

agi I., see agast.

agi II., see ag.

agn I., see agg.

agn II. eller **ögn**, Pl. agnir, f. *Avner*, it. *et Gran i Solstraalen.* Sing. Formen ögn tyder paa en ældre Form ögnu, maaskee ved Omsætning for öngu = अंशु, aṅśu, m. *en Atom, et ubetydeligt Filament, en Traadende;* gr. ἄχνη, *Avne;* got. ahana, id.; lth. akotai, *Avner;* lett. akkots, *Byggets Axeskjæg;* lat. agna = *spica*, Festus; eng. awn, *Avne.*

ái, m. *Oldefader*, tör staae i Forbindelse med hindust. آجا, aġâ, *Bedstefader* paa Faders Side.

áir, Pl. f. *Kjernemelk*, betegner den vandigen Deel af Melken, og er af samme Oprindelse som á II. ovenfor.

aka (ek, ók, ekin-n), *bevæge frem, bringe frem* = lat. ag-ere; i Sansk. neutr. अग्, ag, *at gaae*, og अघ्, aǵ,

Digitized by Google

at gaae hurtigt. Benfey — I, 1, S. 65 — sml. ऋघ्, ṛǵ, *at gaae;* n. dial. ag, n. *Bölgegang.* Sml. eik-r, eykja, jaga.

akarn, n. *Agern*, glans quernea. Sml. gr. ἄκυλος, id.; oldht. eichila, id., der af Benfey — I, 1, S. 221 — henföres til जक्ष्, ǵakś, *at æde,* for hvilket Ord han antager at en Rod, akś, ligger til Grund.

akka eller **ekkja** eller **jakka**, *dynge sammen* = अक्ष्, akś, id.

akkr, m. *Lyst* (for ankr). Sml. अञ्च्, anć, *at begjære.*

akr, m. *en Ager;* af dunkel Oprindelse. Sml. dog आखर, âkara, *den Jord, som kastes op ved Gravning* (खन्, kan, *at grave*), eller hindust. اكهارنا, ukâṛ-nâ, *at rykke op med Rod, at rydde op;* gr. ἀγρός, *Ager;* lat. ager, id.; agger, *en* (ved Gravning) *opkastet Jorddynge;* hebr. אִכָּר ikkâr, *en Agerbruger;* georg. აგარაკი, agaraki, *Ager, Mark.* Anderledes Benfey I, 2, S. 19.

akt, n. *Agtelse;* akta, *at agte* = अच्,ać, *at agte, at dyrke;* eng. dial. ack, id. Hall.; got. ahton, id.; ags. ehtjan, id.; t. achten, id.

al eller **ala** synes at være en gammel Benævnelse for *Hesten,* men forekommer kun i Sammensætningerne: bleikála, f. *en Hoppe* af blegguulagtig Farve med sort Manke, samt sort Stribe langs Ryggen og sort Hale; saaledes Haldorsen. Men de sidstanförte Bestemmelser tör være sildigere tilkomne, medens Betydningen oprindelig synes blot at have været *en Hest af bleg* eller *lys Farve;* — móala, f. *en isengraae Hoppe* med sort Stribe langs Ryggen, egentl. jordfarvet, af mór, *fed Jord;* — kapall, n. *en Hoppe,* sml. lat. caballus, gr. καβάλλης, *en Arbeidshest;* fr. cavale, *en Hoppe;* polsk kobyła, id.; kelt. capull, id.; — kingála, f. *en Hoppe* med forskjellig Farve langs Ryggen. Naar Haldorsen eller maaskee Udgiveren, Rask, ved enhver af disse Ord taler om Striben langs Ryggen, da synes dette alene begrundet i den Sidstnævntes Derivation, i det han udleder Endelsen af ála, en sort Stribe langs Ryggen paa Heste. Langt rimeligere er det at antage, at Endelsen betyder *Hest,* og at Begyndelsen antyder Beskaffenheden, thi i det Kariske betyder ἄλα *en Hest,* hvorom Stephan. Byzant. siger: ἄλα μεν τον ἵππον . . . . καλοῦσι; ogsaa i Ersisk al, *en Hest;* gæl. àl, id. Hvad den förste Deel af kapall angaaer, da forklarer N. M'Leod and D. Dewar — Dict. of the gailic lang. — det saaledes: „Det gamle keltiske Navn paa en Hest er all, og cab er: *Mund;* caball betyder saaledes *en Hest, beskadiget i Munden af Bidselet* (broken to the bit)." Kingála betegner maaskee *en Hest med særegne Halsbevægelser,* af kingja, *at böie Halsen,* eller er maaskee beslægtet med pers. خنگ, king, *en hvid* eller *askegraae Hest.*

ál eller **ól**, f. *en Rem,* urga, f. id. Sml. आलान, âlâna, n. *et Baand, en Snor,* af âlâ, *at binde.*

ala (el, ól, alin-n), *nære, föde, opföde,* slutter sig til Causativet af ऋध्, ṛd', ell. वृध्, vṛd', *voxe, tiltage i Alder;* caus. अर्धय०, ard'aj°, ell. वर्धय०, vard'aj°, *at foröge, nære.* Herhen hörer alldr, elli, öld, alúd, elska, eldi, q. v., og svensk alster, *Product, Avl;* n. d. alast, *at for-*

Digitized by Google

meres, voxe til (om Dyr); aala, *at spire, groe* (om Korn); lat. alere, *at nære;* got. alan, *at opvoxe.*

aldin, n. *Havevæxter.* Sml. अर्थ, arta, m. *Frugt;* med mindre det skulde slutte sig til ala.

álfa eller **hálfa**, f. *Side, Verdenskant;* it. *Slægt* eller *Green af en Familie;* got. halba, *Side;* eng. dial. alf, id.; ags. haelf, id. Sml. कल्प, kalpa, m. *et Alternativ, Valg mellem givne Gjenstande* eller *Foretagender;* कल्पन, kalpana, n. *Afskjæring.* Hermed tör ogsaa hálf-r, *halv,* helft, f. *Halvdeel,* staae i Forbindelse, i det den ene Side betragtes som Gjenstandens Halvdeel, ligesom अर्ध, arđa, betyder *Side* som subst. og *halv* som adj.; got. halbs, *halv.*

álfr eller **álfi**, m. *Alf,* et aandeligt Væsen, snart godt, snart ondt. Sml. अल्, al, *at være istand, at formaae.*

álft eller **elftr**, f. *Svane,* synes at staae i Forbindelse med elfa (nedenfor) paa samme Maade, som det slaviske labud, russ. lébedj, *Svane,* med labe, *Flod;* lth. gulbě, *Svane;* ltt. gulbis, id.; oldht. albiz, id.; eng. dial. elk, *en vild Svane,* Hall.; lat. olor, id.

alin, f. *Alen.* Sml. आलि, âli, f. *en Række, en Rad, en sammenhængende Linie.* Forholdet imellem âli, *en Linie* af ubestemt Længde, og alin, en af bestemt Længde, synes at være det samme, som mellem gr. ὥρα, eng. time, norsk stund, Tid af ubestemt Længde, og lat. hora, norsk time, tydsk Stunde, Tid af bestemt Længde. Persisk آرن, âren, eller آرين, ârîn, *en Alen.* Af Amarakośa sees, at Inderne havde to Slags Alen, ligesom vore Fædre, nemlig हस्त, hasta, ell. रहस्त, rahasta, ell. अरत्नि, aratni, m. fra Albuen til Langfingerens Ende, og रत्नि, ratni, ell. सरत्नि, saratni, fra Albuen til Enden af den knyttede Næve, ogsaa beregnet til 21 Gange Tommelfingerens Bredde paa dens Midte. Vore Fædre brugte foruden den sædvanlige alin ogsaa en þumal-alin, der, ifölge Navnet, maa have naaet fra Albuen indtil Tommelfingerens Ende; osset. og georg. adli, *en Alen;* gr. ὠλένη, *Albuen;* ltt. ôleks, *Alen;* got. aleina, id.; n. dial. al, id.; ags. elne, id. I oldnorske Skrifter nævnes undertiden tveggia alna stika, d. e. en Stav (Maal) paa to Alen; dette stemmer med indisk Brug, hvor गज, gaǵa, er *et Maal paa to Alen* (two cubits), og bringer mig paa den Formodning, at det tilsvarende eng. yard kan være en Forkortelse af द्वारत्नि, dvjaratni, d. e. *to Alen.* Den hindustanske گز, gaz, er 33 engelske Tommer — Elliot. p. 406 — altsaa omtrent en eng. yard.

ál-l I., m. *en lang Fordybning i Midten af noget, en Fure, en Stribe.* Sml. वलि, vali, f. *en naturlig Stribe* eller *Fure i Huden, en Fold;* (हलि, hali, *en Plougfure*); hind. آل, âl, *en Grövt,* it. *en Vei;* gr. αὖλαξ, *en Plougfure;* n. dial. aalet, *flammet, stribet.*

ál-l II., m. *en Aal.* Sml. अहि, ahi, *en Slange;* lat. anguis, *Slange,* anguilla, *Aal.*

allda, f. *Bölge.* Sml.? उल्लोल, ullola, *en stor Bölge;* hind. الّهنا, ulaḥ-na, *at bölge* (som Havet i Storm). Sml. kolga, vella.

Digitized by Google

alldr, m. *Alder.* See ala. Sml. endvidere वृद्ध, vṛdda, adj. *gammel;* subst. m. *en gammel Mand;* eng. dial. wolde, *gammel;* osset. aldar, *en Ældste, en Hövding;* aldajrâde, *Alderdom, Auctoritet.*

all-r, adj. *al, heel.* Det tilsvarende got. all-s formoder Bopp — v. Gramm. S. 550 — ved Assimilation at være kommen af Stammen alja, alius, ἄλλος, *en anden.* Mig synes det rimeligere, at sætte det i Forbindelse med अथ, aťa, *alt;* thi i Oldn. udtaltes det adl; i Sogn udtales det endnu adle, i Sætersdalen adde. Sml. ogsaa अड्ड्, aḍḍ, *at forbinde;* i Ossetisk ali, *al,* R. Oss. S. 370, eller alu, eller jul. Benfey — I, 1, S. 420 — og Pott — I, S. 130 — sml. सर्व्व, sarvva, *al.*

allz, conj. *eftersom, da.* Sml.? यथा, jaťâ, *saasom, overeensstemmende med;* gr. ὥς, id., hvilket Benfey — I, 1, S. 402 — sml. med यावत्, jâvat, *saameget som,* it. *naar;* Hoefer — Zeitschr. II. S. 174 flg. — med यात्, jât, en gammel Ablativform af det rel. pron.

al-r, m. *en Syl.* Sml. अल, ala, n. *en Braad* (om Skorpionens).

alúd, see ód-r II.

áma, f. *Rosen* (en Sygdom). Sml. आम, âma, eller अम, ama, n. *Sygdom;* hindust. اَمي, amaja, id. Hermed beslægtet er ama, *plage, forurolige;* अम्, 10. Cl., *plage med Sygdom.*

amban eller **ömbun**, f. *Gjengjeldelse, Belönning.* Sml.? अन्वय, anvaja, m. *Fölge,* af अनु, anu, *efter.*

ambátt, f. *en Trælqvinde* = and + bagt. Sml. भज्, ƀag, *at tjene, opvarte;* भक्त, ƀakta, *tjenende;* got. andbahts, m. *en Tjener;* ags. ambeht, id.; n. dial. ambætte, *at besörge huuslige Forretninger,* især *at pleie Qvæget.*

amma, f. *Bedstemoder.* Sml अम्बा, ambâ, f. *Moder.*

ampli, m. *et Drikkekar,* som brugtes ved Offergilder (= and + pli). Sml. पृ, pṛ, *at fylde;* lat. amphora, *en Krukke,* ampulla, *en liden Krukke.*

án I., subst. *Mangel;* án ell. ón, præp. *uden.* Sml. विना, vinâ, *uden;* ossetisk anæ ell. ane; gr. ἄνευ, id.; got. inuh, vana-, id.; skotsk on, id.; tydsk ohne, id.; ऊन्, ûn, *at formindske;* hebr. אַיִן, ajin, *Mangel.* Sml. van, a, ó.

án II., m. *Möie, Fortrædelighed.* Sml. उह् ell. उंह्, uh ell. unh, *at plage.*

án III., see enn.

and, et uadskilleligt Præfix, betegner *imod,* it. *foran, modvendt, e regione,* f. Ex. anddyr, *Studedör fra Forstuen, ligeimod Forstuedören;* andhœris, adv. *imod Haarene;* andsvara, *give Gjensvar.* Sml. अन्ति, anti, ifölge Lassen — Anthol. Gloss. — *foran;* अन्तिक, antika, *som er ligeover for, e regione;* gr. ἀντί, *imod* (i Sammensætninger, som det oldn. and, f. Ex. ἀντιφάναι, *at give Gjensvar;* ἀντιπνοή, *Modvind*). Got. and ell. anda, id.; oldht. ant, int, in, id.; ags. and, on, id.; lat. ante, id.

anda, *aande, drage Aande* = अन्, an, id., hvoraf आन, âna, m. *Aande* = andi, m. *Aande;* önd, f. *Aand, Sjel;* óst (for anst), f. *Luftröret i Halsen;* hebr. אָנַף, anaṕ, *at aande.*

andra, *gaae langsomt, vandre.* Sml. अंठ्, anť, *at gaae;* sp. andar, id.

ánga, *dufte, være vellugtende;* synes at staae i Forbindelse med अञ्ज्, anǵ (*ungere*), *at salve, at pynte,* især ved

Digitized by Google

Hjælp af vellugtende Sager; deraf अङ्गनी, angânî, f. *en Qvinde, som dufter af Sandel;* sv. ånga, *Duft, Damp.*

ángi, m. *en Trævle, en lille Green, Qvist, det Yderste af Noget, Spids.* Sml. अंशु, anśu, m. *en Straale, en Trævle, Traadende, et Atom.*

áng-r eller **öng-r**, adj. *trang, snæver;* ögr, n. *en smal og kort Fjord imellem Klipper;* engð, f. *Ængstelse;* ekt-r, adj. *knap, i ringe Mængde.* Sml. अङ्ग, anga, *nær,* af ang, *at nærme sig;* osset. ung ell. ungæg, *trang, snæver;* ængkard, *Bedrövelse, Kummer;* armen. անձուկ, andzog, *trang;* նեղ, neǵ, id.; got. aggvus, id.; gr. ἐγγύς, id; lat angustus, id.; hebr. חָנַק, ḱanaq (Pi.), *at qvæle;* arab. حنق, hanaq, *Tranghed, Ængstelse.* Begreberne nær og trang ere beslægtede; saaledes eng. narrow, fris. når = t. eng, *trang.* Sml. ekki II.

ángra, *plage, fortrædige,* enten af áng-r eller af án II., q. v.

ánki, m. *Bræk, Lyde.* Sml. अङ्क, anka, n. *en Plet, en Feil;* hind. अंक, ank, *en Smudsplet;* आन्, ân, id.; और्, aur, id.

ann, verb., see unna.

anna (sér), *skynde sig, haste;* er næppe forskjelligt fra

anna, *overkomme, fuldföre;* önn, f *Arbeide, Beskjæftigelse;* önnung-r, m. *en Træl;* annask, *at beskjæftige sig med.* Sml. अड्, aḍ, *at anstrænge sig, stræbe, besidde;* n. dial. aann, *en travl Arbeidstid;* ann, *stræbsom, ivrig;* endig, *flittig.*

annar, f. önnur, n. annat, Pl. aðrir. aðrar, önnur, *anden,* saavel alter, secundus, som alius; = अन्य, anja (anjah, anjâ, anjat), *anden;* अन्तर, antara, id.; prakr. anno, id.; pali: anna, id.; hindust. آن, ân, id.; اور, aur, id.; bengalsk anja ell. arek, id.; armen. այլ, ail, id.; osset. andar, *anden;* ltt. ôtrs, *anden;* sv. annan, id.; åtra, *at forandre;* got. anþar, *anden;* n. dial. en åen, den åre.

annars, adv. *ellers;* ella, id. Sml अन्यत्, anjat, *ellers;* got. alja, *undtagen;* skot. anse, *ellers;* eng. else, id.

annast, *sörge for, have Omhu for,* synes beslægtet med unna, q. v.

ans, n. *Svar* (for ands). Sml. अन्ति, anti, *imod.*

apalld-r, see epli.

api, m. *en Abe;* apa, *at gjöre til Nar;* óp, n. *Bespotten.* Sml. कपि, kapi, m. *en Abe;* hebr. קוֹף, qoṕ, id.; gr. κῆπος, id.; ἀββανος (Hesych.), id.; armen. կապիկ, ǵabiǵ, id.; eng. dial. yap, id., Hall.

apli, m. *en Unge, et Dyrs Foster.* Sml. अपत्य, apatja, n. *Afkom,* af पत्, pat, *at falde,* der i Prakrit oftere antager Formen pal; see falla.

apr, adj. *haard, barsk,* synes identisk med lat. asper, fr. âpre; det er derfor kun med Tvivl jeg sammenligner अप्रिय, aprija, *uvenlig, ublid,* af det nægtende *a* og prija, *kjær.* I n. dial. er det bleven til amper.

apsi, see obba.

aptan, see aftan.

ár I., adv. *aarle, i Begyndelsen;* ór-r, adj. *ung,* œri, *yngre;* æska (for ærska?), f. *Ungdom;* örla, *at staae tidligen op;* áðan, adv. *nys, nyligen;* áðr, adv. *för.* Sml. अरुण, aruṇa, m., i Indernes Mythologie

Digitized by Google

Navnet paa *Solens Kudsk;* dernæst *Morgenröden, den tidlige Morgenstund;* hindust. اور, or, *Oprindelse,* ارن, arun, *Dagbrækningen;* beng. arunoday, id.; gr. ἦρι, *tidligen;* ltt. agrs, *tidlig;* armen. առ, or, *Dag;* georg. ადრი, adri, *tidligen, hastigen;* ags. ór, *Oprindelse, Begyndelse;* got. air, *tidlig;* e. early, id.; eng. dial. or, *för,* Hall.; oldht. êr, *för.*

ár II., n. *Aar.* Sml. oldp. 𐎹𐎠𐎼 jâra, *Aar.* Zeitsch. f. K. d. Morg. 6, S. 470. Benf. K. Gloss. Zend 𐬫𐬁𐬭𐬆, jâre, id. Z. f. K. d. Morg. 6, S. 33. Yaçna I, 36. Overgangen hertil fra Sanskr. वर्ष, varśa, m. og n. *et Aar,* synes vel haard, men som Mellemled kan sammenlignes det hindust. تیورس, teoras, *det tredie Aar,* sammensat af te, *tre,* og oras = varśa, *Aar;* gr. ὥρος, id.; got. jer, id.; ags. gear, id. Sml. æfi.

ar III., m. *Arbeide,* især *Plöining* (digt.) See erja.

ár IV. eller **ári**, m. *Drabant, Gesandt* (digt.); eyrindi, n. *Ærinde, Forretning.* Sml. ऋ, ṛ, *at gaae, naae hen til;* got. airus, *et Bud, en Gesandt;* oldht. âranti, *Ærinde.*

ár V. eller **ári**, m. *en Djævel.* Sml. अरि, ari, m. *en Fiende;* beng. ari, id.

ár VI., f. *Aare* (at roe med), roa, *at roe.* Sml. अरित्र, aritra, m. *Aare,* af ऋ, ṛ, *at gaae;* रु, ru, *at gaae, at bevæge sig;* lth. irti, *at roe;* ltt. airis, *en Aare;* irt, *at roe;* airêt, *at roe;* færöisk regva, id.; skot. aire, *en Aare;* eng. oar, id.

ar VII., m. eller **arin**, arn, *Arne, Arnested.* Sml. अरणि, araṇi, m. og f. *tört Træ, hvormed man ved Gnidning tænder Ild,* især Planten *Premna spinosa.* Det arabiske ارة, iratun, pl. iruna, *Ildsted, Ilds Antændelse,* hörer aabenbar herhen og er intet oprindeligen arabisk Ord; osset. arf, *Ild;* russ. górn, *Arnested, Esse;* lat. ara, *et Alter.*

arð-r I., m. 1. *Plov;* 2. *Fordel.* Her frembyder sig to Ord til Sammenligning, nemlig enten हल, hala, n. *Plov,* af hal, *at plöie,* ligesom en Art Plov endnu i n. dial. kaldes âl ell. âr, i Hindust. هل, hal, ell. هر, har, rom. ἀλέτρι = gr. ἄροτρον, id.; eller Verbet erja, q. v. Hvad den anden Betydning, *Fordel,* angaaer, synes det at være et andet Ord = अर्थ, arṫa, m. *Frugt, Fölge, Formue.*

arð-r II., see harð-r II.

arf-r, m. *Arv,* arfi, m. *Arving;* erfa, *at arve.* Sml. अर्प्य, arpja, *det som skal overleveres;* अर्पित, arpita, *overleveret;* arpaj, *overlevere,* Causat. af ऋ, ṛ, *at gaae til;* (osset. arvâd, *en Beslægtet*); lat. hæres, *Arving;* ell. हृ, hṛ, *at tage* (hvoraf रिक्थहारी, rikṫahârî, m. *en Arving*); got. arbi, n. *Arv;* eng. dial. are, *en Arving.* Benfey — I, 1. S. 103 — sætter oldht. arbja, *en Arving,* i Forbindelse med lat. orbus, *forældrelös,* gr. ὀρφανός, id., og mener at Ordene oprindelig have betydet *et Barn* = गर्भ, garḃa; han kunde have tilföiet अर्भ, arḃa, der ogsaa betyder *et Barn* (a child, a pupil — Wilson); armen. որբ, orp, id.

arg, see erja.

arga, *ophidse;* erta, id. Sml. अर्च्छति, arććati, præs. af ऋ, ṛ, *at ophidse;* अरति, arati, m. *Vrede, Hæftighed.*

Digitized by Google

Hertil slutter sig **argast**, *irettesættes*, argafas, n. og argafæði, f. *Klammerie, Kjævlerie;* erring, *Hidsighed;* urgur, f. pl. *ondt Lune;* errur ell. ertur, f. pl. *Kiv.* Sml. hindust. اَرْ, aṛ, *Tvist, Kjævlerie;* ارجهنا, aragnâ, *at kjævles;* pers. ارغدن, ergîden, *at vredes, kjævles;* ارغون, ergûn, *vild, hæftig;* arab. ارج, araǵa, *at vække Splid;* ارش, arraśa, id. Sml. óð-r II.

arg-r, adj., 1. *dorsk, doven;* 2. *feig* = rag-r; ergjast, *at forandres til det værre*, it. *tabe Modet.* Sml. रग्, rag, *at tvivle, at frygte;* रेग्, reǵ, *at bæve, skjælve;* ags. earg, *ledig, doven;* gr. ἀργὸς, *dorsk, doven*, hörer maaskee hid, men kan da ei ansees som Contr. af ἀεργὸς.

ari I., m. eller **arin**, **ern**, **örn**, *Örn;* assa (for arsa), f. *en Hunörn*, synes udledet af ör, *hurtig* = अर्, ara, id. Sml. pers. ارون, irûn, *en Örn;* armen. արծիւ, ardziv, id.; georg. არწივი, arfsivi, id.; ორბი, orbi, id.; ags. earn, id.; got. ara, id.; russ. orël, id.; ltt. erglis, id.; pol. orzel, id.

ari II., see ár IV. og V.

arka, *gaae langsomt.* Sml. रग् ell. रघ्, rag ell. raǵ, *at gaae.*

arm-r I., m. *Arm.* Sml. आर्, âra (Nom. âram), n. *en Böining, en Vinkel*, ligesom bog-r, m. armus, *Dyrets Bov*, kommer af buga, *at böie;* got. arms, *en Arm;* oldht. aram, id.; eng. dial. arum, id., Hall.

arm-r II., adj., 1. *dorsk, dösig;* 2. *arm, fattig;* örmul-l, m. *en udslidt Klædning.* Sml. अरम, arama. *lav. ringe.* Det arabiske ارمل, armal, adj. *fattig, trængende*, hörer herhen; it. ارب, arab, *at være fattig;* n. d. arm', *fattig, kraftlös, afmægtig.* Bopp — v. Gramm. S. 1123 — mener, at det tilsvarende got. arm-s kan være en Forvandskning af ard-ma, udledet af अर्द्, ard, *at plage*, hvorhen han ogsaa henförer आर्म, ârma, m. og n. *en Öiensygdom.*

árna, *tale for, bede for.* Sml. वृ, vṛ, *at beskytte, værne;* i Causat. ogsaa *at bede, forlange.*

arss, m. *Rumpe.* Sml.? अर्सस्, arsas, m. *Hæmorrhoider*, eller रिच्, rić, *at forrette sin Nödtörft;* n. dial. ras, *Rumpe;* gr. ὄῤῥος, id.

art, f. *Art* = अर्थ, arfa, m. *Art, Maade;* russ. rod, *Art, Slags;* oldsv. aardh, id.

ás I., m. *Gud.* Sml. अंशु, aṅśu, *Lys, Glands. Gothi proceres suos anses*, i. e. *semideos vocavere.* Jornandes.

ás II., m. *Aas, Bjergryg.* Sml. अंश, aṅśa, m. *en Skulder* (eller अश्म, aśma, *en Klippe*).

ás III., m. *en Stang, Bjælke.* Sml. वंश, vaṅśa, m. *en Bambusstang;* Zend aṅśu, *en Green.* Journ. Asiat. IV. S. T. V. p. 415; got. ans, *en Bjælke.*

ás IV., m. *eet Öie* (det sletteste Kast med Tærninger). Sml. अक्ष, akśa, m. *en Tærning;* i Sammensætninger: *et Öie;* ltt. azs, *et Öie.* Ess (i Kort) af samme Betydning.

aska, f. *Aske.* Sml. ओष, oṡa, m. *Brand;* Zend. aośa, *Fortærelse, Död.* Yaçna Nott. p. 16. n. 39; ags. axe eller axsa, *Aske;* got. azgo, *Aske;* oldht. asel, id.

asnast, *plages, slide og slæbe som et*

Digitized by Google

Bæst, henföres af Haldorsen til ásni, *et Asen.* Sml. वस्न, vasna, n. *Lön, Daglön;* वस्निक, vasnika, *en Daglönner, en leiet Arbeider;* got. asneis, *en leiet Arbeider;* oldht. asni, id.

ásni, m. *et Asen;* ess, n. *et Lastdyr.* Sml. यस्, jas, *at anstrænge sig;* n. dial. asa, *at anstrænge sig.* Eller skulde det være beslægtet med अश्व, aśva, m. *en Hest;* prakr. अस्सो, aso, id.? (Benfey — I, 1. S. 123 — mener, at lat. asinus = got. asilus, kommer af det hebr. אָתוֹן, afon, *en Aseninde*); armen. էշ, eć, *et Asen.*

assa, see ari II.

ást, f. *Kjærlighed,* for anst, af unna, q. v.; got ansts, f. *Yndest.*

at I., n. *Ophidsen til Kamp,* etja, *ophidse,* synes dannede af agt, af agg, q. v.

at II., conj. *at,* er ved Aphæresis fremkommen 1. deels af det demonstrative Pronomen þat = तत्, tat, ligesom det svenske Sprog endnu jævnligen bruger det baade som conj. *at* og som demonstr. Pron., og det engelske Sprog paa lignende Maade sit that. I norske Dialecter höres ogsaa ofte foran Infinitiver te (= demonst. pron. dæ) istedet for at, og som conj. da, f. Ex. eg tænkte da han va komen, d. e *jeg tænkte at han var kommen;* 2. deels af det relative Pronomen यत्, jat, Zend ϛⴰⴰⴰ, jaṭ, der tillige forekommer som conjunct. i Betydningen *eftersom, at, fordi,* som det lat. qvod, fr. que — Journ. As IV. S. T. IV. p. 479, 491 —; oldpers jafâ, *at;* tja, pron. rel., der tillige bruges som conj. *at* — Benfey Glossar —; Zend ⴰⴰⴰ, jafa, *at.* Bopp — v. Gr. S. 996 —. I det Ossetiske bruges kæj, accus. af det rel. pron. ka, som conj. i Betydn. *at.* I Oldn. forekommer paa den ene Side det rel. pron. er som conj. *at,* f. Ex. i Sagan af Helga ok Grími Droplangasonum S. 11, L. 4. 12; S. 14, L. 10; S. 18, L. 11 o. s. v., — og paa den anden Side conj. *at* som pron. rel., f. Ex. Fornmanna Sögur II. S. 217, 233; III. S. 105. Strengleikar S. 12 o. s. v. See Om *pronomen relativum* o. s. v. S. 8. Det skotske at er baade conj. pron. rel. og pron. demon. Jamieson. Sml. sá, so.

at III. ell. **að**, præp. *til, ved, ad,* synes kun at være en anden Form af á; see ovenfor.

át, see éta.

atal-l eller **ötul-l**, adj. *rask, tapper;* (óðal, n. *rask, virksom Natur*). Sml. hind. اٹل, aṭal, *fast, determineret,* og اتاولا, utâvlâ, *rask, hurtig;* oldht. atar, id.

atjan, *atten, 18* = अष्टदशन्, aśṭadaśan, *octodecim;* hind. اٹھاره, aṭârah, id.; n. dial. akjan, id.; aakja, aukjaa, id

átt I. eller **hátt**, f. *Verdenskant.* Sml. आता, âtâ, ell. आशा, âśâ, f. idem; आष्टा, âśtâ, ell. काष्टा, kâśtâ, id. Nirukta p. 6.

átt II., see ætt.

átta, *otte, 8* = अष्टन्, aśṭan, ell. अष्टौ, aśṭau; hind. اٹھ, âṭ, id.; beng. aṭ, id.; got. ahtau; armen. ութ, ut, id. Dual-Endelsen au i sanskr. aśṭau forklarer Benfey — I, 1. S. 243 — deraf, at man har betragtet de 4 Fingre som en Eenhed, altsaa 8 som to Eenheder. I Tarahumara, et Sprog som tales i Gammel-Mexico, dannes Benævnelsen af 8 paa lignende Maade; det hedder guossánaguó-

Digitized by Google

co, d. e. to-fire, af guocá, *to*, og naguóco, *fire*. Pott, die quinare und vigesimale Zählemethode, Halle 1847, S. 11; i San Diego hedder otte ćapap ćapap, d. e. *fire fire*. Allgem. hall. Lit.-Zeit. Sept. 1849, S. 445. — Ogsaa i nogle sydafrikanske Sprog troer Pott at finde Spor til lignende Opfattelse af Talforholdet, ligesom det tydeligen fremtræder i Central-Amerika hos Indianerstammer mellem Rio Norte og St. Antonio de Texas; her hedder 8 puguantzan ajtê, d. e. 4-2, af puguantzan, *fire*, og ajtê, *to*. Pott l. c. S. 69. I Schwartzwald kaldes 4 Nödder ein haüfle nuss. Auerbach's Schwarzw. Dorfgesch. 1845. I, 155. Pott bemærker derhos, at sanskr. aśṭa maaskee oprindeligen har betydet *en Hob*, af अश्, aś, ifölge Wilson, *at sammenhobe, opdynge*. I oldpersiske Indskrifter betegnes 8 saaledes: 𐏐𐏐𐏐𐏐, altsaa som to Rækker, paa 4 hver.

auð-, et Præfix, som betegner en Lethed, f. Ex. auðfengin-n, *let at erholde;* auðkend-r, *let at kjende;* auðsyna, *at vise med Fornöielse*. Hertil svarer i Sanskr. सु, su (ifölge Benfey — I, 1. S. 303 — forkortet af वसु, vasu = Zend vohu, *god*). Zend hu, id.; oldpers. *u*, id.; gr. εὖ, id., hvilke vel oftest betegne hvad der er *godt, vel, meget*, men dog ogsaa det dermed beslægtede Begreb: Lethed; oldht. ôdi, *let, mulig;* ags. eað, id., f. Ex. सुगम, sugama, adj. *let at befare, god* (Vei); सुग्राह्य, sugrâhja, adj. *let at gribe;* सुज्ञात, suǵnâta, *let at kjende;* gr. εὔβλητος, adj. *let at træffe;* εὐπόριστος, *let at erholde;* εὐπόρευτος, *letgaaende;* εὐπαλής, *let at bekjæmpe*.

auð-r I., m. *Formue, Rigdom;* öðlast, *at voxe, tiltage*. Sml. वेद्, veda, *Formue, Rigdom*. Rigv. S. 141, 162, 200 (ei hos Wilson). Got. aud, *en Skat;* arab. أدّ, udd, *Magt;* hebr. מאוד, m'ôd, *meget*. Er Benfey's Derivation af nysanförte सु, su = auð rigtig, maa ogsaa auð-r henföres til वसु, vasu, n. *Gods, Formue, Rigdom*.

auð-r II., adj. *öde, ledig*, eyða, f. *Tomhed*, synes beslægtet med Partiklen उद्, ud, der i Sammensætn. blandt andet betegner *Afsondring;* beng. udâsa, *Eensomhed, Misanthropie;* arab. أبد, abida, *at være öde*. Pott — Zählemethode S. 135 — tænker sig det got. auþs, *öde*, dannet af अव, ava, et Præfix, som betegner *Fjernelse, Formindskelse*, med et Afformativ tja.

auga I., n. *Öie*. Sml. अक्षि, akśi, n. ell. अक्षुस्, akśus, i Sammensætninger: akśa eller akśû, *Öie;* oldpreus. ackis, id.; lth. akis, id.; ltt. azs, id.; russ. óko eller oćkó, id.; lat. oculus (deminut.), id.; eng. dial. eghe, id.; got. augo, id.; armen. աչն, agn, id.

auga II., i det sammensatte Ord augakall, *Hofteskaal*, synes at slutte sig til अक्ष, akśa, m. *et Hjul*, it. *en Tærning*. Sml. gr. κύβος, *Hofteskaal*, it. *Tærning*.

auk, conj. *ogsaa, desuden, endnu;* auka (eyk, jok, aukin-n), *at foröge, formere;* auki, m. *Tillæg, Forögelse;* okra, *at aagre;* ykja, f. *Forögelse, Overdrivelse;* œxlast, *frembringes;* œxling, f. *Forögelse*. Sml. वक्ष्, vakś, *at opdynge*, it. *voxe;* वह्, vah, *at tillage, voxe;*

Digitized by Google

hind. اكنا, ug-nâ, *at voxe, tiltage;* اگاهي, ugâhi, *Aager;* او, ao, *og;* afg. او, o, *og;* armen. աճիլ, aǵil, *at tiltage, voxe;* got. aukan, *tiltage, formere sig;* vokr, *Aager;* t. wucher, id.; lth. aukti, *voxe;* ltt. aukt, id.; lat. augere, *at foröge;* n. dial. aukla, *at formere, tillægge ungt Qvæg;* au, *og.* Sml. vaxa, ok.

auli, m. *en Tosse, Dumrian.* See gáli.

aum-r, adj. *elendig, ussel;* eyma, *at beskadige, saare lidt.* Sml. अम्, am, *at være syg.*

aung-r, see engi.

aungul-l, m. *Fiskekrog.* Sml. वंक्, vaṅk, *at være kroget;* अङ्कुश, ankuśa, *en krum Hage;* hind. انكسى, ankst, *en Krog;* gr. ἀγκών, *Albue;* ἀγχυλος, *krum, böiet;* lat. uncus, *en Krog, Hage;* angulus, *en Vinkel;* oldht. wanc, *en Böining.*

aur I., m. *Gruus, Dynd, Snavs;* n. dial. aur, *det Gruuslag, som ligger under den dyrkbare Jord.* Sml. अवर्, avara, adj. *hvad der er lavere, nedenunder;* pers. اور, ever, *smudsig Tale.*

aur II., see ör I.

aurar, see eyrir.

aurnir eller **örnir**, m. *en Jætte* (poët.). Sml. aur eller घोर, ǵora, adj. *frygtelig.* Sml. gaur.

ausa (eys, jós, ausin-n), *at öse.* Sml.? शव, śava, *Vand;* वसु, vasu, id.; शव्, śav, *at gaae,* it. *at omskifte;* lat. haurire (præt. hausi), *at öse;* eng. dial. weze, *at öse ud;* n. dial. hause, id. Sml. vast.

aust-r, adj. *östlig.* Sml. उष, uśa, m. *Dagbrækningen, den tidlige Morgenstund;* hvoraf vastar, *tidlig,* Rigv. not. S. V. og Zend. [Zend script], uśastara, *östlig.* Z. f. K. d. M. 6, S. 52. Yaçna, not. CXV-XVII; lth. aussta, *Morgenröden;* ltt. aust, *at blive Dag;* austrinsch, *Östenvind.* Sml. ótta.

ax, n. *Ax;* = sanskr. aśri, *et Ax* (Eichh.; ei hos Wilson); pers. واس, vas, id., ogsaa اخكل, ækkel, id.; got. ahs, id.; lat. agna = *spica,* Fest.; ags. æchir, id.; skot. aicher, id.; oldht. ahir, id. Sml. agn.

axla, *löfter paa Skuldrene;* see öxl.

B.

bað, n. *Bad.* Sml. बाड्, bâḍ, eller वाड्, vâḍ, *at bade, vaske sig.*

báðir, *begge,* bæði, conj. *baade,* kommer af tvau, *to,* ved at bortkaste *t,* forhærde *v* og lægge Suffixet ðir til. Genitiverne beggja og tveggja vise Slægtskabet tydeligere. I eng. Dial. bruges baye, beie, ba, bo, boo og two i Betydn. *begge;* ags. ba, gen. begra, id.; got. bai; t. beide; n. dial. baae, id. Sanskr. उभय, ubaja, *begge,* russ. óba, id., tör næppe sammenlignes fra Formens Side, hvorimod द्वौ, dvau, *to,* gen. dvajos, kan formodes at have mistet sit *d,* efter Analogien af वार्, vâra = द्वार्, dvâra, *et Portal.* Sml. tveir.

baðm-r, m. *Træe, Skov, Blomster, Löv,* slutter sig til भूत, bûta (prakr. bûdo), part. præt. af भू, bû, *at være, at födes, at frembringes,* som φύτον, *en Plante,* til φύω = भू, bû. Angaaende Suff. *m,* see S. 25. At Ordet i Gotisk hedder bagms, kan let

Digitized by Google

forklares deraf, at Bû under Flexionen gaaer over til Bav, og v jævnligen bliver til *g*. I det tydske baum er Labialen kommen tilbage. Bopp — v. Gr. S. 1123 — mener, at bag-ms egentl. betyder *den voxende,* af बृह्, bṛh, *at voxe.*

baga I., f. *en flau, smaglös Vise; 2. en Dumrian.* Sml. hindust. بك, bag, *taabeligt Snak;* پاكل, pâgal, *en Dumrian;* arab. بكل, bakala, *at före taabelig og smaglös Tale.*

baga II., 1. *hindre; 2. forstyrre, forvirre;* bagi, 1. m. *Vanskelighed; 2. Afbræk, Skade;* it. *en Modstander;* bjaga, *at forvride, at rykke af Lave;* bag-r, *uerfaren, ubehændig.* Sml. भञ्ज्, Bañǵ, *at bryde, fordærve;* hindust. بهانجى, Bâṅǵi, *Hindring;* arab. باج, baaǵa, *at forandre;* skot. bachle, *at forvride.*

bagal-l, m. *en Bispestav, Krumstav.* Sml. वक्र, vakra, adj. *krum, böiet,* ell. भङ्गुर, Bangura, id.; gæl. bachall, *en krum Hyrdestav;* lat. baculus, *en Stav.*

baggi, m. *Dragt, Byrde, Bylt paa den ene Side af Klövsadelen.* Sml. वह्, vah, *at bære, bringe, före.*

bak, n. *Ryg, Bag.* Sml. पश्चात्, paśćât, *bagved, mod Vest;* vedisk पश्च, paśća, id.; beng. pâčе, *bag, bagved;* paśćât, id.; Zend [Zend script], paśna, *Ryg, Bag.* Journ. Asiat. IV. S. T. VI. p. 157; pers. باختر, bâkter, *Vest;* باز, bâz, *tilbage;* eng. back, *Ryg;* lth. pakalà, *Ryg;* ltt. pakkał, *bagved;* osset. faśtie, *bagved, efter;* gr. βεκκεσεληνος, *som har Maanen* (σεληνη) *bag sig;* holl. achter, præp. *bag.*

baka, *bage.* Sml. पच्, pać, *at koge, at bringe til Modenhed;* भज्, Baǵ, *at koge;* भक्षाकार, Bakśâkâra, ell. भक्ष्यकार, Bakśjakâra, *en Bager.* Amarakośa p. 209; Zend pać, *at koge,* it. *at opbrænde;* hindust. پكانا, pakânâ, *at koge;* arab. طبخ, ṭabaḱa, id.; beng. pâk karan, id.; russ. pećj (pekú), *at bage, stege;* pekárj, *en Bager;* oldht. bachan, *at bage;* n. dial. baka, *at opvarme;* bökje, *udkoge i Lud;* hebr. אָפָה, áṕâh, *at bage.*

bakki, m. *Flodbred, Rand.* Sml. बक्, bak, *at hælde;* n. n. *Bakke, en Hælding, Skraaning.*

bákn, f. og n. *grovt, uskikket Værktöi.* Sml. वंक्, vaṅk, *at være kroget, ussel,* eller see baga II.

bákna, *vinke til, give Vink, Tegn.* Sml.? इङ्ग, inga, m. *et Vink, et Tegn;* beng. ingit, id.; oldht. bauhan, *Vink, Tegn;* ags. beacen, id.

bal, n. *Balg, Skede.* Sml. वल्ल्, vall, *at skjule, bedække;* वल्ह्, valh, id.; pers. باله, bâleh, *en Sæk;* got. balgs, id.; ital. bolgia, id.; holl. pel, *Skal, Bælg.* Sml. belg-r.

bál, n. *Baal, Fyr;* bálast, *blusse op.* Sml. भाल, Bâla, m. *Lys, Skin;* hindust. بلنا, bal-nâ, *at brænde;* بالنا, bàl-nâ, *at lyse, antænde;* afǵ. بلول, bala-val, *at lyse;* russ. palítj, *at brænde;* eng. dial. bal, *en Flamme,* Hall. Sml. glóa.

bala, *at ernære sig med Möie.* Sml. बल्, bal, *at leve,* it. *contristari?* Westerg.; slav. bol-jæti, *at plages af Smerte;* n. dial. bàl, *Möie, Besvær;* pæle, *at anstrænge sig.* Sml. böł.

bali, m. *en Höi, en lille Forhöining paa en jævn Mark;* beyla, f. *en Bulk,*

Pukkel. Sml. बल, bala, *Tykkelse, Storhed;* pers. بالا, bâlâ, eller باله, bâleh, *Top, vertex, fastigium.* Sml. bóla.

bálk-r, m., 1. *Skillerum mellem Baasene i en Koestald.* Sml. फलक, þalaka, m. og n. *en Planke, en Bænk,* af फल्, þal, *at klöve, skille ad;* 2. *en Bog* (Afsnit) i Loven. Sml. वर्ग, varga, n. 1. *et Capitel, en Bog, et Afsnit;* 2. *en Folkestamme* = hind. برك, barg = bolk i n. dial. Christie. Udledes af वृज्, vrģ, *at holde tilbage, udelukke, rense;* russ. бóловъ, *Rum imellem to seilbare Floder;* nygr. βέργα, *en Stribe;* eng. dial. balk, *en uplöiet Strimmel mellem Agre,* Hall.; sv. dial. balk, id.; ital. porca, id.; prace, id.; (sp. amelga, id.).

balld-r, 1. *tapper, stærk;* 2. *skjön og veldannet;* ball-r, *tapper, drabelig;* valld ell. völld, n. *Magt, Herredömme;* velldi, n. id. Sml. बल, bala, *stærk, kræftig, kjek;* बलगा, balaģâ, f. *en herlig, skjön Qvinde;* beng. bal, *Styrke;* pers. والان, vâlân, *tapper, krigersk;* arab. بال, bâl, *Mod;* lth. waldyti, *en Hersker;* ltt. waldît, *at herske;* got. balþs, *dristig;* valdan, *at herske;* t. gewalt, *Magt, Vold;* lat. validus, *stærk;* ital. baldo, *kjek, dristig;* hebr. בַּעַל, ba'al, *Herre;* n. d. bella, *at udholde, at formaae.*

bambur, m. *Vandkumme, stort Fad* ell. *Kar.* Sml. hindust. بنبا, bambâ, *en Brönd.*

bamsi eller **bángsi** eller **bángi**, m. *en Björn.* Sml. भञ्ज्, ƀanģ, *at sönderbryde, ödelægge.*

bana, *dræbe;* ben, n. *et dödeligt Saar.* Sml. वन्, van, *at slaae, saare;* i Zend: *ödelægge, tilintetgjöre.* Yaçna p. 443, not.; gr. φόνος, *Mord;* eng. bane, *Gift;* got. bani, *et Saar;* eng. dial. bayn, *en Morder;* n. dial. bana, *at döe ud* (om Planter).

band, n. *Baand*, see binda.

banda eller **benda**, *vinke, give Tegn.* Sml. भण्ड, ƀanḍa, *en Comediant, en Spasmager,* af भण्ड्, ƀanḍ, *spöge, spotte;* beng. ƀendân, *at gjöre Miner, Gebærder;* got. bandvjan, *betegne, antyde.*

bánga, *banke, stöde;* böngun, f. *Fuskerie;* baung, f. *en stor Klokke, til at slaae paa med Hammer.* Sml. hindust. بهونكنا, ƀonk-nâ, *at banke* (en Nagel ind); arab. بكع, baka'a, *at slaae gjentagne Gange;* ltt. bunkêt, *at mörbanke;* holl. bonzen, *at banke, banke paa;* eng. bang, *at prygle.*

bángi eller **bángsi**, see bamsi.

bann, f. *Bane, slagen Vei.* Sml. पथन्, paťan, m. eller पथिन्, paťin, under Flexionen पन्था, panťâ, m. *en Vei,* af पथ्, panť, *at gaae, reise;* osset. fandag, *en Vei;* ags. pãð, id.; t. pfad, id. Sml. fant-r.

banna, *forbyde;* see blinda og meina.

bar, see bera I.

bára, f. *Bölge.* Sml. beng. baraḍeu, *en Bölge.* D'Roz. Man tör vel ikke sml. वारि, vâri, n. *Vand?*

barátta, f. *Kamp, Slag;* see berja.

barð, n. *fremstaaende Rand, Kant;* barði, m. *et Skjold;* borð, n. id.; barm-r, m. *Rand, Kant;* borði, m. *Bræmme, Kant;* bárur, *det Yderste af Osteskorpen.* Sml. वरत्, varat, part. præs. n. af वृ, vṛ, *at beskytte, bevare;* hindust. بار, bâr,

Digitized by Google

Kant, Rand; پرده, pardah, *et Gardin;* persisk پره, perreh, *Kant, Rand;* — फर, ṕara, n. *et Skjold.*

barjel, n. *et rundt Kar, en Tönde.* Sml. वारि, vâri, f. *en Vandkrukke,* stor eller liden; eller Ordet kommer maaskee af bera, q. v.

barki, m. *Strube;* see kverk.

bark-r, m. *Baad, Barke.* Sml. hind. بهر, ƀar, *en stor Baad;* osset. balaǵ, *en Baad;* russ. barka eller várka, id.; gr. βάρις, id.

barm-r I., m. *Barm, Skjöd.* Sml. भृ, ƀr, *at bære;* pers. بر, ber, *Barm, Skjöd;* oldht. baram, id.; got. barms, id.

barm-r II., *Rand, Kant;* see barð.

barn, m. *Barn;* bör, m. *en Sön.* Sml. भृ, ƀr, *at bære, at underholde;* hind. بار, bâr, *et Barn;* ltt. bêrns, id. Sml. bur I.

bart, n. *Skjæg.* Sml. वृ, vr, *at bedække,* ell. वर्द्धन, varddana, adj. *groende, voxende,* af वृध्, vrđ, *at voxe;* पर्द्द, pardda, m. *en Haarmasse;* pers. بروت, byrût, og hind. barût, *Moustacher, Skjæg paa Overlæben;* russ. borodá, *Skjæg;* slav. bradá, id.

bárur, see barð.

bás, m. *en Baas.* Sml. भव, ƀava (Nom. bavas), *Opholdssted;* वास, vâsa, m. id.; hindust. باس, bâs, id.; pers. بازه, bâzeh, *et trangt Sted mellem to Mure;* beng. bâs, *Standsning.* D'Roz; bâs karan, *at boe, logere;* eng. hoose, *en Koestald.*

basa, *anstrænge sig;* pjasa, id.; bisa við, *at tage fat paa noget af alle Kræfter, men paa en forkeert, ubehændig Maade;* bössur, f. pl. *Fuskerie i at forfærdige Noget;* bastl, n. id. Sml. पेष्, peś, *stræbe med Flid.* Sml. bjaka, bjást-r.

bast, n. 1. *Bast;* 2. *Tömme, Bidsel;* 3. *grovt og aabent Töi.* Sml. (पाश, pâśa, m. *Toug, Snor, Baand,* af पश्, paś, *at binde*) pers. بستن, besten, id., hvilket laaner Formen af بندن, benden, i samme Betydning. I Zend [Zend], baśta, *bunden,* ifölge Bopp's Mening — v. Gr. S. 102 — for batta, der igjen staaer for banta, af banđ = बन्ध्, banđ, *at binde;* sv. dial. basta, *at binde.* Sml. S. 72.

bastl, see basa.

bati, m. *Forbedring;* batna, *forbedres;* betr, *bedre;* best-r eller bazt-r, *bedst;* bot, f. *Forbedring;* bœta, *at istandsætte.* Sml. (भद्र, ƀadra, *lykkelig, fortrinlig, bedst,* af भन्द्, ƀand, *at være lykkelig, god;* वर, bara, *bedst, fortrinlig;* beng. ƀadra, *god;* ƀadna, *bedst, fortrinlig*); ell. वसु, vasu = Zend vôhu, *god,* vahjas, *bedre,* vahista, *bedst;* pers. به, بهتر, بهترين, bih, bihter, bihterîn, *god, bedre, bedst;* got. batan, *at være god;* bat-s, *god;* eng. dial. bette, *god;* holl. baten, *at gavne, nytte.*

bát-r, m. *Baad.* Sml. पोत, pota, m. og f. *en Baad, et Skib;* वाधू, vâđû, f. id., af वह्, vah, *at bære, före;* hindust. بوت, pôt, *en Baad;* bot, id. D'Roz; ital. batello, *en liden Baad;* pol. bat, *en Baad.*

baug-r, see buga.

bauk, n. *Famlen med, Fusken med noget.* Sml.? वंक्, vaṅk, *at være kroget, slet,* it. *at böie.*

bauk-r, m., see budk-r.

Digitized by Google

baulí, m. *en Tyr*, see boli.

baun, f. *en Bönne*, *Ert*. Sml. hindust. بن, bun, *Kaffee*, förend den bliver malet, thi först da kaldes den kahve; arab. بنّ, bunn, *Kaffeebönne*.

baung, see bánga.

baur-r, see bur-r.

bausn, f. pl. **bausnir**, *de forreste Finner paa Haifisken;* synes sammensat af ba (= प्र, pra, *for*, *foran*) og वह्, vah, *at före*. Sml. uggi, bog-r.

baust, f., see bust.

bauta, *at slaae, fælde*. Sml. बध्, bad', *at dræbe*.

beð, n. *en Seng*. Sml.? पेचक, peċaka, m. *en Seng;* osset. vaf, *en Seng;* oldht. betti, n. id.; got. badi, id.

beðja, f. *en Hustrue*, af beð. Sml. वधू, vad'û, eller बधू, bad'û, f. *en Hustrue* (af बन्ध्, band', *at binde*).

beiða, see biðja.

beimar, m. pl. *Krigere*, *Stridsmænd*. Sml. भीमर, bîmara, m. *Krig*, *Kamp*, af भीम, bîma, *Frygt;* pers. بهمه, byhmeh, en Benævnelse paa *dygtige Mænd* (*agnomen virorum strenuorum*. Meninski); slav. boi, *et Slag*.

beina, *at være behjælpelig, gjöre færdig*. Sml. (वन्, van, *at være behjælpelig*), ell. भज्, bag, *at tjene*, *opvarte*.

bein-n, adj. *lige*, *snorret*. Sml. पाङ्क्त, pàṅkta, adj. *værende i een Linie*, *i een Rad*, af पङ्क्ति, pankti, f. *en Linie*.

beisk-r (for **beitsk-r**), see bita.

beita I., 1. *at krydse;* beit, n. *et Skib* (poët.). Sml.? भिद्, bid, *at bryde*, med Hensyn til Coursens idelige Afbryden; 2. *at bruge*. Sml. विध्, vid', *at styre*, *dirigere*.

beita II., *græsse;* beita, *sætte Madding paa Krogen;* beitt-r, *skarp;* see bita.

beita III., see veiða.

bekki, m. *et Skib* (poët.). Sml. वह्य, vahja, *et Redskab til at före noget i* (*a convoyance of any sort*. W.), af वह्, vah, *at före*.

bekkjast, *at narres med En, drille En*. Sml. वञ्च्, vanć, *at skuffe*, *narre*.

bekk-r I., m. *en Bænk;* er det t. bank, der af Pott — II. S. 225 — sml. med ital. panco = fr. planche, lat. planca, af planus. Sml. flak.

bekk-r II., m. *en Bæk*. Sml. वह, vaha, m. ell. वहा, vahâ, f. *en Elv*, *Flod;* hindust. بهنا, bah-nâ, *at flyde;* gr. πηγή, *en Kilde;* oldht. bah, *en Bæk;* n. d. bekk, *en Bæk*, it. *Brönd*.

bekkri, m. *en Vædder*. Sml. hindust. بکرا, bakrâ, *en Gedebuk;* beng. bakrâ, id.; bakrî, *en Geed*.

belg-r, m. *Bælg*, *Blæsebælg*, *Lædersæk*, *Bug*, *Vom;* beli, m. *Mave;* see bal. Sml. endvidere hindust. پيٹ, peṭ, m. *Mave*, *Vom;* (ṭ gaaer ofte over til l).

belja, f. *en Koe*, kommer enten af beli, eller staaer i Forbindelse med boli, q. v., og hindust. بیل, bail, *en Oxe*.

bella, *at stöde mod noget, saa det smelder;* bjalla, f. *en Bjælde*, *en liden Klokke;* bylja, *at gjenlyde, skralde*. Sml.? व्यध्, vjad', *at slaae*, *stöde;* russ. било, *Knevel i en Klokke;* n. dial. bædl, id.; bjödla, *Bjælde*.

belta, *at omgjorde;* belti, n. *et Belte*. Sml. वल्, val, *at omringe*, *omgive*.

ben, n., see bana.

benda I., *at böie;* vind-r ell. vinn-r, adj. *böiet*, *vindskjæv*. Sml. बन्धुर, band'ura, adj. *böiet*, *krum;* विनत,

Digitized by Google

vinata, *böiet*, *kroget*, af वि, vi, præfix, og नम्, nam, *böie;* hindust. بندا, benda, *kroget;* n. dial. vind, *skjævböiet.*

benda II., *vinke;* see banda.

bengil-l, m. *skjævbenet.* Sml. वंक्, vank, *at være böiet, krum.*

ber I., n. *Bær* (Frugt), af bera, q. v., ell. sml. फल, pala, n. *Frugt* (af enhver Plante); hindust. بر, par, id.; beng. bâr, id.; oldht. beri ell. peri, *Bær;* got. basi, id.; hebr. פְּרִי, peri, *Frugt.*

ber II., adj. *bar, blot, nögen.* Sml. pers. برهنه, byrehneh, *nögen,* subst. *klar Himmel;* hindust. برهنه, barahnah, *nögen;* beng. barjita, *tom;* ags. bar, *nögen;* ltt. bâris, *forældrelös.*

bera I. (ber, bar, borin-n), *at bære;* bar, n. *Knop, Öie paa Træer (gemma);* bör, m. *en Bærer;* börur, f. pl. *en Bærebör;* bær, adj. *taalelig;* vær, id. Sml. भृ, bṛ, *at bære;* भार, bâra, *et Aag,* hvormed Byrden bæres; Zend [Zend], bere, *at bære.* Journ. As. IV. S. T. V. p. 292; oldpers. [cuneiform], bar, id. Benf. Gl.; nypers. بردن, byrden, id.; got. bairan, id.; gr. φέρ-ειν, id.; ltt. behre, *en Bærebör;* hebr. פָּרָה, parah, *bære;* arm. բարնալ, parn-al, id.; բերել, per-el, id.

bera II., f. ell. **birna**, *en Hunbjörn;* björn, m. ell. bersi, m. *Hanbjörn,* tör have erholdt Navn af भारि, bâri, m. *en Löve* (af भृ, bṛ, *at true;* part. præs. भृणान्, brṇân, *truende*), ved en Forvexling, analog med Forvexlingen mellem Elephant og Kameel (see ulfaldi); russ. berlóg, *et Björneleie;* got. bjari, n. *et Dyr.* Sml. bersi.

berg, n. 1. *Hjælp, Redning;* 2. *et Bjerg;* bjarga, *at redde;* björg, *Bjerg;* borg, f. *et Slot, en Stad;* byrgja, *at skjule, tilhylle;* byrg-r, m. *Selvtillid.* Sml. वृ, vṛ, *at beskytte, værne, skjule, forsvare;* वृह्, vṛh, *at skjule;* वृच्, vṛć, id.; वृज्, vṛǵ, id. (पर्, paru, m. *et Bjerg*); oldpers. beri... *servare.* Z. f. K. d. M. 6., S. 463; hindust. پهاڑ, pahâṛ, *et Bjerg;* بیڑهنا, beṛh-nâ, *at omgive med et Hegn;* sml. byrgi, *en liden omgjærdet Plads;* osset. bru, *en Fæstning.* Rosen, S. 395; pers. برج, byrǵ, *en Fæstning, Borg, Taarn;* armen. բերդ, pert, id.; gr. πύργος, id.; got. baurg-s, id.; oldht. puruc, id.; men perac, *et Bjerg;* got. bairgan, *at skjule, beskytte, opholde;* eng. dial. burwe, *at forsvare;* sp. albergue, *Tilflugtssted, Herberge.* Det zendiske [Zend], barešnu, *en Höide* — Journ. Asiat. IV. S. T. VII. p. 123 — hörer maaskee ogsaa hid, saavelsom det græske περγαμον; russ. beréćj (beregu), *at bevogte.* Benfey — I, 1. S. 589 — sml. स्फुर्च्छ्, spurćć, *at udbredes, at svulme.*

bergja, *at smage, lippe af;* bragð, n. *Smag.* Sml. पृच्, pṛć, *at beröre,* ell. maaskee रग्, rag, *at smage;* ags. byrgean, *at smage.*

berja, *at slaae, prygle;* börvar, m. pl. *bevæbnede Krigsfolk;* barátta, f. *Kamp, Slag.* Sml. बर्ह्, barh, *at slaae, dræbe;* slav. vrak, *Tærskning;* georg. ბრძოლი, brdzoli, *Kamp, Slag;* skot. bargane, *en Fægtning;* barrat, *et Slag;* berry, *at slaae,* it. *at tærske Korn;* ltt. pêrt, *at prygle;* pol. berda, *en*

Digitized by Google

Næsestyver; lat. ferire, *at slaae;* nygr. βαρεῖν, id.; n. dial. bare, *tærske Korn*, it. *at slaae*, *banke;* berja, *at tærske.*

berir, see böruð-r.

ber mér, 1. *jeg bör;* 2. *tilkommer mig.* Sml. वर्, bara, adj. *bedst, fortrinlig;* वर्, vara, id., it. subst. m. *indstændig Bön og Paalæg om at foretage Noget;* rad. वृ, vṛ, *at vælge, at tjene.*

bersi, see bera II.; fres, m. *en Björn.* Sml. ऋक्ष, ṛkśa, m. id.; osset. ars, *en Björn*, Rosen S. 394.

bestia, f. *et Dyr*, er formeentlig indkommet fra det Latinske, men staaer i al Fald i Forbindelse med पशु, paśu, m. *et Dyr.*

betla, *betle, tigge;* see biðja; med mindre man turde sætte det i Forbindelse med भिक्ष्, ƀikś (= aƀi + ikś), *at betle;* eng. beg, *at begjære;* hebr. בִּקֵּשׁ, biqqeś, id.

betr, see bati.

beygja, see buga.

beyg-r, m. *Angest, Frygt.* Sml. भीषा, ƀîśâ, f. *Forfærdelse*, af भी, ƀî, *at frygte;* pers. og hindust. باك, bâk, *Frygt;* hindust. بهاگڑ, ƀâgaṛ, *Flugt;* lth. bijoti, *at frygte;* ltt. bît, id. Sml. feikn.

beygsl, n. *Bidsel*, *Tömme;* kan maaskee udledes af buga, q. v., men sml. dog ogsaa hindust. باگ, bâg, *Bidsel*, *Tömme.*

beyla, f. *en Pukkel*, *en Bulk;* see bali.

beysin-n, see feit-r.

beysta, see buska.

beysti, see bog-r.

bi, n. *en Bie.* Sml. भ, ƀa, n. *en Bie;* Pali: ƀingo, *en Bie.* Essai, p. 159; hindust. بڑ, ƀaṛ, id.; ltt. bitte, id.; lth. bittė, id.; osset. bindẓe, *en Flue;* mutbindẓe, *Honningflue, Bie;* ital. pecchia, id. Pott udleder lat. api-s af पी, pî = पा, pâ, *at drikke; den Drikkende, Honningsugende;* den kaldes ogsaa i Sanskr. मधुप, maďupa, *honningdrikkende.*

bjaga, see baga.

bjaka, *at slide og slæbe.* Sml. बेह्, beh, *at anstrænge sig.* Sml. basa.

bjálki, m. *en Bjælke;* sammensat (?) af bi (= अभि, aƀi, *over*) og ऋ, ṛ, *at gaae*, Causat. âraj*, *at lægge paa;* ltt. balkis, *en Bjælke.*

bjalla, f. *en Bjælde;* see bella.

bjanak, *Velsignelse.* Sml. Zend jâna, m. *Velsignelse*, *Lykke.* Zeitschr. f. d. K. d. Morg. B. 6, S. 38.

bjáni, see fáni.

bjarg, see berg; **bjarga**, it.

bjart-r, adj. *klar*, *skinnende;* birta ell. birti, f. *Lys, Skin;* birta, *bekjendtgjöre.* Sml. वृत्, vṛt, *at skinne;* वर्त्ति, vartti, f. *en Lampe*, *et Lys;* persisk پرتو, pertev, *Lys, Glands*, *Straale;* پرتاب, pertâb, *Lynen;* got. bairht-s, *klar;* n. dial. byrting, *Lynild.* Christie; bride, *at lyse*, *glindse* (som af Snee). Sml. blakki.

bjástr, n. *Bestræbelse*, *Umage.* Sml. अभ्यस्, aƀjas (aƀi + as), *at foretage sig noget med Flid.* Sml. basa.

bját, n. *hæftig Bevægelse*, af bi (= अभि, aƀi, *over*, i Grad) og वह्, vah, *at bevæge.*

bjátar, see ábjátar.

bið, f. *Ophold*, *Nölen*, *Dvælen.* Sml. बद्, bad, *at være stadig eller fast;* ell. maaskee भू, ƀû, *at være;* got. beidan, *at bie;* ags. bidan, id.;

Digitized by Google

oldht. bîtan, id.; slav. vitati, *at opholde sig, være;* bjiti, *at være;* bisti (for bidti), id.; æth. ብየተ:, bajata, *at opholde sig, bie;* pol. byt, *Tilværelse,* it. *Ophold;* n. dial. biðe, *at være tilstede.* Benfey — I. 1, S. 256 — udleder oldht. bîtan af व्यथ्, vjaf, *at være urolig.* I Oldpers. bruges bija som imperf. subjunct. af bû, *at være.* Rawl. p. 251.

biðja (bið, bað, beðin-n) ell. beiða, *at bede.* Sml. विथ्, vif ell. वेथ्, vef, *at bede;* gr. πεῖθ-ειν, *at overtale;* got. bidjan, id.

bifa, *at bevæge, ryste;* pipra, *at bæve, skjælve;* svifa, *at svæve;* vafi, m. *Tvivl;* vöflur, f. pl. id.; veifa, *at svinge, gynge;* vifla, *at forvirre;* vippa, *at svinge, dreie om;* vafra, *at flagre.* Sml. वेप्, vep, *at bæve, ryste* (neutr.); causat. *at ryste* (act.); eng. waver, *at bæve;* n. dial. beber, vevr, *som er i bestandig Bevægelse, driftig.* Sml. fifla, kvapa.

bif-r I. eller **bjór,** m. *en Bæver;* bifur, f. pl. *Bæverhale;* siges ogsaa spotviis om tykke og plumpe Been paa et Menneske. Sml. पीवर्, pîvara, adj. *tyk, plump.* Bopp, Gl.; hindust. بوائی, bivâji, *en Byld paa Foden;* پھرانا, ƀaƀr-ânâ, *at svulme op;* russ. bóbr, *en Bæver;* oldht. pipar, id.; ags. beofor, id.; ital. bevero, id.; ltt. peipt, *at svulme.*

bif-r II., m. *Lyst, Attraae,* af (?) bi (= aƀi, *over,* i Grad) og इवस्, ivas, *Iver* (ei hos Wilson, men i Wilkins gr. §. 590).

bik, n. *Beg,* synes beslægtet med feit-r, q. v. Sml. forövrigt पीतदारु, pîta-daru *(Beg-træe?), en Art Fyrretræe;* t. fichte, *Grantræe;* gr. πίτυς, id.; πευκη, id.; πίσσα, *Beg;* georg. ფისი, pisi, id.; ltt. pikkis, id.; lat. pix, *Beg;* osset. pisi, *Harpix;* ags. pic, id.; eng. dial. pik, *Beg;* eng. pitch, id.; oldht. peh, id.; slav. peklo, id.; got. peika, (ifölge Nogle) *Grantræe.*

bikar, m. *et Bæger.* Sml. पी, pî, *at drikke,* og कृ, kṛ, *at gjöre;* ital. bicchiere, *et Bæger;* gr. βῖκος, *et Leerkar* (til Viin og andre Fluida).

bil I., n. *Mellemrum, Tidsrum.* Sml.? वेला, velâ, f. *Tid, Mellemrum;* भिल्, ƀil, *at adskille;* बिल, bila, n. *en Klöft;* hindust. بيلا, belâ, *en Tid, en Stund;* slav. kvila, id.; oldht. hwîla, id.; ltt. walla, id.; got. hveila, id.; eng. while; tydsk weile; n. dial. bel, id.; skot. beal, *en Aabning mellem Höie.* Sml. hvila.

bil II. forekommer i det sammensatte Ord óbilt, *frygtlöst.* Sml. भीलु, ƀîlu, adj. *frygtsom.*

bila, *at bryde, beskadige.* Sml. बिल्, bil, *at bryde, sönderrive.*

billd-r I., m. *en Sneppert, en Piil, et Kastespyd, Plovjern.* Sml. bila og भल्ल, ƀalla, m. og n. *et Slags Piil;* ƀallî, f. *en Piil med halvmaaneformig Od;* pers. بيلك, beilek, *en tveoddet Piil;* beng. ƀelâ, *et Kastespyd;* gr. βέλος, *Piil;* pol. belt, id., it. *Kastespyd.*

billd-r II. og **bilæti,** see lita II.

binda, *at binde;* band, n. *Baand;* bönd, n. pl. *Guder;* bönd, n. pl. *Indtömmeret* (saasom Knæer, Krumholter o. s. v.) *i en Baad;* banna, *at forbyde;* bandingi, *en Fange.* Sml. बध् ell. बन्ध्, baf ell. banf, *at binde;* Zend band, id.; hindust. بند, band, *et Baand;* پھاندی, ƥândi,

Digitized by Google

et Bundt Sukkerrör (50-100 Stkr.); بنا, bin-nâ, *at strikke;* afg. پنډه, pandah, *en Bundt;* n. dial. band, *Kornbaand*, *Neg;* beng. bandi (= वन्दि, vandi), *en Fange;* osset. battun, *at binde;* armen. պնդ, pnt, *et Baand;* hebr. אַבְנֵט, abnet, *et Bælte* (for Præster); אָפַד, âpad, *at binde;* got. bindan, *at binde;* n. dial. binne, bitte, id., it. *at strikke;* part. præt. botten, *bunden.* Sml. bast.

bing-r, m. *en Dynge.* Sml.? पुञ्ज, punga, m. og n. *en Dynge.*

bjóð ell. **bjöð**, f. *Jorden.* Sml. पृथ्वी, pṛfvî, f. *Jorden*, der i Pali er gaaet over til pufu — Essai p. 83 — og udledes af पृथु, pṛfu, *breed;* eller maaskee भूत, bûta, n., et af de fem Elementer: *Jord*, *Ild*, *Vand*, *Luft* og *Æther;* i saa Fald betegner vel bjód-r, m. *Himmelen*, det sidstnævnte Element; (भव, bava, m. *Verden;* भवस्, bavas, indecl. *Himmelen*, *Ætheren*); भूतल, bûtala, n. *Jorden;* osset. budur eller bydyr, *Marken.*

bjóða (byð, bauð, boðin-n), *at byde*, *indbyde*, *tilbyde*, *befale.* Sml. बुध्, bud', *at vide;* causat. bod'aj, *lade vide;* med præf. प्रति, prati, *at byde*, *befale;* (विध्, vid', *at styre*, *regjere;* beng. bid'i, *Bud*, *Befaling*, *Bestyrelse*); got. baidjan, *at byde*, *befale;* bjudan, *tilbyde.* Sml. boð I.

bjór I., m. *Öl.* Sml. पी, pî, *at drikke;* पिव, piva, adj. *drikkende;* पयस्, pajas, n. *Vand*, *Melk;* russ. pitj, *at drikke;* pivo, *Öl;* gr. πῖνον, id.; slav. pir, *Drikken;* ags. beor, *Öl;* t. bier, id.

bjór II., m. 1. *en Bæver;* see bifr; 2. *de tyndeste Kanter af et aftrukket Skind.* Sml.? पुर्, pura, n. ell. f. *Skind;* pers. بر, bev, *en Kameelunges Skind;* n. dial. bjora, *Overlæder i Skoe og Stövler.* Christie; 3. bjór á húsi, *det överste af Gavlen paa et Huus*, som i en Trekant gaaer op til Mönningen. Sml. पुर्, pura, n. ell. f. *den övre Etage af et Huus.* De to sidstnævnte Betydninger turde dog lade sig forene ved en Derivation af अभि, abi + आर्, âra, m. *et Hjörne*, *en Krog*, *Ende*, *Yderkant.*

bir, m. *Bör*, *Medbör.* Sml. भृ, bṛ, *at före*, *bringe;* sv. börd (= भरत्, barat, *förende*), *Bör*, *gunstig Vind.*

birki, n. *Birk;* see björk.

birla eller **byrla**, *at blande*, *skjænke.* Sml.? भृ, bṛ, *at fylde;* पुर्, pur, id.; eng. dial. birle, *at skjænke.*

birna, f., see bera.

birta, f., see bjart-r.

bisa við, see basa.

bisna, adv. *meget.* Sml. भृशम्, bṛṡam, adv. *meget*, *overordentlig;* eller er maaskee beslægtet med bysn, q. v.

bist-r, adj. *vred*, *bister.* Sml. भस्, bas, *at true*, part. præs. basat.

bita (bít, beit, bitin-n), *at bide;* beisk-r, adj. *bitter*, *bedsk;* beitt-r, adj. *skarp;* beita, *at græsse*, it. *at sætte Madding paa Krogen.* Sml. भिद्, bid, *at bryde*, *dele;* विड्, viḍ, id.; arab. بضع, baḍa'a, *at klöve*, *skjære;* osset. vidon, *Mundbid i et Bidsel.* Rosen, S. 396; got. beitan, *bide.*

bjug-r, see buga.

bjöð, see bjóð.

björg, f., see berg.

björk, f. eller **birki**, n. *Birk*, *ethvert Træe, som staaer i Flor.* Sml. भूर्ज, bûrǵa, m. *en Art Birk*, der voxer i Sneebjergene, og hvis Bark bruges

Digitized by Google

til at skrive paa; osset. barse, lth. berzas, *Birk;* ltt. bêrse, id.; russ. beréẓa, id.; burák, *en Kurv af Birkebark.*

björn, see bera.

blad, n. *Blad* (paa Træer, i en Bog). Sml. बल्ल, bala, n. *Blad* (paa Træer).

blak, n. *en sagte Blæst, Viften.* Sml. hindust. پھرکنا, paṛak-nâ, *at flagre;* n. dial. blekkja, *at vifte, svæve hid og did.* Sml. flagg, blása.

blaka, f. *Skjul, Dække.* Sml. वल्, 'val, *at skjule.*

blakki eller **blanki**, m. *Glands, Klarhed, Hvidhed;* blekkja, *at blege;* blanka, *at glindse, være klar, skinnende;* blik, m. *Glands, Skin, Blik;* bligða, *at bringe til at skinne.* Sml. भ्राज्, bhrâǵ, *at skinne, glindse;* (बल्ह्, balh, *at skinne*); भ्लाश्, bhlâś, id.; भ्याश्, bhjâś, id.; (बलक्ष, balakśa, *hvid*). Beslægtet hermed er vel ogsaa पृश्न, pṛśna, som af Vedernes Commentator, Jâska, anföres blandt Navnene paa Himmelen og paa Solen; Zend [Zend], breśnu eller [Zend], brek̃nu, *Lynild.* Yaçna p. 185, not.; russ. blésk, *Glands, Skin;* ltt. blâsma, *Gjenskin;* ital. bianco, *hvid;* eng. flash, *Lyn;* pol. blask, id.; sv. blixt, id.; slav. blist-ati, *at lyne;* bliszati sjæ, id.; eng. dial. wlonke, *Glands;* n. dial. blagða, *at flamme;* braga, id.; flonkene ny, d. e. *skinnende, glindsende ny;* holl. flonkeren, *at funkle;* ags. blacern, *Lysestage;* n. d. blakkert, id.; arab. بلج, balaǵa, *at glindse, skinne, lyse.* Sml. blasa við, bragð III., bjart-r.

blanda (blend, blétt, blandin-n), *at blande.* Sml. बुल्, bul, *at blande;* hebr. בָּלַל, bal, id.; eng. blend, id., it. *at blænde;* got. blandan, *at blande.*

blá-r, see bly.

blása (blæs, blés, blásin-n), *at blæse;* blást-r, m. *Svulst, Hævelse;* blistra, *at hvisle, pibe;* blæ-r, m. *en sagte Blæst;* flapra, *at blæse fra alle Kanter;* flest-r, adj. *som fnyser med Mund og Næse;* flæsa, f. *en Luftning.* Sml. फुल्, pul, *at blæse* (hos Wilson under Ordet पुप्फुल, puppula, *Vinde i Maven*); फल्, pval, *at leve,* maaskee egentl. *at aande, puste;* beng. pulâon, *at blæse.* Mindre sandsynlig forekommer mig Bopps — v. Gramm. S. 20 og 123 — Sammenstilling mellem ध्मा, ďmâ, *at blæse,* og det lat. fla-re; t. bla-sen; got. blesan, oldht. plasan, id.; ags. blawan, id.; blæd, *Blæst;* skot. blaw, *at blæse;* eng. blow, id. Sml. blak, flagg.

blasa við, *vise sig, være ligeover for;* bles, f. ell. blesi, m. *en hvid Plet i en Hestes Pande.* Sml. भ्लाश्, bhlâś, *at skinne;* ital. balzano, *som har en hvid Plet;* eng. blaze, *Skin,* it. *Blis i Hestens Pande.* Sml. blakki.

blauð-r, adj. *blöd, qvindeagtig, frygtsom;* bleðja, *forfærde;* bleyðast, *blive bange.* Sml.? व्रीड्, vrîḍ, *at være undseelig, bly;* ell. व्यथ्, vjat, *at frygte;* skot. blait ell. blate, *undseelig, tilbageholden;* eng. bleit, id.; t. blöde, id.

blaut-r, adj. *blöd, blödet;* blótna, *at blive blöd, vædes.* Sml. hindust. پولا, polâ, *blöd;* maaskee ogsaa प्लव, plava, m. *Flyden, Dyppen,* af प्लु, plu, *flyde;* âplu, *at befugte.*

Digitized by Google

bleik-r, *bleg*, see blakki; sml. ogsaa hindust. pilâ, beng. ṕikâ, *bleg;* russ. bleknutj, *at visne;* ltt. pleekns, *bleg;* slav. bljædj, id.

blekkja, *at skuffe, bedrage;* fleka, id. Sml. beng. ƀelki, *Bedrag.* Sml. fals, vela.

bles, f., **blesi**, m., see blasa við.

blessa, see prisa.

blest-r, *læspende.* Sml. lat. blæsus, id.; slav. vlzkn, adj. *som har Vanskelighed ved at tale.*

blett-r eller **flekk-r**, m. *en Plet, Lyde;* frekna, f. *en Fregne;* sprekla, f. *Plet, Stribe.* Sml. पृषत्, pṛśat, n. *en Draabe* (Vand eller andet Fluidum), (af पृष्, pṛś, *at stænke*); bruges adjectivisk i Betydningen *spettet, spraglet*, om Hinden, i Rigveda, Hymne XXXVII, 2; XXXIX, 6; oldht. sprehha, *en Plet;* russ. brjízgatj, *at stænke;* gr. παλάσσειν, *at tilsmudse.*

bleyða, f. *en Hunkat.* Sml. hindust. بلى, billî, *en Hunkat.*

bleyðast, see blauð-r.

blið-r, adj. *blid, venlig, mild.* Sml. प्रीत, prîta, *blid, venlig*, af प्री, prî, *at behage*, ogsaa *at attraae;* gr. (kretisk) βριτυ, *söd* (Hesych.); got. bleiþ-s, *venlig.*

bligða, see blakki.

blik, m. *Skin, Blik*, see blakki; sml. derhos व्लेक्ष्, vlekś, *at see;* eller वि, vi + लक्ष्, lakś, *at see;* sv. bliga, *at stirre.*

blina, f. *en Blegn i Ansigtet.* Sml. व्रण, vraṇa, m. og n. *en Hævelse, Byld.*

blína á, *see stivt paa;* see blik.

blind-r, adj. *blind*, er maaskee sammensat af प्र, pra + अन्ध, anđa, adj. *blind;* skot. blin ell. blind, *at opköre;* hindust. بهلانا, ƀulâ-nâ, *at blænde, skuffe.* Sml. blanda.

blistra, see blása.

bljug-r, adj. *bly, undseelig.* Sml.? भीलुक, ƀîluka, *frygtsom*, eller ह्लीकु, hlîku, *undseelig, skamfuld*, eller ह्री, hrî, *at være skamfuld*, eller लज्, laǵ, *at være bly, undseelig*, med et foran tilsat *b* = वि, vi, i विलज्, vilaǵ, *af samme Betydn.*

blođ, n. *Blod;* blœða, *at blöde*, har jeg i Sanskr. og Oldn. S. 19 sammenlignet med रुधिर, ruđira, n. *Blod*, ligesom Bopp, v. Gr. S. 768; jeg anseer det nu rimeligere, at betragte det afledet af प्लु, plu, *at flyde*, hvoraf part. præs. plavat; got. bloþ, *Blod;* oldht. blôt eller pluot eller pluat, id.; skot. bluid, id.

blom, n. *Blomst;* flor eller flur, n. *Blomster.* Sml. पुल्ल, pulla (nom. pullaṁ), n. *en Blomst;* फुल्ल्, ṕull, *at blomstre;* फल्य, ṕalja, n. *en Blomst;* got. bloma, *Blomst;* ags. blôvan, *at blomstre;* skot. blaw, *en Blomst;* oldht. bluot ell. bluat, id.; pol. plon, *Blomstring;* sp. abollon ell. bollon, *en Knop til Blad eller Blomster;* eng. d. bolle, *en Blomsterknop.* Hall.; n. dial. ploming, *Blomst paa Træer og Buske.* Christie; flogga, *at grönnes* (om Skoven). Om Ordets Form see S. 25.

blom-r, m. *en Björn.* Sml. भल्ल, ƀalla, m. *en Björn.*

blossa, *at blusse, staae i Lue;* blys, n. *en Fakkel.* Sml. प्लुष्, pluś, *at brænde.*

blota (blœt, blét, blótin-n), *at offre til Afguder*, staaer maaskee i Forb. med बलिदान, balidâna, n. *Offring af Slagtoffer;* बलि, bali, m. *et Offer i Almindelighed;* Offring

Digitized by Google

af Föde til alle Skabninger, et af Hindureligionens fem store Sacramenter, bestaaende i at kaste en lille Smule Mad ud i Luften paa Husets Bagside. Ihre mener, at Ordet er beslægtet med hlaut, *Offerblod*, eftersom Snorro kalder Offerbollerne snart hlautbollar snart bloþbollar, og sammenligner derhos det lat. lutare, *at offre* = det sildigere litare, hvilket atter synes beslægtet med लुठ्, luṭ, *at fælde, slaae til Jorden;* it. *at omröres* (maaskee som Offerblodet i Bollen); got. blotan, *at dyrke.*

blotna, see blaut-r.

bly, n. *Blye*, sættes af Grimm, D. S. 203, i Forbindelse med blá-r, *blaae*. Pott — I, S. 113 — sml. म्ले, mlaj, *at visne, tabe sig*, hvoraf *bleg Farve*, som Blyets, kunde udledes; oldht. plî, *Blye;* plâo, adj. *blyefarvet, blaaagtig;* gr. μόλι-βος, *Blye;* georg. ჲრპენი, prpeni, id.

blys, see blossa.

blæ-r, see blása.

blær-r, m. *en Vædder*. Sml. प्लव, plava, adj. *hoppende, springende*, af प्लु, plu, *at hoppe*. Sml. háf-r II.

blæsma, *geil* (bruges om Faar). Sml. प्लुष्, pluś, *at brænde, at være lysten;* beng. pluś, id., it. *at elske;* n. dial. blæsma, *at have Brynde, være i Brunst;* blissen ell. bresma, *parrelysten*. Christie; eng. dial. blissom, id. Sml. brass.

blœða, see bloð.

blösk-r, m. *Skræk, Forbauselse*. Sml. भ्यस्, bjas, *at frygte.*

boð I., n. *Bud, Budskab, Befaling, Indbydelse;* boða, *forkynde;* boðan, f. *Forkyndelse;* boði, m. *en Herold*, o. s. v. Sml. बुध्, buď, *at vide, forstaae;* caus. boďaj, *at lade vide, forkynde;* बोधन, boďana, f. og n. *Forkyndelse, Underretning* (ell. maaskee वोढृ, voďr, m. *en Bærer*); hind. वोढनौं, voďanaum (af sanskr. वह्, vah), *at bære*. Sml. bjoða.

boð II., *Hav, Bölge* (poët.), staaer maaskee i Forbindelse med úðast, q. v., ell. sml. भुविस्, buvis, n. *Hav.*

boddi eller **bóði**, see böð.

bofi, m. *en Spitsbube, en Kanallie.* Sml. पापिन्, pâpin (Nom. pâpi), adj. *syndig, forbrydersk, ond*, af पाप, pâpa, n. *Synd, Bröde;* hindust. پاپی, pâpî, *en Forbryder;* eng. booby, *en Tölper;* eng. dial. fub, *at bedrage;* n. dial. bobbe ell. buv, *et Spögelse, Skrækkebilledc;* bövel, *Djævelen.*

bog-r, m. *en Bov*, den överste Deel af et Dyrs Forbeen; beysti, n., id.; bæxl ell. bæxli, n. *Brystfinne* paa Hvalfiske eller *Bov* paa större vilde Dyr. Sml. बाहु, bâha, m. og f. ell. भुज, buǵa, m. og f. *en Arm*, af भुज्, buǵ = buga, *at böie*. Naar bog-r derhos betegner *Kræfter, Styrke*, er dette vel blot metaphorisk, som lat. lacertus, hebr. זְרוֹעַ, ẓeró'a. Ellers maatte man antage det af anden Oprindelse, f. Ex. = पाजस्, pâǵas, n. *Kraft, Styrke.*

bok, f. *en Bog*, synes at komme af भुज्, buǵ, *at böie*, ligesom volumen af volvere; got. boka, *en Bog*. Eller skulde det beng. bahi, *en Bog*, være beslægtet? slav. bukji, *et Bogstav*, it. *en Bog.*

bokki, m. 1. *en Mand, stor af Væxt og stor i Aand*, it. *en stivnakket Mand;* 2. *en Gedebuk*. Sml. भग, baga, n. *Glands, Anseelse, Magt;* ell. भोगी, bogî, m. *en Fyrste*, it. *den anseeligste Mand i en Landsbye*, af भुज्.

Digitized by Google

bug, *at beskytte, at nyde;* russ. bogáćj, *en rig Mand;* ltt. baggats, adj. *rig;* sp. fucar, *en meget rig Mand;* n. dial. pukje, *en Pengemand;* bokje, *en anseelig gammel Mand;* 3. बुक्क, bukka, m. *en Gedebuk;* æth. ብሐኰ:, bahakui, id. Bopp sammenligner छग, ċaga, *en Gedebuk*, med det tydske Bock. Sml. bukk-r.

ból, see búa.

bóla, f. *en Boble;* bolgna og búlka, *at hovne op;* bolga, f. *Hævelse;* (böllt-r, m. *Forhöininger* paa en flad Jordbund; böltung-r, m. *svær, höi Söe*); bulla, *at syde, være i Kog;* böll-r, m. *en Kugle, en Bold;* folld, f. *en Bölge.* Sml. पुल्, pul, *at hæve sig som en Dynge;* फुल्, ṗull, *at blomstre*, oprindelig *at svulme*, om Blomsterknoppen, som vil til at springe ud; बल, bala, n. *Hovenhed, Tykkelse;* beng. ṗul-an, *at hovne;* ṗola, *Hævelse;* hindust. بلا, bulla, *en Boble;* پھولنا, ṗûl-nâ, *at hovne;* پھولا, ṗola eller پھوڑا, ṗoṛa, *en Byld;* پھلکا, ṗulkâ, *opblæst, hoven, en Byld;* بلتور, balṭor, *en Hævelse, Finne, liden Byld;* slav. oblo, *en Kugle;* nygr. βῶλι, id.; gr. πάλλα, *en Bold;* βολβός, *en Lög, Zwiebel;* lat. bulbus, id.; georg. ბურთი, burti, *en Kugle;* eng. bloat, *at svulme;* belly, id.; sp. bulto, *en Hævelse.* Sml. bali.

boli ell. **bauli**, m. *en Tyr.* Sml. बली, balî, m. *en Tyr*, af balin, *stærk;* beng. balad, *en Oxe;* pol. woł, id.; eng. dial. bole, billy, willy, bull, id.; n. dial. bul, id.; lth. bullus, id.; russ. vol, id. Sml. belja.

bollafleipr, see fól.

bolli, m. *en liden Skaal, en Thekop.* Sml. beng. balti, *et Trækar* for Vand, Melk o. s. v.; bâti, *et Drikkekar;* pers. پله, pyleh, *en Vægtskaal.*

bol-r, m. *Krop* af et Menneske eller Dyr, uden Hoved og Yderlemmer, *Stammen* af et Træe. Sml. बल, bala, n. *Legemet.*

bolst-r, m. og n. *en Dynge, Samling* af sammentrykte Ting, f. Ex. Tordenskyer, Hovedpuder. Sml. पोल, pola, m. *en Dynge, en Masse*, af पूल्, pûl, *at sammendynge;* बालिश, bâliśa, n. *en Pude;* pers. og beng. بالش, bâliś, *en Hovedpude;* russ. polstj, *et Tæppe af Uld* ell. *Peltsværk.* Sml. bóla.

bón ell. **bœn**, f. *en Bön*, tör vel snarere udledes af biðja, *at bede*, end sml. med बन्, ban, *at bede.*

bóndi (for **búandi**), *en Husfader, en Bonde.* Sml. भवत्, ḃavat (masc. ḃavan, *en Mand*), eg. part. præs. af ḃû, *at være.* Sml. búa.

bora, *at bore.* Sml. hindust. ṗoṛ-nâ; beng. ṗoṛ-an, *at bore;* arab. بار, baara, *at grave;* حفر, hafara, id.; pers. برمه, byrmeh, *et Boer;* بورغو, borġu, id. (if. Meninski — arab.?); russ. burávitj, *at bore;* armen. պարել, bor-el ell. փարել, por-el, id.; lat. for-are, id. Sml. for III.

borð I., n. *et Bord.* Sml. भृ, ḃṛ, *at bære*, part. præs. ḃarat, *det Bærende;* hindust. برتن, bartan, *et Fad, en Tallerken;* got. baurd, *et Bord.*

borð II., n., **borði**, m. *Bræmme*, see barð; sml. derhos वर्त्ति, vartti, f. *Enderne af et Klæde;* russ. bort,

Borde, *Bræmme;* ltt. bårksta, id.; pol. bret, id.

borða, *at spise;* vara, *Korn.* Sml. भृ, bṛ, *at nære, underholde;* भृति, bṛti, f. *Underholdning;* gr. βορά, f. *Mad;* got. baris, *Byg;* ags. bere, id.; skot. bar, id.; brede, *Forraad for Vinteren;* wraith, *Föde;* slav. brašno, id.; ltt. barrôt, *at ernære.* Sml. forði, brauð, verð-r.

bordi, m., see barð.

borg, f., see berg.

borga, 1. *at betale.* Sml. tyrk. بورج, borǵ, *Gjæld* eller *Tilgodehavende;* russ. porućátj, *at overlevere;* n. dial. borge, *laane;* 2. *at gaae i Borgen*, see berg; russ. porúka, *Caution, Borgen;* ags. borh, id.

bos, n. *et varmt tildækket Leie.* Sml. pers. پوشیدن, pûśîden, *at bedække;* hindust. پوش, poś, *Bedækning,*

bót, f. *Forbedring*, see bati.

bóta, f. eller **bóti**, m. *en Stövle.* Sml. बुड्, buḍ, *bedække, beklæde;* fr. botte, *Stövle;* sp. bota, id.; pol. bót, id., it. *Skoe.*

botn, m. *Bund.* Sml. बुध्न, budna, m. *Roden af et Træe*, it. *Dybde, Grund;* hindust. بن, bun, *Rod, Grundvold;* pers. بون, bûn, *Bund;* gr. πυθμήν, *Bund*, it. *Rod;* lat. fundus, *Bund, Grund;* oldht. bodam, id.; ags. botm, id. Benfey — I, 2. S. 92 — sml. पाद, pâda, *et Sted.*

box, n. *en Daase*, see búðk-r.

brá (præs. **bráir**), *at holde op for et Öieblik, at sagtne.* Sml. वृज्, vṛǵ, *at forlade, afholde sig fra.*

brá, f. *Öienlaag*, it. *Haarene derpaa.* Sml. वृ, vṛ, *at bedække, beskytte.* Sml. hvarm-r, brún I.

bráð I., f. og n. *den nærværende og strax paafölgende Tid;* i Sammensætn. *tidlig;* f. Ex. bráð-görr, *En, hvis Kræfter tidligen udvikles;* bráð-r, adj. *hurtig, ilsom;* brátt, adv. *hurtigen;* sprett-r, m. *hurtig Löben.* Sml. प्रवाह, pravâha, m. *en Ström*, it. *en hurtig Hest;* eller प्रातर्, prâtar og प्राक्, prâk ell. प्राच्, prâć ell. प्रगे, prage, indecl. *tidlig, om Morgenen*, f. Ex. प्रातर्भोक्तृ, prâtarboktṛ, *En, som spiser tidligen;* hindust. پربهات, prabât, *tidlig Morgen;* got. sprauto, *hurtig;* gr. πρωΐ, *tidligen;* skot. brade ell. braid, *at skynde sig;* holl. vroeg, *tidlig;* t. früh, id. Benfey — I, 1. S. 140 — sml. πρωΐ med पूर्वेद्युस्, pûrvedjus, *om Morgenen.*

bráð II., f. *Rovdyrs Fangst, Bytte.* Sml. प्रहृत, prahṛta, part. pr. af प्रहृ, prahṛ, *at angribe, tage;* lat. præda, *Bytte.* Sml. borða.

bráð III., f. *Fidt*, it. *Beg, Tjære;* bræða, *at smelte*, it. *at smöre.* Sml. भृज्, bṛǵ, *at stege, riste*, ell. प्रदेह, pradeha, m. *Smörelse*, af pra, præf. og dih, *at smöre;* fr. brai, *Tjære* til at stryge paa Skibe; n. dial. bræsla, *Smörelse.* Christie.

braga (eftir einum), *efterabe En;* bragð, n. *Ansigtstræk, Lader og Fagter;* brag-r, m. *sædvanlig Maade at gaae frem paa.* Sml. वर्च्चस्, varććas, n. *Skikkelse, Udseende*, eller प्रकार, prakara, m. *Skik, Brug, Maade;* hindust. پرکار, prakâr, *Maade, Skik;* barak, *Lader og Fagter;* پرکنا, parak-na, *at være vant til;* beng. prakâr, *Miner, Lader og Fagter, Skik, Maade;*

Digitized by Google

skot. brade eller braid, *at ligne i Skikke og Udseende, at vise sig.*

bragð I., n. *Forandring;* brigð, f. id., it. *Tilbagekaldelse af et Forbund* eller *Aftale;* bragð, pl. brögð, n. *et listigt Bedragerie;* bregða (bregð, bragð, brugðin-n), *at forandre;* breyta, id.; brjála (for brjagla), id.; bralla (for bragla?), *at begaae Ubesindigheder.* Sml. वृज्, vṛǵ, *at forlade, undlade, undgaae;* वृजन, vṛǵana, adj. *kroget,* subst. n. *Synd;* वृजिन, vṛǵina, adj. *kroget, syndig,* subst. n. *Synd, Last;* भ्रेष, bреśa, m. *Afvigelse fra Ret og Pligt.*

bragð II., n. *et Masketag eller Knude,* naar man binder eller knytter. Sml. पृज्, pṛǵ, *at forbinde;* eng. braid, *at flette, væve.* Sml. fljetta.

bragð III., n. *Reenlighed, Klarhed, Glands;* augabragð, n. *et Öieblik.* Sml. भ्राज्, bрâǵ, *at skinne, glindse;* भ्राजथु, bрâǵaṫu, f. *Glands, Skjönhed;* Zend ςξ?ξ), berez, ell. varć, *at skinne;* varećaṅh, *Glands;* hindust. بهرك, bаṛak, *Glands, Pragt;* برگهت, paragaṭ, *tydelig, klar;* arab. برق, baraqa, *at skinne, lyse;* persisk فراغ, fyrâg, og وراغ, verâg, *Glands, Skin;* afg. بريښدل, bireкdal, *at skinne, glimte;* georg. ბრწყინვალი, brṫsqinuali, *skinnende;* got. brahv, *et Öieblik;* oldht. peraht, *glimrende.* Sml. brjá, bjart-r, blakki.

bragð IV., see bergja.

bragga, *at pudse op, pynte,* see bragð III.; भ्राज्, bрâǵ, *at skinne,* i Causat. brâǵaj, *at gjöre skinnende, blank.*

bragnar, m. pl. *Krigsfolk,* it. *Folk i Almindelighed.* Sml. विराज्, virâǵ, m. *en Mand af Krigerkasten.* Sml. regin.

brag-r, m. *et Digt, et Vers, en Vise,* staaer maaskee i Forbindelse med det under braga anförte brag-r, paa samme Maade som *Vise* med *Viis, Skik, Maade;* eller kan sml. med प्रशंसा, praśaṅsâ, f. *Pris, Lov, Smiger.*

bráin-n, see frán.

brák, f. ell. **brauk,** n. *stinkende Olie;* brækja, f. *harsk ildelugtende Fedt.* Sml.? म्रक्षण, mrakśaṇa, n. *Olie;* ell. maaskee वृच्, vṛć, *at skye;* n. dial. fræk, *harsk.*

brak, m. *unyttig Anstrængelse.* Sml. वृह्, vṛh, *at anstrænge sig.*

bráka, *at knække, betvinge;* brek, n. pl. *en liden Skade, et Lyde;* sprák, n. id.; breki, m. *Söen* (poët.), fordi den bryder mod Klipperne. Sml. भञ्ज्, bаṅǵ, *at brække, knække;* lat. frang-ere, id.; n. dial. brank, *Beskadigelse.*

bralla, see bragð I.

brana, f. *en Heltinde, virago.* Sml.? प्राण, prâṇa, m. *Kraft, Styrke.*

brand, i Ordet brandásar, pl. *udstaaende Bjelkehoveder.* Sml. प्रान्त, prânta, m. *Kant, Ende;* slav. brjvno, *en Bjelke;* n. dial. brand, *Armen paa en Bue.*

brand-r I., see brenna.

brand-r II., m. *en Klinge* (paa Kaarde, Sabel, Sværd o. s. v.). Sml. परङ्ग, paranǵa, eller पराङ्ग, parânǵa, m. *Klingen* paa et Sværd ell. en Kniv; arab. برند, birand, *Sværdets Blinken* = pers. برند, berend, *Sværdets blanke og flammede* (damasce-

rede) *Overflade;* پرند, perend, id.; ital. brando, *en Kaarde, et Sværd.*

brang, n. *Stöi, Allarm.* Sml. व्रण्, vraṇ, *at give Lyd;* eng. brangle, *Kiv, Trætte.*

brasa, *at sammenlodde.* Sml. भ्रस्ज्, ƀrasǵ, *at stege;* hindust. رسانا, ra-sâ-nâ, *at lodde;* eng. braze, id.; ital. brace, *Kulild;* n. dial. brasa, *brænde, blusse.*

brass, adj. *geil.* Sml. प्रुष्, pruś, *at brænde, at være indtagen i.* Sml. blæsma.

brasta, see brjóst.

brátt, adv., see bráð I.

bratt-r, adj. *steil.* Sml. प्रह्न, prahna, *hældende;* slav. brdo, *en Höi;* skot. bra eller bray, *en Bakke;* sv. brant, *steil.*

brauð, n. *Bröd.* Sml. भरत्, ƀarat, *det Underholdende, Nærende,* part. præs. af भृ, ƀṛ, *at underholde.* (Maaskee hörer ogsaa herhen det hindust. روٹی, roti, beng. ruṭi, *Bröd;* gr. ἄρτος, id.); georg. პური, puri, *Bröd;* ags. breád, id. Sml. borða, forði.

brauk, see brák.

braut, f. *en haardtraadt eller brolagt Vei;* brautingi, m. *en Reisende;* sprett-r, m. *Bane;* brot, n. *Vadested over en Elv;* brott ell. brut ell. burt, adv. bort; brutla, *at bortbytte.* Sml. (प्रु, pru, *at gaae;* प्रोथ, proṫa, *en Reisende*); वर्त्तन, varttana, f. og n. *en Vei;* slav. bród, *et Vadested;* russ. brodjœga, *en Landstryger;* ltt. braukt, *at reise.*

bréf, n. *et Brev.* Sml.? ब्रू, brû (præs. bravîti), *at tale, fortælle;* ags. braue, *et Brev;* skot. breef, *en Hexeformular;* oldfr. bref, id.

bregða, see bragð I.

breið-r, adj. *bred, viid.* Sml. पृथु, pṛṫu, *bred,* af pṛṫ, *at sprede;* Zend 𐬞𐬆𐬭𐬆𐬚𐬎, pereṫu, *bred;* 𐬠𐬆𐬭𐬆𐬰, berez, *Bredde* — Journ. asiat. IV. S. T. V. p. 271 —; fratańh, id., Yaçna Nott. p. 20; georg. ფართო, parṫo, *bred;* beng. brihat, *bred* (= वृहत्, vṛhat); hindust. بڑا, baṛâ, id.; بڑای کرنا, beṛâî karnâ, *at prale;* n. dial. gjera se brei, id.; nygr. φαρδύς, *bred;* got. braids, id.

breima, f. *en Hunkat, som löber gal.* Sml. भ्रम्, ƀram, *at löbe om, at hvirvle.*

breingla, *at slaae Buler i, at give Stöd.* Sml. व्रण्, vraṇ, *at saare;* slav. rana, *et Saar.*

brek, breki, see bráka.

brellin-n, adj. *som kan paatage sig hvilken somhelst Skikkelse;* brellur, f. pl. *Forslagenhed,* synes ved Assimilat. at være kommen af breglin og breglur; see bragð I.

brenna (brenn, brann, brunnin-n), *at brænde;* brand-r, m. *en Brand.* Sml. भृ, ƀṛ (præs. ƀṛṇâti), *at brænde* (Eichhoff); beng. porâna, id.; hind. बर्नौं, baranaum, id.; got. brinnan id.; ags. bernan, id.; bärnan, *at opbrænde.*

brest-r, m. *Knagen, Bragen.* Sml.? स्पुर्ज्, spurǵ, *knalde, tordne.*

bretta, *at böie tilbage, brette;* brott, n. *Fold paa Klæder;* ferð, f. id.; hindust. پرت, parat, *en Bret, en Fold.*

breyskja, *at stege, at bage noget til det bliver skjört;* rist, f. *en Stegerist.* Sml. भृज्, ƀṛǵ, eller भ्रस्ज्, ƀrasǵ, *at stege;* रिज्, riǵ, id.; ऋजीष, ṛǵîśa, n. *en Stegepande;*

pers. برشتن, byrysten, *at stege, riste;* gr. φρύγειν, *at stege;* lat. frigĕre, id.; slav. pragiti, id.; eng. parch, id.; fry, id.; n. dial. bræsa, id. Sml. brugga.

breyta, see bragð I.

brjá, *at lyne.* Sml. भ्राश्, bhrâç, *at skinne;* Zend breśnu ell. breknu, *Lyn* — Yaçna I, p. 185 —; pol. brzask, *Skin, Glands;* hebr. בָּרָק, báraq, *at lyne;* arm. վառել, vra-l, *at blusse op.* Sml. bjart-r og bragð III.

brjála, see bragð I.

brigð, see bragð I.

brík, f. *en med Maling eller udskaaret Arbeide prydet Tavle eller Bret.* Sml. bragð III. samt pers. برك, berg, *en Prydelse;* arab. برقش, barqaśa, *at male med brogede Farver;* eng. dial. prink, *at pynte, at klæde smukt;* skot. preek, *at bryste sig, især af sin Pynt.*

brim, n. *Brænding, Havbrusen, huul Söe;* brimi, m. *flammende Ild;* brimir, m. *Sværd.* Sml. भृमि, bhṛmi, m. *en Havhvirvel;* भ्रम्, bhram, *at fare rundt, at hvirvle;* ags. brim, *Havet;* hebr. רַעַם, ra'am, (Havets) *Brusen.*

bring-r, m. *en liden Höi.* Sml.? व्रण, vraṇa, m. og n. *en Hævelse, en Byld.*

brjonar, *Mænd?* (poët.). Sml. भरु, bharu, m. *en Herre, Ægtemand,* af भृ, bhṛ, *at underholde.*

brjóst eller **brysti**, n. *Bryst;* brasta, *at bryste sig, braute.* Sml. उरस्, uras, n. *Bryst;* slav. prsi, id.; russ. pérs, id.; got. brusts, id.; holl. borst, id. Sml. Bogstavovergangen i det spanske urce = brezo, *en Art Rosmarin.* Det oldn. brjóst betyder ogsaa *Værn, Beskyttelse,* og tyder paa en Forbindelse med var I., q. v.

brjóta (bryt, braut, brotin-n), *at bryde;* bryðja, *at tygge med Begjærlighed;* brytja, *at hugge eller skjære istykker.* Sml. भिद्, bhid, *at bryde, slide istykker* (ell. रुज्, ruǵ, *at böie, bryde*); pers. بريدن, byrîden, *at skille ad;* slav. prati, id.; hebr. פָּרַד, ṕarad, id.; georg. ვბერთყ, w-bertq, *jeg bryder* (Liin eller Hamp); n. dial. braate, *at knuse den törre Stængel* (paa Liin eller Hamp).

bris, n. *den Ujævnhed, som et lægt Beenbrud, Overskjærelse af en Sene o. dsl. efterlader.* Sml.? रिष्, riś, *at beskadige,* eller व्रश्च्, vraść, *at skjære;* slav. vraska, *en Rynke;* beng. brîs, *at saare, beskadige;* ltt. brûze, *et Ar.*

brising, see men.

brixla ell. **brigzla**, *bebreide;* brigzli, *Skam.* Sml. भृ, bhṛ, *at dadle;* eng. dial. braid, *en Bebreidelse;* skot. brag, *at bebreide.* Sml. fría.

brodd-r I., m. *det Förste, den förste Deel,* f. Ex. af Sommeren; it. *den Melk,* Fruentimmer og Hundyr give i nogle Dage *för og efter* at de have födt. Sml. प्रथम, prathama, *den förste;* gr. πρῶτος, id.

brodd-r II., m. *en Spids, Brod, Piil, Spyd.* Sml.? प्रदर, pradara, m. *en Piil,* af प्र, pra, præf. og दृ, dṛ, *at splitte, sönderrive;* skot. prod, *et spids Redskab.*

bróðir, m. *Broder.* Sml. भ्रातृ, bhrâtṛ, m. *Broder;* pers. برادر, byrâder, id.; afg. ورور, vror, id.; Zend brâtar, id.; slav. brati, id.; lat. fra-

Digitized by Google

ter, id.; n. dial. bror, id.; got. broþar, id. I nordiske Runeindskrifter: buruður (accus.), Liliegren R. U. Nr. 39, 51, 65, 91, 781, 806 o. fl., buroður, ib. 248, boroður, ib. 897, byryþr (nom. pl.), ib. 485, biruþr, ib. 780.

brók, f. *Buxer, Beenklæder.* Sml. वृ, vṛ, *at bedække;* mlat. bracca, *Beenklæder;* ags. bróc, id.; holl. broek, id.

brok, n. *en Sammling af tykke Skyer,* som trække sig langs med Bjergaasene; floki, n. *en tyk Skye.* Sml. व्रज, vraǵa, m. *en Skare, en Mængde,* af व्रज्, vraǵ, *at gaae, reise;* pol. bróg, *en Dynge.* Nirukta p. 7 anförer vraǵa blandt meǵanâmâni eller Skyebenævnelser.

brokka, *at gaae i tungt Trav, skumpende Fart.* Sml.? det nysnævnte vraǵ eller भ्रेष्, bres, *at gaae, at bevæge sig.*

brosma, f. 1. *Affödninger af alle Slags Flynder,* medens de endnu ere ganske smaae; 2. *en Art Torsk (gadus dorso dipterygio).* Sml. प्रस्, pras, *at föde Unger;* (प्रोष्ठ, prośṭa, m. og f. *en Art Karpe (Cyprinus Pausius.* Ham.))

brot I., n. *Vadested over en Elv;* see braut.

brot II., n. *Fold paa Klæder;* see bretta.

brott, adv. *bort;* see braut og sml. det tydske weg, *Vei,* og adv. *bort;* pers. برد, berd, *væk! pak dig!*

bru, f. *en Broe;* bryggja, f. *Brygge, Skibsbroe.* Sml. Zend ...., peretu, *en Broe,* Yaçna p. 515. Sml. ogsaa braut; lth. brukkas, *Steensætning (stratum lapideum);* ltt. brugge, id.; pol. bruk, id. I denne Betydning synes bru jævnligen at staae i Runeindskrifter, hvor det f. Ex. hedder: Liliegren Nr. 502: Ulmi × lit × risa . stin . þina . uik × bru × þisi . iftir . Iru × faþur . sin o. s. v.; 386: Knutr i Vik han sum lat i stain rita uk bro kara iftir faþur o. s. v.; 378: Raknilfr lit kirva bru þisi iftir Anunt o. s. v. (ikke omtalt stain); 312: Kinluh o. s. v. lit keara bru þesi auk raisa stain o. s. v. Saaledes bruges Ordet brolægge endnu i Betydningen: *at belægge med Steen, steensætte.*

bruða eller **bruð-r**, f. *en Brud,* it. *Qvinde, Pige* (poët.). Sml. प्रौढ, prauḍa, adj. *fuldvoxen, selvtillidsfuld, gift,* af प्रवह्, pravah, *at före, at bringe bort;* ऊढा, ûḍâ, f. *en Brud;* वोढृ, voḍṛ, m. *en Brudgom;* hindust. بر, bar, *en Forlovet, en Brudgom;* برات, barât, *Bryllup;* slav. braćiti sjæ, *at gifte sig;* got. bruþs, f. *Brud.* Benfey — I, 2. S. 106 — udleder Ordet af प्री, prî, *at elske.*

brugga, *at brygge Öl.* Sml. breyskja, it. hindust. پره, pareh, *Suppe;* skot. brew eller broo, id.; tydsk brühe, id.; ltt. brûwêt, *at brygge.* See Grimm, Diphth. S. 205.

bruk, n. *visse* (ikke flydende) *Tings Udvidelse ved Gjæring,* it. *Hovmod.* Sml. वृह्, vṛh, *at voxe, at tiltage.*

bruka, *at bruge.* Sml. भुज्, bhuǵ, *at nyde, spise, bruge;* hindust. پروجن, parôǵan, *Brug;* eng. dial. prog, *Föde;* got. brukjan, *bruge.*

brum, n. *Træernes Löv og Blade.* Sml. बर्ह, barha, m. og n. *Löv;* वर्ह,

Digitized by Google

varha, id.; n. dial. bar, *Naaletræers Blade.*

brum-r, m. *Tid.* Sml. भ्रम्, ƀram, *at gaae rundt, hvirvle.* Sml. περίοδος, *Tidsrum;* περιπτόλεμος ἐνιαυτός.

brun, n. *Tumult.* Sml. भ्रण्, ƀraṇ, *at give Lyd.*

brún I., f. *Öienbryn;* brýn, n. pl. *Öienbryner.* Sml. भ्रू, ƀrû, f. id. (af aƀi + ruh, *at voxe omkring*); russ. bróvj, id.; eng. brow, id.; gr. ὀφρύς, id.; nygr. φρύδι, id.; oldht. brawa, id.; pol. breu', id.

brún II., f. *den yderste Kant af en Ting;* er maaskee en billedlig Anvendelse af Foregaaende. Ellers tilbyder sig til Sammenl. प्रान्त, prânta, m. *Kant, Bord, Rand* (egentl. *Forende*).

bruna, *at fare frem med Fart;* brunn-r, m. *en Kilde,* it. *en Brönd.* Sml.? प्रहि, prahi, m. *en Brönd,* af प्रहृ, prahṛ, *at bringe frem;* gr. βρύειν, *at sprudle frem;* slav. brjæti, id.; russ. prud, *en Brönd;** got. brunna, id.; ags. burna, id.; eng. brun, *en Bæk;* (ital. borro, *en Gröft*); n. dial. purla, *sprudle, vælde frem.* Grimm's Mening — d. Gr. III. S. 387 — at Ordet kommer af brenna, *fervere, æstuare,* synes mig mindre rimelig.

brund-r, m. *Faarenes Parredrift;* brýna (for brunja), *at ægge, at tilskynde.* Sml. भ्रूण्, ƀrûṇ, *at attraae, have Lyst til, længes efter;* n. dial. brunna ell. bronne, *at parre sig.*

brun-n, adj. *sort af Farve.* Sml. बभ्रु, baƀru, adj. *bruun,* eller maaskee brenna. Benfey udleder det oldht. prun, *bruun,* af प्रुष्, pruś (= pra + uś), *at brænde,* ligesom det lat. prûna; slav. vranj, *sort.*

brunn-r, see bruna.

brúsi, m. *en skaaren Gedebuk.* Sml. वृष्णि, vṛśṇi, m. *en Buk, Gedebuk;* Zend varśni, id.; pers. بز, bûz̦, id.; georg. ბერძი, berdz̦i, *en Buk.*

brusk-r, m. *en Haarbusk;* busk-r, m. 1. *stivt brusende Haar;* 2. *en Riisbusk;* buski, m. id., it. *en Stöve-* eller *Feiekost.* Sml. वृजन, vṛǵana, m. *Haar,* af वृज्, vṛǵ, *at bedække;* pers. بشك, byśk, *kruset Haar, en Haarlok;* پسك, pisk, *Hovedhaar;* arm. վարսք, varsk, *Haar;* georg. ბუჩქი, bućki, *en Busk;* eng. brush, *en Börste.* Sml. buska.

brút og **brutla**, see braut.

bryðja, see brjóta.

bryggja, f., see bru.

bryja, f. *en Jætteqvinde.* Sml. भ्री, ƀrî, *at frygte,* it. *at vredes.*

brýn, n. pl., see brún.

brýna, *at ægge, tilskynde;* see brund-r.

brynja, f. *Brynje, Brystharnisk* af Metal. Sml. वारण, vâraṇa, n. *et Pantser, en Harnisk,* af वृ, vṛ, *at bedække, beskytte;* russ. bronjæ, *Brynje;* ltt. bruṇṇas, id. Sml. var I.

bryn-n, adj. *öiensynlig, tydelig.* Sml.? वर्ण्, varṇ, *at skinne.* Skulde Grundbetydningen være *fremragende,* slutter Ordet sig til brún II.

brysti, n., see brjóst.

bræða, see bráð III.

bræði, see reið-r.

brögð, n. pl., see bragð I.

* I Trójumanna Saga — Annal. f. nord. Oldkynd. 1848. S. 34 — læses broðum, der af Udgiveren ansees = bruðum = brunnum, *Brönde.*

Digitized by Google

brölta, *at vælte, tumle sig;* see vellta.

brösur, f. pl. *Smaaetrætter, Kiv.* Sml. वृष, vṛśa, m. *en Fiende, Modstander.*

brækja, f. *harsk, ildelugtende Fidt;* see brák.

búa (by, bjó eller bjuggi, búin-n), *at boe, have Ophold, tilberede, före landlig Huusholdning;* bú, n. 1. *et Landbrug;* 2. *det til Landbruget hörende Qvæg;* búi, m. *en Naboe;* búa, f. *en Naboerske;* bol, n. *en Gaard paa Landet*, it. *et Dyreleie;* búnað-r, m. *Huusholdning*, især paa Landet, it. *Tilbehör*, búr, n. *et Spisekammer;* by-r, m. *en Bye;* bœli, n. *et Dyreleie;* bœ-r, m. *en Gaard paa Landet*, it. *en Bye.* Sml. भू, bû, *at være, at existere;* भू, bû, f. *et Opholdssted;* Zend bû, *at være;* pers. بودن, bûden, *at være;* pol. bawić, *at opholde sig, dvæle;* got. bauan, *at boe;* ags. wunian, id. Sml. byggja.

búð, f. *en Fjælebod, en Handelsbod*, slutter sig til búa. Sml. derhos pers. بود, bûd, *en Bolig;* russ. búdka, *en liden Bod;* fr. boutique, id.; georg. ბუდე, bude, *et Hylster, Etui;* ltt. bûda, *Hytte.* Sml. byggja.

buðk-r ell. **bauk-r**, m. *en liden Daase*, deminut. af búð (ligesom पेटिका, peṭikâ, f. *en Æske, en Daase*, af पेट, peṭa, *en stor Kurv*); box, n. *en Daase.*

buðlung-r, m. *en Konge* (poët.), udledes af Haldorsen, ifölge Skálda, af buðli, en berömt Konge i Oldtiden; men Müller udleder det af böd, *Kamp.* Sml. वुध्, vuď, *at slaae, at dræbe;* बध्, bað, *at dræbe.* Nær synes ogsaa भूधन, bûďana, m. *en Konge.*

buga, *at böie, faae Bugt med;* baug-r, m. *en Ring*, it. *et Skjold;* (böggla, *at sammenpakke uordentligt*); bögta, *at böie sig med nogen Anstrængelse;* bjug-r, adj. *krum, kroget;* bukka, *at tvinge, undertrykke;* buna, *at vælde eller springe ud i en Bue* (om flydende Materier); bœgja, *at foraarsage Uleilighed;* bœkil-l, m. *En, som har forvredet et Lem* (Haand eller Fod). Sml. भुज्, buǵ, *at böie, at gjöre kroget;* eng. dial. bu, *at böie.*

bugnir, m. *et lidet Skjold*, af buga. Sml. भुग्न, bugna, *krummet.*

buin-n, *bered, færdig, moden*, egentl. part. af búa. Sml. (hind. بنا, bannâ, *at være færdig*); eng. dial. baun, *bered.*

bukka, see buga (eller sml. बक्, bak, *at hælde, böie sig*).

bukk-r, m. *en Gedebuk.* Sml. बुक्क, bukka, m. *en Gedebuk;* hindust. بوك, bok, id.; ags. bucca, id. Sml. bokki.

buk-r, m. *Legemet* af et Menneske ell. Dyr, *uden Hoved og Yderlemmer.* Sml. beng. buk, *Kroppen fra Skuldre til Mave*, inclus. Bopp sammenl. कुक्षि, kukśi, m. *Mave*, med det tydske Bauch, der synes beslægtet med vort buk-r; bedre tör vel भोक्तृ, boktṛ, m. *den, som æder, fortærer*, sammenlignes, eller med Benfey भुज्, buǵ, *al böie, krumme;* eng. dial. bouk, *en Træstamme.*

búlka, see bóla; pers. بلغد, bulǵæd, *en Höi.*

bulla, *at syde, være i Kog*, see bóla, eller sml. फुत्, put, en Lyd, som betegner Vands Kogen eller Boblen.

Digitized by Google

bullda, f. *en Öxe*, see billd-r eller byla.

bullt, n. *Vælten og Dreien;* see vellta.

bumb-r, m. *Bug, Vom;* vömb, f. id.; vambla, *at krybe paa Bugen.* Sml. hindust. پهانپنا, pâmpnâ, *at svulme;* gr. πομφός, *en Blære;* got. vamba, *Bug;* lat. umbo, *Skjoldbukkel;* ltt. pampt, *at svulme;* pumpt, id.; holl. paf, *opsvulmet.*

buna, see buga.

búnað-r, see búa.

búnga, f. *en oval Ujævnhed, Hævelse.* Sml. वङ्का, vankâ, f. *Sadelknappen,* af वंक्, vaṅk, *at være krum.*

bunki, m. *en Dynge.* Sml. बंह्, baṅh, *at voxe, tiltage;* hind. بونگا, bûngâ, *en Halmstak.*

bur I. eller **bör**, m. *en Sön;* bura, f. *en Datter;* burur, *menneskelig Afkom.* Sml. barn, samt pers. پور, pûr, *en Sön;* osset. furt, id.; holl. borst, *en Yngling;* sanskr. पुत्र, putra, *en Sön*, tör dog nok ligge de anförte pers. og osset. Ord nærmere; got. baur, γεννητός; n. dial. bor, *et Foster.*

búr II., n., see búa.

búri, m. *en grov plump Bonde*, af búa, q. v. (Sml.? hindust. پهوهر, puhar, *uopdragen, raae*).

burn, f. eller **burnirót**, *Rosenröd* (en Rod), staaer maaskee i Forbindelse med brenna, saa at det egentl. betegner *ildröd* (ell. kan sammenl. med वर्ण, varṇa, m. *Farve*, ogsaa *Skjönhed, Glands, Guld*, og har saaledes maaskee mere speciel været brugt om *den röde Farve*, der i Almindelighed agtes som den skjönneste); gr. πυῤῥός, *ildfarvet, purpurfarvet;* lth. burnotins, *purpurfarvet;* böhm. brunat, *Purpur;* russ. burjætj, *at blive rödlig.*

bur-r, baur-r eller **bör-r**, m.? *et Slags Træe.* Sml. भूरुह्, bhûruha, m. *et Træe* (egentl. *voxende paa Jorden*, af भू, bhû, *Jord*, og रुह्, ruh, *at voxe*); ags. beore, bearu, bærve, *en Lund.*

burt, see braut.

busi, m. *en liden slöv Kniv.* Sml.? hindust. بهوتا, bhota, adj. *slöv, but.*

buska, *at feie, at rode omkring;* beysta eller busta, *at börste.* Sml.? भूष्, bhûś, *at pynte, pudse, ordne;* skot. busk, *at tilberede, pudse.* Sml. brusk-r.

busk-r og **buski**, see brusk-r.

bust eller **baust**, f. *Tagspidsen paa en Huusgavl.* Sml. पृष्ठ, pṛśṭa, n. *Ryg, Overflade;* pers. پشت, puśt, *Ryg;* n. dial. bryst, *Gavl paa et Huus;* ryste, röste, röyste, id.

busta, see buska.

bustla, *at tumle, gjöre Stöi og Allarm.* Sml. beng. bjasta haon, *at tumle, fare om, ryste om;* eng. bustle, id.; n. dial. bouste, *bruse, buldre, storme.*

búta, *at skjære tvert over.* Sml. hind. باڑهنا, bâḍ-nâ, *at afskjære.*

bygg, n. *Byg*, er uden Tvivl beslægtet med búa, *at boe, at leve paa et Sted,* og betegner den almindeligste Kornart, som bliver dyrket til Livsophold (t. gebauet wird); eller sml. hindust. باجرا, bâgrâ, *en Kornart* (*holcus spicatus*, Linn.), der dyrkes meget i de nordlige Provindser af Hindustan.

byggja eller **byggva**, *at bygge op, beboe, leie ud,* er Causativ af búa, altsaa *at bringe til at boe, skaffe Bo-*

Digitized by Google

lig; sml. derfor भवय॰, Bavaj, Caus. af भू, Bû; ltt. bûwêt, *at bygge*, af bût, *at være;* t. bauen, *at bygge.* Sml. Bopp, v. Gr. S. 125, it. S. 1032, hvor han udleder facio af भू, Bû i Causat.; Grimm, Diphth. S. 191.

bykkja eller **bikkja**, f. *en Hund.* Sml. बुक्क्, bukk (præs. bukkajati), *at gjöe;* भष, Baśa, m. *en Hund;* Baśî, f. *en Tispe;* eng. bitch, id.; (hindust. بك, bik, *en Ulv*); russ. pes, *en Hund.*

byla eller **byllda**, f. *en Öxe.* Sml. बिल्, bil, *at klöve;* pol. balta, *en Strids-öxe.*

bylja, see bella.

bylgja, f. *Bölge.* Sml. भङ्ग, Banga, m. *Brydning,* it. *en Bölge;* ltt. bangas, *Brænding i Havet.* Ordet tör maaskee dog staae i Forbindelse med bola, q. v., ligesom eng. billow som subst. betyder *Bölge*, som verb. *at svulme.* Sml. kolga.

bylta og **byl-r**, see vellta.

bý-r, m. *en Bye, en Kjöbstad;* see búa. Sml. ogsaa पुर्, pur (Nomin. puh), f. *en Bye;* βύριον, οἴκημα, Hesych.

byrgja, see berg.

byrg-r, m. *Selvtillid, Stolen paa sig selv;* see berg. Sml. derhos beng. bîrǵja, *Selvtillid, Kjækhed, Mod;* ital. boria, *Forfængelighed, Ærekjærhed.*

byrja, *at beskjæftige.* Sml. पृ, pṛ, id.

byrla, see birla.

bysn, n. pl. *Varsel, Under, Vidunder;* bisna, adv. *meget.* Sml. वीक्ष्य, vîkśja, adj. *synlig, iöinefaldende, paafaldende, vidunderlig;* subst. n. *et Under, Overraskelse,* af वि, vi, præf. og ईक्ष्, ikś, *at see;* arab. فزع, faza'a, *at forfærdes;* hindust. og beng. بسمي, bismaj, *Overraskelse* = विस्मय, vismaja, m. *Forundring;* भीष्म, Bîśma, n. *Forfærdelse;* (भीषण, Bîśaṇa, adj. *fryglelig*); n. dial. bisna, *see med Forundring paa noget;* sv. baksnas, *at forbauses, höiligen forundre sig;* skot. bisming eller byseniug, adj. *skrækkelig, forfærdelig;* byssum eller bysn, *et Under.* Sml. feikn.

byta, *at uddele.* Sml. विड्, viḍ, *at dele;* भिद्, Bid, id.; (arab. بدل, badala, *at bytte*). Sml.? flg.

byti, n. *Bytte, Krigsbytte.* Sml. भूति, Bûti, f. *Bytte, Rov, Plyndring.*

bæði, conj. *baade*, see báðir.

bær I., see bera I.

bær II., adj. *skikket til, istand til.* Sml.? बर, bara, adj. *bedst, fortrinlig.*

bæra, *at röre.* Sml.? पृ, pṛ, *at være virksom, at anstrænge sig.*

bær-r, see fær.

bœgja, see buga.

bœkil-l, see buga eller bengil-l.

bœli, see búa.

bœn, see bón.

bœta, see bati.

bœxl, see bóg-r.

böð, f. *et Feldt- eller Söe-Slag;* böðvar-r, m. *en dygtig Krigsmand;* böðul-l eller boddi eller boðil-l, m. *en Böddel;* böðvast, *at blive opbragt, komme i Harnisk.* Sml. बध्, badׅ, *at ihjelslaae, at dræbe;* बध, badׅa, m. *Drab,* it. *En, som dræber;* hindust. بده, badׅ, *Ihjelslaaen, Drab;* lth. buddelis, *en Böddel.*

böggla og **bögta**, see buga.

böl, n. *Modgang, ublid Skjæbne;* bölna, *blive slem;* bölva, *at önske Ondt over Nogen, forbande, at sværge letfærdigen.* Sml. बल्, bal, *at lægge Hindringer iveien for en*

Digitized by Google

Andens Lykke; got. balv-s, *ond;* balvjan, *at plage;* ags. balew, *ond;* eng. dial. ballu, *Uheld;* baly, *Sorg.* Sml. bala.

böll-r, m. *en Kugle, en Bold;* see bóla eller hjól.

bölltung-r og **bölltr**, see bóla eller vellta.

bölva, see böl.

bönd, see binda.

böngun, f. *ukunstmæssig Forfærdigelse,* it. *Banken;* see bánga.

bör I., see barn og bur I.

bör II. og **börur**, see bera.

börg-r, m. *et Svin* (poët.). Sml. वराह, varâha, m. *et Svin.*

börk-r, m. *Bark,* it. *Skorpe.* Sml. बर्हिस्र, barhisra, *Bark* (Westerg.) eller वल्क, valka, n. *Bark;* eng. bark, id.

bör-r, see bur-r.

börnð-r, m. *en Oxe;* berir, m. id. Sml. भरण्ड, baranda, m. *en Oxe;* hindust. برد, barad, id.; ags. fear, id. Sml. frenja.

börvar, see berja.

bössur, see basa.

D.

dá I. er et Præformativ, som betegner en Forstærkelse, især af en god Egenskab, Fortrinlighed, f. Ex. dálæti, *udmærket Venskabelighed;* dásama, *at berömme höitideligen;* dásemd, *en beundringsværdig Handling;* dávakr, *en hurtig Lettraver.* Sml. (तु, tu, *at voxe, tiltage, blive fuld*); gr. δα- ell. ζα- af lignende Betydning, f. Ex. δάσκιος, δαφοινός. Benfey — I, 2. S. 221 — sml. hermed द्व, dva, द्वि, dvi, *to.*

dá II., n. *Daanelse, Afmagt;* dáleg-r, adj. *ulyksalig, elendig.* Sml. (थ, fa, m. *Ildebefindende;* दू, dû, f. *Smerte, Bedrövelse;* दुह्, duh, *at tilföie Smerte, at bedröve,* hvoraf part. præs. दुहत्, duhat, *forladende, skillende sig fra,* ell. दिव्, div, *at være sövnig, doven, dösig;* hindust. دکه, duk, *Smerte, Slappelse, Ildebefindende*); n. dial. daa'as, *at ynkes, röres til Medlidenhed;* gr. δαύειν, *at sove* (hos Sappho); got. divan, *at være matt, stum, död;* eng. daw, *at taale;* eng. dial. daff, *at forfærde;* skot. daue, *uvirksom;* dove, *at være slöv og uvirksom;* holl. dodderig, *dorsk, sövnig;* sv. dofva, *Dvale;* hebr. דָּוָה, dáváh, *at være syg, vansmægte;* slav. daviti, *at qvæle.* Sml. dos og deyja.

dáð, f. *ædel Daad, Styrke;* dæði, m. *et tilendebragt Foretagende;* dáindi, n. *fortræffeligt.* Sml. धा, dâ, *at sætte, at understötte, opholde;* Zend ﺩﺍ, dâ, *at gjöre;* slav. djéjætj, id.; oldht. tât, *Gjerning;* eng. thew, *Opförsel;* do, *at gjöre;* got. ded-s (og tauï), f. *Gjerning, Daad;* (taujan, *at gjöre*). Sml. Bopp, vergl. Gr. S. 765; frisisk du'n, id. (imperf. ded).

dadra, *at logre.* Sml. लड्, laḍ, *at bevæge frem og tilbage med Hurtighed.*

dafna, *at trives;* döfnun, f. *Trivelse.* Sml. तु, tu (præs. tavati), *at trives, voxe;* oldht. zawên, *at lykkes;* skot. dow, *at trives;* ags. thean, id.

dag-r, m. *Dag, Dagens Lys;* dagan, f. *Dagning, Dagbrækning.* Sml. द्यु, dju, n. *en Dag;* दिवस, divasa, m. og n. id.; pali djaho, id.; दह्, dah, *at skinne, lyse,* hvoraf दग्धा, dagdâ,

Digitized by Google

f. *den Egn, hvor Solen befinder sig;* अह्न्, ahan, m. *en Dag,* ifölge Benfey — I, 2. S. 216 — for dahan; georg. დღე, dǵe, *en Dag.*

dáin-n, m. *en Hjort.* Sml. धावत्, d̕âvat (nom. m. d̕âvân), adj. *löbende, hurtig.*

dala, *at stöde, at slaae en Bule paa;* dala ell. dæla, f. *et Stöd, en Bule.* Sml. hindust. دلنا, dal-nâ, *at stöde, knuse.*

dáleg-r, see dá II.

dalginna, see dolg-r.

dálk-r, m. *Rygrad* i Fiske, *Pille* i en Bog, *Rad.* Sml. दल्, dal, *at skille ad, at dele.*

dall-r I., m. 1. *et Maalekar, en Bötte;* 2. *en Uddeler,* f. Ex. heimdall-r, *Heimdal,* en af Guderne, *Verdens Deler.* Sml. दल्, dal, *at dele;* hind. ḍol og dalv, *et Kar til at drage Vand op med* (tör være det arab. دلو, pers. دلو, delv, af samme Betydning); russ. (forældet) délva, *et Kar, en Tönde;* lat. dolium, id.

dall-r II., m. *en Træstamme,* som sætter Skud og Grene. Sml. तल्, tala, n. *Begivenheders Rod eller Aarsag;* hindust. تهال, t̕âl, *en Green.*

dálpa, see dua.

dal-r I., m. *en Bue* (poët.). Sml. दल्, dal, *at gjennembore, klöve.*

dal-r II., m. *en Dal, et indtrykket Sted;* dœla, f. *en lavtliggende Plads.* Sml. (तल, tala, n. *Dybde, Bund, Hul, Revne*); दरा, darâ, f. *en Hule, en Dal;* धार, d̕âra, m. *en Dybde, en dybt liggende Plads;* beng. d̕âl, *en Nedgang, en Hælding;* hind. dara, *en Dal;* osset. dalag, ad. *lavere.* Rosen, S. 390; dalie, *nedentil;* russ. dol, *en Dal;* slav. udol, id.; got. dal, id. Pott — II. S. 177 — sml. अधर्, ad̕ara, *lavere,* compar. af अधस्, ad̕as, *neden under.* Sml. deila.

damla, *at roe sagte;* dumpa, id. Sml.? तम्ब्, tamb, *at gaae, at bevæge sig.*

damma, f. *Dame, fornem Kone eller Enke,* kommer vel nærmest fra det franske dame, men begge tör have deres Rod i दम्, dam, indecl. blot i Sammensætning, eller दं, daṁ, n. *en Hustrue;* gr. δάμαρ, id. Ellers antages dame at komme af det lat. domina, *Herskerinde.* Sml. tam-r.

damm-r, m. *en Dam, en Fiskepark.* Sml. दम्, dam, *at hæmme, holde tilbage.*

dampi, m. *Damp, Dunst.* Sml. तेम, tema, m. *Damp, Fugtighed,* af तिम्, tim, *at være fugtig;* russ. djím, *Rög;* djimítj, *at röge, dampe;* ags. stem, *Damp.* Sml. þám.

dángast, *at trives, voxe til, blive tyk.* Sml.? तु, tu, *at trives, voxe;* तुङ्ग्, tuṅǵ, *at beskytte, bevare;* दङ्घ्, daṅǵ, *at pleie, beskytte;* धन्, d̕an, *at bære* (Korn, Frugt o. s. v.); धन्य, d̕anja, *lykkelig.*

dángla, *at banke, at ryste, svinge hid og did, dangle med;* dángl, n. *Slag;* dingla, *at dingle, hænge og slænge;* dingul-l, m. *en nedhængende Iistap.* Sml. hindust. ٹانگنا, ṭâng-nâ, *at dangle;* ڈانگ, ḍâng, *en Stok, en Kölle;* beng. tângâna, *at dangle;* skot. tangle, *en Iistap.* Sml. dengja.

danka, *at gaae ubekymret, frimodig frem.* Sml. तङ्क्, taṅk, *at gaae;* n. dial. drive dank, *at gaae om, uden at bestille noget.*

dansa, *at dandse.* Sml. ताण्डव, tâṇ-

Digitized by Google

ḍava, m. ***Dands;*** tâṇḍi, ***Dandsekunsten;*** tanḍu, m. *en Dandsemester,* en af Guden Siva's Dörvogtere, den oprindelige Lærer i Dands. Benfey — I, 2. S. 275 — sml. ध्वंस्, ďvaṅs, *at falde.*

dap-r, adj. *sörgmodig af Udseende, dunkel, mat;* deprast, *tage af, faa et sörgmodigt Udseende;* depra, f. *et saadant Udseende;* tæp-r, adj. *trang, knap.* Sml. दभ्र, daƀra, adj. *liden, ringe;* eng. dial. dab, *en ringe Mængde;* hebr. דָּאַב, dáab, *at hentæres.*

dá-r, dá, dátt, adj. *hæftig,* it. *forhadt.* Sml.? उ, du, *at lide Smerte, at brænde;* दव, dava, m. *Hede* (aandelig og legemlig); दह्, dah, *at brænde;* hindust. دارن, dâran, *stræng, ufölsom.*

dári, m. *et Hul.* Sml. दर, dara, m. og n. *et Hul.*

darka, *at gaae i en Fart.* Sml. त्रक्, trak, *at gaae;* gr. τρέχειν, *at löbe.*

dar-r eller **dör-r**, m. *et Spyd, et Kastegevær;* darrað-r, m. id. Sml. दृ, dṛ, *at slaae, dræbe,* eller दॄ, dṝ, *at sönderrive, splitte ad,* hvoraf दारु, dâru, adj. *sönderrivende;* gr. δόρυ, *et Spyd;* (arm. [illegible], tur, *et Sværd*); oldht. tart, *et Spyd;* fr. dard, *et Kastespyd;* eng. dart, id.; ags. darað, id.; pol. darda, id. Skulde den dirrende Bevægelse have givet Vaabenet Navn, kan sml. ltt. dardêt, *at vibrere, dirre.*

dás I., m. *en Praas, et ringe Lys.* Sml. उ, du, *at brænde,* ell. दह्, dah, id.

dás II., n. *en Krumning, Böining.* Sml. hindust. داسا, dâsâ, *et Segel.* I Forbindelse hermed staaer maaskee og दोस्, dos, m. *Armen,* med Hensyn til Albuen, ligesom bog-r af buga.

das, n., see dos.

daska, *at slaae.* Sml. दास्, dâs, *at slaae;* दक्ष्, dakś, id.; दाश्, dâś, id.; eng. dash, id.

dauð-r, *död,* kan næppe sættes i Forbindelse med तुड्, tuḍ, *at dræbe,* men, formedelst Sammenhængen med deya, *at döe,* maa ð i Enden ansees som et participialt Suffix, hvorfor तु, tu, *at dræbe,* synes det rette Sammenligningspunct, hvoraf ṭavita, *dræbt,* ligger dauð-r nær; got. dauþus, *Död.*

dauf-r, adj. *slöv af Hoved, smaglös, bedrövet, nedslagen, döv;* dofi, m. *Föleslöshed, Dorskhed.* Sml. dap-r ovenfor, it. दू, dû, *at lide hæftig Smerte;* दिव्, div, *at være dorsk, sövnig;* (got. divan, *at være mat, stum*); daubs, *döv;* eng. dial. dobby ell. dauby ell. dope, *en Taabe.* Sml. dá II.

daun, m. *Lugt, Duft;* deyna, *at lugte, stinke.* Sml.? धूम, ďûma, m. *Rög;* ďûmikâ, f. *Damp;* ďûmravarṇa, m. *Rögelse;* got. dauns, f. *Dunst, Lugt;* oldht. toum, *Damp.*

daus, m. *Rumpe, Arts.* Sml. दुष्, duś, *at være ureen.*

deigja I., *at gjöre fugtig, væde, blödgjöre;* deig-r, *fugtig, vaad, bange;* deig, n. *Deig;* digna, *at vædes,* it. *at lade Modet falde.* * Sml. दिह्, dih, der iölge Benfey — I, 2. S. 217 — betyder *at befugte* (ei i den Betydning hos Wilson ell. Westergaard); slav. tjesto, *Deig;* ags. dah, id.; eng. dough, id.

* Foreningen af disse Betydninger er analog med hebr. מָס, mas.

Digitized by Google

deigja II., f. *en Tjenestepige*, der har Tilsyn med de övrige, en Art *Huusholderske*. Sml. दोहिन्, dohin, adj. *malkende* (act.); dohinî, f. *en Malkepige*, af दुह्, duh, *at malke* (धे, d'e, *at drikke*); hindust. دايه, dajeh, *en Amme*; slav. doílitza, id.; russ. doitj, *at malke*; ltt. dîlît, *at give Die*; sv. dissa, *at patte, die*; dägga, id.; eng. dial. dey, *en Tjenestepige*, som har Melken under sin Opsigt; skot. dee, id.; n. dial. deje, *en Tjenestepige*; budeje, *den Pige, som har at sörge for Köernes Pleie, at malke dem m. m.* Sml. totta.

deigul-l eller **digul-l**, m. *en Smeltedigel*. Sml. hindust. ٹگلنا, ṭigal-nâ, *at smelte* (neutr.); तैजसवर्त्तिनी, taiǵasavarttinî, f. *en Smeltedigel*, af तेजस्, teǵas, m. *Ild*; دیگ, deg, *en Gryde*; gr. τήγανον, *en Digle*, af τήκειν, *at smelte*; oldht. tegel, *en Digel*; eng. test, id.; ltt. dêgelis, id.

deila, *at dele, adskille*; deild, *Tvist*. Sml. दल्, dal, *at dele, adskille*; beng. dal, *en Deel*; russ. dóljæ, id.; djelenie, *Deling*; djelítj, *at dele*; got. dails, *Deel*; oldpreus. dell, *at dele*; t. theil, *Deel*. Ifölge Pott af दॄ, dṝ, *at klöve, skille ad*. Sml. dal-r II.

dekkjast, *at mörkne*; see dökk-r.

dempa, *at dæmpe*. Sml. दम्, dam, *at tæmme, at dæmpe*; दम्प्, damp, *at holde tilbage*; hind. تهامبنا, t'âmb'-nâ, *at forhindre, dæmpe*.

dengja, *at slaae i et væk*. Sml. तुङ्ग्, tuṅǵ, *at slaae*; दंघ्, daṅǵ, id.; afg. ڈانگ, ḍâng, *en Kjep, en Stav*; hindust. ڈهينكا, ḍenkâ, *et Redskab til at stöde med*; n. dial. dike, *Pidsk, en Dragt Prygl*; oldht. tangol, *en Hammer*; ags. dencgan, *at slaae*; eng. dial. dang, *at slaae med Hæftighed*; ding, *at pidske*. Sml. dángla.

depil-l, m. *en Spætte, en Plet* af en anden Farve. Sml. तिप्, tip, *at stænke, dryppe*; n. dial. dipel, *en liden Slump Vand*; hindust. دهپا, d'appâ, *en Plet* paa Klæde.

deprast, see dap-r.

des eller **dis** eller **dys**, f. *en opkastet Gravhöi*. Sml.? द, da (Nom. daḥ eller das), m. *et Bjerg*; hindust. d'er, *en Dynge*; pers. دز, diz, *en Höi, en Bjergtop*; ags. tas, *en Dynge* (Korn); holl. tas, *en Hob, Dynge*; fr. tas, id.; sv. dös, *en Höe-* eller *Halmstak*.

dess, n. *Uheld, Ulykke*. Sml.? दी, dî, f. *Ödelæggelse, Fordærvelse*, eller ध्वंस, d'vaṅsa, m. id.

detta, *at falde*. Sml. ध्रड्, d'raḍ, *at falde af*; dansk dratte, *at falde*.

dextra, see þága.

deyja (dey, dó, dáin-n), *at döe*. Sml.? तु, tu, *at dræbe*; (दय्, daj, *at dræbe*; दी, dî, *at forfalde, forringes*); eller maaskee दिव्, div, *at være dorsk, sövnig*; got. divan, *at være mat, stum, död*; oldsachs. dôjan (præt. dauida), *at döe*; oldht. tôwjan, id.; færöisk doiggja, id.; fr. tuer, *at dræbe*; skot. tow, *at omkomme*.

deyna, see daun.

diar, see tifar.

djarfa, i det sammensatte Ord fordjarfa, *at ödelægge, fordærve*.

Digitized by Google

Sml.? थर्व्, farv, *at beskadige, fordærve, dræbe.*

djarf-r ell. **dirfin-n,** adj. *dristig, djærv;* dirfd ell. djörfung, f. *Djærvhed, Dristighed;* dirfa, *at give Mod, gjöre dristig.* Sml. दृप्, dṛp, *at være djærv, hovmodig, stolt;* दर्प, darpa, m. *Hovmod, Djærvhed;* दृप्र, dṛpra, adj. *djærv, hovmodig;* hindust. درپ, darp, *Overmod, Djærvhed;* oldsachs. derbhi, *dristig;* georg. ლირფ, lirṗ, id. Sml. garp-r, gerpi.

difa, see dyfa.

difil-l ell. **diel-l** ell. **djöful-l,** m. *Djævelen,* ansees i Almindelighed kommet af διαβολος. See dog ogsaa tifar nedenfor.

digna, *at vædes;* see deigja.

digni, *en Oxe.* Sml. धाक, d'âka, m. *en Oxe.*

digul-l, see deigul-l.

dig-r, adj. *tyk, crassus, opblæst, hovmodig.* Sml. दिह्, dih (præs. diǵd'e), *at tiltage, at voxe;* got. digrei, *Tykhed, Tæthed.* Sml. þykk-r.

dika, *löbe, gaae hurtig.* Sml. तिक्, tik, *at gaae.*

diki, n. *en Pöl, Sump, Vandgrav.* Sml. hindust. دگهی, diǵî, *en stor Dam;* beng. diǵi, *en Dam, en Vandsamling;* ltt. dîkis, id.; tydsk teich, id.; eng. ditch, *en Gröft.*

dikr, see tíu.

dili, m. *en Spætte, en liden Plet af afstikkende Farve.* Sml. तिल, tila, m. *en Plet, en Spætte;* hindust. til, id.; beng. tila eller tilak, id.

dilk-r, m. *et Lam, som hele Sommeren har gaaet med Moderen, et Pattelam,* it. *en Kalv, som patter,* synes at komme af धे, d'e, *at drikke,* eller af दुह्, duh, *at malke,* ved samme Bogstavovergange som folk af वह्, vah, melk af मिह्, mih (sml. S. 37). Betydningerne finde Analog. i दुहितृ, duhitṛ, *en Datter,* af det nysnævnte duh; धीलटी, d'îlaṭî, f. *en Datter,* formeentlig af धे, d'e, *at drikke.*

dilla, *at nynne, lulle* et Barn i Sövn. Sml. लल्, lal, *at nynne.*

dimma, see þám.

dingla, see dángla.

dirfa, see djarf-r.

dis, f., see des.

disir, see tifar.

disk-r, m. *en Tallerken, et lidet rundt Fad.* Sml. gr. δίσκος, lat. discus, *en rund Skive,* it. *en Tallerken;* slav. djska, *et Bræt, Bord.*

ditt-r, m. *et uventet Tilfælde;* sml. detta, ell.? तड्ड, taǵǵa, adj. *umiddelbar, öieblikkelig.*

djup-r, adj. *dyb;* dypa, *at fordybe;* dypi, n. *Dybde;* dýfa ser, *at dukke.* Sml. hindi उबनौं, ḍabanaum̀, *at dyppes, drukne;* hindust. ڈوباو, ḍubâu, *dyb;* ڈوبنا, dûb-nâ, *at dukke under Vandet;* beng. dubân, *at dyppe;* duba, *Daab, Neddyppelse;* n. dial. djuv ell. juv, *en Fordybning i Jorden;* got. djupan, *at være dyb;* ltt. dupt, *at synke;* dôpt, *at blive dyb;* oldht. tiuf, *dyb;* slav. dupina, *foveam videtur significare.* Mikl. p. 115; hebr. טָבַע, tába', *at dyppe, trykke ned.*

djöful-l, see difil-l.

dodi, m. *Svaghed, Kraftlöshed, Dovenskab.* Sml. दुद, dud, *Ængstelighed, Upasselighed,* af दु, du, *at befinde sig ilde.* Sml. dá II.

dofi, see dauf-r.

dogg-r, m. *en opstaaende kegleformig Spids.* Sml. तुङ्ग, tunga, m. *en Top.*

Digitized by Google

dólg, f. *Kamp, Strid;* dólg-r, m. *en Fiende;* dalginna, *en Slange* (poët.), synes at staae i Forbindelse med दह्, dah, *at brænde,* hvoraf दहन, dahana, m. *et Menneske af slet Tænkemaade.* Derivationen er analog med folk af vah (S. 37); oldpreus. derg, *at hade;* ags. dolg eller dolh, *et Saar.*

dóli, m. *en Træl;* see þóla.

dolk-r, m. *en Dolk.* Sml. दुह्, duh, *at dræbe.* Om Formationen see S. 37; eng. dagger, *en Dolk;* skot. durch, id.; ltt. dagga, id.; fr. dague, id.

dolp-r, m. *et Dyr af usædvanlig Förhed;* dolpung-r, m. *Bölger paa Havet.* Sml.? तल्पन, talpana, n. *en Elephants Ryg; de ydre Rygmuskler;* af तल्प्, talp, *at være som en Seng, bred* o. s. v., denominat. verb. af talpa, *en Seng;* eng. dial. dollop, *en Klump af Noget.*

dolsa, *nöle;* see dvali, og sml. lth. delsu, *jeg nöler.*

dom-r I., m. *en Dom;* dœma, *at dömme.* Sml. दम, dama, m. *Betvingelse, Kuen, Straf,* af दम्, dam, *at tæmme, kue, betvinge;* (दम्भ्, damb, *at befale*); beng. dam, *at berolige;* lth. dumoti, *at tænke, mene;* dumà, *Mening;* ltt. dôma, *Mening, Tanke;* slav. dumati, *at mene;* oldht. tuom, *Dom;* got. doms, id.; ags. dema, *en Dommer.*

dom-r II., m. *en Ting af særdeles Værdie.* Sml. धं, dam, n. *Rigdom, Formue;* द्युम्न, djumna, n. id.; hind. درمّا, damrâ, *Guld, Sölv, Rigdomme.*

dorma, *at sove.* Sml. द्रै, drai, *at sove;* lat. dormire, id. Sml. draum-r.

dornika, see turna.

dorra, see draga.

dorri, m. *en Vædder* eller *Gedebuk.* Sml. तूर्, tûr, *at være hurtig;* gr. τίτυρος, *en Buk.* Sml. þorri.

dos (eller **das**), n. *Mathed;* dusa, *at ligge hen ved noget, at daase;* dusung-r, m. *en Nöler;* dasa eller dœsa, *at udmatte.* Sml. दु, dû (Nom. dûh eller dûs), f. *Smerte, Bedrövelse;* दुष्ट, duṣṭa, adj. *svag, kraftlös;* skot. dase, *at slöve:* doxie, *doven;* russ. dosúg, *Ledighed, ledig Tid;* n. dial. dusa, *at udhvile, sidde stille.* Sml. dá II., dodi.

dotta, *at smaanikke med Hovedet af Sövnighed.* Sml.? लट्, laṭ, *at være træt, doven;* holl. dut, *Slummer, liden Luur.*

dottír, f. *Datter.* Sml. दुहितृ, duhitṛ, f. *Datter,* ifölge indiske Lexicographer af दुह्, duh, *at malke* (Moderen); Zend dugdar, id.; pers. دختر, dokter, id.; got. dauhtar, id.; ags. dohter, id.; russ. doćj, id.; armen. դուստր, dusder, id.

drabba, *at sladdre, pluddre i et væk,* it. *opslide, forbruge;* drafa eller drafla, *at tale uforstaaeligt.* Sml. द्राप, drâpa, m. *en Taabe, en Daare;* दृप्, dṛp, *at plage, pine.*

draf, n. *Svineföde, Drav;* drafna, *at raadne, opslides, oplöses.* Sml. द्राप, drâpa, m. *Dynd, Skarn;* द्राव, drâva, m. *Flyden, Opblödning, Oplösning;* द्राविका, drâvikâ, f. *Spyt;* beng. drava, adj. *flydende;* russ. drobína, *Affald;* t. träber, id.; ltt. drabbini, id.; holl. drab, id.; n. dial. drevja, *en blöd Masse* eller *Röre, især Malt,* medens det er under Brygning.

drafli, m. *skaaren* eller *ostet Melk.*

Digitized by Google

Sml.? द्रप्स, drapsa, m. og n. eller द्रप्स्य, drapsja, n. *tynd eller opspædet suur Melk.*

draga (dreg, dró, dregin-n), *at drage, trække, slæbe hen;* dralla, *at slæbe sig frem bag efter;* drátta (for dragta), *at forhale, foraarsage Ophold;* drelli-r ell. dröll-r, m. *en Fölgesvend;* drœgja, f. *Seendrægtighed;* dræsa, f. *Trækken, Dragen;* drösla, *at slæbes frem, gaae langtsomt;* drött-r, m. *en langsom, doven Fölger;* dorra, f. *en lang udtværet Tale*, it. *en lang Række.* Sml. द्राघ्, drâǵ, *at udstrække;* द्रा, drâ, *at være seendrægtig;* ध्रज्, d'raǵ, *at gaae.* Causat. draǵaj, *at bringe afsted;* arab. ترى, tarâ, *at vise sig slap, mat;* got. dragan, *at drage;* n. dial. dragast, *vare længe;* rogja, *at nöle, döse;* holl. dralen, *at nöle;* armen. տռալ, dral, *seendrægtig;* lat. trahere, *at drage, trække;* tardus, *seendrægtig.* Sml. treg-r.

drákon, see draug-r og dreki.

dralla, see draga.

dramb eller **drembi**, n. *Hoffærdighed, Hovmod;* dramba, *at hovmode sig;* drembast, id., it. *opsvulme;* rembast, id.; ramb, n. ell. rumba, f. *Hovmod, Overmod;* þumbi, m. *En, som er but og stiv i Omgang;* þemba sik, *at hovmode sig;* strembin-n, adj. *stram, stolt, vanskelig;* stremba, *at smigre Ens Stolthed.* Sml. दृप्, dṛp, *at være hovmodig;* hindust. دمبھ, damb eller dimb, *Hovmod, Hoffærdighed;* (russisk dmítj, *at opblæse, gjöre stolt*); skot. strummy, *stolt, vanskelig.*

dráng-r, m. *et Blindskjær.* Sml.? तरङ्ग, taranga, m. *en Bölge*, af तॄ, tṝ, *at gaae over, sætte over, fare over;* eller दारण, dârana, n. *Sönderriven, Splitten*, af दॄ, dṝ, *at sönderrive;* beng. taranga, *en Bölge;* kroat. dérn, *et Skjær.*

dráp, see drepa.

drápa, f. *et höitideligt Æredigt.* Sml. त्रपा, trapâ, f. *Berömmelse, Ry*, af तृप्, tṛp, *at behage, tilfredsstille.*

drasil-l eller **drösul-l**, m. *en Hest;* drasla, *at fare skjödeslöst, men skyndsomt afsted.* Sml. त्रस्, tras, *at gaae hurtigt, at löbe.*

dratta (for **drakta**), *at vandre, at gaae med korte og slæbende Skridt.* Sml. त्रक्, trak, *at gaae*, त्रग्, trag, id.

drátta, see draga.

draug-r I., m. *en Gjenganger, et Spögelse;* drákon, m. *en Drage.* Sml. Zend druǩs, *grusom.* Yaçna n. p. CXXIV; druks, *en Dæmon.* Bopp, v. Gr. S. 46; druǵ, *at ville skade;* oldpers. druga, m. *en ond Aand.* Benf. Gl.; sanskr. द्रुह्, druh (ध्रुक्, d'ruk), m. *en Fornærmer, En, som gjör Fortræd, Skade*, af द्रुह्, druh, *at hade;* æth. ደረከ, daraka, *at være grum;* lat. trux, *skrækkelig, vild.* Parserne omtale en ond Aand, som de kalde daruǵ — Journ. asiat. IV. S. T. IV. p. 501 — Daruges, evil spirits of the modern persian theogony — Rawlinson p. 276; i Runeindskrifter traukr; n. dial. draug, *et Spögelse.* Sml. þruga.

draug-r II., m. *en opstaaende hentörret Træstamme*, især af Fyr og Gran. Sml. ध्रुव, d'ruva, m. *Stammen af et sine Grene berövet Træe.*

draum-r, m. *Dröm;* dreyma, *at drömme;* drœm-r, adj. *seendrægtig.* Sml. द्रै, drai, *at sove;* russ. dremátj, *at slumre.* Begrebsforbin-

Digitized by Google

delsen er den samme som mellem beng. svapna, *en Dröm,* og sanskr. स्वप्, svap, *at sove,* mellem gr. og lat. ὕπνος, somnus, *Sövn,* og ὕπνιον, somnium, *Dröm.* Sml. dorma.

dregg, f. *Bundfald;* þrekk-r, m. *Skarn, Ureenlighed.* Sml. arab. ذرق, ʒarq, *Skarn* (af Fugle); ضرج, ḍaraǵa, *at besudle;* pers. دراغوش, derâǵûś, *Feieskarn;* armen. Թրիք, trik, *Excrementer* af Heste og Æsler; russ. drjæʒg, *Feieskarn;* slav. droǵdje eller droǵdije, *Bærme;* gr. τρύγια, id.; lth. derkti, *at gjöre ureen;* eng. dreggs, *Bundfald, Dynd;* t. dreck, *Skarn.*

dreifa, *at sprede ud, udbrede;* dreif-r, adj. *udbredt, adspredt.* Sml. (द्रु, dru, præs. dravati, *at gaae, at löbe;* द्रुत, druta, *adspredt, udbredt*) स्तृ, stṛ, *at udströe;* n. n. drysse, *at ströe.* Sml. drifa.

dreiri, n. *Blod, Vædske.* Sml. द्रु, dru, *at flyde;* arab. ضرا, darâ, *at blöde;* ags. dreór, *Blod.*

dreissa, *at bryste sig, at vise sig overmodig, opblæst;* drussi, m. *en plump grov Karl.* Sml. धृष्, ďṛś, *at være overmodig, fordringsfuld;* Zend [Zend script], darśi, *en forvoven Person.* Yaçna I. p. 44; got. þras, *dristig;* slav. drs eller drʒ, id.; ltt. drîkstêt, *at vove, understaae sig;* drôś, *dristig;* ags. þriste, id.

dreita, *at udskyde lidt Fugtighed, at vædske;* dreitla, *at flyde langsomt, i Draaber.* Sml. द्रु, dru, *at flyde;* द्रव, drava, m. *Vædske, Udsveden af Fugtighed.*

dreki, m. *en Drage, flyvende Slange.* Sml. राहु, râhu, m. en Sön af Sinhika, et overmenneskeligt Væsen med Dragehale. Viśnu skilte Hoved fra Krop, som, da de vare udödelige, vedligeholdt deres særskilte Liv og bleve satte blandt Stjernerne, hvor de foranledige Formörkelser, i det især Hovedet af og til forsöger at opsluge Sol og Maane; दृक्कर्ण, dṛkkarṇa, *en Slange,* egentl. den, hvis *Öie,* दृश्, dṛś, er *Öre,* कर्ण, karṇa, tillige; hindust. ڈراك, ḍarâk, *frygtelig,* af दृ, dṛ, *at frygte.* Benfey — I, 1. S. 225 — mener, at det til dreki svarende græske δράκων bör udledes af दृश्, dṛś, *at see,* med Hensyn til de mange Myther om Dragens Aarvaagenhed, dens stedse aabne Öine. Sml. forövrigt draug-r I.

drekka, *at drikke;* drekja ell. drukna, *at drukne;* dryk, f. *en Drik.* Sml. hindust. دهوكنا, ďok-nâ, *at drikke,* it. S. 73; afǵan. تښنه, tiśnah, *at drikke;* got. drigkan, id.

drella, f. *en Bylt, en liden Byrde;* dröll-r, m. *en svær, tung Byrde.* Sml. दृढ, dṛďa = दृल्ह, dṛlha, i Rigveda p. 124 og oftere, adj. *megen, sammendynget, tyk.*

drellir, m. *en Fölgesvend;* see draga.

drembast, see dramb.

drengja, *at gjöre trang;* s. þraung-r.

dreng-r I., m. 1. *en Mand af Mod og ædel Tænkemaade;* 2. *en Drabant.* Sml.? (दृंह्, dṛṅh, *at voxe, trives*); ऋघ्, ṛǵ, *at være fast, kraftig,* it. *at gaae;* pers. رنگ, reng, *Kraft, Magt;* eng. dial. renk, *en Mand, en Ridder* (Knight. Hall.). Sml. rakk-r.

dreng-r II., m. *en Dreng, Mandsperson under det fjortende Aar.* Sml. दारक, dâraka, m. *et Barn, en Sön.*

Digitized by Google

dreng-r III., m. *et slet Menneske, en lavttænkende Usling.* Sml. रङ्क, ranka, adj. *karrig, ussel.* Sml. pránga.

drepa (drep, drap, drepin-n), *at slaae, plage, slaae ihjel, dræbe;* dráp, n. *Drab;* straffa, *at revse, straffe.* Sml. दृफ्, dṛp̂, *at plage, at slaae;* तृह्, tṛh, *at dræbe;* दभ्, daḃ, id.; द्रू, drû, id.; arab. ضرب, ḍaraba, *at slaae;* got. draban, *at hugge;* n. dial. dribba, *stöde, slaae imod noget;* eng. drub, *at prygle.*

dreypa, *at lade dryppe;* see driupa I.

drífa, *at drive frem, jage afsted,* ogsaa neutr. *at föres afsted.* Sml. द्रु, dru, *at löbe, at flygte;* causat. drâvaj°, *at bringe hurtig afsted, at jage;* arab. درأ, darâ, *at drive, stöde tilbage;* got. dreiban, *drive.*

dríla, *at nöle, slendre Tiden hen;* drolla, id. Sml. द्रा, drâ, *at være seendrægtig.* Sml. draga.

drilla, f. *et lidet udhulet uanseeligt Trækar.* Sml.? तरल, tarala, adj. *huul.*

drjóli, m. 1. *en Tyr;* 2. *en stor og stærk Træl eller Tjenestekarl.* Sml. दृळ, dṛḍa = det vediske दृळ्ह, dṛlha, *tyk, plump, massiv;* fr. drille, *en Karl.*

drjóni, m. *en vild Tyr,* som forfölger Mennesker. Sml. द्रुण्, druṇ, *at stöde, at skade.*

drit, n. *Menneskers og Dyrs Excrementer.* Sml. द्रुत, druta, *smeltet, oplöst, bortflydt;* beng. ďerite, *at have tyndt Liv, at laxere;* eng. dial. trut, *Skarn;* ltt. dirst, *at forrette sin Nödtörft.*

drittast, see treg-r.

drjúg-r, adj., 1. *dröi, som længe kan tages af;* 2. *indbildsk, som tænker for höit om sig selv;* drýgja, *at forlænge.* Sml. ध्रै, ďraj, *at tilfredsstilles, mættes;* धृ, ďṛ (ďrijate), *at vedvare;* ध्रुव, ďruva, adj. *varig;* दृह्, dṛh, *at voxe, tiltage, trives;* द्रेक्, drek, id.; दीर्घ, dîrǵa, *lang,* comparat. drâǵîjas; Zend [illegible], dareǵa, id; [illegible], drâǵô, *Længde, Udstrækning;* dereǵ, *at voxe, tiltage;* osset. darǵ, *lang;* slav. dlg, id.; gr. δόλιχος, id.; fr. dru, *tyk.*

drjúpa I., *at dryppe;* dreypa, *at lade dryppe;* þropregn, n. *dryppende Regn.* Sml. द्रु, dru, *at dryppe, at flyde;* (तिप्, tip, *at dryppe*); द्रप्सिनः, drapsinaḣ, *pluviæ guttis madidi, vaade af Regndraaber.* Rig-veda p. 130; arab. ذرف, ẕarafa, *at dryppe, flyde* (Taarer af Öiet); pers. ترابيدن, teràb-îden, *at dryppe;* oldht. triufan, id.; skot. drew, *en Draabe;* hebr. דָּלַף, dalap̂, *at dryppe;* רָעַף, ra'ap̂, id.

drjúpa II., *at lade Hovedet synke, at sörge, bedröves.* Sml. दृप, dṛpa, *Bedrövelse,* af दृप्, dṛp, *at plage.*

drog I., f. *en Trævle, löse Traade, et udslidt Klædningsstykke.* Sml. hind. دركنا, darak-nâ, *at revne, at gaae fra hverandre.*

drog II., f. *en uduelig Hest, et Drog af et Menneske.* Sml. द्रा, drâ, *at være seendrægtig;* skot. draighie, *et Drog, udueligt, dovent Menneske.*

drolla, see dríla.

drómi, m. *Baand og Fængsel* (især de Reb, hvormed Mennesker og Dyr bindes). Sml. ध्रुव, ďruva, adj. *fast,* hvis neutr. druvaṁ kan have været brugt substantivisk med Suff. *i,* for at betegne det, som fastgjör.

dromund-r, m. *en Dromedar, hurtig-*

Digitized by Google

löbende Kameel; n. *et Skib* af usædvanlig Störrelse og egen Bygningsmaade. Sml. द्रम्, dram, *at gaae;* gr. δρέμ-ειν, *at löbe;* eng. dial. dromon, *et Krigsskib.*

drós, f. *et fornemt, ædelt, veltænkende Fruentimmer;* tróða, f. *et Fruentimmer* (poët.); þruða, f. *en Möe, en Pige.* Sml. ध्रुवा, d'ruvâ, f. *en dydig Qvinde,* af ध्रु, d'ru, *at være fast;* n. dial. drok, *en Pige.*

drótt I., f. *Folk, Mængden, Publicum.* Sml.? दृढ, dṛd'a, adj. *megen,* af dṛh, *at voxe, foröges;* ags. driht, *Folk;* þreat, *en Skare, Sværm.*

drótt II., *Dörtærskel, Dörkarm.* Sml. तॄ, tṝ, *at gaae over.*

dróttin-n, m. *en Herre;* drotning, f. *en Dronning.* Sml. दृत, dṛta, *hædret, æret,* af दृ, dṛ, *at bære Ærbödighed for,* ell. दृढ, dṛd'a, adj. *mægtig;* (eller maaskee द्राघ्, drâǵ, *at formaae, have Kraft, tvinge*). I en Runeindskrift forekommer truknik for trutnink, *Dronning;* ags. dryhten, *en Herre;* got. driugan (imperf. drauh) = στρατεύειν, *at före Krig.* Sml. þruga.

drótt-r, m. *et Rygte, Folkesnak.* Sml. द्रुत, druta, *hurtig, rask, undkommen, bortlöben,* af द्रु, dru, *at gaae, at löbe.*

drukkna, see drekka.

drúldin-n, adj. *opsvulmet i Ansigtet* (som af Anstrængelse). Sml. दृढ, dṛd'a, *tyk, plump.*

drumb-r, m. *et kort tykt uforarbeidet Stykke Træe.* Sml. द्रुम, druma, m. *et Træe* i Almindelighed; ध्रुव, d'ruva, m. *Stammen af et sine Grene berövet Træe;* gr. δρυμός, pl. δρυμά, *en Skov* (af δρυ-ς).

drundi, see drynja.

drussi, see dreissa.

drýgja, *at forlænge;* see drjug-r.

dryk, see drekka.

drynja, *at bröle, dröne;* drundi, m. *en Stud,* it. *et Dumhoved.* Sml. ध्रण्, d'raṇ, *at give Lyd fra sig;* got. drunjus, *Drön.*

drægja, f., see draga.

dræsa, see draga.

drœm-r, see draum-r.

dröfn, f. *en Bölge paa Söen.* Sml. द्रव, drava, m. *Gang, Bevægelse;* द्राव, drâva, m. *Hurtighed, Flyden, Löben.*

drög, n. pl. *Leilighed, Omstændighedernes Sammenföining* til at frembringe en vis Virkning. Sml. द्राघ्, drâǵ, *at være istand til, at formaae.* Sml. draga.

dröll-r, see draga og drella.

dröngul-l, m. *en Valtse, Cylinder;* see turna.

drösla, see draga.

drösul-l, m. *en Hest;* see drasil-l.

drött-r, see draga.

dúa eller **dýa**, *at bevæge, trække frem og tilbage:* dálpa, *at bevæge Lemmerne* uden synderlig Virkning; dynta, *at ryste lidt.* Sml. धु, d'u, eller धू, d'û, *at bevæge frem og tilbage, at ryste;* n. dial. dyvja, *at bæve, ryste, gynge,* som blöd Jord, naar den betrædes; dynning eller dönning, *stærk Bevægelse i Havet* efter en Storm.

dubba, *at slaae, give Hug.* Sml. तुभ्, tuƀ, *at slaae;* gr. τύπτειν, id.; arab. دف, duff, en Tromme (eller rettere Tambourin); hindust. دها, d'appâ, *et Slag;* eng. dub, id.; sp. topar, *at stöde;* hebr. תף, tap, *at slaae;* arm. դոփել, topel, id.; slav. tepsti, tepi, id.; tupiti, *at stöde;*

ags dubban, *at slaae;* skot. daub, *et hurtigt Slag;* douff, *at slaae med Kraft:* toober, *at slaae.*

dubla, *at dykke*, at gaae under Vandet og komme op igjen. Sml. hind. دبنا, dub-nâ, *at dykke*. Sml. djup-r.

dúða sik, *at klæde sig tykt og varmt, at pakke sig ind.* Sml. धुड्, ʻfuḍ, *at bedække, klæde, skjule.*

duðra, see dunda.

dúfa, f. *en Due.* Sml. hindust. دوباز, dubâz, *en Art Due;* دهور, ʻdaur, *en Art store Duer;* got. dubo, f. *en Due;* oldsachs. dubha, id.; oldht. tûba, id.; ltt. duwipa, id.

duga (dugi, dugða, dugat), *at due, formaae, være tilstrækkelig, hjælpe;* dug-r, m. *Sjels- og Legems-Styrke;* dygð, f. *Dyd, Retskaffenhed.* Sml. तुञ्, tunǵ, *at være stærk, kraftig;* pers. دخت, dukt, *Kraft, Vælde;* osset. ʻfuke, id.; slav. duǵ, *stærk;* skot. tucht, *Kraft;* oldht. tûgan, *at due;* got. dugan, id.; n. dial. dykje, *at anvende Dygtighed* (?), f. Ex. han hev' ikje noke te dykje, d. e. *han har intet at befale over.*

dúk-r, m. *et Stykke vævet Töi, en Borddug.* Sml. (दुकूल, dukûla, n. *vævet Silke, meget fint Klæde*); दूष्य, dûśja, n. *Klæder;* pers. جوخا, ćûka, *Klæde;* georg. ჩოხა, ćoka, *Töi af Kameelhaar;* armen. ճուխա, ćuka, id.; osset. dzoqá ell. dzukka, *indenlandsk vævet Töi*, it. *en Overkjole af saadant;* nygr. τζόχα, *uldent Töi;* t. tuch, *vævet Töi;* oldht. tuoh, id.

dul, f. *Indbildskhed, Daarlighed;* dælsk-r, adj. *tölperagtig, dum og stolt.* Sml. دوله, dûleh, *en taabelig og derhos indbildsk Stymper;* eng. dull, *taabelig, slöv.*

dula, f. *et Skjul;* see dylja.

dulla, *at mænge, at blande* det ene uordentligen i det andet. Sml.? hind. دهلانا, dahlâ-nâ, *at ryste, bevæge hid og did.*

dumba, f. *Taage*, it. *mörkladen Farve.* Sml. धूम, ʻdûma, m. *Rög;* (तमस्, tamas, n. *Mörke*); धूमिका, ʻdûmikâ, f. *Taage;* hindust. دهملاجي, ʻdumlâji, *Dunkelhed;* russ. tumán, *Taage;* ltt. dûmi, *Rög, Damp;* tumś, *dunkel, mörk;* gr. θῦμα, *Rögelse;* sv. damm ell. damb, *Stöv;* dimma ell. dimba, *Taage;* n. dial. dim, *Tusmörke;* dima, *Dunkelhed i Luften.* Sml. þám.

dumbi, adj. *stum;* dumbast ell. þumbast, *at blive stum, taus.* Sml. (दम्, dam, *at berolige, at gjöre stille, at blive stille*); eller स्तुम्भ्, stumb, *at tilstoppe*, it. *at være taabelig;* lat. stupidus; got. dumbs, *stum;* oldht. tumb, *stum, döv;* hebr. דם, dam, *at være taus.*

dumb-r, m. *en Jætte, en Kjæmpe.* Sml. तुंब्, tumb, *at slaae, at dræbe.*

dumma, *at forblive uforandret, blive ved.* Sml.? दम्, dam, *at blive stille;* (थं, tam, n. *Vedligeholdelse*).

dumpa, *at roe ganske sagte;* see damla.

dún, m. *Duun;* dýna, f. *en Dyne, Pude.* Sml.? hindust. روان, rôân, *Haar, Duun;* eller maaskee तूल, tûla, m. og n. *Bomuld;* tûlî, f. *en Börste;* tûlikâ, f. *en Pude, fyldt med Duun eller Bomuld;* eng. dial. doul, *Duun;* ltt. dûnas, id.

duna, *at tordne.* Sml. ध्वण्, ʻdvaṇ, *at give Lyd.*

Digitized by Google

dunda, *at nöle, töve;* duðra, *at nöle forlænge med et ubetydeligt Arbeide.* Sml. तन्द्रा, tandrâ, f. *Træthed, Mathed, Dorskhed.*

duni, m. *Ild* (poët.); tundra, *at brænde, at staae i Lue;* tyndra, *at gnistre, funkle.* Sml. धुवन, d'uvana, m. *en af Ildens Benævnelser,* af धू, d'û, *at ryste, flagre,* om Flammens Bevægelser; hind. دون, daun, *Ild;* دهونى, d'ûni, *Rög;* تند, tund, *heed;* osset. zyng, *Ild.*

dúnka, *at give huul Gjenlyd.* Sml. टङ्कार, ṭankâra, m. *Klangen af en Buestræng;* beng. d'onkan, *at banke* (om Hjertet).

dupt, n. *Stöv, Feieskarn.* Sml. धूप, d'ûp, *at ryge, dufte;* beng. dûp, *Rögelse;* sv. stoft, *Stöv;* tydsk staub, id.

dúra, *at blunde, smaasove.* Sml. द्रै, drai, *at sove,* og dorma ovenfor.

durg-r, see dverg-r.

durlast, see dylja.

dusa, see dos.

dust, n. *Stöv, Pulver;* þust-r, m. *en Feiekost.* Sml. तुस्त, tusta, n. *Stöv.*

dusung-r, see dos.

dvali, m. *Sövn, Besvimelse, Ophold, Töven;* dvelja, *at töve, bie;* dvöl, f. *Töven;* dolsa, *at nöle.* Sml. ट्वल, ṭval, *at være forvirret;* beng. d'olan, *at slumre, være slöv;* armen. թուլ, tul, *svag, slap;* ձուլ, dzol, *slap, dorsk;* got. dvals, adj. *taabelig;* eng. dull, *slöv, dum;* dwell, *at boe, opholde sig;* skot. devall, *at ophöre;* dvalm, *Besvimelse;* oldht. twâla, *Nölen, Ophold;* eng. dial. dwale, *Natskygge,* en meget narkotisk Plante. Sml. bil I. Benfey — I, 2. S. 278 — sætter Ordene i Forbindelse med þver, q. v.

dverg-r I. eller **durg-r**, m. *en Dverg;* dyrgja, f. *en Dverginde.* Sml. ह्वृ, dvṛ, *at böie, krumme:* oldht. twerg, *en Dverg;* ags. dverg, id.; eng. dwarf, id.

dverg-r II., see þver.

dvina, *at aftage, holde op.* Sml. तूण्, tûṇ, *at sammenkrympe;* ags. þwinan, *at formindskes, svinde ind.*

dvöl, see dvali.

dy, n. *en liden Sump,* formeentlig nærmest *lös, vaad, moradsig Jordbund,* der giver efter under Födderne; see dua.

dyfa eller **difa**, *at trykke ned, drænke, dyppe.* Sml. beng. ḍuban, hindust. ḍûbnâ, *at dyppe.* Sml. djup-r.

dygð, see duga.

dylja, *at fordölge, skjule;* durlast, *at skjules;* dula, f. *et Skjul;* tylur, f. pl. *Dække, Skjul.* Sml. ह्वृ, dvṛ, *at skjule.* Sml. hylja.

dyna, see dun.

dyngja I., f. *en Dynge.* Sml. gr. θίν, *en Hob, Dynge;* (स्त्यान, stjâna, adj. *tyk, stor*).

dyngja II., f. 1. *et Fuglerede;* 2. *en Fruerstue,* et Huus, hvor Fruentimmerne pleiede at opholde sig. Sml. तुञ्ज्, tuǵ (præs. tunǵajati), *at beskytte, at opholde sig, dvæle.*

dynta, see dua.

dypi, n., see djup-r.

dýr I., adj. *dyr, af stor Værdie;* dyrka, *at tilbede, ære, dyrke.* Sml. दृ, dṛ, *at höiagte, dyrke;* slav. drag, *kostbar;* russ. dórog, *dyr, kostbar;* litt. dârgs, id.; skot. daar, id.; eng. dear, id.

dyr II., n. pl. *en Döraabning.* Sml. द्वार्, dvâr, f. *en Dör, Port;* द्वार, dvâra, n. *en Döraabning, Indgang;* beng. dvâr, id.; hindust. دوار, dvâr,

Digitized by Google

id.; pers. در, der, id.; arab. ترعة, tur'a, *en Dör;* syr. ܬܪܥܐ, t'ra', id.; osset. duar, id.; russ. dvérj, id.; ltt. durris, id.; armen. դուռ. dur, id.; ags. duru, id.; got. daur, id. Sml. port.

dýr III., n. *et Dyr.* Sml.? तिर्य्याच्, tirjjâć (Nom. tirjjan), *et Dyr, et firföddet Dyr;* af तिरस्, tiras, adv. *kroget, krumt,* og अञ्च्, anć, *at gaae,* ifölge indiske Lexicographer. Lignende Betydning udgaaer af Derivationen af ध्वृ, dvṛ, *at böie, krumme.* Heraf lade gr. θηρ eller φηρ og lat. fera sig ogsaa lettere udlede. Pott — II. S. 278 — tænker paa धृष्, dṛś, *at være voldsom.* (Skulde Endebogstavet *r* ikke oprindelig höre Roden til, hvilket det got. dius kunde vække nogen Tvivl om, synes जु, ǵu, *at ile,* eller जीव्, ǵîv, *at leve,* at kunne ansees for Rod; deraf kommer जीवन, ǵivana, m. *et levende Væsen, et Dyr*); arm. տաւար, davar, *et Dyr;* oldht. tior, id.; got. dius, id.

dyrgja, see dverg-r.

dyrka, see dyr I.

dys, see des.

dytta eller **ditta**, *at tætte, at tilstoppe* Sprækker og Aabninger; see þiett-r.

dæði, see dáð.

dæla, f., see dal-r.

dæl-l, adj. *god at komme tilrette med, frie, utvungen.* Sml. hindust. ڈهيلا, dîlâ, *lös, slap.*

dælsk-r, see dul.

dœma, see dom-r I.

dœsa, see dos.

döf, f. *Bagdelen af store Dyr.* Sml. धू, dû, *at ryste, bævre;* hind. دپو, dopû, *Rumpen* (vul.); pol. dupa, *Rumpe;* ltt. tuplis, id.; eng. dial. doup, *Lænderne;* n. dial. dov, id., it. *en kjödfuld Deel af Legemet.* Sml. tœfil-l.

döfnun, see dafna.

dögg, f. *Dug, Smaaregn,* see deigja og sml. derhos दक, daka (for udaka), n. *Vand;* eng. dial. dog, *Dug, Smaaregn;* n. dial. deggja, *vande lidt, bedugge;* dynke, *at væde lidt;* sv. dagg, *Dug;* slav. tjuća, *Regn.*

dögl, n., pl. *Vaaben, Krigsredskaber,* især *Hjelm.* Sml. (जागल, ǵagala, m. *Rustning*); दघ्, daǵ, *at slaae, dræbe, at beskytte;* hindust. دگلا, daglâ, *et Harnisk af Fildt eller tykt Töi;* eng. dial. takel, *en Piil.*

dökk, f. *en Grav, Gröft, en Dok.* Sml. hindust. ڈهك, ḍahak, *en Hule, en Afgrund.*

dökk-r, adv. *sort, mörk;* dekkjast, *at mörkne.* Sml. दोषा, dośâ, f. *Nat;* Zend daośa, id.; hindust. تارك, târîk, *mörk;* arab. دجية, duǵma, *Mörke;* دجنة, duǵanna, id.; دجا, daǵâ, *at være mörk* (om Natten); persisk داج, dâǵ, og تاخ, tâχ, *Mörke;* ags. digel, *mörk;* eng. dark, id.; skot. dauk, id.; oldht. tougal, id.; holl. donker, id. Sml. reykr.

döll eller **þöll** eller **þella**, f. *et Fruentimmer* (poët.). Sml. तल्ला, tallâ, f. *et ungt Fruentimmer;* hind. ٹيل, ṭîl, *en ung Höne,* it. *et Fruentimmer* (foragteligt Udtryk); gr. τάλις, *en voxen Pige;* lth. tellyczia, *en Qvie;* russ. teljá, *en Kalv;* ltt. telś, id.

dömp, f. *en Tjenestepige,* it. *et arrigt Fruentimmer, en ond Qvinde.* Sml. दम्भिन्, dambhin, adj. *fræk, ond,* af दम्भ्, dambh, *at skuffe, bedrage.*

dör-r, m. *et Spyd;* see dar-r.

Digitized by Google

E.

eð, pron. rel. (sjeldent), = er, es.

eða, conj. *eller*. Sml. उत, uta, *enten — eller;* अथवा, afavâ, *eller;* beng. og hindust. اتهوا, afavâ, id.; got. aiþþau, id.; russ. ilj eller ili, id.; oldht. odo, id.; t. oder, id.; skot. owthyr, id.; ags. eðða, id.; eng. either, *enten;* lat. aut, id., it. *eller;* polsk albo, id.

edda I., f. *en Oldemoder.* Sml. वृद्धा, vṛdďâ, f. *en gammel Kone;* prakr. वड्डो, vaddo, *gammel;* oldpreus. urs, id. Sml. óða.

edda II., *den Bog som afhandler Nordens gamle Religion og Gudelære.* Sml. वृद्ध, vṛdďa, adj. *gammel, lærd, viis;* eller वेद, veda, *Navnet paa de gamle Inderes ældste Religionsböger,* af विद्, vid, *at vide, kjende.*

edik, n. *Eddike,* er en Omsætning af got. akeit = lat. acetum, id.; gr. ὄξος, id. af ὀξύς, *skarp.* Sml. egg II.

eðla, see öglir.

eðli, n. *Natur;* see aðal.

ef ell. **if**, conj. *om, dersom.* Sml. beng. ǵave, *naar;* hindust. جبى, ǵabî ell. جب, ǵab ell. كب, kab, *naar;* جو, ǵo, *om, dersom;* ltt. ja, id.; got. jabai eller jau, id.; eng. if, id.; skot. geif, id.; geve, gif, id.; eng. dial. gif, nif, gef, gife, id.; holl. of, id.; tydsk ob, id. Den gotiske Form jabai og den hind. ǵabî synes at antyde, at Ordet oprindeligen staaer i Forbindelse med sanskr. pron. rel. यद्, jad, i instrument. pl. fœm. याभिः, jâbiḣ, *hvor, qvibus (locis),* ligesom vort dersom er sammensat af der, *eo loco,* og som, *qvo.* Derhos bruges Relativet er ligefrem for ef i Strengleikar S. 7. Det lat. ubi, *hvor, da,* er af samme Oprindelse, men har beholdt relativ Betydning. Det oldpreus. ikai, *om, dersom,* har beholdt Gutturalen eller Aspiraten og bortkastet Labialen af Casussuffixet. I det ltt. ja, *dersom,* er Casusendelsen bortfalden, men viser sig igjen i jabśu, *omendskjöndt.* See *Om Pronomen relat.* o. s. v. S. 6.

efa, *at tvivle,* af ef; ældre sv. jef, *Tvivl;* nyere sv. jäf, *Indsigelse, Forkastelse.*

efla, f. *Styrke;* see afl, abl.

efni, n. *Formue, Evne;* see abl.

efra, *höiere, ovenfor;* see yfir.

eftir ell. **eptir**, præp. *efter.* Sml. अपर, apara, eller अवर, avara, adj. *som er efter* (om Tid og Sted), *sidst, bagerst;* Zend aparem, adv. *efter, siden* — Journ. As. 1845. Avr. p. 296; got. afar, *efter.*

ég ell. **ék**, pron. *jeg.* Sml. अहन्, ahan, *jeg;* gr. ἐγώ ell. ἐγών, id.; lat. ego, id.; got. ik, id.; oldht. ih, id.; skot. ik, id.; russ. jæ, id.; oldpr. as, id. Pott — Zählemeth. p. 134 — mener, at Ordet kommer af det i आह, âha = gr. ἦ = lat. ait liggende ah *(at sige),* og betyder: hic qui loqvor.

egða ell. **igða**, f. *en Hunörn;* egðir ell. öðgir, m. *en Hanörn.* Sml. pers. اردن, irden ell. ازدن, izden, *en Art Örn* (Aqvila variegata); اژدن, eźden, id.

egg I., n. *et Æg.* Sml. pers. هاك, hâk, *et Æg;* osset. aiḱ, id. Rosen. S. 394; *

* Det lappiske aik eller haik af samme Betydning, er, uagtet sin paafaldende Lighed med det Persiske og Ossetiske, vel laant fra det Norske.

Digitized by Google

eng. dial. gey, *et Æg;* pol. jaje, id.; jayko, id.; armen. հաւկիթ, haugit, id. Derivation fra अण्ड, aṇḍa, n. *et Æg*, synes vel dristig, skjönt ikke umulig, efter Grimm's sindrige Paaviisning af, hvorledes ddj gaaer over til ggj, i hans Diphthonge o. s. v. S. 219—20, hvor han sammenligner got. addi, *et Æg*, med oldn. egg. Forholdet er det samme som mellem det tydske wand og det norske væg. Maaskee det dog kan staae i Forbindelse med ज, ǵa, m. *Födsel, Afkom*, af जन्, ǵan, *at fødes*, it. *at avle.*

egg II., f., 1. *Eg, Od, Spids paa et Jern;* 2. *den höieste Spids af et Bjerg.* Sml. अग्र, agra, n. *Top, Spids;* अश्रि, aśri, f. *Eggen paa et Sværd;* beng. âg, *Top, Spids;* gr. ἀκή, *Spidse;* lat. acies, *Eg;* acus, *Naal;* acumen, *Spidse;* n. dial. egg, *Kanten af en Bakke, Brink.* Sml. öx I.

egna, see agg.

egra, *at bevæge sig med Vanskelighed.* Sml. अग्, ag, *at gaae i bugtet Retning.*

ei I. eller **æ**, adv. *stedse.* Sml. आयु, âju, m. og n. *Livets Varighed*, af अय्, aj, *at gaae;* gr. ἀεὶ, *stedse;* got. aiv, id.; eng. ay, id.; oldht. êo, io, id.

ei II., adv. *ikke*, Aphæresis af nei, q. v.

eið, n. *Jordtange, Landtange, Eid.* Sml.? आयत, âjata, adv. *lang, udstrakt*, eller ईत्, ît, *at binde.*

eið-r, m. *en Eed.* Sml. यत्, jat, *at lægge Kraft og Vedholdenhed for Dagen;* यति, jati, m. *en Viismand*, som holder sine Lidenskaber i Tömme, eller यत, jata, part. præt. af यम्, jam, *at hæmme, holde tilbage*, hvoraf नियम, nijama, m. *en Eed;* got. aiþs, id.; ags. âð, id.; skot. aicht, id.; fris. iath, id.

eiga (á, átta, átt-r), *at eje, besidde, have.* Sml. अव्, av, *at have, eje;* ईश्, îś, *at eje, besidde, være Herre;* got. aigan (præs. aih), id.; ags. agan, id.; eng. dial. awe, id.; n. dial. aue, id.

eigi, see ekki.

eikt eller **eykt**, f. *et Tidsrum af tre Timer*, synes at staae i Forbindelse med अष्टन्, aṡṭan, *otte* (eng. eight), og betegne ⅛ af Dögnet, en Inddeling, som ogsaa var brugelig hos Hinduerne, da प्रहर, prahara, betyder en Vagt eller et Tidsrum af omtrent 3 Timer, ⅛ af Dögnet.

eik-r eller **eyk-r**, m. *en Arbeidshest*, kommer maaskee af aka, og betegner den, som bringer noget afsted; men til Sammenl. ligger dog nær हय, haja, m. *en Hest;* hindust. هيك, haik, id.; slav. jeḱati, *at ride;* n. dial. oik, *en Hest;* dansk ög, id. Ogsaa आशु, âśu, *hurtig* (der i Græsk er bleven ὠκυς), hvoraf अश्व, aśva, *en Hest*, ligger nær; got. aihvus, *en Hest;* lat. eqvus, id.; gæl. each, id.; gr. ἰκκος = ἱππος, id. Sml. hasta, hest-r, vigg-r, jó-r.

eim-r, see eym-r.

ein-n (f. **ein**, n. **eit-t**), *een, en eneste.* Sml. एन, ena, pron. *den, hiin* — saaledes Bopp — hvoraf एक, eka, numeral. *een*, hvilket i Prakrit er bleven एअं, eaṁ — Lassen, inst. pracr. p. 97 —; Zend aêva, id.

eir I. eller **eyr**, m. *Kobber, Erts.* Sml. अयस्, ajas, *Jern* (ifölge Lexica; men synes ogsaa at have været brugt om Kobber. Journ. Asiat. IV. S. T. V. pag. 273); arab. ايار, ajâr, *Kobber*,

Digitized by Google

Messing; lth. waras, *æs cyprium;* lat. æs, æris, *Kobber*, *Messing*, *Bronce;* ags. âr, id.; got. aiz, id.

eir II., *Rolighed, Fred, Skaansel.* Sml. शारि, ǵârî, f. *et Lægemiddel*, hvormed en Sygdoms Hæftighed formildes, af शॄ, ǵṝ, *at svækkes.* Sml. eyr.

eira eller **eyra**, n. *Öre;* see heyra.

eisa eller **eysa**, f. *Ild, brændende Aske.* Sml. (उष्, uś, *at brænde*, eller) अयस्, ajas, n. *et af Ildgudens eller Ildens Navne;* आशिर, âśira, m. *Ild* (egentl. *Fortærer*); ईषिर, îśira, m. id. (egentl. *Beskadiger*); pers. آیژ, âjiź, *Ildfunker;* آیژ, âjîz, *glödende Aske;* وایزك, vâizek, *en Gnist;* ags. ysela, *glödende Aske;* skot. aizle eller eizel, id.; n. dial. eise, *Ildsted*, især paa aaben Mark; hebr. אֵשׁ, eś, *Ild.*

eitr, n. *Gift, Forgift, Edder;* see éta.

ék, *jeg;* see ég; slav. az, *jeg;* jaz, id.; armen. ես es, id.

ekki I. eller **eigi**, adv. *ikke*, synes ved Aphæresis kommen af नहि, nahi, *nei, ikke*, eller नकि, naki, *ingen;* beng. keha naj, *ingen* (egentl. *Nogen ikke*), ligesom den negative Postposition a eller at synes at staae for na, nat; osset. niekej, *ingen;* gr. οὐχί, *ikke*, hvilken Benfey — I, 1. S. 275 — anseer sammendraget af अव, ava + हि, hi, d. e. væk + her. Sml. nei, engi II.

ekki II., n. *Sorg, Bedrövelse, Hulken.* Sml.? अघ, aǵa, n. *Smerte, Lidenskab;* lat. ang-or, *Ængstelse;* osset. ænkard, *Sorg, Bedrövelse.* Sml. áng-r.

ekkja, *at sammendynge;* see akka.

ekkil-l, m. *Enkemand;* ekkja, f. *Enke;* ekla, f. *Faahed.* Sml. एक, eka, Talord: *een*, adj. *ene*, *alene;* hindust. og beng. ek, id.; hindust. ogsaa eklâ, *alene;* ekkil-l betyder ogsaa *en Anförer* for Fribyttere, ligesom एक, eka, betyder *fremragende, fortrinlig* (chief. Wilson).

ekta I., adj. *ægte*, *naturlig*, *lovlig*, synes ogsaa at staae i Forbindelse med एक, eka, *een*, betegnende det, som hörer til samme Eenhed, som er ublandet, uforfalsket.

ekta II., *at ægte, tage til Ægte.* Sml. अक्त, akta, *forenet, forbunden* (der udledes af अञ्ज्, anǵ, *at gaae*); hebr. יחד, jaḱad, *at være forenet;* אחד, æḱad, *een.*

ekt-r, see áng-r.

el eller **jel**, n. *en Byge;* elg-r, m. *Snefog*, som længe varer fra een Kant, ledsaget med *stærk Frost.* Sml. जल, ǵala, n. *Vand*, it. *Kulde;* hindust. جهڑ, ǵaṛ, *stærkt Regn;* pers. ژاله, źâleh, *Regn med Storm;* gr. ζάλη, *Havets heftige Bevægelse;* sp. jalea = fr. gelée, *Frost.*

eldi, n. *Mæsken*, it. *et Foster;* see ala.

eleg-r, see elld-r.

elf eller **elfa** eller **elfur**, f. *en Elv, Flod.* Sml. जल, ǵala, n. *Vand;* n. dial. jer, *en Ström;* jelg, *en stærk Ström.*

elftr, see álft.

elgja, *at bölge, bruse;* see kolgu eller sml. él.

elg-r, m. *Elsdyr;* ilgja, f. id.; hjört-r, m. *Hjort;* hjarsi, m. *en Art Hjorte*, som leve meget længe, synes beslægtede med ऋश्य, ṛśja, m. *den hvidfodede Antilope.* Sml. gr. ἐλάφος, *en Hjort;* ἀλκή, *et Elsdyr;* lat. alce, id.; cervus, *en Hjort;* oldht. elaho, eliho, elho, elch,

Digitized by Google

et Elsdyr; ags. elch, id.; fr. elan, id.; t. hirsch, *en Hjort;* pol. jelen, id.; hebr. אַיָּל, ajjal, id. Eichhoff henförer ἔλαφος til इल्, il, *at ile.*

elja, f. *en Medbeilerske*, it. *indgroet Had.* Sml. ईर्षा, îrśâ, f. *Misundelse;* इरस्, iras, og इर्, ir, id. Wilk. §. 590, hvoraf इर्यति, irj-ati, *misunder, bagtaler;* ngr. ζηλία, *Misundelse;* gr. ζήλα, *Medbeilerske;* got. aljan, *Iver;* oldht. iljan, *at anstrænge sig, kappes.* Graff I, 102 refererer oldht. ello, *æmulus*, til ali (i Sammensætn.) = *alius.*

ella, adv. *ellers;* see annars.

elld-r, m. *Ild;* eleg-r, adj. *vred.* Sml.? उल्, ul, *at brænde* (forekommer kun i afledede Ord); ज्वल्, ǵval, id.; अनल, anala, m. *Ild;* pers. آذر, âdur, id.; ags. æled, id.; amringsk (slesv. dial.) ial, id.; georg. ალი, ali, *Flamme.* Sml. ulli. Ordet staaer dog maaskee i Forbindelse med ala, q. v.

elli, f. *Alderdom;* see ala.

ellifu, Talord: *elleve* (11), er ligesom tolf (12), et sammensat Ord. Her er Strid mellem Grimm — d. Gramm. II, S. 946 flg. — og Graff — althochd. Sprachsch. I, S. 317 — paa den ene Side, og Bopp — v. Gr. S. 477 flg. — paa den anden Side, om, hvoraf den anden Deel af Sammensætningen har sin Oprindelse. De förste antage, at lif, i de got. Talord áinlif, 11, og tvalif, 12, samt lika i Tallene fra 11 til 19 i det lith. Sprog have en lignende Oprindelse, nemlig af lith. likti, *at være tilovers, levnes*, got. leiban, id.; oldht. lîban, id.; saa at oldht. einlif, 11, og zwelif, 12, got. tvalif, id., skulde betyde *een tilovers* eller *over ti* og *to over ti.* Bopp derimod antager lif for en Forvandskning af दशन्, daśan, *ti*, eller forkortet daś, ifölge den Erfaring, at *d* og *l* ofte ombyttes, og ligeledes Gutturaler og Labialer. At 11 og 12 derhos sammensættes med en ældre Form af ti end de fölgende, forklarer han deraf, at man igjennem Tidernes Löb havde forglemt Betydningen af lif og dannet nye Composita for 13 og flg. I Prakrit, hvor *ti* hedder daha, forandres dette til raha i de sammensatte Tal, ligesom i Hindustanisk des, 10, i de sammensatte Tal bliver reh, deh eller leh; śoleh, 16. Pott — Zählem. S. 172 flg. — gjendriver Bopp's Forklaring, og til hans Grunde kan endnu föies, at i Bengalsk lip betyder *at lægge til*, hvorefter ellifu kan betyde *een tillagt* (underforstaaet *ti*), ligesom i Lettisk elleve hedder weens pas defmit, *een paa ti*, eller kortere wenn-pa-dfmit, og tolv diw-padfmit, *to paa ti.*

elska, *at elske*, Desiderativ af ala, q v.

elta, *at ælte, tumle, træde*, it. *forfölge.* Sml. लुठ, luṭ, *at væltes og tumles omkring.* See velta.

em, (jeg) *er.* Sml. अस्मि, asmi, *jeg er;* prakr. अम्हि, amhi, id.; pers. ام, em, id.; got. im, id.

en-n, m., **en**, f., **eð**, n. = hin-n, hin, hið, *den, det.* Sml. अयं, इयं, इदं, ajaṁ, ijaṁ, idaṁ, *den, det.*

enda, *at fuldföre, ende, slutte;* endi, m. *Ende;* endir, m. *Grændse.* Sml. अन्त, anta, m. *Ende, Grændse;* got. andeis, m. id.; oldht. anti, id.

endil-l, m. *en Söekonge.* Sml.? अण्डीर्, aṇḍîra, *en Mand, stærk, mægtig.*

endr, adv., 1. *igjen, atter.* Sml. अन्य, anja, *anden;* अन्तर्, antara, *an-*

den; 2. imod. Sml. अति, anti, *imod.*

engð, see áng-r.

engi I. eller **vengi**, n. eller **vang**, n. *Eng,* synes nærmest at betegne Markerne ved Bredderne af en i Bugter flydende Elv; ving, *en Aae, Flod* (poët.). Sml. वङ्कु, vanka, m. *en Elvs bugtede Löb;* got. vaggs, *en Lysthave, Paradis;* eng. dial. ing, *en Eng,* i Almindelighed en liggende i Nærheden af en Elv; sv. „Æng proprie denotat planitiem ad litus maris." Ihre.

engi II., m. og f., **ekki**, n. (ogsaa **aung-r**, **öng-r**), ubest. pron. *Ingen;* mangi, id., have en paafaldende Lighed med नाकि, nâki og माकि, mâki, *Ingen* — Bopp, v. Gr. S. 577 flg. —; Zend [Zend script], naêćis og [Zend script], mâćis, id.; slav. niki, id. Munch og Unger — d. oldn. Spr. Gr. S. 68 — antager engi sammensat af ein-n og den nægtende Partikel gi; men Nægtelsen maatte i saa Fald blot betegnes ved Bogstavet *g;* thi Vocalen *i* falder bort i de fleste Casus under Flexionen, saasom dat. engum, acc. engan, o. s. v. Analogien af de ovenanförte Ord, der ere dannede af den negative Partikel nâ eller prohibitive Part. mâ og et ki (eller kis), som Bopp anseer udgaaende fra det interrogative Pronomen, tilraader at antage, at det nægtende Begreb oprindeligen ligger i förste Stavelse, men gjennem Tidernes Löb kan være bleven overfört til den anden, som i vætki, *intet,* ligesom det fr. rien (egentl. en liden Ting) oprind. kun i Forening med ne betydede *Intet,* men senere alene har faaet denne Betydning; nygræsk δὲν, *ikke* = ældre οὐδέν. Paa lignende Maade ligger i de græske Adv. ναίχι og οὐχί Bekræftelsen og Nægtelsen i förste Stavelse, ikke i χι; ligesaa i sp. ninguno, ital. niuno, lat. nihil, nemo, ags. næneg = ne + æneg, *ikke nogen, Ingen.* I Armenisk betyder չէ, će, og i Hindust. جن, ǵin, *ikke;* men uagtet heri kunde synes at ligge en Stötte for den Mening, at den oprindelige Betydning af Endelsen gi i ovenanförte Ord er nægtende, synes denne Stötte dog vel svag, da Betydningen ogsaa i de sidstanförte Sprog kan være overfört. — At gi eller ki ikke oprindelig har negativ Betydning, viser sig endvidere deraf, at det i mange Ord forekommer i samme Betydning som vort nyere somhelst, f. Ex. hvergi, *hvilkensomhelst;* hvargi, *hvorsomhelst;* hvörki og hvatki, *hvadsomhelst;* endog det nægtende Adv. ei tager gi til og bliver eigi, *slet ikke.* Det har saaledes samme Betydning som चित्, ćit, lagt til pr. interrogat. i Sanskrit, ell. qve, cunqve i Latin, f. Ex. कश्चित्, kaśćit, *hvilkensomhelst* = Zend jaêćića = lat. qvisqve; ubiqve, ubicunqve, *hvorsomhelst.* I Oldpersisk bruges ćija paa samme Maade — Rawlinson p. 96; esthnisk kegi, *nogen* (hvilkensomhelst?) — Pott II. S. 626. — Ved Siden af चित्, ćit, bruges i Sanskr. चन, ćana, i samme Betydning. Spor heraf synes at vise sig i oldht. hvergin, *nogensteds* (hvorsomhelst?); t. irgend, id. Sml. ekki I.

enn I., conj. *end* (qvam); án, id., synes at være en forstenet Accusativform af pron. relat. es (= यं, jaṅ, acc. af यः, jas), ligesom lat. qvam

af qui. Ogsaa det græske ἤ, *end*, forklares af Benfey — I, 1. S. 400 — som relativt. I Oldn. forekommer derhos en som pron. relat. i Formmanna Sögur IX. S. 308, Strengleikar S. 63, og flere Exempler citeres af Gislason S. 209. I n. dial. bruges pr. relat. som og so ogsaa i Betydningen *end*. I Sanskr. bruges न, na, i Betydningen *end;* अनु, anu, *efter, i Forhold til, i Sammenligning med;* eng. dial. an, *end*. See *Om Pronomen relat.* o. s. v. S. 3.

enn II., conj. *men;* eðr, id. Sml. got. iþ, *men;* slav. n', id.

enn III., adv. *endnu*. Sml. pers. هنوز, henûz, *endnu*.

enni, m. *Pande*, synes beslægtet med Præformativet and, *imod, foran*, ligesom अन्ति, anti, ἀντί, ante; oldht. andi, *Pande;* lat. antiæ, *Pandehaar;* middellat. anticiput, *Forhoved, den forreste Deel af Hovedet*. Man sammenligne dog ogsaa लकान्त, lakânta, *Pande*, af लक, laka, *Forhoved* + अन्त, anta, *Ende*. Det ossetiske niś, *en Pande*, tör maaskee ikke sammenlignes.

epli, n. *et Æble;* apalld-r, m. *et Æbletræe*. Sml. फल, ṕala, n. *Frugten* af en Plante; pers. آبی, âbi, *et Æble* (malum cydonium); afg. کبل, kabal, *et Æble;* lth. obolys, id.; ltt. ahbols, id.; russ. jábloko, id.; oldht. aphul, id.; ags. äppel, id.

eptir, see eftir.

er-r, see ör III.

er I., see vera.

er II., see ör IV.

er III., pron. relat. it. conj., see es.

ér, (**jer**) eller **þér**, pron. pers. 2 p. pl. *I*. Har dette været udtalt som i Nyislandsk jer, kan यूयं, jûjaṁ, *I*, sammenlignes; ltt. jûs, id.; oldpreus. ioûs, id.; eng. you, id.; ags. ge, id.; den slesvigske amringer dial. jam, id. Ligesom ér er en Forkortelse af þér, saaledes synes यूयं, jûjaṁ, at være en Forkortelse af त्यूयं, tjûjaṁ; thi begge maae udledes af Singularis þú = त्वं, tvaṁ for tuvaṁ. Çfr. Bopp, v. Gr. S. 475.

erfa, *at arve;* see arf-r.

ergjast, see arg-r.

erja eller **yrja**, *at arbeide, dyrke Jorden, plöie;* erla, *at arbeide uafbrudt;* ern eller errin-n, *arbeidsom, driftig;* arg, n. *Slid og Slæb*. Sml. अर्ज्, arǵ, *at arbeide, erhverve;* præs. part. arǵan, *arbeidende;* arab. ارس, arasa, *at blive Agerdyrker, at plöie;* Zend ere, *at erhverve;* got. arjan, *at plöie;* eng. ear, id.; eng. dial. are, id.; lat. arare, id.; gr. ἔργον, *et Arbeide;* lth. árti, *at plöie;* ltt. art, id.; russ. orátj, id.; oralo, *en Ploug*. Sml. verka I., arð-r.

ern, c. g., see ari I.

erp-r, m. *en Ulv;* irpa, f. *Ulvinde*. Sml. (? ग्रभ्, grab, i Vederne = गृह्, grh, *at gribe, tage, bemægtige sig*); eller रिपु, ripu, m. *en Fiende;* sabinisk irpus, *en Ulv* — Pott, e. F. I, S. 150. Sml. varg-r.

err, see ör III.

erring, see arga.

ert, f. *en Ert*. Sml. अर्त्तुल, arttula, m. *en Ert*, af adj. arttula, *rund, kugleformig;* n. dial. erter, *en Ert*.

erta, **errur** eller **ertur**, see arga.

es eller **er** eller **eð**, pron. rel. *som*, findes i Runeindskrifter under Formerne jas, jar, ir, is. Sml. यः, jaḣ eller

Digitized by Google

jas m., jâ f., jat n., pron. rel. *som*, hvilket stundom bliver jar, f. Ex. यर्हि, jarhi, adv. *hvorfor;* hindust. جس, ǵis, pron. rel. *som;* got. ei, id.; færöisk ið, id. neutr.; gr. ὅς, id.; armen. որ or, pr. rel. — Formen er bruges ogsaa som Conjunction i Betydningen *da*, altsaa relativ Conj., ligesom gr. ὥς er beslægtet med ὅς, lat. qvum med qvi; यदा, jadâ, id. af यद्, jad. Endvidere = ef, q. v. Sml. enn I.

esja, f. *en sumpig, sidtliggende Egn.* Sml. वेष्य, veśja, m. *Vand;* वसु, vasu, n. id. Sml. ösla (under vast).

ess, n. *et Lastdyr, en Hoppe, et Asen* (poët.). Sml. (यस्, jas, *at anstrænge sig*), eller अश्व, aśva, m. *en Hest;* aśvâ, f. *en Hoppe;* prakr. अस्सो, asso, *en Hest;* armen. էզ, ez, *en Oxe;* afǵ. آس, âs, *en Hest;* ags. assa, *et Asen;* oldht. âson, *at anstrænge sig.* Sml. eik-r, ásni.

éta (ét, át, etin-n), *at æde, spise;* jata, f. *en Krybbe;* æti, n. pl. *spiselige Ting;* át, n. *Spisen, Æden;* eitr, n. *Gift.* Sml. अद्, ad, *at æde, spise;* russ. jéstj, *at spise;* slav. jæd, *Mad;* jato, id.; jadj, *Gift;* ltt. êst, *at æde;* arm. ուտել, ud-el, id.; got. ïtan, id.; lat. edere, id.

etja, *at ophidse;* see at I.

exi, see öx I.

ey, f. *en Öe.* Sml. आप्य, âpja, adj. *vandig;* got. avia eller auja, *en Öe*, ifölge Munch — Forn-Sw. Gr. S. 20 — (jeg har ei fundet Ordet hos Gabelenz eller Schulze); ags. æge, *en Öe;* ig, id.; hebr. אִי, î, id., it. *Söekyst;* n. dial. öi, baade *Öe* og *en liden Slette ved en Flodbred.*

eyða, see auð-r II.

eyðla, see ögli-r.

eyk-r, see eik-r.

eykja, f. *en Baad, Ege*, af aka, q. v., ligesom ferja af fara.

eyma, see aum-r.

eym-r eller **gim**, m. *Ild.* Sml. जिम्, ǵim, *at æde*, eller वमि, vami, m. *Ild.* Pott — II, S. 61 — sml. इन्ध्, ind', *at skinne.*

eypska, *at gabe, spærre Munden op;* Augmentativ af gapa, q. v.

eyr, f. Sundheds Gudinden. Sml. जायु, ǵâju, m. *Medicin, Lægedom;* जारी, ǵârî, f., id.; जि, ǵi, *at betvinge* (en Sygdom); pers. اياره, ejâreh, et sammensat Lægemiddel (*ad depellendam bilem.* Men.). Sml. eir II.

eyri, f. *Strand- og Flodbredder*, hvorpaa der ikke voxer Græs. Sml.? ईरिण, îriṇa, n. *en Örken, salt, ufrugtbar Jordbund;* eller maaskee अवर्, avara, adj. *nedre, lavere;* eyri bruges nemlig især om opskyllet Land ved Floders Udlöb. Sml. aur I.

eyrindi, n., see ár IV.

eyrir (pl. **aurar**), *en Unze i Vægt, en Sum Penge*, bestaaende i tre Örtuger ell. tredive (senere sexti) Penninger; — synes at staae i Forbindelse med अग्र, agra, Benævnelsen paa en Vægteenhed = 1 pala, der, ifölge Wilson, er = 4 karśa'er, og hver karśa i ældre Tid = 176 grains troy weight; altsaa en agra = 704 gr., der omtrent svarer til 3 Lod norsk Vægt, altsaa mere end en eyrir; men da Vægteenhederne i ældre Tider altid viiste Tendents til at aftage, tör dog Ordene være beslægtede. Wilson an-

Digitized by Google

giver derhos, at en **pala** er = 4 **tola**'er, og at en **tola**, ifölge Böger (it is stated in books), er = 16 **måša**'er à 5 **retti**'er eller 6½ gr. hver, altsaa 104 gr. tr. Efter denne Beregning bliver en **pala** eller **agra** kun 416 gr. tr., hvilket er ubetydelig mere end den af mig, i min Afhandling: de prisca re monetaria Norvegiæ, p. 6, og i Köhne's Zeitschr. f. Münz-, Siegel- und Wappenkunde, VI. Jahrgang, S. 67 anförte Störrelse af vor gamle Vægteenhed **eyrir**.

eyxn, see **ax**.

F.

fá I., f. *Glindsen*, *Glands*, *Politur;* **fá** (**fái**, **fáði**, **fáð**), eller **fága**, *at rense*, *skure*, *sætte Glands paa*, it. *at dyrke*, *tilbede;* **fægja**, id.; **fina**, *at glatte*, *oppudse*. Sml. भा, **bâ**, f. *Skin*, *Glands*, *Skjönhed;* भा, **bâ**, *at skinne*, *glindse;* भग, **baga**, n. *Glands*, it. *Almagt;* भज्, **baǵ**, *at dyrke*, *tilbede;* (पवन्, **pavan**, *reen*, *skinnende*, af पू, **pû**, *at være reen*, it. *at rense*); arab. بها, **bahâ**, *Skjönhed*, *Glands;* beng. **bâ**, id.; hindust. **pàki**, *Reenhed;* got. **baugjan**, *at rense*, *sætte Glands paa;* hebr. יָפָה, **jaṕah**, *at skinne*, *være skjön;* הוֹפִיעַ, **hoṕia'**, *at fremtræde med Glands* (om Gud); russ. **bog**, *Gud*. Sml. **fag-r**.

fá II. (**fæ**, **fékk**, **fengin-n**), 1. *at faae*, *erholde;* 2. *at flye*, *at levere*, *paavirke*. Sml. भू, **bû**, *at faae*, ell. आप्, **âp**, *at faae*, *erholde;* causat. आपय°, **âpaj°**; hindust. پانا, **pâ-nâ**, *at faae*, *erholde;* پاونا, **pâv-nâ** (**dakni**), id.; beng. **pakj**, id.; **pâ-on**, id.; pengabisk **pava**, id.; ags. **fón**, id.; got. **fahan**, id.; friesisk **fu'n**, id. (imperf. **füng**). Sml. **fáng III.**

fá-r, adj., 1. *faa;* 2. *sorgfuld*, *bedrövet;* **fækka** eller **fætta**, *at gjöre eller blive færre;* **fæð**, f. *Faahed*. Sml.? कतिपय., **katipaja**, eg. *hvor mange*, eller *hvor faa*, ogsaa *nogle faa;* arab. اف, **aff**, *Faahed;* hind. پاو, **ṕâu**, *noget Lidet*, som lægges til det, man kjöber, hvad der gives paa Kjöbet; gr. παῦρος, *liden*, *ringe;* n. dial. **föje**, *lidet;* ags. **feawa**, *faa;* got. **fau-s**, pl. **favais**, id.; oldht. **fôh**, id.; lat. **pauci**, id. Sml. **spara**.

faðir (gen. **föður**), m. *Fader*. Sml. पितृ, **pitṛ** (gen. पितुर्, **pitur**), m. *Fader*, af पा, **pâ**, *at föde*, *underholde;* osset. **fide**, id.; Zend **patar**, id.; pers. پدر, **peder**, id.; got. **fadar**, *Fader;* gr. πατήρ, lat. **pater**, id.; n. dial. **fade** (= sanskr. nom. **pitâ**), id.; **får**, id.

fadm-r, m. *Favn*, *Barm*, it. *Favnemaal*. Sml.? व्याम, **vjâma**, n. *en Favn;* hindust. بم, **bam**, *et Favnemaal*, *en 3 Alens Stang;* n. dial. **famn**, *Favn;* holl. **vaâm**, id.; ags. **fäim**, id., hvilket Pott II. S. 595 sætter i Forbindelse med lat. **patere**, **pandere**, **passus**, der atter synes beslægtede med स्फट्, **sṕaṭ**, *at aabne sig*, hvortil atter gr. σπιθαμή, *et Spand*, slutter sig. Sml. **spana**.

fafni-r, m. *en Slange*. Sml.? पवनाश, **pavanâša**, f. *en Slange*, egentl. *en Luftæder*.

fága, see **fá I.**

fag-r, adj. *skjön*, *fager;* **fagna**, *at*

Digitized by Google

glæde sig, fornöies; fagnað-r, m. *Glæde;* fagrindi, n. pl. *Skjönhed;* fegin-n, adj. *glad;* fegra, *at pryde.* Sml. भग, bhaga, n. *Lykke, Skjönhed, Glands,* af भज्, bhaǵ, *at nyde, at skinne;* æthiop. ፈገዐ:, fag'a, *at gjöre sig tilgode, glæde sig;* n. dial. fægin, *glad, oprömt;* got. fagrs, *skjön;* ags. fag eller fah, *glimrende, skjön.* Sml. fá I.

fák-r, m. *en Hest* (poët.), it. *en Storpraler.* Sml.? ज्ञु, ǵu, *at gaae hurtigt, at ile;* जवन, ǵavana, m. *en hurtig Hest;* eller (भूकल, bhûkala, m. *en stad, gjenstridig Hest*). Sml. fika, fjuka.

fal-r I., m. *den överste Deel af et Sværd eller Spyd,* som gaaer op om Haanden, it. *den udhulede Deel af Spyd- eller Piilodden,* hvori Skaftet befæstes; aur-fal-r, *Spidsen af Spydskaftet,* som vendte nedad, naar man stöttede sig til Spydet. Sml. पाल, pâla, adj. *beskyttende,* af pâl, *at beskytte, bevogte;* fr. pale, *Beskyttelse, Laag.*

fal-r II., adj. *tilfals;* fala, *at byde paa noget, som skal sælges eller bortforpagtes,* it. *fordre, kræve.* Sml.? वर्य, varjjâ, adj. *som er til Valg,* eligendus, af वृ, vṛ, *at vælge;* eller (चल्, ćal, *at gaae bort, gaae af;* hindust. چلنتا, ćalantâ, *salgbar, let afsættelig;* ell. maaskee पण्य, paṇja, adj. *tilfals,* af पण्, paṇ, *at handle*). Benfey — I, 2. S. 84 — formoder en Rod pṛ, i Betydn. *at handle,* hvoraf Zend ???, pârem, *Handel* — Yaçna I. p. 516 flg.; gr. πωλε-ειν, *at sælge.* Hertil kan föies hindust. پهڑ, phaṛ, *et Sted, hvor Varer ere stillede til Salgs;* پهڑيا, phaṛijâ, *en Kræmmer.*

falki, *en Rendebane.* Sml. वल्ग्, valg, *at gaae, at hoppe, springe.*

fálki, m. *en Falk;* grával-r, m. *en Graafalk.* Sml. भल्ल्, bhall, *at beskadige, at dræbe.*

falla (fell, féll, fallin-n), *at falde;* fella, *at fælde, bringe til Fald.* Sml. पत्, pat, *at synke, at falde,* har i Prakrit i Præsens पल्लामि, palâmi, *jeg falder.* Delius p. 51; hindust. پڙنا, paṛ-nâ, id.; beng. patan, id.; ltt. pult, id.; russ. pádatj, id.; eng. dial. butten, *at falde?* Hall. Benfey — I, 1. S. 567 — sml. स्फल्, sphal, *at ryste.*

falld-r, m., 1. *Bord, Bræmme;* 2. *Fruentimmers Hovedtöi, Sæt.* Sml. वल्, val, *at omgive;* hindust. پلا, pallâ, *Klædebord, Bræmme;* پهلوا, phalvâ, *Fryndse;* sp. falda, *den nedre Kant af en lang Kjole,* it. *Hattebræmme.*

fals, n. *Svig, Bedrag, Falskhed;* flár, adj. *svigefuld;* flærð, f. *Falskhed.* Sml. फल्गु, phalgu, f. *Falskhed;* arab. ولس, vals, id.; russ. faljśívitj, *at bedrage, forfalske;* sml. og fela.

fána I., f. *en Fane, Standart.* Sml. (वान, vâna, n. *en Straamatte*); ell. ध्वज, dvaǵa, m. og n. *en Fane, et Flag,* af ध्वंज्, dvaṅǵ, *at flagre;* got. fana, m. *Töi, Klæde;* lat. pannus, id.; ags. pan, id.; ngr. πανι, *Linned, Töi, et Seil.*

fána II., *at opföre sig taabeligen;* fáni, m. *en Tosse, Taabe;* bjáni, id. Sml. पामर, pâmara, adj. *taabelig;* hind. پهانكر, phânkar, *en Taabe;* e. dial. fone, id.; skot. bummie, id.; slav. bun, id.; nt dial. faame, id. Sml. vánki.

fáng I., n. *Skjöd (gremium).* Sml. अङ्क, anka, m. *Skjöd;* वङ्क्षण, vankśana, n., id.; beng. bankjana, id.

fáng II., n. *Bryden, Kamp.* Sml. भङ्ग, bhanga, m. *Bryden, Sönderbryden,* af भञ्ज्, bhanǵ, *at bryde, ödelægge.*

fáng III., n. *Erhvervelse, Fangst, Gods, Formue;* fánga, *at fange, gribe, erhverve.* Sml. पक्ष्, pakś, *at tage, modtage;* भज्, bhaǵ, *at faae, erholde, eje;* hindust. پکرنا, pakarnâ, *at gribe, tage fat paa;* got. og oldht. fahan, *at faae, erholde;* ags. foan, id.; n. dial. fakke, *gribe, fange.* Sml. fá II.

fáng IV., m. *et Knippe Höe.* Sml. पुञ्ज, punga, m. og n. *en Hob, en Samling, en Masse;* beng. punǵi, id.; hindust. پھنکا, phankâ, *en Haandfuld* eller *en Mundfuld.* Dette Ord tör dog nok være identisk med fáng I. og betegne saameget Höe, som man paa een Gang kan bære mellem Armene, ligesom man nutildags siger: et Fange Ved, d. e. saamegen Ved, som paa een Gang kan bæres mellem Armene.

fans, m. *Töi, Sager, Bagage.* Sml. पण, paṇa (nom. panah eller panas), m. *Formue, Gods.*

fant-r, m. *en Gangerpilt, Brevdrager,* it. *en Skjelm, en Slyngel.* Sml. पान्थ, pântha, m. og f. *en Reisende, Veifarende;* ital. fante, *et Tjenestebud;* n. dial. fant, m., fenta, f. *en Reisende, en Landstryger, Landstrygerske.* Sml. bann.

fár, n. *Fare,* it. *Svig;* fárast, *at blive hidsig, vred.* Sml. पर, para, adj. *fiendtlig;* eller भृ, bhṛ, *at true* (Wilson under भारि, bhâri, *en Löve*); ags. fá, *fiendtlig.*

fara (fer, fór, farin-n), *at fare, gaae, reise;* farga, caus. *lade fare, afhænde;* ferja, *at före;* far, n. *et Spor,* it. *Bevægelse, Levnet, Sæder, et Skib;* ferd, f. *Reise;* fær-r, adj. *fremkommelig;* fœra, *at före, bringe;* för, f. *Reise.* Sml. चर्, ćar, *at fare, gaae, reise, at opföre sig;* चार, ćâra, m. *Gang, Bevægelse, Reise;* चरित्र, ćaritra, n. *Opförsel, Færd;* (hindust. پھرنا, phirnâ, *at vandre*); osset. ćarin, *at leve* — Rosen S. 399; gr. πόρ-ος, *en Vei;* sp. farante, *en Udsending;* got. faran, *at reise.*

farði, m. *hvad der klæber ved et Kar,* af Melk ell. desl. Sml. वर्त्ति, vartti, f. *en Art Salve, Pomade eller Sminke* (collyrium); fr. fard, *Sminke.*

farg, n. *Trykken, Pressen;* fergja, *at presse, sammentrykke.* Sml. hindust. پیڑنا, peṛnâ, *at presse, sammentrykke.*

farm-r, m. *Skibsladning;* ferma, *at lade et Skib.* Sml. पृ, pṛ, *at fylde* (som Maven eller et Kar, et Skib); पर्व्, parv, *at fylde;* hindust. بھرانا, bharânâ, id.

farvi, m. *Farve.* Sml. वर्ण, varṇa, m. *Farve.*

fas, n. *Gebærde, Hovmod.* Sml.? भस्, bhas, *at skinne, at dadle;* वस्, vas, *at iklæde, iföre.*

fasi, *Banghed.* Sml. भ्यस्, bhjas, *at frygte;* sv. fasa, f. *Skræk, Rædsel.*

fasta, *at faste.* Sml. उपवस्त, upavasta, n. *Faste,* af उप, upa, Præfix, og वस्, vas, *at opholde sig, dvæle;* russ. post, *Faste;* eller fölgende:

fast-r I., adj. *fast, paaholden, karrig.* Sml. पस्, pas, *at binde, at fæste,*

Digitized by Google

hindre (hvoraf part. præt. pasta); वस्, vas, id.; beng. basâna, id.; got. þvast, *fast, sikker;* fastan, *bevogte.*

fast-r II. eller **fasti**, m. *Ild* (poët.). Sml. भस्वत, bhasvata, adj. *skinnende, lysende,* af भस्, bhas, *at lyse, skinne,* (eller पचि, paći, m., eller पचत, paćata, m. *Ild,* egentl. den, som bringer i Kog); gr. φώς, *Lys.*

fat I., n., 1. *et Klædebon,* især *Skjört;* 2. *et Baand;* fata, *at klæde paa;* fetil-l, m. *Baand, Sværdbelte;* fjatra, *at binde;* fjötur, n. pl. *Baand, Lænker;* fatast, *at hindres, blive svag;* feti, m. *en Vindel af Rendegarnet i en Væv;* fida, f. *et tyndt Klædebon;* vað-r, m. *et Toug,* it. *en Fiskeline af Skind;* kaðal-l, m. *et Toug;* viða, f. *en Haspe Garn* (en Bundt). Sml. पट्ट, paṭṭa, m. *et Klæde, et Bindsel,* af paṭ, *at omgive, at binde;* पस्, pas, *at binde, hindre;* वट, vaṭa, m., f. og n. *et Baand, Reeb, en Stræng,* af vaṭ, *at omgive, at binde;* hindust. پهيتا, pheṭâ, *et Belte;* پٹی, paṭṭi, *et Bindsel;* فيته, fitah, *et Baand,* der vel af Taylor erklæres for at være af portugisisk Oprindelse, men hörer under enhver Omstændighed til samme Ordslægt, som de övrige her anförte; holl. veter, *et Baand;* eng. fetter, *at binde;* ags. fetel, *et Belte.* Sml. voð, fit II.

fat II., n. *en Pose, en Skindpose.* Sml. pers. وت, vet, *Skind, en Skindkjole.*

fat III., n. *et Fad;* fata, *en Spand, Vandspand.* Sml. पात्र, pâtra, *et Fad;* i Pali: patta, id.; gr. φάτνη, *en Krybbe.*

fatt-r eller **fett-r**, adj. *tilbageböiet, tilbagekrummet;* fetta, *at böie tilbage,* synes dannet ved Assimilation af fakt-r, fekta. Sml. वक्, vak, *at böie.*

faung, n. pl. *Forraad, Levnetsmidler, Gods;* see fáng III. ell. IV., ell. sml. पा, pâ, *at beskytte, bevare,* formeentlig ogsaa *at ernære;* hindust. پنيا, punja, *Begyndelsen af Indsamling af Forraad for det nye Aar* (i Brug blandt Landmænd); پونجي, pûnćî, *Vareforraad;* lat. penus, *Forraad.*

fax, n. *Manke;* fexa, f. *Kappe med Ærmer* (ligesom Vinger); faxi, m. *en Hest* (poët.). Sml. पक्ष, pakśa, m. og n. *en Vinge, Fjederen paa en Piil,* it. *en Masse,* som i केशपक्ष, keśapakśa, *en Haarmasse;* pers. پشم, peśm, *Uld;* ossetisk barć, *Manke;* ags. feax, id.; (eng. faxed, *haarrig*); oldht. fahs, id.; n. dial. fax, id., it. *Fryndser;* armen. բաշխ, paiǵ, *Manke;* स्वर्णपक्ष, svarṇapakśa (eg. *Guldvinge*), Garuḍa, Viśnu's Fugl; skinfaxi (d. e. *Skin-Manke*) er Dagens Hest i den oldn. Mythologie. Sml. mœna, mön.

fé, n., 1. *Fæ, Qvæg,* især *Faar;* 2. *Penge.* Sml. पशु, paśu, m. *et Dyr, Qvæg;* पाशव, pâśava, n. *en Hjord;* beng. paśu, *Dyr, Qvæg;* osset. fos, id.; zend. paśu, id.; oldpreus. pecku, id.; ags. feoh, id.; got. faihu, n. *Gods, Formue;* lat. pecus, *Qvæg;* ital. bescio, *dum* (som Fæ).

fegin-n, fegra, see fag-r.

feig-r, adj. *som er nær Döden;* feigð, f. *forestaaende Död.* Sml.? पिञ्ज्, pinǵ, *at dræbe;* hind. پهيكا, phîkâ, *svag, bleg;* skot. fee, *som er Döden nær;* ags. fæge, id.

feigja, *at gjöre raadent;* feira eller

Digitized by Google

veira, f. *Skimmel.* Sml. पूय्, pûj, *at stinke.*

feikn, f. *Forfærdelighed, Storhed;* hissast, *at forbauses.* Sml. भीषण, bîśaṇa, n. *Forfærdelighed*, af भी, bî, *at frygte, forfærdes;* भेष्, beś, id. Sml. bysn.

feila (sér) eller **feima**, *at blues, undsee sig;* felm-r eller felmt-r, m. *Skræk.* Sml. भी, bî, *at frygte;* भीलु, bîlu, *frygtsom;* भीम, bîma, n. *Frygt;* hindust. og pers. بيم, bîm, id.; oldpreus. bail, *ængstelig;* ltt. bail, id.; n. d. fæla, *Frygt, Rædsel;* got. films, id.

feil-l, m. *Feil.* Sml. hindust. پی, paj, *en Feil;* پیلا, pelâ, id.; (beng. bul, id.).

feira eller **veira**, f., 1. *Skimmel,* see feigja; 2. *en Sprække.* Sml. भिल्, bil, *at skille ad;* विल, vila, n. *et Hul, en Aabning;* (hindust. چيرا, cîra, *et Snit, et Skaar, en Revne*).

feit-r, adj. *feed;* beysin-n, adj. *tyk, stor, fyldig;* filla, f. *det tykkeste og fedeste af Skindet paa en Flynder;* fina, f. *et fedt Kjödstykke;* fit, f. *en jævn og feed Engstrækning;* fita, f. *Fedme.* Sml. पि, pi, *at gjöre feed, mæske, at gjöde,* part. præt. pita; पीव्, pîv, *at være tyk, feed;* पीवन्, pîvan, adj. *feed, tyk,* af प्ये, pjai, eller प्याय्, pjâj, *at svulme, blive tyk;* Zend fja eller fi, *at voxe* (?). Yaçna I. p. 436, n. 291; pers. پی, pî, *Fedt;* hindust. پين, pîn, id.; پيه, pîh, id.; osset. fju, id.; gr. πιώδης, *feed;* russ. pitátj, *at ernære;* armen. պետ, ped, *tyk;* (वट्, vaṭ, *at være feed*); eng. dial. batten, *at trives, at blive feed.* Sml. meið.

fela (fel, fól eller fal, falin-n eller folgin-n), *at skjule, dölge, fjæle;* fjalla, *at omvikle, indhylle;* filla, f. *taaget Luft;* fletja, f. *et Dække, Tæppe;* fóli, m. *Tyvekoster;* vil, *et Slör.* Sml. वल्, val, *at skjule;* व्ये, vje, id.; वल्ह्, valh, id.; beng. palâjan karân, id.; lat. velare, *at bedække;* oldht. wilôn, id.; got. filhan, *at skjule;* n. dial. fjæle, id. Sml. veila.

fell eller **fjall**, n. *et Bjerg*, synes at staae i samme Forhold til fela, som berg (q. v.) til bjarga, eller sml. svella; gr. πέλα, *Steen;* φελλεύς, id.; t. fels, *Klippe.*

fella, see falla.

felld-r, m. *Skind, Hud, Pelts, Dække, Tæppe.* Sml. वल्, val, *at skjule, bedække;* विल्, vil, id.; (ell. maaskee चर्मन्, ćarman, n. *Hud, Skind, Læder;* पटल, paṭala, n. *et Skind* eller *Hinde omkring noget*); (pers. وت, vet, *Skind, en Skindkjole, Pelts*); got. fill, n. *Skind;* eng. dial. pell, id.; lat. pellis, id.; gr. πέλλα, id.

fellingar, f. pl. *Folder.* Sml. वलि, vali, f. *en Fold, en Rynke;* got. falþan, *at folde.* Sml. fylja.

felm-r eller **felmt-r**, see feila.

fen, n. *Dynd, Morads.* Sml. पङ्क, panka, m. og n. *Mudder, Dynd, Morads;* hindust. پانك, pânk, id.; beng. pankil, *dyndet, skiden;* got. fani, n. *Dynd;* eng. fen, *et Morads;* eng. dial. vanne, *Dynd;* ital. fango, id.

fenna, *at snee;* fönn, f. *tæt sammenslaaet Snee.* Sml. पण्ड्, paṇd, *at sammendynge, sammenhobe;* n. dial. fane, fodn, *en af Vinden sammendreven stor Sneedynge.*

Digitized by Google

ferð, f., 1. *en Reise*, see fara; 2. *en Fold*, see bretta.

fergja, see farg.

ferja, *at sætte over;* ferja, f. *en Færge*, synes ved förste Öiekast at være Causativ af fara, men i Sanskr. ligger dog nærmere पार्, pâr, *at komme over* eller *igjennem;* पार, pâra, n. *den anden* eller *modsatte Bred af en Flod;* पारक, pâraka, adj. *den* eller *det, som bringer Nogen over;* पारग, pâraga, adj. *som sætter over til den anden Bred;* beng. pârǵât, *en Færge;* hindust. بيرا, beṛa, *en Flaade;* gr. πέραν, *paa hiin Side;* περᾶν, *at sætte over.*

ferma, see farm-r.

fernir, see fjorir.

fersk-r eller **frisk-r**, adj. *fersk, frisk.* Sml. वर, vara, adj. *ypperlig, bedst;* वृष, vṛśa, (i Sammensætninger) *udmærket, ypperlig*, der udledes af वृष्, vṛś, *at væde, stænke*, ligesom fersk-r fornemmelig bruges om hvad der ei har mistet sin naturlige Fugtighed; hindust. پارچا, parčâ, *reen, skjön;* ltt. priś, *frisk.* Sml. fjör.

fet, n. *Fod* (som Maal), *Skridt, Fjed;* see fot-r.

feti og **fetil-l**, see fat I.

fetta, *at böie tilbage;* see fatt-r.

fett-r, f. pl. *Urimeligheder, upassende Gebærder.* Sml.? भड्, ƀaḍ, *at gjöre Nar af, at drille, spotte.*

fexa, see fax.

feykja, *at blæse bort*, causat. af fjuka, q. v.

feyskja, *at visne.* Sml. पूय्, pûj, *at raadne.*

fjá (præs. **fjái**), *at hade*, synes at være Causativ af et tabt fía, *at frygte* = भी, ƀî, *at frygte*, causat. भायय॰, ƀâjaj°, *at forfærde;* fjandi, m. *en Fiende;* fjón, n. *Had;* got. feian, *at være fiendtlig;* fijan, *at hade;* ags. feógan, id.; skot. fey, *Fiende.* Benfey — I, 2. S 105 — sml. पिशुन, piśuna, *grusom*, af en tabt Rod पिश्, piś. Man kunde ogsaa tænke paa अभिया, aƀijâ, *at gaae til*, hvoraf अभियाति, aƀijâti, *en Fiende.*

fjall, n. *Fjeld*, see fell.

fjalla I., *at röre sagte ved, at behandle med Behændighed;* fitla, *at röre lidt ved;* fiðra, id.; vitla, *at forrette et fiint, siddendes Arbeide.* Sml. पटु, paṭu, adj. *behændig, kyndig;* eng. twidle, *at beröre med Lethed.*

fjalla II., see fela.

fjara, f. *Strandbred, den nederste og laveste Kant af Kysten*, Sted, hvor der er Ebbe og Flod. Sml. hindust. چران, ćarân, *en saltagtig, moradsig Slette ved Havbredden;* beng. ćar, *en flad Sandbanke*, der hæver sig over Havfladen. Eller Ordet staaer maaskee i Forbindelse med det fölgende fjarr, og betegner *det Sted, hvorfra Söen fjerner sig;* fjarar eller firvir betyder nemlig: *Vandet falder, det ebber.* Sml. bjór II.

fjarg forekommer blot i det Ord fjargviðrast, *at smigre*, og i dets Derivater. Sml. अभ्यर्च्, aƀjarć (aƀi + arć), *at hædre, vise Ærbödighed.* Ordets anden Deel, viðra, *at lufte*, betegner formeentlig det Intetsigende i den Smigrendes Agtelsesudtryk.

fjarr eller **firr**, adv. *fjern.* Sml. पर, para, *fjern, langt borte;* got. fairra = gr. πόῤῥω, lat. porro; eng. far, *langt borte.*

fjatla, *at gjöre noget bagvendt, forgjæves.* Sml. व्यत्यय, vjatjaja, *Bagvendthed, Modsætning, omvendt Orden.*

Digitized by Google

fjatra, *at binde*, see fat I.

fiða, f. *et tyndt Klædebon*, see fat-I. Sml.? ogsaa पिधान, piďâna, n. *et Klædebon*. Staaer dog maaskee i Forbindelse med fin-n, q. v.

fiðla, f. *en Fiol*. Sml. beng. vejâlâ, *en Fiol;* fr. violon, id.; eng. fiddle, id.; n. dial. fele, id.

fiðr, n. *Fuglefjæder;* fjöðr, f. *en Fjæder*. Sml. पत्र, patra, n. *en Vinge, en Fjæder* (paa en Piil), *et Blad, Löv*, af पत्, pat, *at flyve;* hindust. og pers. پر, par, per, *en Fjæder;* armen. [illegible], pjedur, id., it. *en Vinge;* gr. πτερόν, id.; russ. peró, *en Fjæder;* pérjæ, coll. *Fjædre;* oldht. fedara, *en Fjæder;* ags. fæþer, id.

fiðra (við), *at krille, röre lidt ved*, ifölge Haldorsen af fiðr, men tör dog være det samme som fjalla, q. v.

fífa, f. *Kjæruld* (eriophorum, linagrostis); fífil-l, m. *Lövetand* (leontodon taraxacum). Sml. पिचु, piću eller पिचुल, pićula, m. *Bomuld*, eller maaskee चपल, ćapala, adj. *skjælvende, ustadig*, eller वेप्, vep, *at skjælve, ryste;* (pers. پیله, pîleh, *Silke*); n. dial. fivel, *Kjæruld*.

fífl, n. *en Tosse, en Galning*. Sml. चपल, ćapala, adj. *rystende, ustadig, ubetænksom, overilet*.

fífla, *at gjække, narre, forföre;* fífla konu, *mulierem ad stuprum pellicere;* fífling, f. *stupratio;* fipla, *at beföle*, it. *at forföre*. Sml.? चप्, ćap, *at caressere, kjæle;* चपला, ćapalâ, *en Hore*, eller Zend vipto, *stupratus;* vaepajo, *stuprator* — Yaçna, p. 505; vip, *semen emittere;* n. d. fivla, *at parre sig* (om Fugle). Sml. bifa, vif.

fik-r, see fykjast.

fika, *at skynde sig, haste;* fim-r, adj. *hurtig, behændig, færdig;* fuma, *at skynde sig formeget*. Sml. विक, vika, m. *Vind, Fugl*, af वी, vî, *at gaae, bevæge sig;* n. dial. fime, *hurtig, rask*.

fíkja, f. *en Figen*. Sml. pers. فیجن, feiǵen, *en Figen* (ficus alba); oldht. fìga, id.; t. feige, id.

fikta, *at fægte*. Sml.? झझ्, ǵaǵ, *at fægte, kjæmpe*. Bopp sammenstiller ǵaǵ og fechten.

fila eller **pila**, f. *et tyndt Tæppe*. Sml. विल्, vil, *at bedække, beklæde;* holl. feil, *et Bordklæde;* got. film, *Hud*. Sml. fela.

fíll, m. *en Elephant*. Sml. पिल्लका, pillakâ, f. *en Hun-Elephant*, af पिल्ल, pilla = चिल्ल, ćilla, adj. *vaadöiet*, eftersom Elephantens Öie sædvanligen er vaadt; पिलु, pilu, *en Elephant*, erklæres af Lassen — Alt. I, S. 312 — for et fremmed Ord; hind. og pers. پیل, pîl, *en Elephant;* arab. فیل, fîl, id.; osset. pil eller ṕil, id.; georg. [illegible], spilo, id.; ngr. φίλι, id.

filla I., see feit-r.

filla II., see fela.

filling-r, m. *Sværd* (poët.). Sml. भिल्, bil, *at klöve*.

filung-r, m. *en Snedker*. Sml.? पीलु, pîlu, m. Navnet paa et Træe; men bruges i Almindel. til at betegne alle fremmede og ubekjendte Træearter.

fimbul-fambi, *en Taabe* — Havamál 103. Sml. पामर, pâmara, m. *en Taube;* n. dial. faame, id. Sml. fána II.

fimm, Talord: *fem* (5); fimti, *den femte;* fimt, f. *et Antal af fem*. Sml. पञ्चन्, panćan, *fem;* prakr. i Sammensætn. पण्ण, paṇṇa, id.; Zend

ﭙﻨﺠﮕﺎﻧﻪ, panćan, id.; gr. πέντε, id.; æol. πεμπε, id.; lth. penki, id.; lat. qvinqve, id.; qvintus, *den femte;* got. fimf, *fem.* Benfey — I. 1, S. 419 — tiltræder Ag. Benary's Mening, at sanskr. panća er en Forkortelse af paṇića, d. e. *og Haanden* (paṇi), i det han antager, at man först talte de 4 Fingre (paa Tommelfingeren nær), og naar man kom til fem rakte hele Haanden op. Til Bestyrkelse anföres, at Talordet अष्टौ, aśṭau, *otte,* har Dualform, og saaledes egentlig betegner to Samlinger (af 4 hver); see átta. S. 233 erklærer han sig dog mere tilböielig til at antage Endelsen ća udledet af चि, ći, *at samle.* Pott — die quinare etc. Zählem. S. 120 — mener, at panća kan være sammensat af upa + ni + ći, *noget* (1) *paa* (upa) *Hoben* (nićaja, *en Hob,* af ći, *at samle*), og Hoben tænkt som en Eenhed = 4. Til Stötte for Benary's Mening kan anföres, at nogle Sprog betegne Haanden og Tallet fem med samme Ord, f. Ex. mange oceaniske Sprog — Pott l. c. S. 27 — og Persisk, hvor پنجه, penǵeh, *Haanden,* og پنج, penǵ, *fem,* ere beslægtede; samt Zulu-Sproget, hvor fem hedder ćed' esanthla, d. e. *fuldendt Haanden.* Grammatik for Zulu-Sproget af Schreuder. Christiania 1850. S. 31.

fim-r, see fika.

fina I., f. *et fedt Kjödstykke,* see feit-r, og sml. derhos पीन, pîna, *feed;* पिण्ड, piṇḍa, m. og n. *Kjöd;* osset. fid, id. Rosen S. 392, eller fidt, Sjögren Gl.

fina II., f. *en Frægne;* finnar, m. pl. *Smaavorter, Finner.* Sml.? चिह्न, ćihna, n. *et Mærke, en Plet.*

fín-n, adj. *fiin, poleret, vel udseende.* Sml. fá I. (eller maaskee unna); (hindust. چين, ćîn, *fiin, tynd*); ital. fino, *ypperlig;* n. dial. fiin, *deilig, skjön.*

fing-r, m. *Finger.* Om Ordets Oprindelse haves kun Hypotheser, blandt hvilke fölgende fremsættes til nærmere Dröftelse. Det er maaskee opr. et part. præs. af fá, fanga, altsaa *den tagende, gribende;* eller udledes af fimm, *fem* = पञ्चन्, panćan, *fem,* ligesom det pers. پنجه, penće, betyder *en Kloe,* ogsaa چنگ, ćeng, *en Kloe,* it. *en Haand med udbredte Fingre;* eller sml. अङ्गुरि, anguri, f. *en Finger,* af अङ्ग्, ang, *at tælle, beregne;* भङ्गुर, bangura, adj. *böiet, kroget;* oldht. fingar, *en Finger;* got. figgrs, id.

finna (finn, fann, funni-n), *at finde, indsee, fornemme;* finn-r, *en Troldmand, en Fin* (Folkenavn) — Saml. til d. n. F. og Spr. Hist., 6. B., S. 355; fund-r, m. *en funden Ting.* Sml. विद्, vid (præs. vind-ati), *at finde;* विन्दु, vindu, adj. *kyndig, klygtig;* Zend vid, *at finde;* vindenti, *de finde;* got. finþan, *at finde, erfare.*

fjón, n. *Had,* see fjá.

fjórir, m., **fjórar**, f., **fjögur**, n. numeral. *fire* (4); fjorði, *den fjerde;* fernir (distrib.), *fire til hver;* ferfalld-r, *fire dobbelt;* ferfett-r, *firefödde*t o. s. v. Sml. चतुर्, ćatur (stærk Form: ćatvâr), *fire;* Zend ćatvâr, id.; beng. ćâri, id.; hind. چار, ćâr, id.; got. fidvor, id.; ags. feower, id.; oldht. fior, id.; lat. qvatuor, id.; dacorom. petore, id.; lth. keturi, id. Sml. kotra.

Digitized by Google

fjornir, m. *en Hjelm* (poët.). Sml. वृ, vṛ, *at skjule, beskytte*. Sml. var I.

fjósnir eller **þjosnir**, 1. f. pl. *verenda*, it. *clunes*; 2. m. *nomen servi clunis*; þjó, n. *Lend, Arts*. Sml. च्युति, ćjuti, f. *anus, vulva*, af च्युत्, ćjut, *at være vaad*.

fipla, see fifla.

firar eller **fyrar**, m. pl. *Mænd, Helte*. Sml. वीर्, vîra, m. *en Helt, en Kriger*, af vîr, *at være stærk, mægtig*; ags. firas, *Styrere, Anförere*; firð, *en Hær*. Sml. ver I.

firðar eller **fyrdar**, m. pl. *Vogtere, Krigsfolk* (især til Forsvar). Sml. वृ, vṛ, *at vogte, beskytte*. Sml. var I.

firn eller **fyrn**, n. *et Vidunder*; forn, adj. *troldkyndig*; furða, f. *en forunderlig Ting, et Forbud, Varsel*; fyrnska, f. *Oldtid*, it. *Oldtidsklögt og Kunster*. Sml. (पर्, para, adj. *fjern, forskjellig, fremmed*); eller पूर्व, pûrvva, adj. *hvad der er foran*; subst. n. *et gammelt Sagn*; पुराण, purâṇa, adj. *gammel*; subst. n. *et gammelt theologisk Skrift* (der er 18 Purana'er).

firr, adv. *fjern*, see fjarr. Sml. arab. فرّ, farra, *at flygte*; نفر, nafara, id.

firra, f. *Barskhed, Menneskefiendskab*; firta, *at fortörne*. Sml. पर्, para, *fjern, fiendtlig*.

fis, n. *Avne, Fis paa Æbler*. Sml. विस, visa, n. *de fine Trævler*, ligesom Duun paa Vandliliens Stængel; oldht. fesa, *Avne*.

fisa, *at vifte*. Sml. श्वस्, śvas, *at puste, blæse*; व्यज, vjaǵa, m. *en Vifte*; वीजन, vîǵana, n. id. Sml. fysa.

fisk-r I., m. *Fisk*. Sml.? झष, ǵaśa, m. *en Fisk*; मच्छ, maććha, m. id.; lat. piscis, id.; skot. fiche, id.; got. fisks, id. Pott — I, 244; II, 273 — og Benfey — I, 1. S. 245 — ansee Ordet for sammensat af pi + sci (*over* + *skjult*), og betegne *sqvamis obtectus*.

fisk-r II., m. *Muskel* i det dyriske Legeme; fiskmikill, *kjödfuld*. Sml. पिशित, piśita, n. *Kjöd*.

fit I., f. *en jævn og feed Engstrækning*; see feit-r.

fit II., f., 1. *Rand* eller *Liste* i Kanten paa strikkede Sager, see fat I.; 2. *en Hinde mellem Tæerne paa Söefugles Födder, Svömmehinde*. Sml. पैत्र, paitra, n. *den Deel af Haanden, som er imellem Tommelfingeren og Pegefingeren*.

fita, see feit-r.

fitla, *at röre lidt ved*; see fjalla, fiðra.

fjúka (fýk, fauk, fokin-n), 1. *at fyge, rives bort af Vinden*; 2. *fnyse af Vrede*; feykja, *at blæse bort*; fák eller fok, n. *Sneefog*. Sml. (पव, pava, m. *Luft, Vind*, af पू, pû, *at være reen*); व्यज, vjaǵa, m. *en Vifte*; eng. wag, *at ryste, vifte*; armen. փուք pok, *Sneefog* (impetuosa vis nivium). Sml. fika.

fjöðr, f., see fiðr.

fjöl I., f. *en Fjæl, et Bredt*. Sml. भित्, bil, *at klöve*.

fjöl II., f. *en jævn, slet Mark*; folld, f. *en Græsmark*. Sml. वल्लुर, vallura, n. *en Mark*; russ. póle, *Mark, Land*. Sml. völl-r, folld.

fjöl III., (i Sammensætninger) *meget*; fjölld, f. *en Mængde*; fleiri, *flere*, fleira, *mere*. Sml. पूल्, pûl, *at samle i Hob, opdynge*; पुलु, pulu eller पुरु, puru, adj. *megen*; पाल, pola, m. *en Mængde*; Zend [illegible],

Digitized by Google

pôuru, adj. *overflödig.* Journ. asiat. IV. S. T. VII, p. 157—58; hindust. پهلاو, pailâu, *en Mængde, Overflod;* osset. fulder, *mere;* russ. bólje, id.; gr. πολύ-ς, *megen;* oldht. filu, id.; ital. folla, *Mængde;* n. dial. flûs, *gavmild, rundhaandet.* Sml. full-r.

fjör, n. *Liv, Aandedræt, Fyrighed;* fjórran, n. *Brystet, Hjertet.* Sml.? भर्, bara, adj. *underholdende,* eller maaskee वीर्य्य, vîrjja, n. *Styrke, Friskhed, Fyrighed;* भव, bava, m. *Tilværelse;* भाव, bâva, m. *Sjæl, Sind;* gr. βίος ell. βίορ, *Liv;* oldht. fĕrah ell. ferh, *Sjæl, Liv;* ags. ferh ell. feorh, id.; n. dial. fjerm, *rask, fyrig;* skot. vir, *Kraft.* Benfey — I, 1. S. 685 — udleder βίος af जीव्, gîv, *at leve.*

fjörð-r, m. *en Fjord.* Sml. वर्ध्, vard, *at gjennemskjære, dele.* Ihre udleder det af fara, q. v.

fjörgyn, f. *Jorden* (poët.), ifölge Haldorsen af fjör; men sandsynligere er Sml. med भुरिज्, burig, f. *Jorden,* af भृ, bṛ, *at underholde, nære,* hvortil dog som anfört maaskee ogsaa fjör kunde henföres; got. fairhvus, m. *Verden;* fairguni, n. *et Bjerg.*

fjörnir, see var I.

fjöt, n. pl. *Hindring, Skjæbne;* fjötur, n. pl. *Baand, Lænker;* see fat I.

flá I. (flæ, fló, flegin-n), *at flaae, tage Huden af.* Sml. फल्, pal, *at skille ad, spalte.* Sml. flag.

flá II., f., 1. *en Slette;* 2. *et lidet Stykke Træe,* som bindes paa den ene Kant af et Garn, for at holde den oppe i Vandet; 3. *en Sump, et Morads.* Disse tre Betydninger finde deres Forbindelse i fljóta, *at flyde,* q. v., thi flá, ligesom lat. planus, betegner egentl. den Stilling, som flydende Varer i rolig Tilstand indtager, altsaa *horizontal Flade, Slette,* og i norske Almuedialecter bruges fremdeles flaa fornemmelig (maaskee udelukkende) om de sumpige, moradsige Sletter paa Fjeldene; flat-r, adj. *flad;* flá-r, adj. id., it. *aaben, bred;* fles eller flös, f. og n. *en Slette;* fletja, *at gjöre flad;* flói, m. *en sumpig Egn.* Sml. प्लव, plava, m. *Flyden, Svömmen, en Flaade;* (beng. belâ, *en Flaade af Stokker* ell. *Bord*); russ. plavók, *et Træestykke,* hvorved Garnet holdes oppe i Vandet; (sv. fala, *en Hede, Lynghede*). Pott — I. S. 93 — sml. fletja med पृथु, pṛtu, *bred.* Sml. pláta.

flaðra, *at logre, smigre* (om Hunde); fleðil-l, *en Hykler.* Sml. लड्, lad, *at ryste, at bevæge frem og tilbage med Hurtighed,* it. *at elske, agte;* fr. flatter, *at smigre.*

flag, n. *en bar Jordplet uden Grönsvær;* flaga, f. *en liden Jordklump, en Spaan, en Splint;* flagna, *at falde af* (om Skindet); flaka (præs. flaka), *at flække en Flyndre;* fletta (for flegta), *at blotte, beröve, klöve;* flaka (præs. flaki), *at være lös fra hinanden;* fláki, m. *en Flage, noget udstrakt og jævnt;* flaska, *at splitte ad;* flekkja, *at sprede Höe ud, for at det kan törres;* fleyga, *at klöve med Kile;* flika, *at udspile.* Sml. फलक, palaka, m. og n. *et Lag, Planke, Bænk;* फल्क, palka, m. *en udspilet, udstrakt Gjenstand,* af फल्, pal, *at klöve, spalte;* (म्लक्ष्, mlaks, *at skille ad*); arab. فل, fall, *en Revne;* فلغ, falaga, *at klöve;* فلح, falaha, id.;

Digitized by Google

فلق, falaqa, id.; hindust. بلكنا, balaknâ, *at aabne;* بلگ, bilag, *afsondret;* skot. fale eller fail, *en Græstörv;* holl. plagge, *Stumper af Grönsvær og Jord* (til Brændsel); hebr. פָּלַח, ṗalaǩ, *at klöve;* n. dial. blegg, *en Kile til at klöve med.* Sml. flá I.

flagð, f. *en Jættinde, et slet Fruentimmer.* Sml.? पलाश, palâśa, adj. *ubarmhjertig, grusom*, subst. m. *en ond Aand.*

flagg, n. *et Flag;* flakandi, *svævende;* flaksast, *at svæve i Luften;* flögra eller flögta, *at flyve hid og did, at flagre.* Sml. प्लु, plu, *at bevæge sig til forskjellige Sider;* (व्यज, vjaǵa, m. *en Fane, et Flag*); hind. پھڑکنا, ṗaṛaknâ, *at flagre, svæve i Luften;* فلاخن, felâǩun, *en Slynge;* gr. βλάξ, *slap;* skot. flekker, *at flagre.*

flagna, see flag.

flak, n. *Vrag eller Planker af et forliist Skib.* Sml. फलक, ṗalaka, m. og n. *en Planke*, af फल्, ṗal, *at splitte, klöve;* slav. plaka, *et Bret.*

flakk-r, m. *en Ulv* (poët.), slutter sig enten til fölgende eller til varg-r, q. v.

flakka, *at flakke omkring.* Sml. (वल्ग्, valg, *at gaae, at hoppe*), eller bedre प्लु, plu (præs. plavate), id. Benfey — I, 1. S. 503 — udleder πλάζειν (fut. πλάγξω), *at flakke om*, af en antagen Rod म्लच्, mlać.

flana, *at fare ubetænksomt frem;* flas, n. *Ubetænksomhed;* flika, *at behandle skjödeslöst;* flon, n. *en Tosse, et Dumhoved.* Sml. बाल, bâla, adj. *uvidende, uerfaren, uklog;* बालिश, bâliśa, adj. *ubetænksom, skjödeslös;* gr. πλάζειν, *at forvilde;* πλάνη, *Vildfarelse.* Anderledes Benfey — I, 1. S. 502.

flángi, m. *en kaad, fræk Person;* flik, f. *et uanstændigt Fruentimmer.* Sml. विलज्ज, vilaǵǵa, adj. *skamlös, ublue, fræk*, af वि, vi, privativ Partikel og लज्जा, laǵǵâ, *Skam;* eng. dial. fyllok, *en uanstændig Pige.*

flapra, 1. *at blæse fra alle Kanter*, sml. blása; 2. *at tale ubetænksomt;* fleipra, id.; flimt, n. *Sladder.* Sml. विलप्, vilap, *at tale ubetænksomt;* n. dial. flab, *en ubetænksom Person;* skot. flaff, *en Taabe.*

flár, adj., 1. *svigefuld, underfundig;* 2. *aaben, bred, flad.* Sml. fals og flá II.

flat-r, adj. *flad, jævn;* see flá II.

flaug, see fljúga.

flaum eller **flóm** eller **flum**, n. *hurtig Löben*, især *Vandets hurtige Fart;* flaustr, n. *et Jagtskib*, it. *megen Hast.* Sml. प्लव, plava, m. *Löben*, af प्लु, plu, *at löbe, flyde.* Sml. fljóta.

fleða I., f. *et lidet Afsnit.* Sml. फल्, ṗal, *at dele.*

fleða II., f. *en Hyklerske;* fleðil-l, m. *en Hykler;* see flaðra.

flein-n, m. *et spidst Jern, en Piil, en Fork*, synes at staae i samme Forhold til pila, q. v., som det fr. flêche til det lat. pilum; ags. flane, *en Piil;* skot. flain, id.; eng. dial. flo, id. Dog er det muligt at Roden er प्लु, plu, *at löbe*, ligesom ör, q. v., har sit Navn af Hurtigheden; eller sml. भल्ली, ƀallî, f. *en Piil med halvmaaneformig Spids;* beng. ṗalîn, *en Pilespids.*

fleipra, see flapra.

fleira, **fleiri**, see fjöl.

Digitized by Google

fleka, *at bedrage*, see blekkja.
fleki, see fler.
flekk-r, m. *en Plet, Lyde*, see blett-r.
flekkja, see flag.
flengja, *at pidske med Riis*. Sml.? व्रण्, vraṇ (præs. vraṇajati), *at saare*, eller maaskee flá I.
flenna I., *at udspænde, udstrække*, synes at staae for flegna. Sml. flag eller maaskee flat-r.
flenna II., f. *et Gab, en Aabning*, it. *en Skjöge*, for flegna; see flag.
flensa, *at slikke, beslikke*. Sml. लिह्, lih, *at slikke;* lat. lingere, id.
fler, n. eller **fleki**, m. *en Tömmerflaade eller et Stykke af et strandet Skib*. Sml. प्लव, plava, m. (Nom. plavaḥ eller plavar), *en Tömmerflaade*. Sml. fljóta.
fles eller **flös**, f. og n. *en Slette;* see flá II.
flest-r, see blása.
flet, n. *en ringe Seng*, it. *eget Huus*. Sml.? hindust. لِتنا, let-nâ, *at ligge, at hvile;* ags. flet, *en ringe Bolig*.
fletja I., *at gjöre flad;* see flá II.
fletja II, *et Dække, Tæppe;* see fela, felld-r.
fletta I., see flag.
fletta II., *at blade i en Bog* (for flegta). Sml. फलक, ṗalaka, m. *et Blad til at skrive paa*.
fley, *et Fartöi;* see fljóta.
fleyga, *at klöve med Kile;* see flag.
fleygja, *at kaste bort, lade flyve*, Causat. af fljúga, q. v.
fleyta, *at lade flyde*, Causat. af fljóta, q. v.
fljetta, *at flette;* flœkja, *at forvirre, indvikle*. Sml. पृच्, pṛć, *at bringe i Berörelse*, it. *at blande;* gr. πλέκειν, *at flette;* russ. pléstj, id.; spletátj, *at flette sammen;* got. flaihtan, *at flette;* t. flechten, id.; eng. plait, id.; eng. dial. plete, id.; n. dial. flokast, *at sammenvikles*.
flik, f. *et uanstændigt Fruentimmer;* see flángi ell. sml. flag, ell. maaskee स्पर्शा, sparśâ, *en uanstændig, ukydsk Qvinde*. Dette Ord bliver i Prakrit फलिशा, ṗaliśâ — Lassen l. c. p. 183 — hvortil flik let slutter sig; pers. بلاجه, belâjeh, *en skamlös Skjöge*.
flika, 1. *at behandle skjödeslöst*, see flana; 2. *at udspile*, see flag.
flikki, n. *et stort Stykke Kjöd*. Sml. (पल, pala, n. *Kjöd*, eller) maaskee flag, flaki.
flimt, n. *Skumlen, Sladder;* see flapra.
fljóð, n. *et smukt Fruentimmer*. Sml. व्ली, vlî, *at vælge, foretrække*.
fljóta (flýt, flaut, flotin-n), *at flyde;* fljót, n. *Flod;* fljót-r, adj. *hurtig;* fley, *et Fartöi;* fleyta, *at lade flyde;* flóð, n. *en Flod;* flóa, *at overskylle;* flóm eller flum, n. *Vandets hastige Fart i en Elv eller Bæk;* flyta, *at haste;* flœða, *at overskylle*. Sml. प्लु, plu, *at flyde, at löbe, hoppe;* hindust. پلانا, palâ-nâ, *at löbe bort;* russ. plávatj, *at svömme;* pljítj, id.; plávitj, *at smelte*, it. *at lade flyde, drage paa Vandet;* plót, *en Flaade;* ltt. plaust, *at væde;* pluddi, *Vandflod;* plûst, *at oversvömme;* pol. pław, *Skibsfart*.
flipi, m. *Hestelæbe*. Sml. लम्ब, lamba, adj. *slap nedhængende;* विलम्बिन्, vilambin, id.; प्रलम्ब, pralamba, og अवलम्ब, avalamba, id.; eng. flabby, id. Næppe tör man sml. लपन, lapana, n. *Mund*, da det egentl. betyder *den Talende*.

Digitized by Google

flís, f. *en Splint, et tyndt Stykke;* flisja, *at tage Barken af, skrælle.* Sml. फल्, pal, *at klöve, skille ad;* ltt. plîst, *at briste, klöves.* Sml. flag.

fljúga (flýg, flaug eller fló, flogin-n), *at flyve;* flaug, f. ell. flug, n. *Flyven;* fleygja, *at lade flyve;* flóg, n. *flyvende Gigt;* flúga, f. *en Flue.* Sml. प्लु, plu, *at löbe, at flagre;* प्लाविन्, plâvin, n. *en Fugl;* russ. plávatj, *at svæve* (i Luften); polët, *Flugt;* georg. ვჰფრინავ, w-hprinau, *jeg flyver.* Sml. flýja.

fló I., f. *en Loppe.* Sml. प्लु, plu, *at hoppe;* armen. լու, lu, *en Loppe;* lth. blussa, id.; slav. bloká, id.; lat. pulex, id.; n. dial. flo, id.; eng. dial. flush, *at hoppe som en Fugl;* oldht. flôh, *en Loppe;* ltt. bluffa, id.

fló II., f. *et Dække, Lag;* see flá II. og flag.

flóa I., see fljóta.

flóa II., *at koge, skolde Melk* ell. desl.; flóna, *koges.* Sml.? श्राण, śrona, *tillavet, kogt, modnet;* श्रा, śrâ, *at koge;* skot. fley, *at opvarme et Fluidum;* n. dial. fly, *lunken, lidt varm.*

flóð I., n. *Flod,* see fljóta.

flóð II., n. *Beskjermelse.* Sml.? (श्रोत, śrauta, n. *Vedligeholdelse af den hellige Ild*), ell. वृ, vṛ, *at beskjerme.*

flóg, see fljúga.

flói, see flá II.

flóki, n. *Fildt, en fildtet Lok, en tyk Skye.* Sml. lth. plaukas, *Haar;* oldht. flocho, *fine Haar, Duun.* Sml. brok, flos, fljetta.

flokk-r, m. *en Hob, Skare, Flok.* Sml. व्रज, vraǵa, m. *en Hob, Flok.* Sml. brok.

flóm, see fljóta.

flon, see flana.

flor, see blóm.

flos, n. *Luv eller Flos paa uldne Töier;* pluss, m. *Plyds;* (floki, n. *Fildt*). Sml. बाल, bâla (Nom. bâlas), m. og f. *Haar;* lat. vellus, *Uld, hele Faarepeltsen;* eng. fleece, id.; russ. vólos, *Haar;* slav. vlas, id.; ags. vlôh, *Laadenhed;* holl. pluis, *Flos;* sv. felp, id. Sml. flus.

flóti, m. *Flaade,* see fljóta. Sml. प्लव, plava, m. *en Flaade.*

flótti, see flýja.

flug, flúga, f., see fljúga.

flum, see fljóta.

flúr, see blóm.

flus, n. *Skjæl, Bark;* flysja, *at tage Skallen af.* Sml. pers. فلوس, fylûs, *Fiskeskjæl.* Sml. flos.

flýja (flý, flýða, flýið-r), *at flye, forlade;* flótti, m. *Flugt;* flæma burt, *at bortjage.* Sml. पलाय, palâj°, *at flygte;* hindust. پلانا, palânâ, *at löbe bort;* پلاونا, palâonâ, *at flygte;* beng. palâjan, id.; osset. faliedzun, *at undgaae;* got. þliuhan, *at flygte.* Sml. fljúga.

flyra, *at smigre, stille sig venlig an.* Sml. प्री, prî, *at behage, stille tilfreds;* पृ, pṛ, id.

flysja, see flus.

flyta og **flœða**, see fljóta.

flæma burt, see flýja.

flærð, see fals.

flæsa, see blása.

flœða, see fljóta.

flœkja, see fljetta.

flögra eller **flögta**, see flagg.

fnasa, *at fnyse af Vrede.* Sml.? नासा, nâsâ, f. *Næse* (af नस्, nas, *at give Lyd,* ifölge indiske Lexicogr.). Dog

turde Sml. med gr. *πνέ-ειν, at blæse,* gjöre det tvivlsomt, om *s* er radikalt; oldht. fnehan, *at blæse, fnyse.*

fóa, *en Ræv* (poët.). Sml.? पूय्, pûj, *at stinke.* Sml. fox.

fóðr, n. *Foder* (under Klæder). Sml.? पट, paṭa, m. og n. *fint Klæde.*

fóðra, *at fodre, give Mad.* Sml. पा, pâ, *at nære, underholde*, hvoraf पातृ, pâtṛ, adj. *nærende* (ell. maaskee hindust. چاره, ćârah, *Foder, Græsning*); got. fadan, *at nære;* oldht. fuotar, *Foder.* Sml. forði, fœða.

fok, see fjuka.

fól, n. *en Tosse, en Fjolle;* bollafleipr, n. *Narrestreger;* fœlt-r, *tosset.* Sml. बाल, bâla, adj. *ukyndig, uklog;* बालक, bâlaka, m. *en Tosse, en Dumrian;* eng. fool, id.; fr. fou, folle, id.; hebr. נָבָל, nâbâl, id.; ואל, vaal, Niph. נוֹאַל, nôal, *at være taabelig.*

fóli I., see féla.

fóli II., m. *en Fole;* folalld, n. *et Föl;* fyl, n. id. Sml. बाल, bâla, m. *en Fole;* hindust. پالنا, pâl-nâ, *at opföde, opfostre;* gr. *πῶλος, en Fole;* slav. peles, id.; got. fula, id.

fólk, n. *en Krigshær, et Folk;* fylki, n. *en Skare, en Flok;* fylki-r, m. *en Anförer, Konge.* Sml. वोल्हा, volhâ, f. *en Krigshær*, oprindelig part. præt. af वह्, vah, *at strömme afsted som en Flod* — cfr. Lassen Anthol. p. 133; lth. pulkas, *en Skare* af Mennesker eller Dyr; russ. og sloven. polk, *en Hærafdeling;* oldht. volch, *Folk;* lat. vulgus, id.; eng. dial. voke, id.; n. dial. fok, id.

folkvi-r, *en Hest* (poët.). Sml. वोढव्य, voḍavja, adj. *istand til at bære, före, bringe.*

folld, f., 1. *Græsmark, Jord,* see fjöl II.; skot. wald, *Græsmark;* eng. dial. fowlde, *Jorden* eller *Verden;* t. feld, *Mark;* sv. fala, *en Hede, Lynghede;* 2. *en Bölge,* see bóla.

for I., et Præfix, som betegner 1. Stedforhold: *Forside, hvad der er foran,* f. Ex. forbyrgi, *Forstue;* forgánga, *Anförsel.* Sml. प्र, pra, f. Ex. प्रकोष्ठ, prakośṭa, *For-Armen;* Zend para, præp. *for, foran,* adj. *værende foran;* 2. Tidsforhold: *för, forud,* f. Ex. forsjón, *Forsyn;* forspár, *forudsigende.* Sml. प्र, pra, f. Ex. प्रवेक्षित, pra-vekśita, *forudseet;* 3. Myndighed, Fortrinlighed, Forstanderskab, f. Ex. forstjóri, *Befalingsmand;* forsmið-r, *Mester for Noget;* forstaða, *Forstanderskab.* Sml. प्रवचन, pravaćana, *ypperlig Tale, Veltalenhed;* प्रभु, prabu, *en Forstander;* प्रष्ठ, praśṭa, id.; 4. Gradsforhold, Overmaal: *formeget,* f. Ex. fordrukkin-n, *fordrukken;* forherða, *at forhærde;* forreið-r, *meget vred.* Sml. प्रध्मा, pradmâ, *blæsende hæftigt;* 5. Modsætning, Hindring, Skade, Fare, Fortræd, Feil, f. Ex. forðaða, *en skammelig Gjerning;* forbanna, *forbyde;* fortaka, *at nægte, afslaae;* fordœma, *fordömme;* forviðra, *ilde tilredt af Uveir.* Sml. प्रपथ, prapata, *svækket, forfalden.* Sml. ltt. par, *for;* got. faura ell. faur, id.; prakr. pa = sanskr. प्र, pra; t. vor- og ver-; gr. *πρό;* lat. pro og præ.

for II., m. *en Vædder,* som gaaer i Spidsen af Hjorden. Sml. पुर्, pur,

Digitized by Google

at *gaae foran;* slav. variti, id.; armen. բարան, paran, *en Vædder;* osset. fir, id. Rosen S. 394; ei hos Sjögren. Sml. fær.

for III., f. *en Fure, Rendesteen;* vör, f. *en Fure,* som Skibskjölen frembringer i Strandbredden. Sml. hindust. برها, barhâ, *en Vandrende,* eller بهر, bur, *et Hul,* hvorigjennem Vand rinder ud; beng. pora, *et Vandspring;* ags. fur, *en Fure;* n. dial. föyra, *en Rævne* eller *Sprække,* it. *en Pore.* Sml. bora.

foraδ ell. **forat**, *Dynd, et dyndet Sted.* Sml.? पूर, pûra, m. *et Kjærn, Indsöe.*

forδa, *at tage sig vare for, at undflye;* see var I.

forδi, m. *Næring, Livets Ophold.* Sml. भृति, bṛti, f. *Næring, Livets Ophold,* af भृ, bṛ, *at underholde;* वृत्ति, vṛtti, f. *Næringsvei;* oldht. vuorôn, *at nære.* Sml. borδa, brauδ, foδra.

fork-r, m. *en Fork;* frökkur, f. pl. *Landser* — Rigsmál 32. Sml. परशु, paraśu, eller पर्शु, parśu, m. *en Stridsöxe;* gr. πέλεκυς, id. Paa indoskytiske Mynter sees dette Vaaben afbildet som en Trefork, med et Öxeblad noget nedenfor Forken. See Ariana antiqva, by Wilson. London 1841. 4°. Pl. X. Nr. 11 flg.

form, n. *en Form.* Sml.? वर्ण, varṇa, *Form, Skikkelse;* beng. parmâ, *en Form;* lth. kwarmas, id.

forn I., adj. *gammel;* fyrnd, f. *Ælde.* Sml. पुराण, purana, ell. प्राण, prana, *gammel;* got. fairnis, id.; russ. pervjij, *forrige, förste;* ags. fyrn, *gammel.*

forn II., adj. *troldkyndig;* see firn, eller fölgende

fórna, *at oplöfte, at offre;* fórnir, f. pl. *Gaver.* Sml.? वर्ण्, varṇ, *at ophöie, prise;* वर्ण, varṇa, m. *Iagttagelse af en religiös Forpligtelse;* hindust. purn-patr, et Fad, fyldt med 256 Haandfuld Riis, som gives til den Præst, der forestaaer en religiös Ceremonie.

for-r, adj. *hæftig, hidsig.* Sml. भॄ, bṝ, *at true.*

fors I., n. *Raserie.* Sml. परुष, paruśa, adj. *stræng, bitter* (i Tale), *grusom;* fr. farouche, *vild, rasende.*

fors II., m. *Fos, Vandfald;* forsa, *at falde ned.* Sml.? वर्ष, varśa, m. og n. *Regn,* eller hörer maaskee under samme Begreb som foregaaende.

fóstra, *at opdrage, opfostre;* fóstri, m. *en Fosterfader,* it. *en Fostersön;* fóstr, n. *et Foster,* it. *Opdragelse;* (posung-r, m. *et Barn;* lundapysja, *Lundens* ell. *Söepapagöiens Unge*). Sml. पुष्, puś, *at opfostre, opdrage;* पोष्टृ, pośtṛ, m. *en Fosterfader;* पोष्य, pośja, *en Fostersön;* hindust. پوسنا, posnâ, *at opfostre;* beng. pośan, *at fostre;* Zend puś, id.; (n. dial. pose, *en liden Dreng*); holl. fokken, *at opföde;* gr. πόσθων, *en liden Dreng.*

fót-r, m. *Fod;* fet, n. *Fod* (som Maal), *Skridt;* fota sig, *fæste Födder paa.* Sml. पाद्, pâd, m. *en Fod;* पाद, pâda, n. *Fod* (som Maal); पद्, pad, *at gaae, at staae fast;* oldpers. [cuneiform], pâta, *Fod;* Zend pâda, id.; beng. pad, *et Trin;* ltt. pêda, *en Fod* (Maal); osset. fad, *Spor;* got. fotus, m. *Fod;* eng. dial. pad, *at gaae;* hebr. בָּעַט, ba'aṭ, *at træde paa, sparke.*

Digitized by Google

fox, n., 1. *en Ræv;* 2. *Bedragerie, Falskhed;* fyx, adj. *snedig, behændig.* Sml.? फक्क्, ṗakk, *at krybe, at opföre sig slet;* फक्किका, ṗakkikâ, f. *Svig, Bedragerie;* (eller चह्, ćah, *at være skarnagtig*); oldht. foha, *en Ræv;* got. fauho, id.; ags. ficol, *snedig, bedragersk;* fæcene, id.

frá I., præp. *fra.* Sml. परा, parâ (if. Benfey — I, 1. S. 129 — en gammel Instrumental af पर, para for apara, *en anden,* der igjen er Comparativ af अप, apa, *af, fra*), præf. som betegner en Afsondring m. m.; got. fram, id.; russ. pro, *af, fra;* sv. från, *fra.*

frá II. (freg, frá, fregin-n), *at spörge efter, at faae vide;* fregna, id.; fretta, id. Sml. प्रछ्, prač, *at spörge;* पृच्छ्, pṛćč, id.; प्रश्न, praśna, m. *Spörgsmaal;* Zend [Avestan script], frasna eller frasa, id. Yaçna I, p. 98; pereś, *at spörge;* hindust. پرکه, parak, *Udspörgen, Forhör;* osset. færsyn, *at spörge;* ltt. praſſît, id.; got. fraihnan, id.; t. fragen, id.; sv. fråga, id.; n. dial. fræga, fraage, id.; rökja, *at forske;* lat. rog-are (for frog-are), *at spörge.* Bopp, v. Gramm. S. 126. Sml. fræg-r.

frakki I., m. *muggent Höe,* it. *en Ting, som ikke duer;* frikja, f. *det sletteste Klæde;* frugg, f. *muggent Höe.* Sml.? वृच्, vṛć, *at skye, cassere, vrage;* वृष्, vṛś, *at regne, væde.* Sml. rak II.

frakki II., m. *en mandig, tapper,* it. *mægtig Mand;* spræk-r, adj. *rask, tapper;* sprakki, m. *en Heltinde, virago;* frækin-n, adj. *modig, tapper.* Sml. परुष, paruśa, m. *en Mand;* वृष, vṛśa, m. *en stor kjæmpemæssig Mand,* af वृष्, vṛś, *at være mægtig* (hvilket maaskee igjen er en Contraction af अभिरक्ष्, aḃirakś, *at hjælpe, forsvare, herske*); hindust. پرک, puruk, *en Mand;* براجنا, birâǵ-nâ, *at före et uafhængigt, velstaaende og tilfreds Liv;* e. dial. frack, *rask, ivrig;* frake, *en Mand;* frek, *rask, kjæk;* skot. farrach, *Kraft;* gæl. farrach, id.; ltt. ſpirgts, *frisk og sund;* fr. franc, *kjæk;* n. dial. frak, *dygtig;* brikjen, *rask, frisk.* Sml. frek-r, rakk-r, rösk-r.

framandi, adj. *fremmed.* Sml. पर, para, adj. *fjærn, en anden, forskjellig, fremmed, fiendtlig* (hostis = peregrinus); hindust. برانا, birânâ, *fremmed;* پر, para, id.; eng. dial. frem, id.; frenne, *en Fremmed.*

framm, adv. *frem, ligefrem;* frama, *at danne, sætte Skik paa;* fremja, *at udöve;* fremd, f. *Hæder, Ære, Dristighed.* Sml. परम्, param, adv. *fremdeles, herefter, siden;* परम, parama, adj. *förat, fortrinlig, ypperlig;* beng. pramî, *virksom;* Zend [Avestan script], fraṅs, *fremad gaaende* — Journ. asiat. IV. S. T. V. p. 279 — [Avestan script], aparem, *siden* — ib. p. 296; fra (i Sammensætn.), *frem,* f. Ex. fravâka, *Fremsigelse, Bekjendtgjörelse* — Yaçna I. p. 403, n. 255; fravâkśa, *Fremvæxt;* slav. pronii, *den förste.* Sml. frum.

frán eller **fran-n** eller **fræn-n**, adj. *glindsende, glimrende* (for fragn); fran-n, *en Slange* (poët.); bráin-n, id. (poët.). Sml. भ्राज्, ḃrâǵ, *at skinne, glindse.*

frá-r, adj. *rask til Fods.* Sml. प्रु, pru,

Digitized by Google

at gaae; hindust. پرانا, parâ-nâ, *at löbe, at flye.*

frassi, m. *regnagtigt Sneefog.* Sml. वृष्, vṛś, *at regne.*

frata, *at fnyse, at fjærte;* freta, id. Sml. पर्द्, pard, id.; gr. πέρδ-ειν, id.

frauð eller **froða**, f. *uægte Marv, Skum, Fraade;* freyða, *at skumme.* Sml. परञ्ज, parañga (hos nogle Lexicographer परञ्ज, paraǵa), m. *Skum, Fraade;* georg. ფერი, peri, id.; armen. փրփուր, popor, id.; gæl. broch, id.; sv. fragga, id.; gr. ἀφρός, id. Anderledes Benfey — I, 1. S. 585-86.

freista, *at forsöge, friste.* Sml.? पृच्, pṛć, *at beröre;* स्पृश्, spṛś, id.; परीक्षा, parîkśâ, f. *Pröve, Forsög;* got. fraisan, *at friste;* gr. πειράζειν, id.; lat. periculum, *Forsög.*

freka I., *at befordre, forōge, forstærke;* frekja, f. *for stor Mængde, Overdrivelse.* Sml. भृश, bṛśa, adj. *megen, overordentlig, fortrinlig.* Sml. frakki II.

freka II., f. *en Sandsteen* (cos friabilis). Sml.? पृच्, pṛć, *at beröre;* lat. fricare, *at gnide.*

frek-r, adj. *paatrængende;* frekja, f. *Umildhed, Haardhed.* Sml. परुष, paruśa, adj. *stræng, haard, bister;* n. n. fræk, *skamlös, paatrængende.* Sml. frakki II.

freki, m., 1. *Ild;* 2. *en Bisol;* 3. en graadig Ulvs Navn i Edda. Sml. वृह्, vṛh, *at bröle, tude,* it. *at skinne;* भ्राज्, bráǵ, *at skinne, lyse;* भ्रेज्, breǵ, id.; वर्हिस्, varhis, m. *Ild, Lys.* Sml. varg-r. At saavel freki som géri forener Betydningerne Bisol og en graadig Ulv, fölger af Mythen om, at Sol og Maane forfölges af Ulvene Sköll og Hati, som i Ragnarökk opsluge dem. Bisolen er bleven anseet for denne Ulv, som er paa Jagt efter Solen. Til denne Mythe findes ogsaa Spor hos Hinduerne, hvor der tales om Morgenrödens Befrielse fra Ulvens Svælg. See Hoefer, Zeitschrift f. d. Wissensch. d. Sprache I, S. 148.

frekna, f. *en Fregne;* see blett-r.

frelsa, *at befrie;* see fría I.

frenja, f. *en Koe.* Sml. भरण्य, bara-nja, part. fut. pass. af भृ, bṛ, *at pleie, beskytte;* med Hensyn til Hinduernes store Ærbödighed og Omhue for Köer. Eller skulde det være beslægtet med πόρτις, *en ung Koe* = πορταξ; पृथुक, prafuka, *en Unge?* oldht. farri, *ung Oxe;* fersa, *en Koe.* Sml. böruð-r.

frer eller **freri**, see frjósa.

fres, n., 1. *en Björn*, see bersi; 2. *en Hankat;* fresk-r, *som seer i Mörke, som har Katteöine.* Sml.? व्रेक्ष्, vlekś, *at see;* प्रेक्ष्, prekś, id. (for pra + ikś).

fresta, *at opsætte, forhale.* Sml. परस्तात्, parastât, adv. *bagved, siden efter, senere;* ags. fyrst, *Opsættelse.*

freta, see frata.

frétta, *at spörge;* see frá.

freya I. eller **fröja**, f. Gudinde for Kjærlighed og Skjönhed; frú, f. *Frue;* frið-r, adj. *skjön.* Sml. प्रिय, prija, adj. *kjær, elsket;* prijâ, *en Hustrue,* af प्री, prî, *at behage,* it. *at attraae, at elske;* Zend 𐬟𐬭𐬍, frî, *at elske;* beng. prija, *elsket,* it. subst. *en Elsker;* holl. fraai, *skjön, deilig;* ltt. prezzêt, *at frie;* got. frijon, *at elske;* n. n. frie, *at forlange en Qvinde til Ægte.* Munch

Digitized by Google

— Ann. f. nord. Oldk. 1848, S. 322, Anm. — mener, at freyr (hvis Fœm. er freya) oprindelig betyder *Herre,* ligesom got. frauja, ags. freá, oldht. frôha, og Bopp anseer frauja for en Contraction af frabuja = प्रभु, praƀu, *en Forstander, Herre.* Sml. fría III.

freya II., *en Fröe, Frosk.* Sml. beng. vâriƀû, *en Fröe,* egentl. *en i Vandet boende.* Sml. froska.

freyda, *at skumme;* see frauð.

fría I., *at lösne, at befrie;* frialsa eller frelsa, *at frelse, befrie,* synes sammensatte af *f* for परा, parâ, *bort fra,* og हृ, hṛ (for ældre भृ, ƀṛ), *at tage, gribe;* got. freis, *frie.* Frialsa tör dog være sammensat af fri og hals; thi oldht. frihalsi, *Frihed;* ltt. brîws, *frie.*

fría II. eller **fryja**, *at bebreide En Mangel paa Noget;* friu-orð, *Skjælden.* Sml. भृ, ƀṝ, *at dadle, bebreide, skjælde;* n. dial. breja, *at bebreide.* Sml. brixla.

fría III., *at elske;* fríðr, *Kjærlighed* (poët.); fríðil-l, m. *en Kjæreste;* friðla ell. frilla, f. *en Frille.* Sml. प्रीत, prîta, part. præt. af प्री, prî, *at elske.* Sml. freya I.

frið-r I., m. *Fred.* Sml. enten nysnævnte prîta, der ogsaa betyder: *glad, lykkelig,* eller वृद्धि, vṛddi, f. *Held, Fremgang, Lykke.*

frið-r II., adj. *skjön;* see freya I.

frín-n, adj. *smuk,* it. *smigrende;* frína sig, *at paatage sig en hyklersk Mine.* Sml. पृण्, pṛṇ eller वृण्, vṛṇ, *at behage, at vise sig tjenstfærdig;* e. dial. prin, *affecteret net, pertentlig.*

frikja, see frakki I.

frjó eller **frjóf** eller **fræ**, n. *Sæd, Ophav, Udspring;* frævast, *at blive frugtbar.* Sml. वृह्, vṛh, *at groe, at voxe,* eller रुह्, ruh, id.; प्ररोह, praroha, n. *en Spire, et Skud,* ell. वीर्य्य, vîrjja, n. *Plantefröe;* got. fraiv, id.; n. dial. fre, id.; ro, *Fröe af Ukrud i Kornet.*

frjósa (frýs, fraus, frosin-n), *at fryse;* frost, n. *Frost;* frer, m. *Iis.* Sml.? हृष्, hṛś (for ældre ƀṛś), *at reise sig stivt i Veiret* (om Haar), dernæst maaskee *at stivne* i Almindelighed; lat. frigere, *at fryse;* gr. ῥῖγ-εῖν, id.; got. frius, n. *Kulde;* t. frieren, *at fryse;* pol. mróz, *Frost;* ags. frysan, *at fryse;* part. perf. gefroren.

frisk-r, see fersk-r.

fró, f. eller **frói**, m. *Roe, Hvile;* see ró.

froða, see frauð.

fróð-r, adj. *kyndig, som veed meget;* frœði, n. *Videnskab.* Sml.? प्रोह, proha, adj. *forstandig, klog,* eller पुरुवेद, puruveda, *som veed meget.* Ifölge Benfey — I, 1. S. 363 — af प्रवद् (= pra + vad), *at sige forud, at forudsee;* gr. φραδής, *forstandig;* got. fraþjan, *at forstaae, indsee;* froþ-s, *viis;* ltt. prâts, *Forstand;* prast, *at forstaae;* holl. vroed, *klog, forsigtig.*

fróm-r (er næppe meget gammelt), adj. *ærlig, oprigtig,* it. *mild;* synes beslægtet med lat. probus, *from,* der af Pott udledes af प्र, pra, *for., frem* + भा, ƀâ, *at skinne, lyse.*

frón, n. *behagelig Egn, grön Plads.* Sml. रोहण, rohaṇa, *groende,* som en Plante; रोहिण, rohiṇa, m. *et duftende Græs;* वृह्, vṛh, *at voxe.*

froska, f. *en Fröe, Padde.* Sml. वर्षाभू, varśâƀû, m. *en Fröe,* eg. *en som boer i Væde, Regn,* af वर्ष,

Digitized by Google

varśa, m. og n. *Regn;* वृष्, vṛś, *at regne;* ags. frocca, *en Fröe;* eng. dial. fresh, *regnfuld;* ltt. parkskis, *en Fröe;* holl. vorsch, id. Sml. freya II.

frost, see frjósa.

frú, f. *Frue.* Sml. freya I.

frugg, see frakki I.

frugt, f. *Lugt;* see fugt.

frukt-r, m. *Frugt;* frygð, f. *Frugtbarhed.* Sml. भुज्, bug, *at æde, nyde* (eller maaskee अभिरुह्, abiruh, *at stige op, voxe op*); lat. frui (for frugi), *at æde, nyde.*

frum, n. eller **frums**, m. *Förstegröde, förste Afkom;* prim, n. *ny Maane;* (rim, n. *Kalender*). Sml. परम, parama, adj. *först, fortrinlig, ypperlig;* eng. dial. frum, *tidlig, för Tiden;* got. frums, *Begyndelse;* lat. primus, *den förste;* ltt. pirms, adv. *för.* Sml. framm.

frussa eller **frysa**, *fnyse, pruste* (om Heste). Sml. प्रोथ्, prof, *at fnyse, pruste.*

frygð I., f. *Vellyst.* Sml. प्रीति, prîti, f. *Fryd, Glæde, Lykke;* ltt. preeks, id. Sml. freya I., friðil-l.

frygð II., see frukt.

fryja, see fría II.

fræ, n. = frjó, q. v.

fræði, n. *et Digt;* fröji, id. Sml.? प्रथ्, praf, *at bekjendtgjöre, lovprise,* eller प्रवचन, pravaćana, n. *Veltalenhed.* Sml. fölgende

fræg-r, adj. *berömt, navnkundig,* synes beslægtet med frá, fregna. Iövrigt ligger baade पराग, parâga, m. *Berömmelse, Navnkundighed,* og प्रख्यात, prakjâta, *berömt, navnkundig,* nær til Sammenligning.

frækin-n, see frakki II.

frændi, c. g. *fortrolig Ven, Slægtning.* Sml. प्री, prî, *at behage, at elske.* part. præs. act. प्रयत्, prajat, i nogle Casus prajant*; oldn. i Runeindskrifter: friantr. Dietrich.

fræn-n, adj., see frán.

frævast, see frjó.

frœði, see froð-r.

fröja, see freya I.

fröji, see fræði.

frökkur, see fork-r.

fuð, f. *arvum genitale, matrix;* fyðil-l, m. *membrum virile.* Sml. च्युति, ćjuti, f. *vulva;* hindust. چوت, ćût, id.; lat. futuere = *feminam subigere;* ags. foth, *matrix.*

fuð-r, n. *Hede, Varme;* fuðra, *at brænde, blusse;* ful-l, adj. *forbrændt, beskadiget ved Jernpröven.* Sml. पुत्कर, putkara, m. *Ild,* eg. *som bevirker Kogning,* पुत्, put; eller पावक, pâvaka, m. *Ild,* eg. *den Rensende,* af पू, pû, *at rense;* lat. focus, *Ildsted.* Sml. funi, fyr.

fuðla, *at behandle skjödeslöst, at give bort uden Betænkning.* Sml.? पट्, paṭ, *at uddele.* Sml. fjalla.

fugl, m. *Fugl.* Sml. पक्ष, pakśa, n. *en Vinge;* पक्षिन्, pakśin, m. og f. *en Fugl;* beng. pakji, id.; ltt. pauksstis, id.; got. fugls, m. id.; e. dial. fuxol, id.; oldht. fogal, id.

fugt eller **frugt**, f. *Lugt;* fúi, m. *Forraadnelse;* fúki, m. *Stank,* it. *raaddent Höe eller Strandgræs;* fúna, *at raadne;* ful-l, adj. *raadden;* fyla, f. *Stank.* Sml. पूय्, pûj, *at stinke;* pers. بو, bû, eller بوی, bûî, *Lugt;* hindust. بوانا, bô-ânâ, *at stinke;* lth. púti, *at raadne;* lat. putidus, *stinkende;* putrescere, *at raadne;* osset. am-bujun, id.; ltt. pût, id.; holl. vuil, *raadden;*

Digitized by Google

got. fuls, id.; eng. funk, *Stank;* n. dial. faae (Liin, Hör), *at bringe Stængelens ydre Fibrer til at raadne.*

fúlga, f. *en Höstak,* it. *Forraad af Föde eller Foder.* Sml. पूरक, pûraka, adj. *fyldende;* पूल्, pûl, *at dynge sammen, samle i Hob;* hindust. پولا, pûlâ, *et Bundt Græs eller Straae.*

ful-l I., adj. *raadden,* see fugt.

ful-l II., adj. *beskadiget ved Jernpröven, forbrændt;* see fuð-r.

ful-l III., n. *et Bæger, et fuldt Glas.* Sml.? पुलक, pulaka, m. *et Viinbæger eller Glas,* eller sml. maaskee full-r.

full-r, adj. *fuld;* fylla, *at fylde.* Sml. पूर्, pûr, eller पॄ, pṝ, *at fylde,* it. *at være fuld;* पूर, pûra, adj. *fuld;* Zend pere, *at fylde;* russ. polnij, *fuld;* got. fulls, id.; ltt. pils, id.; pilst, *at fylde.*

fuma, *at skynde sig formeget;* see fika.

fundr, m. *Sammenkomst;* see finna.

fúna, see fugt.

funi, n. *Ild.* Sml. पावन, pâvana, m. *Ild;* hindust. پوانا, poâ-nâ, *at varme sig i Solskin;* got. fon, n. *Ild;* skot. spunk, *en Gnist, Funke.* Sml. fuð-r.

fur, see fyrir.

fur-r, see fyr.

fúra, f. *Fyrretræe.* Sml. पुरुष, puruśa, m. *en Art Træe,* sædvanlig kaldet tila. Nærmere Forklaring haves ei hos Wilson, undtagen at tila ogsaa er Navnet paa en almindelig Olieplante *(Sesamum orientale),* hvoraf man maaskee kan slutte sig til en Art Træe, hvis Saft, som Fyrrens, har noget olieagtigt ved sig; oldht. foraha, *Fyrretræe;* pol. bor, *en Fyrreskov.*

furða, see firn.

furt-r, m. *en udannet og uhöflig Person, en Grobian.* Sml.? भर्त्स्, bharts, *at skjælde eller true,* eller maaskee पर, para, adj. *uvenlig, uvillig, fiendtlig.*

fus, adj. *tilböielig, villig;* fysi, f. *Lyst, Attraae;* fysa, *at opmuntre til.* Sml. pers. پوجه, pûjeh, *stærk Attraae;* oldht. funs, *tilböielig, villig;* ags. fus, id. Sml. fykjast.

fussa, *at sige Fy, blive opbragt.* Sml. पुस्त्, pust, *at behandle med Ringeagt.*

fyðil-l, see fuð.

fykjast, *at begjære heftigen, have en ustyrlig Lyst til noget;* fík-r, adj. *graadig, begjærlig.* Sml. भिक्ष्, bhikś, *at trygle om noget af Begjærlighed, at betle;* beng. bhikj, id.; eng. beg, id.; n. dial. hækjen, *graadig, begjærlig, higende;* fiken, id.; sv. fika, *hige* (efter). Sml. fus.

fyl, n. *et Föl;* see fóli.

fyla, f. *Stank;* fyla, *at gjöre raadden;* see fugt, fúi.

fylld-r, adj. *med Haar eller Uld paa;* fylld-r sauð-r, *et Faar, som har saa megen Uld, at det bör klippes,* synes vel ved förste Öiekast at udledes af full-r, men Betydningens Lighed med lat. villus, *lange Dyrehaar,* og vellus, *den hele Faarepelts* med eller uden Hud, t. vliess, leder Tanken hen paa en Forbindelse med वल्, val, *at skjule, at bedække,* eller flos, q. v.

fylgja I., *at hjælpe;* fylgi, n. *Yndest, Bistand.* Sml. वल्, val, 10 Cl., *at pleie, hjælpe;* पाल्, pâl, 10 Cl., *at*

Digitized by Google

beskytte, forsvare; eng. fellow, *en Kammerad.* Sml. plága.

fylgja II., *at fölge,* slutter sig enten til det sidst anförte eller til fólk, q. v.

fylja, f. *Fold, plica.* Sml. बल्लि, bali eller वल्लि, vali, f. *en Fold, Rynke;* georg. კუნწლი, kvali, *en Fure;* eng. ply, id.; n. dial. felle, fedle, id. Sml. fellingar.

fylki og **fylki-r**, see fólk.

fylla, see full-r.

fyma = fuma; sml. ogsaa fim-r.

fyr eller **hyr** eller **fur-r**, m. *Ild;* hyra, *at varme,* it. *være velvillig.* Sml.? (पारु, pâru eller पेरु, peru, m. *Ild;* वीर्, vîra, m. id.; वर्हिस्, varhis, id.); हरि, hari, m. id.; चूर्, ćûr, *at brænde;* beng. pur, id.; porâna. *at brænde;* pers. كره, kyreh, *Smedje-ild;* هير, hîr, *Ild;* پرزه, pyrzeh, *Fyrsvamp;* arm. բորբոքել, porpo-kjel, *at antænde;* հուր, hur, *Ild;* got. hauri, n. *glödende Kul;* n. dial. fjelde, m. *Varme* (i Luften); fjelga, *at varme.* Sml. hver. Pott sætter gr. πῦρ, *Ild,* i Forbindelse med पू, pû, *at rense.* Sml. funi. Benfey udleder det af प्युष्, pjuś (= api + uś), *at brænde,* da Ild i oldht. hedder viur.

fyrar = firar; **fyrðar** = firðar.

fyrir eller **fyri** eller **fur**, præp. *foran, för, formedelst, ved.* Sml. पुरस्, puras, *foran;* परा, parâ, परि, pari og प्र, pra, Præformativer, som tildeels angive lignende Betydninger; Zend فرا, fra, *for, frem.*

fyrn = firn.

fyrnd, see forn.

fyrr, adv. *för.* Sml. पुरा, purâ, *forbigangen, för;* पूर्व्व, pûrvva, adj. *först, forrige.* Sml. fyrir.

fysa I., *at tilraade;* see fus.

fysa II., *at puste;* see fisa.

fyx, see fox.

fæð I., see fá-r.

fæð II., f. *Misforstaaelse, Feide.* Sml.? द्वैध, dvaiďa, n. *Kiv, Uenighed, Tvist,* af द्वि, dvi, *to;* oldht. faida, *Uvenskab;* ags. fæhðe, id. Sml. fjá.

fægja, see fá I.

fækka, *at blive færre,* it. *gjöre færre;* see fá-r.

fæla, *at forfærde;* fælin-n, *frygtsom.* Sml. भैरव, ƀairava, adj. *frygtelig, forfærdelig;* भेल, ƀela, adj. *frygtsom,* af भी, ƀî, *at frygte.*

fær eller **for**, m. *et Faar;* bær-r eller bæri, m. *en Vædder.* Sml. hindust. بهير, ƀer, *et Faar;* beng. ƀeṛi, id.; gr. βαριχοι (Hesych.), *Faar;* pol. baran, *en Vædder;* sp. borra, *et aarsgammelt Faar;* borro, *en Vædder imellem eet og to Aar gammel.* Sml. for II.

fær-r og **færa**, see fara.

færi I., n. *en Fiskeline.* Sml.? वारि, vâri, f. *det Toug,* hvormed man binder en Elephant, af वृ, vṛ, *at omgive, passe, vogte.*

færi II., n. *Evne, Kræfter.* Sml. वीर्, vîr, *at være stærk, kraftig, vældig.*

fætta, see fá-r.

fœða, 1. *at föde, bringe til Verden;* 2. *at give Næring, bespise.* Sml. foðra, past, samt भू, ƀû, *at være, at fødes;* causat. भावय०, ƀâvaj, *at frembringe, at opholde;* ags. fêdan, *at nære;* got. fitan, *at föde, bringe til Verden.*

föl-r, adj. *bleg, gusten;* fölna, *at falme;* fölva, *at gjöre bleg.* Sml. म्लै, mlaj, *at falme;* पलित, palita, adj. *graahærdet;* hindust. بلا, bi-

Digitized by Google

lâna, *at svinde;* russ. polovij, *bleg*, *falmet;* ltt. bâls, id.; palfs, id.; eng. dial. falewe, fallow, *bleg;* plu, *bleg og sygelig;* oldht. falo, *bleg*, *falmet;* t. fahl, id.; lat. pallidus, id.; hebr. אָמַל, ámal, *at være slap*, *falmet*, *gusten*.

fönn, f. *tæt sammenpakket Snee;* see fenna.

för, f. *Reise;* see fara.

G.

gá I., *at see nöie efter;* gæta, *at see efter*, *give Agt paa;* gád-r, adj. *forsigtig;* gát, f. *Agtsomhed;* gaum-r, id.; góna, *at see stivt paa;* grina eller gryna, *at stirre paa med Opmærksomhed;* geyma, *at gjemme.* Sml.? गो, go, m. *Öiet;* hindust. گهورنا, ǵûrnâ, *at stirre paa;* got. gaumjan, *at see;* skot. gay, *Agtpaagivenhed;* ltt. gannît, *at vogte;* gauma nemt, *at iagttage;* ital. guatare, *at betragte;* holl. gaauw, *snedig;* n. dial. kope, *at stirre;* jæte, jete, jeite, *passe, give Agt paa* (især Huusdyr paa Marken); eng. dial. goam, *at see efter;* gaure, gauve, gove, *at stirre*, *see stivt paa;* gaum, *at forstaae.*

gá II., f., 1. *Kaadhed*, see kát-r; 2. *Gjöen*, *Bjeffen*, see gaula, geyja, og sml. कू, kû, *lyde, give Lyd.*

gá III., see ganga.

gabba, see gap-uxi.

gadd-r I., m. *en Skandse.* Sml. गड, gaḍa, m. *et Hegn*, *en Grövt;* beng. gaḍ, *et Bolværk.*

gadd-r II., m. *et stort Söm;* gadda, *at stikke*, it. *at nagle fast.* Sml. कण्टक, kaṇṭaka, m. og n. *en Torne*, it. *en Naalespids;* gr. ἄκανθα, *en Torne;* beng. kadara, *en Jernpig;* (hindi गडनौं, gaḍanaum, *at være indslaaet, fæstet;* गड़, gaḍ, *en Fæstning*); pol. gozdz, *en Nagle;* n. dial. gadd eller garre, *en Brod*, *Spids;* eng. goad, *en Pigstav;* got. gazds, *en Brod*, *Spids;* oldht. kart, id.

gadd-r III., m. *gjennemfrossen Snee* eller *Jord.* Sml. जड, ǵaḍa, adj. *kold.*

gáfa, f. *Gave;* see gefa.

gafl, m. *Huusgavl*, den oftest trekantede Endeside af et Tag. Sml. कपाल, kapâla, κεφαλή, *en Hjerneskal;* got. gibla, m., t. giebel, *Gavl;* oldht. gebal, *Hjerneskal;* gibil, *Huusgavl;* eng. dial. gabb, *höi.*

gafug-r, see göfug-r.

gagn I., n. *Gavn*, *Nytte;* gagna eller hagna eller gamna, *at gavne.* Sml. भज्, bhaǵ, *at tjene;* भजन, bhaǵana, n. *Tjeneste;* pers. گج, geǵ, *Gavn*, *Nytte;* hindust. گجها, gaǵâ, *Fordeel;* گون, gaon, id.; got. geigan, *gavne.*

gagn II., n. *Seier.* Maaskee samme Ord som foregaaende, eller sml. जयन, ǵajana, n. *Seier;* जय, gaja, m. id.? Benfey Glossar til Samavede S. 55; fr. gagner, *vinde;* gain, *Gevindst.*

gagn III. eller **gegn**, *imod*, see hegna, eller sml. चक्, ćak, *at modstaae;* holl. tegen, *imod.*

gáin-n, see góin-n.

gala (gél, gól, galin-n), *at synge;* gal, *Sang*, *Tryllesang*, *Hanegal;* galldra, *at forhexe, fortrylle.* Sml. गै, gaj, *at synge;* जाल, ǵâla, *en Trylleformel*, *Besværgelse;* Zend

gere, *at synge;* hind. گانا, gâ-nâ, id.; کلاونت, kalâvant, *en Sanger;* georg. გალობა, galoba, *Sang;* ags. galdor, *Tryllerie;* ltt. gailis, *en Hane;* lat. gallus, id.; n. d. jale, *at synge med en Lyd, som ligner Flöitetoner.* Sml. gella, gaula, heilla.

gálgi, m. *Galge.* Sml. गल, gala, m. *Strube*, it. *en Strikke;* russ. glagólj, *en Galge.* Det spanske colgar, *at hænge*, er maaskee paa lignende Maade beslægtet med cuello, *en Hals;* galgo, *en Löftestang;* got. galga, *en Galge.* Anderledes Benfey — I, 2. S. 290.

gáli, m. *en Nar, en Tosse;* gála, f. *et tosset Fruentimmer*, it. *en Jættinde;* gára, *at gjöre Nar af;* gári eller gárung-r, m. *en Nar;* gerra, f. *et Drog.* Sml. काड, kaḍa, adj. *uvidende, taabelig;* जड, ǵaḍa, adj. *taabelig, ligegyldig;* घुर्, ǵur, 4 Cl., *at være uvidende;* hindust. جلاه, ǵolâ, *en Taabe, Dumrian;* گول, gôl, id.; gaoḍi, id.; eng. gull, id.; eng. dial. gole, *a fool?* Hall.; skot. audie, id.; n. dial. jaale, *en Taabe.* Sml. auli.

gáll, m. *overgiven Glæde;* galsi, m. *Spög, som drives for vidt.* Sml.? काड्, kaḍ, *at være ude af sig selv af Glæde eller Smerte.*

gall, n. *Galde.* Sml.? ज्वल्, ǵval, *at brænde;* gr. χόλη, *Galde;* lat. fel, id.; bilis, id.; russ. ǵélćj, id. Pott sml. हरि, hari, *grön, guul.* Sml. gul-r.

galldra, see gala.

galli, m. *Feil, Lyde;* gálkn, n. *noget Skadeligt, Ödelæggende;* gjald, n. *Skade.* Sml. hind. گهال, ǵâl, *Skade.*

gálm, f. *en Bugt, Krölle.* Sml. hindust. کلمی, kalmi, *en Slyngplante* (convolvolus repens); osset. ǩalm, *en Slange.*

galti, see gelda.

gamal-l, adj. *gammel.* Sml.? ज्या, ǵjâ. *at være gammel.* Stammesuffixet mal forekommer i Sanskrit, see Wilkins gram. §. 858; eller sml. hindust. کهومنا, ǩûm-nâ, *at blive gammel;* ags. gamol, *gammel.*

gaman, n. *Spög, Löier.* Sml. क, ka (nom. kaṁ), n. *Fryd;* काम, kâma, m. *Kjærligheds Gud, Önske, Længsel, Kjærlighed*, af कम्, kam, *at længes, attraae;* hindust. کام, kâm, *Attraae;* کامارت, kâmârt, *Lyst;* armen. կամք, gamk, *Begjerlighed, Kjærlighed;* n. dial. gama, *Spög, Skjemt, Lystighed;* eng. game, *Fornöielse, Spög, Leeg;* skot. gam, *munter, spögefuld;* hebr. חָמַד, ǩâmad, *at attraae, finde Behag i;* lat. amare, *at elske.*

gambra, *at sluddre;* gapi, m. *en Sladderhank;* gaspra, *at sqvaldre.* Sml. जप्, ǵap, *at fremmumle Bönner;* prakr. जम्प्, ǵamp, *at tale;* hindust. گپ, gap, *Sludder, Vaas;* skot. yaff eller chaff, *at sluddre*, gabber, id.; eng. jabber, id.; fr. jaboter, id.; eng. dial. gabbe, id.; javver, id. Sml. jappa, geipa.

gamna, see gagn I.

gaml-s, see gumsa.

gamm-r, m. en *Grib.* Sml. जम्, ǵam, *at æde.*

gan, n. *Trolddom;* ginna, *at forlokke, fange med List.* Sml. ग, ga (nom. gaṅ), n. eller गान, gâna, n. *Sang;* hindust. جان, ǵân, *en Troldkarl, en Stjerntyder, Spaamand;* beng.

Digitized by Google

gun og gungjan, *Trolddom.* Sml. gin II.

gana, *at bryde uforsigtigt frem;* ganta, f. *et tosset, taabeligt Fruentimmer.* Sml.? कड्, kaḍ (præs. kaṇḍate), *at være ude af sig selv* (af Glæde eller Smerte); कड, kaḍa, adj. *taabelig.*

gand-r, m. *en Slange,* if. Haldorsen, ell. *en Ulv,* if. Rask. Sml.? गन्ध्, gand', *at beskadige, at dræbe.*

ganga eller **gá** (géng, gékk, gengin-n), *at gaae;* gáng-r, m. eller gánga, f. *Gang.* Sml. गम्, gam (præs. गच्छति, gaććati, imperat. i Prakrit गच्छ, gaćća = gak), *at gaae;* गा, gâ ell. या, jâ, id.; beng. jâ, id. (perf. gijâće); hind. گهاین, ǵâjin, *Gang,* vicis, *engang;* got. gaggan, *at gaae;* oldht. gân eller gangan, id.; ags. gán, id.; eng. go, id.; eng. dial. ga, id.

ganta, *at gante, gjække;* gantalegr, *latterlig.* Sml. pers. خندن, kenden, *at lee;* eng. dial. gant, *lystig;* jant, *munter, fuld af Spög;* skot. gend, id.; janty, id.

gapa, *at gabe;* geispa, id.; geip-r, adj. *aaben, gabende.* Sml. ज्भ्, ǵab ell. ज्भ्, ǵrb, *at gabe;* zend. ǵafna, *Mund, Svælg.* Journ. Asiat. IV. S. T. IV. p. 498; ltt. źâwât, *at gabe;* n. dial. glipe, *at gabe, være aaben.* Sml. kjapt-r, gubba, gulpa, gypa.

gapi, see gambra.

gap-uxi, m. *en taabelig og uforsigtig Person;* gabba, *at narre.* Sml. hindust. گاودی, gâûdî, *en Taabe;* ital. gabbare, *at have En til Bedste;* fr. jobelin, *en Dumrian;* pol. ciapa, *en taabelig Svadser;* gap, *en Dumrian;* ags. gabban, *at holde for Nar.* Sml. gáli.

gára, see gáli.

garð-r, m., 1. *Forsvar;* 2. *et Gjerde, en Vold;* 3. *en Gaard;* grind, f. *Sprinkelværk;* gerði, n. *et Gjerde;* girða, *at omgive, omgjerde, omgjorde;* gjörð, f. *Gjord, Belte.* Sml. वृ, vṛ, *at omgive, bedække, skjule,* hvoraf वरण, varaṇa, n. *Omgivelse;* वारण, vâraṇa, n. *Forsvar, Værn;* कृत्, kṛt, *at omgive, indhegne.* I de til denne Familie hörende Ord er Begyndelsesbogstavet i de forskjellige beslægtede Sprog snart *g* ell. *k*, snart *v* eller *w*, snart *gu.* Hvorvidt sanskr. गृह, gṛha, n. *et Huus, en Bolig,* prakr. og hind. घर, ǵar, id., bör sammenlignes, tör være tvivlsomt; hvorimod det næppe kan betvivles at fölgende Ord höre herhen: oldpers. vardanam, *en Stad.* Rawl. p. 114; Zend varĕ, *en indhegnet Plads.* Burnouf, Obss. sur la gramm. comp. de Mr. Bopp, p. 27; pers. گرد, gird, *omkring;* hindust. گردا, girdâ, *en Ring;* ǵer-nâ, *at indhegne;* beng. ǵeran, id.; ǵera, *et Hegn;* osset. karf, *en Gaard;* got. gard-s, m. id.; lat. hortus, *en Have;* gr. χόρτος, *en indhegnet Plads, Gaard;* eng. yard, *en Gaard;* engl. dial. garth, id.; eng. ward, *at bevogte beskytte;* guard, *Vagt;* ward, *Bevogtning, Forsvar;* garden, *en Have;* holl. gaard, *en Ringmuur, Indhegning;* fr. garder, *bevogte;* jardin, *en Have;* slav. vert, id.; russ. gorod, *en Stad;* goroditj, *at omhegne;* slav. gradég, *et Gjærde;* grád, *en Stad;* got. gairdan, *omgjorde;* t. gürten, id.; garten, *en Have;* hebr.

Digitized by Google

חָגַר, kágar, *at omgjorde.* Sml. hirð, var I.

gari, m. *Heftighed, Barskhed;* garri, m. *ondt og farligt Veir.* Sml. खर्, kara, adj. *skarp, barsk, grusom;* ltt. kârst, *at blive heed.*

gári, m., 1. *en Rævne.* Sml. hindust. گرها, garhâ, *et Hul, en Fordybning;* 2. *en Nar,* see gáli. Sml. skár.

garm-r, m. *Hunden i Underverdenen.* Sml.? सरमा, saramâ, f. *Gudernes Hund;* see Rigveda Adnot. XX. Et af de 21 Helveder kaldes derhos i Bhagavata Purana II. pag. 505 सारमेयादन, saramejâdana; lat. cerberus, *Hunden i Underverdenen,* eller sml. gram-r II.

garn, n. *Garn, Traad.* Sml. घूर्ण्, ġûrṇ, *at dreie, tvinde;* घुण्, ġuṇ, id.; hindust. گھرنی, ġirni, *et Redskab, hvormed Snorer tvindes;* n. dial. gaan, *Garn;* e. yarn, id.

garnir, f. pl. eller **girni**, n. sing. *Tarmer,* synes afledet af garn ell. maaskee af ह्वृ, hvṛ, *at böie, krumme;* lat. hira, *en Tarm;* hirudo, *en Blodigle.* Sml. karn.

garp-r, m. *en brav Mand, En, som har stor Anseelse,* it. *trættekjær;* gerpi, n. *en Heltinde;* grepp-r, m. *en stærk Mand;* grobba, *at prale;* karp, n. *Pralen, Skryden.* Sml. कर्व्, karv, *at være stolt;* गर्ब, garba, m. *Stolthed, Selvtillid;* hindust. گروا, garvâ, *agtværdig;* گرتا, garabtâ, *en stolt Qvinde;* beng. garbbî, *stolt;* pers. حرب, ġerb, *overlegen, Seierherre;* n. d. krop, *stolt, hovmodig;* engl. dial. gelpe, *at prale;* pol. chełpić, id.; sp. garbo, *Anstand.* Sml. gylfi.

garri, see gari.

garta, *at gnave.* Sml. खर्द्, kard, *at bide;* gr. γρά-ειν, *at gnave.*

gárung-r, see gáli.

gás I., f. *Gaas;* gussa, *at snaddre,* it. *at löbe om med Sladder.* Sml. हंस, hańsa, m., हंसी, hańsî, f. *Gaas;* pers. قاز, qâz, id.; armen. գագ, ġaz, id.; osset. ġâz, id.; russ. gusj, id.; t. gans, id.; ltt. sôfs, id.; ags. gós, id.; slov. gós, id.; lat. anser (ogsaa ganza, Plin. 10. 22), id.

gás II., f. *Köernes Fosterleie.* Sml. कोष, kośa, m. og n. *vulva, Maven.*

gaspra, see gambra.

gat, n. *et Hul;* gátt, f. *Aabningen bag Dören, mellen Dören og Væggen;* götva, *at begrave.* Sml. hindust. گھات, ġât, *en Gjennemgang, et Pas, en Defilée;* eng. dial. gat, *en Aabning, et Gab.*

gáta, f. *Gaade, mörk Tale.* Sml.? गह्, gah, *vanskeligen at kunne forstaae;* slav. gad-anije, *en Gaade.* Sml. geð.

gata, f. *Fodstie, smal Gang, Gade.* Sml. गति, gati, f. *en Vei, Stie;* pers. حاده, ġâdeh, *en Landevei;* got. gatvo, f. *Gade;* russ. gatj, *en Vei af Faskiner over moradsig Jordbund;* ltt. gatwa, *Gade;* eng. gate, *en Port.*

gauð I., n. *Afgud,* it. *et Drog,* som under Fromheds Maske skjuler sin Feighed. Sml.? शठ, śaṭa, m. *en Synder, en Skurk, Kjeltring.* Sml. gáli.

gauð II., n. *Hundegjöen;* see geyja.

gauk, n. *Overmod, Stolthed.* Sml. काक, kâka, adj. *skamlös, overmodig.*

Digitized by Google

gaukla, *at klukke;* kjukling-r, m. *en Kylling.* Sml. कुक्कुट, kukkuṭa, m. *en Hane;* beng. kukkts kukari. *en Höne;* ǵubaṭi kukkuṭi (ordret: *ung Höne*), *en Kylling;* pers. چوچه, ćûće, id.; russ. kloktátj, *at klukke;* slav. kókot, *Höns;* ital. chiocciare, *at klukke.*

gauk-r, m. *en Gjög.* Sml. कुहूक, kuhûka eller कोकिल, kokila, m. *Gjög* (cuculus indicus); det sidste af कुक्, kuk, *at bemægtige sig* (Hjertet); den spiller en vigtig Rolle i de indiske Digte, da man tiltroer den, ved sin Sang at vække behagelige og ömme Fölelser.

gaula, *at bröle;* vola, *at hyle, jamre sig;* gól, n. *Tuden, Gjöen.* Sml. hindust. ǵul, *Skrig;* beng. golmâl, id.; gol karan, *at stöie;* pers. گوليدن, gûlîden, *at gjöe;* russ. gul, *en dump Stöi;* eng. wawl, *at hyle.* Sml. gala.

gaum-r, see gá I.

gaupn, f. *Barm, Skjöd, den hule Haand, en Haandfuld.* Sml. कूप, kûpa, m. *Huulhed, noget Huult;* zend. gava, synes at betyde *en Haand* — Journ. As. IV. S. T. VII, p. 276; skot. goupin, *den hule Haand*, it. *en Haandfuld;* eng. dial. gaupen, *to Haandfuld;* oldht. coufan, *den hule Haand;* hebr. חֹפֶן, kopen, id.; arab. حُفْنَة, hofna, *en Haandfuld;* æth. ሕፍን:, hafân, id.

gaur, m. *en Jætte.* Sml. घोर, ǵaura, n. *Skræk*, af घुर्, ǵur, *at være frygtelig.* Sml. gygr, aurnir.

gaut-r, m. *en klygtig opfindsom Mand.* Sml.? कुह्, kuh, *at vække Forundring.*

geð, n. *Sind, Gemyt;* geðjast, *at behage;* getast, *at finde Behag i, at samtykke;* géta, f. *en Gisning;* giska (for gitska), *at gjætte.* Sml. चेतस्, ćetas (i Vederne ketaḣ), n. *Sind, Gemyt, Forstand;* af चित्, ćit, *at tænke, overveie;* hind. چيت, ćet, *Tanke, Indsigt;* گهت, ǵat, *Sind, Sjel;* zend. ćit, *at kjende;* beng. hetu, *Forstand;* ltt. gîst, *at gjætte;* serb. gatati, id.; gr. κῆδος, *Bekymring, öm Omhue;* eng. guess, *at gjætte.* Sml. gáta.

gefa (gef, gaf, gefin-n), *at give;* gjáfa-bref, *Gavebrev;* gjöf, f. *Gave;* gift, f. id. Sml.? ज्यो ǵjo (præs. ज्यवते, ǵjavate), *at overlevere;* persisk جبا, ǵibâ, *Afgift, Skat, Told* (?); syr. ܝܗܒ, jab (for ihab), *at give.* Det tyrkiske جبا, ǵebâ eller ǵabbâ, *en Gave,* er upaatvivlelig et af de mange fra de indopersiske Sprog optagne Ord; got. giban, *at give;* n. d. giva (giv', gav, gjeve ell. goe ell. go), id.; hebr. הַב, hab, *giv!* Bopp yttrer — v. Gr. 4. Abth. Vorrede S. XIV — dog kun som en lös Hypothese, at gab kunde komme af det vediske ग्रभ्, graḃ, *at gribe, tage;* hvortil kan föies ग्राभ, grâḃa, m. *Gave.* Benfey til Samaveda.

gegn, see hegna.

geiga, *at forfærdes, skjælve.* Sml. विज्, viǵ, *at forfærdes, bæve af Frygt.*

geil, f. *Mellemrum;* gil, n. *en liden Bjergklöft, Fordybning.* Sml. विल, vila, n. *en Revne;* hindust. گيل, gîl, *en Vei;* گلى, gali, *en trang eller smal Gjennemgang;* beng. gali, id.; pers. جر, ǵer, *en Aabning,*

Digitized by Google

Revne); گیله, gileh, *en Vei mellem to Bjerge;* eng. dial. gill, *en Bjergklöft, trang Dal;* gwyle, id.; quillet, *en Fure;* n. dial. jel, jeil, *Mellemrum, smal Gjennemgang.*

geimi, see geyma.

geipa, *at prale, sladdre.* Sml. चीभ्. ćîb, *at prale;* pers. کب, keb, *Pralerie, Selvroes;* کسب, kisb, id.

geip-r, see gapa.

geir-r, m. *Spyd.* Sml. गिरि, ǵiri, *at saare eller dræbe;* gr. γαισ-ός, *et Kastespyd;* got. gais, id. (dog kun i sammensatte Ord); oldht. gêr, id.; ags. gár, id.; eng. dial. gare, *et Kastespyd;* qvarry, *en Piil.*

geiri, see hreifi, gripa.

geisl eller **geistil-l** eller **gisli**, m. *en Stok*, som bruges af Skielöbere; geisli, m. *en Straale;* geislar, m. pl. *Ribbeen;* kvísl, *en Green* (af et Træe, en Elv, en Familie); kvist-r, m. *Green af et Træe.* Sml. किशल्, kiśala ell. किसल्, kisala ell. विसल्, visala, m. og n. *en Qvist, en Green;* slav. жезлъ, ǵezl, *en Stav;* lth. gaisas, *Nordlys;* eng. joist, *en Bjælke;* skot. geist, id.; oldht. geisla, *en Svöbe*, formeentlig oprindelig *en Green, en Pidsk;* n. d. kvitl, *en Green af en Elv;* gisl, *Bisol.* Forbindelsen mellem Betydningerne Qvist, Green, Stok, Straale, er den samme som imellem Betydningerne af lat. radius, *Stav* og *Straale;* eng. beam, *Stang* og *Straale;* oldht. strâla, *en Piil, et Kastespyd;* t. strahl, *en Straale.*

geispa, see gapa.

geist, adv. *hastigen;* geysa, *fare frem.* Sml. शु, ǵu, *at være hurtig;* sv. kesa (om Qvæg), *hoppe, gjöre Spring.* Sml. gjósa.

geit I., f. *Gjed.* Sml.? अग, aǵa, m. *en Gjedebuk;* अगा, aǵâ, f. *en Gjed;* छग, ćaga, m. f., छागी, ćâgî, f. *en Gjed;* एडक, eḍaka, m. *en Buk, en Vildgjed;* एत, eta, adj. *broget*, it. subst. m. *en Antilope.* At Begyndelsesbogstavet i aǵâ kan bortfalde, sees af गाबाल, ǵâbâla, *en Gjedehyrde;* gr. αἴξ, αἴγος, *en Gjed;* oldht. geiz, id.; got. gaitsa, id.; ags. gât, *en Gjedebuk;* ngr. γίδα, *en Gjed* (formeentlig ved Aphæresis for αἴγιδα). Benfey — I, 2. S. 193 — sml. χίμαιρα (for χίδ-μαιρα), *en Gjed.* Pott — II. S. 215 — sml. lat. hædus, id.

geit II., f. *Ormestik i Træe.* Sml. कीट, kîṭa, m. *en Orm, et Insect;* gr. κίς, *en Kornorm*, it. *en Træorm;* georg. ჭია, ćia, *en Orm.*

geld-r, adj. *gold;* gelda, *at gjöre gold, at gilde;* jálk-r, m. *en gildet Hest*, it. *en Hest over tolv Aar;* gölt-r eller galti, m. *en Galte;* gilta, f. *en Soe.* Sml. गल, ǵala, adj. *kold, föleslös;* böhm. galowe, *ufrugtbar;* sv. gall, id.; russ. jælovajæ, *en gold Koe;* eng. dial. ilt, *en gold Soe;* dansk vallak, *en gildet Hest.*

gélla (géll, gall, gollin-n), *at skralde, give Gjenlyd;* göll, *Klang;* gelta, *at gjöe;* gjalfr, n. eller gjalp, f. *Bölgernes Brusen mod Landet.* Sml. कल्, kal, *at give Lyd;* कल्ल्, kall, *at give en utydelig Lyd;* t. gellen, *at skralde.* Sml. gala, gaula, skella II.

gellir, m. *et Sværd.* Sml.? ईली, îlî, f. *et kort Sværd;* eller maaskee gélla.

gems, n. *uhövisk Spög;* gjamm, n. *lystigt Skjemt.* Sml.? ह, ha (nom.

ham eller has), m., f. og n. *Latter,* adj. *beskjænket, drukken,* af हस्, has, *at lee,* eller काम, kâma (nom. kâmas), m. *Lyst, Længsel;* pers. كام, kâm, id.; hind. هنسى, hansi, *Spög, Latter;* afǵ. غمزه, ǵamza, *et forliebt Öiekast;* sp. chansear, *at skjæmte.* Begrebernes Slægtskab er det samme, som mellem lysten og lystig.

génta, f. *ovengiven Tjenestepige.* Sml.? चण्डी, ćaṇḍî, f. *en lidenskabelig Qvinde;* eller hindust. جنى, ǵanî, *en Tjenestepige;* afǵ. جينه, ǵînah, *en Pige;* n. dial. jente, id.; eng. dial. chun, *en slet Qvinde.*

gér I., see kru.

gér II., see gráð.

gera ell. **göra** (geri, gerða, gerð-r), *at gjöre;* görva (göri, görða, görð-r), id. Sml. कृ, kṛ og कृव्, kṛv, *at gjöre;* hindust. كرنا, kar-nâ, id.; beng. karan, id.; zend. 𐬐𐬆𐬭𐬆, kere, id.; arm. գործել, qordzjel id.; pers. كردن, ker-den, id.; lat. cre-are, id.; eng. dial. gare, id.; oldpreus. kura, *han gjorde.* I oldsvenske Runeindskrifter: kara, kera, kira, kiara, keara, kirva, kiarva, kerva, kaurva, gierva, iara. Liliegr. R. U. Nr. 85, 87, 88, 89, 115, 121, 128, 230, 231, 275, 312, 334, 378, 566, 749, 952, 990, 998, 1038, 1236, 1420, 1537, 1554, 1569.

gérði, see garð-r.

gerfi, n. *en Maske,* it. *Klæder* ell. *Rustning;* gerðar eller gervar, f. pl. *Rustning.* Sml. वृ, vṛ, *at bedække, skjule.*

géri, m. *Bisol,* it. *en graadig Ulvs Navn i Edda.* Sml. grád og freki.

gerpi, see garp-r.

gerra, f. *et Drog;* see gáli.

gest-r, see gista.

géta I. (get, gat, getin-n), *at avle,* it. *undfange;* getara, f. *en Moder;* getnað-r, m. *Afkom, Foster.* Sml. गा, gâ, *at födes,* it. *avle;* जन्, ǵan (3 Cl. blot i Vederne), 4 Cl. (præs. जायते, ǵâjate), *at födes;* 10 Cl. (præs. ǵanajati), *at avle.* Heraf: जनित्री, ǵanitrî, f. *en Moder,* genitrix; जात, ǵâta, part. præt. *avlet, födt,* subst. *Afkom, et Barn;* जाति, ǵâti, f. *Art, Classe, Stamme, Slægt, Herkomst;* got. gitan, *bekomme;* eng. dial. gitt, *Afkom.* Sml. jóð, káð, kynn, þjóð.

géta II., *at omtale, give Efterretning.* Sml. गद्, gad, *at tale;* कथ्, kaf, *at fortælle;* केत्, ket, *at give Underretning;* hindust. جتانا, ǵatànà, *ad paaminde, advare;* slav. gotin, *svadsig;* n. dial. kade, *at snakke, stöie, kagle.*

géta III., *at kunne.* Sml.? जि, ǵi, *at overgaae, at faae Bugt med, beseire.*

géta IV., f. *Gisning* }
getast, *at samtykke* } see geð.

geyja (gey, gó, gáin-n ell. geyat), *at gjöe,* it. *at belee, bespotte;* gauð, n. *Gjöen.* Sml. गै, gaj, *at give Lyd, at synge.* Sml. gá II., gaula.

geyfa eller **gufa**, f. *Dunst, Uddampning;* kafi, m. *megen Dug* eller *tyk Rög;* kœfa, *at qvæle:* kóf, n. *lidt Sneefog, Taage;* it. *Trangbrystighed;* kafalld, n. *tykt Sneefog;* kafa, *at dykke under Vandet;* kafna, *at qvæles;* kéfja (kéf, kóf, kafin-n), *at dæmpe, qvæle;* kvef, f. *Snue, Hoste.* Sml. hindust.

Digitized by Google

اوپه, ûƀ, *qvælende Hede;* بهاپه, ƀâṗ, *Damp;* बाष्प, bâśpa, m. id.; persisk خوه, ƙæve, *Qvælen*, adj. *qvalt;* خفنده, ƙæfide, id.; خفندن, ƙæfdîden, *at qvæle;* lat. vapor, *Dunst;* ital. vampa, *heed Damp;* gr. καπνός, *Rög;* slav. kopot, *Sod;* ltt. kûpêt, *röge, dampe,* lth. kwêpes, *Damp;* kwepti, *at dampe, at ose;* ltt. ʄwêpe, *Damp af Rögelse;* pol. kopeć, *Rög, Damp;* got. hvapjan, *at slukke;* vapjan, *at qvæle;* e. d. qvackle, id.; n. dial. kjöva, id.; kvæv, *Snue, Hoste;* kaav eller gaav, *Damp;* gufs, en enkelt Ström af *Damp, Stank, Rög* ell. desl.; kave, *en Byge,* hvorved Horizonten skjules, ligesom i Taage; sv. qvæfva, *at qvæle, dæmpe.* Sml. veifa.

geyfla, *at vrænge Munden;* synes beslægtet med gap.

geym-r, m. *et stort tomt Rum, det store Verdensrum.* Sml.? ख, ƙa (nom. kaṁ), n. *Tomhed,* it. *Luften, Himmelen.*

geyma, *at gjemme, forvare;* geimi, m. *Havet;* see gá I. eller sml.? गुप्, gup, *at skjule, gjemme, forvare;* गुह्, guh, id.; ags. gyman, id.; skot. yeme, id.

geysa, see geist.

gjá eller **gjó**, f. *Ryggeslöshed;* gjáni, m. *en ryggeslös, efterladen Person.* Sml. चह्, ćah, *at være ryggeslös, opföre sig slet.*

gjald I., n. *Penge;* gilda, *at have Værd,* it. *at værdsætte;* gildi, n. *Ære, Anseelse;* (gilfi, m. *en Konge*). Sml. गल्, ǵal, *at være rig, vældig;* arab. جل, ǵalla, *at være stor, glimrende;* got. gildan, *at gjælde;* skot. jelly, *værdig, fortrinlig;* ltt. geldêt, *at gjælde;* lat. valere, id.; n. d. gild, *gyldig, gjældende, dygtig, fortræffelig, prægtig;* jöle, *stor, dygtig.* Sml. verð.

gjald II., see gálli.

gjálfr, see gella.

gjall, n. *Gnister.* Sml. ज्वल्, ǵval, *at glöde, brænde;* prakr. जल्, ǵal, id.

gjamm, n. *lystigt Skjemt;* see gems.

gjáni, see gjá.

gjarn, adj. *gjerrig;* see grað.

gift, see géfa.

gifta I. eller **gipta**, *at give til Ægte.* Sml. जभ्, ǵaƀ eller यभ्, jaƀ, *at gifte, forene i Ægteskab;* e. dial. japing, *Giftermaal.*

gifta II. eller **gipta**, f. *Held, Lykke.* Sml. जिव्, ǵiv, *at være fornöiet, glad.*

gifra, *at sluddre.* Sml. जप्, ǵap, *at fremmumle Bönner og Trylleformler;* skot. haver, *at sluddre.* Sml. gambra.

gil, see geil.

gilbra, *at slaae i Bugter;* gilbra, f. og kilpr eller gilpr, m. *en Böining, Bugt.* Sml.? pers. قلاب, qullâb, *en Hage, Krog, Kröl;* gr. κόλπος, *Skjöd, Bugt;* κολπίζειν, *at böie.*

gilda, see gjald I.

gilfi, see gjald I.

gilja, see gœla.

gilpr, see gilbra.

gilta, see gelda.

gim, *Ild.* Sml.? जिम्, ǵim, *at æde;* n. dial. gim, *stærk Damp.* Sml. eym-r. Den samme Begrebsforbindelse finder Sted i भुजि, ƀuǵi, *Ild,* af भुज्, ƀuǵ, *at æde.*

gima, *at gabe, sprække.* Sml. जृम्,

Digitized by Google

ǵṛḃ (præs. ग्रुम्भ०, ǵṛmḃ = prakr. गिम्भ०, ǵimḃ), *at gabe.*

gimli-r, m. *Glands, Klarhed,* it. *det herligste Sted i Himmelen.* Sml. कम्, kam, *at skinne.* Sml. himin.

gin I., n. *Gab;* gína (gín, gein, ginin-n), *at gabe;* gína, f. *Luftens Klarhed* mellem Skyerne. Sml. किण, kiṇa, m. *et Skaar, en Plet;* (घण्, ǵaṇ, *at skinne*); ags. cina, *en Sprække;* gin, *Gab;* got. ginon, t. gähnen, *gabe;* gr. χαίνειν, id.; slav. ʐinuti, id.

gin II., i de Ord: gin-faxi, *Trolddoms Tegn;* gin-heilagr, *höihellig.* Sml.? hindust. جن, ǵinn, *en Aand, et overmenneskeligt Væsen, en Dæmon;* ags. gin i Sammensætn. forstærker Betydningen, f. Ex. ginfæst, *meget fast.* Sml. gan.

ginna, see gan eller gin II.

gjó, see gjá.

gjóð-r, m. *kold Blæst;* gjóla eller góla, f. id. Sml. किल्, kil, *at være kold;* ज्ञल, ǵala eller जड, ǵaḍa, *kold;* hindust. جوز, ǵûṛ, *Kulde;* گڏا, gudda, *et Vindstöd;* جهولا, ǵôla, *en kold Vind,* som bringer Hveden til at visne. Elliot p. 421; ags. hwioða, *et Vindstöd;* e. chill, *kold;* gale, *stærk Blæst.* Sml. kald-r, kila, kjöll-r.

gjósa, (gýs, gaus, gosin-n), *at sprude; udspye;* gusa, id. Sml. कुष्, kuś, *at uddrive, tvinge ud;* hindust. جوش, ǵoś, *Syden, Kogen;* persisk جوشيدن, ǵûśîden, *at syde, koge;* گوز, goʐ, *en Fjert.* Sml. gosa.

gjósta, see gósa.

gjóta I. (gýt, gaut, gotin-n), *at föde, bringe Foster til Verden* (især om Kreaturer, Fugle og Fiske); got, n. eller gota, f. *Fiskerogn.* Sml. (जात, ǵâta, *födt til Verden;* it. subst. m. *Afkom,* af जन्, ǵan, *at fødes*); eller श्चुत्, ścut, *at udgyde;* ltt. gâst, *at gyde;* hindust. گوت, gót, *Slægt, Stamme;* gr. χεύειν, *at gyde;* got. giutan, id. Sml. géta, jóð.

gjóta II., f. *Hule, Gab, Grotte.* Sml. गुहा, guhâ, f. *en Hule i Jorden, en Kjelder,* af गुह्, guh, *at skjule.*

girða, see garð-r.

girnd, see gráð.

girni, see garnir.

gis, n. *Narren, Drillen.* Sml.? ह, ha (nom. has), m., f. og n. *Latter.*

giska (for gitska), *at gjætte;* see geð.

gísl, m. *Gidsel* = oldht. gisal, synes dannet af et præformativt gi og sal, *Overlevering,* q. v.

gisli, see geisl.

gista, *at blive Natten over* et Sted som *Gjæst;* it. *at tage imod en Gjæst;* gest-r, m. *en Gjæst.* Sml. वस्, vas, *at boe,* Causat. vàsaj°, *at modtage som Gjæst,* eller विश्, viś, *at gaae ind.* Det er dog ogsaa muligt, at det staaer i Forbindelse med घस्, ǵas eller ग्रस्, gras, *at spise,* der i Prakr. gaaer over til ǵis. Lassen, Inst. pr. p. 124; russ. gostj, *en Gjæst;* ćestítj, *at beværte;* lth. wiessieti, *En, som spiser ude hos en Naboe;* eng. host, *en Gjæst.* Sml. hús.

gjuf-r, see hje.

gjöf, see géfa.

gjögl, n. *Vand.* Sml.? जल, ǵala, n. id.

gjögr, n. *en Sprække, Klöft i Klipper,* hvor Bölgerne skylle ind. Sml.

Digitized by Google

कुहर, kuhara, n. *en Sprække, Klöft, Hule.*

gjörð, f., see garð-r.

glaðiel, n. *Dolk, Spyd*, kommer vel nærmest af det lat. gladius, *Sværd*, deminut. gladiolus; men begge staae udentvivl i Forbindelse med क्रथ्, kraf ell. श्नथ्, ṡlaf, *at dræbe.*

glað-r I., m. *en Hest.* Sml. लट्वु, lafva, m. *en Hest;* skot. gleyd, *en gammel Hest.*

glað-r II., adj. *glad, munter;* gleðja, *at glæde, fornöie.* Sml. ह्लाद्, hlâd, *at glæde*, it. *at være glad;* lat. lætus, *glad.* Sml. hlæa.

glam-r, m. *Maanen* (poët.). Sml. ग्लौ, glau, m. *Maanen*, af ग्ला, glâ, *at være træt, mat;* क्लम्, klam, id.

gláma, f. *Hvidhed;* glámbekk-r, m. *Solskin;* glan, n. *glattede og polerede Varers Blankhed;* glans, n. *Glands, Skin;* glana, *at klare op;* gljá, *at glindse;* glis, n. *falsk Prydelse;* glíngr, n. *Glimmer;* glitra, *give Gjenskin;* glytta, *glimte;* glæsa, *glatte, polere;* hlæa, *glindse;* klar, adj. *klar, reen;* glas ell. gler, n. *Glas;* glær, m. *Luft, Söe;* ljóma, *at skinne, straale.* Sml. ज्वल्, ǵval (i Prakrit जल्, ǵal), *at glöde, brænde, lyse, skinne;* झल्ला, ǧalâ, f. *Solskin, Glands, glimrende Lys;* hindust. جهلك, ǧalak, *Glands, Skin;* كهلنا, kul-nâ, *at klare op* (om Luften); جلانا, ǵalâ-na, *at tænde, gjöre lys;* جهلا بور, ǧalâbôr, *skinnende, blank;* arab. جلا, ǵilâ, *Glands;* skot. leme, *blusse, skinne;* russ. gljænitz, *Glands;* oldht. kleima, id. Bopp sml. छृद्, čṛd, *at skinne.* Sml. glóa.

glanni, see gleiða.

glápa, see luggva.

glappast, *at gjöre noget ubetænksomt, uoverlagt;* glappi eller glóp-r, *en Dumrian, Pralhans;* glop, n. eller glöp, n. pl. *Uagtsomhed;* glepja, *forstyrre, forhindre, forblinde Öinene;* (grufla, *at famle i Blinde*); glœpa, *at bedrage;* glœp-r, m. *Feil, Misgjerning.* Sml. लुप्, lup eller रुप, rup, *at forvirre, forstyrre;* लुभ्, luƀ, id., it. *skuffe;* गुप्, gup, id., it. *at være forvirret, forstyrret;* slav. glup, *taabelig;* klupt, *at tage feil.*

glas, n. *Glas*, see gláma; sml. derhos केलास, kelâsa, m. *Krystal;* hindust. كاز, kâź, *Glas.*

glata, *at öde, forspilde, tabe;* glutra, *at foröde.* Sml.? ग्लै, glaj, *at visne, svinde, hentæres;* गल्, gal, *at æde, fortære;* hindust. كلنا, galnâ, *at forödes;* كلانا, galâ-nâ, *at foröde;* slav. ǵlad-va, *Skade, Tab.*

glaum-r, m. *en Hest* (poët.). Sml.? लोम, loma, m. *en Hale, haarrig Hale.* Analog er केसर, kesara, m. *en Hest;* af केश, keṡa, *Haar.*

gleðja, see glað-r II.

gleiða, *at skræve, udspile;* gleið-r, adj. *skjævbenet* (hjulbenet?); glanni eller glonn, *en skjævbenet Person;* glenna, *at udspænde;* gleidna ell. glidna, *at skilles ad, sprække;* Sml.? छिद्, čid, *at skille ad*, part. præt. छिन्न, činna, *adskilt, deelt;* hindust. جهدا, čidâ, *aaben, ikke tætsluttet;* siges om et Menneske eller Dyr, hvis Födder staae ud fra hinanden, ei slutte tæt sammen (d. e. hjulbenet).

gleipa, *at sluge i sig.* Sml. गल्, gal,

Digitized by Google

at æde; गॄ, gṝ (præs. girati eller gilati), *at svælge, æde;* ग्लै, glaj, *at gabe;* n. dial. glöypa, *at sluge,* it. *at gabe, være aaben.* Sml. glepsa, hyl-r.

glenna, see gleiða.

glens, n. *letfærdig Skjemt.* Sml. खेलन, kelana, n. *Spög, Skjemt, Tidsfordriv;* हेलन, helana, n. id., it. *Ringeagt.* Sml. gœla.

glepja, see glappast.

glepsa, *at gribe* eller *gramse efter noget med Munden.* Sml. ग्रभ्, ǵṛƀ, *at gabe;* eller er maaskee et Desiderativ af gripa, hvilket gleps, n. *et Jægergarn,* gjör sandsynligt.

gler, n. *Glas*, see gláma.

glettast við, *at drille, narres med* (Nogen); glettingar, f. pl. *Tryllerie.* Sml. क्लद्, klad, *at forvirre, forvilde.*

gleyma, *at glemme.* Sml.? ग्लै glaj, *at være mat, træt;* क्लम्, klam, id.

gljá, see gláma.

gliðna, see gleiða.

glík-r, adj., see lík-r.

glíma, f. *Bryden, Kjæmpen.* Sml. श्रम, śrama, m. *Övelse i Fægtning.* Sml. skilmast.

glíngr, glis, glitra, see gláma.

gljúfr, n. pl. *Klöft, Bjergklöft med steile Sider;* see kljúfa.

gljúpna eller **glúpna**, *at lade Modet falde, bedröves;* hrjuf-r, adj. *bedrövet.* Sml. ग्लेप्, glep, *at være ussel, elendig, at skjælve;* क्लीव्, klîv, *at være svag, frygtsom;* skot. gloppe, *være bedrövet, paa Vei til at græde;* hebr. חָלָה, kálâ, *at være syg, bekymret.*

glóa, *at glindse, skinne, blive blank;* glóð, f. *Glöd;* glóandi, *glödende;* glora, *at glimte;* glossi, m. *Ildslue;* hlóð, n. pl. *Ildsted, Skorsteen;* glœða, *antænde;* glœð-r, *funklende;* hlua, *at varme;* hlýna, *at blive varm;* hlýr eller hlœr, adj. *varm;* glœra, f. *et lidet Blus;* hlaka, f. *Varme, Töeveir.* Sml. ज्वल्, ǵval, *at glöde, brænde, skinne;* prakr. ǵal, id.; russ. kalítj, id.; ags. glêd, *Hede, Brand;* wlaco, *lunken;* eng. glow, *at glöde;* hebr. קָלָה, qálâ, *at stege, riste;* slav. glavnja, *en Brand;* gr. χλιαίνειν, *at varme;* oldht. law, *lunken;* skot. lew, *at varme lidt, at lunke;* ags. hleow, id.; wlæc, *lunken;* eng. dial. glede, *et glödende Kul;* n. dial. glösa, *at blusse;* lya, *at varme;* læ, *mild, ikke kold.* Sml. gláma, log, lysa, hlá, hlje.

glófi, m. *Handske, Vante;* see lófi

glonn, see gleiða.

glop, glóp-r, see glappast.

glor, adj. *bleg, gusten af Farve* (som i Hungersnöd). Sml. ग्लौ, glau, *Maanen;* ग्ला, glâ, *at svinde, hentæres;* gr. χλόος, m. *bleggul Farve;* n. d. glæggas, *at bedærves, tabe sin Kraft.*

glósa, *at bekjendtgjöre.* Sml. क्रुश्, kruś, *at raabe;* gr. κήρυσσειν, *at bekjendtgjöre, udraabe;* chald. כְּרַז, keraz, id.

glotta (for glokta), *at lee* eller *smile,* som En, der tænker paa Hævn; see hlæa.

glugga, *at see nöie efter*, see luggva.

glundra, *at forvirre.* Sml. लुड्, luḍ, *at ryste, at röre om.*

glúpna, see gljúpna.

glutra, *at foröde*, see glata.

glý, see hlæa.

Digitized by Google

glya I., *at bevæge En til noget ved Hyklerie;* see gæla eller fölgende

glya II., f. *rindende Öine* (maaskee af Blankheden, Glandsen), see gláma; eller Ordet kan staae i Forbindelse med क्लिद्, klid, *at være vaad*, ligesom lat. glis, glidis, *Sliim;* hindust. لبڑ, lîbaṛ, *Sliim* (i Öinene); gr. γλοῖος, *klæbrig Fugtighed;* γλία, *Liim;* γλήμη, *rindende Öine;* böhmisk krhy, id.; russ. gljenj, *Saft;* pol. kleić, *at klæbe, lime;* ltt. glumt, *at blive slimet;* glidêt, *at gjöre slimet;* fr. glaire, *Sliim;* lat. gluten, *Liim;* e. glue, id.

glygg, n. *Vind* (poët.). Sml. लघट्, lagaṭ, m. *Luft, Vind.*

glýma, *at kjæmpe, brydes;* see skilmast.

glyrna, *at see i Mörke;* see glóa eller maaskee luggva.

glytta, see gláma.

glæ-r, adj. *klar*, subst. m. *Söen, Luft, Veir;* egentl. *det Klare*, see gláma. Ordet ansees af Grimm — Diphth. S. 201 — beslægtet med glögg-r, q. v., men i d. Gr. I. Th. 3. Ausg. S. 468 med glóa, hvorfor han der skriver glœr.

glæsa, see gláma.

glæta, f. *Vædske.* Sml. क्लिद्, klid, *at være* eller *blive vaad, fugtig;* skot. glit, *Dynd i et Flodleie.*

glœða, see glóa.

glœfi, m. *en Hjelm.* Sml. गुप्, gup, *at bedække, beskjærme, beskytte.*

glœpa, see glappast.

glœra, see glóa.

glögg-r, adj. *aabenbar, tydelig*, it. *betænksom;* see luggva.

glöp, see glappast.

gná eller **ná**, f. *en Qvinde* (poët.); nanna, f. *en Pige* (poët.). Sml. ग्ना, gnâ, f. *en Qvinde*, for ganâ, af gan (der siden blev til ǵan, जन्), *at avle:* zend. gĕna, *Kone;* arm. կնիկ, gnig, id.; oldpreus. gannan, acc. id.; oldht. ganna, Qvindenavn. Sml. hneita, kona.

gnaga, see naga.

gnapa, *at færdes ude i Luften*, i ondt som i godt Veir; gnapi eller gnapandi, m. *kold Blæst;* nap-r, adj. *kold;* næpa, f. *kold Luft;* snæf-r, adj. *kold.* Sml. नभ, nabha, n. *Luft, Atmosphære.* Sml. gnæfa.

gnata, *at stöde imod hverandre;* gnötra, id., it. *ryste.* Sml. क्नथ्, knaf, *at stöde, slaae.* Sml. hnatta, hnjoða.

gnauða, *at jamre sig, klynke;* gnauð eller nauð, f. *Hundebjæffen.* Sml. क्नू, knû, *at give Lyd;* pers. نويدن, nûjîden, *at jamre sig;* ناليدن, nalîden, id.; n. dial. gnaale, *at klynke.*

gneip eller **neip**, f. *Mellemrummet mellem Fingrene;* hnapp-r eller knapp-r, adj. *knap, trang.* Sml. gr. κνιπός, adj. *knap, karrig;* σκνιπός, id., hvilke Benfey — I, 1. S. 196 — udleder af क्ष्णु, kṡṇu, *at skjærpe*, vel ogsaa *at gjöre tynd;* t. kneifen, *at knibe;* e. nip, id.; ltt. knaps, *trang, liden.* Sml. hneppa.

gneggja, see hneggja.

gneisti eller **neisti**, m. *Gnist.* Sml.? अग्नि, agni, m. *Ild;* अग्निकण, agnikaṇa, m. *Gnist;* eller maaskee कण, kaṇa, m. *et Glimt af en Ædelsteen;* (hindust. كنى, kanni, id.), som adj. *liden*, superl. कनिष्ठ, kaniṡṭa; slav. gnjetiti, *at tænde Ild;* oldht. kaneistara, *en Gnist.*

gnipa, see gnæfa.

gnoð, f. *et Jagtskib.* Sml. नुद्, nud,

Digitized by Google

at sende, it. *at fare afsted.* Sml. hnör-r.

gnóg eller **nóg**, adv. *nok;* gnóg-r, nóg-r eller knógr, adj. *overflödig;* gnót, f. *Mængde*, *Overflödighed;* nægja, *at være tilstrækkelig;* næting-r, *hvad der er tilstrækkeligt*, men ikke overflödigt. Sml. नह्, nah, *at binde;* (hind. گنج, gaṅg, *en Dynge, en Hob*); got. nah eller kinah, *det er nok;* nauhan, *at være tilstrækkelig;* ganohs, *nok;* slov. na i Sammensætn. *mæt*, f. Ex. najésti se, *at spise sig mæt;* naglédati se, *at see sig mæt;* ags. geneahhe eller anoht, *nok;* eng. enough, id.; eng. dial. ynewe, id.; t. genug, id.; ltt. ganna, *nok.* Med Hensyn til Betydningernes Forening kan sammenlignes ital. bastare, *at være nok*, med bast af binda, q. v.

gnúa eller **gnýa**, (gný, gnera eller gnæra, gnuin-n), *at gnide, at ælte;* nýa, *et forslidt Klædebon;* gnyða, *at knade;* hnoða, id.; hnota, *at gnide sagtelig;* hnudla, *at sammentrykke, valke;* núa, *at gnide;* nudda, *at gnide tidt paa.* Sml. क्ष्णु, kśṇu, *at skjærpe;* vel egentl. *at gnide;* beng. kjnu, id.; kjud (pr. kjunati), *at knuse;* hindust. گوندھنا, gûď-nâ eller گُوندھنا, gunď-nâ, *at knade;* کوندھا, kûnďâ, *det Kar, hvori man knader Deigen;* pol. gnieć, *at knade;* n. dial. gnu, nu, *Knadetrug;* knöive, *knuge, ælte;* knoa, knâ, noa, *at knade;* slav. gnjesti, *at trykke;* sv. gnugga, *at gnide;* nöta, *at slide, fortære ved Brug;* gr. κνύειν, *gnide.* Sml. nór, naga, knosa.

gnudda, *at knurre, bede idelig;* gnæða, *at larme.* Sml. नद्, nad, *at frembringe en uarticuleret Lyd*, it. *at tale.*

gnup-r, m., see gnæfa.

gnýpa, see gnæfa.

gný-r, m. *Gny, Larm.* Sml. क्नू, knû, *at give Lyd;* क्नुय्, knuj, id.

gnæða, see gnudda.

gnæfa, *at staae op i Veiret, rage ud over;* næf-r, adj. *fremragende;* gnæp-r, adj. *opreist;* gnæf-r ell. næf-r, m., især i pl. gnæfrar ell. næfrar, *Birkebark;* gnöp, f. *Fremragen*, it. *Næse;* gnup-r eller nup-r, m. *Forbjerg, Bjergtop;* gnipa, gnypa eller nypa, f. *Pynten af et Bjerg;* nibba eller nybba, f. *en Fjeldspids;* gnapa, *hige efter noget;* nef, n. *Næse*, it. *Næb;* nöp, f. id., it. *Hoved;* knapp-r, m. *en Knap;* nebbi, m. *Fuglenæb;* nabbi, m. *en Knort, en liden Tue;* nubb-r, m. *en liden Knub;* næf-r, m. *Bjælkehoved i et Huus;* nöf, f. *Næse*, it. *Nav i et Hjul;* snáfa, *at snuse, lugte, luske omkring;* snapi, m. *en Snyltegjæst;* snefsi, n. *Snuden paa en Jagthund;* snefil-l, m. *en svag Lugt;* snoppa, f. *Snude, Snabel;* snáp-r, m. *Spidsen af en Pen.* Alle disse Ord, hvis Fælledsbegreb ligger i gnæfa, *at rage frem* (at staae ud i Luften, være udsat for Luftens Paavirkning — gnapa), ere beslægtede med नभ, naƀa, n. *Luft, Atmosphære;* नभस्, naƀas, m. *en Skye*, it. *Lugt;* hvoraf नभोलिह्, naƀoliha, *höi* (eg. *berörende Skyerne*); (कुनप, kunapa, m. *ond Lugt, Stank*). Maaskee ogsaa nabli kan henföres hid.

Digitized by Google

Sml. russ. nébo, *Himmel;* gr. νέφος, *Skye;* arab. نبز, nibz, *Palmens yderste Bark;* lth. knypkis, *en Knap;* eng. dial. knap, *Toppen af en Höi;* neb, *Næsen;* skot. naip, *Toppen af et Huus;* knop, noget *Fremragende;* snab, *en fremragende Deel af en Klippe;* oldht. snabul, *en Snabel;* ltt. nibbe, *et lidet Fuglenæb;* holl. sneb, *Næb;* snoepen, *at naske;* eng. nab, *et Hoved;* knob, *en Knop;* n. d. knabb, *en Bjergknold, afrundet Klippe;* knipp, nobb, nibba, id.; nuv, id.; nyvla, *et lidet Horn,* ligesom en Knap (især paa Faar); næv, *et fremstaaende Hjörne;* hebr. נְבוֹ, nebo, et Bjerg i Öst for Jordan, skraas over for Jericho.

gnöp, see gnæfa.

gnötra, see gnata.

gó eller **gói**, f. Navnet paa den Maaned, hvori Solen gjennemvandrer Fiskenes Tegn *(den anden Maaned)*, synes at staae i Forbindelse med गो, go, m. *en Oxe, Tyr;* it. *det Öieblik, Solen træder ind i Tyrens Tegn*, det vil sige Begyndelsen af den anden Maaned efter Hinduernes og andre gamle Folkeslags oprindelige Aarsberegning, fra Foraarsjevndögn. Tör vi nu antage, at vore Forfædre i forhistorisk Tid have havt samme Udgangspunct for deres Aar, kan gói betegne den anden Maaned, altsaa den, hvori Solen gjennemvandrer Tyrens Tegn; og fra den Tid Aarets Begyndelse flyttedes til Midvinter, er Navnet gói bleven beholdt for den anden Maaned, uden at dets oprindelige Betydning er bleven paaagtet, ligesom Romerne beholdt Navnene September (syvende), October (ottende) o. s. v., uagtet disse ved den julianske Kalenders Indförelse vare blevne til den niende, tiende o. s. v. Maaned. Sees endvidere hen til, at Planten eqvisetum vernum kaldes gói-bitil-l, d. e. *den, som bides eller ædes i Gói-Maaned*, bliver det endnu sandsynligere, at gói oprindelig har været en Foraarsmaaned. Sml. harpa I., skerpla og þorri, hvis Navne ligeledes svare til den her fremsatte Anskuelse.

goð I., n. *Gud, Afgud;* gyðja, *Gudinde.* Sml. (शुद्ध, śudd'a, adj. *reen*, saavel physisk som moralsk; af शुध्, śud', *at være reen*); pers. خدا, k̄odâ, *Gud;* got. guþ, id.; t. gott, id. Det pers. k̄odâ udleder Burnouf — Yaçna I, p. 553-54 — af zend. [illegible], qad'âta, der svarer til Sanskr. svajaṁdatta, *given af sig selv,* d. e. *uskabt.* Sjögren — osset. Stud. S. 633 flg. — mener at pers. خدا, k̄odâ, rigtigen er deriveret af Meninski, som oversætter: *ipse veniens, qvi ex se et per se venit existitqve,* af خود, k̄ôd, *selv*, og آمدن, âmeden, *at komme;* han anförer tillige, at i det Georgiske forekommer ღუთი, ǵûti. i flere deriverede og sammensatte Ord i Betydn. Gud; — russ. kud, *den onde Aand*, kunde lede paa Formodningen om en Derivation af कु, ku (i Smstn. *ond, slet, ringe*) og दिव्, div, *en Aand;* hvilket atter vækker Tanken om at शु, śu (i Smstn. *god*) + दिव्, div, som Grundvold for pers. k̄odâ. Mærkeligt er det, at خذير, k̄yzîv, betyder *Gud.*

goð II., n. *et Pigebarn.* Sml. ज्ञाता,

ǵâtâ, f. *et Pigebarn,* af जन्, ǵan, *at födes.* Sml. jóð.

góð-r, adj. *god* (i Runeindskrifter kud-r); gœða, *at behandle Nogen vel, at berige.* Sml. शुद्ध, śudďa, *reen, god, skyldfrie,* af शुध्, śuď, *at være reen;* (साधु, sâďu, adj. *god*). Det persiske نيكو, niku, *god*, er formeentlig af samme Oprindelse = निःशोध्य, niħśoďja, *renset*, hvor Præfixet निः, niħ, betegner *Fuldstændighed, Fuldendelse;* (i Persisk forekommer ni ligeledes som Præfix i نيرنك, nirenk, *Svig, Rænke*); beng. suďrâ-na, *at blive bedre;* arab. جاد, ǵâda, fut. o, *at være god;* russ. godje, *behagelig;* got. gods, *god;* þiuþ, n. *Godt;* t. gut, *god;* gr. ἀγαϑός, id., hvilket Bopp — v. Gr. S. 411 — deriverer anderledes, og Benfey — I, 1. S. 145 og 2. S. 64 — atter anderledes.

gofla, f. et *Bidsel,* qs. gómla, af góm-r, if. Haldorsen, eller maaskee af gap. Skulde det nærmest betegne *Töilen* kunde sml. hind. گوپهنا, góṕnâ, *en Slynge.*

gogg-r, m. *en Jernkrog,* til at fiske med; gogga, *at fange Fisk* med en Jernkrog. Sml. pers. گج, geǵ ell. گز, geź, adj. *krum;* hindust. گوچنا, gôć-nâ, *at fange, gribe;* skot. gudge, *at söge efter Fisk ved Flodbredden.*

gói, see gó.

góin-n eller **gáin-n,** *en Slange.* Sml. कुह्रन, kuhana, m. *en Slange.* Sml. hæing-r.

gól, n. *Tuden, Gjöen;* see gaula.

góla, f. *kold Vind;* see gjoð-r.

gólf, n. *Gulv,* it. *et Værelse.* Sml. कुल्ल, kula, n. *et Huus, en Bolig,* ell. pers. گل, gil, *Jord.* De Franskes à terre, par terre, eg. *paa Jorden,* betyder ofte: *paa Gulvet;* zigeun. gulva eller gulba, *Jord.*

goll-r, see hyl-r.

góm-r, m. *Gane.* Sml. hind. og pers. کام, kâm, *Gane.* Sml. gumma.

góna I., see gá I.

góna II., see kani.

gor, n. *den* halv eller heelt *fordöiede Föde* i Tarmene; gorm-r, m. *dyndet Jordsmon,* it. *Fiske-Indvolde;* jörfi, m. *Dynd, Skarn;* grom-r, adj. *skiden;* grotti eller grut-r, m. *Bundfald af Fisketran;* grubb eller grugg, n. *Grums, Bærme;* (hroði, m. *Feieskarn*); kám, n. *Smuds;* kamar, m. *Vandhuus;* korg-r, m. *Bærme, skident Vand.* Sml. गू, gû, *cacare, at forrette sin Nödtörft;* hindust. گهور, ǵûr, *en Mödding;* گهورا, ǵûrâ, *Feieskarn;* گوه, gûh, pers. göh, *Menneske-Excrementer;* beng. gû, *Skarn;* golâ, *skiden;* armen. կուտ, go, *Skarn;* կոյ, goi, id.; georg. გუბბ, gubn, id.; ags. gor, id.; horu, id.; eng. dial. coom, id.; gore, id.; gor, gorbit, grom, *skiden;* oldht. horo, *Skarn, Dynd;* pol. gowno, *Skarn, Excrementer;* n. dial. gör, id.; kur, *Bærme, Bundfald.* Sml. gjóta, got, kar II., kúka, kál II.

gorta, *at prale.* Sml. कृत्, kṛt, *at rose, prise.*

gosa, *at puste, blæse;* gjosta, *at blæse koldt;* gust-r, m. *kold Blæst.* Sml. श्वस्, śvas, *at blæse, puste.*

gosung-r eller **kosung-r,** m. *en Skindpelts.* Sml. कोष, kośa, m. og n. *en Kjole, en Bedækning.*

got, n. eller **gota**, f. *Fiskeæg, Fiskerogn;* see gjóta I.

goti I., m. *en Hest.* Sml. घोट, ǵoṭa, m. *en Hest;* beng. ǵoṭak, id.; ǵoṭî, *en Hoppe.*

goti II., pl. **gotar** eller **gotnar**, m. *raske Krigsfolk.* Sml. योध, joďa eller योद्धृ, joddďṛ, m. *en Kriger, en Soldat,* af युध्, juď, *at kjæmpe;* beng. ǵoddďâ, *en Kriger;* goṭ, *en Trop Soldater.* Sml. guð II.

gráð, n. eller **græðgi**, f. *Graadighed;* grið, f. *Heftighed, Lidenskabelighed;* gjarn, adj. *gjerrig;* girnd, f. *Begjærlighed;* gredda eller grenna, *at gjöre graadig;* griðung-r, *en Oxe;* gér, adj. *graadig;* géri, m. en graadig Ulvs Navn i Edda; girna, *at begjære, attraae.* Sml. गृध्, gṛď, *at være graadig, at föle en hæftig Attraae til;* गर्ध्, garď, *at attraae;* गॄ, gṝ, *at sluge;* slav. ǵreti, id.; arab. حرض, harada, *at önske ivrigen;* got. gredus, m. *Hunger;* geiran, *begjære.* Sml. gleipa.

grafa I. (gref, grof, grafin-n), *at grave, begrave, udgravere;* gröf, f. *Gröft, Grube, Grav;* grifja, f. *Hule, Grube.* Sml.? कृवि, kṛvi i. q. kupa est latinum scrobs. Rosen, Rigveda; hindust. گرانا, gurânâ, *at grave;* گربنا, gurab-nâ, id. Elliot p. 350; ǵâr, *en Grav;* garevâ, *en Gröft;* hind. og beng. gor, *Grav* (for Döde); æth. ሐረወ:, harava, *at gravere;* ገለፈ, galafa, id.; pers. گاويدن, gâvîden, *at udhule, grave;* زرف, žerf, *en Grav, Fordybning;* gr. γράφειν, *at kradse, skrive;* γλάφυ, *Hule, Grotte;* lat. scrobs, *en Grav;* lth. grêblis, *en Plov;* russ. grob, *Grav;* rov, id.; ltt. grêbt, *at indgrave;* slav. grebsti, *at grave;* got. graban, id.; hebr. כָּרָה, kârâ, id. Cfr. Benfey I, 1. S. 207.

grafa II., *at bulne, sætte Materie.* Sml. गृम्भ, ǵṛmba, *en Hævelse, Svulst;* arab. عرب, 'araba, *at svulme.* Sml. gubba.

gram-r I., m. *Konge* (poët.). Sml. क्रम, krama, m. *Magt, Vælde, Beseiring.*

gram-r II., adj. *vred, fortörnet;* gremja, *at fortörne;* grimm-r, adj. *grusom.* Sml. घर्म्म, ǵarmma, m. *Hede;* hindust. گرم, garm, adj. *heed, vredagtig, bister;* got. gramjan, *at gjöre vred, fortörne.*

gran, n., see korn eller grann-r.

granda, *at skade, gjöre Ondt;* klandra, id. Sml. खण्ड्, ƙaṇḍ, *at sönderbryde, ödelægge;* fr. esclandre, *en fortrædelig og beskjæmmende Hændelse;* sv. klandra, *at dadle.*

grandi, n. *en liden Höi.* Sml.? ग्रन्थि, granťi, m. *en Knude paa et Rör eller en Snor.* Sml. kani.

granni, see rann-r.

grann-r, adj. *smækker, tynd;* gran, n. *et Gran, en Ubetydelighed;* grenna, *at formindske, gjöre smal, tynd.* Sml.? कण, kaṇa, adj. *liden, ubetydelig,* subst. *et Atom;* n. dial. kjent, *en Smule, et Gran.* Sml. korn.

grá-r, adj. *graae;* grán-n, id. Sml. कॄ, kṝ, *at blive gammel;* जॄ, ǵṝ, id.; e. grey, *graae.* Sml. hærast.

gras, m. *Græs, Urt;* gresja, *at græsse, æde Græs.* Sml. ग्रस्, gras, *at æde;* गोग्रास, gogrâsa, en Bodfærdigs Forretning *at give en Koe*

Græs; गॄ, gṝ, *at svælge;* घास, ǵâsa, m. *Græs* paa Marken; beng. gâs, id.; hindust. گھاس, ǵâs, id.; کهر, k̄ar, *Græs, Straae;* gr. γράστις eller κράστις, id.; ags. gräs eller gärs, id.; got. gras, id.; eng. grass, id.

gráta (græt, grét, grátin-n), *at græde.* Sml. रुद्, rud, *at græde,* ell. maaskee क्रंद्, krand, id.; (क्रुश्, kruś, *at raabe, græde*); hindust. رونا, rô-nâ, id.; pers. گریستن, gi-risten, id.; lth. raudoti, *at sörge;* ltt. raudât, *at græde;* got. gretan, id.; ags. reótan, id.; oldht. riu-zan, id.

greiða, *at rede, udrede, lede;* grei-ði, m. *Hjælp;* reiða, f. *Redebondhed;* reiða, *at tilberede;* greina, *at skjelne, adskille, fremsætte, bekjende;* grein, f. *en Green, et Afsnit,* it. *Forskjel, Mening, Hensigt,* it. *Uenighed;* hreiti ell. hreyti, n. *Kiv, Tvistighed;* hreita eller hreyta, *at adsprede, splitte ad;* hrjót-r, m. *en Adspreder;* krabsa, *at adsprede;* karma, *at gjöre Afdelinger i et Huus.* Sml. गॄ, gṝ, *at skjelne, kjende,* it. *gjöre bekjendt;* कॄ, kṝ, *at kjende, skjelne, at udbrede, sprede;* कृतिन्, kṛtin, adj. *from, eftergivende, lydig;* कृत्, kṛt, *at skille ad;* gr. κρίνειν, *at skjelne, dömme;* lat. cernere, id.; skot. graid, *at tilberede;* grain, *en Green;* eng. dial. grain, *Levnetsmidler,* som ere brukne *i smaae Stykker;* n. dial. greie, *at rede* (Haar), *at skille ad, bringe Rede i;* hebr. חָקַר, k̄áqar, *at forske, grandske;* georg. ვრეწი, wa-qri, *jeg spreder.* Sml. reita.

greip, see grípa.

gremja, see gram-r II.

gren, n. *Rævehule.* Sml.? गृह, gṛha (nom. gṛhaṅ), n. *en Bolig.*

grenja, *at gjöe, tude;* ríta eller rýta, *at grynte.* Sml. गुञ्ज्, gṛńǵ, *at bröle, tude, grynte;* pers. غریدن, ǵyrîden, *at bröle, böge;* e. grunt, *at grynte;* eng. dial. grene, *at bröle;* skot. grounch, *at grynte;* oldfr. groncher, id. Sml. hrina.

grenna, see grann-r; **grenni**, see rann-r.

grepp-r, see garp-r.

gre-r, m. *en stor Helt.* Sml. ग्री, ǵrî, *at seire, erobre;* (hindust. گرر, gi-rir, en *Hyæn*). Sml. hari.

gresja, see gras.

gretti, n. *en Rynke;* grettir, m. *en rynket Slange.* Sml. ह्वृ, hvṛ, *at være krum.*

grey, n. *en Hund.* Sml. घ्रा, ǵrâ, *at lugte.*

grið I., n. pl. *Fred, Sikkerhed, Vaabenstilstand.* Sml.? वृत्ति, vṛtti, f. *Tilbageholden, Afhold, Hindring;* eng. dial. griht, *Fred;* grith, *Yndest, Beskyttelse.* Er dog maaskee beslægtet med greiða, q. v.

grið II., see garð-r.

grið III., f., see gráð.

griður, f. *en Jætteqvinde.* Sml. गृध्रू, gṛďû, *ond.* Sml. gráð.

grifja, f., see grafa.

grikk-r eller **hnikk-r** eller **knitt-r**, eller **hrekk-r** eller **hvekk-r**, m. *et Puds, Kneb, Skjelmsstykke.* Sml. रिङ्ख, rińk̄a, m. *Skuffelse, Bedrag;* रेखा, rek̄â, f. id.; hindust. هرکی, hirkî, id.; نخرا, nak̄râ, id.; russ. grjek̄, *Synd, Skyld;* ltt. grēks, id.; pol. cherchel, *et Kneb, Skjelmsstykke;* lth. grie-

kas, *Synd;* eng. dial. glick, *et Puds, en lystig Streg;* knack, id.; skot. glaik, id.; reak, id.

grima, f. *Maske*, it. *Hjelm*, *Nat* (poët.). Sml.? रीव्, rîv, *at bedække, skjule;* eller sml. var I.

grimm-r, see gram-r II.

grind, f. *Sprinkelværk*, see garð-r.

grina eller **gryna**, *at stirre paa;* see gá I.

grjón, see korn.

grjót, n. *Stene;* grýta, *at stene.* Sml. ग्रावा, grâvâ, m. *Steen, Klippe;* ग्रावन्, grâvan, *haard;* hindust. ريت, ret, *Sand;* beng. kurui, *Smaastene, Gruus;* gr. χέραδος, *Smaastene;* armen. քար, kar, *Steen;* eng. gravel, *Smaastene og Sand;* skot. grete, id.; oldht. grioz, id. Pott — II, 199 — sml. ltt. grust, *at stöde, stampe;* lat. rudus, *Gruus;* e. dial. greet, *raae Steen.*

grip-r, m. *en kostbar Ting.* Sml.? ग्राभ, grâbha, m. *Modtagelse*, it. *Gave;* slav. grivna, *en Guld-Halskjæde;* ældre russ. grivna, *en Guldmedaille.*

grípa (gríp, greip, gripin-n), *at gribe, tage fat, begribe;* greip, f. *Haandfang;* hramm-r, m. *en med Klöer forsynet Dyrefod*, it. *en Björn;* hremma, *gribe med Klöerne;* hremsa, f. *en Kloe;* hramsa, *at rive til sig;* hrafsi, *en Röver;* hreifi m. *en Menneskehaand*, it. *Lab* paa en Sælhund; hreppa, *at faae, opnaae;* hrifa, *at gribe;* hrifsa, *rive hastig bort;* ribballdi, m. *et voldsomt, oprörsk Menneske;* rifs, n. *Rov.* Sml. गृह्, gṛh, *at tage, gribe;* for hvilket i Vederne bruges गृभ्, gṛbh, id., रीव्, rîv, id.; pers. گرفتن, giriften, *at tage, gribe;* گرفت, girift, *Haandfang, Greb;* armen. կորզել, grp-jel, *at röve;* russ. grábitj, *at plyndre, röve;* grabéǵ, *Ræv;* gr. γριπεύειν, *at fange* (Fiske); zend. âgerepta, *erhvervet;* gerev, *at gribe;* skot. grab, *at gribe med Begjærlighed;* ltt. grâbt, *at gribe;* hebr. גָּרַף, gárap̓, *at rive med sig, at röve.* Sml. raaf, rifa.

grís-s, m. *Gris.* Sml. घृष्टि, ǵṛšṭi, eller घृषि, ǵṛšvi, m. *et Sviin;* किरि, kiri, m. id.; gr. χοῖρος, id.; georg. ღორი, ǵori, id.; eng. grice, id. Pott — II. S. 290 — sml. हृष्, hṛš, *at reise sig* (om Haar, Börster); fr. hérisser, id.

gris-s, m. *en Klump* eller *Bolle* i Suppe. Sml.? hindust. هريسه, harîsa, *en Art Pudding;* pers. herîse, id. Sml. krás.

gróa (græ, gréra eller grœra, gróin-n), *at groe, grönnes;* grœða, *at helbrede;* roskin-n, adj. *fuldvoxen;* runn-r, m. *Busk, Krat;* lund-r, m. *en Lund* (nemus). Sml. रुह्, ruh, *at groe, voxe;* वृक्ष, rûkša, m. *et Træe;* pers. رستن, rusten (præs. روي, rùi), id.; zend. ruď, id.; osset. ræzyn, id.; russ. rost, *Væxt;* oldht. grôjan, *at grönnes;* holl. groeijen, *at groe, voxe;* skot. rone, *Busk, Krat;* n. d. rust, *en Lund* eller *liden Skov af Lövtræer;* rune, *en Busk, en Klynge af Smaatræer;* ro, *Fröe* af Ukrud i Kornet; ltt. krûms, *Busk;* slov. rást, *Væxt.* Sml. grœnn, grön, gróska, krydd, grœða.

grobba, see garp-r.

Digitized by Google

gróf-r, adj. *grov, plump.* Sml.? गुरु, guru (prakr. गरु, garu), *tung, plump;* slav. grub, *tyk, grov;* lat. gravis, *tung;* ltt. rupś, *grov;* sp. gordo, *tyk, feed.*

gróm-r I., see gor.

grom-r II., adj. *affecteret.* Sml. pers. خرام, ķirâm, *en hoffærdig affecteret Gang,* it. *en hovmodig Geistlig, som synes godt om sig selv.*

grópa, *at fælde sammen, false.* Sml. ltt. rôbît, id. Sml. grafa.

grópna, see krap.

gróska, f. de i Jorden liggende Rödders *Vegetation* om Foraaret; Desiderativ af gróa, ligesom Attraae efter at komme til at groe. Desider. af रुह्, ruh, *at groe,* er रुरुक्ष°, ruruksa.

grotta, f. *en Mölle.* Sml.? चूर्ण्, ćûrṇ, *at male;* eng. grind, id. Sml. korn.

grotti, see gor.

grú, see krú.

grubb eller **grugg**, n. *Gruus, Bærme,* see gor, og sml. gr. ῥύπος, *Smuds.*

grúfa, *at lude, bukke sig dybt fremad.* Sml.? क्रुञ्च्, krunć, *at være kroget;* skot. grufe, *liggende paa Maven.*

grufla, *at famle i Blinde;* see glappast.

grum-r eller **krum-r** eller **kraum-r**, m. *Saft, Kjærne af en Ting.* Sml.? गुरु, guru, adj. (neutr. nom. gurum̃), *bedst, dyrebar;* (lat. cremor, m. *tyk Saft; tyk melkeagtig Plantesaft*). Sml. hrim.

grúi, see krú.

gruna, *at ane, have Mistanke om.* Sml.? घ्राण, ǵrâṇa, n. *Lugt, Næse,* eller करण, karaṇa, n. *et Sandseorgan,* it. *Sind, Hjerte;* got. garuni, *Raadslagning;* runan, *gjætte;* oldfries. hrene, *Lugt.* Sml. rún.

grund, f. *Land, Mark;* grunn, n. *Grund, Bund;* grynna, *at tage af i Dybden.* Sml. (ग्रावन्, grâvan, adj. *fast, haard, solid*); करण, karaṇa, m. *en Mark;* oldmed. qru, *Jord, Grund* — ifölge Westergaard i Mém. de la société des antiquaires du nord, 1844 — p. 316, 377 —; beng. gorå, *Grund, Jordbund;* oldpreus. gruntan, acc. id.; ltt. gruntas, id.; russ. grunt, id.; got. grundus, id.; hebr. קַרְקַע, qarqa', id.; arab. قَرْقَر, qarqar, id.

grút-r, m. *Bundfald af Tran,* see gor, eller sml.? गुरु, guru, adj. *tung;* hind. گڑنا, gaṛ-nâ, *at synke, ligge;* slav. gruda, *en Jordklump;* n. dial. krôto, f. pl. *Bærme af Talg;* skrôt, n. *Bærme, Bundfald.*

grýta, see griót.

græðgi, see gráð.

græða, *at helbrede, læge,* it. *vinde, blive rig;* Derivat af gróa, q. v.

græði, n. *Havet.* Sml. fölgende

grœnn, adj. *grön.* Sml. हरि, hari ell. हरित, harita, fœm. hariṇî, *grön.* Maaskee dog Ordet udledes af gróa.

gröf, see grafa.

grön I., see kani.

grön II., f. *Skjæg,* staaer vel snarere i Forbindelse med foreg., end med gróa, som det, der groer paa Legemet, ligesom i Sanskr. तनूरुह, tanûruha (eg. *hvad der voxer paa Legemet*), betyder *Haarene paa Legemet;* रोमन्, roman, n. id.; gæl. greann, *Haar.* Ihre mener, at det sv. gran, *Skjæg,* staaer i Forbindelse med greina, *at skille;* lat. crinis, *Haar.*

Digitized by Google

grú, see krú.

gubba, *at spye*, it. *svulme op;* gúlpa, *opsvulme.* Sml. गुम्भ, ǵṛmba, *en Hævelse, Svulst.* Sml. grafa II., kúlpa.

guð I., see goð I.

guð II. eller **gunn**, f. *et Feldtslag.* gunni, n. *en stridbar Mand.* Sml. युध्, juď, *at kjæmpe, fægte*, it. subst. f. *Kamp, Slag;* hindust. جوده, ǵûď, id.; beng. judďa, id.; oldht. gund, id.; slav. kotora, id.; zend. juď, *at kjæmpe.* Sml. goti II.

gufa, see geyfa.

gul-r, adj. *guul.* Sml. (गौर, gaura, *guul*), eller maaskee *ildfarvet*, af ज्वल्, ǵval, *at brænde.* (Det hindust. هلدا, haldiâ, *guul*, ligger mindre nær); arab. قلح, qaliha, *at være guul;* russ. ǵéltji eller ǵóltoi, *guul;* ltt. seltêt, *at farve guult;* ags. gealew, *guul;* eng. yellow, t. gelb, id.; ital. giallo, id.; fr. jaune for jalne, id.; sp. jalde, id. Sml. flavus af flamma, flagrare.

gull I., n. *Guld*, gylla, *at forgylde*, af foregaaende, ligesom pers. زر, ʒer, *Guld;* زرد, ʒerd, *guul* (= शरठ, ǵaraṭa, *bleg, lyseguul*). Sml. (गौर, gaura, *guul*, it. subst. n. *Guld*, ligesom lat. aurum for gaurum, af samme Oprindelse); got. gulþ, id.; eng. gold, id.; eng. dial. gawl, id.; slav. zlato, id.; ltt. selts, id.; holl. goud, id. Benf. — 2. S. 196-97 — sml. हरि, hari, adj. *guldguul*, it. subst. m. *Guld* (?). Sml. hödd.

gúll II., m. *Kjæve, opblæst Mund.* Sml. गोल, gola, m. og n. *hvad der er kugleformet* eller *rundt, en Cirkel, en Kugle.*

gúlpa, see gubba eller sml. gull II.

gumar-r, m. *en Vædder* (i Skálda), synes at kaldes saa, som Hjordens *Anförer* (gumi), hvorfor den ogsaa kaldes for, q. v.

gumi, m. *en Hövding, Anförer;* bruðgumi, *en Brudgom.* Sml.? hindust. گم کرنا, gum karnâ, *at være stolt, kjæk;* got. guma, *en Mand;* eng. dial. gome, id. Sml. Bopp, v. Gr. S. 1110—11, hvor got. guman, udledes af जन्, ǵan, *at födes*, med Adject.-Endelsen man. Grimm — III. 319 — sml. lat. homo, *et Menneske.*

gumma, *at fraadse.* Sml. जम्, ǵam, *at spise;* चम्, ćam, *at æde og drikke;* oldht. gauma ell. cauma, *et Maaltid, Gjestebud;* lat. gumia, *en Fraadser.* Sml. góm-r, hvoma.

gumpur, m. *Rumpe;* höm, f. *Lænd, Bag;* hama, *at vende Rumpen mod Uveir* (om Heste); rump-r, m. *Bagdeel, Rumpe.* Sml. hind. گهوم, ǵûm, *Ryg;* oldht. goffa, f. *Rumpe* (clunis); sp. hopo, *Hale;* e. rump, *Lænder, Korsryg;* n. d. gump, *kjödfuld Deel af Legemet;* homa, *at gaae baglænds.* Sml. hopa.

gumsa, *at bedrage;* gamls, n. *Bedrag.* Sml. hindust. گهمانا, ǵumânâ, *at bedrage.*

gúngi, m. *en Kujon.* Sml.? चञ्चल, ćanćala, adj. *skjælvende, usikker, ubestemt.*

gúngnir ell. **gugnir**, m. *en vældig Undertrykker*, (it. *et Spyd*), synes at være Causativ af foregaaende, eller saml. kúga.

gunn, gunni, see guð II.

gunst, see unna.

gusa, see gjósa.

Digitized by Google

gussa, see gás.

gust-r, m., 1. *kold Blæst*, see gosa; 2. *Fiendskab*. Sml.? कश्, kaś, *at skade, dræbe;* lat. hostis, *Fiende*.

gutla, *at ryste flydende Ting, saa at de sqvalpe*. Sml.? चटुल, ćaṭula, adj. *rystende, værende i Bevægelse, skjælvende;* skot. scutle, *at gyde af et Kar i et andet*. Sml. gjóta.

gydja, see goð.

gýgr, f. *en Jætteqvinde;* ógorlig-r, adj. *frygtelig*. Sml. उग्र, ugra, adj. *vred, bister, frygtelig, grusom;* skot. ogress, *en Jætteqvinde med store glödende Öine;* fr. ogre, m., ogresse, f. *Jætte, Jætteqvinde;* n. d. gjura, id.; hvilket kunde lede til Slægtskab med घुर्, ǵur, *at være frygtelig*. Sml. ugga.

gylfi, m. *en Konge;* skilfing-r, id.; ylfing-r, id. Sml. गल्भ्, galƀ, *at være kjæk, at have Selvtillid;* शल्भ्, śalƀ, *at prise, rose;* arab. غلب, ǵalaba, *at overgaae i Magt;* ags. gelpan, *at prale*. Sml. garp-r, gjald.

gylla, see gul I.

gymbi, see kymbi.

gýpa, f. *et gabende Næb*, it. *en Slughals*. Sml. ञभ्, ǵaƀ, *at gabe*. Sml. gap.

gæfa, f. *Lykke, Held;* gæf-r, adj. *sagtmodig, böielig*. Sml. (शुभ, śuƀa, adj. *lykkelig, heldig, skjön, glimrende;* sbst. n. *Lykke, Held;* शोभन, śoƀana, *skjön, god, from*); शेव, śeva, m. *Lykke*.

gægjast, *at kige hemmelig i eller efter Noget*. Sml. चक्ष्, ćakś, *at see*. Sml. skygn, gá I. Herhen tör maaskee det under gat anförte gátt, Aabningen bag en aabenstaaende Dör, henhöre, saa at Ordet maaskee opr. har betydet *et Kighul*.

gæg-r, m. *et Puds, Skjelmsstykke*. Sml. योग, joga, m. *Bedrag, et Puds*. Sml. grikk-r.

gæra, f. *et Faareskind med Ulden paa*. Sml. गुह्, guh, *at bedække, skjule*, som med Klæder.

gær, adv. *igaar*. Sml. ह्यस्, hjas, id.; prakr. हिश्रो, hio, id.; (कल्य, kalja, n. *Gaarsdagen;* hindust. كل, kal, id.); pers. كردا, kerdâ, *igaar;* lat. heri, id.; ital. jeri, id.; fr. hier, id.; got. gistra, id.; eng. yesterday, id.; t. gestern, id.; ags. geare, *forhen*.

gæta, see ga I.

gœða, see goð-r.

gœla, *at smigre, opmuntre;* glya, *at bevæge En til Noget ved Hyklerie;* kjalast, *at drage Omsorg for En;* gilja (konu), *at forlokke, forföre* (en Kone). Sml. किल्, kil, *at lege, spöge*, især om forliebte Personer; हिल्, hil, id., *at lægge kjærlige Fölelser for Dagen;* beng. kolâkoli, *gjensidige Kjertegn;* fr. cajoler, *at smigre, kjærtegne;* sp. halagar, id.; got. goljan, *at byde velkommen, at hilse;* e. dial. hulle, *at caressere, kysse;* n. n. kjæle, *at vise Kjærtegn;* sv. kela, id.; n. dial. jöle, id.; höle, id. Sml. hól.

göfug-r ell. **gafug-r**, adj. *anseelig, ypperlig;* göfga, *at hædre*. Sml. शविष्ठ, śaviśṭa, *den vældigste, gjæveste;* zend. [illegible], śevista, id. (यक्ष्, jakś, *at hædre tilbede*); pers. كو, kev, *tapper, klog, ærværdig, anseelig;* slav. govjeti, *at hædre;* n. dial. hæv, *mægtig, god fortrinlig*. Sml. gæfa.

Digitized by Google

göll, see gella.
gölt-r, see gelda.
göndul-l, *Ujævnhed*, f. Ex. paa en Traad. Sml. गण्डु, gaṇḍu, f. *en Knude*.
görva, see gera.
götuð-r, m. *en Morder*. Sml. घात, ǵâta, n. *Ihjelslaaen*, hvilket refereres til हन्, han, *at ihjelslaae*, hvoraf ogsaa हत, hata, part. præt. *dræbt, myrdet*, og हन्तृ, hantṛ, m. *en Morder* = oldp. ≻|⟨·≿|γ|·≍|, ǵatar, *en Fiende*.
götva, see gat.

H.

há I., f. *Hud, Skind;* há, *at angribe eller skade Skindet*. Sml. गुह्, guh, *at bedække*, som med Klæder; slav. kóga, *Hud, Skind*. Sml. húð.
há II., f. eller **hásin**, *Knæhase* (formeentlig for hag). Sml. कक्ष, kakśa, m. *Armhule*.
há III., f. *Græs*, som voxer paa Marken efter den förste Höslæt; *Efterslæts Græs*. Sml. ज्ञवस, ǵavasa, m. *Græs paa Marken;* hindust. کاه, kâh, f. *Græs, Straae;* got. havi, n. *Græs;* skot. yavil, *Efterslæt*. Sml. hey.
há IV. ell. **heyja** (hái, háða, háð-r), *at gjöre, at sætte i Værk*. Sml. ? अव्, av, *at forrette noget;* eller धा, ďâ, *at sætte, at gjöre;* part. præt. हित, hita, *passende* = háð-r, *fuldbragt*. Sml. haga.
há-r eller **hó-r** (i cas. obl. ofte hova), adj. *höi*, it. *höi af Væxt;* hæð, f. *Höide;* hækka, *at blive höi*, it. *at gjöre höi*. Sml. उच्च, ućća, adj. *höi*, it. *höi af Væxt;* zend. uśća, id.; afǵ. اوج, auǵ, *Höide;* lth. augsstas, *höi;* ltt. augsts, id.; got. hauh-s, id.; ags. heah, id.; t. hoch, id.; skot. hecht, *at forhöie*. Sml. haf, haug-r.
háð, n. *Spot, Ironie;* hæða, *at bespotte*. Sml. हेड्, heḍ eller होड, hoḍ, *at ringeagte;* pers. خنه, khæh, *Spot, Haan;* oldht. hôh, id.; lth. gėda, *Skam;* got. haunjan, *at haane*.
hadda I., f. *Haandfang*. Sml. hind. هتها, hatťâ, *Haandfang*. Sml. hönd.
hadda II., f. *en Bölge*. Sml. जड, ǵaḍa, adj. *kold, fugtig kold*, it. subst. n. *Vand*.
hadd-r, m. *Haar*, især Fruentimmers, it. *Markblomster*. Sml. कच, kaća, m. *Haar;* गटा, gaṭâ, f. *Haar, fildtet* eller *sammenklæbet*, ligesom det tænktes baaret af Guden Siva, og som det bæres af Bodsövere, it. *en Plante (asparagus racemosa)*, forskjellige Arter af *Hedysarum;* skot. ket eller kett, *en svampagtig Törv*, bestaaende af sammenflettede Trævler af Mose og andre Planter; ketty, adj. *sammenflettet, fildtet;* n. dial. hott, m. *Haaret paa Hovedet*.
haf I., n. *Hav*. Sml. शव, śava, n. *Vand;* आपस्, âpas, n. eller आप, âpa, f. pl. *Hav;* n. dial. av, id.; armen. ծով, dzov, id. Sml. á II.
haf II., n. *Oplöftelse;* hefja (hef, hóf, hafin-n), *at hæve, oplöfte*. Sml. ? zend. [zend script], hâva (= sansk. साव, sâva), *Solen* — Yaçna I, p. 201; शेव, śeva, m. *Höide, Opl öftelse;* arab. هبا, habâ, *at være höi;* skot. heft, *at löfte op;* got.

Digitized by Google

hafjan, id.; n. dial. hov, *en Höi, Bakke*. Maaskee dog Causat. af há-r, *höi*.

hafa, *at have*. Sml. अव्, av, *at have;* आप, âp, id.; zend. jap, id.; got. haban, id.; eng. have, id.; eng. dial. a, ave, abben, id.; fr. avoir, id.; lat. habere, id. Bopp sml. हा, hâ, *at forlade;* caus. hapajâmi.

hafna, *at give Slip paa, undslaae sig for, holde sig fra;* hafnan, f. *Afslag, Afholdenhed*. Sml. ज्ञापन, ǵâpana, n. *Afholdenhed, Afslag;* यापन, jâpana, n. id.

hafnar eller **hamnar**, pl. *Færd, Adfærd*. Sml. अव्, av, *at gjöre*.

hafrar, m. pl. *Havre*, synes oprindelig at have betegnet Korn i Almindelighed, ligesom det er sædvanligt, at den hyppigst forekommende Kornart bliver almindelig Benævnelse ogsaa for de övrige, eller omvendt, den alm. Benævnelse gaaer over til Specialnavn for den hyppigst forekommende, f. Ex. fr. froment, *Hvede*, af lat. frumentum, *Korn;* i Norge: Korn paa flere Steder i Betydn. Byg. Saaledes यव, java, m. *Byg* (hordeum hexasticon), ifölge Wilson, men i Rigveda p. 135 oversat ved triticum, *Hvede;* zend. java, *Byg*, it. *Korn* i Alm. Yaçna Nott. p. CXLI; hindust. جوار, ǵoâr (efter Elliot ǵavâr), *en Kornart*, indisk Korn *(holcus sorghum);* beng. jab, *Byg;* pers. جو, ǵav, id.; gr. ζέα, *Spelt;* lith. jawai, *Korn*, awizos, *Havre;* russ. ovés, id.; slav. ʒob, id.; zigeun. ǵov, id.; eng. dial. hafir, id.; lat. avena, id.; t. haber, id. Det spanske cebada, *Byg*, er vel nærmest at udlede af lat. cibus, *Mad;* armen. ձաւար, ťsavar, *Spelt*. „Java kan formeentlig ansees for den ældste Kornart, som har været dyrket af de Ariske Folkeslag, eftersom dette er det eneste Navn paa en Kornart, som har vedligeholdt sig i de beslægtede Sprog." Lassen i Alt. I. p. 247, Anm.

háf-r I., m. *en Hai* (sqvalus vulgaris), it. *en Fiskeruse*. Sml.? शफर, śapara, m. *en Fisk*, især *Cyprinus Sophore*, men bruges ogsaa om andre, hvorfor शाफरिक, śâparika, *en Fisker*.

háf-r II., m. *en Gjedebuk;* kjappi, m. id. Sml.? जव, ǵava, adj. *rask, hurtig;* gr. καπρᾶν, *at være geil;* lat. caper, *en Gjedebuk;* ags. hæfer, id. Anderledes Benfey — I, 1. S. 269.

haft, n. *Hilde, Hæftelse;* hefta, *at hefte, hindre;* hefti, n. *Skaft, Haandfang;* (höft, n. pl. *Hedningernes Afguder*); kunne maaskee udledes af hafa, q. v., eller sml.? सप्, sap, *at forbinde;* gr. ἅπτειν, *at hæfte;* ἁφή, *Berörelse*.

haga, *at ordne, lave, sammenföie;* haganleg-r, adj. *tilpas;* hegðan, f. *Sæder, Skik;* hátt-r (for hagt-r), m. *Skik;* hátta, *at pleie, være vant til;* hættur, f. pl. *Anordning for Tjenestefolks Arbeide;* hót, n. *Lader, Gebærder*. Sml.? भू, bû, *at være;* Causat. भावय°, bâvaj°, *at frembringe, bevare, overveie;* (च्यो, ćjo (præs. ćjavate), *at anvise, anordne*, eller काग्, kag, *at foretage sig Noget;* hindust. کاج, kâǵ, *Forretning, Beskjæftigelse;* hindi साजनौं, sâǵanauṁ, *at forberede, tillave, ordne;* persisk هج, heǵ, *rigtig Anordning, Passe-*

Digitized by Google

lighed); skot. ett, *Skik, Sædvane;* sp. hacer = lat. facere, *at gjöre, forrette;* hebr. הָגִין, hágîn, *passende.* Sml. há IV., hæg-r.

hagal-l eller **hagl**, m. *Hagel;* jökul, m. *et Iisbjerg.* Sml. खगल्ल, ka-gala, n. *Frost, Riimfrost, Regn,* af ख, ka, *Luft,* og गल्ल, gala, *Vand,* eller som adj. *kold;* pers. هلك, hek, *Hagel;* osset. jek, *Hagel, Iis;* n. dial. jukel, *en Istap, frossent Vanddryp;* ags. gicel, id.; eng. icicle, id. Sml. ís.

hagga, *at rokke en Ting, at tage den bort fra sit Sted.* Sml. खग्, kag, *at bevæge, rokke;* hindust. گهكنا, gahak-nâ, *at rave* (af Beruselse); eng. shog, *at stöde, puffe;* skot. hog, id.

hagi, m. *Græsgang;* egentl. nok *en indhegnet Havnegang;* hegna, *at indhegne, omgjerde.* Sml. कच्या, kakśjâ, f. *et Hegn, en Muur;* (यम, jam (præs. jaććati), *at holde tilbage, at afholde, standse*); pers. آخيه, âkie, *Hegn;* ags. haga, *et lidet Jordstykke;* hegge, *et Hegn;* haga, id., it. *et indhegnet Stykke Land;* oldht. hagan, *at hegne;* holl. haag, *en Hække, Gjærde;* eng. hedge, id.; eng. dial. hagh, *et Gjærde;* skot. haging, *et Hegn.*

hagna, see gagn I.

hák-r, m. *en ubesindig, hidsig og grov Mand.* Sml.? शक्कर, śakkara eller शक्वर, śakvara, m. *en Oxe,* af शक्, śak, *at være stærk.*

haka, f. *Hage.* Sml.? arab. ذقن, za-qan, *Hage,* der maaskee kan være blandt de Ord, det Arabiske har optaget fra indopersiske Sprog, om det end ei nu deri nærmere kan paavises. Ihre mener, at Hagen har Navn af dens krumme Form.

haki, m. *Hage* i en Laas; högld, f. *Spænde, Hægte.* Sml. अक्, ak, *at gaae i krum, bugtet Retning;* ltt. âkis, *en Hage.* Sml. hauk-r II.

hakka, *at nedsluge med Besværlighed.* Sml.? चक्, ćakś eller गक्, gakś, *at æde;* n. d. heksa, *at æde med Hast og Graadighed.*

hála, adv. *vel;* helldr, comp. *heller.* Sml. hindust. بهل, bal, *god, frisk.* Sml. vel.

hálf-r og **hálfa**, see álfa.

hali, m. *Hale, Stjert,* er maaskee beslægtet med हलि, hali, m. *en Fure,* ligesom gr. οὐρά, *en Hale,* med οὐρός, *en Fure,* eller sml. ह्वृ, hvṛ, *at krumme, böie.*

hal-r, m. *en Mand, Helt.* Sml.? अल्, al, *at være duelig;* hindust. جل, jal, *en Helt;* sv. hjelte, id.; ags. häle, *en Mand;* häleð, *Helte.*

halir, *de Afdödes Skygger,* manes, see hel.

hall-r I., adj. *nedhældende, skraae,* it. *tilböielig;* halla, *hælde, lakke* (Dagen helder mod Aften); hella, *udgyde, hælde ud;* höllun, *Hælden* (inclinatio). Sml. beng. helan, *at være hældende, skraae;* ďâl, *en Nedgang, en Hælding;* hindust. ڈهلنا, ďalnâ, *at helde* (Dagen helder mod Aften); ďâlu, *hældende;* دهلانا, ďal-ânâ, *at udgyde;* gr. κλίνειν, *at hælde, inclinare;* osset. kalin, *at helde, gyde;* arm. կաղել, kal-jel ell. հալել, hal-jel, *at udgyde, smelte;* (गल्, gal, *at dryppe*); got. hilþan, *at hælde* (neutr.). Sml. hlið II.

hall-r II., m. *Steen,* især *Flintesteen;* hella, f. *en Klippe eller flad Steen,*

Digitized by Google

en Steenskive; i Runeindskrifter hili (accuss.), Liliegr. Nr. 662; hellir, m. *en Klippehule.* Sml. शिला, śilâ, f. *en Steen, en flad Steen,* hvorpaa man maler Specerier; got. hallus, m. *Klippe, Steen;* n. d. hilla, *en smal Flade i en brat Klippe;* hjell, id., it. *en Hylde;* kjell, sjell, id.

hallda (helld, hélt, halldin-n), *at holde, have,* it. *at tænke, mene;* halld, n. 1. *Baand, Fængsel, Bevogtning;* 2. *Hanke, Öre;* 3. *Beskjermelse, Underholdning;* 4. *Tanke, Mening;* hæll, m. *et Skaft, en Hage* at hænge Noget paa. Sml. हृ, hṛ, *at tage, gribe;* भृ, bṛ (i ældre Tid=hṛ), id., it. *at underholde;* got. haldan, *at vogte;* eng. hold, *holde;* eng. dial. hod, id.; skot. had, id. Sml. hadda I.

haltra, *at halte, hinke.* Sml. खोल्, k̈ol, id.; ह्वल्, hval, *at snuble, vakle;* (स्कल्, skal, *at snuble, falde*); lat. cl-audus, *halt;* gr. χωλός, id.; got. halts, id.; slav. klo-cen, *lam;* böm. kletzati, *at halte.* Anderledes Bopp — v. Gr. S. 431 flg.

hálm-r, m. *Halm.* Sml. कलम्ब, kalamba, m. *Stilken af en Plante;* कलम, kalama, m. *et Rör* til at skrive med; pers. قلم, qælem, *en Pen;* ltt. ƒalmi, *Straae, Halm;* russ. solóma, id.; gr. κάλαμος, *Rör, Halm;* lat. calamus, *Halm, Straae;* fr. chaume, *Halm;* eng. dial. haulm, id.; skott. hallum, id.

hals,* m. *Hals.* Sml. गल, gala (nom. galas), m. *Strube, Hals;* beng. galâ, id.; pers. جال, jâl, *Hals.* Ligesom hals i Oldn. billedligen bruges om *den forreste Ende af en Baad eller et Skib,* saaledes har ogsaa det hindust. گلهی, galahi (af گلا, galâ, *Hals*), samme Betydn. Pott I, S. 227, sætter hals og lat. collum i Forbindelse med calamus, *Halm,* og henförer dem til कॄ, kṝ, *at udströe, udbrede,* causat. *at kaste, ryste.*

* Mestu líkur eru til, að hals, en ekki háls, sje hin öndverðlega mynd. Gislason u. f. i. t. S. 9.

hama, see gumpur.

hamar I., m. *Hammer.* Sml. शम्भ, śamb̈a, m. *en Klubbes jernbeslagne Hoved;* ogsaa af samme Betydn. som शम्ब, śamba, m. Guden Indras *Tordenkile,* hvilken ogsaa kaldes वज्र, vaǵra. Da nu Bogstavet Visarga i en Deel gamle Manuscripter har Formen af et Kors, †, og dette af indiske Grammatikere kaldes det vaǵraformede — cfr. Höfer, Zeitschr. 2. B. S. 176 —, er det rimeligt, at man har tænkt sig Indras Tordenkile i Korsform (ligesom Thors Hammer), og at altsaa śamba kan svare til hamar. Graff sml. हन्, han, *at slaae.* Snarere bör मृद्, mṛd, *at knuse,* sammenlignes, hvoraf saavel hamar som lat. malleus og fr. marteau kunde forklares; ltt. âmers, *en Hammer;* hindust. martol, id.

hamar II., m. *en fremstaaende Klippe.* Sml. अश्मन्, aśman, m. *en Klippe;* slav. kamen, id. Höfer mener, at dette Ord er identisk med foregaaende, fordi Stenen brugtes som Hammer.

hamast, 1. *at rase;* sml. भाम, b̈âma, m. *Raserie;* skot. fame, *at rase;* arab. حمى, hamia, *at være vred;* 2. *at omskabes, faae en anden Skikkelse;* see ham-r.

hamingja, f. *Lyksalighed, Held.* Sml. (शम, śama, m. *Roe, Lykke, Salighed*); काम्य, kam̈jja, adj. *lykkelig.*

Digitized by Google

hamla I., *at være Nogens Ligemand.* Sml. यम, jama, adj. *som er Tvilling, Kammerad, Mage.*

hamla II., see hemja.

hamnar, see hafnar.

hampa, *at kaste hid og did imellem Hænderne,* see hönd. Benf. — I, 2. S. 323 — sml. व्हृ, hvṛ, *at være krum,* hvoraf कंप्, kamp, *at ryste.*

ham-r ell. **hams**, m. *Hud, Ham, Bælg;* hem, id., it. *en stor og vid Sæk;* hempa, f. *en Kappe, Overkjortel.* Sml. hind. چام, ćâm, *Hud, Skind;* چمرا, ćamrâ, *Skind, Læder* (ved Omsætning af sanskr. चर्म्म, ćarmma, id.); pers. جامه, ǵame, *Klædning, Hylster;* got. ham, n. eller hams, m. *Skind;* italien. camicia, *en Skjorte.*

han, pron. pers. *han;* 3. p. m. hon, id., f. *hun.* Sml.? अन्, an, en ufuldstændig demonstrativ Pronominal-Stamme, der fremtræder i Instrum.-Sing. af इदं, idaṁ, pron. dem. *denne.* Rimeligere er det dog, at han og hon svare til zend. hô og hâ, pron. dem., dannet af sanskr. सः, saḣ, सा, sâ.

hand, see hönd.

hánga (hángi, hékk, hangin-n), *at hænge* (neutr.); hengja, *hænge* (act.); hángsa, *töve, være dorsk;* hánki, m. *en Rem;* hang, n. *Lyst, Hang;* hönk, *en Hanke.* Sml.? सञ्ज्, saǵǵ eller सञ्ज्, sanǵ, *at hænge eller klæbe ved;* zend. hać, id.; hindust. هنكارنا, hankâr-na, *at heise i Veiret;* got. hahan, *at hænge;* n. dial. hekke (imperf. hok), id.

hani, m. *en Hane;* hœna, f. *Höne;* hœns, n. pl. *Höns.* Sml.? कण्, eller चण्, kaṇ eller ćaṇ, *at give Lyd;* armen. հաւ, ho, *en Höne;* got. hana, *en Hane;* lat. canere, *at synge,* hvilket Pott — I. S. 280 — henförer til शंस्, śaṅs, *at berette prise, synge.*

hanp-r, m. *Hamp.* Sml. शण, śaṇa, n. *Hamp;* beng. śan, id.; pers. كنب, keneb, id.; arab. قنب, qunnab ell. qinnab, id.; armen. կանեփ, ganap, id.; russ. konopélj, id.; esthn. kannap, id.; ltt. og lth. kannapĕs, id.; lat. cannabis, id.; ags. hænep, id.; oldht. hanaf og hanuf, id.; holl. hennep, id.; n. dial. harp, id. Denne norske Benævnelse er mærkelig ved sin Lighed med gr. κάρπασος, *spansk Liin,* der synes over Phœnicien kommen af det hebr. כַּרְפַּס, karpas, *Töi af Liin* eller *Bomuld,* hvilket atter er sanskr. कर्पास, karpâsa, m. og n. *Bomuld.*

happ, n. *Held, uventet Lykke;* heppinn, adj. *heldig.* Sml. शाम्ब, śamba, adj. *heldig, lykkelig;* eng. happy, id.; hap, *et Tilfælde;* beng. kapâl, *Held, Lykke* (ei hos Haughton men hos D'Rosario); ǩap, adv. *pludselig.* Sml. hamingja.

hár, n. *Haar;* hæra, *at pille Haar.* Sml. क, ka, n. *Hoved, Haar;* कवर, kavara, *en Haarflette,* eg. *Hovedbedækning,* af ka, *Hoved* og वृ, vṛ, *at bedække;* heb. שֵׂעָר, śe'âr, *Haar;* gr. κάρ, *et Hoved,* synes oprindelig at have betydet *Haar,* Pott — I. S. 132; armen. հեր, hjerk. *Hovedhaar.*

hár-r, see hærast.

hara, see hora.

harð-r I., adj. *haard;* hörðug-r, adj. id., it. *grusom,* (it. *rask*); harka eller herkja, f. *Haardhed, Standhaftighed;* harki, m. *Voldsomhed;* karg-r, adj. *haardnakket, ufor-*

Digitized by Google

skammet; karta, f. *Ruhed, Hvashed;* kartin-n, adj. *halstarrig, stiv.* Sml. गरठ, ǵaraṭa, adj. *haard, fast;* गर्च्, ǵarć, *at irettesætte, true;* कर्कर, karkara, adj. *haard, stærk;* कर्कश, karkaśa, adj. id., it. *barsk, voldsom;* कड्ड्, kaḍḍ, *at være rue, haard, stræng;* hindust. کڑا, kaṛâ, adj. *haard, stiv;* جھڑک, ǧiṛak, *Trusel, skarp Tiltale;* جھڑکنا, ǧaṛak-nâ, *at tiltale haardt;* beng. karkaś, adj. *raae, udannet;* pers. خار, k̈âr, *en haard Steen;* arab. عرد, 'ard, *haard;* armen. կարծր, gardzr, id.; gr. καρχαρέος, *hæftig;* slav. krt, *haard;* got. hardus, id.; n. d. skare, *en haard Skorpe paa Sneen;* skjerra, *skrække, true.* Sml. kári, harpa III.

harð-r II. eller **arð-r,** blot i det sammensatte Ord einharð-r eller einarð-r, *enkelt,* it. *oprigtig.* Sml. कृत्, kṛt, i Ordet सकृत्, sakṛt, *eengang,* og कृत्वस्, kṛtvas, i numeralia adv. fra fem og derover, som पञ्चकृत्वस्, pańćakṛtvas, *fem Gange;* zend. hakeret, *en Gang;* oldpreus. kerdan (acc.), *Tid;* lth. karta-s, *Gang,* f. Ex. tris kartus, *tre Gange.* Bopp — v. Gr. S. 466 —; slov. krat, f. Ex. énkrat, *een Gang;* gæl. cuairt, *en Kreds, en Reise,* deich cuairt, *ti Gange.* Pott, d. qu. u. vig. Zählemethode S. 162; ags. cer, *en Gang, Vending;* afǵ. څله, tsilah, id. Benfey — I, 1. S. 381 — sml. Stavelsen gul i lat. singulus for sinculus, for sincultus, *enkelt.* Stavelsen kelt i vort: enkelt, hörer aabenbar sammesteds hen. Sml. var II.

harf-r, *en Harv,* kan jeg vel ikke paavise i Nominativ; men da i gamle norske Love herfe i Dativ forekommer, tör man vel antage, at Nom. har hedt harf-r. Sml. hind. سراون, sarâvan, *en Harv;* eng. harrow, id.; fr. herse, id. Sml. hrifa.

hari ell. **harri,** m. *en stor Helt,* it. *en Konge.* Sml. हरि, hari, m. et af Guden Viśnu's Navne, betegnende hans Vælde, af हृ, hṛ, *at tage, bemægtige sig, tage med Vold; ödelægge, hærge;* हार, hâra, m. *Krig, Slag;* pers. هرو, herv, *stridbar, krigersk.* Sml. gre-r, herra.

harka, f. *Haardhed;* see harð-r I.

harm-r, m. *Sorg, Jammer;* hermsl, n. *Sorg, Klage;* hörmung, f. *Elendighed, stor Sorg.* Sml. hindust. گرمانا, garmâ-nâ, *at være vred;* pers. گرم, garm, *heed, hæftig, ivrig* (af घर्म्म, ǵarmma, m. *Hede*); ارمان, yrmân, *Besværlighed, Möie;* ارمان, ermân, *angrende;* afǵ. ارمان, armân, *Sorg;* n. n. harme, *sorgblandet Vrede.* Sml. arm-r II.

harpa I., f. *den fjerde Maaned* (April, Mai), i ældre Tid sandsynligviis regnet fra Foraarsjevndögn, bliver Slutningen af Juni og den störste Deel af Juli, da den stærke Sommerhede indfinder sig, hvorfor Navnet synes at være beslægtet med खर, k̈ara, adj. *heed;* hindust. جھڑپ, ǧaṛap, *Hede;* slav. (forældet) ćérven, *Juli-Maaned.* I oldpers. Indskrifter nævnes en Maaned Garmapada, som Rawl. p. 140 formener har sit Navn af घर्म्म, ǵarmma, *Hede.* (Ligesaa kaldes i Litthauen August dégésis, af degti, *at brænde*); cornisk gerephan, *Juli-Maaned.* Grimm, Gr.

Digitized by Google

d. d. Sp. S. 103. Sml. gó, þorri, skerpla.

harpa II., f. *en Harpe*. Sml. स्वृ, svṛ, *at give Lyd*, hvoraf स्वर, svara, m. *en musikalsk Node;* स्वरलासिक, svaralâsika, *en Flöite;* n. dial. horpa, *en Harpe*.

harpa III., *at give Irettesættelse, at dadle*, it. *at sammenknibe;* herpa, *at give en haard Irettesættelse;* hrappa at, id.; karpa, *at knurre imod;* herst, adv. *hidsigen, bistert*. Sml. ग्रर्फ्, ǵarṗ, *at dadle, at true;* खर, ǩara, adj. *heed, skarp, grusom;* hindust. جهري, g̃aṛap, *Hede, Hæftighed, Bitterhed;* چرپرا, ćarparâ, adj. *bitter* (i Samtale); skot. card, *at give en skarp Irettesættelse;* armen. կրատ, ǩrad, *Irettesættelse;* laz. گور, gjör, *at skjælde;* e. dial. kerp, *at skjælde;* lat. carpere, *at dadle;* russ. korítj, *bebreide, bringe til Lydighed;* pol. karać, *at tugte;* hebr. גָּעַר, gá'ar, *at irettesætte, skjælde;* חָרַף, ǩáraṗ, id. Sml. harð-r.

harpa IV., see hörpuskel.

hás, adj. *hæs;* hæsi, f. *Hæshed*. Sml. काश, kâśa, m. *Hoste, Forkjölelse, Strubens Irriteren;* ags. has, *hæs;* e. hoarse, id. Sml. hósta.

hasa, *at vække Væmmelse*. Sml.? कषाय, kaśâja, adj. *sammensnærpende* (om Smag og Lugt); gr. ἄση, *Væmmelse;* sp. hastio, id.

háski, m. *Fare*. Sml.? कषि, kaśi, adj. *skadelig*, af कष्, kaś, *at skade, at dræbe*, eller sml. vá, hækileg-r.

hasta, *at haste, ile;* hest-r, m. *en Hest*. Sml. शश्, śaś, *at löbe;* ग्राशु, âśu, *skyndende sig* (hvilket i Nirukta nævnes blandt aśvanâmâni, *Hestenavne*); ग्रश्व, aśva, m. *Hest;* arab. حصّ, hassa, *at skynde sig*.

hast-r, adj. *haard, umild;* höstug-r, adj. *stræng, bister, hidsig*. Sml. hindust. گستاخ, gustâǩ, *overmodig, uartig, raae;* pers. خاش, ǩâś, *Sindets Hæftighed;* skot. hastard, *vredagtig*.

hata, *at hade;* hatr, n. *Had;* hatari, m. *en Hader;* hota, *at true*. Sml. शत्रु, śatru eller शात्रव, śâtrava, m. *en Fiende, en Modstander* (eller? हठ्, haṭ, *at true med Vold, at undertrykke;* शध्, śad́, *at önske at skade eller dræbe*); beng. śatru, *en Fiende;* n. dial. hatra, *at hade;* arm. ատել, ad-jel, *at hade;* got. hatan, *at hade;* wotjan, *at true;* huota, *Trusler;* gr. κότος, *Vrede, Had*. Pott sml. hassen med हेड्, heḍ, *at ringeagte*.

hati, m. *Bisol*. Sml. भातु, ƀâtu, m. *Sol* (eg. *skinnende, lysende*); भात, ƀâta, *glimrende, kastende Gjenskin*. Sml. freki.

hatt-r, m. *en Hat;* hetta, f. id., it. *Hætte*. Sml. खद्, ǩad, *at bedække;* खट्, ǩaṭṭ, id.

hátta I. (for **hagta**), see haga.

hátta II., *at gaae til Sengs*. Sml.? खट्वा, ǩaṭvâ, *et Sengested;* खट्ट्, ǩaṭṭ, *at bedække;* hindust. كهاٿ, ǩâṭ, *en Seng, et Leie;* got. heþjo, *en Seng*. Det er dog muligt, at शी, śî, *at ligge, at sove*, her er den rette Rod.

hauðna, f. *en Gjed*. Sml. हुडु, huḍu, m. *en Gjedebuk;* lat. hædus, *en Gjed;* (ltt. auns, *en Vædder*); n. dial. haana, *en ung Gjed*. Sml. sauð-r.

Digitized by Google

hauð-r, n. *udyrket Jord.* Sml. शुट्, śuṭ, *at være hindret, at være slöv, doven, lad, at være tör.*

haug-r, m. *Höi.* Sml. pers. کوه, koh eller kŏh, *en Höi, et Bjerg.* Sml. há-r.

hauk-r I., m. *en Hög.* Sml. hindust. کوهی, kohî, *en Art Hög* (falco cristatellus); oldht. hafuh, *en Hög;* ags. hafuc, id. *(den höitflyvende?).*

hauk-r II., m. *et Slags Fiskekrog.* Sml.? वक्र, vakra, adj. *krum, kroget;* sp. cocle, *en Krog;* eng. hook, id.; slav. kvaka, *en Krog, Hage.* Sml. haki, hoka.

hauld-r, see hölld-r.

haull, m. *Brok, Tarmelöb.* Sml. hindust. کهولنا, kolnâ, *at aabne, löse, lösvikle;* lth. kuila, *Brok;* böhm. keyla, id.

haura, see heyra.

haus-s, m. *Hjerneskal.* Sml. कोष, kośa, m. og n. *en Balg, et Hylster;* hindust. کوسا, kosa, *en Bælg, en Skal.* Sml. hús.

haust, n. *Höst.* Sml.? गोष्ट्, gośṭ, *at samle,* eller उच्छ्, ućć, *at sanke, at holde Efterhöst;* oldht. ougst, *Höst;* holl. ogst, id.; slav. kositi, *at meie.* Det tydske herbst og eng. harvest synes derimod at henvise til हृ, hṛ, *at tage,* eller til शर, śara, n. *Vand,* hvoraf शरद्, śarad, f. *Höst.* Ifölge Benfey — I, 2. S. 177 — af श्रै, śrai, *at koge (modne?).*

heðin-n I., see huð.

heðin-n II., m. *en Sökonge.* Sml. जेतृ, ǵetṛ, adj. *seierrig, triumpherende.*

hefja, see haf II.

hefð, f. *Hæder, Ære,* enten af hefja, eller sml. शोभ्, śîƀ, *at prise, smigre;* कब्, kab, *at prise.*

hefla I., see skafa.

hefla II., see hemja.

hefna, *at hævne,* see hemja.

hefring, f. *Uveir, Storm.* Sml.? अभ्र, aƀra, n. *Luft;* अभ्रङ्कष, abrankaśa, *Vind* (egentl. *plöiende Luften*).

hefta, see haft.

hegðan, see haga.

hegna, *at indhegne, omgjerde,* it. *straffe;* gagn eller gegn, *imod;* gegnd, f. *Maadelighed;* hindra, *at hindre, opholde.* Sml. यम्, jam (præs. jaććati), *at standse* (act.), *hindre, holde tilbage;* यन्त्र्, jantr, *at holde tilbage, hindre;* यम, jama, m. *Afholdenhed;* sv. gena, *at hindre;* fr. gener, id. Sml. hagi.

heia, see hí.

heið I., n. *klart Veir;* heið-r, *klar, reen.* Sml. वीध्र, vîďra, adj. *klar, reen,* af præf. vi og इन्ध्, inď, *at skinne;* hvoraf इद्ध, idďa, *klar, skinnende;* gr. ἰϑή (Hesych.), *Klarhed;* αἰϑήρ, *den klare Luft, Æther;* slav. vedro, *Klarhed.* Sml. heit-r.

heið II., f. *Folk, Nation;* þjóð, f. þyði, n. id.; þjóðan, m. *en Fyrste.* Sml. ज्ञाति, ǵâti, f. *Folkeæt, Slægt;* ज्ञात्य, ǵâtja, adj. *af höi Byrd, ypperlig;* hindust. جات, ǵât, *Folkeæt, Slægt;* گوت, gôt, *Slægtfölge, Herkomst;* arm. Հեթանոս, hjetanos, *et Folk, en Nation* (maaskee laant af det gr. ἔϑνος); ltt. tauta, *Folk;* got. þiuða, id.; oldht. diot, id.; ags. þeoð, id.; skot. thede, id.; fr. diète, *en Rigsforsamling.*

heiði, f. *Örken, Hedejord.* Sml.? क्षिति, kśiti, f. *Jorden,* it. *Tab, Ödelæggelse,* af क्षि, kśi, *at aftage, svinde, gaae tilgrunde* (ell. शीत, śîta, *kold, ledig, ufölsom,* af शी, śî, *at hvile*); क्षेत्र, kśetra, n.

Mark; beng. kjeta eller ǩeta, id.; hindust. کهیت, ǩet, id.; got. haiþi, id.; eng. heath, *en Art Lyng*, som voxer paa Heder.

heiðra, *at hædre, ære;* heiðran, f. *Dyrkelse.* Sml. आदर, âdara, m. *Hæder, Ærbödighed, Höiagtelse,* (af आ, â, præf. og दृ, dṛ, *at hædre, ære, dyrke*); hindust. آدر, âdar, id.; hebr. הָדָר, hádár, *Hæder;* אָדַר, ádar (Hiph.), *at forherlige.*

heikja, *at nedtrykke, böie ned;* heikjast, *at afstaae fra et Forehavende, give tabt.* Sml. जि, ǵi, *at betvinge, beseire.* Sml. keik-r.

heili, see hjarni.

heill-r, adj. *heel, sund, frisk,* it. *troe, oprigtig;* sbst. f. *Held, Lyksalighed;* heilag-r, adj. *hellig, uforkrænkelig;* heilsa, *at hilse;* helga, *hellige, indvie.* Sml. (केवल, kevala, adj. *heel;* शील्, śîl, *at dyrke, tilbede*); कल्य, kalja, adj. *sund, frisk, heldvarslende;* कल्याण, kaljaṇa, adj. *lykkelig, heldig,* it. subst. n. *Lyksalighed;* hindust. هولنا, hol-ena, *at blive fuldstændig, heel;* gr. ὅλος, *heel, al;* georg. სუღ, sul, id.; got. hails, *sund, frisk;* slav. ćjel, *heel, frisk;* pol. cały, id.; lith. czělas, *heel;* eng. whole, id.; hale, *frisk;* eng. dial. haal, yal, whayle, *heel.* Sml. sæla.

heilla, *at bortsnappe Mennesker ved Hexerie.* Sml. जाल, ǵâla, *Troldoms Besværgelse, Tryllerie;* hind. کلنا, kîlnâ, *at fortrylle* (en Slange); holl. kollen, *at hexe;* sp. holgin, *fortryllende.* Sml. gala.

heimi, m. *et Hjem;* heim, adv. *hjem;* heim-r, m. *Verden, Bopæl, Hjem, Land, Landskab.* Sml. (शी, śî, *at hvile,* eller क्षि, kśi, *at boe*); क्षमा, kśamâ, f. *Jorden;* गम्, gam, id. (vedisk); prakr. खमा, ǩamâ, id.; zend. ᵹem, ẓem, id. Bopp — v. Gramm. S. 173, Anm.; gr. χαμαι, adv. *paa Jorden;* lth. og ltt. femme, *Jorden;* ltt. zeems, *en Landsbye;* got. haims, f. id.; oldpreus. kaima, id.; gr. κώμη, id.; eng. home, *Hjem;* eng. dial. haam, yam, yeame, id.; russ. ẓemljæ, *Jorden;* ẓémen, *jordisk.*

hein I., *en fiin Slibesteen.* Sml. शाण, śâṇa, m. *en Slibesteen, et Bryne;* शि, śi (præs. śinoti), *at hvæsse, skjærpe;* शान्, śân, id.; beng. śân dena, id.; hindust. آسانه, âsiâne, *et Bryne;* سان, śân, id.; ags. hân, id.; eng. hone ell. hoan, id.; n. dial. sinne eller sinnu, *et grovt Bryne;* hebr. צַן, zan eller שֵׁן, śan, *at være skarp, spids;* it. *at hvæsse.*

hein II., *noget blödt.* Sml.? शीन, śîna, adj. *störknet* (som Smör, Olie ell. desl.); श्यान, śjâna, adj. *tyk, klæbrig.* Sml. hjóma.

heiptast, *at fatte Had.* Sml. जिवि, ǵivi, *at söge at slaae eller dræbe;* got. haifsts, *Trætte, Strid.*

heita (heit, hét, heitin-n), *at hede, kaldes,* it. *kalde;* heiti, n. *Navn.* Sml. ह्वे, hve, *at kalde;* आह्वा, âhvâ, f. *et Navn;* ख्या, ǩjâ, *at kaldes, hede,* it. *at forkyndes;* beng. ǩjati, *Navn, Berömmelse;* ags. hâtan, *at kalde;* got. haitan, id.; eng. dial. hate, *at hede.*

heit, som sidste Deel af sammensatte Ord, betegner en Egenskab, f. Ex.

Digitized by Google

friheit, *Frihed*. Sml. धातु, d'âtu, m. *et Element, et Elements Egenskab*, af धा, d'â, *at have, besidde*, hvis part. præt. hedder व्हित, hita; osset. ǵæde, *Art, Beskaffenhed, Egenskab;* ags. hâd, id.; got. haidus, *Art, Maade;* oldht. heid, id. De lat. og gr. Nominalsuffixer tât, τητ, synes at være af samme Oprindelse. Pott — II. S. 197 — fremsætter dog, men med Tvivl, den Mening, at de kunne være beslægtede med status, *Stand*.

heit-r, adj. *heed, varm,* it. *meget vred;* hita, f. *Hede;* hití, m. id.; it, id. Sml. इद्ध, idd'a, n. *Hede* (eller हेति, heti, f. *Flamme*); gr. αἶθος, n. *Hede, Brand;* got. heito, f. *Feber;* oldht. eit, *Ild;* hiza, *Hede;* ltt. kaitra, *Glöd, Hede*. Sml. heið I.

heitin-n, *död* (afgangen, salig). Sml. इत, ita, *gaaen*, part. præt. af इ, i, *at gaae;* वीत, vîta, *bortgangen;* n. dial. eid eller eiten, *salig, afdöd*.

hekla, see hökull.

hel eller **helja**, f. *Död*, it. *Dödens Gudinde;* halir, m. pl. *de Dödes Skygger* i Underverdenen; helviti, *Dödsstraf*, it. *Helvede;* hæll, m. *en Enke, hvis Mand er dræbt*. Sml. काली, kâlî, f., et Navn for *Gudinden Durga, Sivas* (Ödelæggelsens Guds) *Hustru;* काल, kâla, m. *sort Farve*, it. *Död;* hindust. کال, kâl, *Död*, it. *Dödens Engel;* got. halja, f. *Helvede;* e. hell, id.

hélað-r, see kald-r.

helldr, adv. *heller*, see hála.

helft, see álfa.

helga, see heill.

hella, see hall-r I. og II.

helta, *at gjöre halt*, see haltra.

hem, **hempa**, see ham-r.

hemja, *at tæmme, spæge;* hamla, *at holde et Fartöi tilbage med Aarerne, at forhindre;* hefla, *at rebe Seilene;* hefna, *at hævne*. Sml. शम्, śam, *at være rolig;* causat. *at berolige*, eller यम्, jam, *at holde tilbage, hindre, stoppe;* armen. յամել, jam-jel eller ham-jel, *at forsinke;* arab. حمى, hamâ, *at forhindre;* æth. ሐመየ:, hamaja, *at binde;* sv. hämna, *at hævne;* n. dial. hemna, id.

henda I., *at gribe*, see hönd.

henda II., *at hænde sig, indtræffe*. Sml.? हि, hi (præs. hinoti), *at gaae*, eller श्रेंद्, aṅf, *at gaae hen til, komme hen til*. Lat. accidere, fr. arriver, forene ligeledes Betydningerne *at komme hen til* og *at hænde*.

hengja, see hánga.

hengla, f. *et mavert og ufrugtbart Kreatur*. Sml.? भङ्ग, b̄anga, adj. *underordnet, af ringere Værd*, eller maaskee beslægtet med hinkra, q. v.

heppinn, see happ.

her-r, m. *Krigshær, Mængde;* herja, *paaföre Krig, herje*. Sml. हर, hara, adj. *bemægtigende sig, tagende;* हार, hâra, m. *Krig;* हृ, hṛ, *at gribe, tage med Vold, ödelægge, plyndre;* hind. هرنا, harnâ, id.; beng. haṛija laon, *at röve;* æth. ሐረ:, hâru, *en Krigsmand;* got. harjis, m. *en Hær;* eng. dial. herry og herye, *at plyndre og ödelægge*.

herð, see hjar.

herfa, see horfa.

héri eller **hjeri**, n. eller **hjasi**, m. *en*

Digitized by Google

Hare. Sml. शश, śaśa m. *en Hare* (eller hindust. کرها, karhâ, id.; beng. kargoś, id.); śaśârû, id.; russ. zâetz, id.; n. dial. jase, id.; t. hase, id.; ltt. sakkis, id.

herkja, see harð-r.

herki-r, m. *Ild*, it. *en Jætte* (slutter sig maaskee til her, eller) sml. अर्क्, ark, *at varme, ophede;* अर्क, arka, m. *Solen;* अर्चिस्, arćis, m. (Wilson), n. (Benfey) *Ild;* कर्क, karka, m. *Ild;* armen. արեգակ, arekag, *Solen;* arab. حر, harr, *Varme;* حرق, haraq, *Ild*, *Flamme*.

herpa, see harpa III.

hermsl, see harm-r.

herra eller **sira**, en Hæderstitel for Geistlige. Sml. श्री, śrî, f. *Lykke, Skjönhed, Glands*, it. en Hæderstitel foran Personers Navne, hvilken i Prakrit og Pali gaaer over til siri — Sanskr. og Oldn. S. 1—2; gr. κύριος, *Herre;* oldht. hêrî, *Værdighed, Majestæt;* skot. schir ell. sere, *Herre;* eng. sir, id.; hery, *at forherlige;* n. d. selle, *Herre*. Bopp sml. ईश्वर, îśvara, m. *Herre*.

herst, see harpa III.

hest-r, see hasta. Dog er det muligt, et Ordet kan være beslægtet med हेष्, heś, *at vrinske*, som en Hest; eller ह, ha (nom. has) m. *en Hest*.

hetja, f. *en Helt, Kjæmpe*. Sml. हठ्, haṭ, *at behandle med Voldsomhed, at undertrykke;* eller हत्या, hatjâ (især i Sammensætninger), *Mord, Ihjelslaaen;* hindust. بهٹ, bhaṭ, *en Helt, Kriger*.

hetta, see hatt-r.

hey, n. *Höe;* heya, *afslaae* eller *bjerge Höet*. Sml. pers. og hindust. گیاه, gijâh, *tört Græs, Höe;* pers. خوید, kævîd, *afmeiet Græs;* gr. ἥιον, n. *Foder;* esthn. hain, *Höe;* ags. hîg, id.; got. havi, *Græs*. Grimm — Diphth. S. 195 — mener, at Ordet, betegnende *afmeiet Græs*, staaer i Forbindelse med höggva, q. v. Snarere er det vel beslægtet med n. d. hæna eller hæsa, *at törres* = शद्, śad (præs. śâjate), *at visne, falde*. Sml. há III.

heyja, see há IV.

heyra eller **haura**, *at höre*, it. *adlyde;* eyra, n. *Öre*. Burnouf — Yaçna I. p. CII-CIII. — udleder det tydske Ohr af det zend. gaośa, got. auso, *Öre*, hvilket han igjen sætter i Forbindelse med घोष, ǵośa, *Lyd* (af घुष्, ǵuś, *at höre;* cfr. lat. heus, *hör!*). Det synes dog at kunne staae i Forbindelse med श्रु, śru, *at höre*. I det Laziske er gur, *at höre*, i det Georgiske ყური, quri, *Öre;* afg. اوریدل, ore-dal, *at höre*. Bulletin de l'académie des sc. de St. Pétersb. T. II. p. 140; osset. ǵos, *Öre;* pers. گوش, gûś, id.; ltt. aufs, id.; lth. ausis, id.; girdeti, *at höre;* oldpreus. kirdit, id.; lat. auris, *Öre;* hebr. אזן, ôzen, id.; got. hausjan, *at höre;* eng. dial. yere eller gere, *et Öre;* souse, id. Sml. hlera, hljóða, hlýða.

hí, n. *Ledighed, Fritimer;* hía, *at leve i Stilhed;* heia, id., it. *töve, dvæle;* híun, f. *Dorskhed, Seendrægtighed*. Sml. शी, śî, f. *Roe, Hvile;* शि, śi, m. *Fred, Roe, roligt Velbefindende;* शयन, śajana, n. *Sövn;* zend. śî, *at ligge*.

hjá eller **ihjá**, præp. *hos, ved Siden af*. Sml. सह, saha *hos, ved;* (hin-

Digitized by Google

dust. جہان, jihân, *hos*); n. dial. sjaa eller jaa, id.

hjaðna, *at smelte bort, forsvinde;* hjena, *at forsvinde.* Sml. क्षि, kśi, *at svinde bort, formindskes;* beng. kji, id.

hjakka, see höggva.

hjala, *at snakke, pluddre.* Sml. hind. هلا كلا, hallâ kallâ, *taabeligt Snak, Pluddren.*

hjall, m. *en Forhöining, en Hylde eller Stang,* hvorpaa man törrer Fisk o. desl.; hilla, *at rage i Veiret;* hilla, f. *en Hylde.* Sml. शिला, śilâ, f. *en Tverstang, en Stang lagt tverts over Toppen af en opreist Stolpe.* Sml. hall-r II.

hjalldra, *at udströe.* Sml. कॄ, kṝ, *at udströe.*

hjálm-r, m. *Skjul, Dække,* it. *en Hjelm, Halvkugle, et Menneskes Forhoved;* hilma, *at skjule, dölge;* hilmir, m. *en Konge.* Sml. ग़ल्, ġal, *at skjule bedække,* eller शल्, śal, id.; hindust. جلم, ġilam, *et Hjelmvisir;* russ. ślem, *Hjelm;* lat. galea, id.; got. hilms, m. eller hilm, n. *Hjelm.*

hjálpa (help, halp, holpin-n), *at hjælpe.* Sml. कृप्, kṛp, *at være duelig;* Causativ कल्पय०, kalpaj, *at gjöre duelig, at sætte Nogen istand til Noget* (eller श्रि, śri, *at gaae ind, erholde, tage sin Tilflugt til*); oldmed. ǩabe, *Hjælp;* oldpreus. galb, *at hjælpe;* lth. gelbmi, *jeg hjælper;* ltt. elpêt, *at hjælpe;* got. hilpan, *at hjælpe;* ags. ulph, *Hjælp;* pol. galić, id.; n. dial. hjelpa, id. (hvoraf *p* i præt. ind. og part. ofte bortfalder og hedder hjelte); sv. dial. jåpa, id.

hjappa, see jappa.

hjar, n. *Hængsel;* hjara, f. eller hjör, m. *Döraxel, Hængsel;* hjari, *Verdens Axel, Polen;* herð, f. *Skulder.* Sml. चर्, ćara, adj. *bevægelig,* som let forandrer Stilling; af चर्, ćar, *at gaae;* चिरु, ćiru, n. *Skulderleddet;* gr. θαιρὸς, *Dörhængsel;* ags. hyrr, *Hængsel;* heor, *Dörhængsel;* eng. dial. har, *det Hul i en Steen, hvori Tappen af en Dör eller Port dreier sig;* skot. har eller haur, *den Tap, hvorom en Dör dreier sig;* lat. cardo, id.; oldht. scerdo, id.; scerta, *Skulder;* holl. her eller herre, *Stabel til et Hængsel;* hebr. צִיר, zîr, *Hængsel.* Sml. hurð.

hjara, see hora.

hjarl, see jörd.

hjarn, n. *haardfrossen Snee.* Sml. ज़ड, ġaḍa, m. *Frost, Kulde;* hind. جڑا, ġaṛâ, id.

hjarna, *at komme sig, blive frisk igjen.* Sml. चर्, ćar, *at gaae om, at være i Virksomhed.*

hjarni, m. *Hjerne,* it. *Hoved* (poët.); heili, m. id. Sml. शिर्, śira, n. *Hovedet,* it. *et Kar i Legemet,* som har ell. formenes at have en Huulhed som et Rör; (eller maaskee करङ्क, karanka, m. *et Hoved*); oldht. gils, *Hjerne;* hirni, id.; lat. cerebrum, id.; n. d. sjærne, *Hjerne.* Benfey — I, 2. S. 200 — sml. ह्वृ, hvṛ, *at være fordreiet,* med Hensyn til Hjernens Udseende.

hjarsi I., m. *Pandebenet.* Sml.? कर्पर्, karpara, m. *Hjerneskal;* शिरस्, śiras, m. *Hovedet;* शीर्षक, śîrśaka, n. *Hjerneskallen;* beng. karotî, id. Det got. wairnei, f. id., leder ellers Tanken paa वृ, vṛ, *at beskytte,* hvoraf वरण, vâraṇa,

Digitized by Google

n. ***Beskyttelse, Værn, Brynje.*** Hertil slutte sig let ogsaa gr. *κράνιον*, lat. cranium; russ. čérep, id.; osset. sar, ***Hoved;*** pers. سر, ser, id.; gr. *κόῤῥη* eller *κόρση*, ***Tinding,*** it. ***Hoved.***

hjarsi II., see elg-r.

hjarta, n. ***Hjerte.*** Sml. हृद्, hrd eller हृत्, hrt eller हृदय, hrdaja, n. ***Hjerte;*** beng. rhit, id.; armen. սիրտ, sird, id.; zend. zeredaja, id.; gr. *καρδία*, id.; got. hairto, n. id.; eng. heart, eng. dial. hird, id.; lat. cor, cordis; russ. sérdtze, id.; slav. serdće, id.; ltt. firds, id.

hjasi, see heri.

hje, n. ***Dug;*** hjela, f. ***Riim, Riimfrost;*** hjúfr eller gjúfr, n. ***Smaaregn, Dug.*** Sml. शिव, śiva, n. ***Vand;*** शीत, śîta, adj. ***kold og vaad;*** शीक्, śîk, ***at væde, stænke;*** शीभव, śîbava, m. ***Smaaregn;*** (खजल, kagala, n. ***Frost, Dug, Regn;*** zend. zjâo, ***Vinter***); beng. śiśir, ***Dug;*** śilâ, ***Hagel;*** n. dial. higl, ***Regn eller Snee, Taageregn;*** hêl, ***Riimfrost.***

hjena, see hjaðna.

hika, ***at töve, vige tilbage, være i Tvivl.*** Sml. शङ्क्, śank, ***at formode, tvivle;*** (शी, śî, ***at sove,*** शीक, śîk, ***at være taalmodig***); skot. hick, ***at töve, være tvivlsom;*** hynk, id.

hilla, see hjall.

hilldur, f. ***Krigens Gudinde,*** it. ***Feldtslag;*** hillding-r, m. ***Konge.*** Sml. hindust. هلا, halla, ***Larm, Angreb;*** هلّر, hullar, ***Stöi, Larm, Forvirring;*** oldht. hilt, ***Krigens Gudinde,*** it. ***Kamp;*** ags. hilde, ***Kamp.***

hilma, see hjálm-r.

himin, m. ***Himmel.*** Bopp sammenligner कम्, kam, ***at skinne.*** Jeg er ikke utilböielig til at sætte Ordet himin i Forbindelse med हिम, hima, n. ***Kulde, Snee;*** hind. هم, hîm, id. Ligesom nemlig Heden er en skrækkelig Plage i det sydlige Asien, og derfor bruges som Billede paa Helvedes Qvaler, saaledes bliver omvendt Kulden let til Billede paa Salighedens Fryd. Derfor boe Indernes Guder paa det uhyre höie Bjerg Meru, hvis Fod gaaer 16,000 Jogana'er ned i Jorden, og hvis Top hæver sig 68,000 Jogana'er over Jorden (en Jogana er, efter de forsjellige Angivelser, enten noget mindre eller lidt mere end en norsk Miil). Floden Ganges strömmer fra Himmelen ned paa dets Top og kommer frem for menneskelige Öine paa Sydsiden af Himâlaja. Ikke alene Ganges's, men flere Floders Udspring i Sneeregionerne, ere meget sögte Valfartssteder. En af de senere Reisende, Baron Hügel, hvis Reise i Kaschmir jeg just har ved Haanden, beretter saaledes — 2. B. S. 379 og flg. — om Omnath eller Oum Nath, ved Udspringet af Floden Lidder i Kaschmir, at en Mængde Pilegrimer fra det nordlige Indien aarligen ankomme dertil. Efterat have forladt den sidste Landsbye ved Bjergets Fod, vandre de fire Dagsreiser paa Bjerget langs med Floden og komme da til et Sted, hvor der voxer store Birketræer og hvor der ere flere Huler. Her klæde Pilegrimene, saavel Mænd som Qvinder, sig af, lægge Klæderne ind i en Hule, hvor de efterlade en Vagt, bade sig og beklæde sig med Birkebark, som de skrælle af Træerne; derpaa

Digitized by Google

drage de endnu to Dagsreiser videre, den sidste Dag over evige Sneemarker, til en Hule, hvorfra Flodens Kilde kommer frem. Her tilbede de et Gudebillede, holde saa et Maaltid af medbragt Riis, og vende tilbage. I norske Dial. betyder **hîm** *et tyndt Dække af Riim, Snee* eller *Skyer;* **iming**, *fiin Snee, der falder som Stöv*, og lede saaledes ogsaa til en Derivation af **himin**, der kan bringes i Harmonie med min Conjectur; thi er end Grundbetydningen af Verbet **hima**, *at bedække, skjule*, saa turde ogsaa sanskr. **hima** stötte sig til en lignende oprindelig Betydning; thi den af indiske Lexicographer anförte Derivation af हि, **hi**, for हन्, **han**, *at slaae, stöde*, er usandsynlig; — got. **himins**, *Himmel;* oldht. **himil**, id.; ags. **hefen** og **heofen**, id.; oldsach. **heban**, id.; eng. **heaven**, id. Bosworth udleder disse Ord af ags. **heafen**, *ophöiet*, part. præt. af **hebban**, *at oplöfte.*

hin-n, m., **hin**, f., **hit**, n. pron. dem. *hiin;* **in-n** eller **en-n**, id. Sml. det ufuldstændige एन, **ena**, *han, den* (**enaṁ**, **enâṁ**, **enat**), der suppleres af इदं, **idaṁ**, *denne, dette;* armen. այն, **ajn**, *hiin;* ադ, **ad** eller էդ, **ed**, id.; էտ, **et**, id.; էն, **en**, id.; oldmedisk **jutu**, *det;* got. **jain-s**, *hiin;* t. **jene-r**, id.

hind, f. *Skjönhed, Ynde*, it. *en Hind.* Sml. इन्ध्, **ind̆**, *at skinne.*

hindra, see **hegna**.

hinkra, *at töve, dvæle*, it. *at hinke.* Sml. खञ्ज्, **kanǵ**, *at halte, hinke.* Sml. **hika**, **hökta**.

hjól, n. *et Hjul;* **hvel**, n. *en Kugle, et Hjul*, it. *en liden Höi;* **böll-r**, m. *en Kugle, en Bold;* **pölti**, m. *en liden Kugle;* **kúla**, f. *en Kugle;* **hlodyn**, f. *Jorden;* **klot**, n. *Knap paa et Kaardefæste;* **hóll**, m. *en Höi;* **hvoll**, m. *en rund Höi;* **kyli**, m. *en Byld;* **kulpa**, *at rage frem;* **skulpa**, *at hovne, opsvulme.* Sml. गोल, **gola**, *en Cirkel, en Kugle;* गुल, **gula**, *en liden Kugle, en Pille;* hindust. گول, **gol**, *rund;* (گولی, **goli**, *en Geværkugle;* گولا, **golâ**, *en Kanonkugle*); beng. **guli**, *en liden Kugle;* **gol**, *rund;* pers. قلوله, **qulûle**, *en Kugle;* osset. **kuldum**, *en Höi;* gr. κολωνός, id.; lat. **collis**, id.; slav. **kolm**, id.; **kolo**, *et Hjul;* ags. **hveol**, *et Hjul;* eng. **wheel**, *et Hjul;* **houl**, *en Höi;* eng. dial. **qvele**, *et Hjul;* n. dial. **klot**, *en Kugle*, f. Ex. **kileklot**, *Kugle til at slaae Kegler med.* Sml. **hvella**, **vellta**, **hvolfa**, **koll-r**, **bóla**. Benfey II. 280, 287.

hjóma, *at tyknes, störkne, stivne.* Sml.? शीण, **śîṇa**, adj. *tyk, störknet* (som Olie, Smör o. s. v.); श्यान, **śjâna**, adj. id. Sml. **hein** II.

hjón, n. pl. *Ægtefolk.* Sml. युग, **juga**, n. *et Par*, af युज्, **juǵ**, *at forene;* संयुज्, **saṁjuǵ**, *at gifte;* संयोग, **saṁjoga**, *fortroligt Samliv;* zend. **ju** og **juǵ**, *at forene;* **joiti**, *et Par;* arab. زو, **ẓavv**, *en Forening af to;* زوج, **ẓavǵ**, *en Ægtefælle;* oldht. **hiwjan**, *at tage til Ægte;* holl. **huwen**, id.; got. **ljugan**, *at ægte;* n. dial. **hjun** eller **jun**, *Ægtefolk;* **hjuna**, *at parre sig* (om Fugle).

hipp, n. *Spring, Hop;* **hoppa**, *at hoppe, springe;* **hvipp**, n. *Hoppen, Springen, hurtigt Löb;* **sopp-r**, m. *en Bold.* Sml. क्षिप्र, **kśipra**, *hurtig*, af क्षिप्, **kśip**, *at kaste;*

Digitized by Google

कम्प, ǧampa, m., f. *Hoppen;* hind. جهپ, ǧap, *hurtig;* جهپنا, ǧapat-nâ, *at hoppe, springe, anfalde pludselig;* beng. ǧanp dena, id.; kjipra, *hurtig, rask;* ags. hoppian, *at hoppe, dandse;* eng. jump, *at hoppe;* caper, id.; chap, *at springe op;* skip, *at hoppe.*

híra við, *at forblive, opholde sig.* Sml. चिरम्, ćiram, adv. *længe*, hvoraf denom. चिरय०, ćiraj, *at töve, være seen.*

hirð eller **hyrð**, f. *Livvagt;* hirða, *forvare, passe paa;* hirð-r, adj. *sikker, vel forvaret;* hjörð, f. *en Hjord;* hirðingi, *en Faarehyrde;* hirtin-n, adj. *paapasselig;* verðung, f. *kongelig Livvagt.* Sml. कृत्, kṛt, *at omringe, omgive;* hindust. گرداوا, girdâvâ, *en Patrouille;* گرريا, gararijâ, *en Faarehyrde;* pers. گرد, gird, *Omkreds, Omgivelse;* zend. haurva, *en Vogter.* Yaçna I. nott. XXXVI. Nr. 11; got. hairda, f. *en Hjord;* ags. hired, *Familie, kongeligt Hof;* heord, *en Skare, Hjord.* Sml. garð-r, var I.

hirta, *at straffe, revse.* Sml. खर, kara, adj. *heed, skarp, grusom.* Sml. harpa III.

hisa, *at heise, hale.* Sml. hindust. گهسانا, ġisjâ-nâ, *at drage, at slæbe.*

hispra, *at overdrive Reenlighed og Pyntelighed.* Sml. घस्, ġas, *at gjöre skjön* eller *glimrende.*

hissast, see feikn.

hít, f. *Svælg, en stor Pose.* Sml.? छिद्र, čidra, n. *en Hule, Fordybning.*

hita, see heit-r.

hitta, *at opspore, finde, træffe.* Sml. हि, hi (præs. hinoti), *at jage, indhente, naae;* sv. hinna, *at naae.*

hjú, see þjá.

hjufr, see hje.

hjugra eller **hjukra**, *at kjæle for En og saaledes lokke ham til sig;* hjuka, *at pleie omhyggeligen, behandle meget vel.* Sml. कुश्, kuś, *at omfavne, kysse;* got. kukjan, id. Sml. hug-r.

hjúp-r, m. *et vidt og stort Klædebon,* it. *Liigklæder;* hypja, f. *grovt og utæt vævet Töi;* veipa, id. Sml. गुप्, gup, *at bedække, skjule;* sp. chupa, *en Tröie.* Sml. vefa.

hixta, *at hikke.* Sml. हिक्क्, hikk, *at hikke;* hindust. هچكى, hićki, *Hikken;* beng. hikkâ, id.; eng. hiccup, id.; n. n. hikke.

hjör-r I., m. *Kaarde, Sværd.* Sml. ग़ीर, ġîra, m. *et Sværd,* ell. शिरि, śiri, m. id.; शरु, śaru, m. *et Vaaben;* ग़ीर्वि, ġîrvi, m. *en Öxe;* ग़र्व्, ġarvv, *at dræbe;* got. hairus, *et Sværd;* armen. ծար, dzar, *en Od;* սուր, sur, *et Sværd;* ags. heoru, id.; gr. ἄορ, id. Sml. korði, skarr.

hjör II., see hjar.

hjörð, see hirð.

hjört-r, see elg-r.

hlá, *at töe, oplöses, svinde hen;* hlana, id.; hland, n. *Urin;* (klár, n. *tyndt Liim*); hrina, f. *Luftens pludselige Forandring til et mildere Veir;* slagi, m. *Smelten;* sletting-r (for slegting-r), m. *sneeblandet Regn, Slud;* lin, n. *Töe.* Sml. ली, lî ell. ला, lâ,* *at smelte.*

* At lâ er en ældre Form af samme Betydning som lî, har Windischmann til Sankara p. 165 godtgjordt.

Digitized by Google

(neutr.); causat. लीनय॰, lînaj°, *at smelte* (act.); ल, la, m. *Smeltning;* र, ra, m. *Hede;* गल्, gal, *at flyde;* गलन, galana, n. *Smeltning;* hind. گلنا, gal-nâ, *at smelte, oplöses, svinde hen;* گلاو, galâu, *Opblödning;* beng. galan, *at smelte;* galâon, *at töe;* arm. հալել, haljel, *at smelte* (act.); ltt. lît, *at regne;* leet, *at gyde;* laistit, id., it. *væde;* russ. lítj, *at stöbe;* pol. lać, *at gyde;* gr. λᾶν, *at smelte;* got. linnan, *at blödgjöre;* eng. dial. lant, *Urin;* ags. hland, id.; n. d. line, *at töe;* lana, *at slappe, blödgjöre;* lêvêr, *Töeveir.* Sml. glóa, sladda.

hlað, 1. *en brolagt Plads, Gade.* Sml. pers. لاد, lâd, *en Muur, en Rad Stene i en Muur;* russ. kládj, *et Bræt over en Bæk;* 2. *Fryndser.* Sml. श्लथ, ślatha, adj. *lös, slap, löshængende.*

hlaða (hleð, hloð, hlaðin-n), *at bygge, opföre,* it. *at lade;* hlaði, *en Stak, en Dynge;* hlass (for hlads), n. *et Læs;* hlessa, *at læsse;* hlœða, *at opdynge.* Sml. hindust. لاد, lâd, *en Ladning, et Læs;* لادنا, lâd-nâ, *at lade;* arm. լադել, lad-jel, *at samle i Dynge;* russ. kládj, *en Ladning, et Læs;* slav. klasti (præs. kladu), *at sammendynge;* got. hlaþan, *at lade.*

hlak, *en Feil, Lyde;* lak-r ell. lakleg-r, adj. *daarlig, slet;* klikk-r, m. *en Klik, Plet;* hlekkjast, *at faae Lyde, være ussel.* Sml. लिङ्ग, linga, n. *en Plet, Klik;* कलङ्क, kalanka, m. id., it. *Vanære* (af लंकृ, laṅk, *at vanzires*); beng. kalanka, id.; pers. لاك, lâk, *svag, daarlig;* لكه, leke, *en Plet, Lyde;* georg. ლაქა, laka, *en Plet;* osset. laǵuz, adj. *slet, ond;* ltt. laǵa, *en Feil;* sp. lacra, id.; e. lack, *Mangel;* n. dial. klekk, *svag af Kræfter* (om Mennesker); klökk, *spæd, svag* (om Planter); lak, *svag, daarlig;* laak, id.; legna, *at begynde at raadne;* sv. elak, *svag;* ags. aglæc, id. Sml. lá IV., klæki, slak-r.

hlaka, see glóa.

hlakka, *at hovere, fryde sig overmaade.* Sml. श्लाघ्, ślâǵ, *at gjöre sig til,* it. *at prise, rose.*

hlamm-r, m. *Stöi, Larm;* hlömuðr, *Vinden* (poët.). Sml. कल्, kal, *at give Lyd;* कलकल, kalakala, m. *Larm, Tummel,* som i en stor Forsamling.

hland, see hlá.

hlass, see hlaða.

hlát-r, see hlæa.

hlaun, f. *en tyk Rumpe.* Sml. श्रोणि, śroṇi, f. *Hofte og Lænder;* zend. 𐬯𐬭𐬀𐬊𐬥𐬀, śraona, id.; arm. սրունք, srunk, id.; lat. clunis, id.; gr. χλόνις, *Rumpebeen;* χλόνιον, *Hofte.* Sml. lend.

hlaupa (hleyp, hljóp, hlaupin-n), *at löbe, rende;* Causativ hleypa, *at fremdrive, skynde afsted.* Sml. लेप्, lep, *at löbe;* beng. lâpan, id.; got. hlaupan ell. laupan, id.; skot. lep, id.; gr. χάλπη, *Trav;* hebr. חָלַף, ḱálap, *at fare forbi.* Bopp sml. क्रम्, kram, *at gaae.*

hlaut eller **laut**, n. *Blod af Offerdyr.* Sml. स्रु, śru, *at flyde,* hvoraf part. præs. स्रवत्, śravat; स्रुव, śruva, n. *et Offer;* lth. kraujas, *Blod;* russ. krov, id.; pol. krew', id.; lat. cruor, id. Sml. lá II.

hleif-r, see leif-r.

Digitized by Google

hlein, f. *den ene Stolpe i en Væverstol.* Sml. कीलः, kîla, m. *en Stolpe.*

hlekk-r, m. *et Lænke.* Sml. शृङ्खल, śṛnkala, m., f. og n. *et Lænke;* „af शृङ्ग, śṛnga, *et Horn*, som her siges at betyde *et Led af et Lænke*, og खल्, kal, *at forene.*" Wilson; skot. clek, *en Jernkrog, en Hanke.* Sml. hlikk-r.

hlekkjast, see hlak.

hlemm-r, see lōm.

hlemma, see lama.

hlenni, see slja-r.

hler, n. den nordiske *Havgud.* Sml. सल, sala, n. *Vand;* सलिल, salila, n. id.; hindust. هلورا, halorâ eller hilorâ, *en Bölge;* pers. لر, ler, *rindende Vand.*

hlera, *at lytte efter.* Sml. श्रु, śru, *at höre;* gr. κλύειν, id.; got. hlivan, id.; n. dial. lye, id. Sml. heyra, hlyða.

hlessa I., adj. *mat, træt.* Sml. श्लथ्, ślat, *at være svag, slap, lös.*

hlessa II., verb., see hlaða.

hlið I., *Port, Led;* lás, m. *Laas;* læsa, *at tillaase, lukke.* Sml. hind. کلی, killi, *en Nögle;* pers. کلید, kilîd, id.; georg. კლიტე, klite, *en Laas;* laz. قولا, qola, *en Nögle;* gr. κλεῖς, *en Nögle;* λίτη, *en Dör;* κληζειν, *at tillaase;* κλεῖθρον, *en Gitterdör*, n. n. *Grind;* mlat. cleta eller clida, id.; fr. claie, id.; lat. claudere, *at lukke;* clathri, *Gitter;* ags. hlid, *et Laag;* eng. lid, id.; hebr. כָּלָא, kálâ, *at lukke;* syr. ܟܠܝܐ, keljo, *en Slaae, Skaade.* Benfey — II, S. 289 — sml. ध्वृ, dvṛ, *at være krum.*

hlið II., f. *Side, Siden af et Bjerg eller en Höi, Fjeldlie;* laite, *den skraae Side* af et Bjerg eller en Strandbred. J. B. Cim; oldht. hlîta, id.; gr. κλιτύς, id. Herhen synes ogsaa λίταργος, *hurtig*, at henhöre, i det derved formeentlig betegnes en Hurtighed, liig Bevægelsen ned ad en Fjeldside. Saaledes faaer man en Basis for dette Ords Etymologie, som ifölge Benfey — I, 1. S. 104 — hidtil savnes; n. dial. leida, *at have en jævn Hælding* (om Marker og Fjelde). Sml. hall-r I.

hliðrun, f. *Dorskhed.* Sml.? hindust. گلیر, giljar, *doven, dorsk.* Sml. lat-r.

hlje, n. *Læe, Skygge, Ophör.* Causativ hlífa, *at beskjærme, skaane;* hlíf, f. *Beskjærmelse*, it. *et Skjold;* (hlinna eller hlynna, *at beskytte, ynde*). Sml. श्रय, śraja, m. *Tilflugt, Beskyttelse*, af श्रि, śri, *at tjene, hjælpe*, it. *at tye hen til*, eller लग्, lag, *at skjule;* gr. καλύπτειν, *at skjule;* χλίβανος, *Harnisk;* lat. clipeus, *et Skjold;* ltt. slêpt, *at skjule;* slav. kljev, *et Fæhuus;* koliba, *en Hytte;* skot. le, *Lye;* sv. lider, *et Skur.* F. Magnussen sml. hlúa (see glóa); n. dial. ljo, *et Dække;* ags. hleo eller hleow, *Læ, Tilflugt;* e. dial. leath, *Lye, Læe;* lew, et Sted, *hvor man er i Lye* for Vinden; got. hlija, m. *Telt, Hytte;* hleibjan, *at skaane;* oldht. clipu, *jeg hænger ud over.*

hlikk-r, m. *Böining, Krumning;* likkja, f. *en Böining, en Lökke.* Sml. लिङ्ग्, ling, *at böie;* hindust. هلکنا, hilak-nâ, *at dreie, vride;* skot. lickie, *en Böining, en Lökke;* svensk lynga, *Kreds, Ring;* lth. lenkti, *at böie;* russ. лука, *Böining.*

Digitized by Google

hlín ell. **lín**, f. *en hedensk Gudinde*, it. *en Træart*, uvist hvilken, maaskee = श्री, śrî, f. *Saral-Træet* (pinus longifolia), it. *Gudinden Lakśmi, Lykkens Gudinde.*

hljóða, *at lyde, give Lyd fra sig;* hljóð ell. ljóð, m. *Lyd;* hljóma, *at klinge;* hlunka, *at give Gjenlyd;* hlust, f. *et Öre;* hlýda, *at adlyde.* Sml. श्रु, śru, *at höre*, hvoraf part. præt. श्रुत, śruta, *hvad der höres, Lyd;* श्रोतस्, śrotas, n. *et Öre;* lat. cluere, *at omtales;* got. hliuþ, n. *Hörelse;* hljuma, id.; ljuþon, *at spille* (ψαλλειν); russ. slúśatj, *at höre paa, forhöre;* sluk, *Hörelse;* sljíśatj, *at höre;* ags. hlystan, *at höre;* eng. listen, id.; oldpreus. klausîton, *at bönhöre;* n. dial. ljöm, *Lyd, Skrald;* lye, *at give Lyd*, it. *at höre;* slaat, *en Melodie.* Sml. heyra, hlera.

hljóð-r, adj. *taus og noget bedrövet;* hljoðlegr, adj. *taus, sagtmodig.* Sml.? क्लीव्, klîv, *at være svag, frygtsom, beskeden*, ell. कल्ल्, kall, *at give en dump Lyd*, it. *at være stum;* ltt. klufs, *stille;* sp. callado, *taus.*

hljóta, see hlut-r, eller sml. ली, lî, *at faae, bekomme.*

hlóð, see glóa.

hloðyn, see hjól.

hlúa, see glóa.

hlumm-r, m. *Haandfanget paa en Aare;* lumma, f. *en stor og krum Haand.* Sml. लभ्, lab, *at faae, modtage* = gr. λαμβάνειν; hindust. لاما, lamk-ânâ, *at udstrække Hænderne for at tage Noget;* irsk lamh, *en Haand;* n. dial. lom, *Haandfanget paa en Aare.* Sml. lam.

hlunka, see hljóða.

hlunnar, m. pl. *runde Stokker*, hvorpaa man ruller Skibe eller Baade paa Land. Sml. लुठ, luṭ, *at rulle paa Jorden;* लुण्ठन, luṇṭana, n. *Rullen paa Jorden.*

hlust, see hljóða.

hlut-r eller **lut-r**, m. *Ting, Lod;* hluti, m. *Deel;* hljóta (hlýt, hlaut, hlotin-n), *at faae, bekomme;* hlutast (um), *at dele ved Lodkastning.* Sml.? लू, lû, *at afskjære* (hvoraf part. præt. लवित, lavita); got. hlauts, m. *en Deel;* gr. κλῆρος, *et Lod, en Deel;* fr. lot, id.

hlýða, *at adlyde*, it. *at lykkes*, see hljóða, eller sml.? श्री, śrî, *at tilfredsstille.*

hlýna, see glóa.

hlynna, see hlje, eller er Causat. af hlýna, saa at det egentl. betyder *at varme, fovere.*

hlýri, m. *en Kammerat*, slutter sig enten til hlyr (see glóa), eller til श्रि, śri, *at tjene, beskytte, tage sig af.*

hlæa ell. **hlæja** (hlæ, hló, hlegin-n), *at lee, glæde sig*, it. *glindse;* hlát-r, m. *Latter;* glý, *Glæde* (poët.), it. *Latter;* glotta, *at smile* eller *lee*, som En, der tænker paa Hævn; léttúð (for legtúð?), f. *Munterhed.* Sml. (गग्घ्, gagġ, *at lee;* घघ्, ġaġ, id.); hindust. كهلنا, kil-nâ, *at lee, at glæde sig;* got. hlahjan, *at lee;* gr. γελᾷν, id.; eng. laugh, id.; t. lachen, id. Sml. glað-r II., leika, lá IV.

hlœða, see hlaða.

hlœr, see glóa.

hlöð-r, *en Undertrykker.* Sml. क्रथ्, kraf eller श्रथ्, śraf, *at forurette.*

Digitized by Google

hlömuð-r, see hlamm-r.

hnakki, m. *Nakke*. Sml.? नह्, nah, *at binde, forene;* lat. nectere, id. (Forbindelse mellem Hoved og Krop); ags. hnecca, *Nakke*, (eller hindust. گنچ, ǵanć, *Hals*); oldht. ancha, *Nakke;* hnach, id.; ital. nuca, id. Benfey — I, 2. S. 182 — sml. maaskee rigtigere t. neigen; see hniga.

hnakk-r, m. *en Sadel*, synes beslægtet med नह्, nah, *at binde;* som det der bindes til Hestens Ryg.

hnall-r, m. *en Kjep;* hnellin-n, adj. *som gjerne slaaer*, it. *rund*. Sml. नल, nala, m. *et Rör* (arundo karka. Rox.)

hnapp-r I., see gnæfa.

hnapp-r II., see hneppa.

hnar, see snar.

hnask-r og **hnatin-n**, see nask-r.

hnatta, *at slaae Bold*, see hnuð-r, saafremt det ansees for Denominativ af hnött-r, eller sml. क्नथ्, knaf, eller श्नथ्, śnaf, *at slaae;* skot. nyte eller knyte, *at give et dygtigt Slag*. Sml. hnjóða.

hnauka, see hniga.

hnauk-r eller **hnúk-r**, m. *Bjergspidse*. Sml. नग, naga, m. *et Bjerg;* pers. نوك, nok, *Ende, Top, Spids*.

hnefi, m. *Næve;* see hneppa.

hneggja eller **gneggja**, *at vrinske*. Sml. ह्रेष्, heś eller ह्रेष्, hreś eller ह्लेष्, hleś, *at vrinske;* eng. neigh, id.; e. dial. nicker, id.; n. dial. braske, id.

hnegja, see hniga.

hneita, f. *en Qvinde* (poët.), see gná.

hneiti-r, *et Sværd* (poët.). Sml. क्नथ्, knaf, *at slaae, dræbe*.

hneixla, see hneysa.

hnellin-n, see hnall-r.

hneppa, *at böie, krumme sammen;* hnipr, n. *Legemets krumme Stilling;* hnefi, m. *Næve;* hneppi eller knippi, n. *et Bundt, Neeg, Knippe;* knípa, *at vride, snoe*. Sml.? न्युब्ज, njubǵa, adj. *kroget, böiet, krumrygget;* af नि, ni, præf. og उब्ज्, ubǵ, *at være ret;* got. hniupan, *at bryde;* e. dial. neif, *Næve;* lth. knîbti, *at knibe;* n. dial. neppa, *at knibe sammen;* knopanne, *Næverne*. Sml. hníga, gneip.

hnesla eller **nesla** eller **netla**, f. *Reb, Snor;* nöt-r, n. *Nælde*. Sml. नह्, nah, *at binde*. Det tydske Nessel og n. n. Nesle, *urtica urens*, har formeentligen faaet Navn deraf, at af denne Plante i ældre Tider jævnligen Garn blev spundet, Snorer tvundne og Töier vævede, nemlig det saakaldte Netteldug, t. Nesseltuch; ltt. og lth. nâtres, *Nælde, Nesle;* (ital. nastro, *et Baand*); ags. netele, *Nælde;* gr. κνίδη, id.; κνίζειν, *at pirre, volde Klöen og Brænden*.

hnettin-n, see hnuð-r.

hneysa eller **neisa**, f. *Skam, Vanære;* hneixla, *at give Forargelse*. Sml. नज्, naǵ, *at skamme sig;* n. dial. neksla, nekkja eller neisa, *at fornærme En, ærgre ved fornærmelige Hentydninger*.

hniðra, see nið II.

hnje eller **kné**, n. *Knæe*. Sml. जानु, ǵânu, m. *Knæe;* zend. śenu, id.; lat. genu, id.; gr. γόνυ, id.; γνύξ, adv. *med böiet Knæe;* got. kniu, *Knæe;* ags. cneow, id.; sp. hinojo, id.; n. dial. knett (γουνατ), kne, njo, id. Sml. hniga.

Digitized by Google

hníf-r, m. *Kniv.* Sml. क्ष्णु, kshṇu, *at hvæsse skjærpe.*

hníga (hníg, hneig eller hné, hnigin-n), *at synke ned, falde sagte,* it. *rinde, flyde;* hnigin-n, adj. *svækket, dræbt;* hnigna, *at tage af, svækkes;* hnegja (causat.), *at böie, bukke;* hnokin-n, adj. *krum, nedböiet;* hnokki, m. *en liden Krog;* hnykkja, *at krumböie;* hnauka, *at arbeide nedböiet.* Benfey — I, 2. S. 182 — mener, at नु, nu, *at hædre, ære,* opr. har betydet *at böie sig;* har han heri Ret, tör dette være Roden til vort hníga; gr. νεύ-ειν, lat. nu-ere i annuere, abnuere; t. neigen. Hans Mening vinder Bestyrkelse ved at sml. hindust. نونا, nau-nâ, *at böie;* نوان, nivân, *lav* (Grund); ags. hnigan, *at böie sig, bukke;* niowel eller niwel, *liggende paa Jorden,* pronus, it. *lav;* slov. nagniti, *at böie;* arab. ناح, nâha, *at være böiet;* sv. niga, *at neie;* slav. pri-nik-nuti, *at böie sig;* engl. nack, *Tilböielighed.*

hnikil-l, m. *et Nögle af Traad eller Garn,* it. *en Kugle.* Sml. (निघ, nigha, m. *en Cirkel, en Kugle*); नह्, nah, *at binde.*

hnikk-r, m. *et Skjelmstykke;* see grikk-r.

hnjoð-r, see nið II.

hnjóða (hnýð, hnauð, hnoðin-n), *at hamre paa Jern.* Sml.? नट्, naṭ, *at stöde, banke;* sv. nåda, *at klinke;* n. dial. nöde, id. Sml. hnatta.

hnjósa (hnýs, hnaus, hnosin-n), *at nyse* (om Qvæg). Sml. नास्, nâs, *at give Lyd, at snorke.*

hnjót-r, see hnúð-r.

hnip-r, see hneppa.

hnippa, *at stöde til;* nibbast, *at stanges.* Sml. नभ्, nabh, *at slaae, stöde;* क्नप्, knap, *at slaae.*

hniss, n. *Afsmag ved Maden;* knyk-r, m. *Stank.* Sml. क्नूय्, knûj, *at stinke;* slav. gnus, *Modbydelighed;* gniti, *at raadne;* russ. gnitj, id.; sgnivátj, id.; ngr. χνότος, *Stank* af raadent Kjöd; gr. κνίσσα, *Damp* og *Lugt af stegt Fidt* eller *Flesk;* lat. nidor, id.; n. dial. niss, *ubehagelig Lugt, Stank;* arab. خنز, khaniza, *at stinke.*

hnita, *at stöde sammen.* Sml. क्नथ्, knath, *at stöde;* ags. hnîtan, *at stöde.*

hnoð, n. *Hovedet af en Spiger.* Sml. hindust. گهوندي, ghundi, *en Knap;* gr. κνώδαξ, *en stor Jernnagle, Bolt.* Sml. hnjóða.

hnoða, f., see hnuð-r.

hnoða, verb., see gnúa.

hnokinn og **hnokki**, m., see hniga.

hnoss eller **noss**, f. ell. n. (?) *en kostbar Ting;* hnyssa, *at ynde;* it. *at pryde.* Sml.? नव, nava (nom. navas), m. *Priis, Roes,* af नू, nû, *at rose, prise;* अभिनु, abhinu, *at rose meget;* ags. nosle eller nostle, *et Hovedsmykke;* (pers. كنز, kenz, *en Skat;* eller sml. maaskee nist eller snot-r).

hnot, see hnúð-r.

hnota, see gnúa.

hnúa, see hnúð-r.

hnuðla, see gnúa.

hnúð-r eller **hnút-r**, m. *en Knude;* hnúta, f. *Led, Ledemod;* hnjót-r, m. *en Tue, en Höi;* hnoða, f. *et Garnnögle;* hnot, f. eller hnyt, n. eller nyt, f. *Hasselnöd;* hnúa, f. en *Knude, Pukkel;* hnettin-n,

Digitized by Google

rund, fast; **hnött-r** ell. **knött-r**, m. *en Kugle;* **hnatta**, *at slaae Bold;* **hnýta** eller **knýta**, *at knytte, binde;* **hnyðrast**, *at löbe sammen i Nopper* (om Uld). Alle disse Ord synes indbyrdes beslægtede og at kunne henföres til नह्, nah, *at binde;* hvoraf part. præt. नद्ध, naddha, for nahta. (Ellers ligger nær गण्डु, gaṇḍû, f. *en Knude, en Forbindelse;* hindust. گانٹھ, gânṭ, id.); russ. nitj, *en Traad;* eng. knot, id., *en Knude;* eng. dial. cnag, id.; lat. nodus, id.; ital. nocca, id.; fr. nouer, *at knytte;* ngr. κιγλα, *en Sadelgjord.*

hnúk-r, see hnaukr.

hnupla, *at smaastjæle, rapse.* Sml. ह्नु, hnu, *at stjæle;* hebr. גָּנַב, gánab, id. Sml. hneppa.

hnybba, *at stöde, stange;* hnyfil-l eller knyfil-l, m. *et lidet Horn,* it. *Forstavn;* hnyfa, *at udtömme et Horn.* Sml. नभ्, nabh, *at stöde;* skot. knab, *at slaae;* knyp, *et Slag;* nab, *at stöde, slaae;* eng. knubble, id.; n. dial. nyvla, *et lidet Horn.*

hnykkja, see hniga.

hnýsa, see ny-r eller njosna.

hnyssa, see hnoss.

hnýt, hnýta, see hnúð-r.

hnör-r eller **knör-r**, m. *et Handelsskib.* Sml. नु, nu, m. *en Baad;* hindust. نوارا, nivârâ, id.; ags. cnear, *et lidet Skib.* Sml. nói, nökkvi, naust, gnoð.

hnött-r, see hnuð-r.

hó-r, see há-r.

hóa, *at raabe.* Sml. उ, u eller कू, kû, *at give Lyd.*

hodd, see hödd.

hof I., n. *Maade, Maadehold, Middelvei;* hœfa, *at sömme sig, være anstændig,* it. *at træffe Maalet;* hœfa, f. *Ret.* Sml. शुभ्, śubh, *at være god, behagelig, skjön;* शुभ, śubha, adj. *god, skjön, rigtig;* pers. خوب, khob, *god, skjön;* n. dial. hôv, *Afpasselse, Maadehold.*

hof II., n. 1. *et Afgudstempel;* 2. *et stort Gjestebud;* 3. *en Fyrstes Hof.* De to förste Betydninger finde sin Forening i den Omstændighed, at Offermaaltiderne ved Afgudernes Templer vare Gjestebude; og med Hensyn dertil tör man maaskee sammenligne हव, hava, m. *et Offer, et Slagtoffer,* af हु, hu, *at offre, at dyrke Guderne ved Offere,* eller सावन, sâvana, *Offer;* zend. havana, id. (Den under Nr. 3 anförte Betydning kan vel ogsaa være udgaaet fra Begrebet om et Tempel, men her synes dog शुभ्, śubh, *at være skjön, glimrende,* at ligge vel saa nær; ligesom Betydn. Nr. 1 ogsaa let slutter sig dertil, især naar man betænker, at शुभा, śubhâ, betegner *en Samling af Guderne*).

hof-r, m. *Hestehov.* Sml. शफ, śapha, m. og n. *en Hov i Almindelighed;* gr. ὁπλή, *Hov, Kloe;* oldht. huof, *Hov;* pol. kopyto, id.; fr. sabot, id. Sml. hór I.

hóg-r, see hæg-r.

hóka eller **húka**, *at sidde paa Huk, at sidde krum;* hokra, *at böie sig, gaae krumböiet.* Sml. कुच्, kuć, *at være böiet;* hindust. اکرو, ukrû, *den Stilling, at sidde paa Hælene,* med Fodsaalerne paa Jorden; جھکنا, ǧuk-nâ, *at nedböies;* eng. dial. jook, *at böie sig hastigen ned i en hukende Stilling.* Sml. hauk-r II.

Digitized by Google

hol, n. *Huulhed;* hola, f. *Hule.* Sml. कूल, kûla, n. *en Brönd, Pöl;* hindust. كهول, ǩol, *Huulhed;* beng. ǩol, *et Hul;* armen. ղալ, qol, id.; pers. كولیدن, kûl-îden, *at grave;* gr. κοῖλος, *huul;* κύλα, *Öiehuulheden;* got. huls, *huul;* n. dial. kule, *en Hule;* hebr. חָל, ǩal, *at gjennembore.*

hól, n. *Roes, Selvroes;* hœla, *at rose.* Sml. शाल्, śâl, *at rose, at rose sig selv, gjöre sig til;* gr. κόλαξ, *en Smigrer;* slav. ǩvalá, *Roes;* russ. ǩvalitj, *at rose.* Sml. gœla.

hold, see hul.

hólk-r, m. *huult Rör;* hylki, n. *et lidet Kar.* Sml. खोलक, ǩolaka, m. *en Hjelm;* it. *et lidet Kar;* gr. κολεός, *en Skede, Balg;* ags. holc, *en Aare* (vena); n. dial. holk, *et Endebeslag;* f. Ex. paa et Knivskaft, et Svöbeskaft. Sml. hol.

hóll, m. *en Höi;* see hjól.

holl-r, adj. *huld, oprigtig;* hylla, *at hylde, tilkjendegive sin Yndest,* synes beslægtet med hall-r, *tilböielig*, q. v., især da det got. hilþan betyder baade *at hælde* og *at være huld;* ags. hyld, *Yndest,* hyldan, *at hælde.* Sml. derhos hindust. هلنا, hil-nâ, *at være fortrolig;* هلا ملا, hilâ milâ, *venlig.*

hólmi, m. *en Holm, en liden Öe.* Sml. कूल, kûla, n. *en Dynge, en Dæmning;* russ. ǩolm, *en Höi;* (lat. culmen, *en Top;* ital. colmo, *en Dynge, en Top*). Sml. hjól.

hólpa, see úlpa.

holt, n. *en tyk Skov.* Sml. हुल्, hul, *at skjule;* gr. ὕλη, *Skov.*

hon, pron., see han.

hóp, n. *et Tilflugtssted;* höfn, f. *Havn* (portus). Sml. गोपन, gopana, n. *Beskyttelse, Skjulen,* af गुप्, gup, *at skjule, beskytte;* russ. gávanj, *Havn;* skot. hope, *en Fordybning mellem to Höie*, it. *en Havn;* n. dial. kope, *en Fordybning.*

hopa, see opa.

hoppa, see hipp.

hóp-r, m. *en Hob, en Flok.* Sml. hindust. چهوپنا, čop-nâ, *at opfylde;* pers. کپره, ǩepve, *en Skare Mennesker;* russ. kopá, *en Hob;* skop, id.; lth. kaupas, *en Hob;* lat. copia, id.; t. haufen, id.; ltt. kôpa, *en liden Hob;* hebr. אֲגַף, ágáf, *en Hær;* n. d. kaapaa, *at vælte sammen.*

hór-r I., m. *en Hestehov.* Sml. खुर, ǩura, m. *en Hestehov;* hindust. كهر, ǩur, *en Hov, en Klove;* beng. ǩur, id. Sml. hóf-r.

hór-r II., m. *Hoer,* it. *en Hoerkarl;* hóra, f. *en Hore.* Sml. जार, ǵâra, m. *en Elsker,* it. *en Hoerkarl;* (hind. هركني, hurukni, *en Hore*); pers. یار, jâr, *en Ven, en Elsker;* russ. (popul.) kúrva, *en Hore;* got. hors, *Hoer;* arm. հարճ, harǵ, *en Concubine.*

hor III., see kar.

hora, *at udhungre;* horast, *at blive mager;* hara eller hjara, *at leve i Elendighed.* Sml. गुर्, gur ell. घूर्, ǵûr, *at blive gammel og affældig;* गॄ, ǵr̄, id.; hindust. خوار, ǩuâr, *ussel, elendig;* جهرنا eller جهورنا, ǵur-nâ eller ǵûr-nâ, *at hentæres* (af Sorg), *at svinde, vansmægte;* (beng. śâr, *at være svag*); russ. góre, *Elendighed;* n. d. skarva,

Digitized by Google

at leve et sygeligt Liv. Sml. hærast.

horfa, *at vende sig mod en* eller *anden Side;* hverfa (hverf, hvarf, horfin-n), *at dreie omkring;* herfa, f. *et Drog, En, som vender Ryggen til Fienden;* hörfa undan, *at vige tilbage, flygte;* hvarf, n. *pludselig Bortgang;* hvirfil-l, m. *Ring, Kreds, Hvirvel, Isse;* hvirfla, *at hvirvle.* Sml. ह्वृ, hvṛ, *at böie, gjöre kroget;* (hind. پهرنا, pir-nâ, *at dreie, hvirvle*); got. hvairban, *at vandre om;* lat. vertere, *at vende;* ltt. wêrpt, *at spinde;* wêrst, *at vende;* wêrtît, id.; welwe, *en Hvælving;* lat. orbis, *en Kreds;* hebr. חוּל, kûl, *at vende, dreie.* Sml. vellta.

horn I., n. *Horn;* hyrna, f. id., it. *Hage.* Sml. शृङ्ग, śṛnga, n. *et Horn,* it. *en Bjergtop;* beng. sṛnga, id.; zend. śru, id.; hindust. سرنك, sring, id.; lat. cornu, id.; hebr. קֶרֶן, qæræn, id.; got. haurn, id.

horn II., n. *et Hjörne, en Vraa.* Sml. कोण, koṇa, m. *et Hjörne;* beng. kona, id.; hindust. كون, kon, id.; slav. gran, id.; russ. granj, id.; fr. coin, id.; eng. corner, id.; sv. hörn, id.; n. d. hynne, honna, id.

horsk-r, see hraust-r.

hortug-r, adj. *trodsig i Ord, gjenstridig.* Sml. क्रुध्, krud, *at være vred,* (eller अर्त्तन, arttana, n. *Bebreidelse, Skjælden*); arab. حرد, harida, *at være vred;* armen. [Armenian], krov-il, id.

hosa, f. *Hose, Strömpe.* Sml. कोष, kośa, m. og n. *en Skede, en Balg;* hindust. كهوسا, kośa, *Skind, Hud;* (mosa, *Hose, Strömpe;* mosaband, *Hosebaand*); russ. kóǵa, *Skind, Hud, Skal;* cimb. hose, *Strömpe;* holl. kous, id.; t. hose, *Beenklæder.*

hoska, *at due, at være til Nytte;* hosk-r, adj. *brav, ædelmodig, forstandig, klog.* Sml.? जुष्, ǵuś, *at behage, at tjene,* eller सुख, suka, adj. *from, god, brav.* Sml.? hug-r.

hósta, *at hoste.* Sml. कास्, kâs, *at hoste;* beng. kâsan, id.; kuśan, id.; ltt. kâfêt, id.; pol. kaszel, *Hoste;* armen. [Armenian], kaz, id.; [Armenian], haz, id.

hót I., see haga.

hót II., see vett-r.

hóta, see hata, eller sml. ह्वे, hve, *at udæske, kappes med;* got. hvotjan, *at true.* Sml. hvat-r.

hraða, *at haste, skynde sig;* hratta, *at paaskynde, drive fremad.* Sml. र, ra, m. *Hurtighed;* रय, raja, m. id.; n. dial. ra, *hurtig;* holl. rad, id.; ags. hræð, id.; arab. كرد, karada, *at tilskynde, drive paa.*

hraflandi, m. *Nedfalden;* snió-hrafl, *nyfalden Snee, adspredt hist og her.* Sml. श्रव, śrava, m. *Dryppen,* af स्रु, śru, *at dryppe, flyde;* skot. ripple, *at smaaregne.*

hrafn, m. *en Ravn,* (ifölge Haldorsen = rapax, altsaa af hrifa); korp-r, m. id. Sml. श्रु, śru, *at höre;* causat. śrâvaj°, *at skrige;* men maaskee dog = कारव, kârava, m. *en Krage,* eller कुरव, kurava, *som har en hæslig Stemme;* armen. [Armenian], aqarav, *en Ravn;* lat. corvus, *en Ravn;* eng. raven, id.; oldht. hraban, id.; holl. raaf id.; hebr. עֹרֵב, 'oreb, id.; arab. غراب, ǵorâb, id.

hrafsi, see gripa.

Digitized by Google

hragla, *at smaaregne;* see rak II.

hrái I., m. *Raahed;* hrálika, *hudlöst Kjöd;* hrá-r, adj. *raa.* Sml. क्रव्य, kravja, n. *raat Kjöd;* hind. هرار, hirâr, *raa.* Grimm — Diphth. S. 224 — sml. क्रूर, krûra, *grusom, haard;* ags. hreaw, *raa.*

hrái II., *Söeinsecter;* hrájétinn, *förtæret af Söeinsecter,* hvilket tit hændes Legemer, som have ligget faa Dage i Söen. Sml. hindust. كڑ, kir, *en Orm;* كيڑا, kîrâ, id., it. *et Insect;* kirkaja, *ormstukken, fortæret af Insecter;* e. dial. caury, *ormstukken.*

hrak, n. *en Ting uden al Værdie.* Sml. वृच्, vṛć eller वृज्, vṛǵ, *at udelukke, skye, vrage;* (वराक, varâka, adj. *ringe, ussel, ureen*); afg. ورك, vrak, adj. *ödelagt, fordærvet;* gr. ῥάκος, *en Pjalt;* eng. rag, id.; e. dial. raik, *Feieskarn, Snavs, Ukrud;* ags. wracian, *at vrage;* woroht, *Afskye.*

hráki, m. *Spyt;* hrækja, *at spytte.* Sml. रिच्, rić, *at udtömme Ureenlighed;* fr. cracher, *at spytte;* e. dial. roke, *en Spytteklyse;* hebr. רק, roq, *Spyt;* æth. ወረቀ:, varaqa, *at spytte.* Sml. ræskja, rak II.

hramm-r, hrammsa, see gripa.

hrani, m. *en svadsig Person.* Sml. श्रावण, śrâvaṇa, n. *Opfordring til at blive hört;* श्रावणीय, śrâvaṇîja, *som bör gives Anledning til at blive hört.*

hranna, *at bölge, at löbe over med Bölger;* hrönn, f. *Bölge,* it. *Pladsregn.* Sml. गृ, gṛ, *at væde, at stænke,* hvoraf गरण, garaṇa, n. *Væden;* ags. härn, *en Bölge.* Sml. rak II.

hrapa, *at skynde sig, haste;* rápa, *at löbe idelig fra et Sted til et andet.* Sml. रभ्, rabh, *at skynde sig;* beng. rabhas, *Hast, Hurtighed.* Om Sammenl. med क्षप्, kśap, see S. 28.

hrasa ell. **rasa,** *at snuble, falde.* Sml. भ्रश्, bhraś, *at falde ned;* pers. هراش, herâś, *Fald;* hebr. קָרַס, qáras, *at falde ned.*

hrat, n. *Stene i Bær.* Sml. गरठ, ǵaraṭa, adj. *haard.* Sml. grjót.

hrata eller **rata,** *at snuble, stöde sig;* it. *at falde, styrte ned.* Sml.? रध्, radh, *at stöde,* eller भ्रश्, bhraś, *at falde.*

hratta, see hraða.

hraufa, *at splitte ad, skille ad.* Sml. लुप्, lup, *at skille ad, afskjære.* Sml. rauf.

hrauk-r, m. *en Stak, en Dynge;* hrúga eller hrúka, id.; hrúga, *at opdynge;* hreykja, id.; reysar, pl. *en Steenurd.* Sml. राशि, râśi, m. *en Dynge, en Hob;* ags. hreák, id.; eng. rick, id.; eng. dial. ruck, id.; skot. rowk, id.; got. rikan, *at opdynge;* n. dial. rauk, *en Hob Kornbaand;* rös eller rois, *en Steendynge;* raake, *Topmaal;* kröys, *en liden Kornstak paa Ageren.* Sml. kru, reisi.

hraun I., see hrum-r.

hraun II., *en Hjelm* (poët.). Sml. रुन्धत्, rundhat, *hindrende, modstaaende,* af रुध्, rudh, *at hindre, standse.*

hraungl, n. *Larm, Stöi.* Sml. रवण, ravaṇa, adj. *lydende, lydelig,* af रु, ru, *at give Lyd.*

hraungla, *at bygge af utilhugne Stene saa slet, at det vil falde ned;* hraunglast, *at staae for Fald, at være nær ved at falde.* Sml.? भ्रंश्, bhraṅś, *at falde ned.* Sml. rof II.

Digitized by Google

hraust-r, adj. *stærk, rask, sund;* hress, adj. *sund, frisk, fyrig, modig;* hreysti, f. *Styrke, Tapperhed;* horsk-r, adj. *rask, tapper, klog.* Sml. श्रेयस्, śrejas, adj. *ypperlig, fortrinlig;* श्रेष्ठ, śreśṭa, superl. *bedst, fortrinligst;* श्रैष्ठ्य, śrajśṭja, n. *Overlegenhed;* zend. śraesta, *fuldkommen, ypperlig;* eng. dial. crask, *feed, munter, lystig;* n. dial. raust, *god, ædel, höihjertet.*

hreði, see hrið.

hreðjar, see karl I.

hregg, see rak.

hreið-r, m. *et Fuglerede.* Sml. श्रय, śraja, m. *et Tilflugtssted, Beskyttelse,* af श्रि, śri, *at tjene, gjöre Gavn;* gr. καλιά, *et Rede.*

hreifi, m. *en Haand;* geiri, m. id. (poët.); hreyfa, *at beröre,* see gripa, eller sml. करभ, karaba, m. *Metacarpus* eller Haanden mellem Haandleddet og Fingrenes Begyndelse; कर, kara, m. *Haanden;* हरण, harana, id. (af हृ, hṛ, *at tage*); gr. χείρ, id.; n. dial. röyva, *at beröre.*

hreif-r, adj. *munter, i godt Lune.* Sml. श्री, śrî, *at tilfredsstille, behage;* श्रीमत्, śrîmat, adj. *lykkelig.*

hreima, *at give Lyd fra sig.* Sml. री, rî, *at hyle som et vildt Dyr;* ags. hreám, *et Skrig.* Sml. hrina.

hrein-n I., m. *et Reensdyr.* Sml. हरिण, harina, m. *en Hjort;* ags. hranas, *Reensdyr.*

hrein-n II., adj. *reen.* Sml. रिच्, rić (præs. rinakti), *at rense;* skot. reenge, id.; fr. rincer, *at skylle.*

hreisi-kött-r, m. *en Hermelin* (mustela nivea). Sml. hindust. راسو, râsu, *en Hermelin* (viverra Mungo); n. dial. röskat, *en Hermelin,* som har Tilhold i Steendynger (reisi = n. dial. rös).

hreist-r, m. *Skjæl* (sqvama); reist-r, m. id. Sml. beng. kâṛi, *Skjæl;* n. dial. rist, id.

hreita og **hreiti,** see greiða.

hrekja, *at forjage, fordrive;* hrökka (præs. hrökkvi), id.; reka (rek, rak, rekin-n), id., it. *at hævne;* ræki, f. *Hævn;* rek, n. *Vrag;* hrökka (præs. hrökk), *at vige hastigt tilbage;* ræk-r, adj. *forkastelig, fredlös, landflygtig.* Sml. ह्वृ, hvṛ, *at böie, gjöre krum;* eller वर्ग्य, vargǵja, adj. *som bör skyes, udelukkes,* af वृज्, vṛǵ, *at udelukke, at skye, vrage, miste;* got. vrikan, *at forfölge;* olddansk vrækæ, *at forjage;* sv. vräka, id.; n. d. reka, id.; oldht. rehhan eller wrehhan, *at hævne;* wreh, *landflygtig;* hebr. גָּרַשׁ, gáraś, *at forjage.* Sml. hrak, varg-r.

hrekk-r, see grikk-r.

hrella, *at bedröve.* Sml. क्रद्, krad, *at sörge, være bedrövet.*

hremma, hremsa, see gripa.

hreppa, *at faae,* maa enten henföres til gripa, q. v., eller til लभ्, lab = λαμβάνειν, *at faae, erholde;* slov. loviti, *at fange.*

hrer, see hræ.

hress, adj., see hraust-r.

hret, n. eller **hríð,** f. *Uveir, Snefog, Pladsregn.* Sml. री, rî, *at dryppe, falde, strömme;* रीति, rîti; f. *Dryppen, Strömmen.*

hreyfa, see hreifi.

hreykja, see hrauk-r.

hreym-r, see hrym-r.

hreysti, see hraust-r.

hreyta, see greiða.

hrjá, *at sönderrive, slide istykker*, it. *bedröve, besvære*. Sml. ह्नृ, hṛ, *at ödelægge*, eller रिह्, rih, *at beskadige;* शॄ, śṝ, *at sönderrive*.

hrið I. ell. **hreði**, *en Oxe*. Sml. georg. ჰარი, hari, id. Sml. gráð.

hríð II., f. *Uveir*, see hret.

hríð III. = ríð, *en Tid*. Sml. ऋतु, ṛtu, m. *en Aarstid, Maaned;* skot. raith, *et Fjerdingaar;* arm. երթ, jert, *Gang, Löb*.

hrífa, hrifsa, see gripa.

hrigla, f. *Rallen af Trangbrystighed* (hos den Döende). Sml. hindust. گرگرانا, gargarânâ, *at ralle;* eng. gargle, id. Sml. kverk.

hrikta, *at knarke*. Sml. hindust. کڑک, karak, *Knarken, Bragen;* eng. crack, crash, *at knarke, brage*.

hrím, n. *Riim, Riimfrost*, it. *Sod;* rjómi, m. *Flöde;* krim, n. *Voer* (i Öiekrogene), *Materie*. Sml.? श्रय, śraja, m. *et Dække;* शर, śara, m. *det Överste eller Flöden paa Melk;* hindust. ريم, rîm, *Voer, Materie, Værk;* arab. روام, ruâm, *Spyt*. Grundbetydningen synes at være Noget, som sætter sig paa Overfladen; fr. crème, *Flöde;* e. cream, id.; ags. ream, id.; hrym, *Sod;* eng. dial. reme, *Sliim i Halsen;* ltt. farma, *Riimfrost;* lth. szárma, id.; t. reif, *Riim;* rahm, *Flöde;* n. d. römme, id.; krymta, *römme sig, rense Struben for Sliim;* holl. room, *Flöde*. Sml. grum-r.

hrina I., f., see hlá.

hrína II., *at skrige, skraale;* skrikja, *at qviddre*, it. *at skrige;* skræk-r, m. *Skrig*. Sml. गृज्, gṛǵ, *at skrige, bröle;* गॄ, gṝ, *at skrige höit;* russ. krík, *Skrig;* sklíkatj, *skrige;* krićatj, id.; fr. crier, id.; écrier, id.; ags. rynan, id.; eng. cry, id.; e. dial. ascry, id.; skot. quhryne, id.; holl. krijten, id.; krijsch, *Skrig;* sv. skri, id.; slov. krićáti, *at skrige;* krikati, *at juble*. Det beslægtede oldht. scrirumes, *vi raabte*, henföres af Bopp — v. Gr. S. 124 — til श्रु, śru, *at höre;* n. d. rina eller prina, *at skrige höit;* skria, id.

hrinda (hrind, hratt, hrundit), *at stöde, kaste*. Sml. रध्, rad, *at stöde;* causat. randaj°, id.

hring-r eller **kring-r**, m. *en Ring, en Kreds, en Fingerring;* hringa, *omringe;* kringja, id.; kringla, f. *en Kreds*. Sml. ह्वृ, hvṛ, *at böie, krumme;* कृत्, kṛt (præs. kṛnati), *at omgive, omringe;* (eller maaskee शृङ्खल, śṛnkala, m., f. og n. *et Belte eller Kjæde om en Mands Liv*, = lat. cingulum, af cingere = ældre clingere, if. Festus); russ. krínka, *en Melkeringe;* krúg, *en Kreds;* pol. krong, id.; ltt. rinkis, *en Kreds;* (holl. singel, *en Buggjord;* fr. sangle, id.); ngr. κρίκος, *en Ring;* syr. ܟܪܟ, kerak, *at omringe*.

hrjóða (hrýð, hrauð, hroðin-n), *at tömme, rydde;* rjoðr, n. *et opryddet eller aabent Sted i Skoven*, en Mark; rudd-r, *opryddet, udtömt;* (hroði, m. *Skarn, Uhumskhed;* rust, f. *Gruus*); hrýðja, *at harke, römme sig;* hryðja eller ruða, f. *Snue, Kathar, Flod*, it. *Havets Brænding mod Stranden*. Sml.? रिच्, rić, *at udtömme Ureenlighed;* रेचक, rećaka, m. *et Purgativ, Laxativ*, it. *Middel mod Forkjölelse;* रेचित, rećita, adj. *renset*,

Digitized by Google

tömt, ryddet; स्रु, śru, *at flyde;* zend. [zend script], rud, *at flyde.* Yaçna, not. p. XXXIII; oldht. riutjan, *at rydde.* Sml. ræksn.

hrjón, n. *Ruhed, Skrumpenhed;* hrjóstr, n. *et ujævnt og ufrugtbart Sted;* hrjostug-orð, *knudrede Ord, stræng haard Tale;* hrúfa, f. *Ruhed, Hvashed,* it. *Skorpe;* hrjuf-r, adj. *skabbet.* Sml. रूक्ष, rûkśa, adj. *ru, skrumpen, ujævn, knudret,* it. *haard, stræng, umild;* skot. roch, *ru, knudret;* ltt. rûkts, *bitter, skarp;* ital. rozzo, *raa, grov;* ags. hreof, *skrumpen.*

hrjóta I., see hrum-r.

hrjóta II., *at snorke;* hrotur, f. pl. *Snorken.* Sml. hind. گهرنا, gurnânâ, *at snorke.*

hrjótr, see greiða.

hrip, n. *Hastværksarbeide, som ei duer stort.* Sml.? रिप्र, ripra, adj. *ringe, slet.*

hrís, n. *Riis, Krat,* saadanne Buske, som ei have enkelt Stamme, men strax ved Roden dele sig i flere tynde Grene. Sml. risa eller maaskee रिष्, riś, *at skille ad.* Betydningerne slutte sig da til hinanden, som grein til sammes Rod, som hebr. קָצִיר, qâzîr, *Green,* til קָצַר, qâzar, *at skille fra,* סְעִיף, se'îp, *en Green,* af סעף, s'a'ap, *at dele;* slav. rasl, *en Green, Qvist.*

hrista, *at ryste* (act.). Sml. रेज्, reǵ, *at ryste* (neutr.); causat. *at ryste* (act.); arab. رعص, ra'asa, *at ryste;* osset. rijzyn, *at ryste* (neutr.), *bæve;* ltt. krêst, *at ryste;* oldsachs. hrisjan, *at bæve;* got. hrisjan, *at ryste.*

hrjuf-r I., see gljupna.

hrjuf-r II., see hrjón.

hroði, see hrjóða eller gor.

hróð-r, m. *Roes, Berömmelse,* it. *et Digt;* hrósa, *at rose;* hróðug-r, adj. *storagtig, brautende;* hræsna, *at hykle, smigre.* Sml. स्रु, śru, *at höre,* it. *at blive berömt;* श्रवस्, śravas, *Berömmelse.* Lassen, Anth. s. p. 136; gr. κλέος, id.; oldht. hruod, *Berömmelse;* skot. ruise, *Pralerie,* it. *Roes.* Sjögren, osset. Stud. S. 596, sml. रूष्, rûś, *at pryde, pynte.* Sml. lofa.

hróf I., n. *et Skibsstade;* ræf, n. *et Tag;* rjáf-r, m. id.; róf, n. *et Skur til Baade.* Sml. रोपण, ropaṇa, n. *den Handling at lægge noget over, ovenpaa;* रोपित, ropita, *lagt ovenpaa,* af रुह्, ruh, *at reise sig, hæve sig;* Causat. ropaj°; hindust. روپنا, rop-nâ, *at beskytte;* gr. κορυφή, *Isse, Top;* ags. hróf, *et Tag;* eng. roof, id.; slav. krov, *et Tag;* got. hrot, n. *et Tag, en Bygning;* holl. luif, *Halvtag;* skot. crufe, *en Hytte, en Stie;* n. dial. rove, id.; rot, *den indvendige Side af Taget.*

hróf II., *Hanens Kam.* Sml.? रवण, ravaṇa, adj. *skjælvende, rystende.*

hrofa, see rof II.

hrofna ell. **rofna**, *at skilles ad, revne.* Sml. रोप, ropa, n. *en Spalte, Revne.* Sml. rof II., rauf.

hrogn, n. pl. *Fiskerogn;* hrygna, f. *en Hunfisk* (som lægger Rogn). Sml. रोहण, rohaṇa, n. *den mandlige Sæd;* eng. roe, *Fiskerogn;* skot. raun, id.

hrói, m. *en Kjæmpe, en Konge.* Sml. राज्, râǵ, m. *en Konge,* af राज्, râǵ eller भ्राज्, bràǵ, *at glimre;* hindust. راى, râi, *en Konge;* lat.

Digitized by Google

rex, id.; fr. roi, id.; gr. κρέων, id. Sml. regin.

hrók-r, m. *en stor, stærk Mand;* rygr, f. *et rigt ugift Fruentimmer.* Sml.? राख्, râk, *at være duelig, dygtig;* रुक, ruka, m. *en höimodig Mand;* n. d. rugg, *en stor og fyldig Karl.*

hrolf-r, adj. *mægtig, som har uindskrænket Myndighed;* hrolla, *at gyse, skjælve;* hrylla, id.; hryllilegr, *fæl, rædsom.* Sml. कराल, karâla, adj. *stor, höi, frygtelig, rædsom;* slav. kralj, *en Konge;* russ. korólj, id.

hrópa, 1. *at forhaane;* 2. *at raabe* (kan næppe paavises i gamle Skrifter i denne Betydning). Sml. रु, ru, *at give Lyd, at tale,* eller श्रु, śru, *at höre;* caus. śravaj°, *at give Lyd, at fortælle;* got. hrópjan, *at raabe.* Sml. rom-r.

hrósa, see hróð-r.

hross eller **hors,** n. *en Hoppe* (bruges ogsaa om Heste i Almindelighed); hryssa, f. ell. hryssi, n. *en Hoppe.* Sml. अरुष, aruśa, m. *en Hest;* अरुषा, aruśâ eller अरुषी, aruśî, f. *en Hoppe;* ell. maaskee ह्रेष्, hreś, *at vrinske;* (खरु, karu, m. *en Hest*); i en indisk Almue-Dialect er rasura *en Hest* — Elliot, p. 208; oldpreus. russas, *en Hest;* eng. horse, id.; t. ross, id.; slav. kljusja, id.; fr. rosse, *en Skindmær;* sp. rocin, rocinante, id.

hrot, n. *en liden Skare;* kradak, n. *Vrimmel, Mængde.* Sml. hindust. گرو, gurô, *en Skare;* eng. crew, *Skibsmandskab.* Sml. krú.

hrót, n. *Stormvind* (poët). Sml. रुत, ruta, n. *Skrig, Larm.*

hrota, f. *et meget gammelt og ufrugtbart Kreatur.* Sml. जरत्, ǵarat, adj. *gammel, affældig;* जरती, ǵaratî, f. *en gammel Qvinde.*

hrotti, m. *et Sværd.* Sml. श्रथ्, śrat ell. क्रथ्, kraf, *at skade, at dræbe.*

hrotur, see hrjóta II.

hrúð-r, m. *Ro eller Skorpe paa Saar.* Sml. वृ, vṛ, *at bedække;* n. d. rur eller ru, *Skurv, Ro paa Saar.*

hrúfa, see hrjón.

hrufla, see rifa.

hrúga I., f. *en Jætteqvinde.* Sml. रूक्ष, rûkśa, adj. *raa, vild, barsk;* beng. rûkja, id.; eng. rough, id.

hrúga II., see hrauk-r.

hrukka, *at rynke, sætte Rynker eller Folder;* rögg, f. *en Fold paa Klæder;* rikkja, *at rynke;* skrukka, f. *en rynket Kjerling.* Sml. रुग्न, rugna, *böiet, kroget, brudt,* af रुज्, ruǵ, *at böie, bryde;* lat. ruga, *en Rynke;* arab. كرش, kariśa, *at være rynket;* lth. raukti, *at rynke, folde;* russ. korćitj, *at sammenkrympe;* ltt. krôka, *en Fold* eller *Rynke;* krunka, id.; runkas, id.; rukt, *at indskrumpe, krympe;* holl. kreuk, *Rynke;* sv. skrynka, *en Rynke, Fold;* n. dial. skrekka, *at krybe sammen, indtörres;* eng. dial. ruge, *en Fold, Rynke.* Sml. korpa.

hrum-r, adj. *skröbelig, svag;* hrun, n. *Fald, Undergang;* hrynja, *at falde ned;* hraun, n. *Lava, en forbrændt Klippestrækning;* hrjóta (hrýt, hraut, hrotin-n), *at falde af.* Sml. जर्ण, ǵarṇa, adj. *gammel, forfalden,* af जॄ, ǵṝ (præs. ǵṛnâti), *at blive gammel, at forfalde;* hindust. گرنا, gir-nâ, *at falde;* lat. ru-ere, id.; ltt. graut, *at styrte sammen;* n. d. rune, *Nedstyrtning.* Sml. rof II.

Digitized by Google

hrund, f. *en Qvinde* (poët.). Sml.? hindust. جروا, ǵurûa, *en Qvinde;* گهرني, ǵarni, *en Hustrue;* رنڈي, randî, *en Qvinde*. I Norge er Gro og Randi ofte forekommende Qvindenavne.

hrút-r, m. *en Vædder;* hrýtja, *at bespringe* (et Faar). Sml. रत, rata, n. *kjödelig Omgang;* hindust. رتانا, ratâ-nâ, *at være i Brunst, at være liderlig;* eng. rut, id.; ltt. rûte, *Brunsttid;* pol. ruja, id.; schweiz. rüden, *at være i Brunst*.

hrýðja, see hrjóða.

hryggja, *at bedröve*. Sml.? भ्रेष्, ƀreś, *at frygte;* ह्रीका, hrîkâ, *Frygt, Ængstelighed*, af ह्री, hrî, *at skamme sig;* pers. هر, hyr, *Frygt;* هروكيدن, hyrûk-îden, *at frygte;* hindust. رونا, rônâ, *at være bedrövet;* ags. hreowan, *at være bekymret, angre;* slav. groza, φρίκη, *Rædsel;* n. d. rygd, *Rædsel, Gru*. Grimm — Diphth. S. 205-6 — formener, at Ordet kunde være beslægtet med hrygg-r, ligesom iðrast med iðr, σπλαγχνίζεσθαι med σπλαγχνα. Sml. hrædd-r.

hrygg-r, m. *Ryg*. Sml. (रुग्ण, rugna, *böiet, kroget*, af रुज्, ruǵ, *at böie*); armen. կռակ, grag, *Ryg;* gr. ῥάχις, id.; ags. hrygc, *Ryg;* e. dial. rig, rugge, *Ryg;* oldht. hrucki, id.

hrylla, see hroll-r.

hrygna, see hrogn.

hrym-r ell. **hreym-r**, *Ild*. Sml.? घर्म्म, ǵarmma, m. *Hede, Varme*. Sml. varm-r.

hrynja, see hrum-r.

hryssa, see hross.

hræ, n. *et Aadsel;* hrer, hrör, n. *et sönderrevet Lig;* hrörna, *at forslides, svækkes, forværres*. Sml.? शरीर, śarîra, n. *Legemet*, ifölge ind. Lexicogr. af शॄ, śṝ, *at beskadige;* eller क्रव्य, kravja, n. *raat Kjöd;* क्रव्याद्, kravjâd, *kjödædende* = hræ-dyr, *kjödædende Dyr;* gr. κρέας, *Kjöd*. (Til Sammenligning synes ogsaa ज़ॄ, ǵṝ, *at ældes, forfalde*, at passe); got. hraiv, *et Lig;* ags. hræv, id.

hrædd-r, adj. *frygtsom, ræd*. Sml. भ्री, ƀrî, *at frygte*. Sml. hryggja.

hrækja, see hráki.

hrœra, *at bevæge, röre;* krabla, *at röre ved;* kræla eller krjála, *at bevæge sig lidt*. Sml.? रु, ru, *at gaae, bevæge sig;* स्रु, śru, id.; got. reiran, *at zittre, bæve;* oldht. hruorjan, *at röre ved, bevæge;* ags. hreran, id.; arm. հրել, hrjel, *at ryste, bevæge*.

hrœsna, see hróð-r.

hrökka, see hrekja.

hrönn, see hranna.

hrör, **hrörna**, see hræ.

húð, f. *Hud, Skind;* hýði, n. id., it. *Dyrehule;* heðin-n, m. *en Kappe* — Havamál 73 —; Sml. खुड्, ƙuḍ, *at bedække*, eller गुह्, guh, *at bedække, som med Klæder;* gr. κύτος, *Hud;* oldht. hût, id.; ags. hyd, id.; eng. cod, *Skal*. Sml. há I.

húða, *at glatte, polere*. Sml. hindust. گهوت, ǵot, *Politur*. Ordet staaer maaskee dog i Forbindelse med húð, thi Fiskeskind bruges til at polere med.

húf-r eller **úf-r**, m. *et Skib* (poët.). Sml. कूप, kûpa, m. *en Udhuling;* hindust. كهوپ, ƙop, *en Kjælder;* arab. جوف, ǵauf, *Mave, en Tings indre Huulhed;* armen. գուբ, qup,

Digitized by Google

en Grube, *Hule;* slov. kopáti, *at grave;* lat. cupa, *en Viintönde;* osset. gubyn, *en Mave, Bug;* ags cyf, *en Tönde;* eng. dial. cofe, *en Hule; en Kjælder;* hooper, *en Bödker;* fr. goufre, *et Svælg;* t. kufe, *en Tönde;* hebr. יֶקֶב, jæqæb, *en Hule* eller *et Kar*, hvori Mosten samles fra Viinpressen (ὑπολήνιον); n. dial. kôp, *en liden rund Dal*, *en Huulning*, omgiven af Bakker; kupa, *en udhulet Blok.*

húfa, f. *Hue.* Sml. गुप्, gup, *at skjule*, *bedække*, eller maaskee rettere, formedelst Accenten over ú, गुह्, guh, *at bedække;* ital. cuffia, *Hue;* sv. hufva, id.; ḥuf, *Bedækning.* Sml. kápa.

hug-r, m. *Sjæl*, *Sind* (i Sammensætninger ofte hog-); hugð eller hugða, f. *Bryst*, *Hjerte*, it. *Kjærlighed, Velvilje;* huga, *at betænke*, it. *sörge for;* hugga, *at tröste;* hugnast, *at gjöre En Tjenester;* hugsa, *at tænke, overveie;* hyggja, *holde for*, *mene;* hygginn, adj. *klog;* hygla, *at behandle En kjælent eller særdeles lemfældigt;* hœgja, *at formilde*, *lindre.* Alle disse Ord synes beslægtede indbyrdes og med उशी, uśî, f. *Önske*, *Attraae*, af वश्, vaś, *at önske;* zend. [illegible], uśa (pehlvi hośa), *Villie* — Yaçna I. p. 402, 416 —; pers. هوش, hûś, *Sind*, *Sjæl;* hindust. هوش, hûś, *Omhue*, *Opmærksomhed*, *Tjenstfærdighed;* armen. հոգի, hoqi, *Sjæl*, *Aand;* հոգս, hoqs, *Omhue*, *Tjenstfærdighed;* ags. hyge, *Sind*, *Tanke;* got. hugs, *Sind;* oldht. hugu og hugi, id.; eng. dial. cue, *Sindsstemning.* Sml. hœg-r.

hugin, en af Odins inspirerende Ravne, kommer af foregaaende, og betegner Tanken. Sml. munin.

húka, see hóka.

hul, n. *et Dække;* it. *Dunkelhed:* hylja, *at skjule, dölge;* hulstr, n. *Futteral*, *Hylster;* hæli, n. *Skjul*, *Tilflugtssted;* hold, n. *Kjöd* (Benenes Bedækning); (kult, n. *et Sængetæppe*). Sml. हुल्, hul, *at skjule*, *bedække;* pers. كول, kûle, *et Skjulested;* got. huljan, *at skjule;* eng. hul, *Skal*, *Hylster;* quilt, *en Madrasse;* pol. chylić, *at skjule.*

húm, n. *Tusmörke*, it. *Havet* (poët.); húm-r, m. id.; hýma, *at være tvivlraadig*, *dösig.* Sml. धूम, d'ûma, m. *Rög;* धूमिका, d'ûmikâ, f. *Taage;* beng. d'ûmlâ, *tusmörk;* gr. θυμίαμα, *Rögelse;* skot. humin, *Tusmörke.* Sml. dumba, þám.

humma, *at tilkjendegive Misfornöielse ved Mumlen.* Sml. ऊम, ûma, en Interjection, betegnende *Misfornöielse*, *Bebreidelse*, *Vrede.*

hún-n I., m. *Knap paa en Stok.* Sml. शून, śûna, *opsvulmet;* सून, sûna, *havende Knop* (om en Blomst).

hún-n II., m. *en Björneunge.* Sml. सूनु, sûnu, m. *en Sön*, af सू, sû, *at föde.*

hunáng, n. *Honning.* Dette er det eneste Ord med Endelsen áng, der hidtil ikke er bleven erkjendt for at være sammensat, men, som det synes, blot fordi man ei har kunnet angive dets Dele. Jeg er derfor meget tilböielig til at antage, at dette, som de övrige, saasom harðáng-r, lettáng-r, mundáng-r, er sammensat, og skal forsöge at gjöre det sandsynligt. I flere Sprog har Honningen

Digitized by Google

ikke noget enkelt særegent Navn, men deler Benævnelsen med andre söde, klæbrige Safter, som Syrup og deslige. Saaledes i det hebr. דְּבַשׁ, hvorfor den egentl. Honning i det nye Testamente kaldes μέλι ἄγριον, oversat i Almindelighed: *vild Honning*, i Modsætning af selvtillavet Honning eller Syrup. Saaledes bruges det persiske انگبین, engebîn, om *Honning*, men, med foran tilsat تر, ter, betegner det *Manna*. Dette ter formener jeg er en Overgang og Forkortelse af Sanskrit तरु, taru, *et Træ*,* og at terengebîn altsaa betegner Træ-Södsaft, d. e. den söde Saft, som i Form af Korn falder af Træerne. Paa samme Maade tænker jeg mig Endelsen áng i hunáng at være en Betegnelse af den *söde Vædske*, forkortet af engebîn ell. angubîn, og at hun maa være en for övrigt forældet Benævnelse for *en Bie*, hvis Spor synes at gjenkjendes saavel i घुण्ड, ǵuṇḍa, m. *en stor sort Bie*, og det hindust. بهونرا, ƀounrâ, der ifölge Taylor betyder *en stor Bie*, forelsket i Lotusplanten, som i det oldht. humbal, *en Bie*, *Humle*. Saaledes bliver hunáng *den af Bierne samlede söde Vædske*. Det t. honig er contraheret; thi oldht. har baade honag og honang.

hund-r, m., *en Hund;* kovan eller kofan, m. *en Skjödehund*. Sml. श्वन्, ṡvan eller शुन, ṡuna, m. *en Hund;* शुनी, ṡunì, f. *en Tispe;* beng. ṡun, id.; hindust. كتا, kuttâ, *en Hund;* arm. շուն, ṡun, id.; gr. κύων, gen. κύν-ος; lat. canis; russ. kobélj, id.; sobáka, id.; súka, *en Tispe;* oldht. susun, *store Hunde*. Graff VI, 282; ltt. kunna, *en Tispe;* funs, *en Hund;* got. hunds, id.

* Man finder det i Oldhöitydsk under Formen tar eller ter i Enden af mange Træers Navne, f. Ex. holun-tar, wechal-tar. recol-ter o. s. v.

hundrað, num. *hundrede*. Sml. शत, ṡata, *hundrede;* hvoraf ved Indskydelse af en Nasal er dannet saavel det lat. centum, f. cent, som det oldht. hunt, det got. og ags. hund, hvilken Form ogsaa har været brugt i Oldn., f. Ex. i Ordene hundvis, *som har mange* (eg. hundrede) *Kundskaber;* hundmargr, *særdeles mange*, *i Hundredeviis;* pers. صد, sad, *hundrede;* russ. sto, id.; sótnjæ, subst. *et Hundrede;* ltt. fimti, id. Ligesom Ordet i de heranförte Sprog deels begynder med *h*, deels med *s*, saaledes hedder hundrede i den malbergiske Glosse Cod. Fuld. chunna efter en Consonant, men sunde efter en Vocal. Pott, Zählem. p. 202.

húngr, n. *Hunger*. Sml. (शून्य, ṡûnja, adj. *tom*), ell. बुभुक्षा, buƀukṡâ, f. *Hunger*, egentl. *Længsel efter at spise*, da Ordet er et Desiderativ af भुज्, ƀuǵ, *at spise* (ligesom esurio af edo); hindust. بهوکه, ƀûk, *Hunger;* got. huhrus, n. id.; hunggrjan, *at hungre;* n. dial. hungr, *Hunger*, *Madlyst*, *Appetit*. Benfey — I, 2. S. 136 — anseer hungar for en Fordobbling af gir, *Graadighed* (cfr. gráð). Bopp sml. काङ्क्ष्, kânkṡ, *at önske, attraae*.

hunsl, see husl.

huppar, m. pl. *Tyndlivet* (hypocondria). Sml.? कम्प, kampa, m. *Skjælven*, *Rysten*, *Bævren;* got. hups, *Hofte;* ngr. γόφος, id.; n. dial. hupp eller hump, *Slagsiden*

Digitized by Google

paa Qvæg eller *det fede Kjöd i Tyndsiden.*

hurð, f. *en Dör* (d. e. den Flade, som tillukker Aabningen). Sml. चर्, ćara, adj. *bevægelig*, af चर्, ćar, *at gaae;* hvoraf part. præt. चरत्, ćarat; hindust. كِوار, kevâṛ, *en Dör, den bevægelige Dör;* got. haurds, id. Sml. hjar.

hús, n. *et Huus;* hyŝa, *at huse*, *at optage i Huset.* Sml. वस्, vas, *at være, at boe* (hvoraf part. præt. उषित, uśita); causat. vâsaj°, *at huse*, og Derivatet वसति, vasati, f. *et Huus;* hindust. كَوشك, kauśak, *et Huus;* n. dial. us, id. Benfey — I, 1. S. 611 — sml. स्कु, sku, *at bedække;* afg. اوسيدل, use-dal, *at boe.* Sml. gista, vist.

husl eller **hunsl**, n. *Sacrament.* Sml. हविस्, havis, n. *et Offer af klaret Smör*, af हु, hu, *at offre;* कुश, kuśa, m. og n. *Offergræs*, en Art Græs (poa cynosuroides), der ved religiöse Höitideligheder ofte bruges; कोश, kośa, m. *et Ordale, en Gudsdom;* got. hunsl, *Gudsdyrkelse, Offer;* eng. hussel eller hustel, *Alterens Sacramente.* Ordet kunde dog maaskee være en Forvandskning af hostia.

hváa I., *at fordre Andres Tale ofte gjentagen* (efter Tunghöriges Maade), synes deriveret af hvat, *hvad*, altsaa: at spörge hvad? Sml. hvat.

hváa II., *at smaagjöe* (Mellemting mellem Knurren og Gjöen); kvabba, *at overhænge med idelige Bönner, at sladdre.* Sml. ह्वे, hve (præs. hvajati), *at udfordre, kappes med.*

hvað, see hvat.

hval-r, m. *en Hvalfisk.* Sml. pers. وال, vâl eller بال, bâl, *en Hvalfisk;* gr. φάλη, id.; lat. balæna, id.; eng. whale, id.; e. dial. qvalle, belly, id.; oldht. wal, id. Henföres af Benfey — I, 2. S. 293 — til ध्वृ, dvṛ, *at krumme.*

hvamm-r, m. *en liden Fordybning* eller *Dal;* hvapp, n. id. Sml. कूम, kûma, n. *en Vandhule, Pöl;* कूप, kûpa, m. *en Udhuling.* Mange Gaarde hedde i Norge Qvam eller hvam, og ligge i Fordybninger eller saaledes, at de ei kunne sees langtfra; ags. hvom eller hvem, *et Hjörne, en Vinkel.*

hvappast, *at paakomme uformodet.* Sml. क्षप्, kśap, *at sende, kaste.* Sml. hipp.

hvapt-r, see hvopt-r.

hvar, adv. *hvor.* Sml. क्व, kva, *hvor;* zend. kva, id.; lth. og ltt. kur, id.; skot. quha, id.; oldpreus. qwei, id.; n. dial. kor, id. Sml. hvat.

hvarf, see horfa.

hvarm-r, m. *Öielaag.* Sml. वर्त्मन्, vartman, n. *Öielaag;* वर्म्मन्, varmman, *Rustning*, af वृ, vṛ, *at beskytte, forsvare;* n. dial. kvarm, *Ramme, Indfatning, Karm;* kvare, *Bræmme, Kant.*

hvass I., adj. *hvas, skarp, spids;* hvessa, *at hvæsse.* Sml. शो, śo, *at hvæsse;* (अश्रि, aśri, f. *Sværd-Eg*); slav. ostr, *hvas;* osla, *Slibesteen;* got. hvass, *skarp.*

hvass II., adj. *vindig;* hvása, *at puste stærkt* (efter Bevægelse); kvása, id., it. *at stönne;* vas, *kjölende Vindpust;* væsa, *at aande, puste;* hvæsa, *at drage Aanden haardt;* kvisa, *at udbrede usandt Rygte;* kvista, *at nyse som en*

Digitized by Google

Kat. Sml. श्वस्, ṡvas, *at drage Aanden;* श्वास, ṡvâsa, m. *Aandedræt, Vind, Sukken;* ags. wæsend, *Luftröret i Halsen;* hweosan, *at puste, blæse;* e. d. hase, *at være stakaandet;* n. dial. hæsa, *at puste, stönne;* kaasa, id.; hvæse, *at hvisle* (om Katte, Slanger o. s. v.).

hvat eller **hvað**, pron. interrog. neutr. af et tabt hvar, *hvo, hvad;* hver-r, *hvilken af flere* (en comparativisk Form); hvaðar eller hvaþar, *hvilken af to.* Sml. कः, kaḣ eller kas, m., का, kâ, f. किं, kiṁ, n. pr. int. *hvo, hvad;* कतर, katara, *hvilken af to;* zend. ꜱ, kaṭ, n. *hvad;* ka, m. kâ, f. *hvem* — Bopp. v. Gr. S. 558 —; katara eller katâr, *hvilken af to;* hindust. كون, kaun, *hvem, hvad?* pers. كه, kih, id.; osset. ka, id.; lat. qvis, qvæ, qvid, *hvem, hvad;* russ. kij, *hvem;* ltt. kas, *hvem;* got. hvas, *hvo;* hvarjis, id.; ags. hva, id.; oldht. hwer, id.; ags. swæðer, *hvilken af to;* eng. who, *hvo;* whether, *hvilken af to;* eng. dial. ho, *hvo;* n. dial. kem, *hvo;* ka, ko, *hvad;* haat, id. — I Forbindelsen hver einn, *enhver,* synes hver af anden Oprindelse, nemlig = सर्व, sarva, *al,* = pers. هر, her, *enhver;* oldpr. erains, *hver een;* n. d. kvor einaste, id.

hvat-r, adj. *fyrig, rask;* hvata, *at haste;* hviða, f. *Sygdoms Anfald,* it. *et Vindstöd, en overilet Handling;* hviðra, *at bevæges pludselig;* hvima, *at bevæge hastigen;* hvöt, n. pl. *Tilskyndelser.* Sml. जव, ǵava, adj. *hurtig; rask,* af जु, ǵu, *at skynde sig;* e. d. whate, *fyrig, rask;* ags. hvæt, id.

hveiti, see hvit-r.

hvekk-r, m. *Svig, Bedragerie.* Sml. ध्वग, ďvaǵa, m. *Svig, Hyklerie;* skot. whegle, *at bedrage, hykle;* holl. feeks, *en slet, falsk Qvinde.* Sml. grikk-r, svikja, veila, fox, kukl.

hvel, see hjól.

hvelfa, *at hvælve, bygge som en Hvælving,* it. *at dreie om, vende om;* hvilft, *Jorden,* synes beslægtet deels med hjól, hvel, deels med hverfa, deels med vellta, q. v.

hvella, *at klinge, lyde.* Sml. स्वर्, svar, *at lyde;* कुर्, kur, id.; oldht. hellan, *at klinge.* Sml. gella.

hvelp-r, m. *en Hvalp;* kalf-r, m. *en Kalv.* Sml. कल्प, kalpa, (i Sammensætninger) *liig,* men med Bibetydning af at være *ringere;* स्वल्प, svalpa (af सु, su, præf. meget og अल्प, alpa, liden), *meget liden;* कलभ, kalaḃa, m. *en Elephantunge;* करभ, karaḃa, m. *en ung Kameel* eller ethvert andet *ungt Dyr;* got. kalbo, f. *en ung Koe;* oldht. kalba, id.; chilpurra, *et Lam;* eng. dial. gulp, *en Dyreunge* i Almindelighed; hebr. עֵגֶל, 'ægæl, *en Kalv.* I nyere Norsk bruges kalv oftere til Betegnelse af en mindre Öe i Nærheden af en större, f. Ex. Malmöekalven, en liden Öe i Nærheden af Malmöen, ei langt fra Christiania. Höfer sml. गर्भ, garḃa, *et Barn.*

hveptsa, *at anfalde med Skjældsord, at tirre uforskammet.* Sml.? क्षिप, kṡipa, m. *Skjælden;* क्षपण, kṡapaṇa, adj. *uforskammet, fræk.*

hver-r I., pron. interrog. *hvem* (af flere); see hvat.

Digitized by Google

hver-r II., m. *en stor Kjedel*, it. *en varm, kogende Kilde;* hverna, f. *en Potte, Gryde*, ere udentvivl beslægtede med hyr, see fyr, eller med श्रे, śraj, *at koge*. Höfer sml. got. kas = oldht. char, *et Kar*.

hverfa, *at dreie omkring;* see horfa.

hvessa, see hvass.

hvi, adv. *hvorfor*. Sml. zend. كو, kâ, id., Instrum. af det spörg. Pronomen كو, ka, *hvem*. Ogsaa hvi synes at være et oprindeligt Instrumental af hver-r, coll. काभिः, kâbiḣ, instrum. pl. af कः, kaḣ, *hvem;* hindust. كهى, kahe, *hvorfor;* n. d. kvi, id.; kji, id. See min Afhandling om Pronomen relativum S. 8.

hvía, *at vrinske ad* (siges især om Hingste). Sml. ह्वे, hve, *at raabe, at udfordre, at kappes med;* oldht. hvaijon, *at vrinske;* slav. ẓvati, *at raabe*. Sml. hváa II.

hvíða, hviðra, see hvat-r.

hvika, *at rave, vakle;* hvikul-l, adj. *ustadig, flygtig*, see vaga (eller sml. विचल, vićala, adj. *ustadig, flygtig*, af वि, vi, præf., betegn. Afsondring m. m., og चल्, ćal, *at bæve, vakle*).

hvíla, *at hvile*. Sml. शी, śî, *at hvile, sove;* gr. κεῖσθαι, id.; lat. quiescere, id.; tran-quill-us, *rolig*. Benfey — I, 2. S. 280 — sml. ध्वृ, dvṛ, *at krumme*, altsaa at krumme sig sammen i Sengen. Sml. bil.

hvilft, see hvelfa.

hvína, *at hvine;* kveina, *at klage, jamre sig;* veina, *at hyle, jamre sig*. Sml. कण्, kaṇ, *at lyde, at sukke;* क्वण्, kvaṇ, *at lyde, at raabe;* वण्, vaṇ, id.; oldht. weinôn, *at græde, klage;* eng. whine, id.; got. qainon, id.; hebr. קוֹנֵן, qonen, *at istemme en Klagesang*.

hvipp, see hipp, svipa.

hvirfill, hvirfla, see horfa.

hvít-r, adj. *hvid;* hveiti, n. *Hvede* (det hvide Korn). Sml. श्वेत, śveta, adj. *hvid*, it. *Karve;* श्वेतशुङ्ग, śvetaśunga, *Byg* (eg. *Hvidagn*, d. e. hvis Avner eller Saaer ere hvide); श्वित्, śvit, *at være hvid;* pers. سپيد, sepîd ell. سفيد, sefîd, *hvid;* arm. սպիտակ, esbidag, ell. սպիտակ, sbidag, id.; zend. spaêta, id.; arab. بياض, bajâḍ, *Hvidhed;* got. hveits, *hvid;* hvaiteis eller vaiteis, m. *Hvede;* eng. white, *hvid*, wheat, *Hvede;* e. dial. zwete, id.; t. weizen, id.; weiss, *hvid;* ltt. kweśi, *Hvede*.

hvolfa, *at vende ned;* hvolf, *en Rundböining*, synes beslægtet med hjól, hverfa, vellta.

hvoma, *at svælge*. Sml. ग्रम्, ġam, *at æde*. Sml. gumma.

hvopt-r eller **hvapt-r**, m. *Kjæve*. Sml. श्वभ्र, śvabra, n. *et Gab, en Aabning*, ell. zend. گفره, gufra, *Mund*. Benf. Gl. under Ordet gub; oldpers. 𐎥𐎢𐎲, gub, *at nævne* = गुप्, gup, *at tale;* hindust. جبرا, ġabrâ, *Kjæve*. Sml. gap, kjapt-r.

hvumsa, *at forvirre*. Sml. क्षुभ्, kśub, *at omröre, forvirre*.

hvæll, m. *en Hule;* hvylft, f. *en Fordybning, liden Dal*. Sml. विल, vila, n. *en Hule, Fordybning;* उल्व, ulva, n. id.; hindust. بل, bil, id.

hvæsa, see hvass II.

hvönn, f. *Planten Angelica*. Sml.? काण्ड, kâṇḍa, m. og n. *en Plantestilk*, it. *en Art Rör* (saccharum

Digitized by Google

sara). Som Benævnelse af en spiselig Plantestilk tör Navnet være overfört paa en anden saadan. Eller sml. कन्दोट, kandoṭa, m. *den hvide spiselige Vandlilie*, n. *den blaae Lotus*, eller खण्ड, khaṇḍa, n. *en Art Sukkerrör;* n. dial. kvanne, Planten *Angelica Archangelica*, der har en söd Smag, og spises som en Lækkerbidsken i Norges Fjeldegne.

hvöt, see hvat-r, eller sml. ह्वति, hvati, f. *Udfordring;* af ह्वे, hve, *at udfordre*, *kappes med.*

hýði, see húð.

hyggja, hygginn, hygla, see hug-r.

hýi, see þjá.

hylja, see hul.

hylki, see hólk-r.

hylla, see holl-r.

hyl-r, m. *Svælg, Dyb;* kyll, m. *Svælg*, it. *Lædersæk, Taske;* kyla, *at sluge, svælge;* kyllir, m. *scrotum;* vælindi, n. *Strube;* goll-r, m. *Hjertepungen;* svelgja, *at nedsvælge;* svelg-r, m. *Svælg.* Sml. गॄ, gṝ (præs. gilati), *at svælge;* खल्ल, khalla, m. *en Lædersæk* (til Vand); hindust. كهول, khol, *en Pose, Skede;* beng. gilan, *sluge med Begjærlighed;* hola, *Testikler;* pers. گلو, gelu, *Svælg;* جوال, ćyvâl, *en Sæk;* russ. glotát, *at sluge;* glub, *Dybde;* kulj, *en Sæk;* pol. chlonać, *at sluge i sig;* arm. կլափ, glap, *Svælg;* կլուցել, gluz-jel, *at sluge, svælge;* կոլոտ, gold-al, id.; ջալել, ǵal-jel, *helluari;* georg. ყელი, qeli, *Svælg, Strube;* ყლაპად, qlapad, *at svælge, sluge;* lat. culeus, *en Lædersæk;* glutus, id.; glutire, *at sluge;* fr. engouler, id.; got. kilþei, f. *Moderliv;* lth. kullys, *en Skindpose*, it. *scrotum;* ital. coglia, id.; ltt. kulla, *en Pose;* oldht. kiulla, id.; ags. ceolr, *Strube;* skot. culls, *en Vædders Testikler;* keyl, *en Pose;* e. d. quilt, *at svælge;* golsh, *at svælge i Hast;* gulch, id.; gulp, *at svælge med Iver og saa at det höres;* holl. keel, *Strube, Hals;* kul, *Testikel;* n. d. hölje, herje, *at sluge i sig med Begjærlighed.* Sml. hvæll, hals.

hýma, see húm.

hypja, see hjup-r.

hyr-r, see fyr-r, og sml. arab. جر, jarra, *at være heed;* حر, harr, *Hede;* slav. gorjeti, *at brænde.*

hyrna I., f. *en Öxe.* Sml.? गिरि, ǵiri, *at saare eller dræbe.*

hyrna II., see horn I.

hysa, see hus.

hæð, see há-r.

hæða, see háð.

hœg-r, adj. *let, beqvem at behandle*, it. *sagtmodig;* hóg-r, adj. *mild, blid.* Sml.? सुख, sukha, adj. *lykkelig, from, let, let at behandle*, af सुख्, sukh, *at gjöre lykkelig;* n. dial. hög, *magelig, beqvem.* Sml. haga, hug-r.

hæing-r eller **hæng-r** eller **hœng-r**, m. *en Slange.* Sml.? भोगी, bhogî, m. *en Slange;* भुजङ्ग, bhuǵanga, m. *en Slange* (eg. en, som gaaer i Bugter), eller maaskee शयुन, śajuna, m. *en stor Slange* (Boa); शीवन्, śîvan, m. id. Sml. goin-n.

hækileg-r eller **hætt-r** (for **hækt-r**) adj. *farlig;* hætta, f. *Fare.* Sml. शश्, śaś, *at skade;* holl. hach, *Fare.* Sml. háski.

hækil-l, m. *det Yderste af en Ting.* Sml. शकल, śakala, m. og n. *Hud, Bark, en Part, en Deel;* oldht.

hahla, *Beenskinner.* Sml. hö-kull.

hækka, see há-r.

hæla, *at nagle.* Sml. शूल्, śûl, *at gjennembore, sætte Pæl eller Nagle gjennem;* hindust. هولنا, hûl-na, *at gjennemstikke, at drive* (en Nagle) *ind;* gr. ἡλοῦν, *at nagle, fastnagle;* ἧλος, *en Nagle;* n. dial. hæl, *en Pæl* eller *Pinde*, som sættes i Jorden, for derved at binde Heste eller Köer.

hæll I., see hel.

hæll II., m. *Hæl.* Sml. ह्वृ, hvṛ, *at böie;* hind. ارڑي, eṛî, *Hæl;* lat. calx, id.; (ags. ile, id.).

hæll III., see hallda.

hæra, see hár.

hærast, *at blive gammel og graae;* hár-r, adj. *graahærdet;* karl eller kall, m. *en gammel Mand;* kerla, f. *en gammel Kone.* Sml. गुर्, ǵur eller घुर्, ǵur, *at blive gammel;* कृ, kṛ, eller गृ, ǵṛ, eller ग्री, ǵrî, eller फृ, ǵṛ (præs. ǵîrjjati), eller झूर्, ǵûr, *at blive gammel og affældig;* hindust. جهرنا, ǵurnâ, *at hentæres, visne;* كهرانت, kurânṭ, *meget gammel;* pers. هرمان, hirmân, *Oldingsalder;* zend. ẓaurva, *gammel;* ẓar, *at ældes;* afg. زوړ, ẓûṛ, *gammel;* armen. ծեր, dzer, *en Olding;* osset. zærond, *gammel;* gr. γηραιός, id.; pol. szary, *graae;* russ. krjić, *en Olding;* ital. grigio, *graae;* t. greis, *en Olding;* eng. hoar, *graae af Ælde;* ags. hâr, id. Sml. grá-r, kárna.

hæsi, see hás.

hætta I., *at holde op.* Sml. शद्, śaḍ, *at holde op, ende.*

hætta II., see hækileg-r.

hættur, see haga.

hœfa, see hóf I.

hœgja, see hug-r.

hœla, see hól.

hœna, hœns, see hani.

hœng-r, see hæing-r.

hödd ell. **hodd**, f. *Guld, Gods, Penge, Skat.* Sml. कोश, kośa, m. *Guld, Sölv og Juveler;* (हाटक, hâṭaka, n. *Guld*, af हट्, haṭ, *at skinne*); got. huzd, n. *Skat;* ags. hórd, id.

höfn, f., 1. *Havn* (portus), see hóp; 2. *Havn, Græsgang;* 3. *Formue, Eiendele;* 4. *et Foster.* Sml. भवन, bavana, n. *Opholdssted, Mark;* भव, bava, n. *Erhverv, Velfærd,* it. *Födsel, Oprindelse,* af भू, bû, *at være;* gr. φύτος, adj. *den, som avles, födes.*

höft eller **höpt**, *Hedningernes Afguder,* kommer maaskee af haft, q. v., eller, hvis det er et af de siden Christendommens Indförelse Afguderne tillagte Benævnelser, kan शप्त, śapta, *forbandet,* sammenlignes, ell. कपट, kapaṭa, m. n. *Svig, Bedrag;* arab. حبت, hibt, *alt hvad der dyrkes foruden Gud.*

höfuð, n. *Hoved.* Sml. कपाल, kapâla, m. *Hjerneskallen;* hindust. كهوپرى, koprî, id.; gr. κεφαλή, *Hoved;* κυβη, id.; lat. caput, id.; ags. hafela, id.; got. haubiþ, id.; t. haupt, kopf, id.; oldht. gepal eller kebal, *Hjerneskal.* Sml. gafl.

höggva (högg, hjó, höggvin-n), *at hugge;* hjakka ell. jakka, *at slaae tidt og ofte, at hakke.* Sml. भज्, bać, *at adskille, klöve,* ell. med Pott शो, śo, *at hvæsse;* eller med Graff छो, čo, *at klöve;* ags. heáwan, *at hugge;* fr. houer, id.; armen. ձակ, zak, *en Hakke;* arab. عق, aqqa,

at klöve; هكه, hakka, *at hugge;* eng. hew, *at hugge;* e. dial. hag, id.; agg, *at hakke;* oldht. hauvan, *at hugge;* hebr. חָק, ƙaq, id. Sml. saga I. Paa Runestene forekomme Formerne: hakva, haukva, hukva, akva, Liliegren R. U. Nr. 69, 99, 132, 133, 143, 270, 292, 414, 662, 1448; og i Imperf. hjak, hjok, hjuk, hik, jak, juk, uk, ib. Nr. 132, 171, 200, 340, 370, 377, 652, 820, 938, 988, [illegible]6, 1360 o. s. v.

högld, see haki.

hökta, *at halte.* Sml. खञ्, ƙañǵ, id.; eng. hock, *at gjöre lam;* skot. haengle, *at gaae daarligt;* sp. coxear, *at halte.* Sml. hinkra.

hökul-l, m. *Brystharnisk*, it. *Messehagel;* hekla, f. *en kort Kappe*, it. *en Hætte.* Sml. शकल, śakala, m. og n. *Skind, Bark;* armen. հաքոստ, haqosd, *en Kjortel;* got. hakuls, m. *en Kappe;* ags. hacele, id.; skot. hugtoun, *en Tröie uden Ærmer;* fr. hocqueton, id. Sml. hækill.

höll, f. *et kongeligt Slot.* Sml. कुल, kula, n. *et Huus, en Bolig;* राजकुल, râǵakula, *et kongeligt Slot;* fr. halle, *et stort Magazinhuus;* eng. hall, *en stor Sal;* oldht. halla, *et Palads, et Tempel.* Sml. sal-r.

hölld-r ell. **hauld-r**, m. *en Odelsmand;* enten af höll eller af hallda.

höllun, see hall-r I.

höm, see gumpur.

hönd, f. *Haand;* hampa (for handpa?), *at kaste noget hid og did imellem Hænderne;* henda, *at tage fat;* hending, f. *Klammerie.* Sml. हस्त, hasta, m. *Haand;* prakr. हत्थो, hatfo, id.; hindust. هاته, hâf, id.; beng. hâf, id.; (sam, id.); pali hatta, id.; got. handus, f. id. Bopp sml. चन्, ćan, *at slaae.*

hönk, see hánga.

hör, m. *Hör, tilberedet Liin.* Sml.? hindust. کھر, ƙar, *Græs, Straae;* oldht. haru, *Hör.*

hörðug-r, see harð-r eller örðug-r.

hörfa, see horfa.

hörga, f. *en Bjerghöide;* hörgar, m. pl. *Afguder, Afgudernes Altere.* Sml. अर्घ, arǵa, m. *en Maade at dyrke en Gud paa*, it. *et Offer;* अर्घ्य, arǵja, adj. *ærværdig, som fortjener Dyrkelse;* अर्च्, arć, *at dyrke;* खर्ज्, ƙarǵ, id.; hindust. ارگه, arǵ, *et Drikoffer;* arm. երգ, jerq, *en Hymne;* ags. hearge, *et Afgudsbillede, Altar, Tempel;* hergean, *at prise;* t. hehr, *ophöiet, hellig;* gr. ἀρχη, *Offer.* Benf. I, 1. S. 113; hebr. הַרְאֵל, har'el (sædv. oversat: *Guds Bjerg*), eller אֲרִיאֵל, ari'el, *Brændoffer-Alteret.* Ezech. 43, 15. 16; oldht. haruc eller harug, *Helligdom, Offersted.*

hörgul-l, m. *den yderste eller mindste Deel af en Ting;* hörund, n. eller hörfi, m. *det yderste af Huden;* serda, *at beföle Huden;* svörð-r, m. *et laaddent Skind, et Lædertoug*, it. *Grönsvær;* sarda, *at polere*, eg. *gnide paa Overfladen.* Sml.? शर्करा, śarkarâ, f. *en Deel, en Part;* शर, śara, m. *det Överste eller Flöden af tyk Melk;* शरण, śaraṇa, n. *hvad der beskytter, bevarer;* eller वरूथ, varûfa, m. *Skind, Læder*, af वृ, vṛ, *at bevare, beskytte;* osset. zar, *Hud, Skind;* oldht. saro, *Rustning;* eng. sord, *Grönsvær.*

hörpuskél, see krákuskél.

höstug-r, see hast-r.

Digitized by Google

I.

I, præp. *i* = lat., got. og t. in; gr. ἐν, er uden Tvivl beslægtet med Casusendelsen i eller in i sanskr. Locativ. Ogsaa i Oldn. forekommer den i de ældste Digte som Postposition, f. Ex. Edda, Lokasenna V. 40, 65, 71, 108; Vafpruðnismál V. 75 o. s. v.; som Locativbetegner derhos i Ordene: inni, uti, uppi, heimi (= gr. οἴκοι, lat. domi).

ið, pron., see þit.

iða, i Ordet iðavöll-r, *en grön Plads (?)*, synes at være Ordet इडा, iḍâ, f. *Jorden.*

iðja, *at arbeide;* iðin-n, adj. *arbeidsom, flittig;* idka, *at öve, lægge sig efter;* iðul-l, adj. *vedvarende, idelig;* iðn, f. *Arbeide;* iðrand-r, *flittig.* Sml. यत्, jat, *at arbeide, at være virksom, flittig, vedholdende;* यत्न, jatna, m. *Flid, Iver, Anstrængelse, Vedholdenhed;* pers. ايدر, îder, *stedse;* gr. ἴτης, *dristig;* skot. ydant eller ithand, *flittig, virksom;* sv. idka, *at beskjæftige sig stadigen med.* Anderledes Benfey — I, 1. S. 254. Sml. íta.

iðr, n. pl. *Indvolde;* iðrast, *at fortryde, angre.* Sml. अन्त्र, antra, n. *Indvolde,* af अन्तर्, antar, *inde i* (intra); beng. antar, id. ântarî, *Indvolde;* got. idreiga, *Anger;* gr. ἔντερα, n. pl. *Indvolde.* Foreningen af de Betydninger: *Indvolde* og *Anger*, sees at være antagen af vore Forfædre, ligesom af det nye Testamentes Forfattere, der bruge σπλαγχνίζεσθαι i Betydningen *at föle Medlidenhed*, af σπλάγχνα, *Indvolde.*

if, see ef.

igða, see egða.

igld-r, see agg.

igul-l, m. *et Pindsviin;* iglast eller yglast, *at reise Börster, vise truende Miner.* Sml. egg II., med Hensyn til dets skarpe Börster; gr. ἐχῖνος, *et Pindsviin;* russ. eǵ, id.; ltt. ezys, id.; t. igel, id.; skot. gěll, id.; holl. egel, id.

il, f. *Fodblad.* Sml. इल्, il, *at gaae;* ags. il, *den haarde Hud under Fodsaalen* (callus); ile, *Fodsaalen.*

illa, f. *en Edderbyld* paa en Finger. Sml.? hindust. اِلا, illa, *en Vorte.*

il-r, see ulli.

íma I., *at tvivle* (sildigere Form af ifa). Sml. ef.

íma II. eller **yma**, f. *en Jætteqvinde.* Sml.? यम, jama, m. *Underverdenens Gud*, der dömmer de Afdöde.

inn, adv. *ind;* innar, *inde;* inni, n. *en Bopæl.* Sml. अन्तर्, antar, adv. *inde;* ags. inn, *et Kammer.*

inna, *at berette.* Sml. hindust. آنا, ânnâ, *at bringe.*

irpa, see erp-r.

ís-s, m. *Iis;* jaki, m. *en Iisklump.* Sml. pers. هسر, heser, *Iis;* osset. ik eller jek, *Iis, Hagel.* Sml. hagall.

ísarn, see jarn.

it, pron., see þit.

íta, *at skyde frem, opmuntre, tilskynde;* itar, m. pl. *fortrinlige eller arbeidsomme Mænd;* ytar, m. pl. *Mænd.* Sml. यत्, jat, *at arbeide med Iver og Vedholdenhed, lægge Kraft for Dagen.* Sml. iðja.

Digitized by Google

J.

já, *ja;* jáa, *at bejae;* jánka, *at bifalde löselig;* játa, *at bejae;* játsa, *at bejae gjentagende Gange;* ju, adv. jo. Sml. आ, â, *ja;* prakr. इअ, ia, adv. *saaledes* (= sanskr. इति, iti) — Lass. i. l. pr. p. 96 —; lat. ita, id. Bopp — verg. Gr. S. 376 — antager ja udledet af pron. rel. यः, jaḥ; hindust. جی, ǵî, *ja;* got. ja eller jai, id.

jáðar-r, m. *Kant, Strandkant, Kyst;* folk-jaðar-r, *Hærförer.* Sml. यंत्र्, jantr, *at begrændse, at holde i Ave, holde i Orden;* eller यत्, jat, *at ordne, samle, holde tilbage,* hvoraf यात्, jâtr, *en Kudsk;* यति, jati, m. *en Betvinger* (Bändiger? Benfey til Samaveda).

jáð-r eller **játað-r**, adj. *bortfæstet til Tjeneste*, af játa, *at bejae.*

jafn, adj. *jævn, lige.* Sml. एव, eva, particl. betegnende Lighed: *som, ligesom;* lat. æquus, *jævn, lige;* ags. efen, id.; got. ibns, *lige, jævn;* t. eben, id.; eng. dial. efen, even, id.; n. dial. jamn, id.

jaga, *at öve idelig, at drive omkring, jage;* jagt, f. *Jagt.* Sml. अज्, aǵ, *at drive, jage, skyde;* gr. ἄγειν, *at drive, jage;* lat. agere, id.

jagan eller **jögan**, f. *Kiv, Trætte.* Sml. जज्, ǵaǵ, *at fægte, kjæmpe;* got. jiuka, f. *Strid, Vrede.* Sml. agg.

jaki, see ís-s.

jakka, see höggva og akka.

jálk-r, see geld-r.

jálm-r, m. *Bæven, Rystelse.* Sml. चल्, ćala, m. *Bæven, Rystelse.*

japla, *at tygge.* Sml. जम्, ǵam, *at æde;* hindust. چابنا, ćâb-nâ, *at tygge;* چبلانا, ćablâ-nâ, *at tygge langsomt;* eng. chaw eller chew, *at tygge;* holl. kevelen, *at tygge daarligt*, af Mangel paa Tænder.

jappa eller **hjappa**, *at gjentage ideligen.* Sml. जप्, ǵap, *at opremse Bönner, Skriftsteder, Trylleformularer* etc.; n. dial. javle, *snakke ideligen.* Sml. gambra.

jar, i Ordet jarteikn, n. *Tegn, Jertegn*, ofte om saadanne Tegn, som hemmelige Sendebud foreviiste for at godtgjöre, fra hvem de vare sendte. Sml. चार्, ćâra, m. *en hemmelig Udsending* eller *Agent.* — Ihre antager, at j er sat for v, og at Ordet er det samme som t. wahrzeichen, *Kjendemærke.* Sml. i saa Fald var I.

jarða, see jörð.

jarki, *den udvendige Kant af Foden.* Sml. आर्, âra, m. *Hjörne, Yderkant;* n. dial. jark, *en udstaaende Flig.*

jarkn, svarer til got. airknis, *god, hellig.* Sml. अर्च्, arć, *at dyrke, tilbede;* अर्च्य, arćja eller अर्घ्य, arǵja, adj. *ærværdig, hellig.*

járn, n. *Jern;* ísarn, n. id. Sml. अयस्, ajas, n. *Jern;* एषणा, eśaṇa, *en Jernpiil;* got. eisarn, n. *Jern;* t. eisen, id.; skot. airn, id.; ags. ísen, íren, id.

jast-r eller **jöst-r**, m. *en Green.* Sml. यष्टि, jaśṭi, m. og f. *en Stang, en Stav;* भारयष्टि, bârajaśṭi, *en Bærestang;* beng. jaśti, *Stav, Stang;* got. asts, *en Green;* t. ast, id.

jata, f., see eta.

jaxlar, m. pl. *Kindtænder.* Sml. जक्, ǵakś, *at æde;* beng. ǵakj, id.; armen. ճաշակել, gaśag-jel, *at æde;*

Digitized by Google

n. dial. jakkel, jexel, *en Kindtand.*

jel, see él.

jer, see ér.

jóð, n. *Barn, Afkom;* káð eller koð, n. *et spædt Foster, Yngel;* got, n. *Fiskeæg;* kið, n. *et Kid;* skoð, n. *en liden Griis.* Sml. जात, ǵâta, *Barn, Afkom*, eg. part. præt. af जन्, ǵan, *at födes* (præs. जायते, ǵâjate, i Prakrit यग्रादि, jaâdi); arm. ճուտ, ǵjed, *en Kylling;* slav. ćado, *et Barn;* illyr. djete, id.; ags. cid, *et ungt Skud;* eng. chit, *et Barn;* skot. geat, id.; e. dial. shoat, *en liden Griis*, it. *en ung Person* (foragteligt); sp. choto, *et Kid;* n. dial. kate, *en halvvoxen Dreng;* kôt, *Fiskeyngel;* gjedd, *Smaatorsk.*

jól, n. pl. *Juul, Julefest*, it. *Gjestebud* i Juletiden. Sml. hind. هولى, hôlî, ogsaa udtalt hoṛi (r og l udtalte paa samme Maade som Almuen i det sydöstlige Norge udtale det, f. Ex. i Ordet jûl eller jôl), *Hinduernes store Glædesfest ved Aarets Udgang*, der höitideligholdes med Lege, Maskerader, Sang, Dands og allehaande andre Lystigheder. See Nouv. Journ. Asiat. T. XIII. p. 229 flg.; ags. geól eller gehól, *Juul*, hvilket af Hickes i hans Menologium Anglosaxonicum udledes af ëala, *Öl.* Skulde han heri have Ret, kan man sammenligne hind. گهولا, ǵôlâ, *en berusende Drik*, der laves af Hampeplanten eller af Opium. Herhen kunde da ogsaa sigte Benævnelserne: Ölbörsminne eller Ölbörsdag, som man endnu i enkelte Egne af Norge kalder den fjortende Dag i Julen eller 7. Januar. Ihre anseer Ordet beslægtet med hjól, *et Hjul*, fordi Festen holdtes midtvinters, ved Solhverv, da Aarstiden ligesom dreier sig; paa Primstave betegnes ogsaa Julen ved et Hjul. Det cypriske ἴουλος betegnede Tiden fra 22. December til 23. Januar, ifölge Hermann, über griechische Monatskunde, Gött. 1844, S. 64.

jó-r, m. *en Hest.* Sml. अश्व, aśva, id.; got. aivs, id.; ags. eoh, id.; oldht. ehu, id.; oldfr. yve, id.; lth. jóti, *at ride;* (घोर्, ǵor, *at gaae som en Hest*); hindust. گهوڑا, ǵora, *en Hest.* Sml. eyk-r.

jólnar eller **jölnar**, m. pl. *Guderne*, ifölge Skálda, er maaskee et i christelig Tid dem tillagt haanende Udtryk, og kan da staae i Forbindelse med जालिन्, ǵâlin, adj. *skuffende, bedragersk;* जाल, ǵâla, n. *Magie, Besværgelse.*

jóra, f. *Kamp* (poët.), synes at være blot dialectisk forskjelligt fra guð, q. v.

jortr, n. *Dröv, Drövtyggen;* jortra, *at tygge Dröv.* Sml.? छर्द्, čard, *at kaste op, brække sig;* beng. ǵâor, *Dröv;* ǵâor kátan, *at tygge Dröv;* armen. որոճալ, orog-al, *at tygge Dröv;* n. dial. urta, id.; hebr. גֵּר, id. Begrebsforbindelsen mellem čard og jortra er den samme, som mellem ructare og ruminare (for rugminare).

jóst-r, see jast-r.

ju, see ja. Sml. hindust. يون, jûn, *saaledes.*

jufr eller **jugr**, n. *Yver.* Sml. चूष्, ćûś, *at suge;* (hind. كهيرى, kîrî, *Yver*); lat. uber, id.; æol. οὖφαρ, id.; valach. uger, id.; e. dial. yure, id.; n. dial. jur, jyr, id. Det græske οὖθαρ, eng. udder og t. euter

Digitized by Google

slutte sig nærmere til sanskr. ऊधस्, ûďas, n. *Yver.*

jukk, n. *Suppe.* Sml. यूष, jûśa eller जूष, ǵûśa, n. *Erte-Suppe,* det Vand, hvori Erter eller andre Legumina ere kogte; pers. جوشیدن, ǵûś-îden, *at koge;* hindust. یخنی, jeǩnî, *Kjödsuppe;* russ. juká, *Suppe;* lth. jukkâ, *Kjödsuppe;* lat. jus, id.; fr. jus, *Saften af stegt Kjöd;* oldht. jussol, *Kjödsuppe.*

jurt eller **urt**, f. *en Urt.* Sml. वृध्, vṛď, *at voxe* (eller हरित्, harit, f. *Græs*, adj. *grön*); got. aurt-s, f. *Urt;* eng. wort, id.; ags. wyrt, id.; wriðian, *at spire, voxe;* t. kraut, *Urt.* Sml. krydd.

justa, f. *en stor Skaal.* Sml.? उष्ट्री, uśṭrî, f. *et Leerkar.*

jögan, see jagan.

jökul-l, see hagal-l.

jörð, f. *Jord, Muld;* jarða, *at jorde, begrave;* hjarl, n. *Land, Jord.* Sml. (इरा, irâ, f. *Jorden*); ऋध्, ṛď, *at voxe;* pers. گرد, gerd, *Jord, Stöv;* arm. արտ, ard, *Jord, Mark;* arab. عرض, arḍ, id.; tyrk. یر, jer, *Jord;* got. airþa, f. id.; t. erde, id.; oldht. hert, *Jordbund;* holl. aarde, *Jord;* n. dial. jâr, jôr, jôl, id. Graff sml. धरा, ďarâ, f. *Jorden.*

jörfi, see gor.

jörmun eller **jórmön**, forekommer blot i de sammensatte Ord jormöngand-r, m. *en Slange, som omringer hele Jorden,* jórmöngrund, f. *den hele frugtbare Jord,* og jormunrek-r, m. *en Oxe* (poët). Derimod forekomme tilsvarende Ord hyppigere i de beslægtede Sprog: got. airman-; ags. cormen-, irming-, irmin-; oldht. irmin-, ermun-, erman-, hirmin-, herman-, især som Dele af Nomina propria; dog ogsaa i enkelte Appellativa, f. Ex. oldsachs. irminthiot, *hele Menneskeslægten* (oprindel. dog nok blot Modsætning mod Barbarer); ags. eormencyn, id.; irminman, id.; eormengrund, *Jorden;* irmingot, *Folkets Gud;* irmingsul, *Folkets Söile* ell. *Gudebillede;* ermingstræt, *den store* romerske *Landevei* fra St. David's til Southhampton. — Dette i de beslægtede Sprog varierede Ord er næppe noget andet end sanskr. आर्य्य, ârjja, adj. *hæderlig, ærværdig, af god Herkomst;* it. *en Herre, Eier;* en Benævnelse, de gamle Indere gave sig selv, i Modsætn. til Barbarerne म्लेच्छ, mlećća; og sit eget Land kaldte de ârjavarta eller ârjaƀûmi eller ârjadeśa, *de ærværdige Mænds Land;* hvilket, ifölge Manu, strakte sig fra Himâlaja i N. til Vindja-Bjergene i S., med uangiven Grændse mod V. og Ö. Samme Betydning har formeentligen oprind. jörmungrund, kun med saa stor Udvidelse, som Nordboernes geographiske Kundskaber maatte give den. I Zend er airja saavel Adject., betyd. *ærværdig,* som Subst. og Navn paa *Irans* (d. e. Persiens) *Folk* — Yaçna, p. 461 flg. A. Z. p. CXXXVI. Not. p. CV. — og eriene-veeǵo — Vendidad Zade, Fargard Vol. I. Zendavesta Vol. I. p. 2. p. 262 — betegner *Landet.* — Ifölge Herod. — VII, 61 — kaldte Mederne sig selv Ἄριοι. Senere kaldte Perserne deres Land ایران, Irân; Osseterne i Kaukasus kalde endnu sin Stamme og sit Land îr — Sjögren

Digitized by Google

Wörterbuch, S. 396 — og Georgierne betegne ved ერი, eri ell. ჰერი, heri, *Folk*, *Verden* (gens, monde, Kl.). Navnet german turde maaskee ogsaa höre herhen. Sml. forövrigt, angaaende Navnet Ariana, Lassen, Indische Alterth. I. S. 5 flg. Wilson, Ariana Antiqva. London 1841. 4.

jötun, m. *en Jætte*. Sml. यातु, jâtu, m. *en ond Aand*, *et Trold*, *en Jætte;* zend. jâtu, *en ond Aand*, som forstyrrer Offerhandlinger. Journal Asiat. IV. S. T. V. p. 429; n. d. jutul eller jötel, id.; skot. eyttyn eller etinn, id. Grimm, d. Gr. I. S. 453 udleder Ordet af éta, q. v. Ligesaa Munch, Annal. for nord. Oldk. 1848. S. 240—41.

K.

ká eller **ko** eller **ku**. Denne Stavelse har jeg kun stödt paa i et Ord af tvivlsom Oprindelse, nemlig: káventa eller kofenta eller kufenta, *tyndt Öl*. Da nu i Sanskr. का, kâ og कु, ku, som Forstavelse, jævnligen bruges til at betegne det Ringe, Foragtelige ell. Skadelige, f. Ex. कुपथ, kupafa, *en daarlig Vei;* कुतप, kutapa, *lidet varm*, *lunken;* कावाद, kâvâda, *en utydelig Lyd;* काकल, kâkala, *en svag Tone*, tænker jeg mig Muligheden af, at vi i ovenanförte Ord have Levning af en lignende Sprogbrug i vort Oldsprog, og finder en Bestyrkelse for denne Mening i enkelte lignende Spor i vort Almuesprog. Man hörer ofte Ordet kasur om *halvraadden* Sild og desl., kav rotten, d. e. *aldeles raadden;* kav huga (i Helgeland), *vild*, *ustyrlig*. Jeg mener altsaa, at ovennævnte Ord kan ansees sammensat af et Præformativ, ko, og et Ord, som har betegnet *Öl* eller *Drikke*, fenta, der turde staae i Forbindelse med पी, pî, gr. πίνειν, *at drikke;* n. gr. πίνον, *Öl;* पान, pâna, n. *Drikken*. Svensk kaf bruges i Betydningen: *aldeles*, men alene om det Ubehagelige, Skadelige.

káa, *at brede Höe ud med en Rive;* káka, *at behandle overfladisk, gjöre Noget med Skjödeslöshed*. Sml. गाह्, gâh, *at ryste*, *at röre om;* n. d. kaae, *at vende Höet under Törringen*. Sml. kafa.

káð, see jóð.

kaða, f. *en Höne;* kirna, id.; keisa, id. Sml. hindust. كُرلا, kurlâ, *et Hönsehuus;* osset. kark, *en Höne;* russ. kuritza; id. kurji, *Höns;* ltt. kârkt, *at kagle;* laz. قورمه, qôrme, *Höne*.

kadal-l, see fat.

kaf, n. *Dykkerkunsten*, *Sænkning*, it. *Dybet*. Sml.? beng. kâvî, *det Vand*, *som en Svömmende ufrivillig nedsvælger*.

kafa, *at ryste op*, *omvælte*. Sml. कप्, kap, *at ryste;* pers. كوهيدن, kevahîden, *at söge*, *at ryste*. Sml. káa.

káfa, *at fornærme under Form af Spög;* káfast uppá, *opirre i Skjemt;* káfsast, *at udfordre*, *opirre En*. Sml. कुप्, kup, *at vredes;* causat. कोपय°, kopaj°, *at opirre;* e. chafe, *Hede*, *Vrede*. Sml. kofur.

kafi, **káfna**, see geyfa.

kaggi, m. *en Tönde eller et tönde-*

formet Kar. Sml. hind. گاگر, gâgar, *en Vandkrukke;* n. dial. kagge, *en Anker;* e. cag, id.

kaka I., f. *en Kage.* Sml. hindust. کاك, kâk, *en Tvebak;* kâgina, *en Æggekage;* kûkû, *en Pandekage.*

káka II., see káa.

kákla, *at banke let eller sagte.* Sml.? कश्, kaś, *at banke.*

kál I., n. *Kaal.* Sml. hind. کلا, kallâ, *Kaal;* sp. col, id.; ags. cawl, id.

kál II., n. *Tilsölen;* kvola, *at besudle;* klám, n. *Utugtighed, smudsig Tale;* klæmin-n, adj. *utugtig i Tale;* kleima, f. *en Plet, Klik.* Sml. खल, kala, adj. *ringe, slet, nedrig, skadelig,* subst. m. og n. *Jord, Dynd, Bundfuld* af Olie og deslige; gr. κηλίς; *Smuds;* arab. كحل, ka'l, *Excrementer;* georg. ხჭირი, kali, *en Plet;* ags. glemm, id.; skot. clem, *ringe, slet;* limpus, *en uværdig Qvinde;* oldht. kleimjan, *at besmöre;* slav. kal, *Dynd.* Sml. kar II.

kald-r, adj *kold;* kala, *at blæse koldt;* kala (kél, kól, kalin-n), *at fryse;* kila, f. *koldt Vand;* kulldi, m. *Kulde;* kjallari, m. *Kjælder;* kjöll-r, m. *indre Forkjölelse;* kœla, *at kjöle;* kul, n. eller kylja, f. *kold Blæst;* hélað-r, *kold.* Sml. किल्, kil, *at være kold;* जल, ǵala, adj. *kold;* beng. ǵurite, *kjöles;* fr. geler, *at fryse;* lat. gelu, *Kulde;* ltt. falts, *kold;* lth. szálti, *at fryse;* russ. kólod, *Kulde;* slav. kládj, id.; got. kalds, *kold;* sp helar, *at fryse;* hebr. קַר, qar, *kold;* n. d. skjella, *en skarp og kold Vind;* ags. cælan, *at gjöre kold;* zend. śareta, *kold.* Sml. gjóð-r.

kálfi, m. *Læggen paa Benet.* Sml. चल, ćala, adj. *slap, lös, bævrende;* e. calf, *Læggen.*

kálf-r, see hvelp-r.

kalk, n. *Kalk (Cement).* Sml. खडिका, kaḍikâ, eller कठिका, kaṭikâ, f. *Kalk.*

kalk-r eller **kaleik-r,** m. *en Kalk* (calix). Sml. कलश, kalaśa, m. og n. *en Vandkrukke;* चलुक, ćaluka, m. *en liden Krukke;* ags. calic eller calc, *et Bæger, en Kalk.*

kalkin-n, adj. *stivsindet, trættekjær.* Sml. कल्क, kalka, adj. *skarnagtig, syndig.* Sml. kölski.

kalla, *at kalde, raabe, sige.* Sml. कल्, kal, *at give Lyd;* क्लद्, klad, *at kalde;* कद्, kad, id.; hind. كهلانا, kahlâ-na, id.; arab. هل, halla, *at raabe;* æth. ከልሐ:, kalha, id. Bopp — v. Gr. S. 1035 — udleder gr. καλ-έω, *jeg kalder,* af श्रावयामि, śrâv-ajâmi, *jeg lader höre,* Caus. af śru, *at höre.*

kallsa, *at bespotte.* Sml. गल्ह्, galh, *at dadle, foragte;* hebr. קָלַס, qálas, *at foragte, spotte.*

kám, kamar, see gor.

kamb-r, m. *en Kam,* it. *en Karde;* kemba, *at kæmme, karde.* Sml. कङ्कत, kankata, m., f. og n. *en Kam;* hindust. کنگهی, kangi, id.; pers. شانه, śâne, id.

kampa, *at tygge.* Sml. जम्भ, ǵamba, m. *en Tand,* it. *Föde,* af जम्, ǵam, *at æde;* georg. ჭამად, ǵamad, id.; e. dial. chomp, *at tygge;* e. champ, skot. chaum, *at tygge med Graadighed, at opæde;* chum, *Föde.* Sml. kjammi.

kani, m. *Snabel, Snude;* rani, m. *Snabel, Tryne;* grön, f. *Oxens*

Digitized by Google

Overlæbe, it. *Neb;* gona, f. *en Havkalvesnude*. Sml. घ्राण, ǵrâṇa, n. eller घोणा, ǵoṇâ, f. *Næse, Lugt*, af घ्रा, ǵrâ, *at lugte* (olfacere); pali: ǵana, id. Essay s. l. p. p. 92; gr. ῥίς eller ῥίν, ῥινος, *Næse; ῥίον, en Bjergspids, Forbjerg;* laz. گونت, gont, *at lugte;* eng. dial. grewn, groin, *Næse* eller *Snude;* n. dial. gron, *Mule, Snude;* rane, *en lang Klippehöide;* celt. rhyn, *et Forbjerg;* fr. groin, *Svinetryne*.

kanina, kunina, kunis, f. ell. **kuning-r**, m. *en Kanin*. Sml. खनि, k̓ani, *en underjordisk Gang, cuniculus*, af खन्, k̓an, *at grave;* lat. cuniculus, *Kanin;* est. kannelike, id.; skot. cuning, id.; e. cony, id.

kankast á, *at harcellere, drive Gjæk med*. Sml. कङ्क्, kank̓, *at udlee, spotte;* gr. καγχάζειν, *at udlee, spotte*. Sml. kjánka.

kanna I., *at lede nöie, randsage flittigen*.. Sml. खट्, k̓aṭ, *at söge, forske;* hindust. چهانا, čân-nâ, *at söge;* hebr. חָכַן, ḟákan, *at undersöge*. Sml. kná, kenna.

kanna II., f. *en Kande*. Sml. कुण्ड, kuṇḍa, m. *en Bodsövers Vandkrukke;* gr. κάνθαρος, *et Drikkekar;* ngr. κανὶ, *et Sölvkar med lang trang Hals;* georg. ყნო-ნი, qaoni, *en Krukke*.

kanni, m. *Andeel*. Sml. खण्ड, k̓aṇḍa, m. og n. *en Deel, en Part;* कण, kaṇa, m. og f. *et Atom, en ubetydelig Deel;* n. dial. kjent, *en Smule, et Gran*.

kant-r,. m. *Kant*. Sml. कण्ठ, kaṇṭa, m. *et tommebredt Rum langs Kanten* af det Hul, hvori Offerild anbringes; hindust. کهنڈ, k̓anḍ, *en Side, Kant;* کهونٹ, k̓ûnṭ, *et Hjörne;* beng. kândâ, *en Bord, Kant;* ital. canto, *et Hjörne;* ngr. καντοῦνι, id.

kápa, f. *en Kappe, et Klædebon;* kaprún, n. *en Hætte;* kveif, f. id. Sml. गोप, gopa, adj. *det som bedækker, skjuler*, af गुप्, gup, *at bedække;* कुब्, kub, *at bedække, beklæde;* hindust. کپڑا, kapṛâ, *Töi, Klæde, Kjole;* pers. قبا, qæbâ, *en Kjole*, aaben foran; georg. ქაბა, kaba, *en Kjole;* osset. qappal, *en Klædning;* ngr. καπάσι, *en Hat;* russ. (forældet) kápa, *en Hue;* sp. capa, *en Kappe, et Tæppe;* eng. dial. quoif, *en Kappe;* holl. kaper, *et Slags Hovedtöi;* kuif, *Fruentimmer-Hovedpynt;* fr. coiffe, id.; pol. kwef, id.; hebr. חָפָה, káṕâ, *at bedække, skjule*.

kapall, n. *en Hoppe*. Sml.? वाह, vâha, m. *en Hest*, eg. *en Byrdebærer*. Pott — I, LXXX. — tænker, at deraf er dannet kavâhula, *qvantum gestans;* gr. καβαλλης, *en Arbeitshest;* lat. caballus, id.; russ. kobjila, *en Hoppe;* eng. dial. capul, *en Hest* (formentlig af gæl. kapull, id.); ltt. kêwe, *en Hoppe;* fr. cavale, id. Sml. al.

kapp, n. *Flid, Kappen*, it. *Kiv;* kappi, m. *en Helt;* kimpa, f. *en Kjæmpe;* keppa, *at kappes;* keppinn eller kifinn, adj. *trættekjær;* kepsi ell. kefsir, m. *en Modsiger;* kif, n. *Kiv, Tvistighed*. Sml.? कम्प्, kamp, *at ryste* (neutr.), causat. *at ryste* (act.), eller ज्ञापय°, ǵâpaj°, *at skaffe Seier*, causat. af जि, ǵi, *at seire, erobre;* skot. kemp, *at anstrænge sig, stræbe;* fr. champion, *en Kriger, en Helt;* n. dial. kjeppast, *at anstrænge sig, stræbe*.

Digitized by Google

kaprún, see kápa.

kar I. eller **gar**, kun i sammensatte Ord, f. Ex. snikkari, *en Snedker*, d. e. En, som gjör Snit, som skjærer, hugger o. s. v.; ags. nauegâr ell. næfgâr, cimb. naweger, oldn. nafar, m. *en Naver*, *et stort Boer*, eg. *En, som gjör Nav*, den midtre Deel af Hjulet, hvorigjennem Axelen gaaer; oldn. valkeri, m. *et Sværd* (poët.), d. e. det som gjör Mænd til val, Liig paa Valpladsen; lokar, m. *en Hövel*, d. e. En som gjör lo, der synes beslægtet med लू, lû, *at skjære*. Sml. कार, kâra, eller कर, kara, m., f. og n. *En, som gjör eller bearbeider noget*, af कृ, kṛ, *at gjöre*, f. Ex. स्वर्णकार, svarṇakâra, m. *en Guldsmed*, eg. som bearbeider Guld (svarṇa); सूपकार, sûpakâra, *en Kok* (eg. *Suppegjörer*); hindust. og pers. گر, ger, f. Ex. كفشگر, kefšger, *en Skomager;* آهنگر, åhenger, *en Smed;* lat. cer eller crum, f. Ex. ludicer, *som volder Leeg;* sepulcrum, *tjenende til Begravelse.*

kar II., n. *Smuds, Skarn;* skarn, n. id.; skörnug-r, adj. *snavset, skiden;* hor, m. *Snot;* var, n. *Ureenlighed, som samles i Öienkrogene;* korg-r, m. *skident Vand.* Sml. कर्द, karda, m., *Skarn, Snavs;* सकृत्, sakṛt, id.; कृ, kṛ, *at smudse;* beng. kardam, *Skarn;* hindust. جهارن, ğâṛan, *Feieskarn;* hindust. og beng. gâṛha, *smudsig, skiden;* pers. شخاره, šækâre, *Skarn;* ار, er, *Ureenlighed i Olie;* geor. გვარი, gwari, *Dynd, Skarn;* gr. σκώρ, *Skarn, Excrement;* russ. skâred, *et svinagtigt Menneske;* ags. scearn, *Skarn;* ltt. kârnît, *at bortskaffe Skarn;* hebr. חֲרָאִים, karâim, *Skarn;* n. dial. gare, *Faaremög.* Herhen höre rimeligviis lat. bucerda, mucerda, sucerda — Becm. manud. ad ling. lat. p. 674, 706 — hvilke Pott — II. S. 196 — udleder af शृधू, śṛdû, *anus.* Sml. gor.

karfa eller **körf**, f. *en Kurv;* karfi, m. *en Lystjagt.* Sml.? करण्ड, karaṇḍa, m. *en Kurv, en Biekube*, eller maaskee ह्वृ, hvṛ, *at böie, krumme;* gr. καράβος, *en liden Baad, gjort af Vidier*, if. Isidor 19, 1; æth. ካረቦ:, karabo, *en Vidiekurv;* lat. corbis, *en Kurv;* lth. kurbas, id.; russ. korzina, id.; kórob, id.; oldht. korb, id.; kratto, id.

karg-r, adj., see harð-r.

kári, m. *Vindens Gud.* Sml. शार, śâra, m. *Luft, Vind;* कॄ, kṝ, *at kaste, sprede;* pers. كاري, kârî, adj. *skarp, hæftig;* geor. ქარი, kari, *Vind;* n. dial. kaara, *at blæse lidt.* Sml. harð-r.

karl I., m. *en Mandsperson;* (hreðjar, f. pl. *pudenda virilia*). Sml. कार, kâra, m., f. og n. *En, som gjör, udretter Noget*, it. *en Herre*, af कृ, kṛ, *at gjöre;* oldpers. 𐎣𐎠𐎼, kâra, *den Handlende*, it. *Herren*, — Benfey; hind. كارهه, kârhh, *membrum virile;* pers. كير, kir, id.; ngr. χορμί, id.; ags. scaru, id.; n. dial. kâr, *en Mandsperson*, it. *membrum virile.* Höfer sml. शूर, śûra = ἥρως, *en Helt.*

karl II. eller **kall**, see hærast.

karn I. n. *Brok* (ramex). Sml.? कर्ण्, karṇ, *at gjennembore;* lat. hernia, *Brok;* ltt. sarna, *en Tarm.* Sml. garnir, kvarna.

Digitized by Google

karn II. (i skápi), *Hidsighed* (i Sindet). Sml. खर्, khara, adj. *heed, skarp, hvas, bitter;* ell. त्तर्, kšar, *at være rasende.* Sml. harð-r.

karma, see greiða.

karna eller **kárna**, *at forfalde, aftage, forværres.* Sml. कॄ, kṝ, *at blive gammel og affældig.* Sml. hærast.

karp, see garp-r.

karpa, see harpa III.

karra, *at karde* (pectinare). Sml. कत्र्, katr eller कर्त्, kart eller कर्त्र्, kartr, *at gjöre lös, slap;* lth. karssti, *at karde* (Liin eller Uld); gr. κείρειν, id.; lat. cârere, id.; sp. cardar, id. Sml. greiða.

karta, see harð-r I.

kasa, *at dynge sammen;* kös, f. *en Samling, en Dynge;* köst-r, m. *en Dynge, Stak;* kæst-r, *sammendynget.* Sml. कक्त, kakša, m. *en uddöd Skov, Samling af törre Træer;* काष्ठ, kâšṭa, n. *Træe* (lignum), *Tömmer;* arab. كاز, kâza, *at samle;* russ. kostér, *en Tömmerhob, en Dynge tört Træe;* n. dial. koss, *sammendyngede Grene og Qviste,* som skulle brændes til Braate.

kássa, f. *tynd Meelgröd, Velling.* Sml.? कासिपु, kasipu, m. *kogt Riis, Mad;* slav. kaša, *Gröd;* Sml. kost-r II.

kassi, m. *en Kasse, Kiste;* kista, f. *en Kiste.* Sml. कोष, koša, m. og n. *en Skede, Kapsel, et Skatkammer;* gr. κίστη, *en Kiste;* georg. ხაზინა, kazini, id.

kasta, *at kaste.* Sml. अस्, as, *at kaste;* कत्स्, kats, *at bortkaste;* lat. jacere, *at kaste;* eng. dial. abast = अपास्, apâs, *at kaste ned.*

kati, m. *et Fad,* it. *en Baad.* Sml.? hindust. كاتهر, kâṭra, *en Trækrukke.* Sml. ketill.

kát-r, adj. *glad, munter, lystig;* kátina, f. *overgiven Glæde;* kæta, *at fornöie, glæde.* Sml. कौतुक, kautuka, n. *overgiven Glæde;* beng. kautukî, *munter, lystig;* persisk كاچه, kâće, *overgiven Glæde;* eng. dial. gaudy, *lystig, munter;* n. dial. kaat, id.

kauði, m. *en slet Karl, et Drog.* Sml. कौटिक, kauṭika, adj. *bedragersk, uredelig;* hindust. كهوتا, kotâ, adj. *trædsk, forrædersk.*

kauld, see kolli-r.

kaun, n. *en Byld.* Sml. शूण, šûṇa, adj. *hoven, svullen* ved Sygdom, af श्वि, švi, *at voxe, svulme;* got. guns, n. *Edder, Værk, Byld;* n. dial. kaun, kong, *Byld.*

kaupa, *at kjöbe, handle.* Sml. त्तेप, kšepa, *Kjöb* (Bopp) eller क्री, krî, *at kjöbe;* causat. krâpaj°; hindust. كهپنا, kapnâ, *at sælges, at gaae af* (om Varer); russ. kupítj, *at kjöbe;* ags. ceap, *Qvæg, Gjenstande af Værdie;* ceapian, *at drive Handel;* got. kaupon, *at drive Handel;* eng. chaffer, *at handle;* eng. dial. caup, *at bytte;* skot. caft, *kjöbt;* chaip, *Kjöb;* coff, *at kjöbe.* Det fr. acheter udleder Du Cange ikke af acceptare, men af accaptare (af caput), h. e. *capere* ad accapitum, aliqvem ut caput et dominum agnoscendo.

káventa, see kofenta.

keðja, f. *et Kjæde, Lænke.* Sml. घट्, ǵaṭ, *at forene, binde sammen;* chald. אֲגַד, agad, id.

kefja, see geyfa.

kefli, m. *en rund Stok.* Sml. gr.

καυλός, *en Stængel;* ngr. καυλι, id.; lat. caulis, id.; ltt. kauls, id.; e. dial. kevel, *en Pinde, som bindes i Munden paa Lam,* for at de ei skulle die.

kefsir, see kapp.

keik-r, adj., *hvis Ryg er indadböiet;* keikjast eller kikna, *at krummes tilbage;* kneikja, *at vride tilbage* eller *til Siden.* Sml. जिह्म, ǵihma, *krum,* eller pers. کژك, keźek, *et krumt Træestykke.* Sml. heikja, hníga.

keim-r, m. *Smag.* Sml. जिम्, ǵim, *at spise;* skot. chim, *at tage smaae Portioner, at nippe til Maden.*

keing-r eller **keng-r**, m. *en Krog, en Böining;* kîngja, *at böie Halsen.* Sml. pers. چنك, cenk, *en Krog, Hage;* کنج, kynǵ, *en Böining, Vinkel;* arm. ճանկալ, ćangal, *en Krog.*

keipa, see kippa

keipul-l, see skip.

keis, m. *en tyk, fremstaaende Mave.* Sml.? pers. کیسه, kîse, *en Pung;* russ. kisá, id.; georg. ქისა, kisa, *en Sæk.*

keisa, see kaða.

keisari eller **keysari**, m. *en Keiser,* er vel nærmest kommen af cæsar, men begge ere igjen beslægtede med केशरिन्, keśarin (nom. keśarî), m. *en Löve;* af केशर, keśara, m. *Lövens Manke,* cæsaries.

keita, f. *gammel Urin.* Sml. किट्ट, kiṭṭa, n. *Skarn, Excrementer;* hindust. کیٹ, kiṭ, *urene Olielevninger* i en Lampe.

kékk-r eller **kökk-r** eller **kikki**, n. eller **köggul-l**, m. *en Klump* i Suppe eller Gröd, it. *en Jordklump;* kakkildi, n. *en Klump.* Sml. ककुद्, kakud, f. *en Klump paa Boven af den indiske Oxe;* hindust. گگنی, gaǵni, *en Jordklump;* gućća, *en Klump;* n. dial. kôk, *en Jordklump;* hebr. גוש, gûś, id.

kélda, f. eller **kér**, n. eller **kjörr**, f. *en Kjær, Morads, Sump.* Sml. जल, ǵala eller जड, ǵaḍa, n. *Vand;* beng. geṛe, *Sump;* pers. خر, ker, *Sump, Morads;* hindust. گڑن, gaṛan, id.; جهيل, ǵîl, id.; gr. ἕλος, id.; slav. kol, id. Sml. tjörn, vella.

kelta eller **költa**, *at hoste.* Sml. कल्, kal, *at give Lyd.*

kemba, see kamb-r.

kempa, see kapp.

keng-r, see keing-r.

kenjar, f. pl. *Vrantenhed, Modsigelsesaand.* Sml.? hindust. گهنیا, ǵunijâ, adj. *vranten, bister.*

kénna, *at kjende, at föle,* it. causat. *at lære* (docere); kná, *at kunne,* it. *at kjende;* knæf-r eller næf-r, adj. *tapper, rask;* kunna (kann, kunna, kunnat), *at kunne;* kuð-r, kunnug-r, adj. *bekjendt;* konst eller kunst, f. *Kunst;* kynna, *at bekjendtgjöre;* kæn-n, adj. *kyndig.* Sml. ज्ञा, ǵnâ (præs. ǵânati), *at bemærke, at kjende;* zend. ǵnâ, id.; pers. کندا, kyndâ, *kyndig;* hindust. جانا, gân-nâ, *at kjende;* beng. ǵânan, id.; armen. ճանաչել, ǵanać-el, id.; laz. گنا, gnâ, id.; russ. znátj, *at kjende;* oldht. knâjan, id.; ags. cnawan, id.; (cuða, *bekjendt*); got. kunnan, id.; eng. know, id.; eng. dial. knaa, id.; skot. can, id.; couth,

Digitized by Google

bekjendt; n. dial. kanna, *at kjendes ved, at eftersee*. Sml. nask-r.

képpa, see kapp.

kepp-r, m. *en Kölle, en Kjep*. Sml. क्षुप, kśupa, m. *et lidet Træe, en Busk;* beng. kjup, id.; pers. چوب, ćop, *en Kölle, Kjep;* russ. tzjép, *en Tærskestav, Pleiel;* pol. cep, id.; ital. ceppo, *en Stamme, Stok*. Sml. skapt.

ker I., see kelda.

ker II., n. *et Kar;* kerałld, n. id. Sml. करीर, karîra, m. og n. *en Vandkrukke;* hindust. گهڑا, ǵaṛâ, *en Vandkrukke;* گهڑولا, ǵaṛolâ, *en Krukke;* pers. گره, gere, id.; got. kas, *et Kar*.

ker III., *Valg;* kera, *at vælge;* see kör.

kérfi, n. *et Bundt, Knippe*. Sml. ग्रभ्, grab, *at tage, gribe;* t. garbe, *et Neeg*.

kéri, m. *opplukket Linned, Charpi* (til Saar). Sml. चीर, ćîra, n. *en Pjalt*, it. *Bark, Hud*.

kerla, f., see hærast.

kerra I., f. *en Karre*. Sml. hindust. og beng. گاڑي, gâṛî, *en Karre;* pers. گردونه, gerdûne, id.; armen. կառ, gaṛ, id.; ags. cerran, *at dreie, vende*.

kerra II., *at opreise, löfte i Veiret;* kert-r, *opreist*. Sml. hindust. کهڑا, ǩaṛâ, *opreist;* ǩaṛâ karnâ, *at opreise*.

kerski, f. *Spög, Skjemt;* kerskinn, adj. *skjemtsom*, it. *lösagtig*. Sml. हर्ष, harśa, adj. *glad, fornöiet;* sb. m. *Glæde*, af हृष्, hṛś, *at være glad;* beng. harśit, *Spög, Skjemt;* gr. χαίρ-ειν, *at være glad*.

kerta, i Ordrt kertaljos, n. *brændende Lys*. Sml. कीर्त्ति, kîrtti, f. *Lys, Glands;* n. dansk *en Kjærte, et Lys;* gr. κηρός, *Vox*, hvoraf κηρίων, *et Voxlys*.

késja, f. *en Landse, et Kastespyd*. Sml. कश्, kaś, *at dræbe;* कशूतरी, kaśûtarî, n. *et lidet Spyd* — Westergaard; hebr. חֵץ, ǩez, *en Piil*.

ket, see köt.

ketil-l, m. *en Kjedel*. Sml. कटाह, kaṭâha, m. *en Pande* til at koge Olie eller Smör i, *en Stegepande;* beng. kaṭâha, *en stor Kjedel;* hind. ketlî, *en Kjedel;* russ. kotël, id.; got. katils, id.; ags. cytel, id. Sml. kati.

kétta og **kétling-r**, see kött-r.

keyfa, see kafa.

keyri, n. *en Svöbe, Pidsk;* keyra, *at pidske, drive frem*. Sml.? कशा, kaśâ, f. *en Svöbe*, af कश्, kaś, *at slaae;* hindust. og beng. کوڑا, koṛâ, *en Svöbe;* koṛa karnâ, *at pidske paa;* armen. խարազան, ǩarazan, *en Svöbe;* got. gairu, n. *en Svöbe*. Sml. kerra I.

keysari, see keisari.

ki, enklitisk Partikel, see engi I.

kjá, *at skrige i Hobe sammen* (om Fugle). Sml.? ख्या, ǩjâ, *at bekjendtgjöre*.

kjaft-r eller **kjapt-r**, m. *Kjæft, Tryne*. Sml. ज्भ्, ǵab, *at gabe;* hindust. جبهڑا, ǵabṛâ, *Kindbenet;* pers. چاوه, ćâve, id.

kjagga, see þjá.

kjaka, *at slaae stærkt paa*. Sml. जघ्नु, ǵaǵnu, adj. *slaaende, stödende*, af हन्, han, *at slaae*, hvoraf Intensiv जेघ्नीय°, ǵeǵnîjâ°.

kjalast, see gœla.

Digitized by Google

kjallari, see kald-r.

kjammi, m. *Kindbeen; kjamsa, bevæge Kindbenene* i det man tygger; Sml. चम्, ćam, *at æde;* sv. gimsa, *at tygge langsomt*. Sml. kampa.

kjánka, *at lee*. Sml. कक्क्, kakk, ell. घग्घ्, ǵagǵ, *at lee*, hvoraf कङ्क, kanka, m. *Glæde, Nydelse;* arm. կականք, kakank, *heftig Latter*. Sml. kankast.

kjappi, see háfr II.

kjapt-r, see kjaft-r.

kjark-r, m. *Mandighed, Mod, Fyrighed*. Sml. hind. کڑکھا, karkâ, *Ansporelse af Soldatens Mod i Krig*.

kjarni, m. *Kjærne*. Sml. hindust. گری, gari, *Kokosnöddens Kjærne;* eng. kernel, *en Kjærne*. Sml. korn.

kjasa, *at smigre, kjæle*. Sml.? जुष्, ǵuś, *at ynde, finde Behag i;* it. *at tilfredsstille, fryde;* n. n. kose sig, *at gjöre sig tilgode*.

kið, see jóð.

kjelkja, *at tale imod, svare trodsigt*. Sml. hind. کلکلانا, kilkilâ-nâ, *at være vranten, at tiltale med Bitterhed og Heftighed*.

kifa, see kapp.

kikki, see kékk-r.

kikna, see keik-r.

kila, see kald-r.

kil-l, m. *en Bæk*. Sml. जल, ǵala, n. *Vand*. Sml. vella.

kilp-r, see gilbra.

kíma, kimbi, see skimpa.

kind, see kyn.

kindir, m. *Ild;* kinda, *at nære Ilden*. Sml. चण्ड, ćanda, n. *Hede, Varme;* चण्ड्, ćand, *at blive hæftig, vred*. Sml. kynda.

kingála, see al.

kingja, see keing-r.

kinka, *at ryste*. Sml. चल्, ćal, *at ryste;* intensiv. ćanćal°; georg. ჯანჯალი, ǵanǵali, *Uroe, Forvirring*.

kinn, f. *Kind*. Sml. गण्ड, ganda, m. *Kind;* हनु, hanu, m. og f. id.; कन्दल, kandala, m., f. og n. id.; lat. gena, id.; got. kinnus, f. id.

kjól-l, m. *en Kjole*. Sml. चोल, ćola, m. og f. *en Fruentimmerkjole;* hindust. جهلا, ǵullâ, *en Skjorte eller Underkjole;* چولی, ćoli, *en Tröie*. Sml. skél.

kjós eller **kvos**, f. *en trang Dal, den inderste Ende af en Dal eller Klippeklöft*. Sml.? शुष, śuśa, m. *et Hul i Jorden;* शुषि, śuśi, f. *et Gab, en Aabning, Klöft*.

kjósa (kýs, kaus, kosin-n), *at vælge, kaare;* kos, n. *Valg;* kost-r, m. id. Sml. जुष्, ǵuś, *at undersöge*, it. *at ynde, elske;* pers. گزیدن, gyziden, *at vælge;* gr. γεύειν, *at smage;* got. kjusan, *vælge;* skot. cheis, id.; fr. choisir, id. Sml. kosta II.

kippa, *at rykke;* kippast við, *at fare sammen;* kippa upp, *at bundte;* keipa, *at trække Fiskerlinen lidt op og lade den synke igjen*. Sml. कम्प्, kamp, *at rystes, skjælve;* hind. کپنا, kap-nâ, id.; کهپنا, kap-nâ, *at binde sammen;* gr. κίβη eller κίββα, *en Pose, Randsel;* n. dial. hibo, id., *en Skræppe*.

kipp-r, m., 1. *Ophold, Hindring*. Sml. hindust. کهپنا, kâp-nâ, *at blive tilbage;* 2. *et Stykke Vei*. Sml. hind. کهپ, kep, *en lille Reise;* hebr. כִּבְרָה, kibrâ, *et Stykke Vei*.

kipra, *at rynke sammen;* synes ved Omsætning dannet af kirpa = korpa, q. v.

Digitized by Google

kirna I., f., see kaða.

kirna II., *at kjærne.* Sml. घूर्ण्, ĝûrṇ eller घुण्, ĝuṇ, *at væltes, rulles, röres om;* गर्गर्, gargara, m. *en Kjærne;* beng. ĝurân, *at gaae rundt;* ltt. kêrne, *en Kjærne;* eng. churn, *at kjærne;* e. dial. kirne, *en Kjærne;* n. dial. kjinne, id.

kirnir eller **kyrnir**, *det glimter, glindser*, f. Ex. *Eggen af en Öxe*, naar den er slöv. Sml. किरण, kiraṇa, m. *en Lysstraale;* घृण्, ĝṛṇ, *at skinne;* zend. qar, id. (= sanskr. sur, svar); qarenaṅh, n. *Glands, Skin;* beng. og hindust. کرن, kiran, *en Lysstraale;* hebr. קָרַן, qáran, *at straale.*

kisa, see kött-r.

kista, see kassi.

kjukling-r, see gaukla.

kjöl-l eller **kjöl-r**, m. *Skibskjöl*, it. *Ryggen paa en Bog.* Sml.? कील, kîla, m. *en Post, Pæl, Piller*, it. *Albuen*, eller चलन, ćalana, m. *en Fod;* russ. kilj, *Skibskjöl.*

kjöll-r, m. *Skjælven, Rystelse*, it. *indre Forkjölelse.* Sml. चल्, ćal, *at skjælve, ryste*, eller see kald-r.

kjörr, see kelda.

kjöt, see köt.

klá, see kló.

kláfi, see kljúfa. Ihre mener, at det kommer af en Rod, betegnende *at lukke, tillaase*, lat. claudere, hvoraf clavis, *en Nögle*, conclave, *et Kammer.* Benfey — II. S. 289 — udleder clavis af क्रुञ्च्, kruńć, *at være krum.* Sml. hlið.

klaga, *at klage, anke over;* klögun, f. *Klage* (querela). Sml.? क्रुश्, kruś, *at skrige, græde;* hind. گلہ, gilah, *Klage, Anklage, Beklagelse;* lat. lug-ere, *at sörge.*

klaka, *at klinge, skralde.* Sml. कल्, kal, *at give Lyd.* Sml. klingja, klukka.

klaki, m. *frossen Jord.* Sml. गल, ĝala, n. *Kulde.*

klakk-r, m. *en Pinde* eller *Pig* paa en Klövsadel. Sml. शलाका, śalâkâ, f. *en Pig, Qvist, Pinde.*

klám, see kál II.

klambr, see klepp-r.

klandra, see granda.

kláp-r, see klúr.

klappa, see lofi.

klár I., adj., see gláma.

klár II., n., see hjaðna.

klasi, m. *en Forbindelse, Samling, en Klase;* klasa eller klusa, *at sammenlappe.* Sml. hindust. گہل, gahal, *et Bundt, en Klase* (af Druer, Dadler eller deslige); æth. ከለሰት:, kalâssat, *et Neeg;* n. d. kolse, *en rundagtig Klynge*, som Toppen paa enkelte Planter; eng. cluster, *en Klase.*

klauf, see kljúfa.

klefi, see leif-r.

kleggi, m. *en Brems, Klæg*, it. *en sammendynget fast Masse*, f. Ex. *en fast Höestak;* klúka, f. *en liden Stak eller Dynge;* klekja, *at ligge paa Æg, at udruge.* Sml. लग्, lag, *at klæbe ved*, ell. श्लिष्, śliś, id., it. *omfavne;* hindust. ہلگنا, hilag-nâ, *at klæbe ved*, it. *at være indviklet, fildtet;* got. hlahs, *udruget;* skot. claikie, *klæbrig;* eng. dial. cleg, *at klæbe ved;* arab. غلق, ĝalaqa, *at klæbe ved;* n. d. klessa, id.; klengja, id., it. *klynge sig til.*

kleima I., see kál II.

kleima II., see skráma.

klén, adj. *liden, knap, spæd.* Sml.

Digitized by Google

ग्लै, glaj, *at være svag, mat;* क्लीव्, klîv, *at være svag, frygtsom;* beng. klânta, adj. *svag, slap;* ǩjin, id.; ags. hlene, *tynd, maver;* n. dial. klein, klên, *svag, syg;* glæ, adj. *tynd, maver, ussel;* glævre, *et mavert og spædt Fruentimmer.* Sml. sljá-r.

klepp-r, m. *en Knort, Knude;* klepra, *at fryse sammen;* klumb-r, m. *en Klump;* klambr, n. *et Iisstykke.* Sml.? hind. لوپری, lôprî, *en Klump af en fugtig Masse;* lat. gleba, *en Jordklump;* n. dial. klepper, *Meelklumper* i Gröd eller Velling. Benfey — I, 2. S. 309 — sml. धृ, d́vṛ, *at krumme.*

klessa, *at paasmöre, bestryge, klakke;* klístr, n. *Klister, Liim.* Sml.? क्लिद्, klid, *at være* ell. *blive vaad, fugtig;* hindust. لس, las, *Klæbrighed;* لاسا, lâsâ, *en klæbrig Gjenstand;* pers. خلش, ǩelîś, *klæbrig Dynd;* russ. kléitj, *at lime;* skléivatj, *at sammenklæbe, klistre;* sljepljátj, id. Sml. lîm III., glya II.

kletti, n. *et haardt Stykke Fedt.* Sml. hindust. گلت, gilat ell. گلتی, gilti, *en haard Svulst, en Knude.*

klett-r, m. *en Klippe.* Sml. कलत्र, kalatra, n. *en Borg, Fæstning;* skot. clett, *en Klippe* i Söen, afsondret fra Klipperne paa Fastlandet.

kleyf, see kljúfa.

kljá, *at fuldbringe, bringe til Ende.* Sml. कृव्, kṛv, *at forrette, fuldföre.*

klið, see klingja.

klif, see kljúfa.

klikk-r, see hlak.

klína, *at oversmöre, overstryge, besudle.* Sml.? ली, lî (præs. linâti), *at klæbe ved;* lat. linere, *at oversmöre, overstryge.* Sml. glya II., lîm III.

klingja, *at klinge;* klið, n. *Qviddren.* Sml. कल्, kal, *at give Lyd* (eller गङ्, gaṅg, id.); कलङ्कशा, ǩalankaśâ, f. *et musikalsk Instrument.* Sml. klaka, klukka.

klinka, f. *en Klinke* (obex). Sml. श्लिष्, śliś, *at binde til, forbinde;* lth. klingis, *en Klinke.* Sml. lúka.

klippa, see kljúfa.

klístr, see klessa.

kljúfa (klýf, klauf, klofin-n), *at klöve, spalte;* gljufr, n. pl. *Klöft, trang Bjergdal med steile Sider;* klafi, m. *en Trækløft*, som anbringes om Köers Hals til at binde dem ved; klauf, f. *en Klove*, kleyf, f. *en Brink;* klif, n. id.; klof, n. *Skrævet;* klofna, *at skilles ad;* klippa, *at klippe, skjære.* Sml. लुप्, lup, *at dele, at skjære;* slav. (glubok, adj. *dyb*); klepeto, *en Krebskloe;* pol. łupać, *at klöve.* Roden क्लृप्, klṛp, som ifölge Lexicographer betyder *at strække til* m. m., anseer Haughton for oprindelig at have havt Betydningen *at klippe, skjære;* thi कल्पन, kalpana, betyder *Klippen, Skjæren;* कल्पनी, kalpanî, *en Sax;* क्लृप्त, klṛpta, *klippet, skaaret.* Bopp sml. गृभ्, gṛb́, *at gabe.*

kló, f. *en Kloe;* klá (klæ, kló, klegin-n), *at kradse, klore.* Sml. ग्रह्, grah, *at tage, gribe;* ग्लह्, glah, id.; skot. claw, *at kradse, klore;* cleuck, *en Kloe.*

kloacan, see kraank-r.

klof, kloft, klofna, see kljúfa.

Digitized by Google

klók-r, adj. *klog*, it. *listig*, *underfundig*. Sml. लोक्, lok, *at see*.

klót, see hjól.

klúka I., see kleggi.

klúka II., *at sidde ravende* eller *paa et vaklende Sted*. Sml. चल्, ćal, *at ryste*, *bæve*. Herhen hörer formeentlig ogsaa klunni, m.? *en klodset Person*.

klukka, f. *en Klokke*. Sml. कलङ्कषा, kalankaśâ, f. *et musikalsk Instrument, en Cymbel;* कलुक्क, kalukka, m. id.; russ. kolokol, *Klokke*. Sml. klingja, klaka.

klumba ell. **klubba**, f. *en Kölle*. Sml.? pers. چوب, ćob, *en Stav, en Kölle;* russ. klúb, id.; lat. clava, id.

klumb-r, see klepp-r.

klúngr, n. *Torne*. Sml. कुलङ्गी, kulangî, f. *en tornefuld Plante*, hvis Frugt sammenlignes med en Krabbes Klöer, en Gjeds Horn og deslige. Sml. líng.

klunni, see klúka II.

klúr, adj. *grov*, *slet forarbeidet;* kláp-r, m. *et grovt Kar eller Redskab*. Sml. क्लीव्, klîv, *at være svag, doven*.

klusa, see klasi.

klæa, = klá, q. v.

klæði, n. *Klæde*. Sml. लाट, lâṭa, m. *Klæde;* arm. լաթ, lat, id. At k her, som i saamange andre Ord, er en Tilsætning, der er beslægtet med det i Tydsk til Betegnelse af Part. Præteriti brugelige ge, i det Angelsachsiske brugt baade i Partic. og i Imperfectum, betegnes f. Ex. af Chaucer's Canterbury-Erzählungen, herausgeg. von Fiedler, Dessau 1844, 1. B. v. 363: ... were all gelothed in a liverè ..., istedetfor clothed; cloth, *Klæde;* ags. clað, id.

klæki, n. *Lyde, Udyd, Feil;* klæk-r, m. *Feil, Vanartighed*. Sml. कलुष, kaluśa, adj. *skarnagtig, ond*, Subst. n. *Synd;* hindust. کهل کهلنا, kul kel-nâ, *at hengive sig aabenbar til Laster*, som forhen have været övede i Löndom. Sml. hlak.

klæmin-n, see kál II.

klögun, see klaga.

klökk-r, adj. *böielig, sagtmodig, kleinmodig;* klökna, *at bevæges* (i Sindet), *miste Modet*. Sml.? ग्लै, glaj, *at blive svag, træt, mat;* क्लिव्, kliv, *at være svag, frygtsom;* hindust. کلچهنا, kulaććanâ, adj. *ilde tilmode*. Sml. gljúpna.

klöpp, f., 1. *en Broe*, bestaaende af en Stok, en Bræde eller et Par saadanne. Sml.? pers. چوب, ćôb, *en Stav*. Benf. — I, 2. S. 119 — yttrer den Mening, at gr. γέφυρα, *en Broe*, staaer for γλέφυρα; 2. *en Kantning* paa Sömmen over Ærmerne af en Fruentimmerkaabe. Sml. कलाप, kalâpa, m. *en Prydelse* i Almindelighed, *et Belte, en Perlesnor*, som Qvinder bære om Livet, it. *en Paafuglehale*.

kná, see kenna.

knapi eller **knappi**, m. *en Dreng, en Opvarter*. Sml. pers. کنی, kenebi, *en velartet og skjön Dreng;* ags. cnapa, t. knabe, *en Dreng*, der af Benfey — I, 2. S. 56 — refereres til नप्तृ, naptṛ, *Sönnesön* eller *Sön;* gr. (dial.) νέποδες, *Börn*.

knapp-r I., see gneip.

knapp-r II., m., see gnæfa. Dog er en Derivation af नह्, nah, *at binde*, *mulig*.

knar, see snar.

kné, see hnie.

knefi, see hnefi.

Digitized by Google

kneikja, see keik-r.

knipa og **knippi**, see hneppa.

knitt-r, see grikk-r.

knóg-r, see gnóg.

knosa ell. **knusa**, *at knuse;* knuska, id., it. *knække.* Sml.? क्षुद्, kśud (præs. kśunatti), *at knuse;* part. præt. क्षुण्ण, kśuṇṇa, *knust;* oldht. knusjan eller knistjan, *at knuse.* Sml. gnúa.

knurra, *at knurre.* Sml. कुर्, kur, *at give Lyd;* क्नू, knu, id.

knýja, see nauð I. Sml. gnúa.

knyfil-l, see hnybba.

knyk-r, see hniss.

knýta, 1. *at knytte, binde,* s. hnúð-r; 2. *at pidske.* Sml. क्नथ्, knaf, *at slaae;* russ. knutj, *en Pidsk.*

knæf-r, see kenna.

knör-r, see hnör-r.

knött-r, see hnúð-r.

kóð, see jóð.

koðna eller **kvoðna**, *at visne, svinde ind, falme.* Sml. चुट्, ćuṭ, *at visne, falme.*

koddi, m. *en Pude.* Sml. (कूड्, kûḍ, *at blive tyk, feed*); hindust. گدی, gaddi, *en Pude, et Hynde.*

koðri, m. *Pungen* (scrotum), *Manddom.* Sml. hindust. کهتی, ꝁutti, *en Pung;* کدو, kadû, *en Agurk,* it. *membrum virile;* e. dial. cod, *en Pung;* cade, *testis, scrotum;* t. hode, id.; slav. ijædra, pl. *Testikler.*

kóf, see geyfa.

kofan, see hund-r.

kofenta, see ká.

kofi, m. *en Hytte;* kofri, m. *en Hætte, Hue;* kofr, n. *et Kogger,* it. *en Reisekuffert.* Sml. कुब्, kub ell. गुप्, gup, *at bedække, skjule, gjemme;* hind. کهوپ, ꝁop, en *Kjælder;* slav. kovćeg, *en Kiste;* oldht. kubisi, *en Hytte.* Herhen hörer vist ogsaa det arab. قبّة, qobbah, eller med articl. alqobbah, *en Hvælving, et Kammer,* der er gaaen over i det span. alcoba, *Sovekammer,* fr. alcove og i flere Sprog.

kofur, blot i de Ord: kofur-jarn, *en Piil,* egentl. *Vredesjern;* kofurmálugr, *vredagtig i Tale;* kofuryrdi, *vredladne Ort.* Sml. कुप्, kup, *at være vred;* कोप, kopa, m. *Vrede;* beng. kop, id.; hindust. ꝁafagi, id.; pers. خفه, ꝁefe, *vred;* holl. koppig, *stivsindet;* skot. kobbyd, *tirret* (?); koppie, *at skjælde.* Sml. káfa.

kok eller **kvok**, *Svælget.* Sml. कुहर, kuhara, n. *Svælg, Strube;* e. dial. goge, id.; woken, *at qvæle.* Sml. kverk, barki.

koka eller **kykja**, *at sluge* i sig; enten af kok, eller beslægtet med चक्ष्, ćakś eller जक्ष्, ǵakś, *at æde.*

kokka, *at koge,* er maaskee beslægtet med पच्, pać, *at koge.* Bopp sammenligner i al Fald dette Ord med t. kochen; armen. խոհակերել, kohagjerjel, id.; ngr. χοχλαχᾶν, *at boble* og *bruse* (om kogende Vand). Jeg finder det sandsynligere, med Pott, at holde det for optaget fra lat. coquere.

kol, n. *Kul,* it. *et Fyrfad;* koljarn, *Fyrstaal.* Bopp sammenl. अङ्गार, angâra, m. og n. *glödende Kul,* med t. kohle; men paa et andet Sted upaatvivlelig bedre ज्वल्, ǵval, *at glöde, brænde;* hindust. کوئلا, koelâ, *Kul;* armen. ղաւրձելի, qordzeli, *Kul;* beng. kajla, id.; russ. úgol,

Digitized by Google

id.; ltt. kwêle, *Glöd;* ngr. χόβολη, *glödende Kul;* hebr. גַּחַל, gakal, *glödende Kul;* n. dial. kola, *en Tranlampe.*

kolf-r I., m. *et Slags Fruentimmer-Hovedtöi.* Sml.? कलाप, kalâpa, m. *en Prydelse,* it. *en Paafuglehale;* pers. کلاه, kyle, *en Hat* eller *Hue;* lth. kalpokas, *Pullen i en Hat;* ltt. kalpaks, *en stadselig Hue;* russ. kolpák, *en Nathue;* slav. klobuk, *en Hat;* tyrk. قلپق, qalpaq, *Hat, Hætte.*

kólf-r II., *en Piil,* it. *en Knevel, Klokkeknevel;* kylfa, f. *en Kölle.* Sml. osset. qil, *en Kölle, tyk Stok;* slav. kljap, id.; oldht. kolbo, id.; slov. kembelj, *en Klokkeknevel.*

kólga, f. *Bölge* eller *Söens Brusen;* ólga, f. *bölgende Bevægelse;* elgja, *at bölge, bruse;* (svalga, id.; sylg, f. *Bölge*). Sml. कल्लोल, kallola, m. *en stor Bölge;* अल्लोल, allola, id. — Amarak. p. 56 —; कल्, kall, *at give en dump Lyd;* gr. ἀλίειν = κυλίειν, *at vælte, rulle;* armen. ալի, ali, *en Bölge;* hindust. اهلا, ahlâ, *Flod, Oversvömmelse;* russ. volná, *en Bölge;* valj, id.; holl. golf, id.; fr. houlle, *en höi Bölge;* sp. ola, *Bölge;* eng. dial. wall, *en Bölge;* t. welle, id.; n. dial. alla, olla, *en Bölge,* især stor og langsomt fremskridende; jelg, *stærk Ström;* hebr. גַּל, gal, *en Bölge.* Ordene staae maaskee i Forbindelse med vellta eller svella, q. v.

kólk, n. *Elendighed,* som *Kulde og Vaadhed medbringer;* kollótt-r, adj. *meget fattig.* Sml. खुल्ल, kulla eller खुल्लक, kullaka, adj. *ringe, ussel, fattig, elendig;* कल्क, kalka, m. og n. *Dynd, Skarn;* गलत्कल्क, galakalka, m. *vaad Dynd, Morads;* चुलुक, ćuluka, m. *Dynd, Skarn;* russ. góljij, *elendig, fattig.*

kolla I., f. *et Kar uden Haandgreb.* Sml. घट, gata, m. *et stort Leerkar;* कुट, kuta, m. og n. *en Vandkrukke;* beng. kulî, *et Leerkar,* dannet som en Hjerneskal *(Kollr);* n. dial. kolle, *et Trækar med enkelt Haandgreb;* kolla, kodla eller kodde, *et bredt og lavt Trækar for Melk.*

kolla II., f. *et Dyr af Hunkjön, uden Horn.* Sml. hindust. كل, kal, *skaldet;* gr. κόλος, *hornlös;* hebr. גָּלַח, gálak, *at være skaldet;* slav. golj, *nögen;* ags. calo, *skaldet;* t. kahl, id.; eller see koll-r. Sml. skállda.

koll-r, m. *Hoved, Hjerneskal, Top;* skolt-r, m. *Hovedskal.* Sml. कोट्ट, kotta, m. *et Kastel, en Borg;* beng. (kut, *en Top, Bjergtop*); kulî, *Hjerneskal;* hindust. كله, kallah, *Hoved;* pers. قله, qulle, *en Bjergtop;* گوله, gûle, *en Valmueknop;* russ. golová, *Hoved;* skot. callet, id.; ltt. gâla, id.; kalns, *et Bjerg;* sp. cholla, *Isse;* oldpreus. gallu, *et Hoved;* n. dial. kolle, *en Bjergtop.* Sml. hjól.

kolli-r eller **kauld,** *en Hjelm* (poët.), kommer maaskee af koll-r, men kan dog ogsaa tænkes beslægtet med खोलक, kolaka, m. *en Hjelm,* eller कूल्, kûl, *at skjule, bedække;* pers. خود, kod, *en Hjelm.*

kóma (kém, kvam eller kom, komin-n), *at komme;* kváma, f. *Komme, Ankomst.* Sml. गम्, gam,

Digitized by Google

at gaae, *at komme;* got. qiman, *at komme.*

kon-r I., m. *Slags*, *Art.* Sml. गुण, guṇa, m. *Egenskab.*

kon-r II., m. *en ypperlig Mand*, *en Hersker.* Sml. गुण, guṇa, m. *en Egenskab*, it. *Tapperhed, Ypperlighed;* गुनिन्, gunin, adj. *begavet med gode Egenskaber.* Grimm — I, 333 — anseer Ordet for at være af samme Oprindelse som kona, q. v.

kon-r III., m. *en Slægtning*, *Frænde.* Sml. जन्य, ǵanja, m. og f. *en Bruds* eller *Brudgoms Frænde.*

kona, f. *en Kone*, *et Fruentimmer;* kván, kven, kvon, f. *en gift Kone;* kvendi, n. *Qvindekjön;* kvinna, f. *Qvinde;* kvonga, *at skaffe Nogen en Kone;* kvænast, *at giftes;* kunta, *cunnus;* svanni, m. *en Qvinde.* Disse Ord ere deels beslægtede med जन्, ǵan, *at avle*, it. *födes*, hvoraf जनि, ǵani, f. *en Qvinde, en Moder;* deels med योनि, joni, n. og f. *Moderen* (vulva); hindust. جون, ǵôn, *pudendum mulieris;* گونا, gaonâ, *det at bringe en Hustrue hjem;* osset. qvin, *cunnus;* armen. կին, gin, *en Kone;* gr. γυνή, *en Kone;* russ. ǵená, id.; oldpreus. genna, id.; got. qino og qens f. id.; ags. cennan, *at föde;* cwen, *en Kone*, it. *en Dronning;* eng. queen, *en Dronning;* oldht. genez, *gyneceum.* Benfey — I, 2. S. 168 — udleder γυνή af श्वि, śvi, *at svulme;* men S. 118 af जन्, ǵan. Sml. gná, hneita.

konung-r, m. *en Konge*, er formeentlig beslægtet med kunna (see kenna). Sml.? oldpers. ku, *Konge* — Z. f. d. K. d. M. 6. S. 465 —; ltt. kungs, *en Herre;* oldht. kuning, *Konge.*

kópa, f. *Udmattelse, Svækkelse.* Sml. कूप्, kûp, *at være svag*, it. *at svække.*

kopar, m. *Kobber.* Sml. कुप्य, kupja, n. *Kobber*, *ringe Metal;* oldht. kuphar, *Kobber;* lat. cuprum, id.

koppa, f. *et Fruentimmer-Hovedsmykke*, bestaaende af forgyldte Sölvdopper, hæftede til et Baand. Sml.? कुब्, kub, *at beklæde*, *bedække.* Sml. skúf-r, kápa.

kopp-r, m. *en Kop*, *Skaal.* Sml. कूप, kûpa, m. *en Fordybning, Huulhed*, *en Flaske;* कुम्भ, kumbha, m. *en liden Vandkrukke;* hindust. کپر, kappar, *et Leerkar*, der bruges af Jogier (en Art Munke); کپا, kuppa, *et stort Læderkar* til Ölie, smeltet Smör og deslige; pers. قاب, qâb, *et Kar;* کبچه, kebće, *en Öseskaal;* قفك, qufæk, *et Bæger;* کوپ, kûp, *et stort Leerkar;* arab. قعب, qa'ab, *en tyk Træskaal;* کوب, kûb, *en Krukke;* osset. koppa, *et Viin-* eller *Brændeviinsglas;* russ. kubok, *en Pokal;* lth. kupka, *et Bæger;* gr. σκύφος, id.; ital. coppa, id.; eng. cup, *et Bæger;* oldht. koph, *en Skaal*, *en Krukke;* hebr. גָּבִיעַ, gábîa', *et Bæger.*

korði, m. *en Kaarde.* Sml. कर्त्तरी, karttarî, f. *et lidet Sværd*, *en Kniv*, af कृत्, kṛt, *at skjære*, *hugge;* hindust. کارد, kârd, *en Kniv*, *en Dolk;* osset. kard, *et Sværd, en Kniv;* russ. kórtik, *en liden Kaarde;* böhm. og pol. kord, *et Sværd.*

Digitized by Google

korg-r, see gor eller kar II.

korkna, *at svinde hen*, *hentæres;* krokna, *at krympes sammen af Kulde.* Sml. क्रुञ्च्, krunć, *at svinde ind*, *sammenkrympes;* russ. korćít, *at sammentrække* (krampagtig); n. dial. skraana, *indtörres; krybe sammen;* skrokna, *at sammenskrumpes.* Sml. hrukka.

kork-r, m. *Isens Glathed.* Sml. कर्कर, karkara, m. *et Speil.* Det franske glace betyder baade *Is* og *Speil.*

korn, n. *Korn;* gran, n. *et Gran* (granum); grjón, n. pl. *Gryn.* Sml. कारण, karaṇa, n. *Korn;* कण, kaṇa, m. *et Gran* (granum); चुर्ण्, ćurṇ, *at male;* armen. զորէն, zorên, *Korn;* arab. جرن, ǵarana, *at male;* got. kaurn, n. *Korn;* n. dial. könn, id.; grön, id. Sml. kvörn.

korp-r, see hrafn.

korpa, f. *en Rynke*, *Fold;* korpna, *at sammenkrympes;* skorpna, id.; korpuleg-r, adj. *ussel af Udseende;* krapp-r, adj. *böiet;* kreppa, *at böie*, *krumme;* kropning, f. *Knæfald;* krjúpa (krýp kraup, kropin-n), *at knæle*, it. *at krybe;* kryppa, f. *en Böining*, *en Pukkel paa Ryggen;* kurfa, f. *En, som hverken taaler Kulde eller Arbeide;* kyrping-r, m. *en Rynke;* verpa, *at trække sammen*, *sammenkrympe*, *krumböie;* skrýfa, *at böie.* Sml. ह्वृ, hvṛ, *at böie*, *krumme;* कृप्, kṛp, *at være svag;* कुपर, kurpara, m. *Knæet*, it. *Albuen;* कृपण, kṛpaṇa, adj. *ussel*, *elendig;* hindust. كبڑ, kubaṛ, *en Pukkel;* كهرپا, kurpâ, *Knæeskaalen;* سكوڑنا, sakoṛ-nâ, *at sammenkrympes;* lat. curvare, *at böie;* fr. courber, id.; sp. corva, *Knæhase;* russ. gorbítjsjæ, *at böie sig*, *bukke sig;* gorb, *en Pukkel;* koróbitj, *at krumme;* lth. kraupas, *svag;* eng. dial. krop, *Knæet;* oldht. krapho, *en Krampe;* ltt. râpt, *at krybe;* sp. grapa, *en Krampe;* n. dial. hyrpa, *sammenrynke;* korva, *en Vidiering*, hvormed Grinder (Led) tillukkes; kurv, *en Ring* eller *Lökke* af sammensnoede Toug; kyrmest, *at beklemmes*, *föle Tryk* eller *Sammentrækning* indvortes i Legemet.

kort-r, adj. *kort.* Sml. क्षुर्, kśur ell. खुर्, khur, *at afskjære*, *afbryde*, hvoraf part. præt. खोरित, khorita, *afskaaren*, *afbrudt;* गॄ, ǵṛ, *at gjöre kort;* कृत्, kṛt, *at skjære;* hindust. خورد, khurd, *liden;* كوتاه, kotâh, *kort*, *liden;* čotâ, *kort;* arm. կարճ, garǵ, id.; eng. short, id.; slav. kratok, id.; russ. korótkij, id.; sp. corto, id.; ags. scort, id.; oldht. kurz eller scurz, id.; skot. cutty, id.; gæl. cutach, id. Sml. skarða.

korta, see kæra.

kos, see kjósa.

koss, see kyssa.

kosta I., *at brække*, *beskadige.* Sml. कष्, kaś, *at beskadige;* ग्रस्, ǵas, id.; hindust. كهسانا, khasâ-nâ, *at fordærve;* persisk خسته, khaste, *saaret;* كشتن, kyśten, *at dræbe;* arm. կոց, koz, *Slag*, *Saar;* slov. kaziti, *at fordærve;* arab. جش, ǵaśśa, *at slaae*, *knuse.*

kosta II., *at friste*, *forsöge.* Sml. कष् kaś, *at friste*, *forsöge;* zend. ꭓꭓꭓ, khâśtrem, *Smag.* Bopp,

Digitized by Google

v. Gr. S. 1144—45; hindi चाषनौं, ćâśanaum̊, *at smage;* slav. kusiti, *at forsöge*, it. *at smage;* lat. gustare, *at smage;* ags. costian, *at pröve.* Sml. kjósa.

kost-r I., m., see kjósa.

kost-r II., m. *Kost, Föde.* Sml. घसि, ǵasi, m. *Föde, Levnetsmidler*, af घस्, ǵas, *at spise.*

kost-r III., m. *Evne, Formue.* Sml. कोष, kośa, m. og n. *Formue, Rigdom.*

kosung-r, see gósung-r.

kot, n. *en Bondehytte;* kytra, f. *en Vraae i en Hytte;* kaetta, f. *Kahytte;* skot, n. *en Krog, en Vraae.* Sml. कुट, kûṭa, m. og f. *et Huus;* कोट, koṭa, m. *en Hytte;* hindust. كٹر, kuṭir, *en Hytte;* كوٹھی, koṭî, *et lidet Huus;* russ. kut, *en Krog i et Kammer;* kúśća, *en Hytte;* slov. kót, *en Krog, Vraae;* t. kajüte, *Kahytte;* got. heþjo, f. *et Kammer;* e. cot, *en Hytte;* hut, id.

kotra, f. *Fire* paa en Tærning. Sml. चतुर्, ćatur, *fire;* lat. qvatuor, id.; lth. ketturi, id.; oldht. quatter, *Fire* paa en Tærning. Sml. fjórir.

kovan, see hund-r.

koventa, see ka.

krá eller **kró**, f. *en afsides Krog, Vraae;* rá eller ró, f. *en Vraae, Krog;* króa, *at indelukke, afsondre* (Lammene fra Mödrene). Sml. रह, raha, m. *Eensomhed, Afsondring;* n. dial. ro, *en Vraae, Krog;* eng. dial. wro, id.

krabba, *at blande sammen.* Sml. कृप्, kṛp, *at blande.*

krabla, see hræra.

krabsa, see grein.

kradak, see brot.

krafa, see krapta.

kráka, f. *en Krage;* krák-r, m. *en Ravn.* Sml. काक, kâka, m. *en Krage;* श्रावक, śrâvaka, m. id. (eg. *den skraalende*); hindust. كاك, kâk, id.; pers. كلاغ, kelâǵ, *Krage, Ravn;* ags. hroc, *en Krage;* e. rook, id.; russ. graćj, *Krage;* korgá, id. (en anden Art); oldht. caha, id. Sml. krunk-r.

kraki eller **krakki**, m. *en liden Dreng;* krógi, m. *et spædt Barn.* Sml. hindust. گرگا, gurgâ, *en Viserdreng;* skot. gurk, *et Barn*, især tykt i Forhold til Störrelsen; e. dial. grock, *et meget lidet Barn;* n. dial. gorre, *en liden Dreng;* liten krok, id.

krakka, *at tugte, straffe.* Sml. hind. كهركانا, k̈arkâ-nâ, *at slaae, puffe, ryste.* Sml. harð-r, harpa.

krákuskél, f. *en Musling;* harpa eller hörpuskél, id. Sml. gr. κώρυχος, *en Muslingart;* lth. kraukle, *en Söemusling.* Benfey — I, 2. S. 316 — sml. ह्वृ, hvṛ, *at være krum.* Skulde harpa, hörpuskél kunne staae i Forbindelse med harpa, *en Harpe* (Lyra), ligesom χέλυς, *en Skildpadde*, tillige betyder *en Lyra*, fordi, ifölge Mythen, Hermes forfærdigede den förste Lyra af en Skildpaddeskal med overtrukne Strenge?

kram, n. *Kram, Handelsvare.* Sml. क्रय, kraja, m. *Kjöb*, af क्री, krî, *at kjöbe.*

krami, see kremja.

kram-r, see krap.

kránk-r, adj. *syg, upasselig;* krenkja, *at svække, krænke.* Sml. कृ, kṛ, *at krænke;* कॄ, kṝ (præs. कृणाति, kṛṇâti), *at beskadige;* जॄ, ǵṝ (præs.

Digitized by Google

गृणाति, ǵṛṇâti), *at svækkes, være svag.*

krans, m. *en Krands;* króna, f. id., it. *Krone.* Sml. ग्रन्थ्, granf, eller श्रन्थ, ṡranf, *at sammenknytte, binde i Rad;* lat. corona, *en Krands, Krone;* crates, *en Fletning.*

krap, n. *halvtöet Snee;* krepjâ, f. *regnagtig Snee;* kram-r, adj. *blöd, halvsmeltet* (om Fedt, Snee o. s. v.); grópna, *at blive mör, raadne af Overmodenhed.* Sml. श्रा, ṡrâ, *at ophede;* श्रै, ṡraj, *at smelte, töe;* श्रपण, ṡrapaṇa, n. *Kogning.*

krapp-r, see korpa.

krapta, *at formaae, være istand til;* kræf-r, adj. *stærk, rask;* krafa, f. *Krav, Fordring;* krefja, *at kræve* (sml. orka, *at formaae,* it. *at kræve*); kröptug-r, adj. *stærk, kraftig.* Sml. कृप्, kṛp, *at være duelig, være istand til;* russ. krjepítj, *at styrke, bekræfte.*

krás, f. *lækker Mad;* kræsin-n, adj. *kræsen.* Sml. ग्रस्, gras, *at æde, svælge;* eller कृशर, kṛṡara, m. og f. *en Ret,* tillavet af Melk, Sesam (Fröet af en Olieplante) og Riis; hindust. كهرسا, ǩirsâ, *en Ret,* lavet af Raamelk, formeentlig Kalvedands eller Potteost; (گورس, gôras, *Kjernemelk, tyk Melk*).

krassa, *at rive, kradse;* krota, *at udgravere* (sculpere); rispa, *at ridse, kradse.* Sml. कृष्, kṛṡ, *at udgravere, at skrabe;* hind. كهروٹنا, ǩaroṭ-nâ, *at skrabe, kradse;* pers. خراشيدن, ǩirâṡîden, *at kradse, klore;* arab. حرش, haraṡa, id.; gr. χαράσσειν, *at kradse;* ltt. ſkrôstît, *at udskjære;* pol. rytować, id.; oldht. krazjan, *at rive, kradse;* fr. gratter, id.; sp. rascar, id.; hebr. חֶרֶט, ǩæræt, *en Gravstikke;* חָרַשׁ, ǩáraṡ, *at udgravere;* חָרַת, ǩáraf, id.; n. dial. krita, *udstaffere med Zirater.* Sml. rita.

kraum-r I., see grum-r.

kraum-r II., m. *en sagte eller liden Kogning.* Sml. श्रै, ṡraj, *at koge;* श्रपण, ṡrapaṇa, n. *Kogning* i et Leerkar; n. dial. kry, *at koge jævnt og sagte.*

kreða, f. *Kjæledægge.* Sml. श्रित, ṡrita, *elsket, beskyttet, agtet,* part. præt. af श्रि, ṡri, *at opvarte, agte, dvæle hos.*

kredda, f. *religiös Troe.* Sml. श्रद्धा, ṡraddʹa, f. og n. *Ærbödighed, Troe;* beng. ṡraddʹâ, id.; lat. credere, *at troe.*

krefja, see krapta.

kregða, f. *et sygt eller svagt Barn.* Sml. कृश, kṛṡa, adj. *liden, tynd, udmavret, svag,* af कृश्, kṛṡ, *at gjöre liden, tynd;* zend. kereṡa, *maver.*

kreika, *at gaae sagte;* reika, *at vanke omkring, rave.* Sml. रिख्, riǩ, *at gaae, at bevæge sig.* Sml. skreika.

kreima, f. *et Kreatur, som har tabt sine Kræfter.* Sml. (श्रम्, ṡram, *at være træt, mat,* eller) ज्री, ǵrî, *at blive gammel og affældig.* Sml. hærast.

kreista, *at trykke, knibe, klemme, kryste.* Sml. कृश्, kṛṡ, *at gjöre tynd, udmavre;* (zend. kereṡ, *at plage, pine*).

krekla, see kroka.

kremja, *at trykke, svække, plage.* Sml. श्रम्, ṡram, *at udmattes, plages;* causat. *at plage, svække.*

kremming-r, see krumma.

krenkja, see kránk-r.

krepja, see krap.

kreppa, see korpa.

krjá, *at forlange, söge at faae.* Sml.? रि, ri, f. *Önske, Længsel.*

krjála, see hrœra.

kríla, *at flette, snoe.* Sml. ह्वृ, hvṛ, *at være krum.*

krim, see hrím.

kringja, kring-r, see hríng-r.

krísta, *at pibe, qviddre.* Sml. रेष्, reś, *at lade en uartikuleret Lyd höre;* pers. كرستن, kiristen, *at græde lydeligen;* got. kriustan, *at knarke;* gr. κρίζειν, id.; slav. k̆rjest, *Larm.*

krít, see rita. Höfer sml. श्वेत, śveta, *hvid.*

krít-r, m. *Uenighed, Tvist, Knurren.* Sml. वृत्र, vṛtra, m. *en Fiende,* it. *Stöi, Larm;* gr. ἔρις, ἔριδος, *Kiv, Uenighed;* russ. ratj eller retj, *Strid, Krig;* holl. wrijten, *at trætte, kives;* sv. reta, *at ophidse, tirre;* n. d. reita, id.; sp. retar, *at udfordre til Tvekamp;* lat. irritare, *at ophidse.*

krjúpa, see korpa.

kró, see krá.

krof, see kropp-r.

krógi, see kraki.

króka, *at krumme, böie;* krekla, f. *en böiet Green* ell. *Qvist;* krung-r, adj. *krogrygget;* kryki, m. *en Vraae, en Krog;* krœkja, *at fæste sammen med Hægter eller Kroge.* Sml. क्रुञ्च्, krunć, *at böie,* it. *at være krum;* russ. krjuk, *en Krog;* fr. crochu, *kroget;* (armen. կեռ, gjer, *kroget*).

krokna, see korkna.

króna, see krans.

kropning, see korpa.

kropp-r, m. *Krop, Legeme;* krof, n. *Krop* af Qvæg uden Indvolde; kryfja, *at tage Indvoldene ud.* Sml. zend. [zend script], kerep ell. keref, *Legeme;* lat. corpus, id., af क्लृप्, klṛp eller kṛp, *at gjöre* — Journ. As. IV. S. T. V. p. 261. Yaçna I. p. 137. Bopp vergl. Gr. S. 160 —; oldht. scurfian, *at tage Indvolde ud;* ags. hrif, *Bug, Moderliv,* hvilket Pott — I. S. 87 — sml. med गर्भ, garbha, af samme Betydning.

krota, see krassa.

krú eller **grú**, n., eller **grúi**, m. *en stor Mængde, en Vrimmel;* krögg-r, eller krökk-r, adj. *talrig, vrimlende;* gér, n. *en Sildestime.* Sml. hindust. كرور, karor eller kror, *ti Millioner;* گرو, guro, *en Skare;* georg. ხრო, k̆ro, id.; ltt. krawa, *en Hob;* skot. scrow, *en Mængde, en Sværm;* eng. crowd, id.; oldht. crewelôn, *at vrimle;* holl. krevelen, id.; krivelen, id.; fr. grouiller, id.; pol. gromada, *en Hob;* n. d. kry, *at vrimle,* krykkje, id. Sml. hrot.

krukka, f. *en Krukke.* Sml. करक, karaka, m. Eneboerens *Krukke;* slav. korćág, *en Krukke;* t. krug, id.; russ. krúǵka, id.

krulla, *at kruse, krölle.* Sml. कुरल, kurala eller कुरुल, kurula, m. *en Haarlok, en Kröl;* eng. curl, id.; n. d. kurle, *Lok, Krölle.*

krumma, f. *krummet Haand,* it. *en Haandfuld;* kremming-r, m. *en Haandfuld.* Sml.? क्रुञ्च्, krunć, *at være krum,* eller ग्रभ्, grabh, *at gribe.* Sml. grípa.

krum-r, see grum-r.

krúng-r, see kroka.

krúnk-r, m. *en Ravn*, kloacan, id. (poët.); krumsi, id. (poët.). Sml. क्रुश्, kruś, *at skrige;* lat. crocitare, *at skrige som en Ravn;* got. hrukjan, id.; slav. grakati, id.; grać, *en Ravn;* kruk, id.; n. d. krump, id. Sml. kráka.

krydd, n. *Kryderie, Urter af stærk Smag eller Lugt.* Sml. रूढ, rûḍa, *opvoxen, groet, udsprungen* (om Planter), part. præt. af रुह्, ruh, *at groe, voxe;* वृध्, vṛd, id. Sml. jurt.

kryfja, see kropp-r.

kryki, see kroka.

kryppil-l, see korpa.

kræf-r, see krapta.

kræla, see hrœra.

kræsin-n, see krás.

krœkja, see kroka.

krögg-r, see kru.

kröggvar eller **kröggur**, f. pl. *Vanskeligheder, Farer*, it. *Trang, Forlegenhed.* Sml. गुरु, guru, adj. *vanskelig.*

kröptug-r, see krapta.

kú eller **kýr**, f. *en Koe.* Sml. गो, go, m. *en Oxe;* गौ, gau, f. *en Koe;* hindust. گو, gô, id.; pers. گاو, gâv, id.; arm. կով, gov, id.; osset. ǵog eller ǵok eller qug, id.; ltt. gôws, id.; ags. cu, id.

kubb-r, m. *et Stykke af en Træestamme.* Sml.? hindust. کوبه, kobah, *et Træeredskab* til at stampe Terrasser med.

kuð-r, see kenna.

kufl, n. *en Maske*, it. en til Kaaben fæstet *Hætte.* Sml. कुब्, kub, *at skjule, bedække;* russ. kápa, *en Hue;* holl. keuvel, *en Hætte;* sp. aljuba, *en* (maurisk) *Hjelm*, = arab. قُبّعة, qubba'a, hebr. כּוֹבַע, koba', id.; קוֹבַע, qoba', id. Sml. kápa.

kúf-r, m. *en Top;* kuml, n. *en Höi, Bakke, Dynge;* kymbil-l, m. *en Jordhöi, Bakke.* Sml. oldpers. kufa, *et Bjerg;* pehlevi: kof, id. — Benfey Gl.; sanskr. कुम्भ, kumbha, m. *fremragende Forhöining* paa Elephantens Pande. Der ere to saadanne, som svulme op i Brunsttiden; hindust. گومڑا, gûmṛâ, *en Svulst, Hævelse;* arab. قفّ, quff, *en Höi;* کومه, kûma, id.; کوفه, kûfa, *en rund Sandhöi;* georg. კოპი, kopi, *en Hævelse, Pukkel;* arm. քումայ, komah, *en Dynge;* slav. kupa, *en Höi;* serb. gomila, id.; sv. kupa, id.; sp. cumbre, *en Top;* fr. comble, id.

kufenta, see ká.

kúga, *at tvinge, nöde;* gugnir, m. *en vældig Undertrykker;* guggin-n, *forknyt.* Sml.? कच्, kać, *at tvinge, nöde, binde;* कुच्, kuć, *at böie, hindre, modstaae;* lat. cogere, *at tvinge;* (er Derivationen af cum + agere rigtig, kan सं, saṁ + अज्, aǵ, af lignende Betydn. sammenlignes); eng. dial. cook, *at tugte.*

kuggi eller **kugg-r**, m. *et kort Fartöi*, oprindeligen formodentlig, som de Vildes Kanoer, af en udhulet Stok. Sml. hindust. ککورنا, kakor-nâ, *at udhule;* russ. кóча, *et Skib med een Mast;* oldht. kocho, *en Art Skib;* holl. kog, id.

kuiot, see köt.

kúka, *at forrette sin Nödtörft.* Sml. गु, ǵu eller गू, gû, id. Indiske Lexicographers Erklæring, at कुक्ष, kukśa, m. *Maven*, kommer af कुष्,

Digitized by Google

kuś, *at uddrage*, fordi Excrementerne uddrages af Maven, kunde ellers gjöre Slægtskabet mellem dette kuś og kuka sandsynligt, men Derivationen synes tvungen.

kukl, n. *Gjöglerie, Taskenspillerie;* kuklari, m. *en Gjögler*. Sml. कुह्, kuh, *at overraske, at opvække Forundring, Beundring;* कुहक, kuhaka, m. *en Gjögler, Taskenspiller*, it. *en Kjeltring;* कुहन, kuhana, adj. *hykkelsk;* æthiop. ጕሕለወ:, guahlava, *at bruge List;* t. gaukeln, *gjögle;* heucheln, *at hykle;* e. cog, *at smigre, bedrage;* juggle, *at gjögle*. Dog tör दिव्, div, *at lege, spöge*, være Rod til nogle af de anförte Ord, ligesom til lat. jocus, joculari, ital. giocolare, fr. jeu etc.

kúla, see hjól.

kulldi, see kald-r.

kúlpa, *at rage frem;* kulpeyg-r, *som har udstaaende Öine*. Sml. कुल्फ, kulṗa, *Anklen;* गुल्फ, gulṗa, m. id. Sml. hjól, svella.

kult, *et Tæppe;* see hul, eller, da det eng. qvilt, *en Madrasse*, synes beslægtet med quill, *at sye, stikke* (et Tæppe eller andet Udstoppet), maaskee beslægtet med कीलित, kîlita, *gjennemboret*, कील, kîla, *en Pinde, en Naal;* ags. hwitel, *en Kappe, et Tæppe*.

kumba, f. *en tyk eller klodset Pige;* kumbari, *et uanseeligt plumpt Kjöbmandsskib*. Sml. कुम्भिन्, kumḃin, adj. *dannet som en Vandkrukke* (kumḃa); hindust. کپا, kuppâ, *en stor Lædersæk;* kuppâ honâ, *at blive meget feed*. Lignende Betydninger ere forenede i det eng. pumpkin, *et Græskar*, it. *en Bondeknold*.

kuml, see kúf-r.

kund, en af Benævnelserne paa *et Harnisk, en Brynje* (i Skálda). Sml. कुण्ड्, kuṇḍ, *at beskytte, beskjærme*, eller कञ्चुक, kanćuka, m. *en Brynje*.

kund, kund-r, see kyn I.

kuning-r, see kanina.

kunna, see kenna.

kunta, see kona.

kúpa, f. *et rundt Kar, en Skaal*. Sml. कूप, kûpa, m. *en Udhuulning, en Brönd;* n. dial. kupe, *en dyb Vandkumme;* hebr. אוב, ôb, *en Lædersæk*. Sml. huf-r.

kúra, *at ligge i Roe, være örkeslös;* kyr-r eller kvir-r, adj. *stille, fredelig;* kyrð, f. *Stilhed;* kör, f. *Sygeseng*. Sml. beng. kuṛe, *dorsk, sövnig, örkeslös;* hindust. کریال, kurjâl, *en Fugls Tilstand*, naar den sidder *i Roe* og pynter sine Vinger med Næbbet. Blandt de Sanskritord, som ere optagne i det Javanske, er kerta, *Roe*. Humboldt, die Kawi-Sprache 2. B. S. 52; got. qairrus, *rolig;* n. dial. kvar, id.; kura, *böie Hovedet ned mod Brystet;* fr. coi, id.

kurfa, see korpa.

kurra, *at suse, brumme, kurre*. Sml. कुर्, kur, *at give Lyd*.

kusa, f. *en Hunkalv;* kusi, m. *en Hankalv*. Sml. hindust. گوساله, gôsaleh, *en Kalv*.

kúsúng-r, m. *Örefigen*. Sml. कष्, kaś, *at slaae;* (hindust. کسن, kasan, *Pine, Plage*).

kút-r, m. *en liden Tönde*. Sml? गुहा, guhâ, f. *en Hule*.

Digitized by Google

kuta, *at stikke eller skjære med en liden Kniv* (kuti). Sml. कुट्, kuṭ eller कुट्ट्, kuṭṭ, *at skjære;* hind. كاٹنا, kâṭnâ, id.; كٹّان, kaṭṭân, *en Kniv;* كٹهار, kuṭâr, *en Öxe;* beng. kâṭan, *at skjære, hugge;* persisk خودن, kûden, *at afskjære, afhugge;* laz. قوات, qvât, *at afhugge;* eng. cut, id.; eng. dial. kette, id.; n. dial. kutte, *at afhugge;* fr. couteau, *en Kniv;* hebr. גָּדַע, gáda', *at afskjære, afhugge.*

kvabba, see hváa II.

kvadd-r, see kveða og kveðja.

kvaka, *at qviddre.* Sml. वच्, vać, *at tale, fortælle;* hindust. بك بك, bak bak, *Snak, taabeligt Sludder.*

kvalari, see kvelja.

kváma, see kóma.

kván, see kona.

kvantað-r, adj. *hindret, ikke frie, tvivlraadig.* Sml. वण्ड, vaṇḍa, adj. *mangelagtig, afmægtig.*

kvapa, *at bævre af Fedme.* Sml. कप्, kap, *at bæve, ryste;* वेप्, vep, id.; eng. qvaver, id.; eng. dial. qvappe, id.; n. dial. kvæpe, skvapa, *at bævre, ryste.* Sml. bifa.

kvarði, m. *en Maalestok, Alnemaal;* ákvarða, *at bestemme.* Sml. वर्त्ति, vartti, f. *en Linie, en reguleret Linie,* af वृत्, vṛt, *at være bestemt,* it. *at bestemme;* उर्द्, urd, *at maale.* Sml. verð-r I.

kvarna, *at gjöre Hul i en Ting.* Sml. कर्ण्, karṇ, *at gjennembore;* hind. كرنا, kar-nâ, id.

kvarta, see kæra.

kvása, see hvass II.

kveða (kveð, kvað, kveðin-n), 1. *at sige, paastaae, bekræfte.* Det sammensatte Ord hávaði, m. *Raaben, Skrigen,* tyder paa en forkortet Rod vaða eller veða; kvið-r, m. *Vidnesbyrd;* kvitt-r, m. *uvist Rygte;* pati, m. id.; kvöð, f. *Begjæring.* Sml. वद्, vad, *at sige, tale;* कथ्, kaṫ, id.; beng. kaṫan, *at sige, tale;* pers. وات, vât, *Ord, Tale;* got. qiþan, *at sige, tale;* cimb. koden eller köden, *at tale;* ags. cwæðan, id.; pol. gadać, id.; oldpreus. waitiât, id. Sml. géta II. 2. *at digte Vers;* kveðandi, m. *Poesie, Versemaal, en Sang;* kviða, f. *et Digt;* (óð-r, m. *en Ode, et Digt*). Sml. कव्, kav, *at skildre Noget som Digter;* कवि, kavi, m. *en Digter;* कविता, kavitâ, f. *Poesie, et Digt* (eller गाथा, gâṫâ, f. *Vers, Sang*); ags. fitt, *en Sang;* geð, id.

kveðja (kveð, kvaddi, kvadt), *at hilse,* især til Afsked. Sml. वंद्, vand, *at hilse med Ærbödighed;* skot. queinth eller queith, *at hilse til Afsked.*

kvef, see geyfa.

kveif, see kápa.

kveik, see kvik-r.

kveina, see hvina.

kveisa, f. *et Slags Byld* i Fiskegjellerne. Sml. श्वि, śvi, *at svulme, hovne;* n. dial. kveisa, *en Blegne med Svulst.*

kveita, *at undertvinge med Magt.* Sml. क्षि, kśi, *at beherske;* ज्ञि, ǵi eller ज्रि, ǵri, *at betvinge, underkue.* Sml. kúga.

kvelja, *at pine, martre, plage;* kvalari, *en Piner, en Böddel;* kvöl, f. *Pine, Plage.* Sml.? ज्वल्, ǵval,

Digitized by Google

at brænde, ell. ज्वर्, ǵvar, *at være syg;* oldht. qvelan nah, *at brænde af Længsel efter;* got. qal, *Plage;* holl. kwelen, *henvisne, hendöe;* ags. cwellan = eng. dial. qvelle, *at dræbe;* eng. kill, id. Sml. svæla.

kvendi, see kona.

kver, n. *en liden Bog*, it. *et Afsnit* eller *Kapitel* i en Bog. Sml. वर्ग, varga, n. *en Bog*, it. *et Afsnit* i en Bog; oldfr. quayer, *en Bog;* skot. quair, id.

kverk, f. *Hals, Strube;* barki, m. id.; kyrkja, *at qvæle, at sammensnærpe.* Sml. कृक, kṛka, m. *Strube;* hindust. کڑھانا, kuṛhâ-nâ, *at plage;* georg. ხორხი, horhi, *Strube;* æth. ጉሮዔ, guira'e, id.; osset. kurk eller qur, *Strube;* barze, id.; böhm. krk, id.; lth. og ltt. gerkle, id.; russ. górlo, id.; gr. βρόγχος, id.; ags. hraca, id.; eng. dial. gorge, id.; qvarken, *at qvæle;* skot. croagh, id.; oldht. querca, *Strube;* t. gurgel, id.; fr. gorge, id.; carcan, *et Halsjern.*

kvetti, n. *Mundens Aabning, Gab.* Sml. वदन, vadana, n. *Munden.* Sml. kveða.

kvia, *at drive Faarene ind i Stien* (kví, f.). Sml.? चि, ći, *at samle.*

kviða I., see kveða.

kviða II. (kvíði, kveið ell. kviddi, kviðit ell. kvidt), *at frygte, være bange;* kviðja, *at forbyde,* vel oprindelig: *at gjöre bange.* Sml. कित्, kiṭ, *at frygte, være bange.*

kvið-r I., *Vidnesbyrd*, see kveða.

kvið-r II., m. *Underlivet, Maven;* kviða, *at fylde Bugen.* Sml. जठर, ǵaṭara, m. *Maven;* उदर, udara, n. id.; hindust. ادر, udar, id.; (پيٹ, peṭ, id.); beng. udar, id.; gr. ἦτρον, id.; slav. utroba, id.; lth. wedaras, id.; ltt. wêders, id.; lat. venter, id.; ags. cwið, id.; got. qiþus, m. id. Anderledes Benfey — I, 1. S. 373 og I, 2. S. 166. Sml. iðr.

kvíg-r, m. *en Kalv;* kvíga, f. *en Qvie.* Sml. वग्र, vaǵra, m. og n. *et Barn;* hindust. بچھرا, bačrâ, *Kalv;* eng. dial. whie, *en ung Qvie;* skot. quyok, id. Den sidste Form kunde vække Formodning om, at Ordet er Deminutiv af ku; sp. becerro, *en Kalv;* becerra, *en Qvie.*

kvik-r, adj. *levende, rask, driftig,* it. *bevægelig, bævende;* kvika, *at bevæge sig;* kvikindi, n. *et Dyr, et levende Væsen;* kveik, f. *levende Sæd;* kveikja, *antænde, opmuntre;* kveik-r, m. *Væge i et Lys;* kvik-fé, n. *Kreaturer* (eg. *levende Gods*); heraf er senere dannet qvæg; vegna, *at formaae, befinde sig* (vel); veig-r, m. *Kraft, vigor;* veig, f. *Guld*, it. *en fortrinlig Drik.* Sml. वेग, vega, m. *Hurtighed, Raskhed;* वीज, vîǵa, n. *Sæd* (af Planter o. s. v.), *Oprindelse, Marv*, et Ord, i hvis Rods Angivelse indiske Lexicogr. ere noget vaklende. Wilson anförer विज्ञन्, viǵan, *at föde* og *at födes.* Det forekommer mig, at man her tör forudsætte en Rod vîǵ, svarende til det lat. vigeo, *at leve, at trives, at være ved Velmagt*, identisk med ओज्, oǵ, *at leve*, it. *at være stærk;* ओजस्, oǵas, n. *Kraft, Livskraft* (Avlekraft); afg. بيخ, bîk, *Rod*,

Digitized by Google

Oprindelse; ورك, vîk, id.; gr. κίκυς, *stærk*, *munter*. Turde man antage en Omflytning af förste og sidste Radical, vilde जीव्, ǵîv, *at leve*, være at betragte som Rod. Grimm — Diphth. S. 206 — antager Slægtskab med denne Rod; got. qius, *levende;* eng. qvick, id., it. *rask*, *hurtig;* eng. dial. whik, wich, wick, id.; sv. qvick, *livlig, rask;* vig, *behændig*, *hurtig*.

kvilli, m. *Skrantenhed*, *Svagelighed*. Sml. ज्वर्, ǵvar, *at være syg*.

kvinna, f., see kona.

kvir-r, see kura.

kvisa og **kvista**, see hvass II.

kvísl, **kvist-r**, see geisl.

kvitt-r, m., see kveða, og sml. कथा, kaṫâ, f. *en opdigtet Fortælling*, *en Fabel;* hindust. كتها, kaṫâ, id. Sml. dog ogsaa kvisa, under hvass II.

kvoða, f. *Harpix;* kvoðna, *at blive til Harpix*. Sml. क्वाथ, kvâṫa, m. *en Decoct eller Oplösning*, der tilberedes ved mild og vedholdende Varme, af क्वथ्, kvaṫ, *at koge paa saadan Maade*.

kvok, see kok.

kvol, see kál II.

kvon, **kvonga**, see kona.

kvos, see kjós.

kvöð, see kveða.

kvölld, n. *Aften*. Sml.? काल्, kâla, adj. *sort;* subst. m. *Tid*, *Död* (altsaa vel den sorte eller mörke Tid); lat. caligo, *Mörke;* n. dial. kveld, *Aften*. Ihre mener, at det enten kan komme af kvilla, *at antænde Ild*, eller af hvíla, *at hvile*. I n. dial. betegner kveld (i Modsætning til aftan) Tiden fra Mörkets Begyndelse til henimod Midnat; aftan den sidste Halvdeel af Dagen.

kvörn, f. *Mölle*, *Qværn*. Sml. वर्ण्, varṇ, *at male*, eller चूर्ण्, ćûrṇ, *at knuse*, *male;* घूर्ण्, ǵûrṇ, *at dreies rundt;* laz. قرماتة, qarmata, *en Mölle;* got. qairnus, m. *en Mölle;* eng. grind, *at male*, *knuse;* skot. curn, *en Haandmölle;* slav. ǵrjnjvj, *en Mölle;* af Miklosich sammenlignet med गॄ, ǵṛ, *at gnide* (?). Sml. korn.

kvæm-r, adj. *behagelig*, *kjærkommen* (i sammensatte Ord). Sml.? कम्, kam, *at attraae;* e. qveme, *at behage;* e. d. wheme, id.

kykja, see koka.

kýla, see hyl-r.

kylfa, see kólf-r II.

kýli, *en Byld*, see hjól, saafremt Ordet nærmest betegner Skikkelsen; betegnes derimod Inflammationen derved, maa ज्वल्, ǵval, *at brænde*, sammenlignes.

kylja, see kald-r.

kýll, **kyllir**, see hyl-r.

kymbi ell. **gymbi**, n. *et lidet Knippe;* kymbil-l, m., 1. id. Sml. hindust. كهونپا, k̇onpâ, *Hovedhaaret flettet og knyttet op i en Top;* 2. *en Jordhöi*, *Bakke*. Sml. kuf-r.

kymi, m. *en Vraae*, *Krog*. Sml. कुम्ब्, kumb, *at skjule*. Sml. geyma.

kyn I., n. *Slægt*, *Kjön;* kind eller kynd, f. id., it. *Afkom*, *Stamme;* kynjast, *at avles*, *fødes;* kund-r, m. *en Sön*, it. *en Slægtning*, *en Nærpaarörende;* kund, f. *en Datter*. Sml. जनन, ǵanana, n. *Familie*, *Slægt*, *Stamme*, af जन्, ǵan (10. cl. præs. ǵanajate), *at avle*, it. 3. cl. *at fødes;* (hindust. كنور, kunvar, *en Sön*); gr. γένος, *Slægt*, *Stamme;* lat. genus, n. *Kjön;* gens, f.

Digitized by Google

Slægt; nasci, *at födes;* **gnatus** eller natus, *en Sön;* got. kuni, n. *Slægt;* knoda, f. *Slægt, Stamme;* t. kind, *et Barn;* oldht. kunni, *Slægt;* ltt. ginta, id.; e. cen, kin eller cin, *Slægtskab;* gender, *Art, Slægt;* skot. kendle, *at föde Unger* (om Haren). Sml. géta I.

kyn II., n. *en underlig Ting, et Under;* kyngi, f. *Trolddom;* kynja, *at forundre;* kynsl, n. pl. *en usædvanlig Ting.* Sml. ञन्य, ǵanja, n. *et Under;* hindust. جان, ǵân, *en Troldkarl;* beng. gungjan, *Trolddom.* Sml. gan.

kynda, *at antænde, brænde.* Sml. चद्, ćańd, *at være varm, at skinne;* कन्, kan, *at lyse,* ell. कुण्ड्, kuṇd, *at brænde;* lat. candere, *at være heed;* in-cendere, *at antænde;* eng. kindle, *at tænde;* tind, id.; n. dial. kvende, *Spaaner at tænde Ild med.* Sml. tendra, kindir.

kynna, see kenna.

kýr, see kú.

kyrð, see kura.

kyrkja, see kverk.

kyrna, see kirnir.

kyrtil-l, m. *en Kjortel;* skirta eller skyrta, f. *Skjorte.* Sml. hindust. كرتا, kurtâ, *en Kjortel, en Skjorte;* كرته, kurta, id.; beng. kurti, *en Kjortel;* pers. كرته, kyrte eller كرتك, kyrtek, eller قرطه, qærtæ, *en Tröie;* georg. ქურთი, kuarfi, id.; ჯართი, ǵarfi, *en Fildtkappe;* russ. kúrta, *en Overkjole med Peltsværk;* ags. cyrtel, *en Kjortel;* t. kittel, id.

kyssa, *at kysse;* koss, m. *et Kys.* Sml. कुस्, kus, eller कुश्, kuś, *at kysse, favne;* got. kukjan, id.; oldht. kus, *Kys;* n. d. kausa, *at klappe, kjertegne,* it. *kysse.*

kytast, *at kives.* Sml. कुच्, kuć, *at kives, modsætte sig;* (hindust. كٹكنا, kaṭak-nâ, *at fornærme, at være vrangvillig*); skot. ket, *vredagtig.*

kytla, *at slaae, pidske.* Sml.? कद्, kad, *at slaae,* eller कुथ्, kuńf, id.

kytra, see kót.

kænn, see kenna.

kær-r, adj. *kjær.* Sml. कार्व, karvva, m. *Kjærlighed,* eller maaskee जार, ǵâra, m. *en Kjæreste;* pers. يار, jâr, *en Ven, en Kjæreste;* arm. սէր, sêr, *Kjærlighed;* georg. ქუარული, qûarul, id.; lat. carus, *kjær;* fr. cher, id. Benfey — I, 2. S. 162 — udleder carus (for cam-rus), af कम्, kam, *at elske.*

kæra, f. *Klage, Tvistighed;* kvarta, *at klage, beklage sig;* korta, id. Sml. hindust. گهير, ǵer, *Klage;* lat. qveri, *at klage;* got. kara, *Sorg;* oldht. qveran, *at sukke;* charôn, id.; ltt. karrinât, *at sörge.*

kæst-r, see kasa.

kæta, see kát-r.

kœfa, see geyfa.

kœla, see kald-r.

kög-r, m. *Fryndser.* Sml. hindust. ككر, kagar, *Bræm, Bord.*

köggull og **kökk-r,** see kékk-r.

kölski, m. *Djævelen,* it. *en ublue gammel Knark.* Sml. कल्कि, kalki, n. *en Benævnelse for Visnu,* en indisk Gud, betegnende hans tilkommende Egenskab som Verdens Ödelægger; कल्किन्, kalkin, *skarnagtig, syndig;* eng. dial. cull, *et Skarn, en Djævel.*

köngul-l, m. *Kongle* eller *Fröe af Gran eller andre Naaletræer*. Sml.? चञ्चल, ćanćala, adj. *rystende, bævende*.

köngulló, see ó III.

kör I., n., 1. *Kaar*, *Lod*, *Skjæbne*. Sml. करण, karaṇa, n. *Forretning, Livsstilling;* pers. کار, kâr, id.; 2. *Valg*. Sml. वृ, vṛ, *at vælge;* beng. kuṛân, id.; oldht. kuri, *Valg;* holl. keur eller keus, id. Sml. kjósa, val I.

kör II., see kura.

körf, see karfa.

kös, köst-r, see kasa.

köt eller **kuiot** eller **ket** eller **kjöt**, n. *Kjöd*. Sml.? pers. گوشت, gûśt, *Kjöd*.

kött-r, m. *en Kat;* kétta eller kisa, f. *en Hunkat;* ketling-r, m. *en Katunge*. Sml.? ओतु, otu, m. *en Kat;* खट्टास, kaṭṭâsa, m. *en Moskus-Kat;* hindust. کھٹّاس, kaṭâs, eller katâr, *en Ilder* (eng. pole cat); osset. gæde, *en Kat;* russ. kot, id.; georg. კატა, kati, id.; laz. کاتو, kâtu, id.

L.

lá I., f. *Vand*, *Bölge*, *Hav* (poët.); laga, *at dryppe;* lög-r, m. *Vædske*, *Saft*, *Hav* (poët.); lægi-r, m. *Hav* (poët.); lóa, *at beskylle*, *skumme imod*. Sml. लहरि, lahari, *en stor Bölge;* hindust. لهر, lahar, id.; lat. lacus, *en Söe;* ags. lagu, *Havfladen;* eng. lough, *en Söe;* slav. luka, *et Kjærn;* n. dial. logje, *Vandets Overflade;* log, *Saft*, *Vædske;* slav. vlaga, *Vædske*, synes at danne et Mellemled mellem lá og rak, q. v. Sml. leka.

lá II., f. *Blod* (poët.). Sml. लोह, loha, m. og n. *Blod;* लोहित, lohita, n. id., it. adj. *röd;* beng. lau, *Blod;* hindust. لهو, lahû eller لوهو, lohû, *Blod*. Sml. blaut.

lá III., f. *Haar;* ló, *Vævefald*, *Tidselduun*, *Ageruld*, *Fyld i Puder;* lagð-r, m. *en Lok*, *en Tot;* lagða, *at gjöre haaret*, *laaddent;* lena, f. *et Tæppe;* les, n. *uldne Varer;* lopi, m. *en Uldtot;* lúfa, f. *tykt Hovedhaar*, it. *en laadden Mand;* rú, n. *Uld*, *Laad;* rýa, *at tage Uld* eller *Haar af;* rota, id.; rufin-n, adj. *stridhaaret;* rýa, f. *et Uldtæppe*. Sml. लव, lava, m. *Haar*, *Uld* (af forskjellige Huusdyr); लोमन्, loman eller रोमन्, roman, n. *Haar paa Legemet*, af लू, lû, *at afskjære*, *afklippe;* hindust. لوم, lom, *Haar paa Legemet;* روان, roân, *Haar*, *Duun;* beng. lui, *et Tæppe;* pers. رود, rûd, *Faareuldens Afplukning;* got. raupjan, *at afplukke;* oldht. liuhhan, id.; lth. ráuti, id.; slav. runó, *Faareskind med Ulden paa;* skot. rone, id.; roo, *at plukke Uld af;* n. dial. lo, *de fine fremragende Haar* eller *Uldtrævler paa Fildt eller uldne Töier;* löen, *laadden;* röive, *Skind med Ulden paa;* gr. λάχνη, *Uld;* lat. lana, id. Sml. láð.

lá IV. (præs. lái), *at dadle*, *misbillige;* laspra, *at skjænde paa;* lasta, *at dadle;* löst-r, m. *Last;* álasa, *at irettesætte*, *skjænde paa*. Sml. लाञ्छ्, lâś, *at dadle, tale ilde om;* लञ्छ्, laś, *at beskjæmme*, *for-*

Digitized by Google

nærme; russ. lájatj, *at skjænde paa;* lásatj, *at besudle;* gr. λαϑαίνειν, *at skjælde;* got. laian, id.; oldht. lahan, *at dadle;* ags. leâhan, id.; skot. lak, id.; ltt. lazzinât, *at laste;* holl. lachter, *Skam, Spot;* laken, *dadle, vrage;* pol. łajać, *at skjælde;* lat. latrare, *at gjöe.* Sml. hlak, hlæa.

labba eller **lappa**, *at krybe frem, at gaae langsomt og med Besværlighed;* lubbast, id.; löpp, f. *Fodblad eller Fod paa Rovdyr.* Sml. लभ्, lab, *at tage, gribe;* hind. لپ, lap, *Haandens Huulhed,* naar den krummes, som for at holde Vand; russ. lápa, *en Pote, Dyrelab;* gr. λαβὴ, *Griben.* Sml. lofi.

láð ell. **lóð**, n. *frugtbar, græsbevoxen Jord,* it. *aarlige Frugter af en Jordlod* (ligesom Jordens Laadenhed — Haldorsen); lön, f. *en aflang Höestak;* lana, *at sætte Höe i Stak.* Sml. लु, lu, m. *Skjæren* (af Korn), *Afmeien* (af Græs), af लू, lû, *at skjære, meie;* hindust. لونا, lau-nâ, id.; afg. لو, lo eller lau, *Indhöstning;* n. dial. lóa, *at indhöste;* löë, *en Korn- eller Höelade;* ltt. płaut, *at afmeie.* Sml. lá III., slægja.

laða, *at indbyde;* löd, f. *Indbydelse.* Sml.? क्लाद्, klad, *at kalde, raabe;* got. laþon, *indbyde.*

laf, n. *Flig, Skjöd;* lafa, *at hænge og dingle;* lapa, *at hænge kraftlös ned, slappes;* slapa, id.; (lók-r, m. *Noget, som hænger ned*); sleppa (slepp, slapp, sloppin-n), *at slippe.* Sml. लम्ब, lamba, adj. *nedhængende,* af लंब्, lamb, *at falde;* अवलंब्, avalamb, *at hænge ned;* लम्बक, lambaka, m. *en lodret Linie;* russ. slabo, *slap, mat;* gr. λαπαρός, id.; holl. lob, *en stor nedhængende Halskrave;* loof, *mat, slap;* eng. dial. lave, *at hænge og dingle;* n. dial. lav, *den paa gamle Grantræers Grene nedhængende Mose;* lava (om Frugter), *at hænge i Overflod paa Træerne;* lape, *hænge slapt ned.* Sml. lauf.

láfi, m. *den Plads i en Ladebygning, hvor Avnerne falde.* Sml.? लुप्, lup, *at afskjære, dele;* n. dial. laave, *den Deel af Ladebygningen, hvor Kornet tærskes.* Sml. láð.

lág-r, adj. *lav, kort,* it. *sid* (depressus); lág, f. *Fordybning, lille Dal;* laut, f. id.; lægja, *at nedtrykke;* lækka, id., it. *ydmyge,* it. *nedtrykkes, ydmyges.* Sml. लघु, laǵu, adj. *lav, liden;* russ. lóg, *en Fordybning, Dal;* skot. laigh, *lav;* holl. laag, id.

lag I., n. *et Lag* (ordo, structura). Sml. hindust. لگاو, lagâu, *en Rad, Række;* ltt. lâga, *et Lag.*

lag II., n. *Stilhed* eller *Ophold* mellem flere ulige store og umiddelbart paa hverandre fölgende Brændinger ved Strandbredden; leg, n. *Leie, Sæng,* it. *Grav;* logn, n. *Blikstille, Havblik;* lón, n. *Ophör, Ophold;* lóna, *at staae stille, som en Söe;* lok, n. *Forhaling, Ophold;* lú, n. eller lúi, m. *Træthed;* lúr, m. *Dorskhed;* (lyja, *at gjöre træt*); lygna, f. *Blikstille;* lægi, n. *Havn, Skibsred;* liggja (ligg, lág, legin-n), *at ligge;* leggja, *at lægge.* Sml. beng. lágan, *at være stille, at hvile;* hindust. لگنا, lag-nâ, id.; لگانا, lagâ-nâ, *at lægge, sætte;* ltt. likt, id.;

russ. legátj, *at ligge;* lóge, *Leie, Seng;* slagátj, *at lægge sammen;* ags. loh, *et Sted;* skot. lone, *et Sted, som giver Lye;* got. ligan, *at ligge;* georg. ლოგინი, lokini, *Seng.* Sml. rekkja.

lag III., n. *Stik, Skud.* Sml. hindust. لاگ, lâg, *et Slag.*

lag IV., n. *Skik, Vedtægt*, Lov (i denne Betydn. oftest i Plur. lög). Sml. लक्ष्, lakś, *at betegne, bestemme;* ltt. likkums, *Forordning;* ags. lagu, *en Lov;* lat. lex, id.

lag V., n. *Melodie;* slag-r, m. id. Sml. राग, râga, m. *Melodie;* hindust. راگ, râg, id.; hindi लई, laî, id. Sml. hljóð a.

lag VI., n. *Kammeradskab, Fælledskab.* Sml. लग्, lag, *at være nær, at staae i Forbindelse med;* hindust. لاگی, lâgi, *Tilböielighed, Kjærlighed;* لگن, lagan, *Venskab, Kjærlighed.* Sml. likn.

laga, *at lave, mage, passe sammen.* Sml. रच्, rać, *at tilberede, tillave;* hindust. لگانا, lagâ-nâ, *at anbringe, passe til.* Sml. lag II.

lagða, lagð-r, see lá III.

lagga, see lögg.

lak, n. *Lak, Segllak,* er maaskee ikke gammelt i vort Sprog, og der kan saaledes være Tvivl om, hvorvidt vi directe har det fra Indien; men Ordet er i al Fald oprindeligen derfra; sansk. लाक्षा, lâkśâ, f. *Lak*, opr. *röd Farve* af Cochenille-Insectet, hvis Rede dannes af en harpix- eller gummiagtig Materie, der bruges som Segllak og kaldes śel-lak; beng. lâkjâ, *Segllak;* hindust. لاکھ, lâk, id.; pers. لاک, lâk, id.

lak-r, lakleg-r, see hlak.

lakra, *at rinde sagte.* Sml. लख्, lak, *at gaae, bevæge sig.* Sml. leka.

lalla, *at lalle, lulle, synge i Sövn.* Sml. लल्, lal, id.; eng. loll, id.

lam, *en Haand* (poët. ifölge Skálda). Sml. लभ्, lab, *at modtage, faae;* hindust. لمکانا, lamkâ-na, *at udstrække Haanden for at tage noget;* gæl. lamh, *en Haand;* n. d. lôm, *Lab*, især paa Björnen. Sml. lofi, hlumm-r.

lama, *at svække, knække, beskadige;* lemja, *at prygle, slaae fordærvet;* lemstr, n. *Stöd, Slag, Saar;* slæma, *at svække;* hlemma, *at prygle.* Sml. क्लम्, klam, *at udmattes, svækkes, hentæres;* लंग्, lang, *at være lam;* श्रम्, śram, *at være træt, mat;* hindust. لنگ, lang, *lam;* pers. لنک, lenk, id.; gr. κλαμβός, *lemlæstet;* pol. lamać, *at bryde, sönderbryde;* e. lamm, *at prygle;* n. dial. lemster, adj. *mat og öm i Lemmerne;* laam, *vissen i Lemmerne* (Christie); links, *halt, lam;* linka, *at halte, hinke* (Christie).

lamb, n. *et Lam*, synes at have Navn af Raskheden i Bevægelser. Sml. hindust. لانپ, lâmp, *et Spring, Hop;* لمبا, lambâ, *en Hare;* got. lamb, n. *et Lam.*

lampi, m. *en Lampe.* Sml. दीप, dîpa, m. *en Lampe.* Cfr. Bopp v. Gr. S. 16; दीप्, dîp, *at lyse,* bliver i Prakrit til लीब्, lîb. — Delius p. 65.

lán I., n. *Laan,* it. *det Laante;* lána eller ljá (lé, léða, léð-r eller lén-n), *at laane.* Sml. hindust. لهنا, lahnâ, *udestaaende Tilgode-*

Digitized by Google

havende; n. d. lene, *at laane;* ags. lîhan, id.

lán II., f. *Skjæbne.* Sml. hindust. لهنا, lahnâ, *Skjæbne.*

lán III., n. *Lykke, Formue.* Sml. hindust. لاه, lâh, *Fordeel, Velbefindende, Held.*

lana, see láð.

láng-r, adj. *lang.* Sml.? लम्ब, lamba, adj. *lang, bred, udstrakt;* hindust. لنبا, lambâ, *lang;* osset. aling, id.; got. laggs, id.; arm. լայն, lan, *bred, viid.* Höfer sml. लग्न, lagna, *hængende.*

lap, n. *Laben, Drikken paa Dyrenes Maade;* lepja, *at labe;* slafra, *at slikke,* it. *at sladdre, vaase;* slafsa, *at slikke ofte;* slefa, *at vaase;* slabba, id.; slufra, *at vaase, sluddre;* slupra, *at söbe, drikke.* Alle disse Ord ere aabenbar indbyrdes beslægtede og tyde paa en Rod lap eller lab, der gjenfindes i österlandske Sprog i beslægtede Betydninger: लप्, lap, *at tale;* लपन, lapana, n. *Mund;* लभ्, lab, *at modtage, tage;* hindust. لب, lab, *Læbe;* لب لب, lup lup, *Laben eller Drikken, som en Hund;* pers. لب, leb, *Læbe;* gr. λαβρός, *graadig;* λαβράκτης, *en Svadser;* lat. labrum ell. labium, *Læbe;* oldht. lefs, id.; ltt. lûpa, id.; holl. slabben, *at labe;* georg. ვსლაპავ, w-slapau, *jeg laber;* ags. lapjan, *at labe;* skot. slab, *at söbe med Graadighed;* slav. kljeptati, *at labe;* böhm. sleptati, id.; lth. lupa, *Læbe;* pol. leptać, *at labe.*

lapa, see lafa.

lappi eller **lepp-r**, m. *en Klud, Lap.* Sml. लुप्, lup, *at sönderrive;* hind. لیری, lîpri, *en Pjalt, en Lap;* lth. lópas, id.; ltt. lâps, id.; luppats, id.

lar, m, *en Kasse* til Fruentimmersager, *en Sykurv* ell. desl. Sml. russ. lar, *en Kiste;* larik, *en liden Kiste;* gr. λάρναξ, *et Skriin, en Kiste;* georg. ლარი, lari, *Kasse, Skat.* I Enden af nogle tydske Stedsnavne forekommer lâr, hvilket Grimm — III. S. 428 — mener, maa have betegnet domus, ædes.

lára, *at svække, knække, matte;* larf-r, m. *et pjaltet Klædestykke;* lurg-r, m. *Mangel paa Kræfter;* lyrgja, f. *Afmægtighed;* lóra, f. *et Drog, Skarn,* it. adj. *modlös;* lu, n. *Træthed, Mathed.* Sml.? ज्रृ, ǵṝ, *at svækkes, være skjör,* hvoraf जरा, ǵarâ, f. *Svækkelse, Alderdoms Svaghed;* जर्जर, ǵarǵara, adj. *gammel, sönderreven, hullet;* eng. lorel, *en Skurk.*

las, see laus.

lás, see hlið I.

laspra, lasta, see lá IV.

lát, n. *Böielighed;* lúta (lýt, laut, lotin-n), *at bukke sig, hælde forover;* slúta, *at rage frem over.* Sml.? ह्वृ, hvṛ, *at böie, krumme;* ags. hlutan, *at böie sig;* e. lout, id.; lth. glausti, *at krumme;* n. d. slute, *at hænge ned, böie af;* sv. slutt, *skraae, hældende;* gr. λορδός, *forover böiet.* Sml. lot.

láta (læt, lét, látin-n), *lade tilbage, miste, tabe;* lát, n. *Tab, Afgang, Död.* Sml.? रह्, rah, *at forlade;* gr. λήγειν, *at aflade fra;* ltt. laist, *at lade;* laut, *at tillade.*

lat-r, adj. *doven, lad;* latra, *at udmattes, slöves;* letja, *at trætte,*

Digitized by Google

udmatte; rot, n. *Afmagt, Slövhed.* Sml. श्रथ्, ślaf, *at være slap, lös, svag;* hindust. لتارنا, latâṛ-nâ, *at utmatte ved Arbeide;* lat. lassus, *træt;* got. lats, *doven, lad;* eng. sloth, *Ladhed.* Sml. sljá-r, hliðrun.

lauð, f. *Værktöi til at trække Metaltraade med;* lauðar eld-r, *Guld* (poët), eg. *Metal-Ild?* löð, f. *Smedeverktöi.* Sml.? लोह्, loha, m. og n. *Jern eller andet Metal*, it. *et Vaaben;* n. dial. strengjelod, f. *Form, hvori Metaltraade trækkes.* Sml. lyja.

lauð-r, m. *Havskum*, see lá I. Dog staaer det maaskee i Forbindelse med लड्, laḍ, *at röre om*, eller लुड्, luḍ, id., it. *at kjærne.*

lauf, n. *Löv, Blad paa Træe*, synes oprindelig at betegne *det slapt nedhængende*, af lafa, q. v., eller Træernes *Haar, Uld*, af lá III., q. v.; got. laubs, m. *Löv;* lth. lapas, id.; ltt. lappa, id.; böhm. lupen, id.

laufi, m. *et Sværd.* Sml. लुप्, lup, *at skjære, hugge af, at fælde.*

lauga, *at bade, vadske;* lút, f. *Lud.* Sml. प्लु, plu, *at flyde;* causat. plavajᵒ, *at bestænke*, i Med. *at vadske sig;* pers. لاوك, lâvyk, *et Kar, hvori Klæder vadskes;* lat. lavare, *at vadske;* slav. plakati, id.; arm. լուանալ, luanal, id.; oldht. flawian, id. Sml. lá I.

lauk-r, m. *Lög.* Sml.? लशुन, laśuna, n. *Lög;* ltt. lôki, id.; oldht. louh, id.; russisk luk, id.; ags. leac, id.

laun I., n. pl. *Lön, Betaling.* Sml. beng. laon, *Modtagelse, Erholdelse af en Ting* (af लभ्, lab, *at modtage?*); hind. لونى, laonî, *Betaling til Höstfolk*, bestaaende i *Andeel i det Indhöstede*, af लू, lû, *at skjære, höste;* got. laun, *Lön;* oldht. lôn, id.; ags. leân, id.

laun II., adv. *skjult, hemmeligen;* leyna, *at skjule, dölge;* launa, *at levere En Noget uformærkt.* Sml. लग्, laǵ, *at skjule;* n. d. luna, *at lure, liste sig frem;* lura, luska, id. Sml. læða I.

laus, adj. *fri, lös, bevægelig;* leysa, *at löse;* losa, id.; leysa, f. *Mangel;* las eller los, n. *Lösnelse, Svækkelse;* ljosa, *at miste.* Sml.? (ली, lî, *at löse;* लय, laja, m. *Tab, Oplösning, Smeltning*); eller लु, lû, *at skille ad;* arm. լուծանել, luǵan-jel (eller լուծել, luǵ-jel), *at löse;* got. ljusan, *at miste;* laus, *lös;* gr. λύειν, *at löse;* λύσις, *Lösning;* slav. lućiti, *at skille ad.*

laut I., see lág-r.

laut II., see hlaut.

ledda, f. *Dybslod, Sænkelod.* Sml.? गड, ǵaḍa, n. *Blye;* eng. lead, id.

leðja I., f. *Dynd, Skarn.* Sml. hindust. لد, lîd, *Skarn* af Elephanter eller Heste; oldht. leddo, *Leer;* gæl. llaid, *Leer, Dynd;* lat. lutum, *Dynd.*

leðja II., see leið I.

leg, leggja, see lag II.

legg-r, m. *Stilk, Been.* Sml. लङ्ग, lanǵa, m. *Fod.*

leið I., f. *Vei;* leiða, *at före, lede;* líða (líð, leið, liðin-n), *at forlöbe, lide* (især om Tid); leið, *et Skib* (poët.); lið eller leðja, id. Sml. लय्, laj, *at gaae;* beng. laijà jà, *at lede, före;* hindust. ليجانا, leǵâ-nâ, *at före, lede;* got.

leiþan, *at gaae;* ags. lâd, *en Vei;* lið, *et Skib.*

leið II., f. *en Folkeforsamling;* lið, n. *Slægtninger, Hjælpetropper, en Skare sammenhörende Folk, Hjælp;* liðar, m. pl. *Kammerader;* ljóð, f. *et Folk;* lýð-r, m. id. Sml.? ली, lî, *at være forbunden, være forenet;* eller ऋध्, ṛd, *at voxe, tiltage;* gr. λαός, *et Folk;* oldht. liut, leod eller leud, id.; oldpreus. ludysz, *Menneske;* ltt. laudis, *Folk;* russisk ljudi, m. pl. id.; ljud (forældet), *Folkestamme;* eng. dial. lede, leos, *Folk;* t. leute, id.; n. dial. ly, id. Benfey — I, 2. S. 28 — udleder disse Ord af रुध्, rud, *at voxe;* Bopp af रुह्, ruh, id.

leif-r eller **hleif-r**, m. *Bröd;* klefi, m. *et Forraadskammer, Madbod.* Sml. लेप, lepa, m. *Föde,* af लिप्, lip, *at smöre, kline;* hind. لپسی, lapsi, *en Art klæbrig Föde, Velling* (?); russ. kljéb, *Bröd, Föde;* lat. libum, *Kage;* lth. klaibs, *Bröd;* estn. leib, id.; ags. hláf, id.; got. hlaibs, id.; n. dial. lev, leiv, *Bröd,* som er bagt i tynde Skiver; lepsa, lefse, samme Art Bröd, naar det er mygt. Bopp sml. श्रा, śrâ, *at koge;* causat. śrâpaj°.

leifa, *at levne, faae tilovers;* lifa, *være tilovers.* Bopp sml. रिच्, rić, *at adskille, sondre;* gr. λείπ-ειν, *at efterlade, levne.*

leifi, m. *en Jætte.* Sml.? रिपु, ripu, m. *en Fiende.*

leig-r eller **leyg-r**, m. *Ild.* Sml. लिह्, lih, *at slikke,* eller maaskee रेज्, reǵ, m. *Ild;* gr. λιγνύς, *en dampende, rygende Ild.*

leika (leik, lék, leikin-n), *at lege, spille.* Sml. लय, laja, m. *Leeg, Tidsfordriv;* लेखा, lekâ ell. लेख्, lek, id. (Wilkins gr. §. 590, ei hos Wilson); arab. لها, lahâ, *at lege;* got. laikan, *at lege;* ags. lâcan, id.; eng. dial. lake, id.; oldht. leih, *Leeg;* d. dial. leie, *at lege;* löier, *Spög, Skjæmt;* n. dial. löie, id. Pott sml. लंघ्, laṅg, *at springe over.*

leir, m. *Leer,* it. *Dynd, Snaus.* Sml. hindust. لوار, levâr, *Leer* ell. anden Jordblanding til at rappe en Væg med.

leka (lek, lak, lekin-n), *at dryppe, rinde igjennem, lække,* it. *at sie;* læk-r, m. *en Bæk;* staae i Forbindelse med lá I., q. v.; ags. leccan, *at væde.*

lemja, lemstr, see lama.

lena I., see lá III.

lena II., *at forlene, skjænke.* Sml.? श्राण्, śraṇ, *at give, skjænke.* Sml. lán I.

lend, f. *Lænd.* Sml. hind. لنك, lank, *Lænder, Hofter;* oldht. lancha, f. id.; skot. leingie, id.; eng. loins, id.; fr. flanc, *Side;* ital. anca, *Hofte;* lacca, *Lend* (paa Dyr); lacche, *en Tjener,* som har at holde sig ved Herrens Side; fr. laquais, id. Sml. hlaun.

lensa, f. *en Landse.* Sml. दंश्, daṅs, *at stikke,* hvoraf Pott — 1. S. 266 — udleder lat. lacerare, *at sönderrive.*

lepja, see lap.

lepp-r, see lappi.

lerka, *at stöde, banke, plage;* lurk-r, m. *en Prygl, en Knippel.* Sml. hind. لڑنا, laṛ-na, *at kives, slaaes.*

les, see lá III.

Digitized by Google

lesa (les, las, lesin-n), *at samle, at læse.* Sml.? ली, lî, *at slutte sig til, at forene sig med;* causat. *at forene, forbinde;* lat. legere, *at samle, at læse;* got. lisan, *at læse.* Benfey — I, 2. S. 127 — sml. लक्ष्, lakś, *at see;* ltt. laffit, *at læse.*

letja, see lat-r.

lett-r (for **legt-r**), adj. *let;* letta, *at lette, holde op, hjælpe.* Sml. लघु, laǵu, adj. *let;* prakr. लहु, lahu, id.; beng. laǵu, id.; russ. legkij, id.; pol. latwy, id.; lekki, id.; slov. lehek, id.; gr. ἐλαχύς, *liden;* got. leiht-s, *let;* t. leicht, id.; ags. leoht, id.; eng. light, id.; holl. ligt, id.

léttúð, see hlæa og oð-r II.

leyðra, *at polere.* Benfey — I, 2. S. 121 — sml. ली, lî, *at klæbe ved,* it. *at smelte,* med gr. λεῖος, *glat;* lat. levis, id.; slav. ljedii, *Iis.*

leyfa eller **lofa**, *at tillade;* maaskee causat. af lafa, q. v.; eng. dial. lif, *Tilladelse.*

leyna, see laun II.

leypt-r, *Himmelen* (poët.); leyptra, *at lyne.* Sml. hindust. لهب, lahab, *Flamme,* hvilket Ord dog maaskee kan være optaget fra det Arabiske og i saa Fald ikke höre til de indoeuropæiske Sprogs Fælledsgods; eng. lighting, *Lyn;* eng. dial. leyte, id.

leysa, see laus.

leyst-r eller **lyst-r**, m. *Saale, Sok.* Sml. लय्, laj, *at gaae;* got. laist-s, *Spor;* ags. lást, id.

leyta, see luggva.

leyti, n. enhver Forhöining af Jorden, som indskrænker Synet. Sml.? रिति, riti, f. *Grændse.*

li, synes oprindelig at have betydet *Grændse* = लि, li, m. *Ende, Grændse;* thi li-rittar, m. pl. *Grændsestene,* maa være sammensat af li og rittar for rigtar, *Berigtigere;* cfr. rétt-r. Sml. lat. limen, *Grændse;* li-ra, *en Fure.*

ljá I., see lán I.

ljá II., f. *nys slaaet Græs;* ljár, m. *Lee, Lja,* it. *Segel, Sigd.* Sml. लू, lû, *at afskjære, afmeie;* लव, lava, m. *Afskjæren, Kornskur;* लवित्र, lavitra, n. *en Lee, en Segel;* n. d. ljaa, *Lee;* lö, jaa, id.

ljá III., eller maaskee med Grimm d. Gr. I. S. 464, lía, *at passe til, föie sammen.* Sml. ली, lî, *at klæbe ved, være forenet med.*

lið I., see leið II.

lið II., n. *Öl, Drik.* Sml.? लिह्, lih, *at slikke;* ags. lið, *et Bæger;* got. leiþus, *Frugtviin.*

líða I., see leið I.

líða II., *at lide, taale, finde sig i.* Sml.? लुप्, luf, *at lide, taale.*

lidda ell. **lydda**, f. *et Drog;* loddari, m. id. Sml. लड्ड, laḍḍa, m. *et Drog, en slet Person;* hindust. لت, lat, *slette Sæder;* pol. łotr, *en Spitsbub, Skjælm.* Sml. læða I.

lið-r, m. *et Led;* liðka, *at bevæge ubetydeligen.* Sml. ऋतु, ṛtu, m. *et Led* (eller maaskee ली, lî, *at være forenet*); got. liþus, m. *Led;* oldht. gilith eller lid, id.; t. glied, id.; lat. artus, id.; gr. ῥέθος, id.; n. dial. likke, lirke, *at bevæge ubetydeligen;* leir, *Led.*

lífa, *at leve;* lífga, *at bringe tillive;* lifja eller lyfja, *at helbrede;* lyf, n. pl. *Lægemidler;* lifna, *at komme tillive.* Sml.? जीव्, ǵîv, *at leve,* causat. जीवय°, ǵîvaj°, *at bringe tillive, skjænke Livet;* जीवन्त, ǵîvanta, m. *et Lægemiddel;* oldpreus.

Digitized by Google

giwit, *at leve;* got. liban, *at leve;* lubi, *Lægemidler;* lat. vivere, *at leve.*

lifur, f. *Lever.* Sml.? यकृत्, jakṛt, n. *Lever;* pers. جگر, ćeker, id.; armen. լեարդ, ljerf, id.; afǵ. ځګر, ǵigar, id.; gr. ἧπαρ, id.; lat. jecur, id.; oldht. lebera, id. Pott — II. S. 598 — sml. gr. λοβός, *Leverlap.*

liggja, see lag II.

lík, n. *et Legeme*, it. *Liig;* likam-r, m. *et Legeme.* Sml. देह, deha, m. og n. *et Legeme;* hindust. ده, deh, id. — cfr. Bopp v. Gr. S. 16. — I en Runeindskrift hos Liliegr. Nr. 1456 læses tikr for líkr, ligesom i Nr. 1326 tit for lit; — got. leik, n. *Liig;* oldht. lih, *Legeme;* ltt. lîkis, *et Liig.* Ordet likam-r er maaskee sammensat af lik og ham-r; i oldht. hedder det nemlig lihhamo, hvoraf det t. leichnam.

lika, *at behage, være fornöiet med.* Sml. लष्, laś, *at finde Behag i, at attraae;* got. leikan, *at behage;* ltt. lîgt, *at forliges.*

lík-r eller **glík-r**, adj. *lig;* líkja, *at sammenligne;* líkjast, *at ligne.* Sml. लिह्, lih, *at være lig;* लि, li, m. *Lighed;* oldpreus. lig, *lig;* lth. lygus, id.; ags. ylc, *samme;* got. leik-s, *lig;* oldht. lih, id.; t. gleich, id.; eng. alike, id.

likkja, see hlikk-r.

likn, n. *Naade, Mildhed.* Sml. hindust. لگن, lagan, *Venskab, Kjærlighed.* Sml. lag VI.

lím I. eller **límí**, n. *Træers Blade* og *Qviste.* Sml.? ली, lî, *at være forenet, slutte sig til,* eller maaskee लम्ब, lamba, adj. *hængende;* n. dial. lime, *en Feiekost,* dannet af Træeqviste.

lim II., f. ell. **lim-r**, m. *et Lem* (membrum), formeentlig, ved billedlig Brug af det Foregaaende, ligesom Qviste eller Grene paa Legemet. Sml. geisl.

lím III., n. *Liim* (gluten). Sml. ली, lî, *at klæbe ved;* russ. kléi, *Liim;* gr. γλία, id.; oldht. kliban, *at klæbe ved;* ltt. lîme, *Liim;* lipt, *at klæbe ved;* n. d. kleima, klime, id. Sml. klessa, glya II.

lin I., n., see hlá.

lín II., n. *Hör, Liin,* it. *Lærred.* Sml. georg. ლინარე, linare, *Liin;* gr. λίνον, id.; lat. linum, id.; russ. lën, id.

lindi, m. *Belte, Gehæng.* Sml. लि, li, *et Armbaand;* ली, lî, *at omfavne;* ltt. og lth. linta, *et Baand;* estn. lint, *et Baand* om Panden. I ældre Tider brugte Qvinder i Norge et Baand om Panden, der kaldtes Pandelind.

lýng, m. *Smaakrat,* især *Lyng.* Sml.? जङ्गल, ǵangala, adj. *öde, eensom;* subst. *Kratskov;* hindust. جهانكر, ǵânkeṛ, id. Sml. língvi.

lingva, *at farve mörkebruun;* lit-r (formeentl. for ligt-r ell. lingt-r), m. *Farve;* lita, *at farve.* Sml. रञ्ज्, raṅǵ, *at farve;* hvoraf part. præt. रक्त, rakta, *farvet;* रङ्ग, ranga, m. *Farve,* eller लिङ्ग्, lig (præs. lingati), *at farve, gjöre broget;* prakr. रन्त्, rant, *at farve;* hindust. رنگت, rangat, *Farve;* راتا, râtâ, *farvet;* pers. رنگ, reng, *Farve;* لج, leć, *Ansigtsfarve;* خلنج, kileng, *tvefarvet;* arab. لط, laiṭ, *Farve;* ags. bleo ell. bleoh, *Farve;* eng. dial. lit, *at farve;*

Digitized by Google

oldsax. blî, *Farve;* got. lita, f. *Hyklerie.* Sml. lita II.

língvi eller **lýngvi** eller **linni**, m. *en Slange;* lúng-r, m. id.; slangi, m. id.; slöngvir, m. id.; slöngva, f. *en Slynge*, it. verb. *at kaste med Slynge;* slangra, verb. id., it. *at öde, foröde.* Sml. लाङ्गलिन्, lângalin, m. *en Slange* (ifölge ind. Lexicogr. af लाङ्गल, lângala, n. *en Ploug*, af लंग्, lang, *at hinke*); लिंग्, ling, *at böie* (flectere); osset. kelage, *en Slange;* oldht. lint, id.; slingan, *at krybe;* russ. silók, *en Slynge;* ltt. linga, id.; sv. ljunga, *at lyne*, it. *at slynge.*

ljóð I., see leið II.

ljóð II, see hljóða.

ljóma, see gláma.

ljori, ljos, see lysa.

ljoski, m. *pubes, locus pubis*, it. *vagina uteri.* Sml. ज्ञोष, ǵoša, n. *Lykke, Glæde, Nydelse;* ज्ञोषा, ǵošâ eller योषा, jošâ, f. *en Qvinde.* En lignende Forening af Betydninger haves i भग, ƀaga, *pudendum muliebre*, it. *felicitas;* e. dial. lesk, *locus pubis.*

ljósta, (lýst, laust, lostin-n), *at slaae, stöde;* lust-r, m. *Tærkestav;* luskra, *at prygle.* Sml. लुष्, luš, *at slaae, dræbe;* russ. lózan, *et Slag;* n. dial. lusk, *Prygl, Hug;* lusing, id.; skot. loyester, *et Slag;* pol. chłostać, *at prygle.*

lippa, *at trække* (den kardede Uld) *ud* (naar den skal spindes). Sml.? लम्ब, lamba, adj. *udstrakt i Længde eller Brede*, eller lopi, *en Uldtot*, under lá III.

lip-r, adj. *let, fyrig.* Sml. hindust. لپ چپ, lep čep, *hurtig, flygtig.* Sml. hlaupa.

list, f. *Kunst.* Sml. लस्, las, *at være klygtig, sindrig, at udöve en Kunst;* got. list-s, f. *List*, af leisan, *at lære;* slav. lest, *List, Svig.*

líta I., see lingva.

líta II. (lít, leit, litin-n), *at see, at see paa;* lít, *Syn*, meest i Sammensætninger; blína á, *at see stivt paa;* billd-r, m. *Udseende;* bilæti eller blæti, n. *et Billede.* Sml. विलक्ष्, vilakš eller व्लेक्ष्, vlekš, *at see;* russ. litzé, *Ansigt;* ags. wlítan, *at see;* got. vleitan, *at see;* vlit-s, m. *Syn;* ludja, f. *Ansigt;* eng. dial. lete, *at see;* blith, *Ansigt;* lat. vultus, id. Sml. lingva.

lítil-l, adj. *liden;* litt, *lidet.* Sml. लव, lava, adj. *liden*, eller लिश्, liš, *at formindskes, at blive mindre;* लिट्, liṭ, *lidet;* gr. λιτός, *tynd;* got. leitil-s, *liden;* ags. lytel, id., compar. læs.

ljúf-r, adj. *blid, venlig, kjær;* lofn, f. *Kjærligheds Gudinde*, Nordens *Venus;* lofni, m. *Kjærligheds Gud*, it. *en Elsker.* Sml. लोभ, loƀa, m. *Attraae, hæftig Lyst*, af लुभ्, luƀ, *at attraae, længes efter;* hindust. لوبنا, loƀ-nâ, *at være forelsket;* beng. lob karan, id.; russ. ljubitj, *at elske;* pol. luby, *behagelig;* ags. leóf, *elsket;* luf, *Kjærlighed;* eng. love, *at elske;* eng. dial. luff, id.; got. liuban, *at være kjær;* oldht. lubî, *Elskov;* t. lieben, *at elske.*

ljúga (lýg, laug eller ló, login-n), *at lyve;* lygi, f. *Lögn.* Sml.? युच्छ्, jućć, *at tage feil;* योग, joga, m. *Skuffelse;* युक्, juk, indecl. *ilde, slet;* hindust. جهتلانا, ǵuṭlâ-nâ, *at belyve;* slav. log, *lögnagtig;*

ljgati, *at lyve;* slov. lagáti, id.; russ. loǵj, *Lögn;* pol. lgać, *at lyve;* ags. leógan, id.; got. liugan, id.; n. dial. juge, *at lyve;* juxe, *at bedrage.*

ló, see lá III.

lóa, see lá I.

lóð, see láð.

loða, *at hænge ved.* Sml. लुट्, luṭ, *at være forbunden;* लुठ्, luṭh eller लुड्, luḍ, id.; it. *at hænge ved; klæbe ved;* ltt. leedêt, *at lodde sammen;* pol. lutować, id.

loddari, see lidda.

lofa I., see leyfa.

lófa II., *at rose, berömme.* Sml. श्रु, śru, *at höre,* it. *at blive berömt;* pers. لابه, lâbe eller لاوه, lâve, *Smiger;* ags. lofian, *at rose, berömme;* ltt. labbêt, id.; flawêt, id.; flawa, *Roes, Berömmelse* (hvilket henleder Tanken paa श्लाघ्, ślâǵ, *at prise, rose*); lat. laudare (for claudare), *at rose;* provenç. lauvar, id.; sp. alabar, *at rose.* Sml. hróð-r.

lofdung-r I., m. *en ondskabsfuld Praler.* Sml. foreg., it. hindust. لاف, lâf, *Pralerie, Selvroes;* lâfzani, id.

lofdung-r II., m. *en Konge* (poët.). Sml.? lofa II. eller maaskee लुप्, lup, *at hugge ned, at fælde;* लुप्त, lupta, n. *Bytte, Rov;* लुब्धक, lubdhaka, m. *en Jæger.*

lofi, m. *den flade Haands Indside;* læfð, f. *den flade Haand;* klappa, *at stryge med den flade Haand;* glofi, m. *en Vante, Handske.* Sml. लभ्, lab, *at tage, gribe;* hindust. لپ, lap, *Indsiden af Haanden,* krummet som for at holde Vand; it. *en Haandfuld;* (چلو, ćulû, id.); slav. loviti, *at gribe;* got. lofa, *den flade Haand;* oldht. laffa, id.; eng. dial. (goll, *en Haand*); lauf, *den indre Haandflade;* lufe, *aaben Haand;* n. dial. lövd, *en Haandbred.* Sml. labba, lam.

lofn, see ljúf-r.

log, n. eller **logi**, m. *Lue, Flamme;* loga, *at lue, blusse op.* Sml. लुष्, luǵ, *at skinne;* hindust. لوك, lûk, *Lue, Flamme;* لو, lau, *Luen af et Lys;* gr. φλόξ, *Flamme;* ngr. φλόγα, id.; oldht. loug, *Flamme.* Sml. lysa, glóa.

lóga, *at skille sig ved, at sætte overstyr.* Sml.? लुच्, luć, *at skjære, at skrælle.* Sml. laus.

logn, **lok**, see lag II.

loka, see luka.

lók-r, see laf.

lokar, m. *en Hövel;* er enten sammensat af lo + kar, see kar I., eller r er Nominativendelse; sml. i saa Fald लवक, lavaka, adj. *skjærende,* af लू, lû, *at afskjære.*

lokk-r, m. *en Haarlok.* Sml. अलक, alaka, m. og n. *en Haarlok;* hind. الك, alak, id.; pers. لك, lyk, id.

lokka (for **lobka**), *at lokke.* Sml. लुह्, luh eller लुभ्, luß, *at attraae,* causat. लोभय॰, loßaj°, *at vække Attraae, at lokke;* hindust. لبهانا, lußâ-nâ, id.; beng. loß dekâna, id.; ltt. labbinât, id.

lón, **lóna**, see lag II.

lopi, see lá III.

loppa, f. *Föleslöshed i Hænderne af Frost og Fugtighed;* loppin-n, *den, hvis Hænder ere saaledes föleslöse.* Sml. लुप्त, lupta, *svunden, tabt,* part. præt. af लुप्, lup, *at forvirre, forvilde, afskjære.*

Digitized by Google

lopt, n. *Luft, Himmel, Höide;* lopta eller lypta, *at löfte op.* Sml. लघट्, laġaṭ, m. *Luft, Vind;* got. luftus, m. *Luft;* eng. dial. lift, id.; belg. locht, id.; holl. lucht, id.; n. dial. lukt, id.

lóra, see lára.

los, losa, see laus.

losti, *Lösagtighed, Letfærdighed;* lýst, f. *Vellyst,* it. *Begjærlighed;* lýsta, *at have Lyst til.* Sml. लष्, laś, *at attraae, at elske;* got. lustus, m. *Lyst;* eng. dial. latch, *et Önske;* lat. lascivus, *geil, utugtig.* Sml. lát.

lot, n. pl. *Böiningen paa Forstavnen af et Skib.* Sml. hind. لوٹنا, loṭ-nâ, *at vælte om.* Sml. lát.

lota, f. *Stræben, Anstrængelse,* it. *Anfald.* Sml. रुट्, ruṭ, *at stræbe imod;* लुट्, luṭ, *at modsætte sig;* लुठ्, luṭ, *at nedslaae.*

lú, see lag II. eller lára.

lubbast, see labba.

lúð-r, m. *Luur, Trompet, Valdhorn.* Sml. रु, ru, *at give Lyd;* रुद्री, rudrî, f. *en Art Luth eller Cithar;* gr. λύρα (for λυδρα), id.; n. d. lur eller lu, *en Luur;* mlat. rota, *en Art Luth;* eng. rote, *Harpe, Lire.* Sml. hljóða.

lúfa, see lá III.

luggva, *at see;* glugga, *at see nöie efter, at stirre paa;* glögg-r, adj. *aabenbar, tydelig, nöiagtig,* it. *betænksom, skarpsynet;* glápa á, *at stirre paa;* leyta, *at lede, söge.* Sml. लोक्, lok eller लोच्, loć, *at see;* लक्ष्, lakś, id.; prakr. लक्, lak, id., med præf. वि, विलोएमि, vi-loemi, *jeg seer;* hindust. لوکنا, lûk-nâ, *at see;* لکھنا, lak-nâ, id.; لوچن, lûćan, m. *Öiet;* لوین, lojan, id.; eng. look, *at see;* ags. gleaw, *klygtig, skarpsindig;* locian, *at see;* skot. gleg, *som let bemærker Noget;* ltt. lûkôt, *at see;* got. glaggvus, *opmærksom;* russ. gljædjetj (præs. gljæġu), *at see, besee;* n. dial. gloe, *at stirre.*

lui, see lag II.

lúka (lýk, lauk, lokin-n), *at lukke, ende, betale;* lok, n. *et Laag,* it. *Ende, Slutning;* loka, f. *en Dörskaade;* lykil-l, m. *en Nögle;* lykt, f. *Slutning.* Sml.? ह्लग्, hlag, *at skjule, at lukke;* (लुग्, luġ, *at udslette* — Wilson under खलुग्); arab. غلق, ġalaqa, *at lukke;* eller hindust. ڈھوکنا, ḍûk-nâ, *at lukke, tilslutte;* beng. lukan eller lukâon, *at skjule;* got. lukan, *at lukke;* fr. loquet, *en Dörklinke.* Sml. lás.

lukka, *Lykke.* Sml. लक्ष्मी, lakśmî, f. *Lykkens Gudinde,* it. *Lykke;* beng. lakjmî, id.; prakr. लच्छी, laćî, id.; hind. لکھا, likâ, *Skjæbne;* oldht. luch, *Lykke;* (gr. γλυκύς, *söd;* t. glück, *Lykke*).

lumma, see hlumm-r.

lund, f. *Gemyt,* it. *Maade;* lynda, *at have en rolig Sindsstemning.* Sml. लूनक, lûnaka, m. *Art, Slags, Forskjel,* af लू, lû, *at afskjære;* n. n. lune, *Sindsstemning.*

lund-r, see gróa.

lúng-r I., see lingvi.

lúng-r II., m. *en Hest* (poët.), it. *et Skib;* slungnir, m. *en Hest* (poët.). Sml. लङ्घन, laṅgana, m. *Hoppen, Springen, en Hest's muntre Hop* (curvetting, bounding), af लंघ्, laṅġ, *at bevæge sig.*

lúr, see lag II.

lúrg-r, see lára, eller maaskee lag II.

Digitized by Google

lurk-r, see lerka.
lús, f. *Luus*. Sml.? pers. بالوش, bâlûś, *Luus*.
luskra og **lust-r**, see ljosta.
lút, see lauga.
lút-r, see hlút-r.
lúta, see lát.
lýa, see lag II.
lydda, see lidda.
lýð-r, see leið II.
lyf og **lyfja**, see lifa.
lygi, see ljuga.
lygna, see lag II.
lýja I. (lý, luða, luð-r ell. luin-n), *at hamre, knuse*. Sml.? रु, ru, *at slaae*. Sml. lauð.
lyja II., f. *en smal Bræmme*. Sml. ली, lî, *at klæbe ved*.
lykil-l, see luka.
lykt, see lysa.
lynda, see lund.
lýngvi, see língvi.
lypta, see lopt.
lýsa, *at lyse*, it. *at aabenbare;* lykt, f. *en Lygte;* ljos, n. *Lys, Klarhed;* ljori, m. *et Hul i Taget, hvor igjennem Lyset falder ind, et Vindue*. Sml. लुज्, luǵ, *at skinne;* लोच्, loć, id.; रुच्, ruć, id.; persisk روشن, rûśen, *skinnende, lysende;* armen. լուս, lus, *Lys;* լոյս, lois, id.; got. liuhan, *at lyse;* gr. λεύσσειν, id., it. *at see;* friesisk lochten, *at lyse;* russ. lučj, *en Straale;* ltt. lôgs, *Vindue;* n. d. lygne, *at lyne*.
lyst, see losti.
lýti, n. pl. *et Lyde;* lýta, *at vanskabe, skamfere*. Sml.? लुथ्, luf, *at beskadige, at saare, fordærve*, eller ली, li, n. *Tab, Fordærvelse*.
læ, f. *Bedragerie, Trædskhed*. Sml. लक्ष, lakśa, n. *Svig, Bedrag;* got. levjan, *at forraade;* ags. læwend, *en Forræder*.
læða I., *at tilsmugle sig noget;* læðast, *at snige sig;* læða, f. *Skygge*. Sml. लज्, laǵ, *at skjule, bedække;* (pol. łayda, *en lumpen Karl*). Sml. laun II., hlje, lidda.
læða II., f. *en Skjöge*. Sml. लट्वा, laṭvâ, f. *en ukydsk Qvinde;* oldht. lazza, *en Skjöge;* russ. blúd, *Hoer, Utugt;* bljædj, *en Skjöge*.
lægja, see lág-r.
lægir, see lá I.
læg-r, adj. *nærbeliggende*. Sml. लग्, lag, *at være nær*.
lækka, see lág-r.
lækna, *at læge*. Sml. लश्, laś, *at være klygtig, kyndig, at foretage Noget paa kunstmæssig eller videnskabelig Maade*. (Samme Begrebers Forening haves i det arab. حكيم, hakîm, *en Viismand*, it. *en Læge*); russ. lékarj, *en Læge;* lećítj, *at bruge Lægemiddel;* lth. lěkorus, *en Læge;* got. leikeis, id.; oldht. lâhhi, id.; ags. læce, id.; læta, id.; eng. dial. leche, *at læge;* pol. lek, *Helbredelse*.
læk-r, see leka.
lær eller **læri**, n. *Laar*. Sml.? ऊरु, ûru, m. *Laar*.
læsa, see hlið I.
löfð, see lófi.
löð I., see laða.
löð II., see lauð.
lög, see lag IV.
lögg, f. *det Indsnit i den nedre Rand af et Trækar, hvori Bunden fældes ind;* lagga *at sætte Bund i et Trækar*. Sml. लग्, lag, *at være forbunden, at være i Berörelse med;* skot. lagene, *den under Bunden af*

Digitized by Google

et Kar fremragende Kant af Stavene.

lög-r, see lá I.

löm, f. *en Plade;* hlemm-r, m. *et Laag, en Lem.* Sml. लम्ब, lamba, adj. *breed, udstrakt i Længde eller Brede, eller i begge Retninger;* lat. lamina, *en Plade;* e. d. lamm, *Metalplade.*

lön, see láð.

löpp, see labba.

löst-r, see lá IV.

M.

maðk-r, m. *en Orm, Madike.* Sml. मर्क्, mark (Sautra Rod), *at krybe;* hindust. مار, mâr, *en Slange;* مرکانا, murkâ-nâ, *at snoe, vride;* afǵ. مارك, mârak, *en liden Slange* (?); georg. მატლი, matli, *en Orm;* ags. maðu, id.; got. maþa, *en Orm;* n. dial. mark, id.

mað-r eller **mann-r**, m. *et Menneske.* Sml. मनु, manu eller मन्तु, mantu ell. मानव, mânava, m. *et Menneske* (af मन्, man, *at tænke, mene;* præs. part. manat); got. man, id.; pol. monʒ, id.

mág-r, m. *en Svoger*, it. *Svigersön;* mægð-r, *besvogret.* Sml. विवह्य, vivahja, m. *en Svigersön;* n. dial. maag, *Svigersön;* sv. mâg, id.; mâgskap, *Svogerskab;* got. mêg-s, *en Svigersön;* holl. maag, *Slægtning;* ags. mæg, *en Frænde, Ven;* mago, *Slægtning.* Sml. mög-r.

magn, see mega.

magr, adj. *maver;* megrast, *at blive maver.* Sml. osset. magur, *arm, fattig;* sp. magro, *maver.*

mak, n. *Roe.* Sml. मघ, maǵa, m. *Lykke, Glæde;* ltt. mêgs, *Sövn;* gr. μάκαρ, *salig;* n. dial. maga sæg, *at gjöre sig tilgode med Mad og Drikke* (Christie).

maka, *at smöre, salve.* Sml. मृक्ष्, mṛkś, eller म्रक्ष्, mrakś, *at salve, smöre;* hindust. مکهن, makan, *Smör;* beng. mâkan, *at besmöre;* arab. مهك, mahaka, *at gnide;* polsk maść, *Salve;* slav. maǵa, id.; russ. máʒj, id.; máʒatj, *at salve;* ngr. μαγαρίζειν, *at besudle.*

makan, adv. *næsten;* Sml.? मोघ, moǵa, adj. *forgjæves, unyttig;* gr. μογίς, *næppe;* holl. machschien, *næsten;* d. moxen, id.

maki, m. *Mage, Lige.* Sml. भागिन्, bâgin (nom. m. bâgî), *deeltagende, som har Part eller Andeel i Noget;* af भाग, bâga, m. *Deel, Part, Skjæbne;* beng. bâgî, *en Deeltager;* (pers. همباك, hemâk, *en Egtemage*, af هم, hem, *sammen*).

makki, see mön.

makt, see mega.

mál I., n. *Tale;* mæli, n. *Stemme, Röst;* mæla, *at tale.* Sml. मा, mâ, *at give Lyd;* hindust. مالا, mâlâ, *en Bog;* got. maþljan, *at tale;* ags. maðelian, id.; russ. mólvitj, *at sige;* ltt. mêle, *Tunge, Udtale.*

mál II., n. *Maal* (mensura), *Tid*, it. *Maal* (scopus); mat, n. *Vurdering;* met, n. pl. *Vægt;* meta, *at vurdere;* miðil-l, m. *Formue, Evne;* mið, n. *afmaalt Sted;* miði, m. *Maadehold;* máta, *at tage Maal af;* mæla, *at maale.* Sml. मा, mâ eller माह्, mâh, *at maale;* माड्, mâḍ, id.; माड, mâḍa, m. *Vægt, Mængde;* मिति, miti, f. *Vurde-*

ring, *Værd*, *Vægt;* मित, mita, *afmaalt;* zend. ..., mâđ, *at maale;* miti, *Maal;* hindust. ناپنا, mâp-nâ, *at maale;* got. mitan, id.; mel, *Tid;* ags. mitta, *et Huulmaal;* metan, *at maale;* hebr. מדד, mad, id.

mál III., n. *et Malerie;* mâla, *at male*. Sml. hindust. ملنا, mal-nâ, *at smöre*, *besmöre;* ltt. mâlêt, *at male*.

mal-r I., see mata.

mal-r II., *en Vadsæk*, optaget af det fr. malle.

mala, *at male* (molere); melja, *at knuse*, *stöde;* mola, id.; merja, id.; mylja, id.; mýrja, id.; mjöl, n. *Meel;* (maula, *at tygge*); mjölnir, m. *Thors Hammer;* moli, m. *en Smule, et lidet Stykke;* mor, n. *smaat Stöv*, *Iisstumper;* mora, f. *en ganske liden Ting;* mylna, f. *Mölle*. Sml. मलन, malana, n. *Gnidning*, *Maling;* मृद्, mṛd, *at male*, *knuse;* oldpersisk ... , marad, *at knuse;* hindust. ملنا, mal-nâ, *at gnide;* lat. molere, *at male;* malleus, *en Hammer;* lth. málti, *at male;* miltai, *Meel;* russ. malevátj, *at male;* molótj, id.; smolótj, id.; mélivo, *Maling;* ltt. malt, *at male;* milti, *Meel;* got. malan, *at male*.

malt, **malt-r**, see melta.

mamma, f. *Börns Maade at benævne Moderen*. Sml. pers. ماما, mâmâ, *Moder;* beng. mâ, id.; armen. ..., mam, id.

man I., see muna.

man II., n. *en Möe*, it. *en Træl*, *Trældom*. Sml मानवी, mânavî, f. *en Qvinde;* gr. (kretisk) μνοία, *Slavefamilie;* skot. man, *en Tjener;* pol. man, *en Vasal;* georg. მონი, moni, *en Slave*, *Betjent*.

mana, *at udfordre*, *udæske*. Sml.? मन्, man, *at være selvtillidsfuld*, *at modsætte sig;* मन्यु, manju, m. *Vrede*, it. *Iver*.

mangi, n. *ingen*, see engi.

máni, m. *Maane;* mánađ-r, m. *Maaned*. Sml. मास्, mâs, m. *Maane*, it. *Maaned;* मास, mâsa, m. *Maaned*, af मा, mâ, *Skin*, *Lys;* eller som Verb. *at maale* (Maanen er Tidmaaler); zend. ..., mâo, *Maaned*, i accusat. maonhem. Bopp v. Gr. S. 54; mâonǵ, *Maane*. N. Journ. asiat. T. III. p. 342; beng. mâs, *Maaned;* oldpers. ..., mâha, id.; pers. ماه, mâh, *Maane* og *Maaned;* hindust. مهينا, mahînâ, *en Maaned;* مه, mah, *Maanen;* gr. μήν eller μείς, *Maane* og *Maaned;* lat. mensis, *Maaned;* got. mena, m. *Maane;* oldht. mano, id.; ags. mona, id.; t. mond, *Maane;* monat, *Maaned;* ltt. mênes, *Maane;* holl. maan, id.

mann-r, see mađ-r.

manneskja, f. *Menneske;* mennsk-r, adj. *menneskelig*. Sml. मानुष्य, mânuśja, m. *et Menneske;* मानुष, manuśa, adj. *menneskelig;* beng. manuś, *Menneske;* hindust. مانس, mânûs, *et Menneske;* منکهه, manuk, id.; t. mensch, id. Sml. mađ-r.

mar, m. *Hav;* mærna, *at skilles fra Vallen* (eller Vandet, om Melk). Sml. मीर, mîra, m. *Oceanet*, eller वार्, vâr, n. *Vand;* lat. mare, n. *Hav;* got. marei, f. id.; t. meer,

Digitized by Google

id.; est. merri, id.; lth. mares, id.; russ. more, id.; ags. mere, id.

mara, f. *Mare* (incubus), *Marerid.* Sml. मार्, måra, m. *Död, Ödelæggelse, Standsning, Modstand, Forhindring*, af मृ, mṛ, *at döe;* pol. mara, *et Drömmesyn.* Sml. maurnir.

marðöll, f. *Kjærligheds Gudinde.* Sml. मृड्, mṛḍ, *at fryde, at gjöre lykkelig;* skot. mird, *at vise Kjærtegn, lægge Kjærlighed for Dagen.*

marg-r, adj. *mange.* Sml. भर्, bara, adv. *meget;* भृश, bṛśa, id.

mari, m. *Dug;* mirja f. *fiin Dug.* Sml.? वारि, våri, n. *Vand*, eller sml. mala.

marka, *at lægge Mærke til;* merkja, id.; mark, n. *Mærke*, it. *Grændse;* mörk, f. *en Mark*, ½ *Pund* (sandsynligviis benævnet efter et paasat Mærke), it. *Skov* (Grændse for det dyrkede Land). Sml. (मृश्, mṛś, *at see, at beröre*); मर्य्या, marjjå, f. *Grændse;* armen. մարզ, marz, id.; lat. margo, *Rand, Grændse;* got. marka, f. *Grændse;* ags. mæra, *Grændse;* meare, id.

markað-r, m. *et Marked*, er maaskee ikke meget gammelt, og kunde være indfört fra det latinske mercatus, *Handel;* men det er ogsaa tænkeligt, at det kan være kommet mere directe fra Österland; thi beng. mârǵâ betyder *Handel, Bytte.*

marköttr, m. *en Markat.* Sml. मर्कट, markaṭa, m. *en Abe.*

masa, *at sluddre, snakke.* Sml. भाष्, båś, *at tale*, eller वाश्, våś, *at give Lyd, at skrige som en Fugl;* n. dial. vaase, *at sluddre.*

massa, *at skjære itu med Knive.* Sml. वस्, vas, *at skjære itu, at dele;* ltt. mass, *liden.* Sml. musl.

masti, m. *Brystvorte.* Sml. मस्तक, mastaka, m. og n. *Hovedet eller Toppen af en Ting;* gr. μαστός, *Brystvorte;* arab. مص, massa, *at suge;* مصد, masada, id. Benfey — II, 38 — tænker, at Ordet maaskee kan være beslægtet med mitte; see mið II.

mastr, n. *en Mast.* Sml. beng. måstal, *en Mast* (maaskee laant); russ. máćta, id.; sp. mastiles, pl. *Master;* ags. mæst, *en Mast.*

mat, máta, see mál II.

mát, see skák.

mata, f. eller **mat-r**, m. *Mad, Föde;* metta, *at mætte;* mal-r, m. *Mad, Reiseproviant;* mötuð-r, *som giver Mad, mader.* Sml.? पा, på, *at nære;* part. præs. act. पात्, påt, *det Nærende;* oldpreus. maitasnan, *Næring;* e. meat, *Mad* (især Kjöd); georg. მაძღარი, madzlari, *mæt;* got. mat-s, m. *Mad;* oldht. maz, id. Benfey — I, 1. S. 511 — sml. मृद्, mṛd, *at knuse;* hvoraf lat. mandere, *at tygge;* gr. μασάσθαι, id. Sml. mala.

máter, n. *Maade, Grændse.* Sml. मात्र, måtra, n. *Qvantitet, Maal.* Sml. mál II.

máti I., m. *Ligemand, Kammerad.* Sml.? beng. mata, adj. *liig;* holl. maat, *Kammerad.* Sml. með.

máti II., m. *Maade;* mót, n. id. Sml. hindust. مت, mat, *Maade.*

mátt-r, see mega.

maula, see mala.

mauli, see muli.

maur, m. *Myre* (formica). Sml. hind. مور, mor, *Myre;* pers. مور, mûr,

Digitized by Google

id.; russ. muravéi, id.; slov. mráv, id.

maurnir, f. pl. *onde Aander.* Sml. मार्, mâra, m. *Död, Ödelæggelse, Hindring.* Sml. mara.

með, præp. *med, nærved, for;* við, *ved, hos;* (mæti, n. *en Fölgesvend*). Sml.? मेधृ, meď, *at ledsage;* pers. با, bâ, *med, ved;* hind. وا, vâ, id.; gr. μετὰ, *hos, med;* ags. mid, id.; eng. with, id.; slav. udje, *ved, hos;* got. miþ, *med;* t. mit, id.; oldfr. od, id. Grimm — d. Gr. II. S. 16 — sætter Ordet i Forbindelse med mið II., q. v. Lassen — ind. Bibl. III. S. 65 — sammenl. मिथस्, mitas, *gjensidigen*, og मिथुन, mituna, *et Par.* I Sammensætninger betyder með *en Forening eller Overeensstemmelse;* hermed er við, sjeldnere viðr, nær beslægtet, der ligeledes bet. *en Forening, Berörelse;* f. Ex. meðbyr, *god Vind;* meðfædd-r, *medfödt;* meðgörð, *Deeltagelse;* medtaka, *modtage;* viðbætir, *Tillæg;* viðgánga, *Bekjendelse;* viðhallda, *at holde vedlige;* viðkvæm-r, *fölsom;* vidtaka, *Modtagelse;* viðrvist, f. *Nærværelse.* Sml. Afformativerne maț i Zend, og मत्, mat og वत्, vat, i Sanskr., hvilke tjene til at danne possessive Adjectiver; maț bruges ogsaa som Postposition ved Substantiver, for at give dem en instrumental Betydning — Yaçna I, A. Z. p. LXXIV. — ligesom með og við ogsaa bruges som Præp. foran Redskabet, hvormed noget gjöres. Sml. यशस्वत्, jaśasvat, *berömt*, d. e. med jaśas, *Berömmelse:* धनवत्, ďana-vat, *riig;* गोमत्, go-mat, *en Koe-ejer* (med Koe); भूमिमत्, bůmi-maț, *Jordegodsejer* (med Jordegods). — At Afformativer og Postpositioner kunne gaae over til Præformativer og Præpositioner, fölger deels af Sprogenes almindelige Udviklingstheorie, ifölge hvilken Afslibning i Ordenes Ende er sædvanlig, ligesom at de derved tabte Begrebsbetegnere erstattes ved Partikler foran — cfr. Latin og de romaniske Sprog — deels troer jeg at kunne paavise analoge Tilfælde fra de Sprog, hvorom her handles. Præpositionen *i* i Oldn. (in i de germaniske Sprog) er næppe noget andet end Locativendelsen *i* (i Pronom. in) i Sanskr.; den lat. og roman. Præp. de synes analog med Adverbialendelsen taȟ i Sanskr., der betegner en Bevægelse fra Stedet.

meðal, see mið II.

mega (má, mátta, mátt-r), *at formaae, kunne, at maatte, at være sund, formuende;* magn, n. *Styrke,* it. *Störrelse;* makt, f. *Magt;* mátt-r, m. id.; megna, *at kunne, formaae;* meistari, m. *en Mester;* mjög, adv. *meget;* mikil-l, meiri, mest-r, adj. *stor, större, störst;* mikla, *at ophöie, herliggjöre.* Sml. मह्, mah, *at ære, dyrke;* मंह्, manh, *at voxe, at tiltage;* महत्, mahat (masc. nom. mahân, *megen*), adj. compar. महत्तर, mahattara, supers. महिष्ठ, mahiśťa, *stor*, saavel i Udstrækning, som i Antal, *megen;* sbst. n. *Herredömme, Kongedömme;* मघ, maǵa, *Rigdom;* beng. mahat, adj. *mægtig;* zend. maga, *Störrelse;* maz, *stor;* hind. مكتا, mukta, *meget, mange;* oldpers. [cuneiform], matisťa, *den störste*, it. *en Hövding (den*

Digitized by Google

mægtigste); gr. μείων, *större;* μέγιστος, *störst;* lat. magnus, major, maximus, *stor, större, störst;* russ. moǧno, *man kan;* móćj, *at kunne;* smogátj, id.; slov. móć, *Kraft;* lth. mëti, *at kunne;* ltt. mâkt, *at kunne;* georg. მაგარი, magari, *tyk, stor;* ags. mægen, *Kraft, Styrke;* magan, *at formaae;* arm. մեծ, mjedz, *stor;* got. magan, *at formaae;* mikils, *stor;* mais, *mere;* n. dial. maa, *at kunne, formaae;* mye, möe, mykjy, *meget;* mæja, *overmaade;* mæt, *anseelig, dygtig;* mæta, *at agte, ansee;* megande, *formaaende.* Sml. mugi.

megða, f. *en liden Pige;* mey, id.; it. *en Möe;* mær, f. *en Möe.* Sml. महिला, mahilâ, f. *en Qvinde;* hindust. مهر, mahar, *en Qvinde;* hindi मिहरी, miharî, id.; beng. mejjâ, *en Pige;* pers. ماده, mâjeh, *et Hundyr* (af hvilkensomhelst Art); oldpreus. mêrgu, *en Pige;* lth. mergâ, id.; ltt. meita, id.; ags. meowle, id.; got. mavi, *en Pige;* magaþs, f. *en Möe;* t. magd, *en Pige;* n. dial. moja, *en Pige, Möe* (Christie). Sml. mög-r.

megrast, see magr.

meið, f. *meget fedt Spæk, en meget feed Hval;* smeðja, f. *formegen og væmmelig Fedme;* smita, f. *flydende Fedme.* Sml. मेद्, meda, m. *Fedt;* मेदस्, medas, n. *unaturlig Corpulence;* af मिद्, mid, *at være feed, fedtagtig,* it. *at smelte;* hindust. مید, med, *overordentlig Corpulence;* beng. med, *Fedt;* got. smeitan, *at smöre.*

meið-r, m. *et Træe.* Sml. lth. médis, *Træe.* I vort nyere Sprog forekommer Ordet kun under Formen meie, pl. meier, for at betegne de nederste Dele af en Slæde, hvilke glide paa Sneen.

meiða, *at mishandle, lemlæste;* mein, n. *Saar, Skade;* smeit-r, m. *Saar, Stöd.* Sml. मिद्, mid eller मिथ्, mit, *at slaae, skade;* मी, mî (præs. mînâti), id., it. *at dræbe;* मय, maja, m. *Slag, Beskadigelse;* got. maidjan, *at mishandle;* ltt. maitât, *at fordærve.*

meiðmar, m. pl. *Kostbarheder, Klenodier;* mösmar, id. Sml. (महस्, mahas, n. *Glands, Storhed,* eller) मिति, miti, f. *Vægt, Værdie;* ags. mâdm, m. *Skat, Gave;* got. maiþms, id., it. *en Hest.*

meina I., *at mene, holde for;* meining, f. *Mening;* met, n. id. Sml. मन्, man, *at mene, tænke, troe, holde for;* मति, mati, f. *Mening;* मत, mata, n. id.; मनस्, manas, n. = zend. maini, *Aand, Tænkning;* man, *at tænke;* hindust. مانا, mânâ, *at mene;* beng. man, *at forstaae;* mat, *Mening;* apâman = oldn. afmán, *Beskjæmmelse;* mane karan, *at tænke;* russ. mnjenie, *Mening;* ltt. mannît, *at bemærke;* got. minan, *at mene;* oldht. meinjan, id.; lat. mens, *Aand, Tænkning;* armen. միտ, mid, *Sind, Tanke;* gr. μῆτις, *Klogskab, Indsigt.* Sml. minna, muni.

meina II., *at holde tilbage, hindre;* meiningi, m. *en Person, som er vanskelig at komme tilrette med;* (banna, *at forbyde*). Sml. मन्, man, *at modsætte sig, hindre;* beng. mânâ karan, id.; n. dial. meinka,

Digitized by Google

forhindre; hebr. מָנַע, mána', *holde tilbage, hindre.*

meiri, see mega.

meis, m. *en Æske* eller *Kurv*, til at pakke Höe i for Kreaturene. Sml. ltt. maifs, *en Sæk.*

meistari, see mega.

meita, *at skjære;* meitil-l, m. *en Meisel*, it. *en Gravstikke.* Sml. भिद्, bid, *at klöve, dele, skille ad;* भिद्र, bidra, m. og n. *Tordenkilen;* n. d. meit, *en lang Fure* eller *Fordybning*, især i Metal.

mekt-r, see mön.

melja, see mala.

melta, *at lade raadne, at fordöie, at oplöse;* malt, n. *Malt;* malt-r, adj. *raaden, suur;* moltin-n, *som er nær ved at raadne;* smelta, *at smelte;* smolt, n. *smeltet Fedt.* Sml. मलिन, malina, adj. *raaden;* मलिष्ठ, malista, *meget raaden;* म्लै, mlaj, *at falme, hentæres;* मिद्, mid, *at oplöses smelte;* hindust. مل, mal, *Skarn;* gr. μέλδειν, *at smelte;* got. maltjan, *at oplöse;* eng. melt, *at smelte;* sv. multna, *at raadne;* n. d. maren, *lidt raaden.*

mel-r I., m. *sandig Jordbund, Gruus;* möl, f. *grovt Sand, en sandig eller stenet Plads;* mold, f. *lös Jord, Muld;* mylda, *at begrave;* mylgra, *at overströe med Stöv.* Sml. मरु, maru, m. *sandig Jordbund, vandlös Örken;* मृद्, mṛd, f. *Jord, Muld;* मृद्, *at knuse, stöde, male, gjöre til Stöv;* beng. maru, *ufrugtbar;* hindust. بهور, bur, *sandig Grund;* russ. mélj, *en Sandbanke;* oldht. melm, *Stöv;* molta, id.; got. mulda, id.; ltt. fmilkts, *Sand;* æth. ምሬት:, maret, *Jord.* Sml. mala.

mel-r II. eller **möl-r**, m. *Möl* (tinea), vel egentlig: *Fortærer.* Sml. म्लै, mlaj, *at hentæres;* causat. *at fortære;* eng. dial. maul, *Möl;* russ. molj, id.; sv. mal, id.; ngr. μέλερη, *Kornorm.*

men (gen. **menjar**), n. *et Halssmykke af Guld.* Sml. मणि, maṇi, m. og f. *en Juvel, en Ædelsteen, en Perle;* beng. mani, id.; gr. μάννος eller μανιάκης, *et Halssmykke;* georg. მანიაკი, maniaki, id.; lat. monile, id.; russ. monísto, id. Fröyas berömte Halssmykke brisinga-men (brosinga mene i Beow. 2399), betyder *det glimrende Halssmykke:* sml. भ्राज्, bràģ, *at skinne, glimre.*

menga, *at blande.* Sml. मिश्र्, misr, *at blande,* eller मृच्, mṛkś, id.; gr. μίγνυναι, id.; lat. miscere, id.; t. mengen, id. Sml. milskra.

menjar, see minna.

mennsk-r, see manneskja.

ment, f. *en Kunst;* menta, *at oplære, undervise i Kunster;* ment-r, adj. *videnskabelig dannet.* Sml. मंत्र्, mantr, *at raadslaae, at overveie, at give Raad og Veiledning;* मन्तृ, mantṛ, m. *en Raadgiver* = gr. μέντωρ = hindust. منتري, mantrì; zend. manfra, *det hellige Ord:* मन्त्र, mantra, m. *en Deel af de hellige Böger, Vederne*, it. *hemmelig Raadslagning;* prakr. मन्त्, mant, *at give Raad;* pol. mondry, *viis, klog.*

mér, pers. pron. dat. sing. *mig.* Sml. मे, me, dat. मा, mâ, accus. *mig;* hindust. مجهه, muğ, dat. og accus. *mig;* gr. μοί, dat.; μέ, accus. id.; lat. mihi, dat. me, accus. id. Casusendelsen *r* stemmer med Hindui, hvor

Digitized by Google

र्, r, oftere föies til for at betegne Casus obliqui, ligesom i Persisk را, râ. Angaaende Oprindelsen see Bopp, v. Gramm.

merg-r, m. *Marv.* Sml. मज्जन्, maǵǵan, m. eller मज्जा, maǵǵâ, f. *Marv;* beng. maǵǵâ, id.; hindust. مجا, maǵǵâ, id.; maǵs, id.; russ. mozg, id.; t. mark, id.; skot. maich, id.; arab. مخ, makka, c. IV. *at være marvfuld.*

mergin-n, see morgun-n.

merja, see mala.

merkja, see marka.

met I., **meta**, see mál II.

met II., see meina I.

metast, *ikke at ville give efter;* metnast, *at blive stolt, hovmodig;* metnað-r, m. *Hovmod*, it. *Hæder, Agtelse.* Sml. मिद्, mid, *at være fuld af Selvtillid*, it. *at nære Agtelse og Tilböielighed for.* Sml. mega.

metja, *at drikke.* Sml.? पी, pî, eller पा, pâ, *at drikke.*

metta, see mata.

mey, see megða.

meyr, adj. *mör, blöd, raaden.* Sml. मृदु, mṛdu, adj. *blöd, mild, slöv;* ags. mearu, *blöd, mild, mör.* Sml. mild-r.

mjaða, see mjöð-r.

mjalta, see miga.

mið I., *afmaalt Sted*, see mál II.

mið II., n. *Midte;* miðja, f. id.; mið-r, adj. *som er i Midten;* meðal, n. *Middel*, præp. *imellem;* milli (i Runeindskr. miþli) eller á millum, *imellem;* mitti, n. *Midten af Kroppen;* á meðan, *imidlertid, saalænge;* mjöðm, f. *Hoftebeen* (pars corporis media — Grimm, d. Gramm. I. S. 451). Sml. माध्य, mâďja eller मध्य, maďja, adj. *som er i Midten;* मध्यम, maďjama, m. og n. *Legemets Midte;* hindust. مدھ, medď, *imellem;* مين, men, *imedens;* مجھلا, maǵlâ, *middelmaadig;* beng. madje, *imellem;* maǵǵe eller meǵǵe, id.; zend. maiďja, *medius;* russ. meǵdu, *imellem;* slov. med eller mej, id.; pers. ميان, mijân, *Midte;* armen. միջեն, miǵen = gr. μέσος, *som er i Midten;* lat. medius, id.; got. midis, id.; ltt. widdus, *Midte;* n. d. me, *Midte;* meddjum, *imellem;* imiggjom, id.; mjödn, mjörm, mjöm, *Hofte.* Sml. mál II.

miði, **miðill**, see mál II.

miðr ell. **minnr**, adv. *mindre;* minni, adj. id.; minnst-r, *mindst;* minka, *at formindske*, it. *formindskes.* Sml. मी, mî, *at formindske;* मन्द, manda, adj. *liden;* osset. mingij, id.; pol. mniey, *mindre;* slav. mnij, *yngst;* lat. minuere, *at formindske;* got. mins, adv. *mindre.*

miga (míg, meig, migin-n), *at lade sit Vand*, it. *at vælde ud* (scaturire); migandi, m. *en rindende Bæk;* mjólk, f. *Melk* (see S. 37); mjalta, *at malke;* míngra, *at dryppe lidet;* mökk-r, m. *tykke og mörke Skyer;* mökkvi, m. *Taage, Mörke;* mylkja, *at malke;* myrk-r, adj. *mörk;* mokka, f. *Skimmel;* mygla, f. id.; mugga, f. *Sneefog.* Sml. मिह्, mih, *at udgyde, at lade sit Vand;* मेघ, meǵa, m. *en Skye;* (मेचक, mećaka, adj. *sort;* it. subst. m. og n. *Skye, Rög, Mörke*); zend. maêśman, *Urin;* miz, *at lade sit Vand;* hindust. ميگھ, meǵ, *Skye, Taage;*

Digitized by Google

(arab. ملج, malaǵa, *at die*); osset. mijzun eller mezun, *at lade sit Vand;* mieǵa, *Taage, Skye;* gr. μύξα, *Snot;* ἀμέλγειν, *at malke;* ngr. ἀρμέγειν, id.; μοῦχλα, *Skimmel;* lat. mulgere, *at malke;* mingere, *at lade sit Vand;* mucor, *Skimmel*, *Muggenhed;* mucus, *Snot;* arm. մէզ, meẓ, *Mörke ved tætte Skyer;* մէգ, medẓ, *Skye, Taage;* միզել, miẓ-jel, *at lade sit Vand;* russ. moćá, *Urin;* molokó, *Melk;* moloki, *Melk i Fiske;* mókr-ij, *vaad;* lth. mys-sti, *at lade sit Vand;* ltt. migla, *Taage;* mîst, *at lade sit Vand;* slav. mléko, *Melk;* mrak, *Mörke;* mgla, *Taage;* melziti, *at malke;* got. miluks, f. *Melk;* oldht. miluh, id.; eng. dial. mug, *Taage, Dunst;* skot. moach eller moch, *at skimle;* ags. migan, *at lade sit Vand;* holl. mist, *Taage*, *Dunst;* n. dial. mjaak, *Melk;* mugg, *Skimmel.*

mik, pron. pers. 1. p. acc. sing. *mig.* Sml. मा, mâ, id.; hindust. مجه, muǵ, id. Sml. mér.

mikil-l, see mega.

mila, f. *en Miil.* Sml. hindust. ميل, mîl, *en Miil*, hvilket Ord dog synes at være indkommet fra det Arabiske, der atter har laant Ordet fra Vesten.

mild-r, adj. *mild, naadig*, it. *gavmild.* Sml. मृदु, mṛdu, adj. *mild, blid;* मिद्, mid, *at være blöd, mild, öm, venlig;* got. mild-s, *mild;* gr. μέλι, *Honning;* μειλιχος, *mild, blid;* russ. mílo, *mild, naadig;* ltt. mîl, *kjær.* Sml. melta.

milli, see mið II.

milskra, *at blande, mænge.* Sml. मिश्र्, miśr, *at blande;* मृच्, mṛkś, id.; मिल्, mil, id.; hindust. ميل, mel, *Blanding;* ملانا, mila-nâ, *at blande;* skot. mashlach, *blandet;* oldht. miskan, *at blande;* russ. mjeśátj, id.; gr. μίσγειν, id.; ltt. maifît, id.; sp. mezclar, id.; hebr. מָסַךְ, másak, id.; n. dial. meiska, *at blande, röre sammen, mæske;* mölska, id. Sml. menga.

mimir, m. *Ihukommelse* (poët.). Sml. स्मृ, smṛ, *at ihukomme;* beng. smaran, *Ihukommelse;* lat. memor, *ihukommende;* ags. mymerian, *at ihukomme.*

min, pron. pers. 1. pers. gen. s. *min*, Sml. मम, mama, id. *min;* zend. 𐬨𐬀𐬥𐬀, mana, id.

mingra, see miga.

minka, minni, minnr, see miðr.

minna, *at paaminde;* minni, n. *Ihukommelse, Mindesmærke;* minnast, *at have i Erindring*, it. *tale om;* menjar eller minjar, f. pl. *Spor, Mærker;* muna (man, munda, munat), *at erindre, huske;* muni, m. *Sind.* Sml. म्ना, mnâ (præs. manati), *at fæste i Hukommelsen*, it. *ofte at gjentage;* lth. minnêti, *at komme ihu;* ltt. minnêt, id.; gr. μνᾶσθαι, id. Sml. meina I.

mjólk, see miga. Pott sml. मृज्, mṛǵ, *at stryge.*

mjó-r, adj. *smal, smækker, trang;* mjódd, f. *Tyndhed, Smalhed;* mjóna, f. id.; mjorka, *at gjöre smal*, it. *blive smal.* Sml.? व्यय्, vjaj, *at formindskes, svinde ind;* oldht. maro, marawi, *tynd, spæd.*

mirja, see mari.

mis, adv. *af Veien, paa urigtig Vei*, it. *imod Ret og Billighed;* missa, *at miste.* Sml.? मिथ्या, mîǵâ,

Digitized by Google

adv. *falskeligen*, *usandfærdigen*, ell. मिष, miśa, *Skuffelse*, *Bedrag;* got. miss, adv. *ondt*, *slet;* skot. miss, *en Feil;* ltt. miffêt, *at forvirre;* oldht. missjan, *at miste.* Benfey — I, 2. S. 38 — sml. मुष्, muś, *at stjæle.*

misa, f. *Melkevalle.* Sml. मस्तु, mastu, n. *Melkevalle;* arab. مصل, masl, id.; osset. misin, *Kjærnemelk.* Rosen S. 393; misyn, *suur Melk.* Sjögren, osset. Stud. S. 600.

miski, m. *Fortræd.* Sml. मिच्छ्, mićč, *at gjöre Fortræd*, *volde Smerte.*

miss, i det sammensatte Ord missari eller missæri, *et halvt Aar.* Sml. सामि, sâmi (i Sammensætninger), *halv* + *s* af et tabt Ord, svarende til zend. ςρουϋ, śva (i Smst.), *Deel.* Cfr. Bopp v. Gr. S. 433. Benfey I, 389. Pott II, 337; gr. ἥμισυ, *halv;* lat. semis, *Halvdeel;* ngr. μισος, *halv;* ags. missar, *et halvt Aar.* Sml. mið II.

mistr, n. *taageagtigt Mörke i Luften*, it. *Raadvildhed.* Sml.? मिश्र्, miśr, *at blande.* Ordet er dog maaskee beslægtet med miga, q. v.

mitti, see mið.

mjúk-r, adj. *mild*, it. *smidig*, *myg;* myki, f. *Mög;* mykja, *at blödgjöre*, it. *at gjöde.* Sml.? मुक्त, mukta, *lösnet*, *slappet*, af मुच्, muć, *at slippe lös;* hindust. مينگنى, mêngnî, *Mög;* arm. մեղկ, mjegg, id.; slov. mehek, id.; ags. meox, *Mög;* got. muk-s, *myg;* maihstus, *Mög;* ltt. mîkt, *at blive myg*, *blöd;* mîksts, *blöd;* holl. meuken, *blöde*, *gjöre blöd;* sp. mego, *blid*, *fredelig;* n. dial. myklast, *at röres til Graad.* Sml. miga.

mjöðm, see mið II.

mjöð-r, m. *Mjöd;* mjaða, *at nedsvælge langsomt* (som Noget, man længe vil nyde med Smagen af). Sml. मधु, maďu eller मधुर, maďura, adj. *söd*, sbst. n. *berusende Drik*, it. *Honning;* beng. maďu, *Honning;* zend. maďu, *Viin;* (मदिरा, madirâ, f. *Viin*, af मद्, mad, *at fryde sig*); hindust. مدهو, maďû, *Honning;* (مد, mad, *Viin;* مدرا, madrâ, id., it. *berusende Drik*); beng. mau, *Honning;* pers. مى, mej, *Viin;* gr. μέθυ, *Viin;* osset. myd eller mut, *Honning*, *Mjöd;* russ. mëd, id.; pol. miód, id.; got. midus, id.; t. meth, *Mjöd;* oldht. medu, id.; ltt. meddus, id., it. *Honning.*

mjög, see mega.

mjöl, **mjölnir**, see mala.

mjöll, f. *den fineste*, *letteste*, *hvideste Snee*, udledes maaskee af mjöl; men jeg kan dog ikke undlade at anföre, at osset. meƒ eller miƒ betyder *Snee;* russ. mélkij, *liden.*

móa, see mó-r.

móala, see al.

moð, n. *Avner*, *Saaer*, *Affald af Höe;* móða, f. *Stöv;* mosk, n. *Avner*, *Stöv.* Sml. मुट्, muṭ, *at afgnide*, *afslide*, *afrive*, *knuse;* skot. mow, *Stöv;* hebr. מוֹץ, môz, *Avner.*

móða, *at æde med Appetit* (om Köer). Sml. मुद्, mud, *at være tilfreds*, *glad.*

móðir, f. *Moder.* Sml. मातृ, mâtṛ, f. *Moder;* pers. مادر, mâder, id.; armen. մայր, mair, id.; osset. made, id.; russ. mátj, id.; máterj, id.; gr. μήτηρ, id.; lat. mater, id.; ital. madre, id.; afg.

Digitized by Google

مور, môr, id.; n. dial. môr, id.; fr. mère, id.; eng. mother, id.; t. mutter, id.

móð-r I., adj. *mödig, træt, stakaandet;* mœða, *at trætte, bekymre;* mæði, f. *Besværlighed, Möie.* Sml. मन्द्, mand, *at være slöv, lad, seendrægtig*, eller मुह्, muh, *at være sandseslös;* beng. mûḍa eller mugḍa, *sandseslös;* hindust. موهت, mohit, *sandseslös, falden i Afmagt;* متها, maṭṭa, *slöv;* pers. مانده, mânde, *mödig, træt;* skot. maid, id.; russ. májæśj, *at trætte, udmatte;* slav. muditi, *at nöle, töve;* gr. μόγος, *Möie.*

móð-r II., *Mod*, it. *Hovmod.* Sml. मद्, mad, *at være tilfreds, at have Selvtillid;* मद्, mada, m. *Hovmod;* hindust. مد, mad, id.; got. mod-s, *m. Mod.*

móð-r III., m. *Fortörnelse.* Sml. माढि, mâḍi, f. *Bedrövelse, Vrede, Harme.*

móka I., *at ligge halvsovende.* Sml. मोक्ष, mokśa, m. *Frihed*, især *Sjelens Frihed fra Sandsernes Paavirkning, Sindsroe, Fritagelse fra en Forpligtelse*, af मोक्ष्, mokś, *at slippe lös;* मुच्, muć, id., hvoraf मुक्, muku, f. *Befrielse, Frihed;* beng. mokj, id.; bruges især om *Sjelens fuldkomne Frigjörelse fra det Legemlige;* eng. dial. mog, *at overlade sig til en rolig, velbehagelig Nydelse af sig selv.*

moka II., *at hugge med Sletteöxe.* Sml. मुष्, muś, *at hugge, skjære.*

moka III., *at skuffe sammen;* múgi, m. *en Mængde;* myr, n. *en utallig Mængde.* Sml. मुष्क, muśka, m. *en Hob, en Mængde, en Dynge;* prakr. मुक्खो, mukko, id.; gr. μυριάς, *en utallig Mængde* (10,000); ital. macca, *stor Mængde;* mucchio, *en Dynge;* n. dial. mokke, *en Dynge, Mængde;* skot. moch, *en Dynge;* ags. mucg, id.; sp. mucho, *talrig;* holl. mut, *en Mængde;* eng. murth, id.; slav. mogjila, *en Höi;* n. dial. mylske, *en Mængde, Masse;* ltt. mudģêt, *at vrimle.* Sml. mega.

mokka, see miga.

mola, see mala.

mold, see mel-r I.

moli, see mala.

molla, *at forrette Arbeide med Dorskhed.* Sml.? मूढ, mûḍa, adj. *kold, föleslös, taabelig;* sbst. m. *en dorsk Person.* Sml. móð-r I.

moltin-n, see melta.

mó-r, m. *feed Jord*, it. *Törv, brændbart Grönsvær;* móa, *at overstryge med mörk Farve* (bruun eller graae som Jord); mýri, f. *Morads, sidtliggende Mark.* Sml.? hind. marû, *et Kjern, stillestaaende Vand;* gr. μαύρος, *dunkel.* Benfey — I, 1. S. 480—81 — sml. मल, mala, *Skarn;* gr. μέλαν, *sort;* ags. mór, *öde, udyrket Land, moradsig Egn.* Sml. mel-r I.

mor, mora, see mala.

morð, n. *Mord*, it. *Dölgen;* myrða, *at myrde*, it. *at skjule.* Sml. मृ, mṛ, *at döe;* मॄ, mṝ, *at dræbe;* मृध्, mṛḍ, id.; zend. mere, *at döe;* mereta, *Död;* hindust. مرده, murda, *et Liig;* pers. مردن, myrden, *at döe;* russ. merétj, *at döe*, morítj, *at dræbe;* smertj, *Död;* osset. mard, *Mord;* márun, *at dræbe;* arm. մեռ, mer, *Död;* got. maurþr, n. *Mord;* lat. mori, *at*

döe; fr. meurtre, *Mord;* eng. murder, id.; t. mord, id.; ltt. mirt, *at döe.*

morðungar, pl. m. *Mænd* (poët.). Sml. मर्त्य, marttja, adj. *dödelig;* subst. m. *en Mand;* beng. mardâ, *en Mand;* mûrddaka, *en Mand af den anden Kaste* ell. *Krigerkasten;* pers. مرد, merd, *en Mand;* مردانه, merdâne, *mandig.* Perseren Μαρδόνιος — Herod. VII. 82 — havde rimeligviis heraf sit Navn.

morgun eller **mergin-n**, m. *Morgen.* Sml.? मुख, muka, n. *Begyndelse,* eller beng. bor, *Morgen;* ags. mergen, id.; got. maurgin-s, m. id.; n. dial. moro, maaraa, id.

morkna, *at raadne;* maaskee egentl. *at blive til Jord* (mó-r), eller sml.? मुर्च्छ्, murćć, *at falde i Afmagt, at blive föleslös;* hind. مرجانا, margâ-nâ, *at döe;* مرجهانا, murǵânâ, *at falme, visne.* Sml. mala, melta.

mortel eller **morter**, n. *en Morter.* Sml. मृद्, mrd, *at stöde, knuse, gjöre til Stöv.* Sml. mala, mel-r I.

mosi, m. *Mose.* Sml. georg. მუშკი, muśki, id.; lat. muscus, id.; fr. mousse, id.; ags. meos, id.; russ. mok, id.

mosk, see moð.

mót, n. *Sammenkomst, Möde;* mot, præp. *imod;* mœta, *at möde, træffe paa.* Sml. मेथ्, meť, *at möde;* hindust. بهتنا, bet-nâ, id.; got. motjan, id.; eng. meet, id.; ags. métan, id.

mot-r, m. *en kostbar Kappe for Fruentimmer;* möttul-l, m. *en Overkjole, Kappe.* Sml. मण्ड्, manḍ, *at beklæde, at pryde;* t. mantel, *en Kappe;* gr. μανδύς, id.; n. dial. mudd, *en Skindpelts* (Christie); skot. manty, *en Kjole;* ltt. mêtelis, *en Kappe;* ags. mentel, id.

muð-r ell. **munn-r**, m. *Mund;* mung-r, adj. *som er ofte i Munden;* munni, m. (en Flods) *Munding, Aabning;* mumpa, *at tage i Munden.* Sml. मुख, muka, n. *Mund;* hind. منه, munh, id.; موهانا, muhânâ, *en Flods Munding;* armen. մուտ, mud, *Mund;* got. munþs, *Mund;* ags. muð, *Mund;* eng. dial. mug, id.; munch, *Noget at æde;* skot. moo, *Mund;* ltt. muǵa, id.; mutte, id. Anderledes er Benfey's Forklaring — I, 1. S. 407 — at mund kommer af मन्, man, *at tænke*, i Betydningen *at bede* (mantra, *en Bön*), ligesom ogsaa Bopp — v. Gr. S. 163, Anm. — udleder det af man i Zend, baade *at tænke og tale*, hvoraf [Zend], manfra, *Tale.*

mugga, see miga.

múgi, see moka III.

múli eller **mauli**, m. *Mund, Snabel*, it. *et Forbjerg.* Sml.? मौलि, mauli, n. og f. *Hovedet;* russ. mórda, *Snude;* got. mul, *Snude.* Er maaskee beslægtet med muð-r.

mumpa, see muð-r.

muna I., *at være af Vigtighed, Störrelse, Betydning.* Sml. मान, mâna, *n. Maal* (Vægt, Længde, Indhold). Sml. mun-r I.

muna II., see minna.

munað-r, see mun-r.

mund, f. *Haand;* mund, f. og n. *et Maal* (en Haandsbred?); mund-r, m. *en Haandfuld*, it. *Medgift* (?) eller *Betaling for en Brud.* Sml. beng. mût, *en Haandsbred;* muťa, *en knyttet Næve;* hindust. مٹها, mu-

Digitized by Google

fija, *en Haandfuld;* oldht. munt, *en Haand*, it. *et Maal* (cubitus?); (ltt. manta, *Gods, Skat*); sv. mudd, *en Halvhandske;* gæl. mun, f. en Benævnelse paa *Haanden;* munaid, f. *en Haandfuld;* ags. mun, *en Haand;* mund, *en Haandsbred.* Samme Begrebsforbindelse i हस्त, hasta, *en Haand*, it. *en Alen* (cubitus), fra Albuen til Langfingerens Top; lat. manus, *Haand*, der af Benfey — I, 2. S. 31 — udl. af मा, mâ, *at maale.*

mundil-fari, m. *Himmelen*, egentl. *den i Kreds reisende;* möndul-l, m. *Axel* i et Hjul, *Krumtap* i en Slibesteen, Qvern ell. desl. Sml. मण्डल, maṇḍala, n. *Solskiven*, *en Kreds*, *den synlige Horizont*, *en Kugle*, *et Hjul;* hindust. منڈل, mandal, *en Kreds*, it. *Himmelen*, *Firmamentet;* beng. mandal, id.; lat. mundus, *Verden.*

muni, see meina.

munin, Navnet paa den ene af Odins to inspirerende Ravne (sml. hugin). Sml. मुनि, muni, m. *en hellig Viismand*, *en hellig Lærer*, der af ind. Lexicogr. udledes af मन्, man, *at hædres*, der dog ogsaa har Betydningen *at tænke.* Sml. meina.

munni, munn-r, mung-r, see muð-r.

mun-r I., m. *Forskjel.* Sml. मनाक्, manâk, adv. *lidt*, *lidt efter lidt*, af मन्, man, *at kjende;* n. d. mon, *kjendelig Tilvæxt.* Sml. muna I.

mun-r II., m. *Vellyst*, *Behag;* munuð, f. munað-r, m. id. Sml. मंद्, maṅd, *at være glad;* मंड्, maṅḍ, *at fryde*, *glæde;* मुद्, mud, f. *Fryd*, *Glæde;* hindust. منانا, manâ-nâ, *at smigre*, *at gjöre Nogen til Velbehag;* oldht. mandjan, *at fryde og glæde sig;* n. n. munter, *glad*, *fornöiet;* ags. myn, *Kjærlighed;* fr. mignon, *en Yndling;* n. d. mynja, *at ynde*, *holde af;* *gjöre vel imod.*

munu eller **mundu**, *at skulle*, *ville;* Hjælpeverbum for at danne den tilkommende Tid. Sml. मन्, man, *at have i Sinde;* got. munan, *at have i Sinde.* Sml. meina. Endelsen u eller du i dette Ord og i skulu eller skyldu minder om en ellers tabt Infinitivform med Labialvocal, ligesom i Sanskrit og Prakrit og tildeels i Gotisk. Munch — Forn-Sv. og F. N. Gr. S. 47 — erklærer mundu for et Præt. Infinitivi.

múr, m. *en Muur.* Sml. मुर्, mur, *at omgive*, *at binde sammen;* मुर, mura, n. *Omgivelse*, *Indcirkling;* lth. muras, *Muur;* pol. mur, id.; lat. murus, id.; oldht. mûra, f. id.

mús I., *en Muus.* Sml. मुष, mûśa, m. og f. *en Muus;* beng. mûśa, id.; hindust. موسري, mûsrî, id.; arm. մուկ, mog, id.; gr. μῦς, id.; lat. mus, id.; eng. mouse, id.; t. maus, id.; pol. mysz, id.

mús II., f. *Muskel.* Sml. मांस, mâṅsa, *Kjöd;* beng. mâśâla, *kjödfuld*, *muskulös;* arm. միս, mis, *Kjöd;* slav. mjaso, id.; (oldht. mâs, n. *Mad*).

musl, n. *Plukkemad*, *Hakkemad.* Sml. मुस्, mus, *at skjære*, *dele*, *bryde i Stykker;* gr. μιστύλλειν ell. μυστίλλειν, *at udstykke;* holl. mesje, *en liden Kniv.* Sml. massa.

múta I., *at bestikke;* múta, f. *en Gave.* Sml. hindust. موهنا, môh-nâ, *at forlokke*, *fortrylle;* maaskee man og tör sml. zend. upamaiſana,

Digitized by Google

Lön (Vend. I. 49, 18); gr. μοῖτος, *Gjengjæld, Tak;* got. mota, *Told;* ltt. muita, id.; lth. muitas, id.; t. mauth, id.; sk. bud, *at bestikke;* pol. myto, *Lön;* slav. mytarj, *en Tolder.*

múta II., *at fælde Fjædre* (om Fugle). Sml.? (मे, me, *at bytte*); मुड्, mud, *at forlade;* lat. mutare, id.; n. d. myte, *at fælde Fjædre.*

mý, n. *Myg, Bræmse.* Sml. मक्षिका, makśikâ, f. *en Flue;* beng. makjikâ, id.; afg. مچ, mać, id.; hindust. مکهی, makhi, id.; مگس, magas, id.; gr. μυῖα, id.; lat. musca, id.; russ. múha, id.; slov. muha, id.; eng. midge, *Myg;* t. mücke, *Myg;* ltt. muśa, *Flue;* n. dial. smikka, f. *en Art Myg med lange Födder.*

mýa, *at gjöre Fortræd.* Sml. मी, mî, *at fornærme, at skade;* मय, maja, m. *Fortræd, Skade.*

mygla, see miga.

myki, see mjúk-r.

mylda, mylgra, see mel-r I.

mylja, see mala.

mylin, f. *Solen;* mylin-n, m. *Maanen* (poët.), af mala, *at male;* brugt billedlig om *at tilveiebringe, frugtbargjöre.* Den danske Kong Frode kjöbte ifölge Sagnet to Jætteqvinder, som han satte til at *male* Guld, Fred og Lykke. Deres Navne vare Fenja (? = भेन, bena, Sol) og Menja (Maane?).

mylkja, see miga.

myl-l, m. *en Kugle* (poët.), betyder vel egentlig *den knusende.* See mala.

mylna, myrja, see mala.

mynd, f. *et Billede,* maaskee af mund, eller sml. मूर्त्ति, mûrtti, f. *et Billede;* मुद्रा, mudrâ, f. *et Signet, Segl, Stempel.*

myndug-r, adj. *myndig.* Sml. slav. mudvj, *klog.* See dog Grimms Deutsche Rechtsalterthümer. Gött. 1828. I. S. 447; ags. mund, *Beskyttelse, Formynderskab.*

mýr, see moka III.

mýri, see mó-r.

myrða, see morð.

myrk-r, see miga.

mægð-r, see mág-r.

mækir, m. *Kaarde, Sværd* (poët.). Sml. मह्, mah, *at slagte;* मष्, maś, *at dræbe;* georg. მახვილი, mahvili, *et Sværd;* gr. μάχαιρα, *et Sværd;* lat. mactare, *at slagte;* got. meki, n. *et Sværd;* ags. mêce, *et Sværd;* slav. meć, id. Benfey — I, 2. S. 43 — sml. मख, maha, m. *et Offer;* n. dial. mækje, m. *vilde Sværdlilier.*

mæla, mæli, see mál.

mær, f., see megða.

mæra, *at berömme, prise;* mæti, n. pl. *Höiagtelse.* Sml. मह्, mah, *at höiagte, at hædre;* मति, mati, f. *Höiagtelse;* ags. mæra, adj. *berömt, stor, ophöiet;* mærð, *Berömmelse;* mæð, *Höiagtelse, Hæder.*

mærna, see mar.

mæti, n. *en Fölgesvend;* see með.

mœða, see móð-r I.

mœna, f. *Rygmarv;* mœnir, *Mönningen paa et Huus.* Sml. hindust. منگرا, mangrâ, *Mönningen af et Huus;* موکها, mukâ, id. Sml. mön, fax.

mœta, see mót.

mögl, n. *Knur.* Sml. मघ्, mag, *at dadle.*

mög-r, m. *en Sön* (poët.). Sml.? वग्र, vagra, m. og n. *et Barn;* ags.

Digitized by Google

mecg, *en Sön;* got. magus, m. *en Dreng.* Sml. megða.

mök, n. pl. *Omgang, Kammeradskab.* Sml. मक्ष्, makś, *at blande, at forene.*

mökk-r, **mökkvi**, see miga.

möl, see mel-r I.

möl-r, see mel-r II.

mön, f. *Manke;* makki, m. id.; mekt-r, adj. *som har Manke.* Sml. hindust. مانگ, mâng, *den Linie, hvorefter man deler Hovedhaaret;* منكا, mankâ, *Halshvirvlerne* (vertebræ colli); eng. mane, *Manke.* Sml. fax, mœna.

möndul-l, see mundil-fari.

mör, m. *Fedt, Talg;* smiör, n. *Smör, Olie, Smörelse;* smyrja, *at smöre.* Sml. beng. mardan, *at smöre;* hind. marh-nâ, id.; pers. مرهم, merhem, *Plaster;* russ. marátj, *tilsmudse;* smázjivatj, *at smöre;* gr. σμά-ειν eller σμέ-ειν, id.; got. smairan, id.; smairþr, n. *Fidt;* ltt. fmurga, *Smuds;* slov. smôla, *Beg;* gr. μύρα, *Salve.* Sml. en noget kunstlet Derivation hos Benfey — I, 1. S. 467.

mörð-r, m. *en Vædder.* Sml. मेण्ढ, menda, m. *en Vædder.*

mörk, see marka.

möttull, see mót-r.

mötuð-r, see mata.

mösmar, Rigsm. 35, see meiðmar.

N.

ná I., n. ell. **ná-r**, m. *et dödt Legeme, Liig;* nári, m. *En, som paaförer Döden.* Sml. नश्, naś, *at omkomme, at döe;* zend. [illegible], naśu, *et Liig;* pehlvi: naśâi, id.; gr. νέκρος, adj. *död;* lat. necare, *at dræbe;* ltt. nâwe, *Döden;* ags. na, *et dödt Legeme;* got. naus, m. *et Liig;* n. d. naasleg, *ussel, skröbelig.*

ná II. (næ eller nái, náða, náð-r), *at faae, erholde, naae, opnaae;* náin-n, *nærliggende,* it. *sammenpakket;* nálgast, *at nærme sig;* nánd, f. *Nærhed;* næði, n. *Tilhold, Bolig;* nær, nærst-r, adj. *nærmere, nærmest;* njörva, *at sammenpakke, sammenhæfte.* Sml. नश्, naś, *at naae* — Benfey til Sama-Veda; — नक्ष्, nakś, *at faae, erholde;* नह्, nah, *at binde;* नेद, neda, *nær* (i sammensatte Ord); zend. nazdista, *nærmest;* naz, *at nærme* — Yaçna Alph. Z. p. 80, n. 31; beng. nakj, *at nærme sig;* nâgâ, *nær;* hindust. نير, niar, *nær;* peng. نال, nâl, id.; oldht. nâh, adv. *nær;* ags. neah, id.; nean, *næsten;* nehwan, *at nærme sig;* got. nehva, adv. *nær;* eng. nigh, id.; skot. neych, *at nærme sig;* nether, adv. *nærmere;* ltt. nâkt, *at indfinde sig;* sv. nalkas, *at nærme sig;* neid, *Nabolag;* hebr. נָגַע, nága', *at naae;* n. d. naape eller næpe, id.

nabbi, see gnæfa.

nabli ell. **nafli**, m. *Navle;* नाभि, nâbi, m. og f. *Navle;* नाभील, nâbîla, n. *en fremstaaende Navle;* zend. [illegible], naf, *Navle.* Yaçna p. 241; hindust. نابهي, nâbi eller ناف, nâf, id.; beng. nâbi, id.; pers. ناف, nâf, id., it. *Midten af enhver Ting;* eng. navel, *Navle;* t. nabel, id.;

Digitized by Google

fr. nombril, id.; ltt. nabba, id.; lat. umbilicus, id.; ital. bellico, id. Sml. naf.

náð, f. *Naade*. Sml.? नाध्, nâd', *at være ædel, at velsigne*, eller नत, nata, *böiet*, af नम्, nam, *at böie sig, vise Ærbödighed;* got. niþan, *at hjælpe*. Ordet kan dog tænkes udledet af ná II., og oprindeligen betyde *Tilnærmelse*.

nadd-r, m. *en Piil* (ei hos B. Haldorsen, men i Sagan af Helga og Grími S. 31, l. 28). Sml. नड, naḍa, m. *en Art Rör* (arundo tibialis eller karka).

naf, n. *Nav, Hjulnav*. Sml. नाभि, nâbi, f. *et Hjulnav;* ags. nafu, id.; t. nabe, id.; e. nave, id.

nafar, see kar I.

nafn eller **namn**, n. *Navn;* nefna, *at nævne*. Sml. नामन्, nâman, n. *Navn* (if. Pott — I, S. 182 — af ǵnâ, *at kjende* + man); hindust. og pers. نام, nâm, id.; beng. nâm, id.; osset. nóm, id.; gr. ὄνομα, n. id.; lat. nomen, n. id.; got. namo, n. id.; t. name; eng. name, id.; fr. nom, id.; holl. naam, id.

naga eller **gnaga**, *at gnave;* nagga, *at gnide paa* eller *imod Noget*, it. *at kives, trætte;* snagga, *at trætte, kives;* snögg-r, adj. *græslös, afgnavet;* snáð-r, adj. *skaldet;* narta, *at gnave lidt paa Noget;* nora, id. Sml. क्ष्णु, kṡṇu, *at skjærpe*, it. *at tage bort,* vel oprindeligen: *at gnide, skrabe, gnave;* georg. ნაკბენი, nakbeni, *Bid;* holl. knaauwen, *gnave;* sv. gnugga, *at gnide;* n. d. knaga, *at gnave;* nafsa, id. Sml. gnúa.

nagl, see nögl.

nagli, m. *Nagle, Söm;* snagi, m. *en Nagle* eller *Hage* at hænge Noget paa. Sml. नाग, nâga, m. *en Nagle* eller *Knag* i en Væg til at hænge Noget paa; got. nagl-s, m. id. Sml. nögl.

náin-n, see ná II.

nakin-n eller **nakt-r** eller **nökkvið-r**, adj. *nögen;* snögg-r, adj. *glat, skaldet, uden Haar*. Sml. नग्न, nagna, adj. *nögen*, af नज्, naǵ, *at blues;* pr. णग्गो, naggo, *nögen;* got. nakaþ-s, *nögen;* russ. nagij, id.

nakkvar-r eller **nökkur-r**, m. **nökkur**, f. **nakkvat** eller **nökkut**, n. ub. pron. *Nogen*, synes sammensat af na (Forvanskning af ein) og en Stavelse kva eller ku, der svarer til sanskr. चन, ćana, hvoraf कचन, kaćana, *Nogen*, især efter न, na, *ikke*, na kaćana, *Ingen;* hind. كوئى, koi, *Nogen;* beng. kona, id.; lat. aliqvi-s, id.; got. ains-hun, id.; n. dial. einkor, einkvan, og blot kvan, *Nogen;* isl. einhver, id.; nokkur, id.; slav. njækjto, id. — cfr. Wiener Jahrb. f. Lit. CV. S. 56. — At Nasalen har forandret Plads, er analogt med Ombytningen i modsat Retning i Ordet engi, q. v., samt med mht. enwiht, svarende til oldht. niwiht, *noget*. Grimm, d. Gr. III. S. 65; neweder = enweder, ib. Munch, F. Sv. och F. N. Spr. S. 78, antager nakkvar dannet af et Præfix nak, svarende til lat. ali, og hvar, *hvem*. Pott — II. S. 140 — mener at na er en Negation, og at nakkvar betyder omtrent nescio qvis.

nál, f. *Synaal;* næla, *at sye löseligen*. Sml. नह्, nah, *at binde, at*

Digitized by Google

sye; got. neþla, f. *en Naal;* t. nadel, id.; nähen, *at sye.*

nálgast, see ná II.

nám, n. *Bemægtigelse*, *Begriben;* nema (nem, nam, numin-n), *at bemægtige sig*, *at lære*, *næmme.* Sml. beng. namra, *lærvillig;* ltt. nemt, *at tage;* t. nehmen, id.; got. niman, id. Pott — E. F. I. S. 261 — mener, at Ordet kan komme af नि, ni (ned) + यम्, jam, *coërcere*, *opprimere;* hvilket vinder Sandsynlighed ved at sammenligne slov. jemáti, *at tage;* oldpreus. imt, id.; enimt, *antage;* lat. emere, *at modtage ved Kjöb.*

nánd, see ná II.

nanna, see gná.

nap-r, see gnapa.

narð-r i det sammensatte Ord: binarð-r, m. *begge Næseborer*, er maaskee laant af lat. binæ nares; dog forekommer ogsaa i afǵ. نار, når i Betydningen: *Næse.* Med Hensyn til bi sml. tveir.

nári, see ná I.

narta, see naga.

nárung-r, i sammensatte Ord, f. Ex. folknárung-r, *Hærens Anförer.* Sml. नृ, nṛ (præs. narati), *at före*, *lede*, *anföre.*

nasa, *at lugte;* nös, f. pl. nasir, *Næse;* nes, n. *et Næs*, *en Odde.* Sml. नस्, nas eller नसा, nasâ, f. *Næse;* hind. ناسا, nâsâ, id.; beng. nâsikâ, id.; russ. nos, id.; ltt. nâfis, *Næseborer;* lat. nasus, *Næse;* t. nase, id.; fr. nez, id.; ags. næsse, *et Næs;* næse, *Næse;* eng. nose, id.; n. dial. nos, nasa, id.; snos, *Hjörne*, *Kant.*

nask-r eller **hnask-r, natin-n** eller **hnatin-n**, adj. *kyndig*, *duelig*, *behændig.* Sml. ज्ञ, ǵna, *kyndig;* ज्ञातृ, ǵnâtṛ, id., af ज्ञा, ǵnâ, *at kjende;* lat. gnavus, adj. *rask*, *virksom;* gnarus, adj. *kyndig.* Sml. kná, kenna.

nátt ell. **nótt** (for **nokt**), f. *Nat.* Sml. नक्तं, naktaṁ, adv. *om Natten;* निश्, niś, f. *Nat;* gr. νύξ, id.; ngr. νυκτα, id.; lat. nox, id.; russ. nóćj, id.; slav. nośt, id.; got. nahts, f. id.; eng. night, id.; eng. dial. neet, id.; fr. nuit, id.; t. nacht, id. o. s. v. Benfey — I, 2. S. 57 — henförer sanskr. niś til śî, *at ligge.*

nauð I., f. *Nöd;* neyd, f. id.; nauðga, *at nöde;* neyða, id.; knya, *at nöde*, *tvinge*, *tilskynde.* Sml. (नुद्, nud, *at beordre, foranledige, tilskynde*), eller maaskee नह्, nah, *at binde;* lat. necessitas, *Nöd*, *Nödvendighed;* slav. nuditi, *at tvinge, nöde;* oldpreus. nautin, acc. *Nöd;* russ. nuǵda, *Nöd;* skot. nate, id.; ltt. nôte, *Nöd;* holl. naauw, *Knibe, Forlegenhed;* eng. dial. nede, *Nöd;* got. nauþs, f. id.; nauhan eller nahan, *at maatte, at burde.*

nauð II., see gnauð.

naust, n. *et Huus, hvori Skibe og Baade staae om Vinteren;* noatun, nom. propr. *Guden Njörðs Bolig ved Havet.* Sml. नौ, nau, f. *en Baad*, *Skib;* नु, nu, m. *en Baad;* hindust. ناو, nâu, id.; gr. ναῦς, *Skib;* georg. ნავი, navi, id.; armen. նավ, nav eller նաւ, no, id.; lat. navis, id.; pol. nawa, id. Bopp — v. Gr. S. 145-46 — mener, at नौ, nau, staaer i Forbindelse med स्ना, snâ, *at bade*, der maaskee og har betydet *at svömme.* Sml. hnör-r, snekkja.

Digitized by Google

naut, n. *en Oxe* eller *Koe, Hornqvæg, Nöd;* neyti, n. id. Sml.? नाथ्, nâth, *at beherske;* hindust. نادهنا, nâdh-nâ, *at bringe under Aaget, lægge Aag paa;* ناتهنا, nâth-nâ, *at sætte Snor i en Oxes Næse*, for at lede den dermed; ags. neat, *Qvæg;* slav. nut, *Oxe* eller *Koe.*

naut-r, m. *en Staldbroder;* neyti, n. *Fölge, Staldbrödre.* Sml.? नीथ, nîtha, m. *en Veileder*, af नी, nî, *at lede, at före med sig;* eller maaskee नह्, nah, *at binde;* (georg. ნათლია, nathlia, *en Selskabsbroder*).

nautna, *at nyde;* neyta, *at nyde, at spise;* neytin-n, adj. *graadig;* neyt-r, adj. *nyttig;* njóta (nýt, naut, notin-n), *at nytte, have Nytte af, bruge;* not, n. pl. *Nytte;* nyta, *at benytte;* nytka, *at höste Nytte af.* Sml.? न्याद्, njâda, m. *Æden, Opæden*, af præf. नि, ni og अद्, ad, *at æde;* lth. nauda, *Nytte;* ags. not, id.; eng. dial. nate, *at bruge;* t. nutzen, *Nytte;* geniessen, *nyde;* got. niutan, *nyde.*

né eller **nje**, see nei.

nebbi, nef, see gnæfa,

nefi, m. *en Green af Familien*, it. *en Slægtning;* nepi, *en Broder.* Sml. नाभि, nâbhi, m. *en Familie, Slægt.*

nefna, see nafn.

negg, f. *Samvittighed, Hjerte.* Sml. ज्ञा, ǵnâ, *at kjende, vide.*

nei, adv. *nei;* né eller nje, adv. *ikke heller;* nein-n, *ingen;* ei, *ikke;* neita, *at nægte;* (nema, adv. *undtagen*). Sml. न, na eller ना, nâ, *ikke;* नो, no, id.; नहि, nahi, id.; (नाना, nânâ, *undtagen*); निः, nih eller निर्, nir, negativt Præfix; beng. nâ, *ikke;* nai, id.; hindust. نهين, nahîn, *ikke;* نتّنا, naṭ-nâ, *at nægte;* oldpersisk 𐎴𐎡𐎹, nija, *ikke;* pers. ن, ne, præfix: *ikke;* osset. næ eller ne, *ikke;* nei, *nei;* ni eller nie, et negativt Præfix, til Dannelsen af negative Pronomina og Adverbia; got. ne, *ikke;* nih, *heller ikke;* t. nein, *nei;* nicht, *ikke;* lat. ne, *at ikke;* non, *ikke;* russ. nikij, *ingen;* niǵé, *heller ikke;* ne, *ikke;* ltt. ne, *ikke.* Sml. ekki.

neip, see gneip.

neisa, see hneisa.

neisti, see gneisti.

neita, see nei.

nema, see nám.

nema, adv., see nei. Skulde Ordet være sammensat, kan det deles nem + a, d. e. *tag ikke.* Sml. nám og a; ags. nemne, *undtagen;* slav. mimo, id.

nenna, *at gide, at beqvemme sig til.* Sml. नन्द्, nand, *at være lykkelig, glad, finde Behag i;* got. nanþjan, *at vove.*

nepi, see nefi.

nertug-r, adj. *smuk, artig;* nett-r, id., *omgjængelig, net;* snirtin-n, adj. *reenlig, pæn;* snyrtilega, adv. *elegant.* Sml. नर्त्तक, narttaka, m. *en Dandser, en Skuespiller;* (prakr. णट्टओ, naṭṭao, id.); नृतू, nṛtû, id., af नृत्, nṛt, *at dandse, at gesticulere;* नट्, naṭ, id.; hind. نرتنا, nirt-nâ, id.; n. dial. knötinn, *net, pyntelig.*

nes, see nasa.

nesla I. eller **nezla**, f. *en Strophe.* Sml. नह्, nah, *at binde.*

nesla II., see hnesla.

nesta, *at hæfte, at nagle fast;* nest

Digitized by Google

eller **n e s t i**, n. *Reisekost;* synes oprindeligen at betegne *det Sammenknyttede, Sammenbundne;* **n i s t a**, *at hæfte sammen.* Sml. नह्, **n a h**, *at binde*, hvoraf part. præt. नद्ध, **n a d d'a**, *bunden;* ltt. **n a s t a**, *en Byldt, Pakke;* n. d. **n i s t e**, *Reisemad.*

net, n. *Garn, Net;* **n o t**, f. *Garn med store Masker.* Sml. nysanförte **n a d d'a** af **n a h**; hvoraf ogsaa नाह, **n â h a**, m. *en Snare* (sml. dog ogsaa निधा, **n i d'â**, f. *et Net*); got. **n a t i**, n. *Net;* slav. **n i t j**, *en Traad;* **n e v o d**, *et Fiskergarn.*

netla, see **h n e s l a**.

nett-r, see **n e r t u g - r**.

neyð, see **n a u ð**.

neyti, see **n a u t** eller **n a u t - r**.

nibba, see **g n æ f a**.

nibbast, see **h n i p p a**.

nið I., see **n i ð r** III.

níð II., n. *Forhaanelse, Skamdigt, Nidvise;* **n í ð a**, *at forhaane, skjænde paa;* **h n j ó ð - r**, m. *Beskjemmelse;* **h n í ð r a** ell. **n í ð r a**, *at vanære, fornedre, formindske Nogens Hæder.* Sml. निन्द्, **n i n d**, *at dadle, forhaane, skjænde paa;* निद्, **n i d**, f. (?) *Dadel;* got. **n a i þ j a n**, *at udskjælde;* **n e i þ**, n. *Misundelse, Had;* ags. **n i ð**, *Ondskab;* ltt. **n a i d s**, *Had, Fiendskab;* gr. ὄνειδος, *Forhaanelse.*

nið-r I., m. *en Slægtning, en Sön;* **n i ð j a r**, m. pl. *Slægtninger, Efterkommere.* Sml. ज्ञाति, **ǵ n â t i**, m. *en Slægtning*, (af जन्, **ǵ a n**, *at födes*); beng. **ǵ n â t i**, id.; hindust. ناتا, **n â t â**, *Slægtskab;* lat. **g n a t u s** = **n a t u s**, *en Sön;* sp. **n i e t o**, *Sönnesön;* got. **n i þ j i s**, *en Slægtning;* slav. **n e t i j**, *Brodersön.*

nið-r II., m. *Bulder, Allarm.* Sml. नद्, **n a d**, *at give uartikuleret Lyd.*

niðr III., adv. *ned, nedad;* **n i ð**, n. *den Tid, Maanen ikke sees* (Slutningen af sidste og Begyndelsen af förste Qvarteer?). Sml. निः, **n i h̆**, eller निर्, **n i r**, et Præfix, der i sammensatte Ord betegner en Bevægelse *nedad*, f. Ex. निर्भग्न, **n i r b̆ a g n a**, *nedbrudt.* Bopp, gr. Sanscr. p. 69; नीच, **n î ć a**, adj. *lav;* beng. **n î ć e**, *nede, nedentil;* osset. **n i** eller **n y**, et Præfix af lignende Betydning, f. Ex. **n y f y s s y n**, *at nedskrive* — Sjögr. S. 112, 515; **n y v æ r y n**, *at nedlægge* — id. osset. Stud. S. 603; russ. **n í ǵ e**, adv. *lavere;* **n i z**, *Underdeel;* t. **n i e d e r**, *ned.*

niflung-r, m. *en Konge* (poët.). Sml.? नाभि, **n â b̆ i**, m. *en Konge, Anförer.*

nift eller **nipt**, f. *en Qvinde*, it. *en Brud, en ung Kone.* Sml.? नप्तृ, **n a p t ṛ**, m. *Sönnesön;* zend. **n a p** eller **n a p a t**, *en Söster-* eller *Brodersön;* **n a p t i**, f. *S. eller Br.-datter;* ags. **n e f a**, *Broder- eller Söstersön;* **n i f t**, *Broder- eller Sösterdatter;* t. **n i c h t e**, id.; fr. **n i è c e**, id.; lat. **n e p t i s**, f. id.

nikk-r, see **n y k k - r**.

njóla, f. *Nat.* Sml. नील, **n î l a**, adj. *sort;* नीलपङ्क, **n î l a p a n k a**, n. *Mörke.*

njóli eller **njáll**, m. *en Urtestængel.* Sml. नाली, **n â l î**, f. *en Urtestængel, Stilk.*

njósna, *at speide;* **h n y s a**, *at efterforske, udspeide.* Sml. निश्, **n i s̀**, *at betragte, overveie;* hindust. نگاها, **n i g â - n â**, *at speide;* lat. **n e s d a t e** = **i n q v i r i t e**. Jahn's Neue Jahrb. f. Philol. u. Pædagog. 1833, S. 469; ags. **n e ô s i a n**, *at betragte, forske;*

Digitized by Google

got. niuhsjan, *at undersöge;* n. d. nuska ell. nusla, *at speide.* Sml. nyr, nasa.

njóta, see naut-r.

nip-r, adj. *net, smuk.* Sml. oldpers. 𐎴𐎡𐎲, niba, *skjön;* sanskr. निभ, niba, m. *Lys,* af नि, ni, præfix, og भा, bâ, *at skinne;* osset. nive, *Lykke, Form, Skikkelse, Mönster;* fr. nippes, *Smaasager til Pynt;* sv. nepen, *net, tækkelig.*

nirfil-l, m. *en Gnier;* er formeentlig ved Aphærese for gnirfill, af gnúa, q. v.

nist, n. *et Spænde;* nisti, n. *et Smykke,* som hænger ned over Brystet i et Guld- eller Sölvkjæde; hnoss, f. *en kostbar Ting.* Sml. निष्क, niska, m. og n. *et Brystsmykke;* (hindust. هنسلى, hansli, *et Halskjæde* af Guld, Sölv ell. desl.); oldht. nusca, *en Spænde, fibula.*

nipt, see nift.

nista, see nesti.

nit, *et Gnid* (i Haaret, lens, lendis). Sml.? कीट, kîṭa, m. *et Insect;* arm. անիծ, anidz, *et Gnid;* slav. gnida, *Gnid;* gr. κόνις, κόνιδος, id.; ltt. gnîdes, *Gnid;* n. dial. knit, knet, *Gnid;* holl. neet, id.; ags. hnitu, id.

níu, num. ni (9). Sml. नवन्, navan, *ni,* zend. 𐬥𐬀𐬎𐬀𐬥, navan, id.; gr. ἐννέα, id.; lat. novem, id.; got. niun, id.; ags. nigon, id.; holl. negen, id.

njörðungar, m. pl. *Krigere,* maaskee af Njörð, *Vindenes Gud.* Sml. नर्द्, nard, *at suse, bruse* (eller निर्दय, nirdaja, adj. *grusom, haardhjærtet, ubarmhjærtig*).

njörva, see ná II.

nóg, see gnóg.

nón, n. *den tredie Time efter Middag,* kommer vel, som Haldorsen antager, af nona hora, *den niende Time,* naar man regner fra Dagens Begyndelse ved Jævndögn, ligesom i enkelte Egne af Norge Hovedmaaltidet endnu holdes Kl. 3 og kaldes nón. (Sml. dog pers. نان, nân, *Bröd*); eng. noon, *Middag.*

nói, m. *et lidet Kar;* nó-r, m. *et Hærdetrug.* Sml.? नौ, nau, f. *en Baad.* Sml. hnör-r.

nor, m. *en Konge* (poët.). Sml. नृ, nṝ, *at före, anföre, lede.* Sml. nárung-r.

nóra, see narta.

norðr, n. *Nord;* nornir, f. pl. *Skjæbnens Gudinder.* Disse Ord synes beslægtede med नृ, nṝ (præs. नृणाति, nṛṇati), *at lede;* thi Polarstjernen har fra de ældste Tider været en Ledestjerne for Reisende, og Nornerne tænktes at lede Menneskets Skjæbne. Af denne Rod kommer नर, nara, m. *det höieste Væsen, som styrer Alt,* it. *en Gnomon, en Veileder* til at bedömme Tiden. Grimm — Diphth. S. 190 — mener, at norn og nauð ere beslægtede.

noss, see hnoss.

nostra, see nyr.

nót I., see net.

not II., **notka**, see naut-r.

nú, adv. *nu.* Sml. नु, nu, m. *Tid;* dette Ord synes at betegne nu, som adv. ifölge Lassen i Gloss. til Anthol.; pers. نون, nûn (per aphær. for eknûn), *nu;* osset. nur, *nu;* got. nu, id.; t. nun, id.; lat. nunc, id.; ltt. nu, id. Sml. ny-r.

núa, see gnúa.

nubb-r, see gnæfa.

Digitized by Google

nudda, see gnúa.
nup-r, see gnæfa.
nýa, see gnúa.
nykk-r eller **nikk-r**, m. *et Vandtrold.* Sml. नक्र, nakra, m. *en Krokodille;* hindust. نكر, nakr eller ناكا, nâkâ, id.; oldht. nikkus, id.; ags. nicor, *et Vandtrold;* sv. necken, id.
ný-r, adj. *ny.* Sml. नव, nava, adj. *ny;* hindust. نو, nau eller نيا, najà, id.; osset. neuag eller noog, id.; slav. nóvo, *nyligen;* arm. նոր, nor, *ny;* got. niujis, *ny;* t. neu, id.; lat. novus, id.; gr. νέος, id.; fr. neuf eller nouveau, id.; ags. niwe, id.; eng. new, id. De Verba njosna og hnysa, *at speide*, ere maaskee Desiderativa af ny-r; ligesom ogsaa nostra, *at pynte meget paa*, synes oprindelig at betegne: *at ville give Udseende af Nyhed.*
nyt, see hnúð-r.
nytja, **nytka**, see naut-r.
næf-r, see gnæfa.
næla, see nál.
næm-r, adj. **nem**, *skarpsindig*, af nám, q. v.
næpa, see gnapa.
nær I., conj. *naar*, see ná II., kan maaskee dog være en Contraction af in + er; in nemlig som præpos. i og er pron. relat.; altsaa: in qvo scil. tempore, saavel relat. som interrogat. At n kan være forkortet af in, synes at vise sig deri, at i Svensk siges enær og i Dansk undertiden inaar. Sanskr. यदि, jadi, *naar*, synes paa samme Maade at være et forældet locat. af pron. relat. यद्, jad. Grimm udleder det tydske neben af in + eben, *in gleicher Ebene;* i Nygræsk hedder en Herre i Huset νοικοκύρης for ἐν οἴκῳ κύριος; ital. nabisso, *Afgrund*, af in + abisso; ninferno, *Helvede*, af in + inferno; wal. nalt = provenç. naut, *höi*, af in + alto.
nær II., see ná II.
næra, *at underholde*, *nære*, *vederqvæge.* Sml. नृ, nṛ, *at lede*, *styre*, hvoraf नर, nara, m. *en Mand*, it. *det höieste Væsen*, *som styrer Alt;* ags. nerian eller nergean, *at beskytte*, *bevare;* provenç. noírir = nutrire; n. dial. næra, *at underholde* (Livet); nöra, *at vedligeholde* (Ilden). Grimm foretrækker Skrivemaaden nœra.
nœgja, **nœting-r**, see gnóg.
nöf, f. *Nav i et Hjul.* Sml. नाभि, nâbi, f. id. Sml. gnæfa, nabli.
nögl, f. *Negl;* nagl, m. id. Sml. नख, naka, m. og n. *Negl;* नखर, nakara, m. id.; hindust. نكهـ, nak, id.; afg. نوك, nûk, id.; osset. nuk, id.; russ. nógotj, id.; ltt. nags, id.; gr. ὄνυξ, id.; ngr. νύχι, id.; oldht. nagal, id.; t. nagel, id.; eng. nail, id. Sml. nagli.
nökkur-r, see nakkvar.
nökkvi, m. *et toradaaret Skib*, it. *en Kaag*, *et Knubskib.* Sml. नौ, nau eller नौका, naukâ, f. *en Baad;* oldht. nacho, *en Baad;* t. nachen, id.; gr. νήχεσθαι, *at svömme.* Sml. hnör-r, naust, nói, snekkja.
nökkviðr, see nakin-n.
nölta, *at tilbringe Tiden örkeslös og forfrossen.* Sml.? hindust. نثهلا, niṭallâ, *Örkeslöshed.*
nöp, see gnæfa.
nös, see nasa.
nötr, see hnesla.
nötra, *at ryste af Kulde.* Sml. नट्, naṭ, *at ryste.*

Digitized by Google

O.

ó I., adj. *geil* (om Soen). Sml. उष, uśa, m. *en liderlig Person;* n. dial. ôs, *geil* (om Hoppen). Sml. ó ð - r II.

ó II., er en uadskillelig Forstavelse, der betegner en Benægtelse, Fraværelse, tildeels ogsaa en Forværrelse, f. Ex. ó b l i ð - r, *ublid;* ó d á ð, *Udaad;* ó d y r, *ikke dyr, billig;* ó á r, *Uaar* o. s. v. Istedetfor *ó* forekommer allerede i ældre Tider ligesom nu, *ú*, f. Ex. ú b o r i n - n, *ufödt.* Hertil svarer i Sanskr. og Zend अ, ﻪ, *a* (eller an), der har samme Betydning, f. Ex. अकथ्य, a k a f j a, *som ei bör omtales* = ó k v é ð i; अकर्म, a k a r m a = ó g e r ð, *Ugjerning, Udaad;* अक्रम, a k r a m a, *Uorden;* अखाद्य, a k̆ a d j a, *uspiselig* o. s. v.; zend. ﻪﻛﯩﺭﻪ a r i- k a, *urigtig, slet* = ó r e t t - r (for ó r e g t - r); hindust. اجات, a ǵ â t, En, som er *udelukket af sin Kaste* = ó þ j o ð, allehaande *Ripsraps af Folk* (eg. U f o l k, i k k e hörende til *Folk*). Hertil svarer i Græsk *ἀ*, priv. ell. *ἀν;* lat. i n; got. og t. u n; osset. *a* (sjeldent); georg. უ, *u.* Sml. á n. Her kunde let opstaae Tanke om M u l i g h e d e n af, at det her omtalte ó ell. ú kunde staae i Forbindelse med वि, v i, et Præfix, som antyder en Afsondring, Fraværelse. Herfor synes at tale deels, at hine Vocaler ere labiale, deels den Omstændighed, at i Persisk er det nægtende *a* ukjendt og i dets Sted bruges stadigen بی, b i, svarende til वि, v i. Dog da endnu Pârsi har *a* eller a n i samme Betydning som Sanskrit — Spiegel Gramm. S. 100 — er det sandsynligere, at den oprindelige Form har været a n, ligesom i Sanskrit og Græsk, ved Indflydelse af det liqvide *n* (S. 14, 15) forandret til o u, og senere, udstödende *n*, erstattende dette ved Accent. Sml. det æoliske *ὀ* = *ἀν*, f. Ex. *ὄ-στασαν* for *ἄν-στα-σαν* — Koen. Greg. C. p. 455. — Denne Partikel bruges i Oldn. som de tilsvarende i Sanskr., Græsk, Latin og Tydsk, kun foran Nomina (partic. medregnede) og afledede Verba, ikke foran primitive Verba. Skulde de negative Præfixer ኦ, o og ኢ, *i*, i det Æthiop. höre herhen?

ó III., er sandsynligviis den sidste Deel af det sammensatte Ord k ö n g u l l ó, *en Edderkop* (der næppe bör deles, som Haldorsen gjör, k ö n g u l - l ó), og betyder V æ v — sml. v e f a — forkortet af o f; e. d. *o*, *Islæt i en Væv;* lth. u d i s, *Væv.* Det er ikke sjeldent blandt vor Almue, at höre Edderkoppen benævnt K i n g e l v æ v, der ligefrem kommer af k ö n g u l l - ó, k ö n g u l - v a f a, k a n g u l - v a f a, k ö n g u l v o f a, k a n g u l v o v a, g a u n g u l l ó, alt Variationer af samme Ord; ligesom ogsaa vore Dialecter have Varianterne k a a n g l o, k a a n g l e, k a a n g r o, k i n g e l. At det sammensatte Ord allerede i gammel Tid betegnede Insectet og ikke Væven, sees blandt andet deraf, at denne i Barlaams Saga kaldes k a n g u l v a v o v e f. Ordet k ö n g u l l er maaskee = गङ्गाल, ǵ a ń ǵ â l a, adj. *hurtig, rask;* i Forbindelse med *ó* altsaa *Hurtigvæverske.*

óa, *at frygte.* Sml. उ, u, *Frygt.* Sml. ó g a.

obba, *at afskye;* u b b i, adj. *gruelig, forskrækkelig;* ú f i n - n, adj. *barsk, haard;* y b b a s i g, *at see barsk,*

Digitized by Google

vredagtig ud; yfa, *at opirre, ophidse;* æf-r, adj. *ophidset, optændt til Vrede;* öfra, *at true;* ofsi, m. *Sinds Hæftighed, lidenskabelig Opbrusning;* apsi, m. *en balstyrig Person* (ogsaa om Heste). Sml.? hind. اوبهنا, ûƀ-nâ, *at være utilfreds, at være vred,* hvilket Ord igjen synes at komme af कुप्, kup, *at være vred, at blusse af Vrede;* pol. ubać sie, *at forfærdes.*

óða, f. *Oldemoder.* Sml. वृद्धा, vṛddđâ, f. *en gammel Kone;* beng. buḍî, id.; pali: vuḍḍo, *gammel;* holl. oud, id.; eng. old, id.; helgolandsk oot, *Bedstemoder.* Sml. edda.

óðal I., n. see aðal.

óðal II., n. see atal-l.

óð-r I., *Ode, Digt,* er vel laant af det lat. oda = gr. ἀοιδή, *en Sang.* Sml. dog kveða.

óð-r II., m. *Sands, Sind;* úð, f. œði, n. id.; ofte i Sammensætninger, f. Ex. alúð, *Beredvillighed;* ástúð, *inderlig Kjærlighed;* léttúð, *Munterhed;* ulfúð, *haardt Gemyt,* eg. *Ulve-Sind;* varúð, *Varsomhed.* Sml. आत्मन्, âtman, m. *Sjel, Aand;* osset. od, id.; got. ahma, id.; oldht. atum, m. id.; t. odem ell. athem, id.; athmen, *at aande;* gr. ἀυτμήν, *Pust, Dunst;* ags. æðm, *Aande;* oeðian, *at aande.* Sml. anda.

óð-r III., adj. *afsindig, rasende, hæftig;* œða, *at rase;* œðra, f. *hæftig Lidenskab.* Sml. वाध्, vâđ, *at være vred, at plage;* (गुध्, guđ, *at vredes*); russ. odúrj, *Anfald af Afsindighed;* got. vods, adj. *besat, afsindig;* oldht. wuot, id.; ags. wêdan, *at rase;* wod, *afsindig;* e. d. wead, *meget vred;* wede, *at blive gal;* wode, *gal, rasende;* wood, id.; holl. woede, *Vrede, Raserie;* t. wuth, id.; n. d. aadder, *et arrigt Fruentimmer.* Med t. wuth sammenligner Bopp मद्, mad, *at være berövet Samlingen.* Sml. vond-r, œr.

oddr, m. *en Od, Spidse, Piil;* oddi, m. *en Landtunge, Odde;* ydda, *at tilspidse.* Sml. (वदन, vadana, n. *Spidsen eller Toppen af et Triangel*); pers. ادره, ydreh, *en Spidse;* gr. ἄρδις, *en Pilespids;* ags. ord, *Eg, Odd;* oldht. ort, id.; n. dial. agn-or, *en tilbageböiet Spids paa Indsiden af Fiskekroge.*

oðin-n, *Odin*, Navnet paa en af de överste Guder, Tydskernes Wodan, Angelsachsernes Wôden. Navnet sættes af Nogle i Forbindelse med óð-r III., saa at det skulde betyde *den Rasende, Begeistrede* ell. *den, som gjör Krigerne rasende.* Rimeligere synes det mig at sammenligne बुध, Buđa, *Maanens Sön og Planeten Merkur's Regent*, af बुध्, buđ, *at vide, kjende, forstaae.* Buđas Dyrkelse har været og er fremdeles vidt udbredt i Asien, især i Mellemasien, Bagindien og paa Ceylon. Hans Dyrkelse har rimeligviis saavel den norröne som den germaniske Folkestamme medbragt fra Asien. Blandt meget andet tyder Onsdagens, d. e. Odinsdagens Navn herpaa; ligesom den i Sanskr. hedder बुधवार, buđavâra, d. e. Buđa's Tour eller Dag, hindust. بده, buđ, id.; saaledes hos Angelsachserne wôdenes-dæg, *dies Mercurii.*

óðum, adv. *tidt, atter og atter.* Sml. वाढं, vâḍam, adv. *meget, overor-*

Digitized by Google

dentlig meget; skot. fuddum, *oftere gjentagen Driven* (egentl. dat. plur.). Sml. æði.

of I., senere umb, um, præp. *om, over, angaaende.* Sml. अभि, aƀi, *om, over, angaaende;* (næppe ifölge Benf. — I, 1. S. 117 — उभौ, uƀau, *begge;* altsaa *paa begge Sider, omkring*) = gr. ἀμφί; oldht. umbi, id.; ags. umbe, id.; lat. ambi, amb eller am, id.; oldsv. aaf, id.; aff, id.; lth. apė, id. I Sammensætninger betyder Ordet deels Omgivelse, deels en Vending, dreiende Bevægelse, deels Nærhed, Hensyn til o. s. v., f. Ex. umboð, *Formynderskab;* umbreyta, *at forandre;* umferd, *Omkreds,* umhyggja, *Omhue;* umtal, *Omtale.* Sml. अभिनद्ध, aƀinadđa, *ombunden;* अभिदेय, aƀideja, *som bör omtales.* Lettisk bruges ap til lignende Sammensætninger; slov. ob, *om.* See min Afhandl. om Pron. relat.

of II., n. *en stor Mængde;* ofs, *meget,* ofa, id.; æfar, id.; of eller ofur eller afar, en Forstavelse, som betegner en höi Grad, især: *formeget,* f. Ex. ofát, *Fraadserie, formegen Spisen* (át); ofdrykkja, *Drukkenskab;* ofbjóða, *at besvære Nogen over hans Kræfter;* ofurefli, *Overmagt;* ofmenni, *som viser sig altfor overmodig* mod en Modstander; afarvel, *overmaade vel;* afarreiðr, *overmaade vred.* Hertil svare deels उप, upa, उपरि, upari, deels अभि, aƀi, f. Ex. उपधूपित, upađûpita, *lidende overordentlig Smerte;* उपचय, upaćaja, *Ophöielse, Overmaal;* उपरिचित, uparićita, *opdynget;* अभिमान, aƀimâna, *Overmod.* Hertil svarer gr. ὑπέρ, lat. super; got. ufjo, adv. *til Overflod* (περισσόν); oldht. oba, *over;* ubar, id.; n. dial. aa, Præformat. betegnende en höi Grad; aabjaae, *overmaade;* aafse, id.; ovende, id.; overs, id.; ovlege, id.; ovöre, id.; aafnes, *at forgabe sig i, forundre sig over.* Sml. yfir.

offr, n. *Offer.* Skulde dette Ord först være indkommet med Christendommen, maa det ansees deriveret af lat. offerre, *at bringe hen til, overlevere;* er det derimod ældre, tör man sammenligne अपस्, apas, n. *Offring,* if. Lexicogr. af आप्, âp, *at faae, erholde;* lth. appiera, *Offer;* ltt. uppuris, id.; t. opfer, id.

ófn eller **ón**, m. *en Ovn.* Sml. अग्नि, agni, m. *Ild;* वह्नि, vahni, m. id.; वनि, vani, m. id.; hindust. اگن, agni (udtales almindeligen agin), id.; آوا, âvâ, *en Pottemager-Ovn;* beng. unan, *en Ovn;* arab. أجّ, aģģa, *at brænde;* armen. ակոթ, agot, *en liden Ovn;* russ. ogónj eller ognj, *Ild;* got. auhns, m. *Ovn;* t. ofen, id.; skot. oyne, id.; eng. oven, id.; ltt. uggans, *Ild;* sv. ugn, *Ovn;* n. dial. ogn, om, id.; eng. dial. ewn, id.; ingle, *Ild;* skot. tin-egin, *Ild,* frembragt ved to Træstykkers Gnidning. Sml. dog ogsaa उष्मा, uśmâ, *Hede;* prakr. उम्हा, umhâ, id.

ofra eller **ófra**, *at svinge i Luften, bære i Veiret.* Sml. अभ्र, aƀra, *Luft;* pers. ابر, ebr, *en Skye.*

ofsi, see obba.

ofur, see of II.

óga, *at afskye, grue for;* ugga, *at befrygte;* ugg-r eller ygg-r, m.

Skræk, *Ængstelighed*, *Mistanke;* ogorlig-r, adj. *frygtelig;* ótta (for ogta), *at forskrække*, *forfærde;* ygr, adj. *vild*, *fræk;* œgja, *at indjage Skræk eller Forundring.* Sml. उग्र, ugra, adj. *frygtelig*, *forfærdelig;* got. ogan, *at frygte;* agis, n. *Frygt;* ogjan, *at forfærde;* skot. ug, *at grue for*, *afskye;* eng. ugly, *hæslig.* Sml. óa, ag.

ok, conj. (i Runeindskrifter auk), *og;* ok, n. *et Aag*, *en tung Byrde;* oka, *at sammenföie*, it. *at lægge under Aaget;* oki, m. *Aag*, *Skaade.* Sml. युज्, juǵ, *at forbinde*, *sammenföie;* युग, juga, n. *et Par*, m. *et Aag;* योग, joga, m. *Forening*, *Forbindelse;* beng. jug, *et Aag;* hindi औ, au, *og;* pers. جغ, ćuǵ, *et Aag;* got. juk, n. *et Aag;* georg. უღელი, uǵeli, id.; gr. ζυγός, id.; lat. jugum, id.; fr. joug, id.; eng. yoke, id.; ags. geóc, id.; n. dial. aake, *en Slaae for Dören;* aak, *et Tværtræe*, *som forener* flere ved Siden af hverandre lagte Bræder. Sml. auk, hjón.

okkar, pron. pers. 1 p. dual. genit. *vor* (to'es); okkr, id. dat. og acc. *os* (to); oss, dat. og acc. plur. *os* (flere); ossa, ossu, ossum, ossar, pron. poss. (for vára, váru, várum, várar), *vore;* ykkar, pron. pers. 2 p. dual. genit. *eders* (to'es); ykkr, id. dat. og acc. *eder* (to); yðar eller yðvar, id. gen. pl. *eders* (fleres); yðr, id. dat. og acc. pl. *eder.* Til Forklaring af disse Former tjener den Partikel स्म, sma, som i Sanskrit bruges i Casus obliq. i flere Pronominer, hvoriblandt pron. pers. 1 og 2 p. plur., og sættes ind mellem Roden og Casus-Endelserne, f. Ex. अस्मान्, asmân, *os;* युष्मान्, juśmân, *eder* (acc. plur.). Dette स्म, sma, bliver i Zend hma, i Prakrit og Pali til म्ह, mha, f. Ex. sanskr. अस्माकं, asmâkaṁ = zend. [Zend script], ahmâkem = pali amhâkam, *vor;* prakr. अम्हे, amhe = gr. ἄμμες, *vi.* Dette mha gaaer i Gotisk over til nka (skrives gka) i Dual og til nsa i Plural; saaledes ugkara, *vor* (to'es) gen.; ugqvis, *os* (to) dat. og acc.; unsara og unsis i Plural; og i Oldn. til kk for nk i Dual: okkar for onkar, oldht. unchar, ags. uncer, id.; og til oss for ons i Plural; t. uns, id.; cimb. üz, id.; n. dial. okke, okko, okkon, kon, dat. og acc. pl. *os;* okka, okkons, kons, aakan, gen. pl. *vor.* Den oldmediske Genitivendelse qurrar i Pronominet saqqurrar, *dennes*, gen. sing fœm. — Mémoires de la soc. des antiquaires du Nord 1844, p. 314 — svarer paa en mærkelig Maade til Endelsen af Genitivet okkarrar, *vores*, gen. sing. fœm. Paa lignende Maade er det gaaet til med anden Person. Af sanskr. युष्माकं, juśmâkaṁ er i Dual i Got. bleven igqvara, *eders* (to'es), igqvis, *eder* (to), i Plur. izvara (for juzvara), *eders* (fleres); oldht. i Dual inchar, ags. incer, oldn. ykkar for junkar, i Plur. yðr, *eder*, acc. og dat.; yðvar eller yðar, *eders*, genit. Det er maaskee det samme sanskr. *s* (som gjennem *h* i Zend, Prakr. og Pali er bleven til *k* paa europæisk Grund), der ogsaa som *k* optræder i Hindustani Genit., saavel Sing. som Plur. کا, کے, کی, kâ, kê, kî, og Dat. og

Digitized by Google

Acc. كُو, كُون, kû eller kô og kôn (dakni). Dog gjör den Omstændighed, at Genitivet i dette Sprog forandrer Form efter det styrende Ords Genus, det sandsynligt, at *k* her oprindeligen er en adjectivisk Endelse.

okra, see auk.

ól, see ál.

ólga, see kólga.

ólg-r, m. *en Oxe*. Sml. वोढ्, voḍ'r (for ældre volhṛ — cfr. S. 37), m. *en Oxe*.

ólja, f. *Olie*, kommer nærmest af lat. oleum, id.; men dette synes igjen udledet af उल्, ul, *at brænde;* gr. ἔλαιον, *Olie;* got. alev, *Olie;* ags. ele, id.; ltt. elje, id. Pott — I, S. 208 — udleder det af ली, lî, *at smelte;* Benfey — I, 2. S. 119 — sætter det i Forbindelse med flere Ord, begyndende med γλ og betegnende Klæbrighed og Glathed.

ólpa, see úlpa.

ómi, et af Guden Odins Tilnavne, synes beslægtet med det mystiske ओम्, om, en Gudebenævnelse, som Hinduerne bruge i Spidsen for alle deres Bönner og deres fleste Skrifter, og som angives sammensat af अ, *a*, som Navn for Viśnu, उ, *u*, som Navn for Siva og म, *m*, som Navn for Brahma, og derved betegnende den indiske Treenighed. See Klaproth — Explication et origine de la formule bouddhique Om mani padmè hoûm, i Nouv. Journ. Asiat. T. VII, p. 185 flg. — Denne Bön er den almindeligste blandt Buddhisterne, lige fra det japanske Hav indtil Grændserne af Persien, ifölge Missionæren Gabet — Journ. Asiat. IV. S. T. IX. p. 462 flg. *

ón I., see ófn.

ón II., see án.

óp I., n. *Udraab;* œpa, *at raabe, skrige.* Sml. उ, u, *at give Lyd;* (वच्, vać, *at tale*); russ. vopítj, *at raabe, skrige;* gr. ἐνοπή, *Udraab;* got. vopjan, *at skrige;* ags. wôp, *Graad;* skot. youp, *et Skrig;* eng. whoop, *et Raab.*

óp II., see api.

op, n. *Munding, Gab;* opna, *at aabne;* opin-n, adj. *aaben*, synes beslægtede med gap, q. v., eftersom Gutturalen oftere gaaer over til *v*, der foran en labial Vocal bortfalder; gr. ὀπή, *Hul, Aabning;* ags. ippian, *at aabne.*

opa eller **hopa**, *at vige tilbage;* öfug-r, adj. *baglænds.* Sml. अप्, apa, præfix. *bort fra;* gr. ὀπίσω, adv. *baglænds;* ὀπίζεσθαι, *at frygte;* n. d. apa, aapaa, *at gaae tilbage.*

opt, adv. *ofte.* Sml. gr. αὖθις, *igjen, atter*, hvilket af Benfey — I, 1. S. 275 — henföres til अव, ava, præf. betegnende blandt andet: bort. I gamle Runeindskrifter findes Formerne auft og aft; ags. oft, *ofte;* got. ufta, id.; russ. opjætj, *atter.* Sml. aftar, eftir.

or, see ur III.

ór-r, see ár I.

órar, see œr-r.

orð, n. *et Ord.* Sml.? वृध्, vṛd' eller ब्रू, brû, *at tale* (det sidste if. Pott, I. S. 217, maaskee sammensat af vi + ru, *at give Lyd*); got. vaurd, *Ord;* t. wort, id.; oldpreus. wirds,

* Ifölge Windischmann — Jen. Litt. Zeit. 1834, S. 144 — er ôm en Contraction af avam, neutr. af pronom. ava.

Digitized by Google

id.; ltt. wârds, id.; beng. vola, id.; n. dial. ôl eller ôr, id.

orf, n. *Höleens Skaft.* Sml. zend. urvara, *Træe.* Bopp, v. Gr. S. 22; n. dial. orv, *Leens Skaft.*

orka, *at formaae, at kunne.* Sml. ऊर्ज्, ûrǵ, *at være stærk*, hvoraf ऊर्क्, ûrk, f. *Styrke.*

orm-r, m. *en Orm, en Slange;* yrmling-r, m. *en liden Orm.* Sml. कृमि, kṛmi, m. *en Orm* (formentlig af ह्वृ, hvṛ, *at böie, krumme*); hindust. کرم, kirm, id.; pers. قرمز, kirmiz, id.; russ. ćérvj, id.; gr. ῥόμος, *en Træorm;* lth. kirmis, *en Orm;* lat. vermis, id.; t. wurm, id.; eng. worm, id.; fr. ver, id.; n. d. vere eller vaaraa eller varu, *en Insectlarve*, som udvikler sig i Huden paa Köer og andre Dyr; korme, id.

orna, *at varme;* úr, n. *en Gnist, Funke;* yrja, *at skinne.* Sml. उष्ण, uśṇa, adj. *heed, varm*, af उष्, uś, *at brænde;* उल्, ul, id.; skot. ure, *qvælende Hede;* lat. urere, *at brænde*; afg. اور, ûr, *Ild;* sv. orna, *at bedærves* (om Meel, som tager Hede). Sml. varmi.

orri, m. *en Urhane*, enten onomapoietisk af dens Kurren, ell. sml. उरु, uru, *stor.* Fuglen kaldes i Norge ofte *Storfugl.*

orrusta, see rom-r.

ós-s, m. *Munding af en Elv;* æs, f. *Indsnit*, it. *Kant, Bredde, Bræmme.* Sml. आस्य, âsja, (i Vederne आस्, âs); n. *Mund;* (eller ओष्ठ, ośṭa, m. *Læbe*); pers. وسو, vysu, *Mundens Omkreds;* slav. ustá, n. pl. *Mund;* ustna, *Læbe;* russ. ústje, *en Flods Munding;* lat. ostium, id.; ltt. ôsta, *en Havn.*

óska eller **yskja** eller **œskja**, *at önske.* Sml. वश्, vaś, *at önske;* वाङ्क्ष्, vâṅkś, id.; वाञ्छ्, vâñč, id.; इष्, iś, id.; zend. jaśka, *et Önske.* Journ. asiat. IV S. T. VII, p. 66; eng. wish, id.; t. wunsch, id.; slov. ískati, *at önske;* lth. jěszkoti, *at söge, forske.*

oss, pron. pers. pl. dat. og accus. *os.*

ossar, ossa, ossum, pron. poss. *vor;* see okkar.

óst I., see anda.

óst II., **ást**, see unna.

óst-r, m. *en Ost;* ysta, *at löbe sammen* (om Melk), *at ostes.* Sml.? उषित, uśita, *stivnet, brændt;* उष्य, uśja, *som bör koges*, af उष्, uś, *at brænde.* Grimm — Gesch. d. d. Spr. S. 1004 — anseer Ordet laant af det Lappiske wuosta, *Ost*, af wuoi, *Smör.*

ostra, *Östers.* Sml. hindust. کستورا, kastûrâ, *en Östers;* sp. ostra, id.

óta, see ut.

ót-r, m. *en Odder.* Sml. उद्र, udra eller उर्द्र, urdra, m. id.; lat. lutra, id.; ltt. ûdris, id.; lth. udra = lútra, id.

ótta I. (for **okta**), f. de tre Timer *fra Kl. 3 til 6 om Morgenen.* Sml. उष, uṣa, m. *den tidlige Morgenstund, Dagbrækningen;* उखा, ukâ, ind. id.; pers. واخ, vâk, id.; got. uhtvo, id.; oldht. uohta, f. id.; ags. uhta, id.; holl. ochtend eller uchtend, *Morgenstund;* nuchten, *den tidlige Morgen;* russ. útro, *Morgen;* n. dial. okta, *tidlig Morgenstund;* utta, id.

ótta II., see oga.

Digitized by Google

ox, m. *Oxe;* uxi, m. id.; yxn, n. id., it. *Hornqvæg;* öxn, m. pl. id.; vexn, id.; eyxn, id.; voxn, id. Sml. उक्षन्, ukśan (nom. ukśâ), m. *en Oxe;* वक्षस्, vakśas (nom. vakśâ), m. id. (Denne Form forekommer blot i Vederne); af वह्, vah, *at drage;* zend. ukśan, m. *Oxe;* vakśa, m. id.; got. auhsa, m. *Hornqvæg;* auhsus, m. *en Oxe;* eng. ox, id.; t. ochs, id; n. dial. uxe, id.

P.

(De Ord, som begynde med *p*, ere mest laante Ord.)

pakki, m. *en Pakke, Bylt.* Sml.? पश्, paś, *at binde, knytte;* beng. bâg, *en Pakke.*

páll, m. *en Spade, Hakke;* pæla, *at ophakke, oprydde.* Sml. फल्, p̔al, *at klöve, splitte.*

pall-r, m. *Trin, Bænk, Hylde.* Sml. पद्, pada, n. *et Trin, et Sted.*

panna (for **pakna?**), f. *en Kjedel, en Stegepande.* Sml. पाक, pâka, m. *Kogning, Madlaving,* af पच्, pać, *at koge;* eller भाण्ड, bâṇḍa, m. *et Kar, en Skaal, et Fad.*

pant-r, m. *et Pant, en pantsat Ting.* Sml. बन्ध, band̔a, m. *et Pant;* hind. بندهك, band̔ak, id.; beng. pan, id.; (eng. dial. bade, id.).

pappa, *Fader.* Sml. पपु, papu, m. *en Fosterfader;* beng. bâpâ, *Fader;* georg. ႩႠႩႠ, papa, *Bedstefader.*

par, n. *et Par.* Sml.? पर्, para, *en anden;* lat. par, *liig;* russ. pára, *et Par.*

para, f. *et Stykke Hud eller Kjöd;* part-r, m. *en Deel;* pjara, *at flikke, at lappe.* Sml. पृथक्, pṛt̔ak, *særskilt;* hindust. پاره, pâra, *et Stykke, en Bid;* pers. pâre, id.; پارچه, parće, *et lidet Stykke;* gr. φάρειν, *at klöve, dele.*

past, n. **past-r**, m. *Næring, Föde.* Sml. पा, pâ, *at nære, föde;* lat. pastus, *Græsgang;* russ. pástva, id.

pat, n. *Hindring, Ophold.* Sml. पश्, paś, *at hindre.*

pati, see kveða.

pátti, m., 1. *en liden Dreng*, opr. formeentlig *en Skoledreng;* 2. *en Tabel.* Sml. पठि, paṭ̔i, f. *Læsning;* पाठ्य, pâṭ̔ja, adj. *hvad der bör eller kan læses,* af पठ्, paṭ̔, *at læse, at recitere, declamere;* br. bak. पोथि, pot̔i, *en Bog* — Lassen Inst. l. pracr. p. 44; beng. pâṭ̔, *en Lectie;* pâṭ̔sâlâ, *en Skole;* hindust. پاتي, pâti, *et Brev, en Billet.*

pauri, m. *en afskyelig Ting.* Sml. पूय्, pûj, *at stinke.*

peð, n. *en Bonde i Skakspil* (d. e. den simple Soldat tilfods, i Modsætning til Officiererne). Sml. पत्ति, patti, m. *en Soldat tilfods* (af पद्, pad, *Fod*); pers. پياده, pijâde, id.; lat. pedes, *en Infanterist.* Sml. skák.

peisa, f. *en Tröie.* Sml. वेष, veśa, m. *en Klædning;* got. paida, f. *en Kjole;* holl. pije, *en Tröie af grovt uldent Töi.* Skulde det tyrk. پشكر, peśker = lapp. pesk, *en Kjole,* være beslægtet?

peita, see spjót.

peksa, *at trættes, kives.* Sml. भष्. bhaś, *at irettesætte, bebreide*, eller पश्, paś, *at modsætte sig.*

pell, n. et Slags meget *fiint Lærred.* Saaledes angives Betydningen af Haldorsen, medens Ihre oversætter: *panni serici genus, en Art Silketöi;* ligesaa Ordregisteret til Fornm. Sögur: silki. Ordet har formeentligen været brugt om allehaande fine kostbare Töier. Dette synes at udledes saavel deraf, at silkipell oftere omtales, som af fölgende Sammenstillinger: पट, paṭa, m. og n. *fiint Klæde, farvet Klæde;* पट्ट, paṭṭa, m. *farvet Klæde,* it. *Silke;* (फाल, phâla, adj. *forfærdiget af Bomuld*); beng. paṭṭa, *Silke;* hind. پتلا, patlâ, adj. *fiin, tynd;* pers. پیله, pîle, *fiin Silke;* واله, vâle, *blöd Hormuz-Silke*, samt *deraf forfærdiget Töi.* „I det græske Keiserdömme var en Art kostbart Töi, i russiske Annaler kaldet паволоки og i Frankrig pailles, i Brug lige med Guld og Sölv." Chaudoir, Aperçu sur les monnaies russes. I. p. 12; e. dial. palle, *et Slags fiint Klæde;* oldfr. paile, *Silke;* fr. poêle, *et Klæde, som holdes over Brudefolk under Vielsen;* sv. pell, id.; ags. pæll, *en Kappe,* it. *Purpurfarve.* Grimm — III. S. 448 — anseer Ordet laant fra lat. pallium.

penni, see penta.

pening-r, m., 1. *Gods, Rigdom;* 2. *Qvæg,* især *Smaaqvæg;* 3. *Penge,* it. *en ringe Vægteenhed.* Blandt de mange Forsög paa Derivation af dette Ord vil jeg blot nævne det, at betragte samme som Deminutiv af pant-r, q. v., eftersom Penge altid kunne ansees som Pant paa, at man skal erholde fuld Værdie for det, man for Penge afhænder. Men da al Analogie tilraader at antage Betydningerne *Gods, Qvæg,* for de oprindelige, ligesom pecunia kommer af pecus, og Qvæg hos mange Folk er den naturligste ældre Værdbetegnelse for allehaande Gjenstande, som den væsentligste Bestanddeel af deres Gods, formener jeg at man rigtigere udleder Ordet af पण, paṇa, m. *Gods, Rigdom, Priis, Handelsvare,* it. *en Sum af 20 Ganda'er* (Mandler) eller *80 Kauri'er* (Muslingskaller) eller *et Stykke Kobber af lignende Værdie.** Nu gjælder, ifölge Carey, en pen i Bengalen netop det samme, 80 Kauri'er eller 20 Ganda'er; ligesaa, ifölge v. Hügel — Kaschmir, B. II. S. 235 flg. — en pau i det nordlige Indien; 80 pau'er udgjör en Nanakschai Rupie, hvoraf 106 Stykker ere værd 10 Pund Sterling; en pau eller pen bliver altsaa værd ²/₇ penny engelsk, noget mindre end en norsk Skilling, som Vægteenhed altsaa meget ringe, ligesom pening-r var den ringeste lovbestemte Vægteenhed hos vore Forfædre, der deelte en mörk i 8 aurar, en eyri-r i 3 ertugar, og en ertug i 10 (senere 20) peningar. Paa Island kaldes et Faar peningr, og i Afghanistan finder en lignende Begrebsforbindelse Sted. I Moorcroft's and Trebeck's travels in the himalayan provinces hedder det saaledes S. 353: *they vere impudently urgent for „sheep"*,

* Heraf udlede indiske Lexicogr. वणिज्, baṇiǵ, m. *en Kjöbmand;* ja पणि, paṇi, m. betyder ogsaa *en Kjöbmand,* ifölge Benfey til Samaveda.

Digitized by Google

by which they intended money, d. e. de vare uforskammet paatrængende for at erholde Faar, hvormed de meente Penge. Slav. pjenag = pening-r, saavel om *Penge* i Almindelighed, som om en enkelt *Mynt;* e. dial. pan, *Penge.*

penta, *at male, at skrive;* penni, m. *en Pen;* pensil-l, m. *en Pensel;* píment, n. *Malerfarve.* Sml. पिंश्, piṅǵ, *at male;* beng. piṅgar, *en Pen;* lat. pingere, *male;* fr. paindre, id.; osset. finssun, *at skrive;* russ. pisátj, id. Det lat. penna, *en Fjæder*, leder Tanken paa पत्र, patra, n. *en Vinge*, it. *Fjæderen i en Piil.*

pjaka; *at stikke;* pikka, *at stikke tidt og ofte.* Sml. beng. ṕika, *Sting;* hindust. پکمال, pekmâl, *en Skomagersyl;* pers. پیکان, peikân, *en Pilespids;* fr. piquer, *at stikke;* bec, *et Neb;* holl. bek, id.; sp. picar, *at stikke;* pico, *Neb;* ags. piic, *en liden Naal.*

pjara, see para.

pjasa, see basa.

píka, f. *en Möe, Pige.* Sml. pers. پك, pek, *en ung Pige;* ags. piga, id.

pikka, see pjaka.

pila, f. *en Piil.* Sml. पीलु, pîlu, m. *en Piil*, af पिल्, pil, *at kaste, udsende;* pers. پیله, pîle, *en Piil;* lat. pilum, *et Kastespyd;* oldht. phîl, id. Sml. billd-r I.

pil-l, m. *Piletræe* (salix alba); víðir, m. *Piletræe, Vidjebusk.* Sml. पीलु, pîlu, m. Navnet paa et Træe, anvendt i nogle Egne paa *Careya arborea*, i andre paa *Salvadora persica;* det bruges hyppigen ogsaa om alle udenlandske og ubekjendte Træearter; hindust. بید, bed, *Piletræe;* pers. بید, bîd eller بله, pile, id.; lat. vitex, id.; ags. wiðig, id.; eng. willow, id.; e. dial. wilo, id.; oldht. felwa, id.; wîda, id.; t. weide, id.; ltt. wîtols, id.; russ. vetla, id.; pol. wić, *en Pileqvist;* wierzba, *Piletræe;* gr. ἰτέα, id. Benfey — I, 1. S. 288 — sammenligner det sidstnævnte med वेतस, vetasa, m. og f. *en Rörplante* (Calamus rotang. Wilson).

píment, see penta.

pína, f. *Pine, Plage;* pinda ell. pinta, *at udpine;* pinsl ell. písl, f. *Pine.* Sml. पीड्, pîḍ ell. पीठ्ठ्, piṭṭ, *at pine, plage;* (पुंस्, puṅs, *at pine, straffe*); russ. pjítka, *Pinsel;* ltt. pilnêt, *at pine;* gr. πιέζειν, *at trykke, plage;* (πένθειν, *at lide ondt*).

pipr, adj. *rask, hurtig.* Sml. पृ, pṛ (præs. piparti), *at beskjæftige.*

pipra, see bifa.

pisa eller **pisja,** f. *en Svamp.* Sml. पा, pî, *at drikke.*

pissa, *at lade sit Vand.* Sml. विष्, viś, id.; hindust. پساب, pisâb, den Forretning, *at lade sit Vand;* pers. پشاب, pìśâb, *Urin;* georg. ფსელი, pseli, id.

pitt-r eller **pytt-r,** m. *et Hul i Jorden, fuldt af Vand;* pitla, f. *en liden Brönd*, it. *en liden Krukke;* pott-r, m. *en Kjedel, Potte*, it. *et Maal for flydende Varer.* Sml. पिठर, piṭhara, m. og f. *en Potte, en Pande;* पात्र, pâtra, m., f. og n. *en Skaal, en Krukke;* पा, pâ, *at drikke*, it. *at opbevare;* beng. pâtra, *en Kjedel. Potte;* ltt. pôds, *en Krukke;* e. dial. pot, *at drikke;* lat. potare,

at give at drikke; gr. πίϑ-ος, *et Kar, en Krukke* (?).

plága, f. *Plage, Bekymring.* Sml.? oldpers. 𐎱.𐎼.𐎿, paras, *at behandle haardt, tugte;* gr. πλήσσειν, *at slaae;* lat. flagrum, *en Svöbe;* plagare, *at slaae* (Augustin); lth. plakti, id.; fr. fléau, *en Pleiel,* it. *Plage;* sp. plagar, *at plage.*

plaga, *at behandle,* især *om god Behandling, at pleie;* it. *at pleie, have for Skik;* plagsið-r, *gammel Sædvane.* Sml. प्लेव्, plev, *at opvarte, behandle med Omhue;* पाल्, pâl, *at beskytte, bevare, pleie.* „Constat e Panine olim pro पल्लायते, palâjate, dictum fuisse प्लायते, plâjate." Lass. inst. pracr. p. 180; fr. d. pléger, *at beskytte, pleie.* Det græske πάλαι, *i gammel Tid,* synes hermed beslægtet, men er af Benf.—I, 1. S. 139—udledet af पुरा, purâ, *for lang Tid siden.*

pláta, f. *en Plade,* it. *et Pantser;* pláts, n. *en aaben Plads.* Sml. पृथु, pṛťu, adj. *bred, udstrakt;* hindust. پرات, parât, *en stor Plade;* gr. πλατύς, *bred;* lat. latus, id.; ltt. plats, id.; ngr. πλακά, *en Plade.* Sml. flá.

plóg-r, m., 1. *en Plov;* 2. *Fordeel, Gevindst.* Sml. फाल, ṗâla, n. *et Plovjern,* af फल्, ṗal, *at klöve, splitte,* it. *at bære Frugt;* hvoraf फल, ṗala, n. *Frugt, Fordeel, Gevindst;* beng. ṗalak, *et Plovjern;* lth. pleszti, *at plöie en ny Ager;* russ. plúg, *Plov;* n. dial. plöva, *at plöie;* eng. plough, id.; t. pflügen, id.; (slav. plod, *Frugt*).

pluss, see flos.

plut, n. *forskjellige Kostbarheder,* er vel laant af gr. πλοῦτος, *Rigdom,* der kommer af पॄ, pṝ, *at fylde.*

poki, m. *en Sæk, Pose;* puss eller posi, m. id.; pung-r, m. *en Pung;* pos, n. *det Töi, hvori spæde Börn svöbes.* Sml. पश्, paś, *at binde;* hindust. پوش, pôś, *Bedækning;* پوترا, pôtrâ, *Börnesvöb;* پوشاك, pôśâk, *Klædning;* pers. پوشيدن, pûś-îden, *at bedække;* ngr. πουγγί, *en Pung;* oldht. phoso, *en Pose;* fr. poche, *en Lomme, en Pose;* eng. poke eller pouch, id.; e. dial. poghe eller poke, *en Pung, Sæk;* fr. dial. pouque, id.

pok-r, m. *en Bussemand;* púki, m. *en ond Aand, Djævel;* pokaleg-r, adj. *uædel, nedrig.* Sml. पूज्य, pûǵja, adj. *som fortjener Dyrkelse,* af पूज्, pûǵ, *at dyrke, tilbede;* hind. پوجا, pûǵâ, *Dyrkelse;* russ. pocitátj, *at ære, höiagte;* ltt. pûķis, *en Drage;* oldpreus. pickuls, *Djævelen;* eng. puck, *et Spögelse;* bug, *et Skrækkebillede;* eng. dial. pouke, *en Djævel.* Hedendommets Guder bleve ved Christendommens Indförelse fremstillede som onde Aander ell. Djævle, ligesom Araberne, der ved Erobringen af Persien lærte Buddadyrkelsen at kjende, siden kaldte Afgudsbilleder بوت, bût.

poll-r, m. *Vandhule, Sump;* púla, f. *en uveibar Sump.* Sml. पल्वल, palvala, m. og n. *et Kjærn;* lat. palus, id.; ltt. palts, *et Vandpus;* holl. peel, *en Pöl.*

port, n. *Port, Dör.* Sml. hindust. پور, paor, id.; russ. voróta, *en Port;* ltt. wârti, id.; lat. porta, id. Sml. dyr II.

pos, see poki.

Digitized by Google

posung-r, m. *et Barn*, kommer enten af des nys anförte pos, eller staaer i Forbindelse med fostra, q. v. (Det pers. پسر, puser, *en Sön* = sanskr. पुत्त, puttra, hörer næppe herhen); n. dial. pose, *en liden Dreng;* pjok, id.; beng. pośja, id.; ltt. puifis, id.

pota, *at sye*. Sml. पुट्, puṭ, *at binde sammen, at sye;* n. n. pode, *at binde en afskaaren Qvist af et Træe til en Green af et andet;* ltt. pôtêt, id.; beng. potan, id.; e. botch, *at flikke, udbedre.*

pott-r, see pitt-r.

prakkari, m. *en Skjelm, et Skarn.* Sml.? प्रकार, prakara, m. *Forförelse;* eller Ordet er maaskee et Derivat af pránga; sp. baruca, *List.*

prám-r, m. *en Baad.* Sml. पार, pâra, n. *den fjernere Side af en Elv,* af पार, pâr, *at sætte over;* russ. paróm, *en Pram, Færge.*

pránga, *at puge, prange.* Sml. रङ्क, ranka, adj. *gjerrig, karrig, nedrig;* ltt. praggars, *en Gjerrig;* got. praggan, *at trykke.* Sml. dreng-r III.

práta, *at sluddre, vaase.* Sml. रट्, raṭ, *at tale;* hindust. برهت, barrâhat, *Sludder, Snak.*

pressa, *at trykke, presse;* prinsa, *at pine, plage;* prisa, f. *en kort Pinsel.* Sml. hindust. پيرنا, pêr-nâ, *at presse;* russ. perétj, id.; lat. premere, id.; fr. presser, id.; eng. press, id.; fr. d. princeux, *en Presse;* sv. preja, *udpresse, plage.* Sml. plága.

prest-r, m. *en Præst*, antages at komme af πρεσβύτης, presbyter, *en Olding*, it. *en Forstander for Gudstjenesten.* Men skulde Ordet have en umiddelbar asiatisk Oprindelse, da ligger प्रष्ठ, praśṭa, m. *en Forstander, en Leder*, eller det hindust. og pers. پرست, perest, *en (Guds) Dyrker, Tilbeder*, meget nær.

pretta (for **prekta**?), *at svige, bedrage.* Sml.? व्यञ्च्, vjać, *at svige, bedrage*, eller maaskee af et tabt प्राच्, prâć, dannet af pra og ać, paa samme Maade, som vjać, if. Pott — I, S. 161 — er dannet af vi + ać; ital. baratto, *Bedrag.*

prik, n. *en Stok;* it. *en liden Streg, et Comma;* prika, *at stikke, prikke.* Sml.? परिघ, pariǵa, m. *en jernbeslagen Stok, et Spyd;* beng. prek, *en Nagle, en Naal;* ags. priccian, *at stikke;* got. vrihts, *en liden Streg.* Sml. prjóna.

prilla, see prjóna.

prím, see frum.

prinsa, see pressa.

prjóna, *at strikke;* prjón, m. *en Strikkepind*, it. *en Knappenaal;* prilla, f. *et Naalehuus.* Sml. पार, pâr, *at komme igjennem;* (प्राशन, prâǵana, *en Pigstav*); gr. περόνη, *Naalen i en Spænde;* skot. prin, *at stikke, feste med Naal;* holl. priem, *en Preen;* slav. prjosti, *at sye;* n. dial. prjone, *en Knappenaal.* Sml. prik.

prís, m. *Lov, Priis, Berömmelse;* blessa, *at velsigne*, it. *at love, prise.* Sml.? वृश्, vṛś, *at foretrække;* ell. प्रयस्, prajas, adj. *dyrebar, værdiefuld*, af प्री, prî, *at finde Behag i, at elske.*

prisa, see pressa.

próf, n. *Beviis*, it. *Pröve.* Sml.? प्रमाण, pramâṇa, n. *Beviis, Pröve;* beng. prabanda, *Pröve;* skot.

pref, id.; ltt. pârbaudît, *at pröve;* oldpreus. perbandan (acc.), *Fristelse.*

prúð-r, adj. *kjæk, uforfærdet.* Sml. प्रौढ, prauḍa, *kjæk, selvtillidsfuld;* e. proud, *stolt.*

púa, *at aande paa, puste til.* Sml. पुस्फुस, puspusa, m. *Lungerne;* पव, pava, m. *Luft, Vind,* af पू, pû, *at rense;* afg. پوکول, pûkaval, *at blæse;* pers. پفیدن, pyfîden, *at puste ud* (et Lys); e. puff, *Blæst;* lth. pústi, *at puste, blæse;* böhm. faukati, id.; hebr. פוח, pûak, id.

púki, see pok-r.

púla, see poll-r.

púng-r, m., see poki.

purka, f. *en Soe.* Sml. वराह, varâha, m. *et Sviin;* lat. porcus, id.; verres, *en Orne;* hindust. برهلا, barhelâ, *et Vildsviin;* oldht. farh, *et Sviin;* ags. bearh eller bearg, id. Anderledes Benfey — I, 2. S. 82.

puss, see poki.

pustra, *at give et Örefigen.* Sml. oldht. fûst, *en knyttet Næve*, der af Benfey — I, 2. S. 78 — sml. med मुष्टि, mušṭi, m. f. *en knyttet Næve.* (Jeg maa ved dette Ord henstille til yderligere Undersögelser, hvorvidt भस्त्रा, bastrâ, f. *en Blæsebælg,* dermed kan være beslægtet, ligesom i det franske soufflet Begreberne *Örefigen* og *Blæsebælg* ere forenede).

púta, f. *en Skjöge.* Sml. hindust. پتا, paṭâ, *en Skjöge;* armen. պոզ, poz, id.; fr. putain, id.; sp. puta, id.

putt! *pyt!* Interjection, som betegner Foragt. Sml. फुत्, put, Interj. som betegner Foragt.

pytt-r, see pitt-r.

pæla, see páll.

pölti, see hjól.

pöpul-l, m. *en Bold* til at lege med, er en redupl. Form af böll-r, q. v.

pörótt-r, adj. *skarnagtig.* Sml. पर, para, adj. *fiendtlig.*

Q see K.

R.

rá, see krá.

rabba, *at spöge, skjemte.* Sml. रम्, ram, *at lege, spöge.*

ráð I., n. *Raad, Beslutning;* ráða (ræð, réð, ráðin-n), *at raade, overtale;* ráðgast, *at overlægge, raadslaae;* ráðug-r, adj. *klog.* Sml. रहाट, rahâṭa, m. *en Raadgiver, en Minister,* af रह, raha, m. *Eensomhed, Sammenkomst i Eenrum;* pers. راد, râd, *klog, indsigtsfuld;* lth. roditi, *at overtale;* rota, *en Raadsforsamling;* ltt. râdît, *at vise;* got. raidjan, *at bestemme.* Sml. ré.

ráð II., n. *Evne, Magt;* ráda, *at regjere.* Sml. (राध, râda, *Vælde* — Rigveda p. 92, 161 — eller) राज्, râǵ, *at herske, regjere;* ऋत्, ṛt, *at have Magt;* zend. ratus, *en Hersker* — Yaçna, p. 30, 57, 346; got. rahton, *at dömme;* det javanske ratu, *en Fyrste*, hörer rimeligviis blandt de fra Sanskrit optagne Ord. Cfr. Humboldt, die Kawi-Sprache 2. Bd. S. 50.

Digitized by Google

raða, see röð.

ráðast á, *at anfalde, angribe;* mann ráð, *Manddrab.* Sml. रध्, radʼ, *at slaae, skade, dræbe.*

ráfa, *at vanke omkring;* ramba, *at vakle, slingre;* rafar, *Finner paa Hellefisk.* Sml. रव्, rav eller रफ्, raṕ, *at gaae, at bevæge sig;* रेव्, rev eller रेब्, reb, *at löbe hid og did.*

ragna, see regin.

rag-r eller **arg-r**, adj. *feig, frygtsom;* ragi, f. *Frygt, Feighed.* Sml. रग्, rag, *at frygte;* arab. راغ, râǵa, *at flygte.*

rák, f. *en Vandrende, en Stribe.* Sml. रोक, roka, n. *et Hul, en Aabning;* pers. رخ, raǩ, *en Sprække, Revne;* gr. ῥώξ, id.; n. dial. raak. *en Revne i Isen;* sv. vråk, id.

rak I., n. *Taande* (i et Lys). Sml. hindust. راكه, râǩ, *Aske* = रक्षा, rakśâ, f. id.

rak II., n. *Vædske;* rakna, *at blive vaad;* hragla, *at smaaregne;* hregg, n. *Pladsregn;* regn, n. *Regn;* rigna, *at regne;* rekja, f. *Fugtighed;* rök, n. pl. *vaadt Höe,* Sml. वृष्, vṛś, *at være vaad, at regne;* रक, raka, m. *en hæftig Regnskuur;* hindust. برکها, barǩâ, *Regntid;* arab. برغ, barǵ, *Sagl* (af Munden); gr. βρέχειν, *at væde;* lat. rigare, id.; lth. roke, *meget fiin Regn;* (ital. ragia, *Saft af Fyrre- og Grantræer, Harpix*); böhm. prči, *det regner;* got. rign, n. *Regn;* t. regen, id.; ags. racu, id.; eng. rain, id.; rack, *Skyer;* skot. frog, *en Byge med Snee og Slud;* n. d. raakje, *Fugtighed;* raana, *blive fugtig.* Sml. hráki, lá I.

raka, *at samle.* Sml.? afǵ. راښکول, râǩa-val, *at drage.*

rakk-r, adj. *rask, virksom, tapper;* rakna, *at leve op igjen, at begynde at drage Aande igjen;* rakin-n, adj. *bestandig;* rekk-r, m. *en modig, tapper Helt.* Sml. ऋज्, ṛǵ, *at være fast, at være ved gode Kræfter, at befinde sig vel,* eller वृष्, vṛś, *at være kraftig;* ags. rinc, *en anseelig Mand;* skot. rackel, adj. *rask, modig;* renk, *en stærk Mand;* fr. d. raguin, *livlig.* Sml. dreng-r I., frakki II., rösk-r.

rakna, *at oplöses*, see rekja I.

ramb, see dramb.

ramba, see ráfa.

ramma, *at træffe, ramme.* Sml.? (रम्फ्, ramṕ, *at stöde*); क्रम्, kram, *at gaae, at angribe;* causat. *at bringe et Steds hen, at lade angribe;* arab. رمى, ramâ, *at kaste,* it. *at træffe.*

ramm-r, adj. *stærk;* remi, f. *Tapperhed, Styrke.* Sml. क्रम, krama, m. *Styrke, Undertvingelse,* af क्रम्, kram, *at tiltage.*

rán, n. *Ran, Bytte;* rán, f. *Havet;* ræna, *at plyndre, röve.* Sml. रा, râ, *at tage;* pers. راندن, rân-den, *at trække, drage, nöde.*

ráng-r, adj. *krum, skjæv, vrung, ond;* rángla, *vanke hist og her omkring;* ránga, *at gjöre Gangen eller Retningen krum;* rengja, *at gjöre krum.* Sml. ह्वृ, hvṛ, *at være krum* (præs. hvṛṇâti); (क्रुञ्च्, krunć, *at være krum, at gaae i krum Retning*); got. vraiqs, *skjæv;* russ. vraśćátj, *at dreie, vende;* ags. wrenc, *Svig, Rænke;* skot. wrink,

Digitized by Google

en Dreining, Vending; holl. krang, *vrang.*

rani, see kani.

rann-r, m. *et aflangt Huus;* granni, m. *Naboe;* grenni, n. *Naboeskab.* Sml.? शरण, śaraṇa, n. *et Huus,* it. *Beskyttelse;* got. razn, *Huus;* garazna, *Naboe;* slav. kram, *et Huus.*

rápa, see hrapa.

rar, adj. *sjelden.* Sml. hindust. هرار, hirâr, *sjelden* (maaskee af ह्रस्, hras, *at være faa, ringe i Antal*). Jf. Benfey — I, 1. S. 470 — rarus for rasus, af रद्, rad, *at skave.* Sml. réna.

rása, *at löbe, at gaae lige ud.* Sml.? ह्रेष्, hreś, *at gaae;* hebr. רוּץ, rûz = רָצָא, rázâ, *at löbe.*

rasa, see hrasa.

rask, n. *Stöi, Allarm.* Sml. ह्रस्, hras, *at give Lyd.* Sml. rom-r.

raska, *at handle ilde med, bringe af Lave, bevæge fra sit Sted;* ruska, *at forstyrre.* Sml. कृष्, kṛś, *at drage hid og did, at plage.*

rata I., see hrata.

rata II., *at slippe igjennem mange Tilfælder, at være heldig;* rætast, *at opfyldes.* Sml. राध्, râď, *at bringe Noget til Ende, at være heldig,* it. *at opfyldes, lykkes;* got. vraton, *at gaae.*

rati, adj. *dum, taabelig.* Sml. लट, laṭa, m. *en Taabe.*

rauð-r, adj. *röd;* roði, m. *Rödhed;* roðra, f. *Blod;* rjóða (rýð, rauð, roðin-n), *at overstryge,* it. *at besudle med Blod;* ryð, n. *Rust;* ryðna, *at blive röd.* Sml. रोहित, rohita, adj. *röd;* subst. m. *Blod;* रुधिर, ruďira, n. *Blod,* anseer Lassen oprindeligen for et Adject., betydende *röd*, af en tabt Rod रुध्, ruď; zend. raoiďita, *den röde* (Slange) — Jen. Lit. Z. 1834, N. 139, S. 146; hindust. راتا, râ-tâ, *röd* (= sanskr. रक्त, rakta, *farvet,* it. *röd*); pers. رودن, rûden, *röd Farve:* russ. rudá, *Erts,* it. *Blod;* pol. rudawy, *rödlig;* gr. ἐρυθρός, *röd;* lat. ruber og rufus, id.; fr. rouge og roux, id.; got. rauds, id.; t. roth; lth. rùdas, id.; ltt. ruds, id.

rauf, f. *Hul, Aabning, Klöft;* raufa, *at gjennembore, saare;* raufari ell. reyfari, m. *en Röver;* rjúfa (rýf, rauf, rofin-n), *at löse, oplöse, rive istykker;* rofa til, *at der viser sig Aabninger mellem Skyerne;* rofna, *at afbrydes, at lösne;* rupla, *at plyndre, röve.* Sml. रोप, ropa, n. *Hul, Aabning, Klöft;* लोप्त्र, loptra, f. og n. *Rov, Bytte;* रुप्, rup, ell. लुप्, lup, *at forvirre, at fælde, at röve;* zend. rup, *at röve;* pers. ربودن, rybûden, id.; lth. rubiti, id.; böhm. wrub, id.; rubati, *at dræbe;* russ. vorovátj, *at stjæle;* ltt. laupît, *at röve, plyndre;* luppis, *en Röver;* pol. rabować, *at plyndre;* sp. robar, id.; got. raubon, *at röve;* eng. rob, id.; t. rauben, id.; sv. roffa, id. Sml. grípa og rífa.

raum-r, see rom-r.

raun, n. *Forsög, Pröve,* it. *Erfaring;* reyna, *at pröve, forsöge.* Sml. pers. روں, reven, *Forsög, Pröve, Erfaring.* Sml. rún.

raupa, *at bramme, prale;* rausa, *at sladdre, svadse.* Sml. रु, ru, *at give Lyd.*

raust, f. *Röst*, *Stemme*. Sml. enten det nysanförte ru eller रसित, rasita, m. *Stemme;* रसत्, rasat, part. præs. af रस्, ras, *at give Lyd*. Sml. ræða.

rautan, see rom-r.

ré I., n. *Billighed*, *Eftertanke;* releg-r, adj. *billig*, *retfærdig;* ræna, f. *Fornuft;* rök, n. pl. *Grunde, Aarsager;* röksemd, f. *Dömmekraft*, *Grund*, *Anseelse*. Sml. ऋजु, ṛǵu, adj. *ret*, *retsindig;* zend. rasaṅstât, *Tanke*. Yaçna p. 476; pers. روا, revâ, *rigtig*, *nöiagtig;* ره, re, *Forstand;* osset. revone, *Aarsag*, *Grund;* lat. reor, hvis förste Betydning ansees at være: *at regne*, *beregne*, dernæst *at dömme*, *holde for;* ratus, *beregnet;* ratio, f. *Forstand;* fr. raison, id.; eng. reason, id.; got. raþjo, *Beregning;* ragin, *Mening*, *Raad;* redan, *at betænke;* holl. reden, *Aarsag*, *Grund*. Sml. ráð I., reikna, rétt-r.

ré II., n. *Ende;* rén, *Ophören*. Sml. रह्, rah, *at forlade*, *ophöre med;* रहण, rahaṇa, n. *Ophören;* राध्, râď, *at fuldende*, *ende*. Sml. réna.

rebbi, see ref-r.

refði, m. *en Sabel*, af रप्, rap, *at beskadige*, *at dræbe*.

refil-l, see reifa.

refjur, see ref-r.

refsa, *at revse*, *straffe*. Sml. रिप्, rip, *at irettesætte*.

ref-r, m. *en Ræv;* rebbi, m. id.; refjur, f. pl. *Svig*, *Bedragerie*, er upaatvivlelig beslægtet med reyfari, *en Röver*, see rauf. Sml. endvidere zend. urupiś, [Avestan] (=u-rup-iś), *en Ræv* — Journ. Asiat. III. S. T. X. p. 31 — af rup, *at röve*, hvoraf Hindustaneren gjorde روبه, roba, Perseren rube, *en Ræv*, Osset. rubas, Grækeren ἀ-λωπ-ηξ, id. (hvis Endelse πηξ af Nogle ansees for Grundvolden til det t. fuchs, eng. fox; men see fox ovenfor); skot. rip, *Bedrag;* ltt. lapfa, *en Ræv;* n. d. röv, id.

regg, *et Skib*. Sml. रंहस्, raṅhas, eller रंङस्, raṅgas, n. *Hurtighed*.

regi, see rag-r.

regin, n. pl. *herskende Guder*, vel egentl. *glimrende Herskere;* rögn, n. pl. id.; ragna, *at indvie til Guderne*, it. *at önske Gudernes Vrede over Nogen;* röggva, id.; hrói, m. *en Konge;* ríkja, *at regjere;* ríki, n. *Rige*, *Magt*, *Regjering;* ríkdóm-r, m. *Magt*, *Rigdom;* risn, f. *Pragt*. Sml. राज्, râǵ ell. रेज्, reǵ eller भ्राज्, ƀrâǵ, *at skinne*, *at glimre;* râǵ ogsaa *at være Konge*, *at regjere;* hvoraf राज्, râǵ ell. राजन्, râǵan, m. *en Konge*, *Fyrste;* राज्य, râǵja, n. *et Rige*, *Regjering;* रिक्थ, rikťa (nom. riktam), n. *Magt*, *Rigdom;* beng. râǵâ, *en Konge;* râǵja, *et Rige;* hind. راي, râi, *en Konge;* lat. rex, id.; regere, *at regjere;* fr. roi, *Konge;* got. reiks, *mægtig*, *riig;* ags. brego, *en Konge;* oldpreus. rikys, *en Herre;* riks, *et Rige;* slav. risno, *en Skat;* lth. rykauti, *at herske*.

regn, see rak.

reið, f. *en liden Vogn*, it. *Riden;* röð, *et Skib;* ríða, *at ride;* riddari, m. *en Rytter;* rilla eller rylla, *at rulle*, *vælte;* rella, rolla eller rulla, f. *en Rulle*, *en Valtse;* rindil-l, m. *et Boer* (te-

Digitized by Google

rebra); renna, *at dreie.* Sml. ऋ, ṛ, *at bevæge sig;* रथ, raṫa, m. *en Karre eller Vogn, en Stridsvogn;* hindust. رتهـ, raṫ, *en firehjulet Vogn for Personer* (ikke for Bagage); beng. raṫ, id.; (hindust. رولنا, rolnâ, *at rulle*); gr. ῥέδη, *en Vogn;* lat. rheda (if. Qvintillian opr. gallisk Ord, men dog ogsaa germanisk), *en firehjulet Vogn for Personer* (ikke for Gods); oldht. reita, id.; ags. râd, id.; eng. ride, *at kjöre eller ride;* t. reiten, *at ride;* litt. rîtelis, *en Rytter;* ratti, *en Vogn;* t. rad, *et Hjul;* lat. rota, id.

reiða, see greiða.

reið-r, adj. *vred;* reiði, f. *Vrede; fiendtligt Sindelav;* bræði, f. *opfarende Vrede, Hidsighed.* Sml. भ्री, ƀrî, *at vredes;* हृ, hṛ, id.; (eller maaskee क्रोध, kroḋa, m. *Vrede;* af क्रुध्, kruḋ, *at vredes, at blusse af Vrede;* beng. kroḋ, *Vrede*); ags. wrâð, *Vrede;* e. dial. breth, *hæftig Vrede, Raserie;* broth, *rasende forbittret;* brith, *Vrede;* reed, adj. *vred;* skot. braith, *hæftig, voldsom;* rede, id.; n.d. brei, *vred.* Sml. bráð III.

reifa, *at svöbe, indsvöbe;* refil-l, m. *et Tæppe;* reifi, n. *Skind med Ulden paa;* rift eller ript, f. *et Klæde, at svöbe sig ind i.* Sml. रीव्, rîv, *at skjule;* n. dial. reive eller reve, *at svöbe Spædbörn.*

reifari, see rauf.

reigja sik, *at bryste sig, opföre sig overmodigen;* reigjast, id., it. *at blive stiv;* reiks, n. *en stiv Gang med overmodige Gebærder;* rig-r, m. *Stivsindighed, Uenighed;* riga, *at blive stiv.* Sml. ऋच्छ्, ṛćč, *at blive stiv, haard;* रिक, rika, n. *Tvist, Proces;* lat. rigescere, *at stivne;* rigidus, *stiv, stræng.*

reik, f. *Hovedhaar* (?), ifölge Haldorsen. Sml. maaskee हृष्, hṛś, *at reise sig* (om Haaret); hind. ريش, rîś, *Skjæg;* osset. riki, *Barter, Skjæg paa Overlæben* — Rosen, S. 393; gr. θρίξ, τριχός, *Haar.* I norske Dialecter bruges reik som Benævnelse af den *Linie, hvorefter Haaret deles* fra Issen til Panden. Er dette en oprindelig Betydning, kan sml. रेखा, rekâ, f. *en Linie;* ital. riga, id.; pol. ryga, id.; fr. raie, *en Streg, Fure;* ngr. ρίγα, *en Lineal;* hebr. עֵרֶךְ, 'æræk, *en Rad.*

reika, see kreika.

reikna, *at regne, beregne;* oprindelig sandsynligviis: *at gjöre ret, at berigtige.* Sml. rétt-r (for rekt-r) og ré I. (for reg); got. rahnjan, *at beregne;* skot. rackon, *at forestille sig, formode.*

reiks, see reigja.

reim eller **ræma**, f. *en Rem;* reip, n. *et Reeb, en Snor.* Sml.? रज्जु, râǵǵu, m. *en Snor, Stræng, Rem;* ǵ gaaer nemlig undertiden over til *i*, og *u* som labial Vocal kan blive *m* eller *p;* got. raip, *et Reeb;* russ. reménj, *en Rem.* Benfey — II, S. 309 — udleder got. raips, *et Reeb*, af धृ, ḋvṛ, *at være krum.*

reim-r, adj. *buldrende.* Sml. रै, raj, *at give Lyd.*

rein, f. *en Agerreen.* Sml. कृत्, kṛt (præs. kṛntati), *at skjære, skille ad;* (री, rî, *at rinde sagte, dryppe;* रन्तु, rantu, f. *en Vei,* it. *en Bæk;* georg. რუ, ru, *en Vand-*

Digitized by Google

ledning); lat. crena, *et Indsnit*. Sml. renna.

reip, see reim.

reisa, see risa.

reisi, *en Steenhob*, er maaskee beslægtet med reisa, men jeg kan dog ikke undlade at sammenligne राशि, râśi, m. *en Dynge, en Hob;* beng. râśi, id.; ags. hruse, *en Höi;* n. dial. rös, *en Steenhob*. Sml. hrauk, hreisi-kött-r.

reist-r, see hreist-r.

reita, *at plukke, pille;* reit-r, m. *et Bed i en Have, en Afdeling*, it. *en Kreds, Grændse*. Sml. रीति, rîti, f. *en Grændse;* कृत्, kṛt, *at skille ad;* sv. vret, *en liden indhegnet Ager*. Sml. greiða.

reka, see hrekja.

rekja I., *at blotte, aabne, oplöse;* rakna, *at oplöses*. Sml.? रिच्, rić, *at skille ad;* hindust. رخنه, rakna, *en Aabning*. Sml. rák.

rekja II., see rak.

rekin, n. *en Oxe*. Sml. वृष, vṛśa, ell. वृषन, vṛśana, m. *en Oxe*.

rekkja, f. *en Seng;* rekkja, *at sove*. Sml. beng. râkan, *at ligge, at hvile;* lat. lectus, *en Seng*, af Benfey — I, 2. S. 317 — sml. m. ह्वृ, hvṛ, *at krumme sig*. Sml. lag II.

rekk-r, see rakk-r.

rella, see reið.

remba, *at anstrænge sig*. Sml. रभ्, rab, *med Lyst at begynde paa Noget*.

rembast, see dramb.

remi, see ram-r.

réna, *at formindskes;* rira, *at formindske;* rýr-r, adj. *sjelden* (vel oprindelig: *liden, tynd;* thi órír betyder *tyk, stor*). Sml.? लिश्, liś, *at formindskes*, ell. कृश्, kṛś, *at formindske;* n. dial. rena, *at dovne, tabe Smag eller Kraft;* ryrkast, *at formindskes hastigt*. Grimm — i Fortalen til Schulze's gothisches Glossar, S. X — sml. got. riurs, *forgjængelig*, φθάρτος; lth. rêtas, *tynd, sjelden*. Sml. rar, ré II.

rengja I., see ráng-r.

rengja II., *at kalde i Tvivl*. Sml. रेक्, rek, *at vække Tvivl*, it. *at tvivle*.

renna (renn, rann, runnin-n), *at rinde, flyde*, it. *at smeltes;* runsa, *at vanke omkring*. Sml. री, rî, *at rinde, flyde;* रेव्, rev, id.; beng. rîna, *rindende;* ली, lî, *at smeltes;* pers. روان, revân, *rindende;* gr. ῥέειν, *at rinde;* got. rinnan, id.; lat. rivus, *en Bæk;* fr. riviere, *en Elv;* eng. river, id. Benfey — I, 2. S. 8 — udleder ῥέω af स्रु, sru, *at flyde*.

rétt, f. *et Hegn*, i Form af et Huus, til at lukke Qvæg inde i. Sml.? वृ, vṛ, *at skjule, bedække, tilbageholde*, eller रक्ष्, rakś, *at bevare, bevogte;* ags. wraeth, *et Qvæghegn;* lth. urtas, id.

rétt-r I., adj. *ret, rigtig;* rétta, *at gjöre jævn, at række frem*, it. *at straffe*. Sml. ऋजु, ṛǵu, adj. *ret, lige;* af ऋज्, ṛǵ, *at være fast, stærk;* zend. erezu, adj. *ret;* raz, *at være ret;* beng. riǵu, id.; hindust. og pers. راست, râst, id.; osset. rast, id.; rakés, id.; afg. رښتيا, riktià, *Ret, Rigtighed;* got. raiht-s, adj. *ret;* t. recht, id.; eng. right, id.; holl. regt, id. Sanskrit har ogsaa Roden रध्, rad', *at være ret, rigtig*, og oldpers. 𐎼𐎠𐎭, râd, *ret, lige*, t. gerade, id.; men denne

er næppe Rod til det oldn. **rétt-r**, snarere til **röð**, q. v.

rétt-r II., m. *en Ret Mad.* Sml. राद्ध, râddha, *kogt, tillavet*, af राध्, râdh, *at gjöre færdig, tilberede.*

reyfari, see **rauf.**

reyk-r, m. *Rög;* **rjúka** (**rýk, rauk, rokin-n**), *at ryge;* **rok**, n. *en Storm*, som hvirvler Vand og Sand op i Luften; **rökkur**, n. *Tusmörke.* Sml.? ऋजीक, ṛǵîka, m. *Rög*, eller रुह्, ruh, *at stige tilveirs;* विरुह्, viruh, *at udbrede sig;* got. **riqis**, n. *Mörke;* eng. dial. **reek** eller **reech**, *Rög;* skot. **broich**, id.; oldht. **rouh**, id.; lth. **rúkis**, id.; t. **rauch**, id. Sml. **rik, dökk-r.**

reyna, see **raun.**

reyr, m. *Rör*, tör være beslægtet med **renna**, som en Gjenstand, hvorigjennem Noget kan rinde; got. **raus**, n. *et Rör;* ags. **reod** eller **hreod**, id.; eng. **reed**, *Rör* (Plante).

reysar, see **hrauk, reisi.**

rjá eller **rjála**, *at tage fat paa, have at bestille med.* Sml. रीव्, rîv, *at tage.*

rjáf-r, n. *Tag paa et Huus.* Sml.? रीव्, rîv, *at bedække, skjule*, eller sml. **hróf I.**; oldht. **rafo**, *Tag.*

ribballdi, see **grípa.**

rið I., n. *en Trappe.* Sml. ऋति, ṛti, f. *en Vei;* सृति, sṛti, id.; lat. **gradus**, *et Trin*, eller maaskee nærbeslægtet med

rið II., see **hríð III.**

rið III., see **verð.**

ríða I., riddari, see **reið.**

ríða II., *at hænge ved*, it. *at knytte.* Sml. ली, lî, *at hænge ved*, it. *at knytte;* ags. **vrîðan**, id.

rif, n. *Ribbeen*, synes opr. at have været et Adject. betydende *krum*, altsaa *de krumme Been*, i Modsætn. til de rette. Sml. lth. **kreiwas**, *krum;* gr. ῥαιβός, id.; russ. **кривый**, id.; oldpreus. **greiwa-kaulin** (acc. s. og gen. pl.) *Ribbeen;* slav. **revro**, id.; russ. **rebro**, id.

rífa, *at rive, slide istykker;* **hrufla**, *at forrive Huden lidt;* **ræfill**, m. *en gammel forreven Ting, en forslidt Kappe.* Sml. (रिच्, rić, *at skille ad*), eller हृ, hṛ, id., it. *at ödelægge;* russ. **rvatj**, *at rive, slide;* ags. **rypan** eller **hrypan**, *at sönderrive*, it. *at röve;* eng. dial. **ribe**, *at sönderrive.* Sml. **grípa, rauf.**

rifs, see **grípa.**

rift, see **reifa.**

riga, rig-r, see **reigja.**

rigna, see **rak II.**

rigti, see **róm-r.**

rik eller **ryk**, n. *Stöv.* Sml. रज, raǵa, m. og n. *Stöv;* रिक्षा, rikśâ; f. *et Stövgran i en Solstraale;* persisk ريك, rîg, *Stöv, Sand;* osset. **ryg**, *Stöv.* Sml. **reyk-r.**

ríki, ríkja, rikdom-r, see **regin.**

rikkja, see **hrukka.**

rilla, see **reið.**

rím, n. *en Kalender, Almanak;* synes at staae i Forbindelse med oldht. **rîm** eller **hrîm**, *et Tal, en Række;* ags. **riman**, *at beregne.* Sml. **ré, reikna.**

rimma, f. *hæftig Ordstrid*, it. *Fiendtlighed, Feldslag.* Sml. रिपु, ripu, m. *en Fiende;* ell. maaskee **róm-r.**

rjóða, see **rauð-r.**

rjóðr, see **hrjóða.**

rjómi, see **hrim.**

rippa, *at gjentage, opregne paa ny.* Sml.? रप्, rap, *at tale, fortælle;* रिफ्, rip, *at fortælle.*

Digitized by Google

ript, see reifa.

rira, see réna.

risa (rís, reis, risin-n), *at reise sig;* reisa, *at opreise, opmuntre.* Sml. हृष्, hṛś, *at reise sig* (om Haaret); got. reisan, *at reise sig, staae op;* lat. crista, *Hanekam.*

risi, m. *en Jætte, Kjæmpe.* Maaskee af risa, saaledes *at Höiden* er Hovedbegrebet; eller med Hensyn til Ordets mythologiske Brug maaskee identisk med रक्षस्, rakśas, n. *en ond Aand*, som det synes af tre forskjellige Arter, af hvilke den ene fremstilles som en Titan, som Gudernes mægtige og rastlöse Fiende; oldht. risi ell. rise, *en Jætte;* holl. reus, id. Benfey — I, 1. S. 332 — sml. वृष, vṛśa, *mandlig Kraft.*

risn, see regin.

rispa, see krassa.

rist I., see breyskja.

rist II., f. *Vristen paa Foden.* Sml. (पृष्ठ, pṛśṭa, n. *Bagside, Overflade,* f. Ex. करपृष्ठ, karapṛśṭa, *Haandens Bagside,* eller) ह्वृ, hvṛ, *at böie;* ह्वृति, hvṛti, *Krumning;* ags. wræstan, *at forvride;* eng. wrist, *Haandleddet;* slav. vratiti, *at dreie, vende;* n. d. ria, *at vride.*

rista, *at skjære Remmer, at indskjære eller riste Runer;* ristil-l, m. *et mandigt Fruentimmer* (poët.); rispa, *at ridse, kradse;* ríting-r, m. *en Dolk;* rytning-r, m. *en stor Kniv.* Sml. कृष्, kṛś, *at gjöre Furer, at plöie;* रिष्टि, riśṭi, m. *et Sværd;* n. dial. ristil, *et Plougjern;* oldht. riostar, id.; lat. rastrum, *en Hakke;* hebr. חָרַשׁ, ḱáraś, *at indskjære, at plöie;* russ. risovátj, *at ridse, tegne;* slav. rjæzati, *at skjære.* Sml. krassa.

rit, see ryt.

rita I., *at skrive;* riss (for rits), n. *hurtig, current Skrift;* (krit, f. *Kridt*). Sml. कृष्, kṛś, *at gjöre Furer* (Streger); hindust. کھری, ḱarî, *Kridt;* lth. rẻszti (reżu), *at skjære, ridse;* got. vrit-s, m. *en Streg;* eng. write, *at skrive;* skot. rit, *at gjöre en Ridse, ridse en Streg;* fr. craie, *Kridt.*

ríta II., see grenja.

ríting-r, see rista.

ritja, f. *et magert Faar;* rittin-n, *mager.* Sml. कृश, kṛśa, *tynd, mager.*

rjúfa, see rauf.

rjúka, see reyk-r.

rjupa, f. *en Rype* (lagopus, perdix alba). Sml. pers. جوربور, ǵûrbûr, *en Agerhöne;* چوربور, ćûrpûr, *en Fasan;* slav. rjabj, *en Agerhöne;* jerjabitza, id.; n. jerpe eller hjerpe, *en Fugl af Hönseslægten* (Tetrao Bonasia); lth. ẻrube = jerube = gẻrube, id.; ltt. rubbens, *tetrao tetrix.*

ró, f. *Roe, Rolighed;* ró-r, adj. *rolig;* fró, f. eller frói, m. *Roe, Hvile;* fróa, *at lindre, skaffe Lise.* Sml. रह, raha, m. *Eensomhed, Afsondring;* विरह, viraha, m. *Given Slip paa;* hindust. رهنا, rah-nâ, *at forblive, være i Roe;* arab. رها, rahâ, *at være roligt* (om Havet); t. ruhen, *at hvile;* skot. rove, *Roe.*

róa (rœ, réra eller rœra, roin-n), *at roe;* see ár VI.

roð, n. *Fiskeskind.* Sml. वृ, vṛ, *at bedække;* वरूथ, varûṭa, m. *Skind.*

roðra, see raud-r.

róf I., see hróf I.

Digitized by Google

rof II., n. *nedfaldne Huse*, *Ruiner;* hrofa, *at opföre en Bygning af gamle Ruiner*. Sml. रोप, ropa, m. *Forstyrrelse*, af रुप्, rup, *at forstyrre*, *forvirre;* lth. gráuti, *at nedrive et Huus*. Sml. hrum-r.

rófa, **rófna**, see rauf.

rófa ell. **róa**, f. *en Hale*. Sml.? लोम, loma, m. *en Hale*, रोमन्, roman, n. *Haar paa Legemet;* n. d. rova, *Hale;* pol. rufa, *Agterenden af et Skib;* sp. rabo, *Hale*.

rofna, see hrofna.

rog, n. *Strid*, *Slag*. Sml. रु, ru, id.

róg-r, m. *Bagvaskelse;* rœgja, *at bagtale*. Sml. वृज्, vṛǵ, *at udelukke*, *skye*, *forlade*, *at skade;* वृजिन्, vṛǵin, adj. *kroget*, *ondskabsfuld;* ags. wrègian, *at beskylde;* russ. rugátj, *at skjælde*, *haane;* sp. roer, *at bagtale;* got. vrohjan, *at bagtale;* t. rügen, *at dadle;* skot. rag, id.

rok, see reyk-r, eller sml.? रक, raka, m. *en haard Skuur*.

rola, f. *en Gynge*. Sml. लुल्, lul, *at bevæge hid og did*, *at röre om;* hindust. ڈلانا, ḍul-ânâ, *at ryste*, *svinge*, *gynge*.

rolla, see reið.

róm-r, m. *Röst*, *Stemme*, *Rygte;* róma eller rœma, *bekjendtgjöre;* róma, f. *et Feldtslag;* raum-r, m. *en Mand*, *som har stærk Stemme;* rautan, f. *Qvægs Röten*, *Bögen;* rigti eller rykti, n. *Rygte;* (rimma, f. *hæftig Ordstrid*); rymja, *at gjöre Stöi*, *Allarm;* rosta, f. *Allarm*, *Tumult;* orrusta (maaskee for of-rosta), f. *et Feldtslag;* rumsk, n. *et Skrig;* rydla, *at gjöre Stöi;* rota, f. *Stormveir*. Sml. रु, ru, *at give Lyd*, it. subst. m. *Stöi*, *Larm*, it. *et Feldtslag;* रव, rava, m. *Lyd*, *Stöi;* रास, râsa, m. *Stöi*, *Allarm;* hind. رور, rôr, *Stöi*, *Skrig;* skot. rost, *Stöi*, *Allarm;* e. romage, id.; sp. rifa, *Ordstrid;* hebr. רוע, rûa' (Hiph.), *at stöie*, *larme;* slav. ruti, *at böge*, *bröle*.

rosi, m. *uroligt Veir*. Sml.? रोष, rośa, m. *Vrede*, af रुष्, ruś, *at være vred* (ell. see róm-r); n. dial. væra rusk, *at være ude af sig selv af Vrede*, *være ustyrlig*. Sml. ryskjast, rask.

roskin-n, see gróa.

rosta, see róm-r.

rót I., f. *en Rod;* rœta, *at fæste Rod*, it. *oprykke med Rod*. Sml. ब्रध्न, bradna, m. *Rod*, eller रुह्, ruh, *at voxe*, *groe*.

rot II., see lat-r.

róta I., *at rode* (som et Sviin), *at opkaste;* rotta, f. *en Rotte*. Sml. घ्राति, ǵrati, f. *Næse* (eller रद, rada, m. *en Tand*); gr. ῥώϑων, *Næse;* γρά-ειν, *at gnave;* lat. rodere, *at rode;* slav. glodati, id.; slov. riti, id.; eng. rat, *en Rotte;* eng. dial. wrote, *at rode* (som et Sviin); lth. rausyti, id.; oldht. rato, *en Rotte;* n. dial. rott, *Snude*, *Tryne paa Sviin*.

rota II., see lá.

rota III., *at dræbe ved et Slag paa Hovedet;* ryðja, *at kaste omkuld;* rudda, f. *en Klubbe*, *Kölle*. Sml. रुट्, ruṭ, *at slaae ned*, *at fælde;* रुठ्, ruṭ, id.

rotin-n, adj. *raadden*. Sml.? hindust. راد, râd, *Edder*, *Materie i et Saar;* zend. raêtu, *Raadenhed* (?) — Journ. asiat. III. Ser. T. X. p. 33; oldht. rozjan, *at raadne;* roz,

Digitized by Google

Sliim, *Snot;* ltt. ráws, *raadden;* ags. rotian, *at raadne.*

rú, see lá.

rubb, n. *en uordentlig Dynge af Noget;* rubba, *at bevæge af Stedet,* it. *at gnide.* Sml. रुप्, rup, *at forvirre, bringe i Uorden;* pers. رفتن, ryf-ten, *at feie,* it. *at gnide;* n. dial. ruffe, *at bevæge af Stedet.*

ruð-r, m. *en Fiende.* Sml. रुध्, rud', *at modsætte sig, hindre.*

ruða, rudd-r, see hrjóða.

rudda, see rota III.

rufin-n, see lá.

rúg-r, m. eller **rúg**, n. *Rug*, har maaskee Navn af sin Höide fremfor andre Kornarter. Sml. रुह्, ruh, *at voxe, at blive höi;* lth. ruggiei, *Rug;* russ. rożj, id.; ltt. rudsi, id.; slov. réǵ, id.; estn. rugg, id.; t. roggen, id., hvilket Benfey — I, 2. S. 125 — udleder af slav. ryiǵdi, *röd.*

rulla, see reið.

rumba, see dramb.

rump-r, see gumpur.

rumsk, see róm-r.

rún, f. pl. **rúnir** eller **rúnar**, *et Runebogstav*, oprindel. vel *et hemmeligt Tegn;* rýna, *at udforske skjulte Ting.* Sml. रह्, raha, m. *Eensomhed;* रहस्, rahas, adv. *hemmeligen;* gr. ἐρευνᾶν (for ἐκ-ρευνᾶν — Pott II. S. 161 —), *at udforske, opspore* = sv. utröna; got. runa, *en Hemmelighed;* ags. rún, *et hemmeligt Tegn, Bogstav, Raadsforsamling.*

runi, m. *en Orne.* Sml. रोहण, rohaṇa, n. *mandlig Sæd;* n. dial. raane, *en Orne.*

runn-r, see gróa.

runsa, see renna.

rupla, see rauf.

ruska, see raska.

russ, n. *Drukkenskab.* Sml.? रस, rasa, m. *Smag, Saft, et Fluidum;* रसित, rasita, m. *Viin.*

rúst, see hrjóða.

rusti, m. *en plump og uhöflig Bonde.* Sml. hind. og pers. روستائی, rûstâji, *en Bonde*, af روستا, rûstâ, en *Landsbye*, egentl. *Groested*, d. e. *det Sted, hvor Planter groe;* lat. rus, *Landet;* rusticus, *en Bonde;* oldht. rustigî eller rustagî, *Raahed, Barbarie.* Benfey — I, 2. S. 307 — mener, at lat. rus er contr. af crus, af कृष्, kṛś, *at plöie.*

rýa, see lá.

ryð, ryðna, see rauð-r; ryð, *Jernrust*, kunde dog muligens være beslægtet med beng. rîti, *Jernrust.*

ryðja, see rota III., eller maaskee hrjóða.

rydla, see róm-r.

ryfti, n. *et Halsband.* Sml.? रूप्य, rûpja, n. *et Smykke af Guld eller Sölv;* eller sml. grip-r.

rygr, see hrók-r.

ryk, see rik.

rylla, see reið.

rymja, see róm-r.

ryna, see rún.

ryr-r, see réna.

ryskjast, *at brydes, kjæmpe.* Sml. रुश्, ruś, *at være vred, at forsöge at dræbe;* hindust. روسنا, rôs-nâ, *at kives;* روچه, rûč, *stræng, voldsom;* ngr. βρούσκος, *lidenskabelig, hæftig;* fr. brusque, id.; lth. rużiti, *at vredes.*

ryt eller **rit**, f. *et Skjold.* Sml. वरूथ, varûťa, m. *Læder, Harnisk*, af वृ, vṛ, *at bedække;* gr. ῥινός, f. *Hud,*

Digitized by Google

it. *Skjold;* æol. γρῖνος, id.; ags. hreoða, *et Skjold;* hreoðan, *at omgive*. Sml. rönd.

rýta, see grenja.

rytning-r, see rista.

ræf, see hróf I. eller riáf-r.

ræfil-l, see rifa.

ræk-r, ræki, see hrekja.

rækja, *at dyrke, passe;* rækta, *at dyrke, rögte*. Sml. रक्ष्, rakś, *at bevare, beskytte, at rögte Qvæg;* beng. rakj, id.; ags. recan, *at iagttage, passe;* n. d. rökja, *at gjöre sig Umage, være om sig*.

ræksn, n. *Dyrs Indvolde med de derved hængende Ureenligheder;* ræskja, *at harke;* ræsta, *at rense;* ræsi, n. *en Rendesteen*. Sml. रिच्, rić, *jævnligen at udtömme Skarn, at rense;* hindust. ريخ, rik, *tynde Excrementer* (i Diarrhee); ital. recere, *at spye;* eng. retch, id.; arab. رجس, ragas, *Ureenlighed, Skarn;* æth. ረሰሐ:, rasaha, *at være smudsig;* slav. grjaz, *Dynd*. Sml. hrjóða, hráki.

ræma, f., see reim.

ræna, vb., see rán.

ræna, f., see ré I.

ræpa, f. *flydende Ureenlighed*. Sml.? रेव्, rev, *at flyde*.

ræsi, see ræksn.

ræsir, m. *en Konge*, if. Haldorsen af hrós, q. v.; if. Munch af rása, som den, der tilskynder til Löb. Sml. dog oldmed. raśarar, *stor, mægtig* — Mém. d. l. soc. d. antiq. d. Nord 1844, S. 310 —; ags. ræswa, *en Anförer, Fyrste*.

ræskja, *at harke;* ræsta, *at rense*, see ræksn, eller sml. रूष्, rûś, *at pudse, pynte*.

rætast, see rata II.

rœða, *at tale;* rödd, f. *Stemme, Röst*. Sml. रट्, raṭ eller रठ्, raṭ, *at tale;* ags. rædan, id.; got. rodjan og raþjan, id.; razda, *Stemme;* böhm. řeč, *Tale, Sprog;* n. d. radda, *at snakke, sladdre*. Sml. raust.

rœgja, see róg-r.

rœma, see róm-r.

rœta, see rót.

röð I., f. *Rad, Række, Orden;* raða, *at sætte i Lave, ordne*. Sml.? राजा, râǵa, *en Rad, Række, Linie*, ell. रध्, rađ, *at være ret, rigtig;* hindust. ردا, raddâ, *et Lag* eller *en Rad Stene i en Muur;* osset. råd, *en Række, Rad;* russ. rjæd, id.; ngr. ἀράδα, id.; alban. ραδε, *en Rad;* eng. row, id.; n. dial. ro, id. Sml. rétt-r I.

röð II., see reið.

rödd, see rœða.

röðul-l, m. *en Straale*, formenes af Haldorsen at komme af rauð-r, q. v., men tör dog nok staae i Forbindelse med रथ, rat́a, *et Hjul*, og opr. betegne radius rotæ.

rögg, see hrukka.

röggva, see regin.

rök I., see rak.

rök II., see ré I.

rökn, n. pl. *Lastdyr* (poët.). Sml. रख्, rak, *at gaae*.

rökkur, see reyk-r.

rönd, f. *en Rand, den yderste Kant* af Noget, *en Stribe*, it. *et Skjold;* strönd eller strind, f. *Strand, Strimmel;* stranda, *at lide Skibbrud*. Sml.? वारण, varaṇa, n. *Omgivelse, Værn*, eller रोध, rođa, m. *Strandbred*, af रुध्, ruđ (præs. ruṇaddi), *at modstaae, stoppe, standse;* hind. روندهنا, rûnđ-nâ, *at*

Digitized by Google

omgive; pers. كران, kerân, *Strandbred, Rand, Kant;* lth. krantas, *Strand;* skot. rund, *en Rand, Kant;* armen. Զրաղ, ġrat, *Strandbred, Flodbred;* slav. stran, *Side;* russ. krai, *Strandbred, Rand;* ags. rand, *en Rand,* it. *et Skjold;* eng. dial. round, *en Art Skjold;* cimb. roan, *Randen* af et Stykke Land; t. rand, *en Rand.* Sml. ryt.

rösk-r, adj. *rask, virksom, tapper.* Sml. वृष, vṛśa, m. *en stærk* eller *kjæmpemæssig Mand,* it. adj. (i Sammensætninger) *ypperlig, fortrinlig;* pers. رسك, resg, *Aandens störste Livlighed;* e. brisk, *frisk, livlig, stærk;* e. dial. wrask, *rask, modig.* Sml. frakki II.

röst, f. *Vei, Hav* (poët.), *Ophold,* it. *et Længdemaal, en Miil,* hvis Længde ei nöie kjendes, men som næppe har været meget forskjellig fra den nuværende; thi i Fagrskinna S. 184 erklæres syv rastir for en lang Nattereise. Begrebernes Forbindelse ligger i, at Længdemaalets Oprindelse maa söges i Længden af Veien mellem hvert Sted, hvor man fandt det passende paa en længere Reise at hvile, ligesom i vore Dage en Miil er Middelafstanden mellem Skydsstationerne, og i Almuedialecter Ordet kvile betegner Afstanden mellem to Hvilesteder. Sml. hind. رستا, rastâ, *en Vei;* persisk رسته, reste, *en Landevei;* رست, rest, *et Opholdssted, en Station;* got. rasta, f. *Hvile,* it. *en Miil;* fr. arrèt for arrest, *Standsning.* I et frankisk Haandskrift af Aar 675 læses: leuuas sex, qvod homines loci illius siti dicunt rastas tres — Graff, alth. Sprachs. 2. Th. S. 551; i et andet af Ihre citeret læses: inter campum et silvam leugæ duæ id est rasta una; altsaa en rasta = to lieues eller noget mindre end en nuværende norsk Miil (forudsat et leuua eller leuga er lige med en nuværende fransk lieue); et Resultat, som stemmer med en paa anden Vei vunden Opgave i Samlinger til det norske Folks Sprog og Historie. B. V. S. 180 flg.

S.

sá I., dem. pron. m. su, f., þat, eller það, n. (gen. þess etc.), *den, det;* sjá = sá; sem, pron. relat. Sml. सः, sah, m. सा, sâ, f. तत्, tat eller तद्, tad, n. (gen. तस्य, tasja etc.), *den, det;* स्यः, sjah, स्या, sjâ, त्यत्, tjat, id.; prakr. so, sâ, tam, id.; zend. 𐬵𐬋, hô, 𐬵𐬁, hâ, 𐬵𐬌𐬌𐬀𐬝, hiaṭ eller taṭ, id.; oldpers. 𐎢𐎹𐎠, hja, m., hjâ, f. id. — Zeitschr. f. d. K. d. M., B. 6. S. 13; got. sa, sô, þata, id.; slav. t', ta, to, id.; hebr. זֶה, zæh, m. זוֹת, zôt, f. id. Sml. so, at.

sá II. (imperf. sáða eller sera), *at saae, plante;* sæða, id.; sáð eller sæði, n. *Sæd.* Sml.? षिव्, śiv, *at saae;* (सृज्, sṛǵ, *at udgyde*); lat. serere, id.; russ. sjéjætj, id.; ltt. sêt, id.; armen. ցանել, tzanjel, id.; ags. sawan, id.; got. saian, id.; seþs eller seds, f. *Sæd;* skot. schave, *at saae;* eng. sow, id.; hebr. זָרַע, zára', id.

sáðar, f. pl. *Saader, Avner af Korn.*

Digitized by Google

Sml. beng. ṡûâ, *Bygavner*, contrah. af शूक, ṡûka, m. og n. id.; n. dial. saa, id.

sadd-r, *mæt*, *mættet;* eg. part. præt. af seðja, *at mætte;* sann-r, m. *hvad der er nok*. Sml. साध्, sâď, *at fuldföre*, *afslutte;* got. saþan, *at være mæt;* saþs, *mæt;* gr. ἄδος, *Mættelse;* lat. satur, *mæt;* satis, *nok;* e. dial. sade, *at mætte;* ltt. fâts, *nöisom;* pol. syt, *mæt*. Pott — II, S. 273 — tænker, at अश्, aṡ, *at æde*, hvoraf part. præt. aṡita, kan ligge til Grund her.

safi, m. *den inderste saftige Bark* af Grantræe; saft, f. *Saft*. Sml. सव, sava, n. *Saft af Blomster;* beng. sattva, id.; pers. سبز, sebz, *frisk, saftig* (om Planter); arab. زفت, zift, *Qvade*, *Harpix;* gr. ὀπός, *Saft*, *Fugtighed;* eng. sap, *Saft;* oldht. saf, *Saft under Træernes Bark*.

safna, *at samle*, *sanke*. Sml. सम्ब्, samb, *at samle*, t. sammeln, id.; hebr. אָסַף, ásaṗ, id. Sml. sam-r.

saga I., *at sauge*, *skjære med Saug;* sög, f. *en Saug;* söx, n. pl. *en Sax;* Sml. सघ्, saǵ, *at skjære* (Eichhoff); lat. secare, id.; ital. segare, id.; slav. sjæṡći, id.; ltt. sâgêt, *at sauge;* arab. صاح, sâha, *at klöve*. Benfey — I, 2. S. 343 — anseer t. sägen sammensat af sa + ṡu.

saga II., f. *Historie*, *Fortælling;* segja, *at sige;* sögn, f. *Fortælling*. Sml. शघ्, ṡaǵ, *at sige, fortælle;* शच्, ṡać, *at tale;* चक्ष्, ćakṡ, id.; prakr. चक्, ćak, id.; zend. ɛɛɛ, ṡaṡ, id.; ćaṡ, id.; pers. سخن, sækun, *Ord*, *Tale;* شكدن, ṡekîden, *at fortælle;* osset. sagyn eller ʐagyn, *at sige;* ltt. sazzît, id.; lth. sakyti, id.; ags. secgan, id.; sagu, *et Sagn*, eng. say, *at sige;* eng. dial. sehid, *sagt;* t. sagen, *sige*. Benfey — I, 2. S. 351 — anseer Ordet sammensat af sa + vakṡ, *erwähnen*.

saka, *at beskylde*, *anklage*, *skade;* sek-r, adj. *skyldig*, *strafbar*, *fredlös;* sök, f. *Forseelse*, *Bröde*, *Proces;* sœkja (sœki, sótta, sótt-r), *at söge*, it. *sagsöge;* sókn, f. *Procesanlæg*, *Angreb*. Sml.? सूच्, sûć, *at angive*, *beskylde*, it. *at speide;* शष्, ṡaṡ, *at skade;* सघ्, saǵ, *at stöde;* pers. سخن, sækun, *en Sag;* got. sakan, *at true*, *kives;* ags. sacan, id.; sacu, *Proces;* eng. dial. cheek, *at anklage;* skot. seek, *at angribe;* t. suchen, *at söge;* eng. sue, *at sagsöge*. Sml. tig.

sál eller **sála**, f. *Sjæl*. Sml.? सार, sâra, m. *den væsentlige*, *belivende Deel af Noget;* beng. sâr, *Sjæl;* laʐ. شوری, ṡurî, id.; georg. სული, suli, id.; ags. sawl, id.; got. saivala, f. id. (if. Benfey: *den seende*, af saihvan, *at see*, sml. sjá II.). Bopp sml. सेव्, sev, *at tjene*, *virke*, i det han antager, at det skulde kunne betyde: *at aande*.

sal, n. eller **sala**, f. *Salg;* selja, *at sælge*, *at overlevere;* sölur, f. pl. *Salg*, *Handel;* selja, f. *en Huusholderske* (som udleverer Maden). Sml.? शल्, ṡal, *at gaae henimod;* hvoraf Causativet maatte betyde: *at bringe henimod*, *overlevere;* georg. სლვად, slvad, *at gaae;* persisk هلدن, hil-îden, *at lade fare*, *give Slip paa;* slav. slati, *at sende;* i

Digitized by Google

en indisk Almue-Dialect betyder se-lu *en Handelsmand*. Elliot, p. 208, note; got. saljan, *at overlevere, offre;* ags. selan, id.; lth. suliti, id. Sml. slóði.

sáld I., n. *et Huulmaal*, saavel for törre som vaade Varer, if. Haldorsen holdende (paa Island?) 24 Potter. Sml. beng. śali, *et Maal* for Korn og andre törre Varer, ifölge Carey = 20 sera's eller pasuri's; men en sera angives af Hougthon til en Vægt paa omtrent 1½ Pund engelsk avoir du poids (d. e. Handelsvægt), der er omtr. 10 Procent lettere end norsk Vægt, og en pasuri til 5 sera's. Her maa altsaa være en Irring. Efter een Beregning vil en śali blive omtrent 30 Pund eng. eller 27 Pund norsk V., efter den anden femdobbelt ell. 150 Pund eng., 135 Pund n. V. Da nu Byggets Vægt rimeligviis er lagt til Grund for Reductionen fra Vægt til Maal, og en Tönde Byg i Gjennemsnit skal veje omtrent 170 Pund, saa vil en beng. śali i det ene Tilfælde omtrent svare til en islandsk sáld, og i det andet Tilfælde, eller beregnet femdobbelt, omtrent til en oplandsk sald, en Benævnelse, som for ikke lang Tid tilbage brugtes paa Hedemarken for et Maal af omtrent ⅘ Tde. — En sáld = ni bjorverplar, ifölge Grágásen, eller = sex mæla, ifölge Kalfskin Björgv. S. 101; — n. dial. salsaa, et Stykke Ager, hvorpaa kan saaes omtrent ½ Tde. Korn; saald, sex Mæler, d. e. ⅘ Tde., paa andre Steder en halv Tönde eller 5 askar — ifölge I. Aasen.

sáld II., n. *et Sold*. Sml. चालन, ćâlana, f. og n. *en Sie*, *et Sold*, *et Durchslag*, af चल्, ćal, *at rystes*, i hvilken Betydn. ogsaa शल्, śal, bruges; gr. σάλαξ, *et Bergmandssold*.

sálga, *at dræbe*, synes nærmest at komme af sál, *Sjæl*, hvoraf sálast, ligesom andast, af andi, betyder *at döe*, eller vel nærmest *at blive til Sjæl alene;* sálga, *at gjöre til Sjæl alene*, *at dræbe;* sv. själas, *at ligge i Dödskampen*. Imidlertid kan jeg dog ikke undlade at anföre शर्घ्, śarǵ, *at dræbe;* sv. sarga, *at sönderrive*, *flænge itu*.

salt, n. *Salt*. Sml. सर्, sara, m. *Salt;* (शलङ्ग, śalanga, m. *en Art Salt*); lth. surus, adj. *salt;* lat. sal, *Salt;* fr. sel, id.; got. salt, id.; russ. solj, id. o. s. v. Det hindust. سلون, salôn, *Saltmad*, og det beng. salavan haran, *at salte*, er af anden Oprindelse, nemlig sammensat af sa = sam, *tilligemed*, og lavan, *Salt*.

salún, n. *et Slags kostbart Töi*. Sml.? सारङ्ग, sâranga, m. *broget Farve*, it. *Klæde;* hindust. سالو, sâlû, *en Art rödt Klæde* (farvet med Morinda); pol. całun, *et stort Tæppe*, især *Liigklæde*. Dette Ord er dog maaskee blot en Forvandskning af det fr. chalon, *en Art uldent Töi* (opr. fra Chalons).

sal-r, m. *en Sal;* skáli, m. *et Huus*, it. *en Sengkammer;* sel, n. *Sæterhuus*, Bolig for Qvægvogtere. Sml. साला, sâlâ, *et Huus;* शाला, śâlâ, f. id., it. *en Sal;* beng. śâlâ, id.; fr. salle, *en Sal;* t. saal, id.; eng. dial. sale, *en Sal;* ags. sel, *en Bolig;* sk. scheal, *en Hytte*, især for Qvægvogtere; n. dial. skaale, *et Huus*, it. *en Forstue*. Sml. höll.

Digitized by Google

sama, see soma.

sam-r, adj. *den samme;* saman, adv. *tilsammen, tillige;* sam-, præfix, betegnende *en Forening, Forbindelse;* samna ell. safna, *at samle.* Sml. सम्, sam- eller सं, saṁ- eller saṅ, præfix, betegnende *Forening (med, tilligemed)*; सम, sama, adj. *den samme, lignende;* hindust. سامهی, sâmhi, id.; سم, sam, *ligesom;* beng. sametna, *at samle;* samâu, *samme;* osset. am eller ama, præfix, betegnende *Samling, Forening,* f. Ex. amabârun, *at lægge sammen;* amkassun, *at sætte sammen;* ambælyn, *at stöde sammen;* pers. هم, hem, *sam-;* oldpers. ham, id.; gr. ἅμα, adv. *tillige;* σύν, præp. *med, tilligemed,* og præfix, betegnende *Forening;* lat. cum, præp. *med;* com- eller con-, præf. bet. *Forening;* got. sama, adj. *samme;* t. sammt, *tillige, tilsammen med;* eng. same, *samme;* oldpreus. sen, *med;* n. dial. hemsa, *at samle;* ltt. fa, inseparabelt Præfix: *tilsammen;* russ. so, præp. *med.* Exempler paa sammensatte Ord være: oldpers. hamâtâ = ὁμομήτριος = oldn. sammœdd-r, *födt af samme Moder;* oldpers. hampitâ = ὁμοπάτριος = samfædd-r, *avlet af samme Fader;* hindust. سمپورن, sampûrn, *samfuld.*

sám-r, see skuma.

sand-r, m. *Sand.* Sml.? क्ष्मा, kśmâ, *Jord.* Benfey — I, 1. S. 424 flg.

sáng-r, adj. *sveden, forbrændt;* sengja, f. *Barken* (Snærken) *af sveden Melk.* Sml. pers. زنگ, zeng, adj. *brændende,* it. subst. *Beboerne af* زنگبار, zengbâr, paa Afrikas Östkyst; oldht. sengjan, *at svide, brænde lidt.*

sann-r I. (f. sönn, n. satt), adj. *sand, billig, rimelig,* it. *overbeviist;* sönnun, f. *Bekræftelse.* Sml. सत्, sat (nom. m. san, f. satî, n. sat), adj. (eg. præs. part. af अस्, as, *at være*) *sand, god, rigtig,* it. *viis;* got. sunis, *sand;* e. d. sade, *betænksom, klog;* ags. sôð, *Sandhed.*

sann-r II., see sadd-r.

sápa, f. *Sæbe.* Sml.? सवन, savana, *Renselse;* lat. sapo, *Sæbe;* tyrk. صابون, sâbûn, id.; georg. საპონი, saponi, id.; hindi sâvana, id.

sár, n. *Saar.* Sml. सृ, sṛ eller स्वृ, svṛ, *at saare;* शूर्, śûr, *at saare, skade;* got. sair, n. *Smerte;* oldht. sêr, id.; ags. sár, id.

sarda, see hörgul-l.

sáta, f. *en Höestak;* sæta, *at sætte Höe i smaae Stakker.* Sml.? शौड्, śaṅḍ, *at samle, at dynge sammen;* सहत्व, sahatva, n. *Forbindelse, Forening;* skot. sow, *en stor Höestak.*

sátr, see sjá II.

sátt, f. *Forlig, Fred;* sætt, f. id.; sætta, *at forlige;* setna, *at beroliges.* Sml. सान्त्व, sântva, m. og n. *Forlig, Fred,* af सान्त्व्, sântv, *at forlige, berolige, forsone;* (ogsaa संधा, saṅđâ, *at forlige;* सह्, sah, *at taale, at finde sig i*); beng. śânt, *fredelig;* śânti, *Fred;* ags. sauʒt, *Fred;* saht, *Forlig;* skot. saghtil, *at forlige.* Sml. són.

sauð-r, m. *et Faar.* Sml.? शुद्ध, śuddđa, adj. *reen, hvid, uskyldig,* af शुध्, śuđ, *at være reen.* Faaret, og især Lammet, bruges hos flere Folkeslag som Billede paa Fromhed, Uskyldighed, Reenhed. Det pers.

Digitized by Google

شوبان, ṡû-bân, *en Hyrde*, *Faarehyrde*, tyder paa et ṡû, betydende *Faar* ell. desl.; thi بان, bân, betyder *en Vogter;* got. sauþ-s, m. *et Offer;* n. dial. sau, *et Faar;* söja, *et Hunfaar*.

sauma, *at sye;* seyma, *at sammensye*, it. *at sammennagle med Söm;* súð, f. *Sammenföining af Bræder, Tag, Siden paa et Skib*. Sml. सिव्, siv (= sa + ve — Pott), *at sye;* स्यूत, sjûta, *syet;* सूत्र, sûtra, m. *Traad;* सेवन, sevana, n. *Söm;* hindust. سوى, sûî, eller سوا, sûâ, *en Syenaal;* سينا, sî-nâ, *at sye;* سوت, sût, *Syetraad;* ستار, sutâr, *en Tömmermand;* beng. siban, *at sye;* osset. sudzin, *Syenaal;* slav. ṡvénie, *Söm;* russ. ṡitj, *at sye;* ṡov, *Söm;* pol. szew, id.; lth. súti, *at sye;* got. siujan (præt. sivida), id.; lat. suere, id.; skot. schew, id.; eng. sew, id.; ags. seówian, id.; eng. dial. sem, *Söm;* friesisk seien, *at sye*.

saung-r, m. *Sang;* saungl, n. *Nynnen;* sýngja (sýng, söng eller saung, sungin-n), *at synge*. Sml. स्वन्, svan, *at give Lyd*, eller maaskee शंस्, ṡaṅs, *at synge;* (सङ्गीत, sangîta, n. *Musik og Dands*, af गा, gâ, *at synge;* hind. سنگيت, sangît, *Sang*); pers. شنك, ṡenk, *Sang;* lth. sókti, *at synge* (skjemtsomme Sange); got. siggvan, id.; t. singen, id.; eng. sing, id.

saup, see súp.

saur-r, m. *Skarn, Snavs;* saurga, *at gjöre skiden;* seyra, f. *Bærme;* söla, *at besudle;* syrja, f. *Affald, Bærme*. Sml.? शवर्, ṡavara, m. eller शवल, ṡavala, n. *Vand;* ltt. fulla, *Saft;* got. sauljan, *at besudle;* eng. sully, id.; oldht. salaw, *mörk, sort;* fr. sale, *skiden;* souiller, *at besudle;* sv. solk, *Sölerie;* söl, id.; sörja, *Samling af Dynd;* russ. ssóritj, *at tilsmudse*. Sml. soðast, sori.

sax, n. *et kort Sværd, en Dolk, en Madkniv;* saxa, *at hugge i smaae Stykker*, it. *at bibringe mange smaae Saar*, tör være beslægtet med sigð, q. v., eller sml. शस्त्र, ṡastra, m. *et Sværd;* शस्त्री, ṡastrî, f. *en Kniv*, af शस्, ṡas, *at saare, skade, dræbe;* शष्, ṡaṡ, id.; ags. seax, *en Kniv, et Sværd*. Sml. saga I.

sé, præs. conj. af vera, q. v.

sedja, see sadd-r.

sef, n. *Siv*, it. *en Vandpyt*. Sml. शव, ṡava, n. *Vand;* hindust. سوار, sivâr, *grönne Planter paa Bunden af en Pöl* eller Vandsamling; n. dial. sæv, *blöd, vaad* (om Jorden).

sefa, see sofa eller fölgende

sefi, m. *en Ven, en Paarörende*, it. *Yndest, Varme;* sifi, m. *en Ven, Paarörende;* sjafni, m. *en Beiler, Elsker;* sjöfn, f. *en Fæstemöe*. Sml. सेविन्, sevin (nom. m. sevî), *elskende, hengiven;* af सेव्, sev, *at være tjenstagtig, at bistaae, at pleie;* hindust. سيونا, sev-nâ, id.; beng. sevâ, *Hyldest;* gr. ἤπιος, *mild;* (σέβεσθαι, *at ære;* σέβας, *Höiagtelse*); ags. sib, *Fred, Enighed;* got. sibis, adj. *fredelig;* sifan, *at være glad*. Her tilbyder sig ogsaa सचि, saći, m. *Venskab, Fortrolighed*, til Sammenl. Sml. sift, sinni, sveinn.

segg-r, m. *en tapper, djærv Mand*.

Digitized by Google

Sml. सह्, saha, m. og n. *Styrke;* ags. secg, *en Kriger;* n. dial. sigga, *en Qvinde;* sugg, *en dygtig Karl.* Sml. sigra.

segi, m. *en Muskel;* seig-r, adj. *seig, fast, stærk.* Sml. सि, si, *at binde;* ltt. fiksts, *seig;* armen. ջեղ, ǵjeǵ, *en Sene.*

segja, see saga II.

segl, n. *Seil;* sigla, *at seile;* sigla, f. *Mast i et Skib;* seiglast, *at gaae langsomt.* Sml.? शीक्, śîk, *at gaae, at bevæge sig;* शे, śaj, id.; lth. żeglus, *et Seil;* slav. śćégla, *Skibsmast;* ags. sagal, *en Stang;* t. segeln, *at seile.*

seiða eller **siða**, *at hexe, at bruge Trolddom.* Sml. सिध्, sid', *at udöve mystiske Foretagender, for at tilveiebringe overnaturlige Kræfter;* सिद्ध, sidd'a, m. *en Troldmand.* Sml. svið.

seiði, see seyði.

seig-r, see segi.

seiglast, see segl.

seil, f. *et Toug med derpaa hængende Fiske.* Sml. सि, si, *at binde;* got. sail, *en Snor;* t. seil, id.

seila, see síla.

seilast, *at række Haanden op.* Sml. शय, śaja, m. *en Haand.*

seim-r, m. *Guld.* Sml. हेम, hema, n. *Guld;* hindust. هم, hem, id.

sein-n, adj. *seen, langsom;* see síð.

seitla, *at dryppe ned;* sitra, *at flyde sagte og i ringe Mængde;* sía, *at sie, filtrere.* Sml.? स्यन्द्, sjand, *at dryppe;* hindust. سِینا, sîǵ-nâ, *at filtrere;* gr. σᾶν, *at sie;* σήθειν, id.; σινίον, *en Sie;* ngr. σίτα, id.; lth. sijóti, *at sie;* slav. sjediti, id.; russ. tzjelítj, id.; síto, *en Sie;* oldht. sâtil, *en Sie;* sîhan, *at sie;* eng. sift, id.; skot. seil, *at sie;* ltt. feets, *en Sie;* fijât, *at sie;* pol. cedzić, id. Sml. síga I.

sek-r, see saka.

sekk-r, m. *en Sæk, Pose* = gr. σάκκος, der af Benfey — I, 1. S. 433 — udledes af सस्ज्, sasǵ, *at hænge ved, klæbe ved;* hebr. שַׂק, śaq, *en Sæk;* georg. საკო, sako, id.; og omtrent ligesaa i de fleste bekjendte Sprog.

sel, see sal-r.

seli, m. *en Sæle.* Sml. सि, si, *at binde.*

selja, see sal.

sem, see sá I.

semja, *at slutte Fred, at lave, ordne.* Sml. शम्, śam, *at være rolig,* it. *at berolige;* साम्, sâm, *at berolige;* ags. seman, id.

semsa, *at forhindre, forsinke,* synes at være et Desiderativ af den Rod, hvoraf semja er Causativ. Sml. शम्, śam, *repellere,* Desid. *cessare* (Westerg.).

senda, *at sende, skikke;* sinn, n. *Gang, Öieblik;* sinni, n. *Færd, Reise;* sinna, *at reise.* Sml. (शण्, śaṇ, *at gaae* (?); सिध्, sid', id.; hindust. سندیس, sandes, *et Sendebud, Sendelse,* af संदिश्, saǹdiś, *at paalægge, give Ærinde*); got. sinþ, *Gang;* sinþan, *at gaae;* oldht. sindôn, id.; santjan, *at sende;* fr. sentier, *en Fodstie;* spansk senda, id.; sendos, *hver for sig.* Her kunde man maaskee dog sammenligne अस्, as, *at kaste, sende,* hvoraf præs. part. asat for asant, ved Aphæresis sant, ligesom sat for sant, præs. part. af अस्, as,

Digitized by Google

at være, danta, *en Tand*, for adant, pr. part. af अद्, ad, *at æde;* — ags. sið, *en Vei;* siðe, *gang;* æhta siðe, *otte gange;* sand, *en Sendelse*. Bopp — v. Gr. S. 1044, Anm. — yttrer den Formening, at got. sandjan, *at sende*, kan være en Causativform af et sanskr. sad, *at gaae* (der ei findes hos Wilson ell. Westergaard, medens den förste dog anförer शद्, śad i denne Betydning).

sengja, see sang-r.

senjór eller **sinnjor**, anföres i Skálda som en Benævnelse for *Konger*. Her synes vel det lat. senior, fr. seigneur, at ligge nær til Sammenligning, men sml. dog det pers. سنجر, senġer, *en Fyrste, Konge, Keiser;* शंयु, śañju, adj. *lykkelig*.

senna, *at kives, trættes*. Sml. चंड्, ćaṅḍ, *at være hæftig, at være vred;* æth. ሰነነ:, sanana, *at kives*. Sml. hein.

serda, see hörgul-l.

sér, pron. refl. dat. sing. og plur. *sig;* sik, accus. sing. og plur. sin, gen. sing. og plur.; sin-n, sin, sit-t, pron. poss. *sin*. Sml. स्व, sva, pron. poss. *sin;* lat. sibi, dat. se, accus. *sig;* suus, *sin;* slav. sja, *sig;* russ. sebjæ, *sig;* svói, *sin*.

serk-r, m. *en Kappe, en Særk*. Sml. armen. զրեհ, z̧reh, og pers. زره, z̧irh, *et Pantser af Jernringe, Ringbrynje;* arab. زرد, z̧arad, id.; osset. zgar, *et Pantser;* russ. soróćka, *Skjorte;* ags. syrce, id.

serlar, see syrvar.

sess, **setja**, see sitja.

setna, see sátt.

sett, see sex.

sex, (6) Talord: *sex;* sett, f. *sex Öine* paa Tærningen; setti, *den sjette*. Sml. षष्, śaś (nom. षट्, śaṭ), *sex;* षष्ठ, śaśṭa, *den sjette;* gr. ἕξ, id.; lat. sex, id.; russ. śestj, id.; got. saihs, id.; skot. sax, id.; hebr. שֵׁשׁ, śeś, id.

seyða, *at koge længe, koge ind;* seydd-r, *kogt;* sjóða (sýð, sauð, soðin-n), *at koge, syde;* súða, f. *Syden, Kogning;* svíða, *at forbrænde, svide;* suðr, n. *Hede,* it. *Syd, Sönden;* sunn-r, m. *Syd, Sönden*. Sml. शै, śai, *at koge;* शीत, śîta, *kogt;* (gr. ζεῖν, *at koge*); t. sieden, id.; sud, *Kogning;* süd, *Syd;* fr. sud, id.; e. south, id.; seeth, *at koge;* e. dial. sehte, *at koge;* n. dial. sjóa, id.; hebr. זוד, z̧ûd, id.; slav. pri-svjanuti (Rod svjad), *at törres, visne*. Sml. soð.

seyði eller **seiði**, n. *en Fiskeunge*. Sml. सूति, sûti, f. *Afkom*, af सू, sû, *at föde* (parere).

seyla, see síla.

seyma, see sauma.

seyra, see saur-r.

sí, adv. *stedse*. Sml. सना, sanâ, *vedvarende;* oldht. sin, *stedse;* ags. sin-, præform. id.; got. sinteino, adv. *stedse*.

sjá I., pron. = sá, q. v.

sjá II. (sé, sá, sén-n), *at see;* sýn, f. *Syn;* sjón, f. id.; sýna, *at vise;* (sátr, n. *Speiden, Baghold*); skoða, *at besee, beskue;* skolla, *at være tilsyne*. Sml. (चाय्, ćâj, *at see, bemærke*); चक्ष्, ćakś, *at see;* beng. čâjâ, *Syn;* slav. sé, *see!* oldht. scorrên, *at rage frem;* sv. skulla, id.; ltt. skattît, *at see;* ags. sceawian, id.; got. saihvan, *at see;* skavjan, id.; t. sehen, id.; eng.

Digitized by Google

see, id.; skot. sey, id.; n. d. sjaa, (imperf. saag), id.; færöisk siggja, id. — Annal. f. nord. Oldkynd. 1846. S. 365; hebr. שָׁעָה, śá'â, id.; שָׁאָה, śââ, id.; arab. شهد, śahida, *at være Öievidne.* Benfey — I, 2. S. 346 — anseer got. saihvan dannet af sa + akś, hvoraf akśi, *et Öie.* Sml. skygn.

sía I., see seitla.

sía II. eller **sya**, f. *en Gnist.* Sml.? शिखा, śikâ, f. *en Lysstraale,* eller चीव्, ćîv, *at skinne;* russ. sijætj, *at skinne, lyse;* ltt. sibbêt, *at bestraale, lyne.* Sml. sindra.

sjá-r eller **sjó-r** eller **sæ-r** (gen. sævar), m. *Havet, Söen,* it. *Söevand.* Sml. सव, sava eller शव, śava, n. *Vand;* सवर्, savara, m. id.; शागर्, śâgara, m. *Havet, Oceanet;* prakr. साअरो, sâaro, id.; hind. og beng. sâgar, id.; pehlvi: zera, *Hav;* got. saiv-s, m. *en Indsöe;* oldht. sêo, *Söe;* ags. sewe, id.; n. dial. sjö, id.

sjafni, see sefi.

sjaldan, adv. *sjelden;* synes at være en forstenet plural Dativform af et tabt Nomen sjald, der igjen maa have været beslægtet med शिल्, śil, *at sanke Ax,* hvormed Begrebet af et ringe Antal, i Sammenligning med den egentlige Höst, let forbinder sig. Det eng. seldom har endnu tydeligen Dativendelsen, og i Oldn. falder Endelsen -an bort i Sammensætninger, f. Ex. sjaldsén, *som sjelden sees;* got. sild, *sjelden.*

sjálf-r, pron. refl. *selv,* synes dannet af sál, *Sjæl,* med et tillagt *f.* Ligesom det demonstr. Pron. sá ogsaa har Formen sjá, kan man tænke sig, at sál har vexlet med sjál, vort nu brugelige *Sjæl.* Bogstavet *f* er formeentlig det prakr. आपा, âpâ (Forvandskning af sanskr. आत्मन्, âtman, *Sjæl), selv* — Lass. i. l. pr. p. 315; hindust. آپ, âp, *selv;* got. silba, id.; oldht. selpo; eng. self, id.; sk. sel, id.; n. d. sjöl, id. Indvender man, at begge Ord have samme Betydning, og at en Sammensætning som sjel-sjel vilde være urimelig, henviser jeg til lignende Gjentagelser i andre Sprog, saasom Spaniernes og Italienernes con migo, con meco (= cum mecum); sp. el algodon, *Bomulden,* med den sp. Art. el og den arab. Art. al foran قطن, qoṭon, *Bomuld;* oldn. vargulf-r, d. e. Ulv-Ulv, endnu engang gjentaget i det fr. loup garou, d. e. Ulv-Ulv-Ulv. Sml. derhos oldht. selpselpo; lat. ipsipsus; gr. ἀυταύταις χερσίν. Grimm, d. Gr. III. S. 6. Pott — II. S. 232 — mener, at got. silba er sammensat af si + lba = suum corpus = ipse. Hertil kan jeg som Analogon föie pers. خويشتن, ḱiśten, *selv,* af ḱiś, *sin, sit* + ten, *Legeme,* hvilket i Pârsi skrives i to Ord [Pârsi script], qêś tan. Spiegel, Gr. S. 70. Ord, som betyde Sjæl, bruges derimod i flere Sprog for at betegne det refl. pron. selv, f. Ex. hebr. נֶפֶשׁ, næpæś, pers. جان, ǵân, o. s. v.

sjatna, *at slappes, slöves;* sjötlast, id. Sml. श्लथ्, ślaf, *at være lös, slap, svag;* शिथिल, śiṫila, adj. *slap, lös, svag.*

sjau, Talord: *syv* (7); sjaundi, *syvende.* Sml. सप्तन्, saptan, *syv;* सप्तम, saptama, *syvende;* zend. [Zend script], haptan, *syv;* gr. ἑπτά,

Digitized by Google

id.; lat. septem, id.; got. sibun, id.; isl. sjö, id.; n. dial. sju, id.

sið, adv. *silde;* sein-n, adv. *seen, langsom;* sirna, f. *Sovesyge;* sirnuleg-r, adj. *lad, doven;* sigaleg-r, adj. id. Sml. शीत, śîta, adj. *lad, doven,* af शी, śî, *at sove;* शय, śaja eller शयथ, śajata, adj. *sovende;* got. sainjan, *at töve;* seiþu, *silde;* lat. sero, id.; fr. soir, *Aften;* ags. sæne, *langsom.* Sml. sysa.

síða, f. *Side.* Sml. pers. زي, zî, *Side, Egn;* hebr. צַד, zad, *Side.*

sið-r, m. *Skik, Brug, Sædvane,* it. *Religion;* siða, *at sætte Skik paa, at undervise;* siðug-r, adj. *sædelig.* Sml. सिद्ध, siddʹa, *afgjort, bestemt, gjældende;* सिध्र, sidʹra, m. *en from Mand,* af सिध्, sidʹ, *at være bestemt, være gjældende;* (eller sml. et andet सिध्, sidʹ, *at gaae,* ligesom lat. mos for me-os af meare, *at gaae*); hindust. سادهن, sâdʹan, *Skik, Sædvane;* got. sidus, m. *Sædvane, Skik;* gr. ἦθος, *Skik, Brug;* ags. sidu, id. Anderledes Benfey — I, 1. S. 372 flg.

síðr, síst, adv. *mindre, mindst.* Sml. क्षि, kśi, *at svinde, formindskes.*

sifi, see sefi.

sift, syft eller **svift**, f. *Kjön,* it. *Slægtskabs-Linie,* er enten beslægtet med sefi, eller med स्व, sva, pron. *egen;* subst. m. *en Slægtning;* स्वापि, svâpi (= sva + âpi), *ein schön verwandter.* Benfey til Samavede; hindust. ساو, sâu, *en Slægtning;* n. d. syvja, adj. *besvogret;* got. sibja, f. *Slægtskab;* eng. dial. sibbe, *beslægtet;* sib, *en Slægtning, Kammerad.*

síga I. (síg, seig ell. sé, sigin-n), *at falde ned, synke ned.* Sml.? शद्, śad (præs. śîjate), *at falde, at kaste ned,* eller सीक्, sîk, *at udgyde;* ags. sigan = skot. seyg, *at synke ned;* n. d. sika, *at afsie langsomt.* Sml. sökkva, seitla.

siga II., *at hidse Hunde.* Sml. (शि, śi, *at tilskynde, ophidse*); सह्, saha, *Styrke;* beng. sahasdan, *at hidse* (Hunde); pers. سك, seg, *en Hund;* (شكار, śikâr, *Jagt*); e. dial. assygge, *et Jagtudtryk* (?).

sigaleg-r, see síð.

sigð, f. *en Segel.* Sml. सघ्, saǵ, *at skjære* (Eichhoff); lat. secare, id.; secula, f. *en Segel;* gr. ζάγκλη, id., it. *en krum Viingaardskniv;* oldht. sihhila, *en Segel;* ags. sicel, id.; sp. segus, *en Öxe;* hebr. שַׂכִּין, sakkin, *en Kniv.* Sml. höggva, saga I., sax.

sigg, n. *tyk og haard Hud.* Sml.? सग्, sag, *at bedække;* सज्ज, saǵǵa, adj. *bedækket, bevæbnet,* eller सिच्, sić, f. *Klæder.*

sigla, see segl.

signa, *at betegne, betegne med Korsets Tegn, hellige;* signet, n. *Signet, Segl.* Sml.? चिह्न, ćihna, n. *et Tegn, Mærke, Symbol, Stempel;* (eller maaskee दिश्, diś, *at vise, gjöre tydelig*); ags. segen, *et Tegn;* t. zeichen, id.; lat. signum, id., hvilket Pott — I, S. 3 — udleder af स, sa (for sam) + ज्ञा, ǵnâ, *at kjende.* Sml. teikn.

sigra, *at seire.* Sml. सह्, sah, *at seire;* (pers. جير, ćîr, *Seier*); got. sigis, n. id.; oldht. sigu, id.; t. sieg, id.; ags. sige, id. Sml segg-r.

Digitized by Google

sik, see sér.

siki, n. *Sump*, *Pöl*, *Morads*. Sml. शीक्, śîk, *at væde*.

sikling-r, m. *en Konge*. Sml. शक, śaka, m. *en Konge*, som giver en Tidsregning Navn; शक्, śak, *at være mægtig*.

sila, *at skjære ind i*, *at plöie*; seila, f. *en Bugt*, *en Vig*; seyla, f. id., it. *en lang Rende*. Sml. सीर, sîra, m. *en Ploug*; fr. sillon, *en Fure*; ags. syll, *en Ploug*.

silfr-r, n. *Sölv*. Sml.? शुभ्र, śubra, adj. *hvid*, *skjön*, *glimrende*, subst. n. *Sölv*, af शुभ्, śub, *at være skjön*, *glimrende*. Benfey — I, 1. S. 52 — udleder det af श्वेत, śveta, *hvid*, og अभ्र, abra, *Guld*. I Runeindskrifter forekommer Formen siulfir, gen. sulfu; russ. serebró, *Sölv*; oldpreus. sirablan, acc. id.; lth. sidabras, id.; ltt. fudrabs, id.; got. silubr, n. *Sölv*; t. silber, id.; ags. seolfr, id.; eng. silver, id.

silki, m. *Silke*; slya, f. *fin Silke*. Sml. osset. ćila, *Silke* — Rosen, S. 396; eng. silk, id.; russ. śelk, id.; slav. svila, id.; gr. σήρ, *Silkeorm*, af det Chinesiske sir — Abel-Rémusat, Mélanges asiatiques I, 291.

sillur, f. pl. *Bjælker i et Huus*, som ligge over fra Væg til Væg. Sml. शिला, śilâ, f. *en Tverbjælke* ell. *en Stok*, *som lægges tverts over en Stolpe*; शिलि, śili, f. *en Dörtærskel*; beng. śilâ, id.; russ. śelóm, *den övre Tagbjælke*; skot. sill, *en Gulvbjælke* = eng. groundsel; sill, *Tærskel*; t. schwelle, id.; fr. seuil, id.; sv. syll, *Bjælke*, *som lægges til Grund*; slav. sljema, *den överste Bjælke*; n. d. svill, *Dörtærskel*.

siment, n. *Liim*, *Hornliim*; sími, *et Reeb*; sin, f. *en Sene*. Sml. सि, si (præs. sinati), *at binde*, eller maaskee स्नाव, snâva, m. eller स्नायु, snâju, f. *en Sene*; beng. śirâ, id.; georg. სიმი, simi, *en Stræng*; gr. ἴς, ἰνός, f. *en Sene*; ἱμάς, *en Rem*; ags. sineve, *en Sene*; oldht. senawa, id.; holl. zenuw, id.; pol. cienciwa, *en Snor*; oldht. seid eller seito, *en Snare*; seil, *en Snor*; oldsach. simo, *et Baand*; russ. sima, id.; skot. soyme, *et Reeb*; ltt. feet, *at binde*; n. dial. sime, *et Toug*, *spundet af Haar*.

simi eller **simul-l**, m. *en Oxe*. Sml. शीभ्य, śîbja, m. *en Oxe*.

sin-n, see sér.

sindra, *at gnistre*, *kaste Gnister fra sig*. Sml.? चद्, ćand, *at skinne*; lal. scintilla, *en Gnist*. Sml. sía II.

síngla, *at klinge*, *give Klang*. Sml. शिञ्ज्, śinǵ, *at klinge*; eng. tinkle, id.; lat. tinnire, id.

sinn, see senda.

sinna, f. *Sind*, *Agtpaagivenhed*. Sml. चिन्ता, ćintâ, f. *Betænkning*, *Overveielse*, af चित्, ćint, *at tænke*; laz. چين, ćîn, *at erkjende*; (hind. سينه, sîna, *Bryst*; persisk sîne, id.); ltt. og lth. sinnât, *at vide*; lat. sentire, *at fornemme*, hvilket Benfey — I, 2. S. 333 — tænker sig sammensat af स, sa (*sammen*) + अन्, an, *at aande*, hvoraf animus, *Sind*, ligesom gr. φρήν, *Sind*, af प्र, pra (*frem*) + an.

sinnast, *at være vred*. Sml. चण्ड्, ćaṇd, *at være vred*.

sinnjór, see senjór.

sinni I., n. *Sind*, it. *Yndest*; sinna,

Digitized by Google

at opvarte En venligen. Sml. सन्, san, *at elske, at opvarte venligen;* स्नेहिन्, snehin, adj. *venlig*, af स्निह्, snih, *at elske, nære Tilböielighed for;* hindust. سنه, sane, *Venskab, Yndest, Velvillie.*

sinni II., see senda.

sjó-r, see sjá-r.

sjóð-r, m. *en Pung;* skjoða, f. *en Skindpose.* Sml. स्यात, sjota, m. *en Sæk;* ags. seod, *en Pung.*

sjóða, see seyða.

sjóli, m. *en Konge* (poët.). Sml. शूर, śûra, m. *en Helt.*

sjón, see sjá II.

sjót, f. *en Mængde;* sjöt, f. *en Forsamling.* Sml.? षण्ड, śaṇḍa, m. *en Mængde;* (hindust. ساتهه, sâť, *et Selskab*). Sml. sveit, sitja.

sir i det sammensatte Ord: hersir, *en höi Officier.* Sml. शिर, śira, n. *Hoved;* pers. سر, ser, id., it. *en Hövding;* hebr. שַׂר, śar, *en Hövding.*

sira, en Hæderstitel foran Provsters og Præsters Navne; see herra.

sirna, see síð.

sista, *at udruste.* Sml. शस्त्र, śastra, n. *et Vaaben.*

sitja (sit, sat, setin-n), *at sidde;* setja, *at sætte;* sess, m. set, n. *Sæde;* seti, m. *Sæde, Rumpe;* sett-r, adj. *sat, stadig;* sæti, n. *et Sæde;* söðul-l, m. *Sadel.* Sml. सद्, sad, *at sætte sig, at sidde* (præs. सीदति, sîdati); Causat. सादय॰, sâdaj°, *at sætte;* russ. sadítj, *at sætte;* sidjetj, *at sidde;* sjedló, *Sadel;* ltt. fêdit eller fêst, *at sidde;* lth. sedeti, *at sidde;* lat. sedere, id.; got. sitan, id.; t. sitzen, id.; eng. sit, id. etc.; hebr. שִׁית, śîť, *at sætte;* שֵׁת, śeť, *Rumpe;* arab. ستة, sath eller satah eller sith, id.

sitra, see seitla.

sjúga (sýg, saug, sogin-n), *at suge, die;* suga, f. *Sugen.* Sml. शुच्य्, śućj, *at kryste Saften ud;* चूष्, ćûś, *at suge;* hindust. سوکنا, sôk-nâ, *at söbe op;* beng. sok lêna, *at suge;* ćośan karan, id.; pers. جوشيدن, ćośîden, id.; eng. suck, id.; eng. dial. souke, id.; swig, id., (it. *at drikke*); t. saugen, id.; lat. sugere, id.; fr. sucer, id.; russ. sók, *Saft;* sosátj, *at suge;* soćítj, *at tappe Saften af et Træe;* ltt. sîst, *at suge;* fûkt, id.; sp. xugo, *Saft.*

sjúk-r, adj. *syg;* sótt, f. *Sygdom;* syki, f. id.; sút, f. id., it. *Arbeide, Sörgmodighed;* sýta, *at sörge.* Sml. सुह्, suh, *at taale, lide;* (शुच्, śuć, f. *Sorg, Plage;* verb. *at sörge*); hindust. سوکهنا, sûk-nâ, *at hentæres, hentörre;* osset. scige, adj. *syg;* got. sauhts, f. *Sygdom;* sjukan, *at være svag, syg;* t. seuche, *Sygdom;* eng. sick, *syg;* skot. soutt, *at sukke;* ltt. fudsêt, *at klage.*

sjöfn, see sefi.

sjöt, see sjót.

sjötlast, see sjatna.

ská I., f. *den bedste Deel af Noget;* skárri, skárst, adj. *bedre, bedst;* skána, *være i Bedring* (om Syge); skárna, id. Sml. श, śa, adj. *bedst, ypperlig;* n. dial. skapast, *at bedres.*

ská II., f. *Skjævhed, Krumhed;* skeif-r eller skæf-r, adj. *skjæv, krum;* skæla, *at fordreie;* skjálg-r,

Digitized by Google

adj. *skeelöiet;* skakk-r, adj. *skjæv, ulige.* Sml. gr. σκαιός, *venstre;* σκαιώμα, *Krumning,* som af Benfey — I, 1. S. 619 — udledes af सव्य, savja, adj. *venstre;* σκολιός, *krum;* armen. ձախ, tsak, *venstre;* [illegible] śjeǵ, *skraae;* arab. ضغا, saǵà, *at hælde;* lth. szeiwas, *krum;* russ. śuij, *venstre;* eng. skue, *skjæv;* n. dial. kjeiva, *venstre Haand;* pers. چپ, ćepe, *keithaandet, scævola.*

skaði, m. *Skade;* skedja, *at skade, saare;* ské eller skæ, n. *Skade.* Sml. स्खद्, sǩad, *at skade, fordærve;* (क्षय, kśaja, m. *Skade;* beng. kjaja, id.; kjati, id.); ltt. skâde, id.; got. skaþjan, *at skade;* t. schaden, id.; hebr. שׁד, śad, *at ödelægge;* æth. ሰሐጠ:, sahaṭa, *at skade.*

skafa (skéf, skóf, skafin-n), *at skrabe, skave;* skafi, m. *Saugspaan, Fiilspaan;* hefla, *at hövle.* Sml.? चप्, ćap, *at gnide, knuse;* georg. [illegible], w-hkaṕ, *jeg skjærer;* got. skaban, *at skave;* slav. skrebsti, *at skrabe, skave;* russ. skóbelj, *en Hövel;* hebr. שָׁחַף, śáǩaṗ, *at skave, hövle;* שָׁפָה, śáṗà, *at skave, file* (?); lat. scobina, *en Fiil* eller *Rasp;* lth. skapóti, *at skave.* Anderledes Benfey — I, 1. S. 171—72.

skafl, m. *en Bölge, stor som et Bjerg,* it. *en sammenblæst Sneedynge;* skefla, *at dynge sammen* (om Sneen). Sml.? चपल, ćapala, adj. *som er i stærk Bevægelse.* Sml. skufa.

skaga, *at rage ud over.* Sml. षग्, śag, *at bedække, rage frem.*

skák, f. *Skakspil,* er af österlandsk Oprindelse, og antages i Almindelighed at have sit Navn af det pers. شاه, shâh, *en Konge* (Navnet paa den fornemste Brikke), altsaa egentligen at betegne *Kongespil.* Dette er dog næppe saa afgjort, som det ansees for. I Sanskrit hedder det चतुरङ्ग, ćaturanga, n. en Benævnelse, som ogsaa betyder *en heel Krigshær,* ordret: *de fire Lemmer,* d. e. efter europæisk Sprogbrug de fire Vaabenarter, nemlig Elephanter, Stridsvogne, Rytterie og Fodfolk. Navnet har Perserne og Araberne optaget og kaldet Spillet شطرنج, śaṭrenǵ. Det er ikke umuligt, at herfra Navnet skák skriver sig, saavel som de övrige Variationer af samme Navn i de forskjellige europæiske Sprog: fr. echecs, i ældre Tid: eschets — cfr. Th. Hyde: Mandragorias seu historia shahiludii, Oxonii 1694, 8°. p. 72 — hvilken Skrivemaade tyder paa Rigtigheden af den her fremsatte Formodning. Af de i Spillet forekommende Kunstudtryk har jeg i Oldn. kun stödt paa de Ord: peð, *en Fodgænger, Infanterist,* hvad vi nu i Spillet kalde *en Bonde;* see ovenfor Ordet peð, samt mát, det sidste Træk, hvorved man gjör Modstanderens Konge til Fange. Dette er det pers. مات, mât, adj. *træt, mat, beseiret,* af ماندن, mân-den, *at udmattes;* मन्द्, mand, *at være mat.* Nogles Forklaring af det arab. مات, mâta, *at döe,* er mindre antagelig, da Spillet er fra Indien og indfört blandt Araberne. I ældre Svensk kaldes Spillet skaftauils lek. See de ludo scacchorum, seu de moribus hominum etc., ed. E. Rietz. Lundæ 1848, 8°.

Digitized by Google

skaka (skek, skok, skekin-n), *at skumpe, ryste;* skékja, *at ryste, bevæge;* skakra, *at bæve, rave, slingre;* skeika, *at vakle;* skœkja, f. *en Skjöge.* Sml. armen. ցագել, ǵaǵ-jel, *at ryste;* (hebr. שָׁגַל, śágal, *concubuit cum muliere*); ags. scacan, *at ryste*, hvilket af Pott — I, S. 268 — sml. med शश्, śaś, *at hoppe.*

skál, f. *en Skaal, et Drikkekar*, it. *en Vægtskaal.* Sml.? hindust. (سكورا, sakôrâ, *et lidet Leerkar*); eller كلهيا, kulhija, *en Skaal, et lidet rundt Kar;* beng. čâl, *en Vægtskaal;* eng. scale, id.; russ. ćára, *en Skaal;* t. schale, id.; fr. ecuelle, id.

skal, see skulu.

skalda, *et Skib;* skálp-r, id. Sml. क्षल्, kśal, *at ryste, skjælve.*

skáli, see sal-r.

skalk-r, m. *en Tjener, en Staldknægt.* Sml. चारक, ćâraka, m. *en Staldknægt, en Rytter;* got. skalks, *en Tjener;* ags. scealc, id.; gæl. sgallag, id. Bosworth mener, at scealc kommer af sculon, præs. sceal, *at skulle, burde*, og at det derfor oprindeligen betyder En, som sl eller skylder at gjöre Noget.

skálk-r I., m. *et Sværd.* Sml. शलाका, śalâkâ, f. *et Kastespyd;* armen. շլակ, slak, id.; afǵ. شلګا, śalgâ, id.

skálk-r II., m. *en Hjelm.* Sml. स्कु, sku, *at skjule*, eller ग़ल्, ǵal, id.

skálk-r III., *en Skjelm, et Skarn.* Sml. ग़ालिक, ǵâlika, m. *en Skjelm, et Skarn.*

skálld, n. *en Digter, Poet;* skællda, *at gjöre Vers;* staaer maaskee i Forbindelse med शाल्, śâl, *at prise, at lovsynge;* men det forekommer mig nok saa sandsynligt, at det er beslægtet med छन्दस्, čandas, n. *Versemaal, Metrum*, især det som forekommer i Vederne; (det udledes af चँद्, ćand, *at glæde*); छन्दोग, čandoga, m. *En, som reciterer* eller *synger Sama-Veda;* स्कन्ध, skanda, *en Art Metrum;* lat. scandere, *at recitere Vers med kjendelig Betegnelse af Versemaalet*, it. *at stige*, rimeligviis opr. *gradeviis, i afmaalte Trin, som opad en Stige.* — Ćand, Raǵputernes Homer, med Tilnavnet bardâî eller *Barde*, minder om det oldn. skálld og det ags. bard. See G. de Tassy, rudiments de la langue hindoui, p. 7.

skállda, *at gjöre skaldet, at skolde;* skalli, m. *en skaldet Mand*, it. *Skaldethed;* sköllótt-r, adj. *skaldet.* Sml. खलति, kalati, adj. *skaldet;* hvilket af ind. Lexicogr. udledes af स्खल्, skal, *at falde;* hindust. كل, kal, *skaldet;* oldht. chalo, id.; t. kahl, id.; russ. gól-jij, id., it. *glat;* ltt. kails, id.; eng. callow, *uden Fjædre.* Sml. kolla. Benfey — I, 1. S. 174 — mener, at lat. calvus, *skaldet*, staaer for scar-vus, *skaaren, raget.*

skálm I., f. *et Spyd, en Stage.* Sml. शल, śala, m. *et Spyd, en Stage.*

skálm II., f. *en Sværdskjede;*

skálp-r I., m. id. Sml. (स्कु, sku, *at bedække*, eller ग़ल्, ǵal, id.), eller कलाप, kalâpa, m. *et Kogger;* n. dial. skjelm, m. *Bælg paa Frugter* (f. Ex. Erter). Sml. skél.

skálp-r II., see skalda.

skamma, *at beskjæmme;* skemd, f. *Vanære;* sköm, f. *Skam.* Sml. (षम्, śam, *at blive forvirret*); hindust. شرم, śarm, *Skam, Beskjæm-*

Digitized by Google

melse; russ. sram, *Skam;* got. skaman, *at beskjæmme;* t. scham, *Skam;* ags. sceamu, id. Cfr. Derivationsforsög hos Benfey I. S. 45; II. S. 335. Sml. skimpa, og fölg.

skamm-r, adj. *kort;* skemma, *at forkorte*, *fordærve;* skemta, *forkorte* eller *fordrive Tiden, fornöie, skjemte;* skemmil-l, m. *en liden Bænk*, *en Skammel.* Sml.? क्षम्, kśam, *at beskadiges;* सूक्ष्म, sûkśma, adj. *liden;* hindust. کم, kam, *kort*, *liden;* skot. gymp, id.; russ. skamjjæ, *en Skammel;* lat. scamnum, id., hvilket Pott — I, 58 — udleder af scandere, *at stige op;* ital. scemare, *at formindske.*

skamt-r, m. *Maadehold;* skamtleg-r, adj. *passelig.* Sml. क्षम, kśama, adj. *passelig.*

skán, f. *Bark, yderste Hinde;* skæni, n. *Hinde, Hud.* Sml. स्कु, sku, *at bedække.*

skána, see ská.

skapa, *at skabe*, *danne;* skap, n. *Sindsbeskaffenhed;* sköp, n. pl. *Skjæbne*, it. *membra genitalia utriusque sexus*, sæpius *virilis;* skauf, f. id.; sképna, f. *Dannelse.* Sml.? छंप्. čamp, *at gaae.* Denne Sammenligning, som synes mig noget fjern, er af Bopp; hindust. جهب, čab, *Skikkelse;* Taylor — čap, id., — D'Rosario; got. skabjan, *at skabe;* t. schöpfen, id.; eng. shape, id.; eng. dial. shappe og gesceapu, *pudenda;* sv. skap, *Hingstens Avlelem;* n. dial. skau, id.

skapt, n. *Skaft*, it. *en Spydstage;* skefli, n. *en tör Træestub;* skefta, *at sætte Skaft paa.* Sml. (स्कभ्, skabh, *at fæste*); pers. شفه, śefe, *en Green af et Træe;* شفشه, śefśe, id., it. *et Skaft;* hebr. שֵׁבֶט, śæbæt, *en Green*, *en Stav*, *et Scepter;* gr. σκῆπτρον, id.; σκήπων, *en Stav;* lat. scapus, *et Skaft*, *Stængel, Stolpe;* scipio, *en Stav.*

skáp-r, m. *et Skab.* Sml. (गुप्. gup eller कुंब्, kumb, *at gjemme, skjule, bevare*); beng. kâp, *en Kiste;* estn. kap, *et Skab;* russ. śkáf, id.; eng. shop, *en Bod.* Det er dog muligt, at Hovedbegrebet ligger i Huulheden, og at da σκάφος, *en Grav*, *et huult Kar*, bör sammenlignes, hvilket af Benfey — I, 1. S. 192 — henföres til en ved *p* dannet Causalform af छो, čo, *at skjære.*

skar I., n. *Lysetande;* skara, *at vedligeholde*, *puste til Ilden.* Sml. क्षार, kśâra, m. *Aske;* hindust. جهار, čâr, id.; جهارنا, ğâr-nâ, *at tænde*, *at brænde;* arab. صقر, saqara, *at antænde;* gr. ἐσχάρα, *Ildsted;* e. char, *at forkulle;* chark, id.; russ. sgarátj, *at forbrænde.*

skar II., n. *Hovmod.* Sml.? शाल, ģâla, n. *Hovmod.*

skár, m. *et Skaar;* skard, n. id.; skéra (skér, skar, skorin-n), *at skjære;* skar-r, m. *et Sværd;* skér, n. *et Skjær* (scopulus); skora, *at gjöre Indsnit;* skurð-r, m. *Udskjæren*, it. *et Saar;* skæri, n. pl. *en Sax.* Sml. क्षुर्, kśur, *at skjære;* छुर्, čur, id.; क्षुर, kśura, m. *en Rageknív;* (शीर्, ģîra, m. *en Offerkniv*, *et Sværd*); beng. čurî, *en Kniv;* ćeran, *at klöve;* hindust. چيرنا. ćîr-nâ, *at klöve;* جهري, čurî, *en Kniv;* چيرا, ćîrâ, *et Skaar*, *Indsnit;* gr. κουρά, *Afskjæring;* georg. ჭრილი, w-sćri,

Digitized by Google

jeg skjærer; ნხოჩი, ćkiri, *en Spids;* afġ. جاړه, ćâṛa, *en stor Kniv;* ags. soire, *et Stykke, en Deel;* skot. chier, *at skjære;* hebr. קָרַע, qára', *at klöve;* n. dial. kaaren, *skaaren, ostet* (Melk).

skarða eller **skerða**, *at formindske;* skersast, *at formindskes;* skorta, *at mangle, fattes.* Sml. क्षर्, kśar, *at ophöre, at mangle;* eller गॄ, ġr̥, *at gjöre kort.* Sml. kort-r.

skari, m. *en Skare, en Flok.* Sml.? जाल, ġâla, n. *en Skare, en Flok;* osset. koar, *en Skare, en Bande;* chald. יְגַר, jegar, *en Hob* (Stene). Skulde Grundbetydningen være *en Afdeling, Part,* maa Ordet være beslægtet med foregaaende skár.

skarm-r, *Maanen* (poët.). Sml.? चर्, ćar, *at vandre.*

skarn, see kar.

skárna, see ská.

skarp-r, adj. *skarpsindig, fyrig, haard, tör;* skerpa, *at skjærpe, hærde, törre;* skérpa, f. *Varmens Kraft.* See skár eller sml. खर्, kara, adj. *heed, skarp, barsk;* subst. m. og n. *Hede;* hind. جهرپ, ġaṛap, id.

skar-r, see skéra.

skart, n. *prægtige Klæder;* skraut, n. id.; skrúð, n. id.; skreyta, *at smykke,* it. *at besmykke, undskylde, rose overdrevent;* skrýða, *at pryde.* Sml. कीर्त्ति, kîrtti, f. *Glands, Berömmelse,* af कृत्, kr̥t, *at prise, berömme, rose;* skot. schurde, *pyntet, velklædt;* ags. scrydan, *at klæde.*

skass, see skyssi.

skati, m. *en Konge* (poët.). Sml. (क्षत्त्र, kśattra, m. *en Mand af Konge- eller Kriger-Kasten*); zend. ꬰꬱꬲ, kśaeta ell. kśatra, *en Konge,* af kśi = क्षि, kśi, *at herske, regjere.* Yaçna I, p. 371. Lassen altp. K. S. 35. I de oldpers. Indskrifter er 𐎧𐏁𐎠𐎹𐎰𐎡𐎹, kśâjafija, den sædvanlige Kongetitel, hvoraf det Nypersiske har gjort شاه, śâh, *Konge.*

skattast, *at spise Frokost.* Sml. स्खद्, skad, *at spise;* खाद्, kâd, id.; zend. kâd, id.

skatt-r, m. *Skat, Told,* udledes maaskee af skati, *en Konge,* som en til Kongen ydet *Afgift;* i Analogie med राजक, râġaka, *Skat,* af राज्, râġ, *en Konge;* ags. sceat, *en Deel, Mynt, Priis, Skat,* it. *en bestemt Værdie,* i Ethelberts Tid 1/20 Shilling; got. skatt-s, m. *Penge, Skat;* t. schatz, id.; eller staaer maaskee i Forbindelse med slav. skot, *Qvæg;* zend. kâfra, *Næring,* it. *Gods, Rigdom,* sml. foregaaende; bret. chatal, *Qvæg;* fr. d. chatel, *Lösöre, Gods.*

skauð, n., 1. *et Drog, en Dögenicht.* Sml.? शठ, śaṭa, n. *en Dögenicht, doven Person, et Skarn;* 2. *Affald,* see skjóta.

skauf, see skapa.

skaut, n. *Fruentimmer-Hovedtöi.* Sml. चुडा, ćuḍâ, f. *Kam, Fjæder, Diadem* eller *andet Hovedsmykke,* it. *Top;* hindust. چوٹ, ćoṭ, en sindrig Maade, hvorpaa Hyrder og Agerdyrkere folde et Klæde, saa at det danner *en Bedækning for Hoved og Skuldre* mod Regn — Elliot.

ské I. (præs. skér eller skéðr), *at skee.* Sml. afġ. شول, śual = pers. شدن, śyden, *at være, skee,* hvilket Pott udleder af सू, sû, *at föde;*

Digitized by Google

russ. ǵivétj, *at skee;* pârsi: سپوز, śudan, *at gaae* — Spiegel, Gr. S. 85, 86; oldpers. siju, id. — Journ. Asiat. IV. S. T. XVII. p. 295.

ské II., skéðja, see skaði.

skefja, *at trættes*, *kives*. Sml. क्षिप्, kśip, *at skjænde paa*, *irettesætte*.

skefla, see skafl.

skefli, skefta, see skaft.

skegg, see skóg-r.

skeið, see skilja.

skeiða, *at löbe stærkt;* skeið, n. *Bane*, *Löb;* f. *et Slags langt Skib*. Sml.? क्षि, kśi, *at gaae;* क्षित्वन्, kśitvan, m. *Vind;* oldpers. śiju, *at löbe*. Sml. skjóta, skunda.

skeiðir, f. pl. *Skede;* slíðr, f. id.; slíðra, *at skjule*. Sml. छदन, čadana, n. *en Skede*, *Balg*, af छद्, čad = छेद्, čed, *at bedække*, *skjule;* ags. scæð, *Skede;* t. scheide, id.

skeif-r eller **skæf-r**, adj. *skjæv*. Sml. pers. شفت, śeft, *krum*, *fordreiet*, *skjæv*. Sml. ská II.

skeina, *at saare lidet*. Sml. क्षिण्, kśiṇ, *at stöde*, *beskadige;* gr. ξαίνειν, *at kradse*, *slaae;* ags. scænan, *at sönderbryde*, *fordærve*.

skeini, n. *et Drog*. Sml.? क्षीण, kśîṇa, adj. *svag*, *ussel*, *elendig;* शीन, śîna, *en Taabe*, *et Dumhoved*.

skeipla, *at vakle paa et glat Sted*, it. *at tale over sig*. Sml. क्षीब्, kśîb, *at være beruset*.

skél, f. *Skal*, *Skjæl;* skjöll, f. *Hinden i et Æg*. Sml. शल्ल, śalla, n. *Bark*, *Skal;* छल्लि, čalli, f. id.; शल्क, śalka, n. *Bark*, *Skal*, *Fiskeskjæl;* hindust. چھال, čâl, *Bark*, *Skin*, *Skal;* beng. čâl, id.; russ. skála, f. *Birkebark;* śeluka, *Skal;* eng. shell, *Skal;* t. schale, id.; fr. ecaille, id.; hebr. שְׁחֵלֶת, śekælæt, *en Art vellugtende Muslingskal* (ungvis odoratus).

skélfa, skelka, see skjálfa.

skella I., *at skjære*, *hugge bort*. Sml. स्खद्, skad, *at skjære*, *hugge*.

skella II., *at stöde*, *slaae*, it. *at klinge*. Sml.? शॄ, śṝ, *at stöde*, ell. कल्, kal, *at give Lyd;* beng. ǵil, *skarp* (om Lyd); eng. shrill, id.; sp. esquila, *en Klokke;* gr. κέλλειν, *at stöde;* lat. cellere, id.; t. schall, *stærk Lyd*, *Skrald*. Sml. gella.

skélmir eller **skelfir**, m. *et Skarn*, *en Skjelm*, *en Skurk*, betegner maaskee, som Haldorsen antyder, En, der indjager Frygt, af skélfa; men til Sammenligning ligge dog nær: कल्मम, kalama, m. *en Tyv*, *en Skurk;* ग़ाल्म, ǵâlma, m. *en nedrig*, *slet Person;* russ. śéljma, id.; e. skellum, id.; t. schelm, *en Skjelm*.

skemma I. og **skemta**, see skamm-r.

skénk-r, m. *Gave*, *Foræring*, it. *Drik;* skénkja, *at skjænke Viin i Bægere*. Sml. क्षञ्ज्, kśanǵ, *at give;* hindust. چھينچنا, čînč-nâ, *at udgyde Vand;* ltt. og lth. śkinkôt, *at give;* russ. śinkárj, *en Skjænkevært;* fr. échanson, *en Mundskjenk*.

skepja, see skipa.

sképna, see skapa.

skér, skéra, see skár.

skerða, see skarða.

skérja, see skyr.

skérpa, see skarp-r.

skerpla, Navnet paa *den femte Maaned*, Slutningen af Mai og Störstedelen af Juni. Her er Endelsen la maaskee Deminutiv-Betegner, for at antyde den Tid, da Sommervarmen begyn-

Digitized by Google

der, men endnu ei er saa stærk som i den fölgende Maaned. Skulde Navnet være fra den Tid, da man regnede Aaret fra Foraars-Jevndögn, vil derimod femte Maaned blive den varmeste Aarstid, og den antydede Derivation ei passe. Sml.? pol. czerwiec, *Juni-Maaned;* ældre russ. ćérvenj, *Juli-Maaned* (formeentlig Ormemaaned, af slav. ćrv, *en Orm*); böhm. červen, *Juni;* červenez, *Juli;* srpen, *August.*

skersast, see skarda.

skeyta I., *at sammenföie tvende Stykker.* Sml. गुड्, ģuḍ, *at sammenföie.*

skeyta II., *at skjötte, agte paa.* Sml. चित्, ćit, *at lægge Mærke til, vaage over.*

skjá-r, m. *en hvid Plet*, it. *den Blære* eller *Hinde som brugtes*, i Mangel af Glas, *som Vinduesrude;* skjanni (skjá + enni), m. *som har en stor hvid Pande;* skjóni (skjá + jó), m. *en hvidbroget Hest, en Skimmel;* skjótt-r, adj. *hvidbroget.* Sml. छाया, čâjâ, f. *Lys, Glands;* छवि, čavi, f. id., it. *Skjönhed;* hebr. זַךְ, zaǩ, *skinnende, blank.* Sml. skíma, skír, skína.

skjala, *at være aabenmundet;* skol, n. *Vaas, Sladder;* skvaldr, n. id.; skvol, n. id. Sml. स्वल्क्, svalk, *at tale, fortælle;* pers. شكوليدن, šukûl-îden, *at skrige, at vrinske.*

skjálfa (skélf, skalf, skolfin-n), *at skjælve, bæve;* skelfa, *at forskrække*, eg. *bringe til at skjælve;* skélka, id.; skella, *at rystes, bevæges voldsomt;* (skjálg-r, adj. *skeelöiet*); skjálga, *at svinge* (poët.). Sml. क्षल्, kšal, चल्, ćal, शल्, śal, og षल्, šal, *at ryste, bæve;* (स्खल्, sǩal, *at glide, snuble*); oldht. scelah, *skeelöiet;* t. schielen, *at skeele.* Sml. ská II.

skjaplast, *at gaae galt;* skjátla, *at vakle.* Sml. च्यु, ćju, *at falde, bedærves, udelukkes.*

skjar-r, adj. *sky, som kan löbe hurtigt;* skirra, *at holde sig fra, at flye;* skær-r, m. *en Hest.* Sml.? चर, ćara, adj. *bevægelig, som let bevæges*, af चर्, ćar, *at gaae;* got. skiuran, *at bevæge hæftigt;* gr. σκαίρειν, *at hoppe, springe;* σκάρδα, *springende, hurtig;* slav. skor, adj. *hurtig;* georg. ჩქარი, ćǩari, id.; skot. skar eller skair, *at blive bange.*

skíð, n. *en tynd Træesplint*, it. *en Skie;* skiði, n. *Fiskebeen* (branchæ balænarum), i Norge sædvanlig kaldede: *Hvalsfinner.* Sml. छिद्, čid, *at klöve, spalte;* ngr. σκίζα, *en Spaan;* σχίδη, *et Bret, en Tavle.* Sml. skilja.

skifa, see skipta.

skilja, *at adskille, skjelne*, it. *forstaae;* skil, n. *Aabningen i en Væv;* skeið, f. *en Spiseskee*, it. *en Væverskee.* Sml. चिद्, ćid, *at skille, klöve;* oldpreus. sklaitint, id.; ags. scylan, id.; got. skaidan, id.; t. scheiden, id.; got. skilja, m. *en Slagter;* lth. skélti, *at klöve, skille ad;* ltt. šķelt, id.; šķirt, id.; fkaldît, id.; fkaida, *en Spaan;* n. dial. skjedde, *at adskille Kornet fra Halmen.*

skilmast, *at fægte for Övelse*, enten af skálm, q. v., eller beslægtet med श्रम, śrama, m. *Övelse i Fægtning*, af श्रम्, śram, *at være eller blive udmattet;* fr. escrimer, *at fægte*

Digitized by Google

for Övelse; lth. szirmawóti, *at fægte;* t. scharmützeln, id.; eng. skirmish, id.; skot. scrym, id.; holl. schermen, id.; oldsvensk skærma.

skíma, f. *et svagt, dunkelt Skin,* it. *en Sprække, hvorigjennem Lyset falder;* skjómi, m. *Glands, Skin.* Sml. स्यूम, sjûma, m. *en Lysstraale;* स्थ्यूम, sťjûma, m. *Lys, Glands;* got. skeima, *Lys;* n. dial. skimta og skjôma, *at glimte, give en flygtig Lysning.* Sml. skjá-r.

skimpa eller **skympa**, *at spotte, haane;* skumpa, f. *Irettesættelse;* skuppa, *at belee, bespotte;* skop, n. *Ironie, Stiklerie;* kíma, *at bespotte;* kimbi, m. *en Spottefugl.* Sml. prakrit चम्प्, ćamp (svarende til sanskr. चर्च्, ćarć. Lass. Inst. pracr. p. 239), *at udskjælde, irettesætte;* sanskr. क्षपण, kśapaṇa, adj. *uforskammet;* क्षिपण, kśipaṇa, n. *Skjænden, Skjælden;* gr. σκώπτειν, *at spotte, haane;* t. schimpfen, *at beskjæmme;* skot. gymp, id.; eng. scoff, *at spotte.* Sml. skamma.

skína (skín, skein, skinin-n), *at skinne, glindse.* Sml.? चंद्, ćaṅd, *at skinne;* got. skeinan, id.; lat. scintilla, *en Gnist;* ags. sciene, *skinnende, skjön;* scinan, *at skinne;* n. dial. skonde, *en Fakkel.* Burnouf omtaler i Journ. asiat. IV. Ser. T. IV. p. 459—60 det zend. qanvat, *skjön,* hvilket han sætter i Forbindelse med sanskr. स्वन्, svan, *at pryde, smykke,* hvortil maaskee ogsaa सुन्दर, sundara, adj. *skjön,* slutter sig. Rosen — Annot. ad Rigvedam p. L — mener, at t. schön er beslægtet med स्योन, sjona, m. *en Lysstraale,* n. *Lykke.* Sml. skjá-r.

skinn, n. *Skind, Hud.* Sml. स्कु, sku, *at bedække.*

skjóða, see sjóð-r.

skjól, n. *et Skjul, Tilflugtssted;* skuli, m. *en Beskytter;* skúr, f. *et Skur;* skyla, *at skjule, beskytte;* skýla, f. *Skygge, Slör.* Sml. स्कु, sku, *at skjule, bedække.* Sml. skóg-r.

skjola, see skola.

skjómi, see skíma.

skjóni, see skjá-r.

skjoplast, *at svækkes, skrækkes, rokkes.* Sml.? क्षुभ्, kśuƀ, *at rystes, forvirres, skjælve;* eller चपल, ćapala, adj. *bævende, rystende.* Sml. skjaplast, kopa.

skjóta (skýt, skaut, skotin-n), *at skyde, kaste, före hastig frem;* skjót-r, adj. *hurtig;* skjoti, m. *en Hest;* skyti, m. *en Skytter;* (skauð, n. *Affald, hvad man kaster bort*); skot, n. *et Skud,* it. *en Piil, et Spyd;* skotra, f. *en Top, at lege med;* skotta, *at löbe idelig frem og tilbage;* skúta, f. *en Jolle, en Skude;* skutil-l, m. *et Kastespyd,* it. *en Harpun.* Sml. चुद्, ćud, *at fremskynde, at kaste;* (गुद्, ǵud, id.; शू, śû, id.); क्षोट्, kśoṭ, *at kaste, skyde;* गु, ǵu, *at ile, haste;* beng. čutija ṕelan, *at skyde;* sv. skjuta, id.; t. schiessen, id.; hindust. چست, ćust, *hurtig;* pers. زود, ʐûd, id.; ltt. śaudît, *at skyde;* śaut, id.; n. dial. skjut, n. *en Hoppe.* Sml. skeiða.

skip, n. *et Skib, Fartöi;* keipul-l, m. *et Fartöi;* keip-r, m. *et Roerbræt.* Sml. क्षिप्, kśip, eller क्षप्, kśap, *at udsende;* क्षपनि, kśe-

Digitized by Google

pani, f. *en Aare;* क्षिप्र, kśipra, adj. *hurtig;* hindust. کهوک, kêvek, *en Roer, en Baadmand;* gr. σκύφος, *en liden Baad;* σκαφή, *en Baad;* lat. scapha, id.; russ. śibkij, *hurtig;* got. skip, n. *et Skib;* eng. ship, id.; t. schiff, id.; fr. esquif, *en Baad.* Benfey — I, 1. S. 192 — mener, at σκαφή har Navn af *Huulheden*, σκαφεύειν, *at grave.* Grimm — III. S. 435 — udleder skip af skapan, *at frembringe.*

skipta, *at forandre;* skifa, *at forstyrre, bringe i Uorden.* Sml. pers. شفتن, śiften, *at forandres, forstyrres;* eng. shift, *at forandre.*

skír-r eller **skær-r**, adj. *klar, reen, skjær, skyldfrie.* Sml.? चारु, ćâru, adj. *skjön;* slav. śćirj, *reen, ægte;* lth. czyras, *reen, klar;* got. skeir, *lysende, klar.* Sml. skjá-r.

skirpa, *at udspytte.* Sml. क्षीव्, kśîv, *at udspytte;* beng. čep, *Spyt.*

skirra, see skjar-r.

skirta, see kyrtil-l.

skít, n. *Skarn, Excrement;* skita, f. skit-r, m. id. Sml. किट्ट, kiṭṭa, n. *Skarn, Excrement;* गथ, gafa, id.; beng. śîtâ, id.; gr. χέζειν, *cacare;* (σκώρ, gen. σκατὸς, *Skarn;* ngr. σκατὸν, id.); lth. szikti, *cacare;* szudas, *Skarn.*

skjögra, *at svimle, vakle;* sjögta, *at streife omkring.* Sml. चक्र, ćakra, n. *et Hjul, en Hvirvel i Vandet;* hebr. שקק, śaq, *at löbe om* (Nah. 2, 5. om Vognes Rullen).

skjöll, see skél.

skjölld-r, m. *et Skjold.* Sml. छद्, čad, *at dække, skjule;* got. skildus, m. *et Skjold;* lat. scutum, id.; lth. skyda, id.; russ. śćítj, id.

skó-r, m. *en Skoe;* skúa, *at sætte Skoe paa;* skœða, *at gjöre Skoe til Nogen.* Sml. स्कु, sku, *at bedække, skjule;* (beng. og hindust. جوتا, ǵûtâ, *en Skoe*); got. skohs, m. id.; oldht. skuoh, id.; ltt. skura, *Læder;* slav. skora, *Skind, Hud.* Grimm udleder Ordet af got. skêvjan, ὁδὸν ποιεῖν. Marc. 2, 23.

skóð, see jóð.

skóða, see sjá II.

skodda, f. *Mörke,* see fölgende

skóg-r, m. *Skov;* skegg, n. *Skjæg;* skof, f. *Skal, Skorpe;* (skuggi, m. *Skygge;* skyggja, *at beskygge*). Sml. स्कु, sku, eller गुह्, guh, *at skjule;* गुहिन, guhina, n. *Skov;* gr. σκοὰ eller σκιὰ, *Skygge;* e. dial. scue, *Skygge;* oldht. scu, id.; skot. skog, *at skjule;* skub, *tyk Taage;* sv. skyfve, *Hatteskygge;* hebr. סכך, sak, *at bedække;* n. d. skodda eller skoll, *Taage.*

skokk-r, m. *et Futteral, en Skede.* Sml. कोष, kośa, m. *et Futteral, en Skede,* eller nysnævnte स्कु, sku.

skol I., see skjal.

skol II., n. *Skyllevand;* skola eller skolpa, *at skylle, vaske;* skjóla, f. *en Bötte.* Sml. क्षल्, kśal, *at vaske, skylle;* lth. skaláuti, id.; ltt. fkallôt, id.; eng. dial. swile, *at vaske;* swill, *at skylle, at vaske i Hast.*

skolla, see sjá.

skolli I., m. *en Spotter;* skulka, *at bespotte;* sköll, n. *Beleen, Spotten.* Sml.? क्षुल्लक, kśullaka, adj. *skarnagtig, ondskabsfuld.*

skolli II., *en Ræv,* see sköll-r.

skolpa, see skol II.

skolt-r, see koll-r.

skondra, see skunda.

Digitized by Google

skop, see skimpa.
skopa eller **skoppa**, *at löbe*. Sml.? गु, ǵu, *at löbe, ile;* skot. scoup, id.
skóra, see skár.
skorpa, f. *Skorpe;* skurfur, f. pl. *Skurv, Saar i Hovedet*. Sml. hindust. کوڑہ, koṛh, *Spedalskhed;* beng. karâ, *Skorpe paa et Saar;* russ. kórka, *Brödskorpe;* ital. scorza, *Bark, Skorpe;* pol. kora, id.; skóra, *Bark, Hud;* fr. escarre, *Skurv;* n. d. korpa, *noget, som er haardt og rynket;* skare, *haard Skorpe paa Sneen*. Sml. korpa.
skorpna, see korpa.
skorta, *at mangle, fattes*, see skarða.
skot, see skjóta og kot.
skotra, **skotta**, see skjóta.
skrá, f. *et Brev, et lidet Skrift;* skrá, *at optegne, opskrive*. Sml.? श्रुति, śruti, f. *Skrift, hellig Skrift, Efterretning;* af श्रु, śru, *at höre;* eller see skrifa.
skrafa, *at tale, sige;* skrafin-n ell. skröfug-r, adj. *sladderagtig;* skrap, n. *Knagen, Knarken*, it. *Vaas, Sladder;* skrœfa, f. *en frygtsom Storpraler;* skrimta, *at knage, knarke;* skruma, *at sladdre, vaase;* skrögg-r, m. *en Storpraler*. Sml. श्रु, śru, *at höre;* causat. श्रावय०, śrâvaj°, *at lade höre, at sige, tale;* zend. [Avestan script], śrâvajemi, *jeg taler* — Bopp v. Gr. S. 124 —; sv. skräppa, *at prale, skryde;* n. n. skravle, *at vaase med höi Röst;* skraale, *raabe, skrige;* skot. scrieve, *at tale*.
skráma, f. *en Skramme, Saar;* kleima, f. id.; skræma, *at gjöre hæslig*. Sml.? शॄ, śṝ, *at saare*, eller शृभ्, śṛb, सृम्भ्, sṛmb, *at slaae, dræbe;* holl. schamp, *et let Saar*. Sml. skilmast.
skrap, see skrafa.
skratti (for **skrakti**), m. *Skræk*. Sml. हृष्, hṛś, *at reise sig* (om Haaret, f. Ex. af Skræk).
skraut, see skart.
skref, n. *Skridt, Trin*. Sml. क्रप्, krap, *at gaae*.
skreið, f. *Stokfisk, indtörret Fisk;* skreyfa, *at törre;* skruf, n. *en liden Stak af Fisk, opstablet for at törres;* skræla, *at fortörre*. Sml.? श्रै, śraj, *at koge, svede;* causat. श्रापय०, śrâpaj°, *at opvarme;* n. dial. skraana, *at indtörres, krybe sammen*.
skreiðast, *at krybe;* skríða, id.; skrifla, *at vakle*. Sml.? श्रि, śri, *at gaae*.
skreika eller **skrika**, *at vakle*. Sml. रिख्, rik, *at gaae*, hvoraf रिङ्खण, rinkaṇa, *Gliden, Vaklen, Snublen;* oldht. scrican, *at hoppe, vakle;* russ. skliẓkij, *glat, slibrig;* n. dial. skrikast, *at vakle, snuble;* fr. d. ringler, *at glide paa Iis*. Sml. kreika.
skreip-r, see sleip-r.
skreyfa, see skreið.
skreyta, see skart.
skrjá um, *at vanke om*. Sml. श्रु, śru, *at gaae, bevæge sig* (især om flydende Ting).
skríða, see skreiðast.
skrifa, *at skrive;* (skrá, *at optegne*); kommer nærmest af lat. scribere, id., der staaer i Forbindelse med gr. σκάριφος, *et Redskab til at gjöre Indsnit med*, til at ridse med, *en Griffel*, beslægtet med skár, q. v.; gr. γράφειν, *at skrabe, kradse, skrive;* armen. [Armenian script], qrjel, id.

Digitized by Google

skrífl, n. *en forreven pjaltet Ting.* Sml. कर्पट, karpaṭa, m. *gamle pjaltede Klæder.*

skrifla, see skreiðast.

skrika, see skreika.

skrikja, see hrina.

skrimta, see skrafa.

skrín, n. *et Skrin.* Sml. osset. kirin, *en Kiste* — Rosen, S. 396 —; russ. skrjivátj, *at gjemme;* slav. skrinja, *en Kasse, et Skrin;* eng. screen, *at skjule;* fr. écrin, *et lidet Skrin for Juveler, Ringe* o.s.v.

skrítin-n, adj. *spögefuld, skjemtsom.* Sml. क्रीड्, krîḍ, *at spöge, skjemte;* beng. krîḍâ, *Skjemt, Tidsfordriv;* lat. rid-ere, *at lee;* bæot. κριδδειν, *at skoggerlee;* n. dial. krydig, adj. *lystig, overgiven.*

skrolla, *at flyde ovenpaa;* skroppa, f. *Skum.* Sml.? शर, śara, m. *hvad der flyder ovenpaa, Flöde;* n. dial. skrau, f. *Skum.*

skrúð, see skart.

skruf, see skreið.

skrukka, see hrukka.

skruma, see skrafa.

skrýða, see skart.

skrýfa, see korpa.

skræður, f. pl. *Levninger af Fidt, Talg* og desl. Sml. सकृत्, sakṛt, m. *Bærme, Affald, Skarn.* Sml. kar II.

skræk-r, see hrina.

skræla, see skreið.

skræma, see skráma.

skrœfa, see skrafa, eller sml. कृप्, kṛp, *at være svag.*

skrögg-r, see skrafa.

skúa, see skó-r.

skúð, f. *vulva felis feminæ.* Sml. चुत, ćuta, m. *anus;* च्युति, ćjuti, f. id., it. *vulva,* af च्युत्, ćjut, *at lade sit Vand;* skot. skoot, *at skille sig ved flydende Excrementer.*

skúfa, *at bortkaste, forkaste;* skofla, f. *Skovle;* sopa, *at feie, rense med Kost.* Sml. शू, śû, *at kaste;* क्षप्, kśap eller क्षिप्, kśip, id., eller क्षुभ्, kśuƀ, *at bevæge, ryste;* russ. śibátj, *at kaste;* got. skiuban = n. skyve, d. skuppe, t. schieben; lth. fzupėlė, *en Skuffe* = ltt. śkippele = t. schaufel; eng. scoop, id.; ngr. σκούπα, *en Feiekost;* lat. scopa, id.; n. dial. sope, *at feie.*

skúf-r, m. *Bræmme, Fryndse;* skupla, f. *et lavt opstaaende Fruentimmer-Hovedtöi.* Sml. pers. شكوب, śukûb, *en Hue, Turban,* eller *Baand om Hovedet;* شوب, śûb, id.; holl. schoef, *Opslag, Krave;* pol. czub, *Hovedpynt;* (hebr. צָעִיף, záîp, *Slör*); russ. skop, *et Baand.* Sml. koppa.

skuggi, see skog-r. Dog kan skuggi maaskee staae for skudgi; thi got. skadus, *Skygge;* oldht. scato, id.; ags. sceadu, id. I saa Fald bör sml. छत्र, čatra, n. *en Parasol,* af छद्, čad, *at skjule, bedække;* armen. շքոտ, śkod, *skyggefuld.*

skuli, see skjól.

skulka, see skolli.

skulld, f. *Skyld, Fortjeneste, Gjæld;* skullda, *at anklage;* skylld, f. *Skyld, Pligt;* skylld-r, adj. *forbunden,* it. *beslægtet, paarörende.* Sml. कुल्, kul, *at være beslægtet,* it. *at beregne;* सकुल्य, sakulja, m. *en Slægtning;* hindust. كل, kul, *Slægt, Familie;* oldpreus. skellânts, *skyldig;* lth. skólà, *Skyld.* Begrebernes Forbindelse er den sam-

Digitized by Google

me som i Spansk mellem deuda, *Gjæld*, og deudo, *en Slægtning*. Anderledes Benfey — I, 1. S. 218.

skulpa, see hjól.

skulu eller **skyldu** (skal, skylða), *at skulle*, Hjælpeverbum for at danne Futurum. Sml. ष्य, śja eller स्य, sja, Suffix, hvorved Futurum dannes i Sanskrit, hvilket af Bopp — vergl. Gramm. p. 903 flg. — ansees for Levning af et tabt Futurum af अस्, as, *at være*. Jeg formoder, at det kommer af स्यन्, sjan, *at betænke*, *have i Sinde*, ligesom munu, det andet Hjælpeverbum for Fut., staaer i Forbindelse med got. munan, *at tænke*, *have i Sinde*; got. skulan (præs. skal), *at skulle*; t. sollen, id.; eng. shal, *skal*.

skúm, n. *Skum*, *Fraade*. Sml.? क्षुभ्, kśuƀ, *at rystes*, *omröres*; pers. کف, kef, *Skum*; ital. schiuma, *Skum*. Höfer sml. κῦμα, *Bölge*, eg. *Svulst*.

skumi, m. *Skummelhed*, *Mörke*; sám-r, *mörk*. Sml. श्याम, sjâma, adj. *mörk*, *sort*; pers. شام, śâm, *Aften*; arab. شوم, śûm, *sort*; hebr. חום, ƙûm, id.; n. d. saam, *mörkladen*, *sortagtig*.

skump, n. *Vedvarenhed*, *Vedholdenhed*. Sml.? चम्पु, ćampu, f. *et Værk*; *hvori samme Gjenstand* vedholdende *behandles*, *snart i Vers*, *snart i Prosa*.

skumpa, see skimpa.

skunda, *at skynde sig*, *haste*; skundi eller skyndi, m. *Hurtighed*, *Skynding*; skondra, *at gaae tidt og ofte*. Sml. स्यन्द्, sjand, *at löbe*, *skynde sig*, *haste*; स्कुन्द्, skud (præs. skundate), *at hoppe*; lth. szaunus, *hurtig*; ags. scyndan, *at haste*; eng. scud, *at haste*, *skynde sig*; hebr. שוט, śût, id.

skupla, see skúf-r.

skuppa, see skimpa.

skúr I., f. *en Byge*, *Regn med Vind*. Sml. अक्षर, akśara, m. *en Byge*, it. *Vand*; क्षर, kśara, n. *Dryppen*, *Flyden*, it. *Vand*; (hindust. جهكورا, ǧakôrâ, *en Regnskur*); skot. skarrach, *en Byge*, *Regn med Vind*; n. dial. anskare, *Isen*, *som drypper gjennem Taget om Vaaren*.

skúr II., f. *et Skur*, see skjól.

skurð-r, see skár.

skurfur, see skorpa.

skúrm-r, *Skal*, *Skorpe*, *Bark*. Sml. चर्म्मन्, ćarmman, n. *Skind*, *Hud*, *Bark*.

skúta I., see skjóta.

skúta II., *at rage frem over*; skuti, m. *en fremragende Klipperand*, it. *et Skur*. Sml. स्कु, sku, *at bedække*, *skjule*; (गुड्, guḍ, *at beskytte*); e. jut, *at rage frem*; slav. skutati, *at skjule*.

skutil-l I., see skjóta.

skutil-l II., m. *et lidet Bord*. Sml. ngr. σκουτέλι, *en Tallerken*; ags. scutel, *et Fad*, *en Tallerken*; t. schüssel, id.

skvalldra, see skjala.

skvetta, *at udkaste noget Flydende med Hastighed*, *at stænke*, *sqvætte*. Sml. स्कन्द्, skad, *at stænke*, *udgyde*; skot. skyte, id.

skvol, see skjala.

ský, n. *en Sky*. Sml. स्कु, sku, *at bedække*; eller (med Pott) छद्, ċad, id.; got. skadus, *Skygge*. Sml. skóg-r, skuggi.

skyggja, see skóg-r.

skygn, adj. *som har Öine*, *skarpsynet*; skygnast, *at see sig om-*

Digitized by Google

kring; skyr-r, adj. *viis, indsigtsfuld.* Sml. चक्ष्, ćakś, *at see;* चक्षुस्, ćakśus, *et Öie;* beng. ćakju eller ćauk, id.; osset. dzez eller zæst, id.; zend. ćaśman, id.; pers. چشم, ćeśm, id.; eng. dial. chese, (han) *saae;* hebr. שָׁגַח, śágak (Hiph.), *at see.*

skygna eller **skyggja**, *at glatte, polere;* skyggja, f. *et Speil.* Sml. चिक्कण, ćikkana, adj. *slibrig, glat;* hindust. چکنانا, ćiknâ-nâ, *at rense, glatte, polere;* armen. կոկել, gog-jel, id.; got. skuggva, *et Speil;* oldht. scucar, id.; n. dial. scugg, *en glat og blank Iis* (især paa en Vei). Sml. skygn.

skýla, see skjól.

skylld, skylld-r, see skulld.

skympa, see skimpa.

skyn, n. *Forstand, Skjön;* skynja (i Runeindskrifter sunia), *at forstaae, skjönne.* Sml. स्यन्, sjan, *at tænke, overveie;* russ. tzjenítj, *at vurdere;* ltt. śkist, *at mene, formode;* slav. ćjovenije, *Fölelse, Skjön;* arab. زكن, zakina, *at skjönne.*

skynda, see skunda.

skyr, n. *tyk, oplagt Melk;* skýrja eller skérja, f. *en Koe.* Sml. क्षीर, kśîra, n. *Melk;* क्षीरिणी, kśîrinî, f. *en Malkekoe;* hindust. چير, čîr, *Melk;* beng. kjîra, *tyk Melk;* pers. شير, śîr, *Melk;* osset. aksir, id.; slav. sirienije, *Melkens Sammenlöben, Stivnelse;* russ. sjír, *Ost;* ltt. feers, id.; armen. շեր, sjer, *Raamelk* (colostrum).

skyr-r, see skygn.

skyrta, see kyrtil-l.

skyssi, *et Ulykkes-Varsel;* skass, n. *en Jætteqvinde.* Sml. pers. شكوه, śykûh, *Frygt, Skræk;* شكوت, śikût, *en ond Aand i menneskelig Skikkelse;* got. skohsl, n. *en (ond?) Aand;* t. scheusal, *noget Afskyeligt;* oldht. scuhan, *at forfærdes;* ags. scukka, *Djævelen;* hebr. שִׁקּוּץ, śiqqûz, *en afskyelig Ting;* n. dial. skjesse, *en Jætteqvinde.*

skyti, see skjóta.

skæ, see skaða.

skæf-r, see skeif-r.

skæla, see ská.

skællda, see skálld.

skæni, see skán.

skær-r I., see skír-r.

skær-r II., see skjar-r.

skæri, see skár.

skœða, see skó-r.

skœkja, see skaka.

skökul-l, m. *en Vognstang.* Sml. शाखा, śâkâ, f. *en Green, en Arm;* pers. شاخ, śâk eller شخ, śæǵ, *en Green, en Arm;* n. dial. skaak, pl. skjæker, *de Stænger,* hvormed Vogne trækkes; d. skagle, id.; hebr. שׂוֹכָה, śokà, *en Green;* russ. suk, id.; lth. szaka, id. Sml. skaka.

sköll, see skolli I.

sköllótt-r, see skállda.

sköll-r, m. *Svig, Bedragerie;* skolli, m. *en Ræv.* Sml. कल्ला, kalâ, f. *Svig, Bedrag;* (छल, čala, n. id.).

skömm, see skamma.

sköp, see skapa.

skör I., f. *Skjæg, Knebelsbarter,* it. *Hovedhaar.* Sml.? क्षुर, kśura, m. *en Ragekniv,* af क्षुर्, kśur, *at barbere;* gr. σκύρθαξ, *en Yngling* (En, som faaer Skjæg). Sml. skár.

Digitized by Google

skör II., f. *en Fodskammel*, *et Trin.* Sml. चरण, ćarana, m. og n. *en Fod*, eller क्षुर, kśura, m. *en Fod* paa et Sengested.

skör III., f. *et Hoved* (poët.), identisk med skör I., eller sml. शिर, śira, n. *et Hoved;* pers. سر, ser, id.

skörnug-r, see kar II.

slá I. (slæ, sló eller slæri, slegin-n), *at slaae;* slag, n. *Slag;* slátt-r, m. id., it. *Höeslæt;* sleggja, *en stor Hammer;* slœgja, f. *en afslaaet Mark;* slátra, *at slagte.* Sml.? सघ्, saǵ, *at slaae;* hebr. זָרַע, zára', *at slaae*, *ramme;* ags. sleân, id.; arab. سلا, salaa, id.; got. slauhts, *Slagtning.*

slabba, slafra, slafsa, see lap.

sladda, *at gaae i Vand eller Snavs*, *at slaske*, *plaske;* slagna, *at blive fugtig;* slapp, n. *(vaadt) Skarn*, *Ureenlighed;* slark, n. *en dyndfuld Vei;* slatta, *at pladske*, som naar man træder hvor der er Vand i Bunden; slauka, *at vade over;* slefa, f. *Sagl*, *Spyt;* slepja, f. *vaadt Veir;* sletta, *at stænke paa;* sletting-r, m. *sneeagtig Regn;* slitta, f. *en meget fugtig Ting;* slía, f. *Slim*, *Fraade;* slím, n. *Vædske*, *Slim;* slor, n. *Ureenlighed paa Fisk;* slupra, *at söbe*, *drikke;* slydda, f. *tykt Spyt.* Alle disse Ord synes at have et Fælledsbegreb i *Fugtighed*, *Væde*, *Vædske*, og kunne derfor formeentlig sættes i Forbindelse med सल, sala, n. *Vand;* russ. sliz, *slimagtig Fugtighed*, *Planteslim;* eng. slaver, *Sagl;* sleet, *Slud;* skot. slash, *at arbeide i hvad der er vaadt og blöd;* slatch, *at vade i Dynd;* oldht. slîm, *Dynd;* ltt. flazzît, *at smaaregne;* flakkât, *at vande;* flapś, *vaad;* holl. slenk, *et Sölehul;* slib, *glat Söle;* n. dial. slatra, *at slude*, *regne med Snee iblandt;* sletta, *Slud.* Sml. hlá. Benfey — I, 2. S. 122 — udleder t. schleim, schlamm, schlüpfrig, m. f. af स, sa + लिप्, lip, *at smöre*, *kline.*

slaga, *at gaae skjævt;* slóg, f. *en Stie*, *Spor.* Sml. श्लग्, ślag eller श्लक्, ślak, *at gaae.*

slagi, see hlá.

slag-r, *Melodie*, see lag V.

slak-r, adj. *slap*, *lind;* slökkva, *at slukke.* Sml.? लघु, laǵu, *svag;* ags. slacian, *at slappe;* lat. laxus, *slap;* n. dial. slekkja, *at slukke*, *dæmpe*, *stille.* Sml. sljá-r.

slamma, *at löbe med store Skridt.* Sml.? सृमर, sṛmara, adj. *gaaende hurtigt.*

slangi og **slángra**, see lingvi.

slanni, see sljá-r.

slapa, see laf.

slapp, see sladda.

slátra, see slá.

slatta, see sladda.

slauka I., *at svælge*, see slóka.

slauka II., *at vade over*, see sladda.

sledda, f. *et Slags segelformigt Sværd.* Sml. लवित्र, lavitra, n. *en Segel*, *Sigd*, eller श्लथ्, ślaf, *at dræbe.*

slefa I., see lap.

slefa II., see sladda.

sleggja, see slá.

sleif, f. *en Skee* (af Træ), *en Slev.* Sml.? स्रु, sru, *at flyde;* causat. srâvaj°, *at gyde*, *helde ud;* स्रुव, sruva, m. og f. *en Slev* af Træ med et dobbelt Blad, eller to Blade ved Siden af hinanden, til at gyde smeltet Smör i Offerilden med. Skul-

Digitized by Google

de Ordet ikke være gammelt, tör det have dannet sig af lap, q. v., ligesom det t. löffel, *en Skee.*

sleikja, *at slikke.* Sml. लिह्, lih, *at slikke;* beng. lehan, id.; armen. լիզել, liz-jel, id.; լաքել, lag-jel, id.; russ. lizatj, id.; slízjivatj, *at afslikke;* slov. lízati, id.; ags. liccian, *at slikke*, eng. lick, *slikke;* got. laigon, id.; t. lecken, id.; lat. lingere, id.; gr. λείχειν, id.; lth. lâkti, id.; ltt. laisît, id.; lakt, id.; holl. likken, id.; hebr. לָשׁוֹן, láśôn, *Tunge;* לָק, laq, *at slikke;* georg. ლოკვად, lok-vad, id.; arab. لعق, la'iqa, id.

sleikju-læti, n. pl. *Södttalenhed, Sledsken*, kunde vel udledes af foregaaende Ord; men jeg kan ikke undlade at sml. श्लिष्, śliś, *at klynge sig til, at omfavne*, hvoraf श्लिकु, śliku, m. *en Sledsker, en Forförer, en liderlig Person;* skot. sleech, *at kjærtegne, kjæle;* sv. sleker, *En, som sledsker;* n. dial. sleike, *at kjærtegne, caressere;* sleiska, *at bruge sledske, smigrende Ord.*

sleip-r, adj. *slibrig, glat;* skreip-r, adj. id.; skrifla, *at vakle, glide.* Sml. लिप्, lip, *at smöre, salve;* gr. λιπαρής, *salvet, glat;* lat. lubricus, *slibrig, glat;* ltt. flîpt, *at glide;* ags. sliafan, *at glide;* oldht. sleffar, *slibrig;* eng. glib, *glat;* slip, *at glide.*

sleipnir, m. *Odins Hest med otte Födder.* Sml. शरभ, śaraƀa, m. et fabelagtigt Dyr, som tillægges otte Födder og formenes at opholde sig paa Sneebjergene.

sleita, see sljá-r.

slekt, f. *Slægt, Herkomst*, it. *Orden, Rad.* Sml. लग्, lag, *at være nær, være i Forbindelse eller Berörelse med;* लगित, lagita, *forbunden med.*

slen, see sliá-r.

slepja, sletta, see sladda.

sleppa, see laf.

slétt-r (for **slekt-r**), adj. *slet, jævn, glat, ligefrem, omgjængelig;* slíkja, *at glatte, polere;* sletta ell. slitta, *at gjöre slet, jævn.* Sml. श्लक्ष्ण, ślakśṇa, adj. *slet, jævn, glat, elskværdig, artig;* got. slaiht-s, adj. *slet;* oldht. sleht, id.

sletting-r, see hlá.

slía, see sladda.

sljá-r, adj. *dorsk, doven, slöv;* sliof-r, id.; slinni eller slanni, m. *et Drog, en Klods;* slen, n. og sliðra, f. *Dorskhed, Kraftlöshed;* slór, n. *unödvendigt Ophold paa et Sted;* slota, *at sagtnes;* slym, n. *örkeslöst Ophold;* slæfast, *at stilles, sagtnes;* slæva, *at formilde*, it. *sagtnes;* hlenni, m. *en doven Knegt;* sleita, f. *Sindsslövhed.* Sml.? क्लिव्, kliv, *at være svag, dorsk, doven;* ग्लै, glaj, *at være træt, slap;* hindust. كهلانا, kahlânâ, *at være svag, doven;* pers. كاهل, kæle, *uvirksom;* got. slavan, *at være stille;* ags. slaewð, *doven;* e. slow, *slöv;* skot. sloupe, *en Taabe;* slung, *et Drog;* oldht. slêo, *slöv.* Sml. klén, lat-r.

slíðr, slíðra, see skeiðir.

slík-r, adj. *saadan*, er sammensat af sá + líkr, aldeles som सदृश, sadriśa, adj. *saadan*, af सः, saḣ, *denne*, og दृश्, drś, *at see;* prakr. सरिसो, sariso, *saadan;* hindust. سريكها, sarikâ, id. Sml. lík-r.

slíkja, see slétt-r.

Digitized by Google

slím, see sladda.

slindra, f. *gjennemskaarne Sener og Nerver* af et Dyrs Legeme; slindruleg-r, adj. *slap, lös, hængende.* Sml. स्रथ्, ślaf, *at være slap, lös, hængende.*

slingja, *at kante eller bebræmme Klæder.* Sml.? श्लिष्, śliś, *at klynge sig til, klæbe ved.*

slinni, **slióf-r**, see sliá-r.

slípa, *at gjöre tynd, smal, skarp, at slibe.* Sml.? शि, śi, *at gjöre tynd, smal, at slibe,* (eller maaskee लू, lû, *at skjære;* caus. lâvaj°, *at gjöre skjærende*); hindust. سل, sil, *en Brynesteen;* ltt. flìpêt, *at slibe.*

slis eller **slys**, n. *uventet Uheld, Skade.* Sml.? लिश्, liś, *at formindskes;* eng. loss, *Tab;* n. dial. slysinn, *uheldig;* forlise, *at tabe.* Sml. laus.

slita, *at oplöse, slide istykker.* Sml. शॄ, śṝ, *at beskadige, at slide istykker.*

slitta I., see slétt-r.

slitta II., f. *en meget fugtig Ting,* see sladda, (eller sml. क्लिद्, klid, *at være fugtig, vaad*).

slóði m. eller **slóð**, f. *en Fodstie.* Sml.? सृति, sṛti, f. *en Vei, Stie,* af सृ, sṛ, *at gaae,* i prakr. सल्, sal, id.; slav. sljed, *Spor;* mht. slâ, id.; lth. szlużе, *Spor* (i Græsset efter Föderne). Sml. sal, slaga.

slóg, see slaga.

slóka eller **sluka**, *at sluge, nedsvælge;* slauka, id.; slurka, *at svælge med lydelig Gulpen.* Sml.? hindust. سٹکنا, suṭuk-nâ, *at svælge med lydelig Gulpen;* pol. lykać, *at sluge.*

slór, **slóta**, see sljá-r.

slóttug-r, see slœg-r.

sluðra, *at sladdre, vaase.* Sml. hind. لترا, lutrâ, *en Vaasekolle, Vævebötte.*

slufra, see lap.

sluka, see sloka.

slungnir, see lung-r II.

slupra, see lap eller sladda?

slurka, see sloka.

slúta, see lát.

slýa f., see silki.

slydda, see sladda.

slýma, see sljá-r.

slys, see slis.

slæða I., f. *et langt Klædebon, Slæb.* Sml. स्रथ्, ślaf, *at være lös, slap, hængende.*

slæða II., *at opsöge;* slæðing-r, m. *Axsamling.* Sml. शिल, śila, n. *Axsamling,* af शिल्, śil, *at sanke Ax.* Grimm skriver slœða.

slæfast, see sljá-r.

slæma, see lama.

slæva, see sljá-r.

slœgja, see slá, eller sml. लु, lu, m. *Afmeien, Afskjæren,* hvoraf लव्य, lavja, *det, som skal afmeies;* gr. λαῖον eller λῃῖον, *Sæd, Afgröde.* Sml. láð.

slœg-r, m. *Fordeel, Gevindst;* adj. *underfundig, slu, snu;* slóttug-r, adj. id. Sml.? लष्, laś, *at være klögtig, kunstfærdig;* skot. slicht, *at bedrage.*

slökva, see slak-r.

slöngvir, see lingvi.

smá, *at foragte, forsmaae;* smá-r, adj. comp. smærri, superl. smærst, *liden, smaae, mindre, mindst;* smali, m. *Smaakreature, Faar;* smækka, *at formindske* og *at formindskes;* smærð, f. *Smaahed;* smjaðr, n. *Hyklerie, Smiger.* Sml. स्मि, smi (præs. smaja-

te), *at smile*, it. *at foragte;* स्मय, smaja, m. *Hovmod;* (सूक्ष्म, sûkśma, adj. *liden*); eng. small, *liden;* got. smals, id.; oldht. smâh, id.; sv. smogna, *at blive smal;* t. schmähen, *at foragte, haane;* slav. smiati, *at lee;* ltt. fmâdêt, *at haane;* smaidit, *at smile*, it. *at smigre.*

smakka, *at smage;* smekkr, n. *Smag.* Sml. osset. smak ell. smag, *Lugt;* ltt. fmakka, id., it. *Smag;* lth. smagurei, *lækkre Spiser;* russ. ʒápak, *Lugt;* ags. swæc, *Lugt, Smag;* got. smikan, *at smage.*

smeðja, see meið.

smegja, *at indsnige, indtrænge;* smeig-r, m. *et Halsbaand, en Strikke;* smokka, *at putte ind i;* smokk-r, m. *en Skede, en Ting, hvori man stikker Noget ind;* smjúga (smýg, smaug eller smó, smogin-n), *at snige sig, at krybe.* Sml.? मक्ष, makśa, *Skinhellighed, Sluhed*, eller मज्ज्, maǵǵ, *at synke ned i, at sænke sig ned i;* causat. maǵǵajº, *at putte ind i;* persisk سمج, semiǵ, *et Skjulested;* ags. smugen, *at krybe;* slav. smikati, id.; n. d. mugg, *Stilhed, Hemmelighed;* smette, *at smutte, trænge sig igjennem;* smita, *at liste noget bort.*

smeit-r, see meiða.

smekkr, see smakka.

smelta, see melta.

smjaðr, n., see smá.

smíða, *at smede.* Sml. मिथ्, mit, *at stöde, banke*, it. *forbinde.* Anderledes Benfey — I, 1. S. 468.

smita, see meið.

smjúga, see smegja.

smjör, see mör.

smokka, see smegja.

smolt, see melta.

smyrja, see mör.

smærð, smække, see smá.

snáð, n. *Mad;* snæða, *at spise.* Sml. अश्, aś (præs. aśnati), *at spise;* slav. snjédj, *Mad;* slov. snedem, *jeg spiser op;* armen. (զամ, ʒad, *Mad*); սնուցանել, snuʒanjel, *at ernære;* ags. snædan, *at spise.*

snáð-r, see naga.

snáfa, see gnæfa.

snagi, see nagli.

snagga, see naga.

snák-r eller **snók-r**, m. *en Slange, Snog.* Sml. नाग, nâga, m. *en Slange;* hindust. ناگ, nâg, id.; osset. ʒnág, *en Fiende;* oldht. snahhan, *at krybe;* ags. snaca, *en Slange.* Sml. snigil-l.

snaka, *at flaggre;* snaki, m. *en kold Blæst.* Sml. नाक, nâka, m. *Luft.*

snakin-n, adj. *rask, hurtig;* snegða, f. *Urolighed;* snögg-r, adj. *hurtig, smidig;* (snekkja, f. *et let Fartöi*). Sml. नख्, naḱ, *at bevæge sig;* arab. زنا, ʒanaa, *at være hurtig;* skot. snack, *rask i Foretagender;* n. dial. snök, *Hast.* Sml. snúða.

snapi, snáp-r, see gnæfa.

snar, adj. *hastig, rask;* hnar eller knar, id.; snemma eller snimma, adv. *tidligen.* Sml. स्नु, snu, *at flyde;* got. snivan, *at ile;* sniumjan, id.; ags. sneome, *hurtigen.*

snara, f. *en Snare;* snæri, m. *Toug, Seilgarn;* snúa (snýr, snera, snúin-n), *at vende, dreie, snoe;* snara, *at vende;* sneril-l, m. *en Skaade, som kan dreies.* Sml. hindust. نوار, nivâr, *en Snor;* got. snorjo, id.; russ. snúr, id.; lth.

Digitized by Google

sznunas, id.; sv. sno, id.; pol. snować, *at vinde*, *vikle*. Benfey — I, 1. S. 292 — sml. स्नाव, snâva, *en Muskel*, *Sene*, som han antager oprindelig har betegnet *en Snor*, og slutter sig derfra til en Rod स्नु, snu, i Betydn. *at dreie*, *snoe*.

snati, m. *en Betler*. Sml. नाथ्, nâť, *at bede*, *at betle*.

snatta, *at gaae tidt frem og tilbage*. Sml. नट्, naṭ, *at dandse*.

snauð-r, adj. *arm*, *fattig;* sneyða, *at beröve*, *gjöre tom*. Sml. क्ष्णु, kṡṇu, *at tage bort*.

snefil-l, **snefsi**, see gnæfa.

snegða, see snakin-n.

sneipa, *at gjöre skamfuld*, synes at være Causativ af et Verbum, svarende til नश्, naś, *at være skamfuld;* skot. sneist, *at beskjæmme;* snog, *at spotte*.

snekkja, f. *et Jagtskib*, *en Snekke*, *let Fartöi*. Sml.? नौका, naukâ, f. *en Baad;* ags. snacc, *et lidet Skib;* ltt. fnikkis, *en Færge*, *Pram;* t. nachen, *en Baad* (*k* deminutivt); fr. nacelle, id. Bopp — v. Gr. S. 145-46 — mener, at नौ, nau, *et Skib*, er beslægtet med स्ना, snâ, *at bade*, der maaskee og har betydet *at svömme;* gr. νήχεσθαι, *at svömme*. Sml. nökkvi, snakin-n.

snemma, see snar.

sneril-l, see snara.

sneyða, see snauð-r.

snigil-l, m. *en Snegel*, synes at være Deminutiv af snák-r, q. v., ell. kommer maaskee af ष्णिह्, ṡṇih, *at være fugtig;* midht. snegel, *Snot*, *Slim fra Næsen;* e. dial. snag, *en Snegel;* oldht. sneccho, id.

snikkari, see kar I.

snimma, see snar.

snjó-r eller **snjá-r** eller **snæ-r**, m. *Snee;* sniofga, *at snee;* snýfa, id. Sml. निव्, niv, *at stænke*, *at væde;* (स्नु, snu, *at dryppe*, *flyde*); zend. 𐬯𐬥𐬀𐬊𐬛𐬀, ṡṇaoda, *Snee;* 𐬯𐬥𐬌𐬔, ṡṇiǵ, id. (?) — Yaçna, A. Z. pag. 94, not.; ags. snâv, id.; got. snaiv-s, m. id.; gr. νίψ, id.; lat. nix (niv-is), id.; russ. snjég, id.; ltt. fneegs, id.; lth. snĕgas, id.; t. schnee, id.; eng. snow, id.; fr. neige, id.; n. dial. snö, id.

snirtin-n, see nertug-r.

snita, *at snyde sig*. Sml. स्नु, snu, *at dryppe*, *flyde;* lth. snurgulus, *Snot* (mucus); d. snot, *Uhumskhed fra Næsen;* n. dial. snör, id.

snók-r, see snák-r.

snoppa, see gnæfa.

snót-r I., adj. *smuk;* snotra eller snutra, *at pryde;* snót, f. *en Pige*, *Qvinde* (poët.); snúna, *at lykkes*. Sml. zend. 𐬑𐬱𐬥𐬎, kśnu, *at tilfredsstille* — Journ. Asiat. III. S. T. X. p. 247 —; kśnaotra, *Tilfredsstillelse* — Zeitschr. f. d. K. d. M. B. 6, S. 109.

snót-r II., adj. *sleben*, *snedig*, *listig*. Sml. क्ष्णु; kṡṇu, *at hvæsse*, *slibe;* (ह्नु, hnu, *at være listig*, *snu*); got. snutr-s, *klog;* skot. snod, *net*, *pyntet;* e. snug, *listig;* holl. snood, *listig;* e. dial. snod, *glat*.

snúa, see snara.

snubba, *at puste*, *blæse*. Sml. नभस्, nabhas, m. *Luft*.

snúða, *at paaskynde;* snyðja, *at skynde sig*. Sml. नुद्, nud, *at sætte i Bevægelse;* ags. snûd, *Hurtighed*. Sml. snakin-n.

snúna, see snot-r I.

snyrtilega, see nertug-r.

snæða, see snáð.

Digitized by Google

snæf-r, see gnapa.

snögg-r, see snakin-n, nakin-n, naga.

snökta, *at hulke.* Sml.? स्नुह्, snuh, *at kaste op, at brække sig.*

só eller **svá** eller **svo**, adv. *saa, saaledes;* sóna, id., er en Form af det demonstrative pron. sá, q. v., ligesom i Latin ita af is, i Græsk οὕτως af οὗτος; t. so af got. sva, *den, denne;* hindust. سا, sâ, *saa, ligesaa;* اسا, aisâ, id.; سو, so, *altsaa*, af sanskr. pron. demonst. स, sa, pers. سون, sûn, *ligesom;* ags. swa, *saa.* I Skotland har that Betydn. af *saa*, f. Ex. Is he that frail, that he canna rise? d. e. *er han* saa *svag, at han ei kan staae op?* nae that ill, d. e. *ikke* saa *ilde.* Jamieson.

soð, n. *Vand, hvori Noget er kogt, Suppe;* sötr, n. *Söben.* Sml. सूद्, sûda, m. *Sauce, tillavet Mad.* Sml. seyða.

sóðast, *at være skiden, ureenlig;* sót, n. *Sod.* Sml. सूद्, sûda, m. *Skarn, Dynd;* lth. sodis, *Sod;* e. soot, id.; skot. suddil, *at besudle;* t. sudeln, id.; sv. sudda, id.

sófa (sef, svaf, sofin-n), *at sove;* svefn, m. *Sövn;* (séfa, *at lindre, formilde*); svefja, *at dæmpe;* svæfa, id., it. *inddysse;* syfja, *at være sövnig;* sæfa, *at slagte, dræbe.* Sml. स्वप्, svap (i nogle Former sup), *at sove;* causat. स्वापय॰, svâpaj॰, *at inddysse;* स्वप्न, svapna, m. *Sövn;* hindust. سپن, sapn, *en Dröm;* سونا, so-na, *at sove;* beng. svapna, *en Dröm;* gr. ὕπνος, *Sövn;* ὕπνιον, *Dröm;* lat. somnus, *Sövn;* somnium, *Dröm;* e. dial. svefne, *en Dröm;* swoven, id., it. *Slummer;* russ. son, *Sövn, Dröm;* ltt. fapnis, *en Dröm;* pol. spać, *at sove.*

sog, n. *den underste Deel af Skibet, hvori Pumpevandet samles*, it. *en Indsöes Udlöb;* súg-r, m. *Tilskyl af Havet*, it. *Havet selv* (poet.); sogn, n. *en snæver Dal*, synes beslægtet med síga I., q. v., ell. maaskee sjúga, q. v.; n. dial. su, *Bölger;* skot. seuch, *en Fure, Rende.*

soga, *at udöse, at ödsle.* Sml. सृज्, sṛǵ, *at udgyde, udöse.*

sogn, see sog.

sókn I., f. *Sogn, Menighed.* Sml. सज्, saǵ, *at slutte sig til, forbinde sig med;* सक्ति, sakti, f. *Forbindelse.*

sókn II., see saka.

sokk-r, m. *en Strömpe, Sok.* Sml. सग्, sag, *at bedække;* ltt. sekke, *en Strömpe.*

sól, f. *Sol;* sunna, f. id.; syni, id. Sml. शूर, śûra eller सूर, sûra, m. *Sol;* सूनु, sûnu, m. id.; स्यून, sjûna eller स्योन, sjona, m. id.; lat. sol, id.; gr. ἥλιος, id.; slav. solnće, id.; ltt. faule, id.; got. sauïl, n. id.; eng. sun, id.; t. sonne, id. o. s. v.

sólgin-n eller **sollin-n**, see svella.

sóli, m. *en Saale.* Sml.? (तल, tala, n. *Bund, Stedet under noget, Fodsaale;* hind. تلی, talî, *Skoesaale*); सृ, sṛ, *at gaae;* prakr. sal, id.; pers. سلو, selu, *en Art simple Skoe;* سلوه, sylve, *Skoe;* armen. սոլ, sol, *en Skoe;* got. sulja, f. *Saale;* lth. solas, *en Skammel;* ltt. fôls, *et Skridt, Trin;* lat. solea, *Fodsaale*, hvilket Benfey —

Digitized by Google

I, 1. S. 291 — antager staaer for sodlca, af शद्, ṡad, *at gaae.*

soll-r, see sulla.

sóma, *at sömme, anstaae;* sómi, m. *Ære, Hæder;* sœma eller sama, *at hædre;* sæm-r ell. somaleg-r, adj. *sömmelig, sædelig.* Sml. शुम्भ्, ṡumb, *at være skjön, at glimre, skinne,* it. *at pryde;* beng. ṡobâkar, *sömmelig;* sobâ, *Storhed, Glands;* (hindust. سمل, sumel, *sömmelig, passende, behagelig*); got. samjan, *at behage.*

són, f. *Forsoning.* Sml. शान्त्व, ṡântva, n. *Forsoning, Forlig;* got. saun, *Löscpenge;* oldht. sôna eller suona, *Forsoning;* skot. sunye, *Undskyldning.*

sona, see so.

son-r eller **sun-r**, m. *en Sön.* Sml. सूनु, sûnu, m. *en Sön,* af सू, sû, *at föde;* lth. sunus, id.; oldpreus. souns, id.; russ. sjín, id.; pol. syn, id.; got. sunus, m. id.; oldht. sunu, id.; t. sohn, id.; ags. sunu, id.; eng. son, id.

sópa, see skúfa.

sopi, **soppa**, see súp.

sopp-r, see hipp.

sórg, f. *Sorg, Bedrövelse;* syrgja, *at sörge.* Sml. शोक, ṡoka, m. *Sorg, Bedrövelse,* af शुच्, ṡuć, *at sörge.* (Bopp sml. सरोग, saroga, adj. *syg,* af रुज्, ruǵ, *Sygdom*); hindust. سوك, sok eller سوگ, sog, *Sorg;* beng. ṡok, id.; oldpreus. surgaut, *at sörge;* got. saurga, f. *Sorg;* t. sorge, id.; eng. sorrow, id.

sori, m. *Affald, Bærme;* sorp, n. *Affald, Feieskarn.* Sml.? स्वरस, svarasa, m. *Bundfald af Olie;* gr. σύρφος, *Feieskarn,* af σύρειν, *at feie;* russ. sor, *Feieskarn.* Benfey — II, 2. 311 — henförer Ordene til धृ, d'vṛ, *at krumme.* Sml. saur-r.

sorp, see sori.

sót, see soðast.

sótt, see sjuk-r.

spá, *at spaae.* Sml. पश्य, paṡja, adj. *seende,* af पश्य्, paṡj (et ufuldstændigt Verbum, der bruges til at supplere manglende Former af दृश्, dṛṡ, *at see*); eller maaskee स्पश, spaṡa, m. *en Speider,* af स्पश्, spaṡ, *at underrette, at gjöre Noget tydeligt og klart;* lat. speculari, *at speide;* t. spähen, id.; eng. spy, id.; pash, *Syn;* skot. spay, *at spaae;* oldht. spehôn, *at undersöge, speide;* ltt. fpigga, *en Spion;* hebr. צָפָה, zâpâ, *speide.* Sml. spak-r.

spað, m. *fersk Kjöd paa Suppe.* Sml. स्वाद, svâda, m. *Spise,* af स्वद्, svad, *at smage,* it. *at være velsmagende,* formeentlig sammensat af सु, su, præf. betegnende: *godt, vel,* og अद्, ad, *at spise;* sv. spad, *Saad, Saft af kogt eller stegt Kjöd;* (slav. spod, *et Gjestebud*).

spakr, adj. *viis, klog, forstandig;* speki, f. *Viisdom,* er maaskee beslægtet med spá, q. v. Sml. ellers स्वक्ष, svakṡa, adj. *skarpsynet, skarpsindig,* af सु, su, *god,* og अक्षि, akṡi, *Öie,* eller अक्ष, akṡa, *et Sandseorgan.*

spán-n eller **spón-n**, m. *en Træspaan,* it. *en Skee* (er maaskee beslægtet med स्प्य, spja, m. *et Redskab,* hvormed ved Offringer den kogte Riis omröres); ags. spon, *en Træespaan;* eng. spoon, *en Skee.*

spana, *at spænde, udstrække, stramme;* spenja, *at trække, lede;*

Digitized by Google

speni, m. *en Brystvorte, Patte;* spenna, *at omfatte, omfavne;* spönn, f. *et Spand* (med Haanden); spenna, f. *en Spænde;* sperra, *at udspile, opspærre;* spinna, *at spinde;* spuni, m. *det som spindes;* spaung, f. *en Plade.* Sml. स्फट्, spaṭ, *at aabne sig, brede sig ud;* पच्, pać, *at udbrede, udfolde;* फट, paṭa eller फण, paṇa, m., f. og n. *Slangens,* Cobra di Capello's, *udspilede Hætte eller Nakkeskind;* (पाणि, pâṇi, m. *en Haand*); hind. پهن, pahan, *Vidde, Bredde;* gr. *σπᾶν, at trække; σπιθαμή, et Spand* (med Haanden); lat. pandere, *at udstrække, udbrede;* got. spannan, *at udspende;* holl. speen, *Patte;* æthiop. zapaha, *at udstrække, udbrede;* got. spinnan, *at spinde;* n. dial. penta, *at strække;* pente, *en Stang,* hvormed et Seil *udspiles.*

spara, *at spare;* spörn, f. *Sparsomhed.* Sml. स्पृ, spṛ, *at bevogte, passe paa;* pers. پارسا, pârsâ, *afholden, kydsk;* gr. *σπαρνός*, adj. *sjelden, rar, i ringe Antal;* lat. parcere, *at spare;* russ. berécj, *at spare;* sberegátj, id.; armen. բարնակ, parnag, *tynd, liden;* ags. spær, *liden, ringe.* Sml. garð-r, var I., fá-r.

sparð, n. *Faareskarn.* Sml.? pers. سواد, sevâd, *Skarn,* hvormed Agre gjödes; lth. spirras, *Faareskarn;* gr. *σπύραθος*, id.; n. dial. parle, id.

sparða, f. *et Slags Öxe.* Sml. स्पृ, spṝ eller स्वृ, svṝ, *at skade, dræbe.*

spari, m. *et Kastespyd;* spjör, f. id., it. *Piil.* Sml.? स्वरु, svaru, m. *en Piil;* lth. swariti, *at kjæmpe.* Sml. sparri.

sparka, *at sparke;* spirna, id.; sporna, *at sparke imod;* spori, m. *en Spore;* spor, n. *Spor, Mærke;* spyrja, *at efterforske, spörge.* Sml. स्फुर्, sphur, *at stöde, puffe, sparke, stampe med Foden;* pers. سپردن, seperden, *at sparke, spende med Foden;* ltt. fpert, id.; ags. spirian, *at træde,* it. *at forske, spörge.*

sparri, m. eller **sperra**, f. *en Slagbom;* sperrur, f. pl. *Sparrer i en Bygning;* spira, f. *en Lægte;* spjör, f. *et Kastespyd.* Sml. स्फुर्, spar, *at ryste, vibrere;* ital. barra eller sbarra, *en Stang.*

spaung, see spana.

spéa, *at spotte;* spjá, id.; spje, n. *Spot, Forhaanelse;* spjátra, *at gaae med stolte Gebærder;* sveia, *at udskamme.* Sml.? स्मि, smi, *at ringeagte, haane;* afg. سپکول, spa-ka-val, id.; russ. śpjinj, *en Spotter;* eng. spite, *Spot;* n. d. spît, *Fornærmelse;* spjerten, *stolt;* ltt. fpîts, *Beskjæmmelse.* Sml. smá. Grimm — Gr. d. d. Spr. S. 462 — sml. got. speivan, *at spytte.*

speikja, *at spege* (d. e. ved Saltning og Törring at gjöre Kjöd m. m. spiseligt). Sml.? पच्, pać, *at gjöre Mad spiselig ved Kogning, Modning* etc.

spekja, *at tæmme, spæge.* Sml. स्पश्, spaś, *at tæmme, hindre.*

spelkur ell. **spilkur**, f. pl. *smaae Bretter eller Stave,* der bindes om brudte Been eller andre sönderbrudte Ting, for at holde dem sammen; spelld eller spjalld, n. *et lidet Bræt, et Spjæld;* spel-r, m. *Sprinkelværk;* spöl-r, m. id., it. *Mellemrum;* spillda, f. *et afskaaret*

Digitized by Google

Stykke af Noget. Sml. फलक, ṗalaka, m. og n. *et Skjold, en Planke, Bræde;* फल्, ṗal, *at klöve;* (स्फट्, sṗaṭ, id.); got. spilda, f. *et Bræt,* it. *en Tavle;* skot. spelk, *et Træebræt* til at lægge paa et Brud; spilk, *at klöve eller aabne en Erteskal;* holl. spalk, *et tyndt Bræt, Spile;* sv. spjäle, id.

speni, spenja, spenna, see spana.

sperra, see sparri og spana.

spjalla, *at tale sammen.* Sml. श्वल्क्, ṡvalk, *at tale;* got. spill, n. *Sagn;* spillon, *at forkynde;* n. d. svalle, *at tale meget sammen.*

spjátra, spje, see spéa.

spik, n. *Spæk, Flesk.* Sml. पीव्, pîv, *at være feed;* t. speck, *Flesk.* Sml. bik.

spík, f. *en liden Segel.* Sml. पिच्, pićć, *at skjære;* n. dial. spikke, *at skjære med Kniv.*

spilan, f. *Bestyrelse, Forvaltning.* Sml.? पाल्, pâl, *at bevare, beskytte.*

spilkur, see spelkur.

spilla, *at fordærve, spilde.* Sml.? स्फिट्ट्, sṗiṭṭ, *at beskadige.*

spillda, see spelkur.

spinka, *at löbe ideligen.* Sml. स्वंक्, svaṅk, *at gaae;* n. dial. spaanke eller spaukere, *gaae omkring uden bestemt Hensigt;* skot. spank, *at bevæge sig med Raskhed og Lethed.*

spinna, see spana.

spjót, n. *Spyd;* peita, f. id. (poët.). Sml. स्फिट्, sṗiṭ, *at stöde, dræbe;* ags. spitu, *et Spid.* Pott — I, S. 231 — mener, at det kan staae i Forb. med cuspid, hvis förste Deel udledes af शो, ṡo, *at hvæsse;* arab. سفود, saffûd, *et Spid,* til at stege Kjöd paa.

spjör og **spira,** see sparri.

spón-n, see spán-n.

spor, spori, sporna, see sparka.

spotta, *at spotte, forhuane.* Sml. स्पुट्, spuṭ, *at skjemte;* स्पुट्ट्, spuṭṭ, *at foragte.*

spták, see bráka.

spraki, m. *et löst Rygte.* Sml. स्पृश्, spṛṡ, *at beröre.*

sprakki, see frakki.

spránga, *at löbe over;* sprakalegg-r, adj. *letfodet.* Sml. स्फर्, sṗar, *at springe.*

sprekla, see blett-r.

sprengja, see springa.

spretta I. (sprett, spratt, sprottin-n), *fremkomme, udspringe.* Sml. स्फुट्, sṗuṭ, *at udspringe som en Blomsterknop;* lth. sprogti (medis), (Træet) *sætter Knopper, Öine, Spirer;* ltt. fprògt, id.; oldht. spriuzan, id.

spretta II., *at oplöse, sprætte op.* Sml. स्फट्, sṗaṭ, *at skille ad.*

sprett-r, see bráð I. og braut, eller sml. स्फर्, sṗar, *at springe.*

spreyta, *at vise sig overmodig, pralende.* Sml.? प्रौढ, prauḋa, adj. *fremstikkende, overmodig, uforskammet;* beng. sparḋa, *Hovmod;* skot. sprose, *at vise sig overmodig, pralende.*

sprikla, *at bevæge Lemmerne.* Sml. स्फर्, sṗar, *at ryste, sætte i Bevægelse;* eng. sparkish, *livlig, munter;* sprightly, id.

springa (spring, sprakk, sprungin-n), *at sprække;* sprengja, *at klöve, sprænge;* sprog-r, m. *en Aabning, et Vindue;* sprunga, f. *Revne, Sprække.* Sml. स्फर्, sṗar, *at sprække;* ltt. fprâgt, id.; fprêgt, id.; lth. sproga, *en Spal-*

Digitized by Google

te, Revne; n. dial. spro, *Hals, Svælg.*

spræk-r, see frakki.

spuni, see spaña.

spýja (spý, spjó, spúin-n), *at spye, kaste op;* spyta, *at spytte.* Sml. क्षिव्, kṡiv, *at spye;* क्षीव्, kṡîv, *at spytte;* ष्ठिव्, ṡṭiv, id.; lat. spuere, *at spytte;* got. speivan, *at spye;* lth. spjauti, id.; e. spew, id.

spyrja, see sparka.

spöl-r, see spelkur.

spönn, see spana.

spör-r eller **svör-r**, m. *Spurv.* Sml. स्वृ, svṛ, *at give Lyd;* pers. اسپرو, isperu, *en liden Fugl,* lidet större end en Spurv; ltt. swirbulis, *en Spurv;* got. sparwa, id.; ags. spearva, id.; t. sperling, id.; hebr. צִפּוֹר, zippor, id.

spörn, see spara.

stá eller **standa** (stend, stóð, staðin-n), *at staae;* stabbi, m. *en Dynge, Stak;* staða, *Opholdssted;* stadd-r, adj. *fastsat, bestemt;* staði, m. *et Sted;* stað-r, id., it. *en Stad, Bye,* it. *Staaen;* stafn, m. *Stavn, For- eller Bag-Stavn;* staf-r, m. *en Stav, Pæl, Kjep;* stakk-r, m. *en Hob, Höestak;* stalldr, n. *en kort Stillestaaen;* stalli, m. *et Gude-Alter;* stall-r, m. *en Stald,* it. *Foden paa et Bæger;* stama, *at stamme;* stand, n. *Stand, Stilling;* stansa, *at standse, studse;* stapi, m. *en Klippe;* stappa, *at stoppe;* staur, m. *en Stör;* steðja, *at bestemme;* steði, m. *en Stötte, Stolpe;* stefna, *at stævne* (til et Möde); steig-r, adj. *haardnakket, modstridende,* it. *lad, doven;* stefnir, *en Hjelm* (poët.); stemma, *at standse, forhindre;* stjaki, m. *en Stage, en Lægte;* stjett, f. *Stand;* stjetta, *at understötte,* it. *brolægge;* stifla, *at sætte Dæmning for, stoppe;* stifta, *at indrette, stifte;* stilk-r, m. *Stilk, Stængel;* stimla, *at störkne, stivne;* stirð-r eller stinn-r, adj. *stiv, uböielig;* stobbi, m. *en Stub,* it. *en rund Stolpe;* stoð, f. *Stolpe, Stötte;* stofa, f. *en Stue;* stofn, m. *Stub,* it. *Grundvold;* stofna, *beslutte, indrette,* it. *afhugge;* stóll, m. *en Stol;* stólpi, m. *Stolpe;* stolt-r, adj. *stolt,* it. *prægtig;* storkna, *at blive stiv;* stubb-r, m. *Stub;* studull, m. *en liden Stötte;* stúf-r, m. *Stub;* stúka, f. *en Stue;* stuðla, *at hjælpe til;* styðja, *at stötte;* styfla, *at sætte Dæmning for, at standse;* styf-r, adj. *stiv, haard, haardnakket;* styrð-r eller storð-r, adj. id.; stytta, f. *en Stötte;* stæða, f. *Varighed, Bestaaen;* stöð, f. *Opholdssted;* stöðva, *at standse* (act.); tæpta, *at standse midt i et Ord;* stybbin-n, adj. *but, uvillig;* þybbast, *at være stiv, haardnakket.* Alle disse Ord, hvis Fælledsbegreb ligger i *at staae, standse, forblive paa Sted eller i Stilling,* synes beslægtede saavel indbyrdes, som med स्था, sṫâ, *at staae, bestaae, vedblive;* स्तंभ, stamḃ, ell. ष्टंभ, ṡṭamḃ, *at fastsætte, understötte, gjöre fast, stoppe, standse, vække Studsen,* it. *stötte sig til;* स्थल्, sṫal, *at staae fast;* स्तम्ब, stamba, m. *en Stolpe;* स्तम्भ, stamḃa, id., it. *en Stamme, Stilk;* स्तुम्भ्, stumḃ, *at stoppe,* it. *at studse;* स्थल, sṫala, n. *et Sted;*

Digitized by Google

स्थाणु, sťâņu, adj. *fast, faststaaende*, it. subst. m. *en Stage, Stolpe;* स्थान, sťâna, n. *et Sted, en Plads, Ophold, Standsning, Bolig;* स्थापन, sťâpana, n. *Fastsættelse, Bestemmelse;* स्थावर, sťâvara, m. *et Bjerg;* स्थित, sťita, *fast, fastsat;* स्थिति, sťiti, f. *Staaen, Ophold, Standsning;* स्तोभ, stoƀa, m. *Standsning* (act.), *Hindring;* स्थिर, sťira, adj. *fast, ubevægelig;* zend. śtâ, *at staae;* hindust. ستهر, sťir, *rolig, fredelig;* استمبه, stamƀ, *en Træestamme;* استهان, sťân, *et Sted;* beng. sťan eller sťiti, *et Sted, en Stilling;* sťal, id., it. *en Stol;* stamƀa, *en Stolpe;* sťir, *fast, stærk, stadig;* staabďa, *stille*, it. *forbauset;* stagita, *Standsning;* pers. استادن, istâ-den, *at staae;* استان, estân, *et Hvilested;* ستفيدن, sitiť-îden, *at være stivsindet;* oldpers. stâ, *at staae;* stâna, m. *Bolig;* afg. آستوكنه, âstûkna, *en Bolig* (stúka); osset. istun, *at staae;* got. staþs, m. *en Stad;* stamm-s, *stammende;* standan, *at staae;* stiur-s, adj. *bestemt;* gr. στερεός, *fast, stiv, faststaaende, haard, haardnakket;* ἵστανατ, *at staae;* σταυρός, *en Stav, Pæl;* στέλεχος, *Stamme, Stilk;* ngr. σταίνειν, *at opreise;* στουπώνειν, *at tilstoppe;* lat. stare, *at staae;* sp. estaca, *en Pæl;* russ. stávitj, *at sætte, stille;* stán, *Station;* stól, *et Bord;* stólb, *en Stolpe;* stojætj, *at staae;* śtópatj, *at stoppe;* slav. stol, *en Stol;* stati, *at staae;* litt. stingt, *at være stiv;* stâdît, *at sætte;* stât, *at staae;* stawêt, id.; stîws, *stiv;* istaba, *et Kammer;* lth. stóti, *at staae;* stubà, *Stue;* stulpas, *en Stolpe;* stipti, *at stivne;* styrěti, *at være stiv;* pol. stać, *at staae;* stenżeć, *at stivne;* ags. standan, *at staae;* stel, *en Stilk;* eng. stand, *at staae;* stay, *at forblive paa et Sted;* skot. stem, *at standse* (Blod); t. stehen, *at staae;* stelle, *Sted;* stand, *Stand;* starr, *stiv*, etc.; n. d. stir, styr eller stör, *stiv;* hebr. סָתַם, sáťam, *at standse, tilstoppe* (f. Ex. *en Kilde*, stemma); שָׁתַל, śáťal, *at plante;* שָׁתַם, śáťam, *at tillukke.* Mærkeligt er det, at dette Verbum baade i Orienten og i Occidenten ogsaa bruges i Betydn. *at være;* saaledes i Pârsi ﻋﻮﺩﺍﺳﺘﺎﺩﻥ, estadan, persisk استادن, îstâden. Spiegel, Gr. S. 82; i Sanskrit og Zend ligesaa, iflölge Bopp — v. Gr. S. 882; ital. stare, sp. estar, fr. être ligeledes.

stabbi, staƀa, stadd-r, staƀi, staƀ-r, staf-n, staf-r, see stá.

staga, see tegja.

staka, f. *Skind, Hud;* stakk-r, n. *en Overkjole.* Sml. स्थग्, sťag, *at bedække, skjule.*

stakk-r, see stá, eller sml. slav. stog, *en Dynge.*

stál I., n. *Staal.* Sml. स्थिर, sťira, adj. *fast, haard;* hindust. ستلا, satîlâ, *stærk;* russ. stálj, *Staal;* eng. steel, id.

stál II., n. *en Höestak;* stálma, *at blive tyk i Yverne* (om Hundyr, der gaae med Foster), *at opsvulme;* stálpast, *at modnes;* stúlka, f. *en Pige.* Sml. स्थूल्, sťûl, *at blive tyk, feed;* hindust. ٹال, ţâl, *en Dynge, en Höestak.*

Digitized by Google

stalld-r, **stalli**, **stall-r**, **stama**, see stá.

stampa, *at nedsvælge*. Sml.? चम्, ćam, *at æde og drikke;* ell. stappa under stá.

standa, see stá.

stánga, see stinga.

star, n. *Stær* (cataracta); stirur i augum, f. pl. *den graae Stær*. Sml. स्तृ, stṛ, *at skjule, bedække*.

stara, *at stirre paa noget*. Sml. स्थिर्, sfira, adj. *fast, ubevægelig;* beng. sfira driśṭipât karan, *at stirre* (eg. *at see stivt*).

stát, n. *Glands, Pragt*. Sml. hindust. ٹھاٹھ, ṭâṭ, *Pragt, Glands, Værdighed;* russ. statj, *skjön Skikkelse;* holl. staat, *Stads, Pragt*.

staulast, *at bære sig plumpt og klodset ad*. Sml. स्थूल, sfûla, adj. *tyk, plump, grov*.

staur, **steði**, **steðja**, **stefna**, see stá.

stauta, see steyta.

stegla, f. *Steile, Hjul*, it. verb. *at pine*. Sml. चक्र, ćakra, n. *et Hjul;* चकक्, ćakk, *at volde Smerte;* hindust. چهلی, ćahlî, *det Hjul*, hvorom Touget dreier sig ved Aabningen af en dyb Bröud.

steig-r, see stá, eller sml. स्तक्, stak, *at modsætte sig*.

stein-n I., m. *Steen*. Sml. स्थानि, sfâni, adj. *som bliver paa sit Sted;* स्थिर्, sfira, adj. *fast, haard*, it. subst. m. *et Bjerg;* got. stain-s, m. *Steen;* gr. στῖον, id.; ags. stán, id.

stein-n II., m. *Farve*. Sml. दिह्, dih, *at kline, smöre;* lat. tingere, *at farve*.

stekk-r, see stíka.

stela (stel, stal, stolin-n), *at stjæle;* stuld-r, m. *Tyverie*. Sml. स्तेन्, sten, *at stjæle;* स्थल्, sfal, id.; got. stilan, id.; eng. steal, id.

stemma, see stá.

sterk-r, adj. *stærk;* styrk-r, m. *Styrke*. Sml. स्थौर्, sfaura, n. *Styrke, Kraft;* स्थिर्, sfira, adj. *fast, ubevægelig;* gr. στερεός, id. Sml. stá.

steypa, *at hælde ud, gyde, smelte, stöbe*. Sml. स्तिप्, stip, eller स्तेप्, step, *at dryppe, rinde;* armen. թափել, tap-jel, *at udgyde*.

steypir, see stupa.

steyta, *at stöde;* stauta, id. Sml. तुड्, tuḍ, *at stöde;* lat. tundere, id.; got. stautan, id.

stía, f. *en Faarestie*. Sml. स्त्यै, stjaj, *at samles, at stöie, larme;* hvoraf पस्त्य, pastja, *et Huus:* ags. stige, *en Svinestie*.

stjá, f. *besværligt Arbeide*. Sml. च्यु, ćju, *at lide, taale*. Sml. þjá.

stjank, n. *Stönnen;* stumra, *at stönne;* stunur, f. pl. *Stönnen, Suk;* stynja, *at stönne, udstöde Suk*. Sml. स्तनन, stanana, n. *Stönnen*, af स्तन्, stan, *at give Lyd;* hind. ٹھنک, ṭunuk, *Suk;* gr. στενάζειν, *at sukke;* eng. dial. stank, *at stönne, sukke;* slav. stenati, *at sukke;* ltt. stennêt, id.; pol. stenk, *Stönnen*.

stjarna, f. *Stjerne;* stirna, *at glimre, skinne*. Sml. तार्, târa, m., f. og n. *en Stjerne, et Stjernebillede;* i Vederne: स्तार्, star, *en Stjerne*, af स्तृ, stṛ, *at udströe* (Lys, d. e. *at straale*); zend. ستهر, śtehr, id. — Journ. asiat. IV. S. T. VII. p. 110 — eller śtar, aśtara, id. — Yaçna, I, 71. 355 — stâre, id., ib. Nott. p. 139; hindust. ستاره, sitâra eller تارا, târâ,

Stjerne; beng. târâ, id.; persisk ستاره, sitâre, id.; osset. stâle, id.; gr. ἀστήρ, *Stjerne;* lat. astrum, *et Stjernebillede;* stella (for sterla), *en Stjerne;* fr. étoile, id.; eng. star, id.; sp. estrella, id.; got. stairno, f. id.; t. stern, id., o. s. v. Sml. strá.

stjett, stjetta, stifla, stifta, see stá.

stíga (stíg, steig eller sté, stigin-n), *at stige;* stig, n. *et Trin, en Fodstie;* stigi, m. *en Stige.* Sml. स्तिघ्, stiǵ, *at stige;* gr. στείχειν, *at trine, at gaae;* got. steigan, *at stige;* ltt. stigga, *en Stie;* tekka, id.

stika, f. *en Alen,* eller rettere *et Længdemaal paa to Alen,* synes oprindel. at være eensbetydende med stjaki (see stá). Sml. eng. dial. stoke, *en engelsk Yard,* omtrent 6 Qvarteer efter vort Maal eller to gamle norske Alen (cubiti). Ogsaa de gamle Hinduer havde Maal af samme Længde, nemlig गज, gaǵa, m. *to cubiti* eller *to Alen,* maalte fra Albuen til Fingerspidsen; hindust. ٹھیکا, ṭekâ, *en Pinde.* Sml. alin.

stikki, see stinga.

stikla = stilla I.

stilk-r, see stá.

stilla I., *at gaae med törre Födder over Vand;* stilli, n. *en Vold;* stillur, f. pl. *Stene, som staae op af Vandet,* paa hvilke man kan gaae over. Sml. स्थल, sṫala, f. og n. *tör og fast Grund,* it. et ved Kunst eller Sammendyngen frembragt *tört Sted, en Dynge, en Höi.*

stilla II., *at stille, berolige;* stilli, f. *Sindighed, Sagtmodighed;* stillir, m. *en Styrer,* it. *en Konge;* stjóri, m. *en Bestyrer;* stjórn, f. *Styrelse, Regjering;* stýri, n. *et Roer;* stýra, *at styre, regjere.* Sml. स्थिर, sṫira, adj. *fast, ubevægelig, sindig;* hindust. ستهر, sṫir, *stille; rolig, fredelig, mild;* تهر, ṫir, id.; beng. sṫir, id.; lth. styras, *et Roer;* skot. ster, id.; slav. stroi, *Bestyrelse.* Sml. stá.

stíma, *at brydes;* stímpast, *at kjæmpe for Spög;* स्तम्भ्, stamḃ, *at angribe.*

stimpil-l, m. *en Stempel.* Sml. hind. ٹھپا, ṭappâ, *en Stempel;* چھاپ, čâp, id.

stínga (stíng, stakk, stungin-n), *at stikke;* stikki, m. *en Dolk;* stánga, *at stange;* stikill, m. *en Hornspids.* Sml.? दंश्, daṅś, *at stikke;* (तेज्, teǵ, *at hvæsse, at gjöre skarp, spids;* तिग्म, tigma, adj. *skarp*); hindust. ڈنک, ḍank, *et Stik;* ٹانک, ṭank, *en Jernnaal, et Stik;* russ. śtjík, *en Bajonnet;* gr. στίζειν, *at stikke;* lat. stimulus (for stigmulus), *en spids Stav;* got. stikl-s, *et Bæger* (opr. et Horn); armen. տէգ, diq, *et Spyd;* afǵ. ټکول, ṭak-val, *at hvæsse;* n. dial. tagg, *en Spids;* tiggar, pl. *Tagger;* d. tak, *en Spids;* got. stiggan, *at stikke;* eng. sting, id.; eng. dial. ting, id.; t. stechen, id.; slav. strjækati, id.; slov. tićáti, id. Sml. tögning-r.

stinn-r, see stá.

stjóri, stjórn, see stilla II.

stirð-r, see stá.

stírur, see star.

stobbi, stóð, stofa, stofn, see stá.

stokk-r, m. *en Stok, Stav.* Sml. hindust. سٹک, saṭak, *en Stang, en*

Stav; (ital. ciocco, *en Stamme, en Stok* til Brændsel).

stola, stóll, stólpi, stolt-r, see stá.

stopul-l, adj. *ustadig, flygtig.* Sml. चपल, ćapala, adj. *ustadig, ubesindig.*

stór-r, adj. *stor;* stœra, *at være stolt.* Sml. स्थूल, sťûla, adj. *tyk,* af स्थूल्, sťûl, *at voxe, tiltage;* beng. sťul, *tyk, stor;* pers. سترك, sytyrk, *stor;* osset. stur, *stor;* oldht. stiuri, *stor;* skot. stour, *tyk, stor;* lth. storas, *tyk, stærk.* At स्थुर, sťura har vexlet med स्थूल, sťûla i Sanskrit, paaviser Lassen inst. l. pracr. p. 103.

storð, see strá.

storka, *at ængste.* Sml.? तर्ज्, tarǵ, *at skjælde, true, beskjæmme.*

storkna, see stá.

storma, see styr.

strá, *at nedslaae,* it. *at udströe Foder for Qvæget;* strá, n. *Straae;* storð, f. *Kamp;* streða, *at betvinge;* strí, n. *enkelte Haar* paa Hovedet, it. *Blaar,* der skilles fra Hör; strjála, *at adsprede hist og her;* strjáli, m. *en Lysstraale;* stræti, n. *Landevei, Stræde* (via strata). Sml. स्तृ, stṛ ell. स्तॄ, stṝ, *at nedslaae, udbrede, udströe;* स्तृह्, stṝh, *at slaae, dræbe;* zend. stere, *at udströe;* hindust. سثهراو, saťrâu, *en Hob Ihjelslagne;* lat. sternere, *at udströe,* it. *nedslaae;* gr. στέρνειν, id.; oldht. stôrjan, *at adsplitte, ödelægge;* strâla, *en Piil;* got. straujan, *at udbrede, udströe;* oldpers. 𐎿𐎫𐎼, star, *at fælde, at myrde;* russ. strjælá, *en Piil,* it. *en Straale;* ags. stræl, id.; böhm. stlati, *at ströe.* Sml. styr, strið.

straffa, see drepa.

strák-r, see strjuka.

straum-r, m. *Ström;* streyma, *at strömme, flyde.* Sml.? स्रव, srava, m. *Flyden;* स्रवन्ती, sravantî, f. *en Flod,* af स्रु, sru, *at flyde;* russ. stremitj-sjæ, *at strömme, flyde hurtig;* strujá, *Ström;* ltt. straume, *Ström i en Flod;* straust, *at strömme;* t. strom, *Ström;* eng. stream, id.; slav. strauja, *en Flod;* n. d. ströym, *em fremsprudlende Ström (Straale)* leder Tanken hen paa strá som Rod.

strax, adv. *strax.* Sml.? द्राक्, drâk, adv. *strax;* स्राक्, srâk, adv. id.; holl. dra, id.; n. dial. strakst, trakst eller trast, id. Slægtskabet med strâk, *ret, lige,* leder ellers Tanken hen paa strá (ret som en Straale).

streða, see strá.

streig-r, see þrá-r.

stremba, see dramb.

streng-r, m. *et Toug, en Streng;* strengja, *at binde fast, haardt.* (Benfey — I, 670 — sml. स्तृ, stṛ, *at ströe, udbrede,* hvortil Begrebet *at strække, udstrække,* kan slutte sig); gr. στραγγός, adj. *dreiet, snoet;* slav. struna, *en Streng;* n. dial. streng, *en Streng, et Toug, Metaltraad,* it. *en fiin Ström eller Straale;* strengut, adj. *stribet.*

strí, strjála, strjáli, see strá.

strið, n. *Krig.* Sml. स्तृ, stṛ, *at slaae ned, at dræbe;* (स्रिध्, sriď, *Slag*); ltt. stridêt, *at stride;* gr. στρατός, *en Hær.* Sml. strá.

strik, n. *en Streg,* Sml.? strá (eller रेखा, rekâ, f. *en Linie*); got. striks, m. *Streg;* slav. strjcka, *en Spids.*

Digitized by Google

strika, *at flygte;* strjúka, (strýk, strauk, strokin-n), id.; stroka, *at löbe bort;* strák-r, m. *en Skjelm* (Landstryger); stræki, n. *en fræk, geil Tös.* Sml. स्तृत्त्, strkś, *at gaae;* beng. śtrikj, id.; lth. strajauti, *at streife om;* ags. strican, *at fare afsted;* oldht. strîchan, *at gaae;* e. stray, *at streife om;* skot. streik, *at gaae hurtigt.*

strikja, *at pidske, give Stryg.* Sml. स्तृह्, strh, *at slaae;* skot. stryk, *at fægte;* eng. strike, *at slaae.*

strimill, see þröm.

strind, see rönd.

stroka, strjuka, stræki, see strika.

stræti, see strá.

strönd, see rönd.

stubb-r, stuðull, stúf-r, stuðla, see stá.

stugga, see þykkja.

stuka, see stá.

stuld-r, see stela.

stúlka, see stál I.

stumra, see stjánk.

stupa, *at staae i Veiret;* steypir, m. *et steilt, brat Sted.* Sml. स्तूप, stûpa, m. *en Jorddynge, en Hob,* it. *et af Stene opmuret Gravminde,* i Form af et Taarn med Kuppel (der i Kabulistan kaldes top), af स्तुप्, stup, *at dynge sammen, hobe op;* eng. steep, *steil;* eng. dial. stoop, *at falde;* n. dial. stupe, *at falde,* især *fra en Höide.* Sml. steypa.

stúra, *at sörge;* sturla, *at indjage Angst, at ængste.* Sml.? pers. ستوه, sytûh, *ængstelig, bestyrtset.*

stút-r, see túða.

stúta, *at omkomme.* Sml.? तुह्, tuh, *at dræbe;* चुट्, ćuṭ, *at visne.*

stutt-r, adj. *kort;* stytta, *at forkorte.* Sml. चुट्, ćuṭṭ, *at blive liden.*

stybbin-n, styðja, stýf-r, stýfla, see stá.

stygg-r, see þykkja.

stykki, m. *et Stykke.* Sml. hind. og afǵ. ټوك, ṭûk, *et Stykke* (Bröd etc.); hindi टूक, dûk, id.; persisk تکه, tike, id.

stynja, see stjánk.

stýra, see stilla II.

styrð-r, see stá.

styr-r, m. *Krig;* styrma, *at rase, buldre;* storm-r, m. *Storm, Uveir.* Sml.? तूर्, tûr, *at ile;* pers. استيلم, yśtylem, *Larm, Kiv;* gr. τύρβη eller σύρβη, *Larm, Tummel;* lat. turba, *en larmende Skare;* turbo, *en Hvirvelvind, Stormvind;* turma, *en Krigerśkare;* lth. szturmus, *Storm;* russ. sdóritj, *at kives, stride;* midht. storie, *en Fægtning, en Skare;* holl. tier, *Stöi, Larm.* Sml. strá.

styrk-r, see sterk-r.

stytta, see stá og stutt-r.

stæða, see stá.

stæk-r, adj. *stinkende,* it. *skarp* (om Rög); stækna, *at blive bedsk.* Sml. तीक्ष्ण, tîkśṇa eller तिक्त, tikta, adj. *skarp, bidende, heed* (eller चोक्ष, ćokśa, id.); beng. tìkjna, id.; tikta, *bitter;* hindust. تيكهن, tićan, *skarp, bitter;* تيكها, tîkâ, id.; ngr. τζίκνα, *Lugt af brændt Fedt,* it. *Rögning* (af Kjöd m. m.).

stækka, *at blive stor.* Sml. stór-r.

stœra, see stór-r.

stöð, stöðva, see stá.

stökkva I., *at stænke.* Sml.? सिच्, sić, *at stænke;* lat. stilla (for stigla), *en Draabe;* gr. στάγμα, id.; hebr. שָׁתַן, śáťan (Hiph.), *at stænke;* ags. stencan, id.

Digitized by Google

stökkva II., *at springe, löbe bort;* stökkva, *at tvinge til at forlade Landet, at udjage.* Sml. त्यज्, tjaǵ, *at forlade,* it. *at kaste, stöde bort;* got. stigqvan, *at stöde;* n. dial. stokka, *at skræmme, skrække.*

stöpul-l, m. *Stötte, Taarn,* er formeentlig causat. af stá, og betyder *hvad der bringer til at staae;* ags. stapol, *en Stötte;* eng. steeple, *et Kirketaarn.*

sú, f. eller **syr,** n. *en Soe med Grise;* svin, n. *et Svin.* Sml. शूकर्, śûkara, m. *et Svin;* śûkarî, f. *en Soe,* af सू, sû, *at föde,* og कृ, kṛ, *at gjöre;* altsaa egentlig: *En, som föder, som er frugtbar* (sue enim nihil genuit natura fæcundius. Cicero de nat. deor. 2, 64); hindust. سوار, sûâr, *et Svin;* beng. śûkar eller sûar, id.; pers. خوك, kûg, id.; osset. kuj, id.; russ. svinjæ, id.; gr. ὗς, id.; lat. sus, id.; sucula, *et lidet Svin;* ltt. fugga, *Slægt, Familie;* zûka, *et Svin;* ags. suga, id.; eng. hog, id.; sow, *en Soe;* e. dial. sug, et Ord, hvormed man kalder paa Svinene; t. sau, *Soe;* n. dial. sugge, id.

subb, n. *Ureenlighed* (især vaad). Sml. hindust. سوبر, sûber, adj. *ureen;* skot. soft, *vaad.*

súð, see sauma.

sudda, *at uddunste;* suddi, m. *Smaaregn,* it. *Tagdryp.* Sml. सूद्, sûd, *at udflyde;* ltt. futta, *Vædske i et Saar;* eller see sveita.

suðr, see seyða, eller sml. maaskee सव्य, savja, adj. *sydlig.*

sufl, see sup.

suga, see sjuga.

súg-r, see sog.

sukka, *at lege sammen.* Sml. सच्, sać, *at holde sig til, have Samqvem med, ynde;* सखि, sakі, m. *en Ven, Selskabsbroder, socius.*

súla, f. *en Stolpe, Söile.* Sml. शूला, śûlâ, f. *en Pæl eller Stage,* hvorpaa Forbrydere bleve pælede; hindust. سولى, sûlî, id.

sulla, *at sammenblande, forvirre;* soll-r, m. *Trængsel, en Flok lystige, især unge Mennesker.* Sml. शूल्, śûl, *at ryste, röre om.*

sull-r, see svella.

sult-r, see svelta.

sumar, n. *Sommer.* Sml. सुम, suma, n. *en Blomst;* सौम्य, saumja, adj. *behagelig, mild;* pali: sommo, *behagelig;* (armen. ամառն, amarn, *Sommer*); n. dial. samar, id.

sumbl, see sup.

sun-r, see son-r.

sund, n. *Svömmen,* it. *et Sund;* synda, *at svömme;* syndi, n. *et Svælg.* Sml. स्ना, snâ, *at svömme;* zend. ςηυ, śnu, id. (? Benfey I, 2. S. 369); beng. (sâṅtaran, *at svömme*); sontâ, *en Elv, en Bæk;* suṅti, *Rummet imellem en Banke og en Flodbred,* hvor Vandet strömmer langsomt; pers. آشنا, âśnâ, *Svömmen.*

sundra, *at sönderlemme, skjære istykker;* synd, f. *Synd.* Sml. चुण्, ćuṇ, *at skille ad, sönderskjære;* got. sundro, adv. *enkeltviis;* oldht. suntar, id.; sunta, *Synd;* ags. syn, id.; t. sonder, *uden.* Anderledes Bopp — v. Gr. S. 397 — Benfey — I, 2. S. 49.

sunna, see sol.

sunn-r, see seyða.

sup, n. *Suppe;* saup, n. id.; sopi, m. *en Sup, en Slurk;* soppa, f. *Suppe;* sufl ell. suml ell. sumbl,

Digitized by Google

n. *Söben*, *Drikken;* súpa (sýp, saup, sopin-n), *at söbe, drikke.* Sml. सूप, sûpa, m. *Suppe;* pers. سوب, sûb, *Vand;* russ. sup, *Suppe;* eng. soup, id.; fr. soupe, id.; e. dial. sweep, *at drikke op;* ags. symbel, *et Gjæstebud* (kommer dog maaskee af lat. symbola, *Sammenskud til et Gjæstebud*, it. *Gjæstebud*, dog simpulo, *en Gjæst*).

súr, adj. *suur;* syra, f. *Suurhed;* Sml.? शुक्त, śukta, adj. *suur;* चुक्र, ćukra, m. *Suurhed;* hindust. سرکا, sirka, *Viineddike;* t. sauer, *suur;* (georg. სულნ, suln, *bitter*); ags. sur, *suur;* pol. surowy, id.

sút, see sjuk-r.

svá, see só.

svaði, m. *en vedvarende Skraaning*, it. *Glathed*, *Slibrighed.* Saaledes Haldorsen; men Betydningen synes rigtigere angivet af I. Aasen under Ordet svad, *en nögen Klippe*, *en Bjergflade*, som er blottet for Jord; svada, *at flække*, især Bark af Træer. Sml. gr. σπάτος (böot.), n. *Skind*, *Hud*, hvilket af Benfey — I, 1. S. 614 — henföres til छद्, ĉad, *at beskygge.*

svak, n. *Blæst.* Sml. सूक, sûka, m. *Vind;* ags. svoc, *Blæst;* svæc, *Lugt.*

sval-r, adj. *kjölig.* Sml.? झल, ǵala, adj. *kold;* eng. dial. swale, *Skygge.*

svalga, see kolga, eller maaskee svella.

svamp-r eller **svepp-r**, m. *Svamp.* Sml. (स्फाय्, spâj, *at voxe, svulme op*); pers. اسفنج, ysfynǵ, *Svamp;* lat. spongia, id.; fungus, *en svampagtig Plante*, *Champion*, *Paddehat;* gr. σπογγός, *Svamp;* got. svamm-s, m. *Svamp;* holl. spons, id.

svang-r, adj. *hungrig*, *sulten;* subst. m. *tom Mave*, *Hunger;* svengjast, *at blive sulten.* Sml.? ऊन्, ûn, *at formindske;* वन्, van, *at mangle* (?), it. *at begjære* (med foran tilsat *s*), eller क्षञ्, kśanǵ, *at lide Mangel;* got. suinan, *at svinde;* ags. swancor, *tynd*, *svag.* Sml. van, svia.

svanni, see kona.

svar-r, see sær

svara I., *at svare;* andsvara, id. Ihre, som bemærker, at ags. andswaran eller andwaran bet. *at svare*, andwyrd, *Svar*, sætter Ordet i Forbindelse med vör, *Læbe*, hvoraf han mener, et verb. vara, i Betydn. *at tale*, kan udledes, hvoraf igjen orð, *et Ord*, skulde udgaae. Sml. dog स्वृ, svṛ, *at give Lyd*, hvoraf Benfey — I, 2. S. 7 — udleder lat. sermo, *Tale*, for svermo; hvorimod pers. پيواريدن, pî-vâr-îden, *at svare*, synes at tale for en Rod var.

svara II. eller **sværa**, f. *en Svigermoder.* Sml. श्वश्रू, śvaśrû, f. *en Svigermoder;* श्वशुर, śvaśura, m. *en Svigerfader;* श्वशुर्य, śvaśurjja, m. *en Svoger;* hind. سسرا, susrâ, *Svigerfader;* ساس, sâs, *en Svigermoder;* lat. socer, *Svigerfader;* socrus, *Svigermoder;* got. svaihra, m. *Svigerfader;* svaihro, f. *Svigermoder;* russ. svëkor, *Svigerfader* (Konens); svëkróv, *Svigermoder* (Konens); svojǽk, *Svoger;* ags. sweger, *Svigermoder;* sweor, *Svigerfader;* oldsv. svær, *en Svigerfader.* I nord. Runeindskrifter: sver, id.; sviru (i accus.) *Svigermoder.*

svarfla, see verpa.

Digitized by Google

svark-r, m. *en hæftig, overmodig Person;* svarra, *at suse;* sverm-r, m. *en Skare, Sværm;* svarri, m. *en herskesyg, myndig Qvinde.* Sml. स्वर्, svar, *at irettesætte, dadle;* स्वृ, svṛ, *at give Lyd*, it. *at plage;* slav. svar, *Kamp.*

svart-r, adj. *sort;* surt-r, *gusten af Ansigtsfarve;* synes oprindeligen at betyde: *forbrændt* (cfr. brun), og at være beslægtet med सुर्, sur, *at skinne*, formeentlig ogsaa *at brænde*, hvoraf सूर्य, sûrja, *Solen.* Herhen hörer ogsaa Surt, som ved Verdens Undergang rider i Spidsen for Muspelheims Sönner, med Ild for og efter sig; ags. sweorcan, *at blive mörk.*

svas-r, adj. *söd;* sœt-r, adj. id. Sml. स्वादु, svâdu, adj. *söd*, af स्वद्, svaḍ, *at være söd;* hind. سوادك, swâdak, ell. سوادل, swâdal, *velsmagende;* سدھا, suďâ, *Nectar;* beng. sutâr, *söd;* got. sutis, id.; t. süss, id.; ags. swas, id.; eng. sweet, id.; lat. svada, *Veltalenhed;* gr. ἡδύς, *söd.* Navnet Svadabu, som det nordlige Hedemarken forhen kaldtes, betegner, ifölge R. Keyser — Samlinger til det norske Folks og Sprogs Historie 6. Bd. S. 303 — *det blide Boested.*

sveðja, f. *en stor Dolk;* svíða, f. *Dolk, Sværd;* sverð, n. *Sværd.* Sml. स्वाति, svâti, f. *et Sværd;* ital. spada, id.; eng. sword, id.; ngr. σπαϑι, id.; eng. dial. swad, id.; t. schwert, id.

svefja, svefn, see sofa.

sveia, see spéa.

sveifla, *at svinge;* veifa, id.; sveim, n. *en let Bevægelse.* Sml. वेपृ, vep, *at ryste* (neutr.); causat. *at ryste, sætte i Bevægelse* (act.), eller sml. bifa.

sveig-r, m. *en Vidjeqvist*, it. *en Bue;* sveigja, *at böie;* svigi, m. *Vidje, Töndebaand.* Sml. वया, vajâ, f. *en Green;* (pers. وايج, vâiǵ, *en Qvist* eller *Ranke* paa en Viinstok); t. zweig, *en Green;* ags. tvig, id.; skot. swack, *böielig.*

sveim, see sveifla.

svein-n, m. *en ung Dreng*, it. *en Tjener.* Sml.? सेवक, sevaka, m. *en Tjener, Opvarter*, af सेव्, sev, *at bistaae, tjene;* hind. سيونا, sev-nâ, id.; ags. swan = eng. swain = e. dial. squaine, *en Hyrde, en Tjener.* Sml. sefi. Grimm — Diphth. S. 209-10 — udleder Ordet af syr, *Svin*, saa at det opr. skulde betyde *en Svinehyrde.* Sml. Benfey — I, 1. S. 411. — Ordet kunde tænkes beslægtet med son-r; thi Sön: Fader = Tjener: Herre.

sveipa, *at pidske;* svipa, id., it. *at fremskynde;* svipa, f. *en Pidsk, Svöbe;* hvipp, n. *hurtigt Löb;* svipta, *at snappe, rive i en Hast.* Sml. क्षिप्र, kśipra, adj. *hurtig, rask;* zend. [zend], kśvaêpaja, *et Slag* — Journ. asiat. IV. S. T. V. p. 273 —; beng. śipâ, *en liden Svöbe;* pers. شب, śib, *en Svöbe;* eng. whip, id.; eng. dial. swepe, id.; n. dial. svepe, svipo, id.; ltt. fwaipit, *at pidske.*

sveit eller **svit**, f. *en Bygd, en Folkestamme, en Skare, et Partie.* Sml. oldpers. [cuneiform], vif, *et Folk*, i indskrænket Betydning *(gens)* — Zeitschr. f. d. K. d. M. B. 6, S. 29; ifölge Benfey — Glossar — egentlig *Zittren*, dernæst *en Complex af den*

Digitized by Google

ukrigerske agerdyrkende Befolkning. Sml. Journ. Asiat. IV. Sér. T. V. p. 288 — *„a tribe or family.“* Rawl. p. 232, not., og p. 317, not., hvor han yttrer, at Ordet er et af de mange, som sætter os istand til at forbinde det Ariske med det Semitiske; her ligger nemlig विश्, viś, og zend. ڤیس, vîś, paa den ene Side, og hebr. בית, bait, syr. ܒܝܬܐ, baito, arab. بيت, bait, *Huus*, paa den anden; ags. sweót, *en Skare;* lth. swėtas, *Verden*, *Folket*. Sml. sjót.

sveita, *at svede*, it. *at bringe til at svede;* sveiti eller sviti, m. *Sved;* suddi, m. *Smaaregn*, *Tagdryp.* Sml. स्विद्, svid, *at svede;* causat. svedaj°, *at bringe til at svede;* स्वेद, sveda, m. *Sved;* beng. sved, id.; gr. ἶδος, id.; lat. sudare, *at svede;* eng. sweat, id.; fr. suer, id.; t. schweissen, id.; ltt. sweedri, *Sved;* fwìst, *at svede.*

svelgja, see hyl-r.

svell, see syla.

svella (svell, svall, sollin-n eller sólgin-n), *at svulme*, *hovne;* sull-r, m. *Opsvulmen*, it. *en Byld;* (svalga, f. *en Bölge;* sylg, f. id.); svelnir, m. *en Kjæmpe*, *en Jætte.* Sml. श्वि, śvi, *at hovne*, *svulme;* शून, śûna, *svullen;* beng. þelite, *at svulme;* got. svillan, *at svulme;* eng. swell, id.; t. schwellen, id.; skot. hive, id.; d. hovne, id.; n. dial. skvella, *at svulme.*

svelta (svelt, svalt, soltin-n), *at sulte*, *hungre;* sult-r, m. *Hunger.* Sml.? क्षुध्, kśuď, *at hungre*, eller क्षुल्ल, kśulla, adj. *liden;* got. sviltan, *at hungre;* ltt. falkt, id.; eng. dial. swelte, *at falde i Afmagt*, *at döe;* skot. swelth, adj. *graadig.* Maaskee Ordet er beslægtet med svelgja; see hyl-r.

svengjast, see sváng-r.

svepp-r, see svamp-r.

sverð, see sveðja, eller sml. स्पर्ध्, • sparď, *at kjæmpe.*

sverja, see sær-r.

sverm-r, see svark-r.

svía, *at tage af*, *lindres;* svífast, *at dæmpe sin Forbittrelse* (?); svipr, *Savn;* svipta, *at beröve;* sypt-r, *berövet.* Sml. क्षि, kśi, *at aftage*, *blive mindre;* causat. क्षपय°, kśapaj, *at tilintetgjöre;* oldpers. 𐎧𐏁𐎹, śi, *at tage af.*

svið, n. pl. *en Tryllekreds.* Sml. श्विद्, śvid, *at være fortryllet.* Sml. seiða.

svíða I., see seyða.

svíða II., see sveðja.

svið-r, see svinn-r.

svífa, see bifa.

svift, see sift.

svigi, see sveig-r.

svíkja (svík, sveik, svikin-n), *at svige*, *bedrage.* Sml. व्यच्, vjać, *at bedrage;* skot. swick, *Bedrag;* ags. wægan, *at forfalske*, *bedrage.* Sml. hvekkja.

svil, n. pl. *Melk i Fiske.* Sml.? क्षीर, kśîra, *Melk;* osset. sil, *Kjærnemelk;* n. dial. file, *tyk Melk med Flöde paa.*

svili, pl. **svilar**, *Svogre* (Mænd, hvis Koner er Söstre). Sml. श्याल, śjâla, m. *en Hustrues Broder;* hind. ساڑهو, sâṛhû, *en Kones Sösters Mand;* سالا, sâlâ, *en Kones Broder;* russ. ʒolóvka, *Mandens Söster;* böhm. (forældet) ʒelva, id.

Digitized by Google

svíma, *at svimle*. Sml.? क्षीव्, ksîv, eller क्षीब्, ksîb, *at være beruset*.

svín, see sú.

svinka, *at bedrage*, *snyde*. Sml.? ऊन्, ûn, *at formindske*. Sml. svang-r, van (med foran tilsat *s*).

svinn-r eller **svið-r**, adj. *god*, *brav*, it. *klog*, *beskeden*. Sml. सविनय, savinaja, adj. *beskeden*, af स, sa, præf. og विनय, vinaja, *Blidhed*, *Beskedenhed*.

svipa, see sveipa.

svip-r I., m. *Ansigtstræk*, *Mine*. Sml. चुब्र, ćubra, n. eller चुप, ćupa, m. *Ansigt:* (zend. ǵafra, *Mund*. Yaçna, Nott. p. 86; pers. چهر, ćihr, *Ansigt*); skot. swap, *Ansigtstræk*.

svip-r II. og **svipta**, see svía.

svíri, m. *Nakke;* svirgull, m. *et Bind om Halsen*, it. *et Klæde til at binde om Hovedet;* virgul-l, m. *Sæletræer*, *Bovtræer*, den Deel af Sæletöiet, som hænger om Hestens Hals. Sml. (शिर्, śira, n. *Hoved*); चिरु, ćiru, n. *Skulderleddet;* (pers. هیره, hîre, *Nakke;* غل, ǵul, *et Baand over Nakken*); ags. sweora eller swira, *Hals;* e. dial. sweer, *Hals;* hebr. צַוָּאר, zavvâr, id.; lat. cervix, *Nakke*.

svít, see sveit.

svæfa, see sofa.

svæla, f. *stærk Rög*. Sml. ज्वल्, ǵval, *at brænde;* pers. خوال, kâl, *Kjönrög;* russ. spalítj, *at forbrænde;* oldht. svelên *at brænde;* ags. swælan, id.; wælm, *Hede;* eng. sweal, *at smelte;* ltt. fwals, *Damp af Rög;* fwelme, *Damp af noget Svedet eller af udgaaende Ild;* fwelt, *at ryge eller dampe;* holl. walmen, *dampe ell. dunste;* zoel, *qvalm og heed;* lat. sulfur (for -fer), *Svovl*, som bringer qvælende Rög. Sml. kvelja.

sværa, see svara II.

svæsin-n, adj. *fræk*, *forvoven;* oprindelig nok: *egensindig;* svörull, adj. *selvraadig*. Sml. स्वैरिन्, svairin, adj. *egensindig*, *ubændig*, af स्व, sva, *egen;* ags. svæs, *egen*.

svör-r, see spör-r.

svörð-r, see hörgull.

syfja, see sofa.

syft, see sift.

syki, see sjuk-r.

sýkn, adj. *uskyldig*, *frie*, *sikker*. Sml. शुच्, śuć, *at være reen;* got. svikn-s, adj. *uskyldig;* ags. soc, *Frihed;* socn, id., it. *Tilflugt;* arab. سكن, sakana, *at være rolig*. Benfey — I, 1. S. 435 — anseer Ordet dannet af सु, su + अच्छ, aćća, d. e. *meget reen*.

sykr, n. *Sukker*. Sml. शर्करा, śarkarâ, f. *Kandi-Sukker;* hindust. سكر, sukkar, شكر, śukur, pers. śeker, id.; russ. sáḱar, id.; lat. saccharum, id.; fr. sucre, id.; eng. sugar, id. etc.

sýla, *at störkne;* svell, n. *Iis*. Sml. शीन, śîna, adj. *stivnet*, *störknet* (om Olie, Smör o. desl.).

sylg, see kolga, ell. maaskee svella.

sylgja, f. *en Hægte eller Spænde*. Sml. शूल, śûla, m. og n. *en Spids*, *en Pig*, af शूल्, śûl, *at gjennemstikke*.

sýn, see sjá.

synd, see sundra.

synda og **syndi**, see sund.

sýngja, see saung-r.

syni, see sól.

sypt-r, see svía.

syra, see súr.

syrgja, see sorg.

Digitized by Google

syrja, see saur-r.

syrop, n. *Sirup*. Sml. pers. شیرین, śîrîn, adj. *söd*, it. subst. *Syltetöi*, tillavet med Sukker eller Honning; رب, rub, *Sirup;* hindust. راب, râb, id.; شیره, śîra, id.; sp. arrope, id.

syrvar ell. **serlar**, m. pl. *Mænd* (poët.). Sml. शूर, śûra, m. *en Helt;* शूर्, śûr, *at være mægtig, vældig;* n. d. selle, *en Mand, Husbond, Herre*. Sml. herra.

sysa, *at tage löseligen fat paa vanskelige Ting*. Sml.? शिशयिषु, śiśajiśu, adj. *sövnig, slöv;* desiderat. af शी, śî, *at sove;* सस्, sas, *at sove;* pers. سست, syst, *doven, indolent;* n. d. sîs, *en Mandsperson, som beskjæftiger sig med Fruentimmersager*. Sml. síð.

systir, f. *Söster*. Sml. स्वसृ, svasṛ, f. *Söster;* russ. sestrá, id.; pol. siostra, id.; lat. soror, id.; eng. sister, id.; got. svistar, id.; t. schwester, id. etc. Ifölge Bopp — v. Gr. S. 1136 — sammensat af स्व, sva, *sin, egen*, og स्तार्, stâr = स्त्री, strî, f. *Qvinde*.

sýta, see sjúk-r.

sæða, see sá II.

sæfa, see sofa.

sæg-r, m. *Sammenstimlen, Mængde af levende Væsener*. Sml.? सङ्ग, sanga, m. *Sammenkomst*.

sæla, f. *Salighed, Lykke;* sæll, adj. *lykkelig*. Sml. (शील, śîla, adj. *af godt Gemyt;* श्रील, śrîla, adj. *lykkelig, heldig;* श्लील, ślîla, adj. id.); सह्य, sahja, n. *Sundhed, Held;* got. sel-s, adj. *god;* lat. salus, *Held;* ags. sæli, *salig;* eng. dial. seel, *god Lykke, Held;* ltt. śêligs, *naadig, god*. Sml. heil-l.

sæng, f. *en Seng*. Sml. शयन, śajana, n. *en Seng*, af शी, śî, *at sove, hvile;* hindust. سیج, seǵ, *en Seng;* ags. sæccing, id.; fr. d. cénas, id.

sæ-r, see sjá-r.

sær-r, adj. *lovlig, som man kan med Eed bekræfte;* særa, *at besværge;* svar-r, adj. *vigtig, hæftig;* sverja (sver, sór, svarin-n), *at sværge*. Sml. (सार, sâra, adj. *fortrinlig, uigjendrivelig* (om Beviser, Grunde); subst. m. *Kraft, Styrke, Fasthed;* eller) maaskee वर, vara, adj. *bedst, fortrinligst;* t. wahr, *sand;* schwören, *at sværge;* got. svaran, id.; sveran, *at hædre:* ltt. fwarigs, *vigtig;* swêrêt, *at sværge;* slav. vjæra, *Troe:* lth. wéra, *Sandhed*.

sæta I., see sáta.

sæta II., *at lide, udholde, taale;* sæt-r, adj. *taalelig, udholdelig*. Sml. सह्, sah eller सुह्, suh, *at taale, udholde;* sanskr. og beng. sahja, *taalelig;* sv. sæta, *at være lydig*.

sæti, see sitja.

sœkja, see saka.

sœma, see sóma.

sœt-r, see svas-r.

söðul-l, see sitja.

sög, see saga I.

sögg-r, adj. *vaad, fugtig*. Sml. (सच्, sać, *at væde, fugte;* सुच्, suć, *at være vaad*); सगल, saǵala, adj. *vaad;* hindust. سجل, saǵal, id.

sögn, see saga II.

sök, see saka.

sökkva (sökk, sökk, sokkin-n), *at synke;* sökkva (præs. sökkvi), *at sænke*. Sml. pers. سنك, senk, *en Steen, et Vægtlod;* سنگی, sengi,

Digitized by Google

tung; سنگیدن, sengîden, *at veie;* lth. sunkus, *tung;* got. siggqvan, *at synke;* t. sinken, id.; holl. zakken, id., it. *at glide ned;* hebr. צָנַח, zánaḱ, *at stige ned, synke ned;* arab. صاخ, sâḱa, *at synke ned i Dynd.* Pott sml. सिच्, sić, *at væde,* hvilket det skot. sowk, eng. soak, *at væde, blöde i Vand,* ligger nær. Sml. siga I.

sökkvi, m. *en Fiende* (poët.). Sml.? चक्, ćak, *at modstaae*, eller foregaaende Ord.

söla, see saur.

sölur, see sal.

sönnun, see sann-r I.

sötr, n., see soð.

söx, see saga I.

T.

tá I. (præs. tæ), *at oplöse, udvikle, plukke fra hverandre;* tæ, n. *Garn,* it. *en Green, Qvist.* Sml. दो, do, *at skille ad;* hindust. تاو, tâo, *Garn;* afġ. تاوهول, tâvah-val, *at plukke;* skot. taa, *Traad;* n. dial. tafsa, *at pille, optrævle;* tægja, id. Sml. tötur-r.

tá II. (for **tag**), f. *en Taa,* digitus pedis. Sml. gr. δάκτυλος, *en Finger eller Taa,* der igjen er beslægtet med दिश्, diś, *at vise, pege paa;* oldht. zêha, *en Taa;* (georg. ფიფი, fifi, *en Finger*).

tabl, n. *et Spillebret,* it. *Bretspil;* tefla, *at spille Bretspil,* mene Nogle kommer af lat. tabula, men, da det allerede forekommer i Edda, tör det vel snarere skrive sig fra Östen. Sml. persisk طبله, ṭeble, *en Træskive, et Bret* til at fremsætte Frugter m. m. paa. Bogstavet ط synes vel at röbe en arabisk Oprindelse af طبل, ṭabl, *et Bret, en Skive;* men deraf tör man ikke med Sikkerhed slutte; thi med det arab. Alphabet optoge Perserne ogsaa Forandringer i Orthographie; gr. τάβλα, *et Spillebret.* Benfey — I, 2. S. 247 — sml. त्वक्ष्, tvakś, *at gjöre tynd.*

tað, n. *Gjödning;* teðja, *at gjöde;* taða, f. *Höe, som voxer paa gjödet Mark.* Sml. शाद्, śâda, m. *Mög,* it. *ungt Græs;* hindust. کهاد, ḱâd, *Mög, Gjödsel;* eng. dial. tad, *Mög;* teathe, *Koemög;* kades, *Faaremög;* taye, *at gjödsle;* skot. tath, *Gjödsel,* it. *det frodige Græs, som voxer, hvor der er gjödet;* n. dial. talle, *Mög,* især *Faaremög.*

tafn, n. *Slagtoffer.* Sml.? hindust. تاوان, tâvân, *Gjengjæld, Lösepenge for Blodskyld;* ags. tifr, *et Offer;* tiber, *et Slagtoffer.*

tág, f. *en Vidje,* taug, f. *et Toug;* tigil-l, m. *et lidet Toug.* Sml. (तुज्, tuǵ, *at binde;* persisk تکه, tikke, *cingulum femoralium;* hindust. تاگ, tâg, *en Traad*). Sml. tegja.

tagl, see tæfil-l.

taka (tek, tok, tekin-n), *at tage;* taka, f. *Tyverie;* þegi, m. *en Modtager.* Sml.? धा, ďâ, *at tage;* hindust. ڈاکو, ḍâkû, *en Röver;* got. tekan, *at tage;* eng. dial. ta, *at tage;* n. dial. ta, id. Grimm sml. lat. tangere, *at beröre;* ligesaa Benfey I, 2. S. 246. Sml. tá II.

tákn, see teikn.

Digitized by Google

tal, n. *Tale*, it. *et Tal;* tili, m. *Tal;* tala, *at tale;* telja, *at tælle*, it. *at sige*, *fortælle*. Sml.? धा, đâ, *at sætte*, *lægge* (med continuativt *l*); beng. talab karan, *at anföre*, *citere;* tâla, *en Beretning;* (gr. τέλος, *Betaling*); slav. ćislo, *Tal*, sml. Benfey — I, 2. S. 232 — med चि, ći, *at samle*, hvoraf vi-ći, *at tælle*.

tál, n. *Svig*, *Bedrag;* tæla, *at bedrage*. Sml. चल्, ćala eller छल्, čala, n. *Svig*, *Bedrag;* hindust. چهل, čal, id.; ٹالنا, ṭâl-nâ, *at bedrage;* pers. دله, delle, *Svig*, *Bedrag;* gr. δόλος, id.; lat. dolus, id.; arab. دال, daala, *at bedrage*. Benfey — I, 2. S. 226 — sml. दॄ, dṛ, *at sönderrive*, *skade;* oldht. zâla, *Fare*.

tam-r, adj. *tam;* temja, *at tæmme*, *vænne til*. Sml. दम्, dam, *at tæmme*, *kue;* दमित, damita, *tæmmet;* lat. domare, *at tæmme;* eng. tame, id.; t. zähmen, id.

tan, see teina.

tána, *at tiltage*, *voxe*, *grönnes*. Sml. तु, tu, *at tiltage*, *trives;* got. þeihan, *at voxe*.

tandr, see tendra.

tándr, n. *et Gran* (minimum quid). Sml. तनु, tanu, *tynd*, *liden*.

tángi, m. *den Spids*, der gaaer op i Skaftet af en Kniv, Sværd eller deslige, it. *en Landspids*, *Landtunge*. Sml. तङ्, taṅg, *at blive smal;* hind. ٹانک, ṭânk, *en Jernnaal;* persisk تنگ, teng, adj. *tynd*, *smal*. Sml. stinga.

táng-r, m. *Pjalter*, *Klude*. Sml. दंश, danśa, m. *Sönderriven*, *Sliden*.

tanna, see tönn.

táp, n. *Raskhed*, *Fyrighed*. Sml. तप्, tap, *at være varm*, it. *at have Kraft;* (æth. ተግበ:, tab'a, *at være mandig*); russ. tepló, *varm;* lat. tepor, *Varme*.

tapari, m. *Hovedet paa en Haandöxe*, *Öxehammer;* tapar-öxi, f. *en Haandöxe*. Sml.? hindust. تبر, tabar, *en Öxe;* pers. teber, id.; russ. topór, id.; tjæpatj, *at tilhugge let*.

tapla, f. *en Töffel*. Sml. hind. چپل, ćappal, *en Töffel*.

tappi, m. *Prop*, *Tap;* teppa, *at tilstoppe;* tefja, *at standse*, *forhindre;* tems, n. *Seendrægtighed;* þjappa, *at tætte*, *at sammentrykke*. Sml. स्तम्भ्, stamb, *at tilstoppe;* beng. čipi, *en Prop til en Flaske;* hindust. ٹهپی, ṭêpî, *en Prop*, *Tap;* slav. ćep, id.; midd. lat. tappus, id.; fr. tampon, id.; sp. tapon, id.; ltt. tappa, id.

tár, n. *Taare*. Bopp — v. Gr. S. 81 — sammenl. अश्रु, aśru, n. *en Taare*, med det t. zähre, der er af samme Oprindelse som vort tár; gr. δάκρυ, n. id.; ags. teher, id.; got. tagr, n. id.; oldht. zahar, id.; ltt. affara, id. Benfey udleder igjen aśru (for daśru) af दश्, daś, *at bide* (δάκνειν), fordi den er bidende salt.

tar-r, m. *en Galt*. Sml. दारक, dâraka, m. *et Svin;* af दॄ, dṛ, *at sönderrive*.

tarf-r, m. *en Tyr*. Sml. दर्ब, darbba, m. *et skadeligt Menneske eller Dyr*, af दॄ, dṛ, *at sönderrive*.

targa, f. *et Skjold*. Sml. धृष्, đṛś, 10 cl. (præs. धर्षयते, đarśajate), *at gjöre kraftlös;* ags. targ, *et Skjold;* oldht. targa, id.; ital.

Digitized by Google

targa, id.; pol. tarcza, id.; sp. adarga, id.; nyarab. درقة, darqa, id.

táta, f. *en Sukkerpatte*. Sml. दोह, doha, m. *Melk;* दोध, dod́a, m. *en Kalv*, af दुह्, duh, *at malke;* (धे, d́e, *at drikke*); n. dial. dægja, *at give Bryst;* got. daddjan, id.; oldht. taan, id.; tutta, *Brystvorte;* gr. τίτϑη, id.; ϑά-ειν, *at malke;* hebr. דד, dad eller תַד, tad eller שַׁד, śad, *Brystvorte;* n. dial. tatte, id.; tisse, id.; armen. ծիծ, dʐidʐ, id.; fr. tette, id.; georg. დედა, deda, *en Moder;* ძუძუ, dzudzu, *en Brystvorte;* slov. déte, *et Barn;* dojíti, *at give Die;* n. d. tytta, *en Qvinde*, it. *et Hundyr*. Sml. totta, teiga.

taug, see tág.

taum-r, m. eller **teymi**, n. *en Tömme, Line*. Sml.? दामा, dâmâ, f. *en Tömme, Snor, Line;* hindust. دام, dâm, *et Reeb*. Ordet kan maaskee dog være en Overgangsform for tagm-r og hörer da til tegja, q. v.

taung eller **töng**, f. *en Tang*. Sml. दंश्, daṅś, *at bide;* hvoraf सन्दंश, sandaṅśa, m. *en Tang;* beng. ṭeng, *en Kloe* (paa Hummer ell. desl.); ltt. tanga eller stanga, *en Tang;* gr. δάκνειν, *at bide*.

taurar, m. pl. *skjulte Skatte*. Sml. धुर, d́ur, f. *Rigdom*.

teðja, see tað.

tefja, see tappi.

tega, see tjá II.

tegja ell. rettere **teygja**, *at udstrække;* toga, *at drage, trække;* tjúga (týg, taug, togin-n), id.; staga, *at udspende, stramme*. Sml. (ताय्, tâj, *at udstrække*, angives som Pass. af तन्, tan); दुह्, duh, *at uddrage, malke;* russ. tugij, *udspendt, stram;* slav. tjægnuti, *at udstrække;* got. tiuhan, *at trække, drage;* ags. teón, id.; skot. tueg, id.; eng. tug, id.; holl. tijgen, id.; n. dial. toka eller tokt, *en Stund, Tid af nogen Længde* (Udstrækning i Tid). Sml. tág.

tegund eller **tigund**, f. *Art, Slags*. Sml. hindust. ٹك, ṭak, *Beskaffenhed, Natur;* holl. tuk, *Art, Slags*.

teiga eller **teyga**, *at drikke begjærligen*. Sml. धे, d́e (præs. d́ejati), *at drikke;* zend. dê, id.; hindust. ڈھوکنا, d́ok-nâ, id.; oldht. tigente, *lactantem* — Graff. V. 284 —; holl. teug eller tovg, *en Slurk, en Mundfuld Drikke;* armen. դաեակ, ṭaeag ell. դայեկ, ṭajeg, *en Amme;* n. d. töyte, *at drikke med Graadighed*. Sml. tegja, totta, táta.

teikn, n. *et Tegn*, it. *et Varsel, Vidunder;* tákn, f. og n. *et Under, Mirakel*. Sml. चिह्न, ćihna, n. *et Mærke, et Tegn;* beng. ćihn, id. Dette Ord, som staaer alene i de indiske Sprog uden bekjendt Rod, tör maaskee ved en sjelden Overgang komme af दिश्, diś, *at vise;* hind. دیکهنا, dek-nâ, *at see;* pol. cechować, *at tegne, betegne;* georg. წიგნი, ṭsigni, *Tegn, Bogstav;* ags. taken, *et Tegn;* skot. takin, id.; ital. cenno, id. Sml. signa.

teina, *at spinde, at udstrække;* tein-n, m. *en liden smal Stok;* tan, f. *Mellemgulvet*. Sml. तन्, tan, *at udstrække;* तन्तु, tantu, m. *Traad;* hind. تاننا, tân-nâ, *at udstrække;* تنه, tana, *en Stilk, en Stav;* russ. tjænutj, *at udstrække;* got. tain-s, m. *en Green;* eng. dial. tan, id., it.

Digitized by Google

en Stang; skot. tent, *at udstrække;* fr. tendre, id.; tendron, *en ung Qvist;* hebr. תָּנָה, ťánâ, *at række, overlevere;* n. dial. tan, *Udstrækkelse, Udspærring,* it. *Galop, strakt Galop.*

teit-r, adj. *glad, munter.* Sml. दीधी, dîďî, *at lyse,* it. *at spöge, lege;* hindust. ٹھٹور, ťaťôr, *spögefuld; munter;* skot. tait, id.

telja, see tal.

temja, see tam-r.

tems, see tappi, eller sml. semsa.

tendra, *at opflamme, tænde;* tandr, *Ild* (poët.); teni, id. Sml.? इन्ध्, ind', *at tænde,* eller चंद्, ćand, *at være varm, at skinne;* got. tindan, *at brænde;* tandjan, *at tænde;* t. zünden, *at tænde;* skot. teind, id.; tynd, id. Pott anseer tendra udgaaet af dahant, part. præs. af दह्, dah, *at brænde;* ltt. degt, id. Bopp — v. Gr. S. 1044 — anseer got. tandjan for en redupliceret Form af दंह्, danh, *at brænde.* Sml. duni, kynda.

tengja, *at binde;* tengd-r, adj. *beslægtet, besvogret;* tengsl, n. pl. *Toug, Baand.* Sml. टंक्, ṭank, *at binde;* pers. تنگ, teng, *en Rem, en Sadelgjord;* armen. դանկ, ťang, *en Vareballe;* e. thong, *en Rem;* eng. dial. tang, *at binde.*

tengla, see þunn-r.

tengsla, f. *en Öxe med langt Blad.* Sml. दंश्, danś, *at bide;* टङ्ग, ṭanga, m. *en Öxe;* hind. ٹانکی, ṭânkî, *en Meisel;* armen. դանակ, ťanag, *en Kniv.* Sml. þexla.

tenna, see tönn.

teppa, see tappi.

terra, *at strække, fremrække.* Sml. तत्र्, tatr, *at udstrække.*

tersel-l, m. *et Slags Falk,* kaldes formeentlig saa af sit skarpe Syn. Sml. दृश्, dṛś, *at see,* hvoraf दर्शन, darśana, m. *Syn, Öie;* gr. δέρκειν, *at see.*

tetr, see tötr.

teygja, *at lokke.* Sml.? दोहद, dohada, n. *Önske, Længsel,* af दुह्, duh, *at drage.* Sml. þága, tegja.

teymi, see taum-r.

tía, f. *et Hundyr.* Sml. धे, ďe, *at drikke, die;* causat. *at give Die.*

tjá I., f. *Beredskab.* Sml. hindust. تيار, tajâr, adj. *beredt, færdig.*

tjá II., *at vise;* tega, id.; tje, id., it. *sige, fortælle.* Sml. दिश्, diś, *at vise, at sige;* hind. دکهانا, dikânâ, *at vise;* osset. avdiesun, id.; gr. δείκνυναι, id.; ags. tæcan, id.; got. teihan, id.; t. zeigen, id.; holl. toogen, id.; ltt. teikt, *at sige, fortælle;* n. d. tiste, *at vise sig, stikke frem;* sv. öfver-tyga, *overbevise.* Sml. þekkja, teikn.

tjákna, *at hjælpe, at slaae til* (sufficere). Sml.? hindust. ٹھيک, ṭek, *en Stötte;* ٹيکنا, ṭêk-nâ, *at understötte;* eller maaskee ढुह्, ḍuh, *at drage,* i Betydn. *at udstrække, gjöre tilstrækkelig.*

tjálga, f. *en tynd Green.* Sml. (चल्, ćal, *at ryste, bæve*); hindust. ٹهال, ťâl, *en Green;* gr. θαλλός, id., it. *en Qvist, Spire.* Sml. dall-r II.

tjalld, n. *et Forhæng,* it. *et Telt.* Sml. चेल, ćela, m., f. og n. *Klæde, Klæder;* चैल, ćajla, adj. *af Klæde,* af चिल्, ćil, *at iföre Klæder;* ltt. telts, *et Telt;* skot. tyld, *at*

Digitized by Google

bedække; ags. tyld, *et Telt;* sp. toldo, id.; n. d. kjell, *et Sængetæppe*, it. *Telt*.

tjaldari, m. *en Hest* (poët.). Sml. चलत्, ćalat, *gaaende*, part. præf. af चल्, ćal = चर्, ćar, *at gaae, reise*, hvoraf चारक, ćâraka, *en Rytter*, it. *en Staldkarl*.

tjara, f. *Tjære* (pix liqvida). Sml.? تاري, târî, *Saft af Palmetræet* (târ); ags. tyrwa, *Tjære;* e. tar, id.; ltt. darwa, id.

tjarn, see tjörn.

tíð, f. *Tid*. Sml. तिथ, tiťa, m. *Tid;* got. þeih-s, *Tid;* oldht. zît, id.

tíð-r, adj. *begjærlig;* tíðung-r, m. *en Oxe*. Sml. दिव्, div, *at attraae;* ags. tiedrian, *at avle;* n. d. tidd, *begjærlig;* tiung, *en Tyr*. Sml. griðung-r.

tje, see tjá II.

tifar eller **tivar** eller **diar**, m. pl. *Guder;* ty-r, m. *Nordboernes Krigsgud*. Sml. देव, deva, m. *en Gud*, af दिव्, div, *at skinne, lyse, at være glad;* दिव्, div, f. eller दिव, diva, n. *Himmelen, Paradis;* hind. دیو, dev, *en Aand*, især *ond;* beng. deb, *et Afgudsbillede;* zend. daêva, *en ond Aand;* pers. دیو, div, id.; armen. դեվ, ťev, id.; gr. ζεύς, gen. διος, *den överste Gud;* θεός, *Gud;* lat. deus, *Gud;* (sml. tefrei eller tepre iovi, Lassen, Eugub. Tafeln S. 33); ags. tiu, *Krigsguden Mars;* fr. dieu, *Gud;* ltt. debbes, *Himmel;* deews, *Gud*. I et af Spiegel, Gr. S. 132 §. 25 anfört Sted af Minokhired (et Pârsiskrift) opregnes som onde Aander: [illegible], d. e. dêvân u drûǵân u ǵâdvân, svarende til tifar, draugar og jötnar. Ifölge den blandt nye Religioners Udbredere almindelige Skik, at benytte ældre Religioners Gudebenævnelser som Navne paa onde Aander, er det ikke usandsynligt, at det oldn. difill eller diell, *Djævel*, der i Almindelighed udledes af διαβόλος, kan komme af tifar. Det n. d. Ord divle i det sammensatte vardivle, *varslende Aand*, tyder paa en Tid, da difill endnu ikke havde faaet ond Betydning. Mindre sikkert tör det være, hvorvidt disir, f. pl. *Gudinder*, især *Norner, Skjæbnens Gudinder*, henhörer til samme Rod, eller om Ordet staaer i Forbindelse med दिश्, diś, *at vise*, som de, der anvise eller bestemme Fremtiden. Sml. töfra. Ordet tifar har ogsaa Bedydn. *raske driftige Folk*, og synes da beslægtet med तीव्र, tîvra, adj. *hæftig, heed*, hvoraf plur. tîvrâh i Rigveda, Adnot. LIII. overs. *valentes, robusti*. Sml. táp.

tig, *Anklage, Beskyldning*. Sml. तिक्, tik eller तिग्, tig, *at angribe;* oldht. zîhan, *at anklage*. Pott — I, S. 266-67 — sml. दिश्, diś, *at vise;* got. teihan, *at forkynde;* — ags. tihtan, *at anklage;* gr. δίκη, *Ret;* lat. dica, *en Proces*. Sml. saka.

tig-r, see tiu.

tiggi, m. *en Konge*, it. adj. *hædret, æret;* tign, f. *Hæder, Ære, Værdighed, Majestæt*. Sml. तिज्, tiǵ, *at skinne;* तेजस्, teǵas, n. *Glands, Værdighed;* pers. تاج, tâǵ, *en Krone;* armen. թագ, tak, *en Krone;* թագաւոր, takavor, *en Konge;* (տիկին, digin, *en Dronning*); gr. τίταξ, *en Konge* (Hesych.); old-

Digitized by Google

preus. teisi (nom.), teiśin (acc.), *Ære;* ltt. teikt, *at lovprise.*

tigil-l, see tág.

tigl, n., **tigul-l**, m. *Teglsteen.* Sml.? (दह्, dah, *at brænde;* oldht. dâha, *brændt Leer*); lat. tegula, *Teglsteen;* oldht. ziegal, id.; ltt. steegelis eller teegelis eller ķeegelis, id.

tigla, *at give tidt og lidt hver Gang.* Sml. दिश्, diś, *at give, skjænke;* skot. tak, *at give.*

tignnd, see tegund.

til, m. *Hensigt, Öiemed*, it. præp. *til.* Sml.? तिल्, til, *at gaae;* t. zielen, *at tilsigte;* ziel, *et Maal;* oldht. zil, id.; gr. τέλος, id.; n. dial. tila, *at tilskynde, overtale.* Benfey — I, 2. S. 257 — henförer τέλος til तॄ, tṝ, *at gaae over.*

tili, see tal.

tilla, *at fæste löselig op;* tilling, f. eller tildr, n. *lös, slet Bygning.* Sml.? चिल्ल्, ćill, *at være lös.*

timbra, *at bygge, tömre.* Sml. दम, dama, m. *et Huus;* gr. δέμ-ειν, *at bygge;* got. timrjan, id.; oldsach. timbar, *et Huus;* pol. cembry, *Huustömmer;* ltt. timmerêt, *at tömre.* Benfey — I, 2. S. 199 — sml. धा, ďâ, *at sammenholde,* hvoraf धामन्, ďâman, n. *et Huus.* I Pârsi betyder دوم, dâm, *Skabning.* Spiegel, Gr. S. 130.

tin, n. *Tin*, laant enten af lat. stannum, eller af sanskr. चीन, ćîna, n. *Bly.*

tina, *at samle, sanke.* Sml. चि, ći (præs. ćinoti), *at samle;* pers. چین, ćîn, adj. *som sanker;* چیندن, ćînden, *Axsankning;* gr. θίν eller θήν, *en Hob, Dynge.*

tind-r, m. see tönn.

tingl, n. *Prydelse, Zirat.* Sigtes til Formen, f. Ex. Stjerneform, bör tungl sammenl. og Ordet har da vel opr. hedt tyngl; sigtes til Metalklang, sml. singla.

tjón, n. *Skade, Tab;* týna eller tína, *at tabe, miste;* tytla, *at formindske.* Sml.? क्षि, kśi, *at svinde,* hvoraf क्षिण, kśiṇa, *tynd, udmavret;* beng. kjina, *hentæret, udmavret;* zend. kśaêna, *maver,* eller त्यज्, tjaǵ, *at forlade, opoffre;* arm. զիան, zian, *Tab, Skade;* ags. teóna, id.; skot. tyne eller tine, *at tabe;* ags. tynan, *svinde;* n. dial. tjaana, *at indsvinde, fortörres;* kjena, *at vansmægte* (især af Törste).

tipta, rigtigere typta, q. v.

tir-r, m. *Ære.* Sml. दृ, dṛ, oftest med præf. आदृ, âdṛ, *at hædre, ære:* ags. tir eller tyr, *Glands, Ære, Magt.*

tirrin-n, adj. *bister, vranten.* Sml. hindust. چڑنا, ćiṛ-na, *at være forbittret* (af sanskr. चण्ड्, ćaṇḍ, id.); ags. tirian, *at tirre, gjöre, vred.*

titia, see tötur-r.

titra, *at skjælve, bæve.* Sml. दॄ, dṝ, *at frygte;* hindi डरनौं, ḍaranauṁ, *at skjælve, frygte;* eng. dial. dare, *at bæve af Frygt;* n. dial. darra, *at skjælve;* böhm. trnauti, id.

tíu, Talord: *ti* (10); i Runeindskrifter tihi; tig-r ell. tyg-r ell. tug-r, m. *et Antal af ti;* dik-r, m. id. Sml. दशन्, daśan, *ti;* zend. دسن, daśan, id.; prakr. दह, daha, id. — Lenz, Urwasi, p. 219; gr. δέκα, id.; lat. decem, id.; slav. desjatj, id.; got. taihun, id.; t. zehn, id.

tjúga, see tegja.

Digitized by Google

tjúr-r eller **týr-r**, m. *en Tyr;* þjór-r, m. *en gildet Oxe, en Stud.* Sml. (तूवर, tûvara, m. *en Oxe uden Horn;* तावुरि, tàvuri, m. *Stjernebilledet Tyren*); स्थिर, sfira, m. *en Oxe, Tyr;* pers. چیر, ćîr, *en Oxe;* ستور, sytûr, *et Dyr, især et stort firefödtet Dyr;* pârsi ..., stôr, id. Spiegel, Gr. S. 139, §. 8; osset. stur, *Qvæg;* gr. ταῦρος, *en Oxe;* lat. taurus, id.; slav. tor eller tur, *en vild Oxe;* got. stiur, m. *en ung Oxe;* t. stier, *en Oxe;* eng. steer, *en ung Oxe;* ags. steor, id.; hebr. שׁוֹר, śôr, *en Tyr, Oxe;* chald. תּוֹרָא, fôrâ, id.

tivask-r, see vask-r.

tjörn eller **tjarn**, f. *Sump, Kjern.* Sml. hindust. گرن, garan, *Sump; Morads;* eng. dial. tarn, *et Kjern.* Sml. kelda.

tó, n. *Uld;* tó, f. *et Stykke Grönsvær;* tóg eller tót, n. *den grove, ydre Uld;* tæte, f. *Laad, Fnug.* Grundbetydningen synes at være Skind med Ulden paa, og Grönsværet er billedlig opfattet som Jordens Skind med Uld paa. Sml. त्वच्, tvać ell. त्वक्, tvak, f. *Skind;* beng. tvak, id.; skot. tug, *en raa Hud.*

toddi, see tötur-r.

tóft eller **tómt**, f. *en Huustomt.* Sml. स्थापन, sfâpana, n. *Henlæggen, Opstilling, Grundlæggelse,* it. *en Bolig.* Hermed sml. Benfey — I, 1. S. 634 — gr. τόπος, *et Sted.*

toga, see tegja.

tólf, num. *tolv* (12); tylft, f. *et Antal af tolv.* Sml. ellifu. Grimm har i Gesch. d. d. Sprache S. 246 tiltraadt Bopps Derivation.

tolg eller **tolk**, f. og n. *Talg.* Sml. तैल, taila, n. *Olie;* prakr. तेल्लम, tella, id. — Lassen inst. l. pracr. p. 145; hindust. تیل, tel, *Olie;* beng. tel eller tail, id.; mangsatel (egentl. *Kjöd-Olie*), *Talg;* eng. tallow id.; dansk tælle, id.

toll-r, m. *Told,* it. *Rente.* Sml.? दल, dala, n. *en Deel;* (शुल्क, śulka, m. og n. *Told, Afgift*); oldpreus. tols, id.; t. zoll, id.; (gr. τέλος, *Afgift, Told*). Sml. tal.

tóm-r, adj. *tom;* tœma, *at tömme.* Sml.? तुमब्, tumb, *at forsvinde.*

tómt, see tóft.

tón, m. *Tone;* tona, *at synge.* Sml. तान, tâna, m. *en Tone;* धन्, ďan, *at give Lyd;* ध्वन्, ďvan, id.; hind. دهن, ďun, *Tone;* slov. zvoniti, *at lyde, tone;* eng. tune, *en Tone, Lyd.*

topp-r eller **typpi**, n. *Top, Spidse.* Sml. hindust. ٹوپ, ṭôp, *et Hoved, en Top;* ٹھوپ, ṭôp, *en Hat, et Hoved;* beng. ṭupi, *en Hat, en Hue;* topar, *en Hjelm;* osset. tzup, *en Spidse.* Rosen S. 389.

tor, et uadskilleligt Præformativ, betegnende en Vanskelighed, f. Ex. torkendr, *vanskelig at kjende;* torfengin-n, *vanskelig at faae;* tormoltin-n, *vansk. at fordöie;* torrek, *trange Kaar.* Hertil svarer i Sanskr. det ligeledes uadskillelige Præform. दुष्, duś, दुः, duh ell. दुर्, dur, f. Ex. दुर्ज्ञेय, durǵneja, *vanskelig at kjende;* दुराध्यय, duraďjaja, *vanskelig at faae;* दुर्जर, durǵǵara, *vanskelig at fordöie;* दुर्गति, durgati, *trange Kaar.* Af lignende Betydning er oldpers. ďur, Rawl. p. 117; zend. duś, dus, duǵ; gr. δυς; got. tus; ags. to. I Pârsi

Digitized by Google

bruges دوس, dus, paa samme Maade, men forekommer her ogsaa som selvstændigt Ord. Spiegel, Gr. S. 100. Medens dette Præformativs Endeconsonant i Sanskrit varierer efter det fölgende Bogstavs Beskaffenhed og saaledes foran haarde Consonanter hedder duś, har det i Kawi-Sproget paa Java temmelig constant Formen ďur, ligesom tor i Oldn., f. Ex. ďursila, *en Kjeltring;* ďurta, *lastefuld*. Humboldt, die Kawi-Sprache, 2. Bd. S. 53—54.

tóra, *at tilbringe Livet i Elendighed*, it. *at brænde svagt;* tóra, f. *en liden glindsende Plet;* tyra, f. *et svagt Lys*. Sml.? hindust. تهور, ťôr, *en Smule, noget Lidet;* تيورانا, tiôrâ-nâ, *at hentæres;* skot. torfel eller torchel, *at hentæres, döe*.

torf, n. *Törv*. Sml.? pers. تراب, tyrâb, *Jord, Stöv;* eng. turf, *Törv;* skot. toor, id.; trove, id.; russ. torf, id.; oldht. zurba, id. Grimm — G. d. d. Spr. S. 327 — sml. sanskr. dûrvâ, *gramen, cespes*, hvilket hos Wilson skrives दूर्ब्बा, dûrbbâ.

torg, m. *et Torv*, er maaskee beslægtet med दुर्ग, durga, n. *en Fæstning, et Kastel*, forsaavidtsom, i lidet civiliserede Lande, Stæderne i Regelen ere befæstede. Ligesaa bruges det franske bourg, som oprindelig betyder *en Fæstning*, til at betegne *et Torv, en Markedsplads*. Har Benfey Ret, naar han — I, 1. S. 591 — sætter πυργος, *et Taarn, en Borg*, i Forbindelse med turgere, *at svulme*, kommer man til et lignende Resultat, at Borg og Torv kunne være beslægtede Begreber; — eller sml. दॄ, dṝ, *at udstykke, sönderrive, fortære*, hvilket isl. torga, *at fortære*, it. *sælge*, synes at anbefale; n. d. torga, *at dræbe, slagte;* böhm. trh, *Torv;* trhati, *at plukke, rive;* lth. turgus, *et Torv;* slov. torg, id.; russ. torg, *Handel, Torv;* ltt. tirgus, id.; pers. درگاه, dergâ, *en Plads, Gaardsrum*. Sml. þorp.

tosa, *at stamme, at stræbe uden Kraft*. Sml. दुष्, duś, *at bære sig bagvendt ad*.

tót, see tó.

totta, *at suge, at udtömme*. Sml. दुह्, duh, *at udkryste, at malke*. Hertil slutter sig ogsaa tota, f. eller toti, m. *en Qvist, liden Green*, der suger sin Næring af Stammen eller af en större Green, ligesom det hebr. יוֹנֵק, jôneq, *en ung Green*, eg. *en Diende, Sugende*, af יָנַק, janaq, *at die;* skot. taw, *at suge med Begjærlighed* (om Diebarnet); toot, *at drikke meget;* fr. teter, *at die*. Sml. teiga, táta.

tradka, see troða.

traf, n. *et hvidt Törklæde*, som bruges til Fruentimmer-Hovedsmykke; trefil-l. m. *et lidet Halstörklæde, et pjaltet Klæde*. Sml. zend. درفش, drafśa, *en Fane* — Yaçna I, not. F. p. XLVIII —; ltt. drêbe, *Töi, Gevandt*, pl. *Klæder;* lth. drobė, *et Liinklæde;* drabužis, *Klæder;* fr. drapeau, *en Fane;* drap, *Klæde;* sp. trabas, pl. *Skulderstykker paa Munkes Scapular;* trapo, *en Klud;* ags. træf, *et Telt;* n. d. trave ell. trifsa, *en Klud, Lap*.

trampa eller **trappa**, *at trampe, sparke*. Sml.? त्रुम्प्, trump, ell. त्रुप्, trup, *at stöde;* got. trimpan, *at træde;* oldpreus. trapt, id.

tráss, n. *Stivsind, Modvillighed, For-*

Digitized by Google

vovenhed; **trássa**, *at være stivsindet, at trodse;* **treisk-r**, adj. *vanskelig, knarvorren.* Sml. त्रस्, tras, *at modsætte sig, forhindre;* holl. tarten, *at trodse.* Sml. þrá-r, treg-r.

trauða, see þruga.

traust-r, see trú-r.

tré, n. *et Træe.* Sml. तरु, taru (af उत्, uta, op + रुह्, ruh, *at voxe* — Benf.), eller द्रु, dru, m. *et Træe;* pers. درخت, dirækt, id.; gr. δρῦς, id.; got. triu, n. id.; russ. dérevo, id.; drévie, pl. *Træer;* slav. drévo, *Træe;* ags. treów, id.; arm. ծառ, dzar, id.

treg-r, adj. *nödig, uvillig, lad;* tregða, *at vægre sig;* drittast (for drigtast), *at gjöre noget höist ugjerne.* Sml. ध्राख्, d̕râk, *at afslaae;* ध्राघ्, d̕râǵ, *at blive træt, at udmattes;* oldht. traki eller tragi, *doven;* ags. trag, id.; skot. traik, *at gaae ledig omkring;* holl. traag, *doven;* fr. d. droguer, *at bie længe.* Sml. draga, trássa.

tregt, f. *en Tragt.* Sml. द्रु, dru, *at flyde;* causat. *at lade flyde, at gyde.*

treisk-r, see tráss.

treysta, see trú-r.

trjóna, f., **trýni**, n., **trani**, m. *Tryne.* Sml. दृ, dṛ, *at sönderslide* (तृण्, tṛṇ, *at æde*).

tríta, **tritla**, see turna.

tróða I. (treð, trað, troðin-n), *at træde paa med Födderne, at trampe, stampe sammen;* traðka, *at træde paa.* Sml. द्रु, drû, *at gaae;* (रथ, raṭa, m. *en Fod*); got. trudan, *at træde.*

troða II., see drós.

trog, n. *et Trug;* þró, f. *et smalt udhulet Kar.* Sml. द्रोण, droṇa, m. og n. *et Trug, hvori Föde for Qvæget anbringes;* eng. trough, id.; fr. dial. treu, *et Knadetrug;* tros, id.; skot. trone, *et Trug, som bruges af Murere;* ltt. trauks, *et Kar;* n. d. tron, *en udhulet Stok.*

troppa, *at skumple, stöde.* Sml. त्रुप्, trup, *at stöde.*

tros, n. *unyttigt Affald.* Sml. ध्रस्, d̕ras, *at kaste ud.*

trú-r, adj. *troe, oprigtig;* trúa, *at troe;* traust-r, adj. *stadig, standhaftig, fast;* traust, n. *Sikkerhed, Tröst;* treysta, *at stole paa,* it. *at stadfæste;* trygg-r, adj. *troe, trofast, sikker.* Sml. ध्रु, d̕rû, *at være fast, staae fast;* ध्रुव, d̕ruva, adj. *fast, sikker, paalidelig;* oldpreus. druwis, *Troe;* ags. treówe, adj. *troe;* got. trauan, *at sætte Lid til;* t. trauen, id.; skot. trow, id.; fr. trève, *Vaabenstilstand.*

tryni, see trjóna.

túða, f. *et Rör, en Tud;* stut-r, m. id. Sml. तुण्ड, tuṇḍi, m. og f. *Mund, Næb, Navle;* hindust. توتی, tûtaî, *et Kar med Tud;* تهوتهرا, tûṭrâ, *Mund;* ٹونٹی, ṭônṭî, *en Tud.* Sml. tutla.

tugga, f. *en Mundfuld, en tygget Bid;* tögla eller tyggja, *at tygge.* Sml. चक्ष्, ćakś, *at æde;* hindust. چکلنا, ćikal-nâ, *at tygge (langsomt);* ٹونگنا, ṭûng-nâ, *at tygge paa noget Ubetydeligt;* n. dial. tiksa, *at tygge, gnave paa Noget.*

tug-r, see tíu.

tukta eller **tykta**, *at optugte, opdrage.* Sml.? (दिश्, diś, *at vise,* it. *at befale*); दुह्, duh, *at slaae, at volde Smerte,* it. *at drage;* lat. ducere,

Digitized by Google

id.; hindust. ٹوکنا, ṭok-nâ, *at forhindre*); دکها‌نا, duk-ânâ, *at volde Smerte;* ags. tyht, *Tugtelse;* tucian, *at tugte;* skot. doucht, *et Slag;* tuck, *at slaae.* Sml. tjá, tig.

tuli, m. *en stump Stav.* Sml. तुलि, tuli, f. *en optrævlet Stav.*

tulka, *at fortolke*, *udtyde.* Sml. चुल्ल्, ćull, *at angive Ens Mening;* hindust. تلك, tilak, *en Commentar*, *Fortolkning;* armen. թարգմանել, tarkemanjel, *at tolke;* arabisk og pers. ترجمه, terǵeme, *en Fortolkning;* chald. תַּרְגּוּם, targum, id.; lth. tulkas, *en Tolk;* ltt. tulks, id.; russ. tolkovátj, *at udtyde, fortolke.*

tún, n. *Hjemmarken*, it. *en Bye.* Sml. तुङ्ग्, tunǵ, *at beskytte*, it. *at boe;* armen. տուն, dun, *et Huus;* ags. tûn, *en indhegnet Plads*, it. *et Gjerde;* oldht. zûn, id.; holl. tuin, id., it. *en indhegnet Plads;* gæl. dùn, *en Höi, et befæstet Huus*, *et Kastel;* eng. town, *en Bye;* skot. town eller toun betyder ikke blot *en Bye*, men og *Husene paa en enkelt Gaard* — Betydningernes Forening er den samme som i oldht. hac, *en Bye* — Graff IV. S. 761 — og ags. hæg, *et Gjerde.*

tundra, see duni.

túnga, f. *en Tunge.* Sml. जिह्वा, ǵihvâ, f. *Tunge*, (if. Lexicogr. af लिह्, lih, *at slikke*); zend. hizva, id.; lat. dingua, og senere lingua, id.; got. tuggo, id. Oppert angiver i Journ. Asiat. IV. S. T. XVII. p. 93 en nok saa rimelig Derivation, nemlig som Reduplication af hve, *at raabe.*

túngl, n. *Maane*, it. *en rund Skive;* enni-tungl, *Pandestjerne.* Sml. तुङ्ग, tunga, adj. *höi*, *ophöiet;* sbst. m. *Höide*, *Top;* तुङ्गीपति, tungîpati, m. *Maanen;* got. tuggl, *et Himmellegeme;* ags. tungel, id. Herhen hörer nok ogsaa þungstóll solar, d. e. *Solens Höisæde*, næppe som Rask oversætter: *Solens tunge Sæde* — Veil. til det isl. Sprog, S. 251.

tunna, f. *en Tönde;* tút-r, m. *et stort tykt Legeme;* tútna, *at hovne op*, *opsvulme.* Sml. तुन्द, tunda, n. *Maven;* तुन्दवत्, tundâvat, adj. *tyk*, *feed;* beng. tundil, id.; hind. توند, tond, *en Krukke-Mave*, d. e. *den tykkeste Deel af en Krukke;* georg. თუნგი, tungi, *et Maal for flydende Varer* (vægtigt $8^3/_4$ Pund russisk).

turfa, f. *en udygtig Hest.* Sml. दुर्बल, durbbala, adj. *svag*, *udmavret*, *udygtig.*

turn, m. *et Taarn.* Sml. (pers. تار, târ, *en Bjergtop*); lat. turris, *et Taarn;* t. thurm, id.; ags. tor, id.; ltt. tôrnis, id.

turna, *at omvælte;* dornika, *at dreie;* dröngul-l, m. *en Valtse*, *en Cylinder;* tríta, *at dreies*, *vendes omkring;* tritla, *at trilles*, *rulles.* Sml.? द्रूणू, dṛnû, m. *et Hjul;* (धृ, dvṛ, *at böie*, *krumme*); georg. ვატრიალებ, wa-trialeb, *jeg dreier;* lat. tornare, *at dreie;* gr. τορεύειν, id.; (τροχός, *et Hjul*); oldht. turnjan, *at dreie;* ags. tyrnan, id.; fr. tourner, *at vende*, *dreie;* eng. turn, id.; skot. drum, *en Valtse*, *Cylinder;* hebr. דּוּר, dûr, *en Kreds;* תּוּר, tûr, *at gaae omkring;* n. dial. tull eller tunn, *Hvirvel*, *Kreds.* Sml. þvara.

Digitized by Google

tuskast, *at kjæmpe*. Sml. दक्ष्, dakś, *at slaae*, *stöde*.

tutla, *at nappe*, *pille*, *tage til sig med Næbbet*. Sml. तुण्ड, tuṇḍi, m. og f. *et Næb;* skot. tchittle, *at spise Korn af Axet*. Sml. túða.

tútna, tút-r, see tunna. Sml. þrotna.

tveir, m., **tvær**, f., **tvau**, n. Talord: *to* (2); tvennir, *tvende*, *to Par* (bini); tvenn-r, adj. *dobbelt;* i Sammensætninger tvi- eller tvö-; tvist-r, m. *Toeren i Kortspil;* tvisvar, *togange;* tvinna, *at fordobble;* tvistra, *at adskille i tvende Dele;* tutugu (for tvötugu), *tyve;* tvila, *at tvivle*. Sml. द्वौ, dvau, m. og f., द्वे, dve, n. *to;* i Sammensætninger द्वि, dvi; द्विस्, dvis, *togange;* zend. 𐬛𐬎𐬎𐬀, dva, m. *to;* bis, *togange;* i Sammensætninger بِ, bi, ligesom i Latin: biceps, bicolor etc.; oldn. binarð-r, m. *begge Næseborer;* beng. do, *to;* gr. δύω, id.; lat. duo, id.; got. tvai, id.; osset. dua, id.; dave, *Tvivl;* russ. dvje, *to;* dva, id.; ags. twa, *to;* tweo, *Tvivl*. Sml. báðir, vokins.

tý, n. *en Ting, som jævnligen bruges*. Sml. pers. چی, ćî, *en Ting;* چیز, ćîz, id.; der i Pârsi skrives snart 𐬗𐬌𐬯, ćis, snart 𐬗𐬌𐬯, ćis. Spiegel. Gr. S. 29; n. dial. ty, *Stof*, *Töi;* kjon eller tjon, *Töi*, *Sager*, *Smaating;* ags. tawa, id. Sml. dáð.

ty-r, see tifar.

tyggja, see tugga.

tyg-r, see tíu.

tykta, see tukta.

tylur, see dylja.

tylft, see tolf.

tyndra, see duni.

týna, see tjón.

typpi, see topp-r.

týr-r, see tjúr-r.

týra, see tora.

tyrma, *at hælde til Fald*. Sml.? hind. ترمرانا, tirmir-ânâ, *at ryste* (act.). Sml. tora.

tytla, see tjón.

tæ, see tá I.

tæk-r, adj. *beqvem*, *beleilig*, *untagelig*, synes vel nærmest at burde udledes af taka, men er dog paafaldende ligt दक्ष, dakśa, *beqvem*, *passende*, *duelig*.

tæla, see tál.

tæp-r, see dap-r.

tæpta, see stá.

tær-r, adj. *klar*, *reen*. Sml. तार, târa, *klar*, *reen*.

tæra, *at tære*, it. *at bestride Udgifter*. Sml. दॄ, dṝ, *at sönderrive*, *slide;* zend. 𐬙𐬀𐬭𐬋𐬌𐬛𐬌, tarôiďî, *que je puisse briser*. Yaçna, p. 83; hind. توڑنا, tôṛ-nâ, *at sönderbryde;* eng. tear, *at sönderrive;* got. tairan, *oplöse*, *forstyrre;* t. zehren, *tære;* (ltt. têrêt, id.); lth. czerauti, id.; pol. terać, *at fordærve*.

tæri, n. *Samliv*. Sml. दारा, dârâ, f. eller दार, dâra, m. pl. *en Hustrue*, af दॄ, dṝ, *to take*, *to tear* (a husband). Wilson.

tæta, see tötur-r.

tœfil-l, m. *Bagdeel*, *Hale*. Sml. pers. توبال, tûbâl, *Ende*, *Yderende;* (دم, dym, *en Hale*); ags. tægel, *en Hale;* e. dial. tewel, id.; eng. tail, id., hvormed atter oldn. tagl, n. id., synes beslægtet; got. tagl, id.; oldht. zagal, id.; fr. toug, id. Man turde maaskee og sml. det tyrk. توغ, tûġ, *en paa en Stang ophængt*

Digitized by Google

Hestehale, der bæres foran höie Militærpersoner; georg. ფუგი, fugi, id.

tœma, see tóm-r.

tœta, f., see tó.

töfra, *at hexe, forhexe;* töfrari, m. en *Troldmand*, udledes enten af tifar, q. v., eller er beslægtet med तप्, tap, *at besidde overmenneskelige Kræfter;* oldht. zaupar, *Hexerie;* t. zauber, id.

tögla, see tugga.

tögning-r, m. *et Sværd.* Sml.? तेज, teǵa, m. *Skarphed*, af तिज्, tiǵ, *at hvæsse;* afǵ. تیغ, teǵ, *et Sværd;* pers. tîǵ, id. Sml. stinga.

tölta, *at gaae i Trav.* Sml. चल्, ćal, *at gaae*, it. *at ryste;* n. dial. dilte, *at gaae i smaat Trav;* ags. tealtian, *at ryste.*

töng, see taung.

tönn, f. *Tand;* tanna, *at gnave;* tenna, *at gjöre noget tandet, som en Saug;* tind-r, m. *Tinde, Top.* Sml. दन्त, danta (for adanta, part. præs. af अद्, ad, *at æde*), m. *Tand;* hind. دنت, dant ell. دانت, dânt, id.; osset. dændâg, id.; lth. dantis, id.; gr. ὀδούς, gen. ὀδόντος, id.; ngr. δόντι, id.; lat. dens, gen. dentis, id.; fr. dent, id.; ags. tôð, id.; eng. tooth, id.; beng. dat, id.; got. tunþus, m. id.; t. zahn, id.

tötur-r eller **tetur-r**, n. *Pjalter, forrevne Klæder;* titja, f. *en Pjalt;* toddi, m. *et heelt Stykke af Noget;* tæta, *at slide, splitte, plukke fra hinanden.* Sml.? तुड्, tuḍ, *at sönderrive, slide, plukke fra hinanden;* hindust. (چیتھنا, ćeṭ-nâ, *at sönderrive*); ٹوٹا, ṭûṭâ, *brudt;* beng. ṭoṭâ, *et Brudstykke, en Stump;* skot. thocht, *meget Lidet af en Ting;* holl. todde, *en Pjalt.* Eller Ordet er maaskee en redupl. Form af दॄ, dṝ, *at sönderrive.* Sml. tá I.

U.

ú, see ó II.

ubbi, see obba.

úð, see óð-r I.

úðast, *at smaaregne;* úði, m. *Væde;* und, f. *et Kildevæld, Vandspring;* unnr eller úðr, f. *Bölge.* Sml. उडु, uḍu eller उद्, uda, n. *Vand*, af उन्द्, und, *at væde;* उन्न, unna, *vaad;* hindust. اودا, ôdâ, *vaad;* ûdâi, *Væde;* بوند, bûnd, *en Draabe;* beng. odo, *vaad;* lth. undů eller wandů, *Vand;* oldpreus. unds, *Vand;* lat. udor, *Væde;* unda, *Bölge;* russ. vodá, *Vand;* gr. ὕδωρ, *Vand;* ltt. ûdens, id. Sml. vatn.

úfin-n, see obba.

ufir, see yfir.

úf-r I., see húf-r.

úf-r II., m. *Dröbel i Halsen.* Sml.? उपजिह्वा, upaǵihvâ, f. *Dröbelen* (uvula), af upa, *nær*, og ǵihva, *Tunge.*

ugga, see oga.

uggi, m. *en Finne.* Sml.? वह्य, vahja, n. *et Redskab til at komme frem ved, en Vogn;* वह्निन्, vahin, adj. *förende, bærende.*

ugla I., see vigg.

ugla II., f. *en Ugle.* Sml. उलूक, ulûka, m. *en Ugle;* hindust. الو, ullû, id.; oldht. ûla, id.

Digitized by Google

úi, m. *en Mængde af smaae Insecter.* Sml. ऊहिणी, ûhiṇî, f. *en Samling, Skare.*

úldna, *at raadne,* synes beslægtet med uðast, q. v., ligesom lat. uligo, *Fugtighed,* med udor; ell. maaskee med उल्, ul, *at brænde.* Sml. orna.

ulfalldi, m. *en Kamel.* Sml. got. ulbandus, m. *Elephant,* it. *Kamel;* oldht. olpenta, f. *Kamel;* ags. olfend, id.; men elpent, *Elephant;* ylp, id. I de Lande, hvor hverken Elephanter eller Kameler forekomme, har man let forvexlet dem, paa Grund af den meest iöinefaldende fælleds Egenskab, Störrelse. Ulbandus synes identisk med gr. ἔλεφας, ἐλεφαντος, lat. elephas, hvilket af Lassen — ind. Alterth. I. S. 314-15 — udledes af इभ, iba, m. *en Elephant,* med tillagt दन्त, danta, *en Tand,* og den arab. articl. al, altsaa al-ibadanta, eg. *Elephanttanden,* og dernæst *Elephant;* medens Pott, i Höfers Zeitschr. f. d. W. der Sprache, II. S. 31 sq., fremsætter den Formening, at Ordet kommer af det hebraiske: אלף הנדי, aleph hindi, *indisk Oxe.* Pott erklærer sammesteds, at han deler Pictet's Mening, at ulbandus er et fra elephant aldeles forskjelligt Ord, men tör ei antage hiins Mening, at det staaer i Forbindelse med zend. aurvat, arban, *Hest,* og pers. اروانه, ervâne, *en Hunkamel* — Meninski; *en Art Kamel* — Richardson; hvorimod Burnouf — Journ. asiat. IV. Sér. T. II. p. 133 sq. — er tilböielig til at antage dette Slægtskab. Af samme Oprindelse er vistnok slav. velbud, *en Kamel;* russ. velbljud eller verbljud, id.

úlf-r, see varg-r.

ulf-lið-r, m. *Haandled* (eg. *Armbaandsled?*). Sml. वलय, valaja, m. og n. *et Armbaand* = lat. vulva — Benfey I, 2. S. 304.

ull, f. *Uld.* Sml. ऊर्णा, ûrṇâ, f. *Uld;* hindust. اون, ûn, id.; got. vulla, f. id.; slav. ulna, id.; russ. vólna, id.; eng. wool, id.; t. wolle, id.; ltt. willa, id.

ulli, m. *Ilden* (poët.); ylja, *at varme;* il-r eller yl-r, m. *Varme;* volg-r, adj. *lunken;* velgja, *at gjöre lunken.* Sml. उल्, ul, *at brænde,* blot i Derivater, f. Ex. उल्का, ulkâ, f. *Ild;* oldht. wâli, *noget varm, lunken;* eng. dial. welle, *at være heed;* n. dial. öl eller yl, *stærk og qvalmende Hede.* Sml. svæla.

úlpa, ólpa eller **hólpa**, f. *en Kappe, Regnkappe.* Sml. वल्, val, *at bedække;* हुल्, hul, id.

um, præp., see of I.

una, *at være tilfreds med;* unna (ann, unna, unnat), *at ynde, elske;* ást eller óst (for anst), f. *Kjærlighed;* gunst, f. *Yndest;* unan eller unun, f. *Behag, Lyst;* væn-n, adj. *smuk, skjön;* vin-r, m. *en Ven;* yndi, f. *Behagelighed, Ynde.* Sml. वेन्, ven, eller वेण्, veṇ, eller वन्, van, *at elske, ynde:* वनस्, vanas, n. *Ynde;* वेन, vena, m. *en Elsker;* beng. vanât, *Venskab* = oldn. vinátta; pers. آن, ân, *Yndest,* it. *Ynde, Skjönhed;* lat. venustas, *Ynde;* venus, *Kjærligheds Gudinde;* vinulus, *yndig, elskværdig;* got. vunan, *at være glad;* ïnnan, *at ynde;* ansts, f.

Digitized by Google

Yndest; oldht. wini ell. uuini, *en Ven;* oldpreus. ginnins, acc. pl. *Venner*, t. gönnen, *at unde;* sv. gynna, *ynde;* ags. êst eller oest, *Yndest;* wîne, *en Ven;* n. dial. unne, *at önske Held;* vönen, *begjerlig.*

und I., see uðast.

und II., f. *Saar.* Sml. वुध्, vuṅd, *at stöde*, *skade;* got. vund-s, adj. *saaret;* t. wund, id. Graff henförer det oldht. wunta, *Saar*, til व्रण्, vraṇ, *at saare*, hvortil slutte sig skot. brain, *at saare*, slov. râniti, id.; russ. rana, *Saar.*

undan, adv. *bort fra.* Her er formeentlig un pronominalt og dan ablativisk Suffix = ἔνθεν, *derfra*, ell. sml. russ. вонъ, von, *bort, væk;* ऊन्, ûn, *at fradrage.*

undir, præpos. *under*, synes oprindeligen ogsaa at have havt Betydningen: *iblandt*, ligesom t. unter; thi अन्तर्, antar, *iblandt*, lat. inter, id., ere upaatvivlelig dermed beslægtede, saasom de i Sammensætninger forekomme i samme Betydning, f. Ex. अन्तर्गम्, antargam, *at gaae under;* lat. interire, id.; oldn. undirgáng-r, *Undergang.*

undr, n. *Under*, *underlige Ting;* undrast, *at beundre*, synes beslægtet med वन्द्, vand, *at prise*, *rose*, *hilse med Agtelse;* ags. wundor, *Under;* oldht. wuntar, id.

úng-r, adj. *ung;* yngi, n. *Ungdom.* Sml. युवन्, juvan (fæm. jûnî), adj. *ung;* zend. juvan, id.; slav. jon, id.; lth. jaunas, id.; lat. juvenis, id.; fr. jeune, id.; eng. young, id.; got. juggs, id.; ags. geong, id.; t. jung, id.; russ. junostj, *Ungdom;* ltt. jauns, *ung*, *ny.*

unn, see uðast.

unna, see una.

uns, see á I.; egentlig sammensat af un = an, *til* + es, *at;* altsaa *til* eller *indtil at.*

upp, adv. *op*, *opad;* yppa, *at oplöfte*, *opreise.* Sml. उप, upa, præform. betegnende Overmaal: *over;* got. iup, *op;* auhuma, *superus;* gr. ὕψι, *i Höiden;* lat. supra, *over.* Sml. yfir.

ups, f. *Tagets Fremragning udover Væggen*, it. *fremragende Klipper i Bjergene;* oldht. opasa, *Gesims;* ags. yfese eller efese, id.; eng. eawes, id.

úr I., *Gnist*, see orna.

úr II., n. *Dug*, *Smaaregn;* yrja, *at smaaregne.* Sml. वारि, vâri, *Vand;* gr. ἀρός, *en Vanddraabe;* hindust. اوري, ûrî, *Oversvömmelse;* (ओल्ल, ola, adj. *vaad*, *fugtig*); ags. urig, *fugtig;* skot. oorie, *kold;* sv. ur, *Uveir.*

ur III. eller **or**, præp. *af*, *udaf*, *fra.* Sml. वहिस्, vahis ell. वहिर्, vahir, *ud*, *udenfor;* got. us eller ur, *udaf;* ags. or, id.; t. aus, id.; sl. bez, *uden.* I Sammensætninger betegner úr, med Varianterne er, or, ör, oprindelig en Bevægelse *ud fra* en Tings Indre, men enkelte Gange ogsaa hvad der er *udenfor*, f. Ex. úreflast eller öreflast, *at miste Kræfterne;* urlend-r eller erlend-r, *som er udenlands;* úrtaka, f. *Udkaarelse;* orlof, f. *Tilladelse.* Sml. वहिर्, vahir, f. Ex. वहिर्गमन, vahirgamana, n. *Udgaaen;* वहिर्द्वार, vahirdvâra, n. *en Yderdör;* वहिर्भूत, vahirbûta, *udelukket.* Sml. út.

úr IV., n. *et Uhr*, er af senere Oprin-

delse og maaskee laant fra det Tydske, men har i al Fald en Slægtning i वार्, våra, m. *Tid;* gr. ὥρα, id.; lat. hora, *en Time;* holl. uur, id., it. *Stund.*

úr V. eller **úri**, m. *en Uroxe, Böffel.* Sml. उरु, uru, *stor;* oldht. ûr eller ûro, *Uroxe;* lat. urus, id.

urð, f. *en Steendynge;* urð-r, m. id., it. *en stor Mængde.* Sml. उरु, uru, adj. *stor, megen;* वृद्ध, vṛddha, adj. *opdynget, sammenhobet,* af वृध्, vṛdh, *at tiltage, voxe;* zend. eredh eller veredh, id.; ags. wered, *en Mængde;* eng. dial. old, *stor, overflödig;* n. dial. ur eller or, *en Steendynge;* vola, *en Mængde, en Dynge;* yrja, id.; vaar, id.; voll, *et Antal af fire Snese eller 80 Stykker;* oddaa, *at vrimle;* old, *en Mængde;* ora, *at svulme, stige op* (naar Isen hindrer Aflöb.

urðr, f. *en af Skjæbnens Gudinder,* repræsenterende *Fortiden,* ligesom verðandi *Nutiden,* og skuld *den tilkommende.* Sml. वृद्ध, vṛddha, adj. *fuldvoxen, gammel.* Sml. verða.

urga, see ál.

urgur, f. pl. *ondt Lune,* see arga.

urt, see jurt.

usli, m. *Ild* (poët.); œsa, *at ophidse, opegge.* Sml. उशिज्, uśig, n. *Ild;* उष्, uś, *at brænde;* zend. uś, id.; n. dial. ôs, *Lugt af noget som brænder;* e. d. woos, *Damp.*

út, adv. *ud;* utan, præp. *uden;* uti, adv. *ude, under aaben Himmel;* óta, *at række frem;* ýta, *at stöde frem;* ytra, adv. *udvortes.* Sml. (उद्, ud ell. उत्, ut = zend. ـد, uś, præfix, betegnende Höide, *opad,* men ogsaa Afsondring, Adskillelse fra: *fra, ud af,* f. Ex. उदास्थित, udâsthita, *en Udsending;* उदस्त, udasta, *udkastet*); वहिस्, vahis, if. Benf. — I, 2. S. 269 — for vadhis, *ud;* pers. از, ez, *udaf, fra;* oldpreus. esse, id.; is, id.; lat. ex, id.; ital. escire = uscire, *at gaae ud;* ltt. bes, *undtagen;* russ. bez, *uden;* iz, *ud af;* (hindust. اوت, ût, En, som döer, *uden* at efterlade *Afkom,* med hvem altsaa Slægten döer ud). Det polske præform. od betegner en Adskillelse, Bortfjernelse; got. ut, adv. *ud;* ags. butan, *uden;* oð, præform. betegnende *ud, fra,* f. Ex. oð breðan, *at tage bort;* oð berstan, *at bryde ud.* Sml. ur III.

uxi, see ox.

V.

vá eller **vo**, f. *Skræk, Fare;* voði, n. *Fare;* voða, i Sammensætninger: *frygtelig,* f. Ex. voða-gaut-r, *et frygteligt farligt Menneske;* voðamaðr, *en frygtelig Skurk.* Sml. फा, phâ, f. *Ængstelse;* भय, bhaja, n. *Frygt;* hindust. بهي, bhai, id.; भयद, bhajada, adj. *frygtelig, farlig;* beng. bâkaran, *at volde Skræk;* armen. վախ, vakh, *Frygt, Skræk;* russ. bojæzn, id.; pol. bać eller boieć sie, *at være bange;* ags. wea, *Sorg, Ulykke;* sk. wadand, *frygtsom;* ltt. baidêt, *at forfærde;* bît, *at blive bange;* sv. haj, *forfærdet, bange;* n. d. vaa, *Frygt, Fare.*

vaða (veð, óð, vaðin-n), *at vade;* vað, n. *et Vadested;* væð-r, adj. *som kan vades over.* Sml. वा, vâ, *at gaae;* वात्, vât, id.; lat. va-

Digitized by Google

dere, *at gaae;* vadum, *et Vadested.*

vað-r, see fat.

váðmál, see voð.

vaf, see vefa.

vafi, see bifa og vokins.

vafra I., *at gaae meget sagte;* vappa, id. Sml. वभ्र्, vabr, *at gaae.*

vafra II., see bifa.

vág, see vega.

vaga eller **vaggra**, *at gaae sagte og valtrende;* vakka, *at gaae omkring, vanke;* hvika, *at rave, vakle;* hvikul-l, adj. *ustadig, flygtig.* Sml. वग्, vag, *at gaae med Vanskelighed;* वंक्, vaṅk, *at gaae, især i krumme Linier;* वक्क्, vakk, *at gaae;* वाख्, vak, id.; वेह्ल्, vehl, *at gaae med vaklende Skridt, at vakle;* lth. waikszezoti, *at gaae omkring.*

vagl, *en Bjælke*, af वह्, vah, *at bære.*

vagn, m. *en Vogn;* vögur, f. pl. *et Slags Vogne.* Sml. वहन, vahana eller वह्य, vahja, n. *en Vogn*, af वह्, vah, *at före, bære;* n. d. vage, *en stor Tömmerslæde.*

vaka I., *at hugge Hul i Isen;* vök, f. *Hul i Iis.* Sml.? (hindust. پوك, ṕôk, adj. *huul, gravet;* پوكر, pôkar, *en Brönd*); beng. ṕâk, *en Aabning, et Hul;* holl. wak, *stor Iisvaag;* lth. wóka, pl. wókos, *smaae Huller i Isen;* n. dial. vaak, *et Hul i Isen*, hugget for at komme til Vand; vække, *at hugge Hul i Isen.* Sml. vökna.

vaka II., *at vaage;* vakna, *at vaagne;* vakt, f. *Vagt;* vætt, f. *en Skytsaand;* vekja, *at vække.* Sml. जागृ, ǵâgṛ, *at vaage;* prakr. जागन्ती, ǵâgantî, f. *vaagende* (Lass. inst. pr. p. 362) = vakandi, *vaagen;* hindust. جاگنا, ǵâg-nâ, *at vaagne;* beng. ǵâgan, id.; zend. ǵâgere, *at vaage;* gr. γρηγορεῖν, *at vaage;* afǵ. وينس, vik, *vaagen;* got. vakan, *at vaage;* t. wachen, id.; ltt. wâkêt, id. Grimm sml. vigilare, vigere; see kvík-r.

vakka, see vaga.

vak-r, adj. *rask, hurtig, flittig;* vekra, *at skynde paa.* Sml. वाग, vâǵa, m. *Hurtighed;* वेग, vega, m. *Hurtighed, Raskhed;* वेगिन्, vegin, adj. *hurtig, rask.* Sml. vask-r.

val I., n. og **völ**, f. *Valg;* velja, *at vælge.* Sml. वर्, vara, m. *Valg;* वृ, vṝ ell. वृ, vṛ, *at vælge*, hvoraf i Prakrit Infinitiv hedder वालिदुं, vâliduṁ — Delius p. 31; व्ली, vlî, id.; व्री, vrî, id.; zend. vere, id.; got. valjan, id.; t. wählen, id.; eng. dial. barr, id. Sml. kör, vilja.

val II., n. *Krigsfolk.* Sml. वल, vala, n. *en Krigshær.*

vala I. eller **valva** eller **völva**, f. *en Spaaqvinde.* Sml. gr. σίβυλλα, id., der af Benfey — I, 2. S. 208 — ansees sammensat af σιός = θεός, *Gud*, og βύλλα = βόλλα = βουλή, *Villie*, altsaa *En, som har Guds Villie.* Ordet staaer da i Forbindelse med foregaaende, og betegner En, hvis Villie har Indflydelse paa Fremtiden eller som forstaaer at vælge Fremtidens Begivenheder; slav. vljkvj, *en Mager.* I det Tamuliske betyder vaḷḷuva *en Præst, Spaamand, Hexemester, Astrolog* blandt Paraeja'ernes Kaste. Herr Ariel har i Journal asiatique, IV. Série, T. IX, p. 17-19 forklaret dette

Digitized by Google

Ord, og antager, at det egentlig betyder *skarp*, *gjennemtrængende*, dernæst *skarpsindig*, *klögtig;* samt at det kommer af val, *Kraft*, beslægtet med बल, bala, *stærk*. Ligesom vore Forfædre have efterladt os en völuspá, saaledes haves paa Tamulisk en tiruvaḷḷuvar ćaritra — cfr. ibid. p. 5 sq. — og kur'al af tiruvaḷḷuvar — ib. T. XII. p. 416 sq. — hvilke især indeholde moralske Lærdomme.

vala II., see vellta.

valkeri, see kar.

vallari, m. *en Pilegrim;* vallfeti, m. *en Hest* (poët.). Sml. वल्ल्, vall, *at gaae*.

valld, see balld-r.

vallt-r, see vellta.

val-r, m. *de Faldne* (i et Slag). Sml.? वेला, velâ, f. *en let og hurtig Död*, eller maaskee val, med Hensyn til, at Död paa Valpladsen ansaaes som *et Udvalg* for Valhalla; ags. wæl, *Nederlag*.

valska, f. *en Rotte*. Sml. वृश, vṛśa, m. *en Rotte;* gr. ἐλειός, *en Museart;* lat. glis, *en Rotte;* böhm. plḱ, id.; oldht. pilch, id.; ltt. pelle, *en Muus*. I Bayern kaldes Rotten endnu Bilchmaus.

vambla, see bumb-r.

vamm eller **vömm**, f. *Skam*, *Vanære;* vammafull-r, adj. *lastefuld*. Sml. वाम, vâma, adj. *ringe*, *slet*, *lastefuld;* ags. wemm, *en Feil*, *en Plet;* got. vamm, id.

van, n. *Mangel*, *det som er forlidet;* it. et Præfix, som betegner noget *Mangelagtigt*, *Skadeligt*, *Ondt;* vana, *at formindske*, it. *at lemlæste*, *gilde;* vanað-r, *gildet;* van-r, adj. *fattig;* vanta, *at mangle*. Sml. ऊन्, ûn, *at fratrække*, *formindske;* वन्, van, *at mangle* (?); (षण्ड, paṇḍa, m. og n. *en Gilding*, *Castrat*, af पंड्, paṅḍ, *at fordærve*, *tilintetgjöre*); वण्ड, vaṇḍa, adj. *lemlæstet*, *mangelagtig*, *gildet;* pers. ونگ, veng, *fattig;* pol. wontly, *svag;* lat. vanus, *tom;* eng. wane, *at aftage*, *forfalde;* ltt. waina, *en Feil*, *Mangel;* n. dial. vana, *Skade*, *Ulykke;* got. vans, adj. *manglende*. Sml. vinstri.

ván, f. *en Aae*, *Flod;* vön, id. Sml. वहन, vahana, n. *Ström*, *Flyden*, af वह्, vah, *at flyde*, *strömme*.

vana, *at pleie*, *være vant til;* van-r, adj. *vant til;* venja, *at vænne;* venja, f. *Skik*, *Sædvane;* vani eller vandi, m. id. Sml. hindust. بان, bân, *Egenskab*, *Sædvane;* بانا, bânâ, *Skik*, *Sædvane;* بهانت, ƀânt, id.

vanda-bundinn, adj. *forpligtet*, it. *beslægtet;* vanda-laus, adj. *ubeslægtet;* vanda-menn, m. pl. *Slægtninger*. Sml. बन्धु, banďu, m. *en Slægtning*, *en Ven*, af बन्ध्, banď, *at binde*. Sml. vensl.

vand-r I., see vönd-r.

vand-r II., adj. *vanskelig*, er vel beslægtet med van, q. v., eller sml.? hindust. بهنڈ, ƀanḍ, *Forvirring;* n. dial. vana, *at vrage*.

vánd-r, see vond-r.

vang, see engi.

vángi, m. *Kind*. Sml. वङ्क, vankja, *krum;* oldht. wanga, *Kind;* wank, *Krumning;* (pers. بغ, beǵ, *Kind*).

vanka, *at vinke*. Sml.? इङ्ग, inga, m. *et Vink*, *Tegn*.

vánki, m. *Hovedsvimmel*, *Forrykt-*

Digitized by Google

hed. Sml. ध्वङ्, dvaṅg, *at flagre* (som en Fane).

vanta, see van.

vappa, see vafra.

var I., adj. *varsom, forsigtig;* vara, *at advare;* varða, f. *en Varde*, en i Taarnform opstillet Hob Træestammer, hvorpaa tændtes Ild, for at *advare* om Fienders Nærmelse; varða, *at hindre;* varð-r, adj. *overtrukken med;* varna, *at forbyde, forhindre;* væringjar, m. pl. Saaledes kaldtes de Nordmænd, som stode i Tjeneste hos de græske Keisere i Constantinopel; fjörni-r, m. *en Hjelm;* verja, *at værge, forsvare, beskytte;* verja, f. *en Kjortel*, it. *et Harnisk*, it. *en Amulet;* vernd. f. *Beskyttelse, Forsvar;* vör, f. *en Læbe* (Mundens Beskytter), it. *et Landingssted* (i Ly af Bölgegang); vörð-r, m. *en Vogter;* vörn, f. *Forsvar, Værn;* forða, *at tage sig vare.* Sml. वृ, vṛ, *at skjule, bedække, afholde fra, forhindre;* वरण, varaṇa, n. *Skjulen, Omgivelse;* वारण, vâraṇa, n. *Modstand, Forsvar, Værn, Bevogtning;* m. *en Harnisk, Brynje;* herhen hörer formeentlig ogsaa ऊर्णु, ûrṇ, *at skjule, bedække;* zend. vere, *at omgive, værne, værge;* hindust. بارنا, bâr-nâ, *at forbyde, forhindre;* وارنا, vâr-nâ, *at omringe;* oldpers. 𐎺𐎼, var, *at bevare;* russ. berećj, *at vogte, bevare;* ags. birne eller byrne, *en Brynje;* ital. barda, id.; got. vairilo, f. *en Læbe;* brunjo, *en Brynje;* vars, adj. *varsom;* vard-s, m. *en Vogter;* t. wärter, id.; pol. bronić, *at forsvare, værne;* slov. bràniti, id.; hebr. אֲפֵר, aper, *en Hovedbedækning;* n. dial. vôr, *en Skytsaand;* vær, *Vaar, Sæk, Overtræk, Hylster;* vardivle, *varslende Aand* (see tifar). Sml. hirð, garð-r.

var II., i de Ord: tvis-var, *togange*, og þris-var, *tregange.* Sml. वार, vâra, m. *en Mængde*, it. adv. *engang;* वारं वारं, vâraṁ vâraṁ, *Gang efter Gang*, d. e. *gjentagne Gange, ofte;* hindust. بار, bâr = pers. واره, vâre, *Gang* (vicis); باره, bare, id.; برد, perd, id.; ngr. (βολὰ, id.); φορὰ, id.; oldpreus. wârst, id.; ainawârst, *een Gang;* i Steyermark og Kärnten bart, enbart, *een Gang* — Murko, Gramm. d. slow. Sprache, 2. Aufl., S. 49, Anm. —; cimb. wart eller vart, *Gang;* an wart, *een Gang;* n. dial. bört, id.; (ital. una volta, *een Gang;* due volte, *to Gange*). Sml. horfa.

var III., see kar II.

vár-r, see vér.

vara I., see borð.

vara II., **varða**, see verð.

varg-r, m. *en Ulv*, it. *et ugudeligt Menneske.* Sml. वृक, vṛka, m. *en Ulv* (af वृज्, vṛǵ, *at forlade*, if. Pott); zend. 𐬬𐬆𐬵𐬭𐬐𐬋, vehrkô, id. — Bopp v. Gr. S. 175 —; hindust. گرگ, gurg, *Ulv;* بھِڑها, bîṛhâ, id.; pers. گرك, gyrk, id.; slav. vlk; russ. volk, id.; osset. beræǵ, id.; oldpreus. wargs, *ond;* ltt. wilks, *en Ulv;* ags. wearg, id., it. *en Kjeltring;* got. varg-s, m. *en Fiende;* slav. vrag, id.; oldht. warg, *en Tyran, en Djævel.* Sædvanlige Bogstavovergange gjör det sandsynligt, at det t. wolf er af

Digitized by Google

samme Oprindelse, og saaledes ogsaa det oldn. úlf-r, m., ýlfa, f. *Ulv*, *Ulvinde*, samt ýlg-r, m., ýlgja, f., id., der endog har beholdt Gutturalen i Enden; arab. ألق, ilq, id.; gr. λύκος, id.; lat. lupus, id. Fjernere Varianter ere i norske Almuedialecter skrogg og skrubb, af samme Betydning. Sml. erp-r, freki, hrekja.

varkunn eller **vorkunn**, f. *Undskyldning, Overbærenhed.* Sml.? वर्ज्जन, varǵǵana, n. den Handling *at forlade, lade fare*, af वृज्, vṛǵ, *at forlade*, *at skye.* Ordet tör dog maaskee være sammensat af var I., q. v., og kunn, af kenna, q. v.; n. d. vaarkynna, *at beklage, have Medlidenhed med.*

varm-r, adj. *varm;* varmi, m. *Varme;* verma, *at varme.* Sml. घर्म्म, ǵarmma, m. *Hede*, *Varme;* hind. گرمی, garmì, *Hede;* گرم, garm, *heed, varm;* pers. گرم, germ, id.; armen. (ջերմ, ǵjerm, id.); վառել, varjel, *at varme;* osset. qarm ell. ǵar, *varm;* slav. var, *Varme*, *Hede;* got. varms, adj. *varm;* lat. formus, id. (Festus).

varna, see var I.

varpa, see verpa I.

varta, f. *en Vorte.* Sml. वर्त्तुल, varttula, adj. *rund;* m. *en Ert*, *en Kugle;* eng. wart, *en Vorte;* ags. weart, id., ifölge Bosworth egentlig *hvad der voxer i Kjödet;* i saa Fald sml. वृध्, vṛď, *at voxe;* वर्द्ध, varďa, *Væxt*, it. *en Plante.*

vartari, m. *et Stykke Reb, Taug.* Sml. वराट, varâṭa, n. *en Snor*, *Stræng;* वरत्रा, varatrâ, f. *en Rem*, *en Buggjord til en Sadel.*

vas, see hvass.

vasa, *at gaae stolt og overmodig.* Sml.? वस्, vas, *at være ret*, *stiv*, *uböielig.*

vasi, m. *en Lomme.* Sml.? वसि, vasi, m. *en Bolig*, *Opholdssted.* Sml. veski.

vask-r, adj. *rask*, *tapper;* tivask-r, id. Sml. वाज, vâǵa, m. *Hurtighed*, it. *en Vinge*, af वज्, vaǵ, *at gaae;* tivask-r synes at forudsætte et अतिवाज, ativâǵa (?); ati forstærker; (eng. tivy, *rask*, *hurtig*).

vaska, *at væde*, *at vaske.* Sml. उक्ष्, ukś, id.; e. d. oxy, *vaad;* oky, *fugtig.* Sml. vökna.

vast, n. *Havet;* vöst, f. id.; vasla eller ösla, *at gaae og qvaske i Moradser;* vos, n. *Klæders Fugtighed;* vessi, m. *Vædske*, *Fugtighed.* Sml. वसा, vasâ, f. *Vædske;* वसु, vasu, m. *en Indsöe*, *et Kjærn*, it. *Vand;* वेष्य, veśja, m. *Vand;* वृष्, vṛś, *at regne;* prakr. वश्शदि, vaśśadi, *det regner;* t. wasser, *Vand.* Sml. esja.

vatn, n. *Vand*, it. *en Söe;* vát-r ell. vot-r, adj. *vaad*, *fugtig;* væta, f. *Vand*, *Vædske*, *Fugtighed.* Sml. वार्, vâr (nom. vâḣ), n. *Vand;* वारि, vâri, m. id.; वोद, voda, adj. *vaad*, *fugtig;* वन, vana, n. *Vand;* व, va, m. id.; got. vato, n. *Vand;* eng. water, id. Sml. úðast.

vax, n. *Vox.* Sml. माक्ष, mâkśa, m. *Honning.* Denne Sammenligning er af Bopp. Det forekommer mig dog vel saa sandsynligt, at vax er en Forkortelse (med hyppig forekommende Bogstavovergange) af उच्छिष्टमेधन, uććiśṭameďana, n. *Vox* (egentl. Honning-Levning); russ. vosk, *Vox:* lth. waszkas, id.

Digitized by Google

vaxa (vex, óx, vaxin-n), *at voxe;* vextir, m. pl. *Væxter, Vegetabilier;* vöxt-r, m. *Væxt.* Sml. वक्ष्, vakś, *at voxe;* वह्, vah, id.; zend. ‎𐬬𐬀𐬯‎, vaś, id. — Yaçna I. p. 270; vaks, id.; got. vahsjan, id.; t. wachsen, id.; ltt. masgât, id. Sml. auk.

vé I., n. pl. *Helligdom, Hellighed;* vear, m. pl. *Guder;* vigja, *at indvie;* ginnunga vé, *det store Himmelrum.* Sml. विज्, vig, *at afsondre;* वयुन, vajuna, n. *et Tempel;* वि, vi, m. og f. *Himmelen;* वीहार, vîhâra, m. *en Helligdom, et Tempel;* वेदि, vedi, f. *en firkantet Forhöining i et Tempels Gaardsrum, et Altar;* (ags. wigbed, *et Altar*); विहा, vihâ, *Himmelen, Paradis;* वे, ve, *at beskytte* — Rigveda, Annot. p. XXVI —; ags. wig, *en Helligdom;* got. veihs, adj. *hellig;* oldht. wîh, id. See forövrigt F. Magnussens Afhandling om Nordboernes Gudsdyrkelsessteder, i Ann. for nordisk Oldkyndighed, 1839, S. 191 flg., hvori en Sammenstilling af mange herhen hörende Ord findes. Sml. ve III.

ve II. — Hávam. 107 — oversættes af Magnussen: *habitaculum, Bolig,* og sammenl. med got. veihs, vicus, *oppidum;* ags. vic, *en Bolig.* Sml. वेश, veśa, m. *et Huus.* I n. Dialect er ve, *Ildstedets Bund,* beslægtet enten hermed eller med Foregaaende; sml. hermed lat. vesta, gr. ἱστία, *Arnested;* pers. وستا, vestâ, *Ild.*

ve III. betegner en Afsondring eller Mangel. Det forekommer næppe uden i det Ord vesæl-l, *elendig, jammerlig,* med mindre herhen ogsaa hörer vefengja, der af Haldorsen overs. *böie tilbage,* men nok turde have Betydningen: *skaffe bort, forvende.* Sml. वि, vi, i samme Betydn., f. Ex. वियुज्, vijug, *at afsondre;* विनासक, vinâsaka, *næselös;* lat. ve, i vesanus etc. Pott — I, S. 128 — mener, at वि, vi, ei er væsentlig forskjelligt fra द्वि, dvi, *to.* Det er sandsynligt, at dette ve er beslægtet med vé I., da Afsondringsbegrebet ligger til Grund for Begrebet om Hellighed i flere Sprog.

veð, n. *Pant,* it. *Forlovelse;* veðja, *at vædde.* Sml. वेदन, vedana, f. og n. Den Ceremonie, at holde i Enderne af en Kappe, som iagttages, naar en Sudra-Qvinde (d. e. af fjerde Klasse) ægter en Mand af en af de tre förste Klasser; ऊढ, ûḍa, *gift;* वेत्तृ, vettṛ, m. *en Forlover,* it. *en Ægtemand;* वह्, vah, *at tage tilægte;* afg. واده, vâda, *Giftermaal;* hindi ऊढ्, ûḍ, id.; hindust. بدنا, bad-nâ, *at vædde;* got. vaði, n. *et Pant;* vidan, *at binde;* eng. wed, *at gifte sig;* bet, *at vædde;* slav. vjet, *en Pagt, Overeenskomst;* lth. waizdas, *Forlovelse.* Sml. pant-r.

veðr, n. *Veir, Vind, Uveir;* vind-r, m. *Vind;* vet-r, m. *Vinter.* Sml. वातृ, vâtṛ, m. *Vind, Veir;* वात, vâta, m. id.; व, va, m. id., af वा, vâ, *at blæse;* वात्, vât, *at blæse lidet, at lufte;* zend. vâta, *Vind;* beng. vâju, *Luft;* pers. واد, vâd, *Vind;* osset. vâd, id., it. *Uveir;* lth. wĕjas, *Vind;* wĕtra, *en Storm;* russ. vjetr, *Vind;* slav. vjæjati, *at puste, blæse;* oldpreus. winnen, acc. *Veir;* böhm. váti, *at blæse;* got. vind-s, n. *Vind;* vinþrus, m. *Vinter;* oldht. wêat,

Digitized by Google

Vind; t. wetter, *Veir;* wind, *Vind;* n. dial. vet, *Vinter.*

veð-r, m. *en Vædder.* Sml. भेड, ƀeḍa eller मेड, meḍa, eller मेठ, meṭa, m. *en Vædder;* मेढ्र, meḍ̆ra, m. id.; got. viþrus, m. *et Lam;* oldht. widar, *en Vædder;* d. bede, id.; n. d. vedde, id.

vefa (vef, vaf, ófin-n), *at væve,* it. *at indsvöbe;* vaf, n. *Islæt,* it. *Svöb.* Sml. वे, ve eller वप्, vap, *at væve;* hvoraf part. præt. उप्त, upta, *vævet;* वाप, vâpa, m. *Vævning;* pers. بافتن, bâf-ten, *at væve;* gr. ὑφαίνειν, id.; got. veiban, id.; eng. weave, id.; t. weben, id.; e. dial. o, *Islæt i en Væv;* ags. ob, id. Sml. ó III.

veg-r (i Runeindskrifter veh og vih), m. *Vei, Stie, Maade.* Sml. वह्, vaha, m. *en Vei, Stie,* af वह्, vah, *at före, vehere;* zend. [illegible], vîgi, *Gade, Vei* — Yaçna, Alph. Z. CXXI; lat. via, *Vei;* i ældre Tid veha, id., ifölge Varro; got. vig-s, m. id.; t. weg, id.; eng. way, id.

vega I. (veg, vá, vegin-n), *at svinge* (Sværd), *löfte i Veiret, at veie;* vág eller vog, f. *en Vægt;* vigt, f. id.; vætt (for vægt), f. *en ubestemt Vægt.* Sml.? वह्, vah, *at före, bevæge;* वाह, vâha, m. *et Huulmaal,* indeholdende ti Kumƀa'er eller omtrent lige med Vægten af en engelsk wey eller ton in freight (Wilson); persisk آويختن, âvîk-ten, *at ophænge, at afveie;* russ. vága, *Vægt;* vjæs, *Vægt, Tyngde;* böhm. važiti, *at veie;* got. vigan, *at bevæge;* ags. wegan, id., it. *at veie;* t. wägen, *at veie.*

vega II., see vig.

vegg-r, m. *en Væg,* it. *en Kile.* Sml वड्, vaḍ eller vanḍ, *at skille ad dele;* (विष्, viṣ, *at afsondre, at dele*); got. vaddjus, *Væg;* t. wand, id.; skot. wauch, id.; ags. wâh, id.

vegna, see kvik-r.

veiða, *at jage, fange;* veiði, f. *Jagt;* veiði-maðr, m. *en Jæger;* (beita, *at fælde* (Dyr).) Sml. व्याध, vjâd̆a, m. *en Jæger,* af व्याध्, vjâd̆, *at gjennembore, slaae, saare;* skot. wait, *at gaae paa Jagt;* (ltt. meddît, id.).

veifa, vb., see bifa.

veifa, f. *Damp, Dunst,* enten af veifa, vb., paa Grund af Dampens Bevægelse, eller sml. hindust. بهپارا, ƀapârâ, *Damp, Dunst.* Sml. geyfa.

veig-r, see kvik-r.

veik-r, adj. *svag, sygelig;* vikna, *at blödgjöres, bevæges.* Sml.? hind. بهيكا, ƀîkâ, *svag;* pers. بيخ, bîke, id.; gr. (lakon.) βεικηλά, *doven;* ltt. wâiś, *mat, svag, syg;* oldht. weih, *svag;* ags. wác, id.; t. schwach, id. Sml. feig-r, vikja.

veila, f. *Svig, Bedrag;* véla, *at bedrage, svige;* væla, id.; villa, *at forvilde.* Sml.? वल्, val eller विल्, vil, *at skjule, bedække,* ell. वेल्, vel, *at vakle;* persisk ويلى, veily, *listig;* lth. wylus, *Bedrag;* ltt. wilt, *at bedrage;* osset. falievun, id.; gr. φηλοῦν, id.; (lat. fallere, id.); e. wile, *List;* guile, *Bedrag;* skot. vylaus, *bedragersk;* holl. fielt, *en Skjelm;* fr. félon, *troelös;* e. bilk, *at bedrage;* filch, *at stjæle.*

veina, see hvina.

veipa, see hjup-r.

veira, see feira.

veisa, f. *en Rendesteen, en raaden*

Digitized by Google

Sump; veita, f. *en Vandledning,* it. *en Sump, Morads.* Sml. विष्, viś ell. विट्, viṭ, f. *Skarn, Dynd, Excrementer,* af विष्, viś, *at stænke, at lade sit Vand;* skot. weeze, *at dryppe;* n. d. vete, *en Fordybning med fugtig Grund.*

veita, *at give, at understötte, hjælpe;* veitul-l, adj. *gavmild.* Sml.? विदा, vidâ eller विधा, vidʼâ, *at give, skjænke.*

veitsla, f. *et Gjestebud.* Sml.? वीति, vîti, f. *et Offermaaltid;* slav. vitaliśta, *Gjestevenskab* (ξενία), *Beværtning.* Maaskee beslægtet med veita.

vekja, see vaka II.

vekra, see vakr.

vel eller **val,** adv. *vel.* Sml. वर्, vara, adj. *bedst, ypperlig;* hindust. بهل, ƀal, *god, frisk;* beng. ƀâla, id.; gr. βελτίων, *bedre;* lat. bellus, *skjön;* belle, adv. *vel;* got. vaila, adv. *vel;* oldht. wala eller wela, adv. *vel.* Sml. val.

véla, see veila.

velg-r, *en Hjelm* (poët.). Sml. वल्क, valka, n. *Træbark, Fiskeskjæl,* af वल्, val, *at omgive.*

velgja I., see ulli.

velgja II., f. *Vammelhed, Ekelhed.* Sml. वृज्, vṛǵ, *at skye.*

velja, see val.

velkja eller **volka,** *at have mellem Hænderne, vælte omkring.* Sml.? ह्वृ, hvṛ, *at böie, krumme;* lat. fullo, *En, som valker;* t. walken, *at valke, gnide, rense;* ltt. welt, id.; ags. wealcan, *at rulle og vælte omkring.*

vell, n. *luttret, renset Guld,* slutter sig formeentlig enten til ovenanförte vel, eller til उल्, ul, *at brænde.*

vella, *at syde, koge,* it. *udvælde.* Sml.? उल्, ul, *at brænde;* ज्वल्, ǵval, id.; got. vulan, *at koge;* t. wallen, id., it. *bölge, bruse;* lat. bullire, *at boble;* fr. bouillir, *at koge, syde, bruse;* e. wallop, id.; ags. wyl, *en Kilde;* e. dial. welle, *at koge;* n. d. skvelja, *at vælde ud, sprudle;* forvelle, *at koge lidt;* arab. غلى, ǵalâ, *at boble, syde.* Sml. kelda.

velldi, see balld-r.

vellta (vellt, vallt, olltin-n), *at væltes;* vellta (præs. vellti), *at vælte* (act.); bullt, n. *Vælten, Dreien;* bylta, *at vælte om;* byl-r, m. *en Kastevind, en Hvirvelvind;* hvelfa, *at hvælve,* it. *at dreie, vende om;* hvolfa, *at vende ned, hvælve om, saa at Overdelen kommer ned;* vala, f. *en Ankelkode* (taxillus); vallt-r, adj. *som let væltes om, forgjængelig;* böllltung-r, m. *höi, svær Söegang;* brölta, *at vælte, tumle sig.* Sml. ह्वृ, hvṛ, *at dreie, krumme;* लुट्, luṭ, *at væltes, dreies om;* ह्वल्, hval, *at skjælve, snuble;* वेल्, vel, *at vakle;* वेल्लन, vellana, n. *Vælten* eller *Rullen paa Jorden* (ligesom en Hest); वर्त्तन, varttana n. *Dreien, Snoen;* hindust. پلٹنا, palaṭ-nâ, *at vende om,* it. *at vælte* (neutr.); پلٹانا, palṭâ-nâ, *at vælte* (act.); الٹانا, ulṭâ-nâ, *at vende op og ned, at hvælve;* beng. ulṭâ-on eller ulṭâ karan, id.; pers. غلتيدن, ǵælt-îden, *at vælte sig, rulle sig;* arab. زحلف, ʐahlafa, *at vælte;* قلب, qalaba, *at vende;* russ. valítj, *at vælte;* vorotítj, id.; sválivatj, *at kaste*

omkuld; oldpreus. wartint, *at vende;* ltt. wartît, id.; wałôt, id.; welt, id.; lth. walùs, *rund;* lat. volvere, *at vælte, rulle;* volutare, id. freqvent.; got. valvjan, *at vælte;* valtjan, *at vælte sig;* t. wälzen, *at vælte, rulle;* wölben, *at hvælve;* eng. wallow, *at vælte sig;* eng. dial. walve, *at vælte, rulle om;* wart, *at vælte;* n. dial. kvelva, *at hvælve;* holve, id. Sml. hjol, horfa, elta.

venda, *at vende.* Sml. hind. اوندهانا, aunḋ-ânâ, *at vende op og ned paa noget;* got. vandjan, *at vende;* hebr. פָּנָה, pánâ, id.

vendil-l eller **vöndul-l**, m. *en Bundt, en Vindel.* Sml. बन्धू, banḋ, *at binde;* (hind. وِنا, vînâ, *en Bundt Traad*). Sml. binda, vinda.

vengi, see engi.

venja, see vana.

vensl, n. *Slægtskab.* Sml. वंश, vaṅśa, m. *Slægt.* Sml. vanda.

ver-r I., m. *en Mandsperson.* Sml. वीर्, vîra, m. *en Helt, en Kriger, en dygtig Mand;* beng. bîr, id.; zend. vîra, *en Mand;* oldpreus. wirs eller wyrs, *en Mand;* lat. vir, id.; got. vair, id.; eng. dial. ver, id.; ltt. wîrs, id.

ver-r II. eller **vör-r**, m. *Havet*, ifölge Skálda; ver-menn, *Fiskere;* verri, m. *Hav* (?). Fornmanna-sögur 6, S. 309. Sml. वार्, vâr, n. *Vand;* वारि, vâri, n. id.; वरुण, varuṇa, m. *Havet, Oceanet*, it. *Vandenes Gud;* zend. vairi, *Vand;* ags. wær, *Hav, Bölge.*

ver III. i de sammensatte Ord: ver-faðir, *Svigerfader*, og verbroðir, *Svoger.* Sml.? वर्, vara, adj. *bedst, ypperlig*, it. subst. *en Svigersön* — cfr. fr. beaupère, *Svigerfader*, beaufrère, *Svoger.* Dette ver tör maaskee dog ved Aphærese være kommen af sver; see svara II.

vér, pron. pers. 1 p. pl. *vi;* vár-r eller vór-r, pron. pers. *vor.* Sml. वयं, vajaṁ, *vi.*

vera (er, var, verið) eller i den ældre Form: vesa (em, vas), *at være;* ver, n. *et Opholdssted;* vera, f. *et Væsen*, it. *Ophold, Bien.* Dette Verbum danner, som i flere af de beslægtede Sprog, sine Former af to forskjellige Rödder, nemlig 1. es ell. as = अस्, as, *at være;* zend. as, id.; lat. esse, id.; 2. ves eller vas = वस्, vas, *at boe, at være paa et Sted;* वसु, vasu, m. *Sjelen*, it. *det höieste Væsen*, tænkt som Verdens Sjel; got. visan, *at være;* ags. wesan, id.; lat. verna (ikke med Festus = vere natus, men) = *domi* (वास, vasa, m. Huus, Hjem) *natus, födt i Hjemmet;* (ltt. wêrgs, *en Slave*); hindust. وار, vâr, *Ophold, Bien.* Af Roden as dannes præs. ind. 1 p. em (jeg) *er* = अस्मि, asmi; prakr. अम्हि, amhi; oldpers. amija, nypers. ام, em, gr. ἐμμί eller εἰμί; lat. sum; got. im; eng. am; — 2 p. est, senere ert, *du er* = असि, asi; gr. ἐσσί eller εἶς; lat. es; got. is; eng. art; — 3 p. es, senere er = अस्ति, asti; gr. ἐστί; lat. est; pers. است, est; got. ist etc., samt præs. conj. sing. 1 p. sjá eller sé, 2 p. sér, 3 p. sé; plur. 1 p. sém, 2 p. séð, 3 p. sén eller sé, ligesom i Sanskr. potential स्याम्, sjâm, स्यास्, sjâs etc.; lat. conjunct. siem eller sim, sies ell. sis etc. Af Roden vas dannes imperf. vas, senere var,

Digitized by Google

præs. inf. vesa, senere vera, og flere.

verð, n. *Værdie;* verðug-r, adj. *værdig, fortjent;* virða, *at vurdere*, it. *at ære, hædre;* vara, f. *Vare, Ting af Værd;* (rið, n. *Vigtighed, Magtpaaliggenhed*); varða, *at være af Vigtighed.* Sml. वर्, vara, adj. *bedst, fortrinlig;* वृ, vṛ, *at vælge, at attraae, at foretrække;* उर्द्, urd, *at maale;* उरु, uru, adj. *værdiefuld, kostbar;* वृत्, vṛt, *at udvælge;* वृत्त, vṛtta, *udvalgt, berömt, hædret;* zend. vere, *at hædre;* vereta, *berömt;* oldpreus. werts, adj. *værd, værdig;* lth. wertas, id.; got. vairþs, id.; skot. ware, *Værd, Vurdering;* n. d. var. *Værd*, it. *Betaling;* fr. d. guerdonner, *at betale.* Sml. gjald.

verða (verð, varð, orðin-n), *at blive, vorde.* Sml. वृत्, vṛt, *at være*, it. *at vorde, blive*, it. *at tale;* got. vairþan, *at vorde;* t. werden, *at blive;* ltt. wârds, id.

verð-r I., *et afmaalt Stykke, en Portion.* Sml. उर्द्, urd, *at maale.* Heraf dagverð-r, *Frokost*, der er gaaen over til dugurd; n. dial. vôr, *en Portion.* Sml. kvarði, borða.

verð-r II., adj. *modvendt, værende lige overfor.* Sml. वृत्, vṛt, *at vendes;* lat. verti, id.

verðung, see hirð.

vergan, see verr.

verja, see var I.

verka I., *at virke, udrette, arbeide;* virka, id.; yrkja (yrki, orta, ort-r), id. Sml. (अर्ज्, arǵ, *at arbeide, udrette, erhverve*); zend. verez, *at gjöre, virke;* got. vaurkjan, id.; t. wirken, id.; e. work, id. Sml. erja.

verka II., *at besmitte, tilsöle;* vorgug-r, adj. *ureen, skiden.* Sml. वर्च्चस्, varććas, n. *Skarn, Ureenlighed;* skot. warroch, *at smudse sig til;* eng. wallow, id.

verkja, *at smerte* (især om Betændelser). Sml.? अर्क्, ark, *at brænde.* Eller Ordet tör være beslægtet med verka I.

verma, see varm-r.

vernd, see var I.

verpa I. (verp, varp, orpin-n), *at kaste, opkaste, opdynge*, it. *lægge Æg;* varpa, *at kaste;* svarfla, *at kaste hid og did.* Sml. gr. ῥίπτειν, *at kaste;* ἐρείπειν, *at kaste ned*, hvilke af Benfey — I, 2. S. 310 — sml. med ह्वृ, hvṛ, *at böie*, men af Bopp — v. Gr. S. 1033 — med arpaj° (Causat. af ऋ, ṛ, *at gaae*), *at sende, kaste;* (hind. برچھی, barčî, *et Kastespyd*); got. vairpan, *at kaste;* æth. ወረወ:, varava, id.; böhm. wrci, id.

verpa II., see korpa.

verr, adv. comparat. *værre;* vergan, f. *Forværrelse.* Sml. वृज्, vṛǵ, *at skye, at undgaae, vrage;* hindust. برا, burâ, *ond, værre;* بورا, bûrâ (dakni), id.; got. vairs, *værre;* oldht. wirs, id. Henföres af Benfey — I, 2. S. 307 — til ध्वृ, d'vṛ, *at være krum.* Sml. vond-r.

vers, n. *Vers, Digt.* Sml. वृत्त, vṛtta, n. *Vers, Versemaal;* वृत्, vṛt = lat. verti, hvoraf versus.

vesa, see vera.

veski, n. *en Pose, Taske.* Sml. वस्ति, vasti, m. og f. *Blæren* (i det dyriske Legeme), it. *en Pose eller Taske*, gjort af en saadan Blære. Sml. vasi.

Digitized by Google

vesl-r, *elendig;* veslast, *at hentæres;* vesall, *elendig*, *jammerlig*, ere sammensatte af ve, en privativ Partikel = वि, vi, og sæll, q. v.; n. n. ussel, *elendig*, *skröbelig*. Sml. ve III.

vesl, n. *en Kjortel;* vesti, n. *en Vest*. Sml. वस्, vas, *at være ifört Klæder;* वस्त्र, vastra, n. *en Klædning;* beng. bastra, id.; lat. vestis, id.; got. vasti, f. id.

vessi, see vast.

vest-r, n. *Vesten*, *Vestegnen*. Sml.? अस्त, asta, m. *Solens Nedgang*, eller पश्चात्, paśćât eller अवस्तात्, avastât, adv. *bagved*, it. *mod Vest*, efter den Hebræerne og Hinduerne fælleds Anskuelse, at Öst er foran, Nord venstre Side, Syd höire Side og Vest bagved; (Pott — I, S. 121 — sml. वसति, vasati, f. *Nat*); pers. باختر, bâkter, *Vest;* sp. ovest, id. Sml. bak.

vet-r, see veðr.

vetna, see vitna II.

vett-r, f. *en Deel*, *Noget;* hót, id. Sml.? वण्ट, vanṭa, m. *en Deel*, af वण्ट्, vanṭ, *at dele;* ags. wiht, *en Ting;* eng. whit, *en Ubetydelighed;* holl. wat, id.; lat. hetta, id.; ital. ette, id.; n. dial. inkje vetta, *ingen Ting*.

vetta, see von.

vexn, see ox.

vextir, see vaxa.

via, *at omvandre*, *reise omkring*. Sml. व्यय्, vjaj (= vi + i), *at gaae*, *vandre vide om*.

við I., pron., see vit.

við II., præp., see með. Jeg maa dog bemærke Muligheden af Slægtskab med प्रति, prati, der i Pârsi er bleven 𐬞𐬀𐬛, pad eller 𐬞𐬀𐬉, pae (t. bei). Sml. fölg. Artikel.

við III. eller **viðr**, uadskilleligt præf. betegnende *Möde*, *Modstand*, *Igjentagelse*, *Hindring*, *Lidenhed* (i Grad), m. m. Sml. प्रति, prati, præp. og præf. bet. *imod*, *ligeoverfor*, *til*, *tilbage*, *atter*, *lidt;* denne præp. er i Pârsi bleven til 𐬞𐬀𐬛, pad eller 𐬞𐬀𐬉, pae — Spiegel, Gr. §. 61 — i Pehlvi 𐭯𐭲, pet — Journ. Asiat. IV. S. T. XVII. p. 275 —; i Pers. til پی, pei, f. Ex. viðgörð, f. *Istandsættelse;* प्रतिकार, pratikâra, m. id.; viðkvæði, m. *Omqvæd paa en Vise;* प्रतिश्रुत्, pratiśrut, f. *Gjenlyd;* viðtekt eller viðrtaka, *Modtagelse;* प्रतिग्रह, pratigraha, id.; viðrkenna, *at tilstaae*, *erkjende;* प्रतिज्ञा, pratignâ, id.; viðvörun, *Advarsel;* प्रतिवृ, prativṛ, *at afholde*, *holde tilbage;* viðstaða, f. *Ophold*, *Töven;* प्रतिस्था, pratiṣṭâ, *at staae fast;* viðhrygg-r, *lidt bedrövet;* प्रतिगिरि, pratigiri, *et mindre Bjerg;* प्रतिकृति, pratikṛti, *et Billede;* pers. پیکر, peiker, id. I nogle sammensatte Ord lader det sig ikke let afgjöre, om förste Stavelse dannes af við II. eller við III.

viða, see fat eller vinða.

viðir, see pill.

við-r I., adj. *viid*, *bred*. Sml. व्यूढ, vjûḍa, adj. *viid*, *stor* (eller वढ्, vaḍ, *at være viid*, *bred*); beng. viâtta (for viâdatta), *udstrakt*, *udbredt*.

við-r II., m. *Træe*, *Skov*, *Ved*. Sml. एध, eḍa, m. *Brænde*, *Træe*, *tört Græs* og desl., af एध्, eḍ, *at voxe*, *groe;* वृध्, vṛḍ, id.; oldht. witu,

Digitized by Google

Ved; ags. wudu, id.; wriðian, *at voxe*, *trives*.

vîf, n. *en Viv*, *et Fruentimmer*. Sml. (वी, vî, *at undfange;* वेवी, vevî, id.); विवह्, vivah, *at tage til Ægte;* hindust. بياهنا, biâh-nâ, *at give* eller *tage til Ægte;* بيبي, bî bî, *en Dame*, *en Hustrue;* beng. bibî, id.); pers. بيو, bîv, *en Brud;* ags. wîf, *en Qvinde*, it. *en Hustrue;* eng. wife, *en Hustrue;* oldht. wîb, n. *en Qvinde*. Benfey — I, 1. S. 341 — sammenl. वपुस्, vapus, n. *et Legeme*, af वप्, vap, *at saae*, *at nedlægge Sæd*, saa at t. weib betegner den, hos hvem Sæd nedlægges; gr. οἴφειν, *at have ægteskabelig Omgang;* ὀπύειν, id.; n. dial. viva, *at parres* (om Fugle). Sml. fifla.

vifla, see bífa.

víg, n. *Drab*, *Saar*, *Kamp*, *Slag;* vega, *at saare*, *dræbe;* víg-r, adj. *krigersk*, *övet i Vaaben*. Sml. वाग्न, vâǵa, m. *Kamp;* got. vaihjo, *Kamp;* ags. wîg, n. *Kamp*, *Slag*.

vigi, n. *en Vold*, *Skandse*. Sml. विह्न्, vihan, *at modstaae*, *forhindre*, hvoraf विघ्न, viǵna, m. *Forhindring*.

vigg, n. *et Skib;* ugla, id.; vigg-r, m. *en Hest* (poët.), (ei hos B. Haldorsen, men i Sagan af Helga ok Grími S. 33). Sml. वह्ल, vahala, n. *en Tömmerflaade;* वाह्, vâha, m. *Hest;* वाग्निन्, vâǵin, m. id.; वेगिन्, vegin, adj. *hurtig*, subst. *en Löber*, *en Expres;* beng. vâǵî, *en Hest;* ags. wicg, id. Herhen hörer maaskee ogsaa fák-r, *en Hest*.

viggi, *en Oxe*. Sml. वह्त, vahata, m. *en Oxe*.

vigja, see vé I.

vigla, see vingla.

vigr (gen. **vigrar**), f. *en Landse*, it. *et Sværd*, kunde synes at komme af víg (ovenfor); men, da *r* hörer til Stammen, tör man sammenligne वज्र, vaǵra, m. og n. *en Tordenkile*, *et Kastespyd*.

vigt, see vega I.

víkja (vík, veik eller vjek, vikin-n) eller **ykva**, *at vige*, it. *at före tilside*. Sml.? विच्, vić, *at adskille*, *udskille;* विज्, viǵ, id., it. *at frygte;* (विगम्, vigam, *at gaae bort*); ltt. bêgt, *at vige;* gr. εἴκειν, id.

vika I., f. *en Uge*. Sml.? पक्ष, pakśa, m. *en Tid af 14 Dage* eller 2 Uger; hindust. پکھ, pak̍, id.; got. viko, *en Uge;* ags. ucu, id.; wuce, id.; n. d. vika, veke, id.

vika II. forekommer næppe uden i Sammensætningen atvika, *at tiltale*. Sml. वच्, vać, *at tale*.

vikna, see veik-r.

vikr, n. *Pimpsteen* (pumex). Sml. वज्र, vaǵra, adj. *haard*, subst. m. og n. *en Diamant*.

vil, see fela.

víla, see vokins.

vilja (vil ell. vill, vilða, viljað-r), *at ville*. Sml. वृ, vṛ, *at vælge;* वी, vî, *at önske*, *at elske;* oldpers. vii, *Villie* — Benfey; lth. wále, id.; russ. vólitj, *at ville;* vóljæ, *Villie;* got. viljan, *at ville;* lat. velle, id.; oldpreus. qwolt, id. Sml. val.

villa, see veila.

vill-r, adj. *raa*, *grov*, *vild*. Sml ? व्याल, vjâla, adj. *ond*, *grusom;* it. subst. m. *et vildt Dyr*, *Rovdyr;* got. vilþeis, *vild*.

vilpa, f. *en Rendesteen*. Sml. विलपन,

Digitized by Google

vilapana, n. *Bundfald* eller *Ureenlighed* efter fidtagtige Substantser.

vima, *at være raadvild*, *sandseslös*. Sml.? विमनस्, vimanas (vi, privativ Partikel + manas, *Sind*, *Tanke*), *forvirret*, *sandseslös*.

vín, n. *Viin*. Sml. gr. οἶνος, id.; lat. vinum, id.; hebr. יַיִן, jajin, id.; æth. ወይን:, vain, id.; georg. ღვინო, ġvini, *Viin*.

vin-r, see unna.

vinda (vind, vatt, undin-n), *at vinde i Nögle* (n. nöste), it. *vende*, *dreie omkring;* viða, f. *en Haspe Garn*. Sml. hindust. (وينا, vînâ, *en Bundt Garn*); بهانا, Bân-nâ, *at dreie rundt*, *snoe;* russ. vintítj, *at skrue;* vitj, *at dreie*, *vinde;* ltt. wît, id.; illyr. vîtao, *et Hæspetræe;* oldht. wintan, *at vinde;* fr. guinder, id.; e. winch, id.; got. vindan, id.; n. d. vinda (vind ell. vitt, vatt, vunde ell. vutte), id.

vind-r I., see benda I.

vind-r II., see veð-r.

ving, see engi I.

víngl eller **vígl**, n. *Hovedsvindel;* vígla eller víngla, *at forvirre*, *at gjöre Hovedsvindel;* vingul-l, m. *en sammensnoet Ting*. Sml.? hindust. بهانگنا, Bâng-nâ, *at tvinde*, *snoe*, *svinge*.

vingsa, *at vifte*, *ryste*, *dröfte*. Sml. वीज्, vîġ, *at vifte*. Sml. væng-r.

vinn-r, adj. see benda.

vinna (vinn, vann, unnin-n), *at arbeide*. Sml. वन्, van, *at forrette*, *at betjene;* pers. وندیدن, vendîden, *at arbeide med Möie;* hind. بنا, ban-nâ, *at gjöre*, *at forrette Arbeide;* got. vinnan, *at lide*, *laborare;* ags. winnan, *at arbeide*, *stræbe;* oldpreus. gewinna, *de arbeide*. Sml. anna.

vinstri, adj. *venstre*, af van, *Mangel*, q. v. Grækerne og Romerne kaldte ligeledes det Mangelagtige og Uheldige ἀριστερὸν, lævum, sinistrum, *venstre;* Italienerne kalde *venstre Haand* manca. Benfey — I, 1. S. 276, Anm. — antager det oldht. winistar beslægtet med वाम, vâma, adj. *venstre*, it. *bagvendt*, *ringe;* beng. vâṅ, *bagvendt* og *venstre;* vânhata, *venstre Haand;* hindust. باٸان, bâjân eller vâjân, *venstre;* ags. wynstre, id.; n. d. vam, *et Uheld*.

vippa, see bifa.

vír, m. *Metaltraad*. Sml. russ. og slov. vèrv, *en Snor*, *Strikke;* eng. wire, *Metaltraad;* lth. wéla, *Jerntraad*.

virða, see verða.

virgul-l, see sviri.

virka, see verka I.

virki, n. *en Vold*, *Skandse*. Sml. वृच्, vṛć, *at holde ude*, *forhindre*, *udelukke*.

virkt, f. *Hæder*, *Ære*. Sml.? अर्च्, arć, *at hædre*, *ære*.

vís, see víta I.

vísa, f. *Skik*, *Viis*, it. *Vise* (carmen). Sml.? त्विष्, tviś, f. *Skik*, *Sædvane*, eller विध, viďa, id.; armen. պէս, bes, id.; ags. wíse, id.; fr. guise, *Skik*, *Viis;* e. dial. guise, gise, *Skik;* ital. guisa, id.

vísa, vb., see víta I.

vist, f. *Bolig*, *Opholdssted*. Sml. वस्त, vasta, n. *et Huus;* वस्, vas, *at boe;* (zend. ***, viś, *Bolig* — Journ. asiat. IV. S. T. VII. p. 135 —); beng. vasat, id.; ltt. mist, *at boe*. Sml. hús.

Digitized by Google

vista, *at törre;* visna, *at blive tör, visne.* Sml. उष्, uś, *at brænde;* skot. wisen, *at visne, at blive tör;* ltt. wîst, id.

visund-r, m. *en Böffel, en vild Oxe.* Sml. वाश्, vâś, *at bröle;* वाश्र, vâśra, m. *en Oxe;* विषाणिन्, viśâṇin, m. id.; fr. bison, *en Vildoxe;* sp. bisonte, id.; ags. wesend, id.; skot. bison, id.

vit eller **við**, pron. pers. 1 p. dual. *vi* (to), synes at være sammensat af vi, forkortet af vér, *vi*, og tveir, *to.* I det Lithauiske hedder det tilsvarende pron. m. mudu eller wedu, f. mudwi, *vi to;* got. vit, id.; slav. vjæ, id.; slov. mi dva, id.

vita I. (veit, vissa, vitað-r), *at vide, kjende, bemærke;* veitur, f. pl. *Bevidsthed;* vís, adj. *viis, klog;* vísa, *at vise, pege paa;* vít, n. pl. *Sandseredskaber;* viti, m. *Tegn, Varsel;* vitna, *at vidne;* vitra, f. *Viisdom;* vitrast, *at lade sig tilsyne.* Sml. विद्, vid, *at vide, kjende;* विद्या, vidâ, f. *Kundskab;* zend. vid, *at vide;* armen. գիտել, qid-jel, *at vide;* gr. εἰδέιν eller ἰδεῖν, *at see;* ἴδρις, *klog;* lat. videre, *at see;* oldpreus. wid, *at vide;* pol. wiadomy, *kyndig;* widomy, *seende;* eng. wise, *viis;* got. veitan, *at see;* vitan, *at vide;* t. wissen, id.; hebr. יָדַע, jáda', id.

vita II., *at irettesætte, bebreide;* it. *lægge i Böder;* viti, n. *Forseelse, Bröde,* it. *Straf.* Sml.? वियत्, vijat (= vi + jat), *at tugte, straffe,* eller विट्, viṭ, *at forbande;* कित्, kit, *at irettesætte;* slav. vaditi eller gaditi, *at irettesætte;* ags. witan, *at dadle;* eng. dial. wait eller wite, *at dadle;* holl. wijten, *at lægge En Noget til Last;* sv. vite, *Böder.* Det er dog ikke umuligt, at dette víta kan være identisk med (eller Causat. af) det foregaaende; thi flere Sprog forene i samme Ord de Begreber *at lære*, d. e. *lade vide*, og *at tugte.* Saaledes hebr. יָדַע, jada', *at vide;* Hiph. *at tugte* — Dom. B 8, 16 —; sanskr. कित्, kit, *at vide*, it. *at tugte;* वेदन, vedana, *Kundskab*, it. *Smerte;* ज्ञप्, ǵnap, *at lade vide*, it. *at tugte* — Wilkins Gr. §. 555 —; hindust. سكهانا, sik-ânâ, *at lære*, it. *at tugte;* ags. wîtan, *at vide, kjende;* wîtian, *at tugte;* n. n. at lære ofte i Bedydning *at tugte.*

vitja, *at besöge.* Sml. विछ्, viċ, *at gaae, at nærme sig;* n. d. vikje, *at besöge;* sk. witch, id.

vitla, see fjalla.

vitna I., **vitrast**, see víta I.

vitna II. (eller **vetna**) forekommer blot i Forening med det spörgende Pronomen hvat, n. og hvi, dat., og beröver det den spörgende Egenskab, saa at hvatvitna (hvetvitna, hotvitna) betyder *hvadsomhelst.* Hertil svarer i Sanskr. चित्, ćit, der paa samme Maade föiet til det spörg. Pron. क, ka, किं, kiṁ etc., samt spörgende Partikler, beröver dem den spörgende Egenskab og gjör dem ubestemte, saasom कश्चित्, kaśćit, *nogen, hvosomhelst;* किंचित्, kiṁćit, *hvadsomhelst*, o. s. v.; hindust. كتنا, kitnâ, *nogen.* Sml. engi.

vitni-r, m. *en Ulv.* Sml. विट, viṭa, m. *en Skurk, en Skjelm.*

vó, see vá.

Digitized by Google

vóð, f. *et Klæde, Seil,* it. *Fiskegarn;* váðmál, n. *Vadmel, grovt uldent Töi.* Sml. उत, uta, *vævet,* part. præt. af वे, ve, *at væve;* lth. udis, *vævet Töi;* ltt. vadmals, *uldent Klæde;* ags. wadmal, id.; wæd, id.; lat. udo, *Haarklæde, Fildt.* Sml. fat, vefa.

voði, see vá.

vofa, f. *et Spögelse;* vofa, *at hænge over, at true;* vofrast, *at svæve for, bevæges som et Spögelse,* synes enten dannede af vó eller vá, q. v., eller at være beslægtede med bifa, q. v.

vog, see vega I.

voga, *at vove.* Sml.? ह्वे, hve, *at vove,* eller वागर्, vâgara, m. *en Helt, en uforsagt Mand, en Vovehals;* वाह्, vâh, *at anstrænge sig.* Sml. vá.

vog-r, m. *Vor, Edder i Saar;* vægja, *at drage til Vor, samle Edder;* værur, f. pl. *Skurver i Hovedet.* Sml. hindust. پهوك, ṗok, *Ureenlighed, Bundfald;* pers. پوخ, pûk, *Vædske i Öiekrogen.*

vokins, *tvivlsom, uvis.* Saaledes angives Betydningen af Haldorsen, uden at han bemærker, hvad Taledeel han anseer Ordet for at være. Jeg er tilböielig til at antage det for et Subst. i Genitiv, sammensat af vo, ved Aphæresis for tvo, *to,* og kin eller kyn, *Art, Slags;* altsaa oprindelig betegnende *hvad der er af to Slags,* uvist til hvad Slags det nærmæst bör henregnes; vafi, m. *Tvivl,* og vöflur, f. pl. id.; vand-r, adj. *tvivlsom;* víla, *at tvivle,* formener jeg paa samme Maade ere ved Aphæresis fremkomne af tvafi, tvöflur, tvanð-r, tvíla, ligesom næppe Nogen tvivler om, at vort Tvivl, t. Zweifel, lat. dubium, kommer af Talordet: to, tve, zwei, duo. Med Hensyn til Aphæresis af *t* kan henvises til Prakrit, hvor वारह, vâraha, *12,* svarer til sanskr. द्वादश, dvâdaśa; ja i Sanskr. selv व्यह्न, vjahna, adj. *gjort i to Dage* (af dvi, *to* + ahan, *Dag*). Vel er det saa, at Talordet tveir, *to,* i Sammensætninger i Almindelighed antager Formen tvi, ligesom i Sanskr. द्वि, dvi; men man har dog ved Siden deraf Former, som tvöfallðr, *dobbelt;* द्वन्द्व, dvanda, *et Par;* og at derhos tvo, contr. vo, paa lignende Maade kan være brugt i Sammensætninger, synes mig rimeligt.

vola, see gaula.

volg-r, see ulli.

volk forekommer i det sammensatte Ord isavolk, *Iisdrev.* Sml. वह्, vah, *at före, drive.* Angaaende Dannelsen see S. 37.

volka, see velkja.

voma, f. *Vammel, Ækelhed;* væma, *at væmmes.* Sml. वम्, vam, *at kaste op, at brække sig;* lth. wémti, id.; lat. vomere, id.; gr. ἐμεῖν, id.

von, f. *Haab;* vona eller væna, *at haabe;* vænta, *at vente;* vetta eller vætta, id. Sml.? oldpers. 𐎶𐎠𐎴, man, *at vente;* gr. μένειν, *at vedblive;* lat. manere, id.; hindust. مانو, mâno, *Forudsætning, Formening om det Tilkommende;* got. venan, venjan, *at mene;* t. wähnen, id.; ags. wen, *Haab, Forventning;* holl. waan, *Indbildning.*

vond-r eller **vánd-r**, adj. *ond.* Sml.? वाध्, vâd', *at vredes, at plage, at*

Digitized by Google

afskye, ell. भड़्, Baṅḍ, *at skjænde paa;* pers. بد, bed, *ond;* armen. վատ, vad, id.; ags. anda, *Ondskab;* oldsv. vandh, *ond.*

vopn, n. *Vaaben;* (veput-r, *bevæbnet*) = got. wép-n, der af Benf. — I, 2. S. 355 — udl. af वप्, vap, *at skave*, som han mener derhos kan have betydet *at skjærpe* — men anderledes I, 1. S. 287; hindust. اوپچي, ôpćî, *en bevæbnet Mand*, af اوپ, ôp, *Prydelse, Glands;* oldht. wâfan, *et skarpt Redskab*, *Sværd*, *Kniv;* gr. ὅπλον, *Vaaben.*

vor, n. *Vaar*, *Foraar.* Sml.? वसन्त, vasanta, m. *Vaar;* zend. vaṅhra, id.; oldpers. ≻⟨⟩·⟨⟩⟨·⟩, wahara, *Vaar;* pers. بهار, behâr, id.; afǵ. bohâr, id.; hindust. بوارا, boârâ, *Sædetid;* lat. ver, *Vaar;* gr. ἔαρ, id.; skot. vour, *Sædetid;* (pol. jar, *Vaar*); slav. vesna, id.

vor-r, see vér.

vorgug-r, see verka II.

vorkun-n, see varkun-n.

vos, see vast.

vot-r, adj. see vatn.

votta, *at vidne*, *aflægge Vidnesbyrd;* vætti, n. *Vidnesbyrd*, kunde vel synes beslægtet med víta, vitna, q. v.; men bör formeentlig ansees nærmere beslægtet med बुध्, bud', *at vide*, *kjende;* causat. bod'ajo, *at underrette;* beng. bod' karan, *at vidne;* got. veitvodjan, *at vidne;* eng. wot, *at kjende.* Naar Grimm, d. Gr. I, S. 457, antager, at vátt-r (= vott-r) egentl. betyder custos, tyder dette paa en Derivation af vaka, q. v.

voxn, see ox.

væð-r, see vaða.

vægja, *at spare*, *skaane*, *give efter.* Sml. उझ्, uǵǵ, *at forlade*, *undgaae.*

væla, see veila.

vælindi, see hyl-r.

væng-r, m. *en Vinge.* Sml. पक्ष्मन्, pakśman, n. *en Vinge;* prakr. पम्हो, pamho, id.; hindust. پنکھ, pank', id.; eng. wing, id.; t. schwinge, id.; holl. wiek, id.

væn-n, see unna.

vænta, see von.

vær, see bera.

vær-r, adj. *glad*, *blid.* Sml. वर, vara, adj. *ypperlig*, *fortrinlig;* got. veris, *blid*, *rolig.*

væringjar, see var I.

væsa, see hvass.

væta, see vatn.

vætt I., see vega.

vætt II., see vaka II.

vætta I., see von.

vætta II. (for **vækta**, **vankta**), *at önske*, *bede om.* Sml. वाञ्छ्, vâṅkś, *at önske*, *attraae;* (वन्, van, *at önske*, *at bede om*). Sml. óska.

vœgja, see vog-r II.

vœma, see voma.

vœna, see von.

vœrur, see vog-r II.

vœtti, see votta.

vöðvi, m. *en Muskel.* Sml.? वट, vaṭa, m., f. og n. *en Snor*, *et Baand;* n. d. vovde, *en Muskel.* Sml. fat.

vöflur, see vokins.

vögur, see vagn.

vök, see vaka.

vökna, *at blive vaad;* vökva, *at vande.* Sml. उक्ष्, ukś, *at væde;* beng. ukj, id.; hindust. بهگنا, Bîgnâ, *at være vaad;* skot. wack, adj.

Digitized by Google

vaad; wauchie, *sumpig;* holl. wak, *fugtig*. Sml. vaka I., vaska.

völ, see val.

völ-r, m. *en Kjep, Stok*. Sml. पल्लव, pallava, m. og n. *en Green;* got. valus, *en Kjep;* sk. waile, id.

völld, see balld-r.

völl-r, m. *Mark, Eng*. Sml. वल्लुर, vallura, n. *en Mark*. Sml. fjöl II.

vömb, see bumb-r, eller sml. जम्भ, ǵambha, m. *Mave*. Denne Betydn. anföres ei hos Wilson, men i Rigveda pag. 72 er जम्भे, ǵambhe (locat.) oversat: *in utero*.

vömm, see vamm.

vön, see vân.

vönd-r eller **vand-r**, *en Riiskost*, it. *en tynd Green, en Kjep*. Sml. वोण्ट, vonṭa, m. *en Stilk, en Stamme, Stængel;* hindust. بوند, baonḍ, *en Ranke, en tynd Green;* بندا, bandâ, *en Buskvæxt* (epidendron tesseloides, Roxb. a misletoe, Taylor); got. vandus, m. *en Stang, Kjep;* skot. wand, *en Tuglestav*, it. *et Scepter*. Sml. vinda.

vöndul-l, see vendil-l.

vör I., see for III.

vör II., see var I.

vör-r, see ver-r II.

vörð-r, vörn, see var I.

vöst, see vast.

vött-r, m. *en Handske, Vante*. Sml. वट्, vaṭ, *at beklæde;* ital. guanto, *en Vante;* fr. gant, id. Sml. fat.

vöxt-r, see vaxa.

Y.

ybba, see obba.

yda eller **íða**, f. *Vandhvirvel, stærk Ström*. Sml. यत्, jat, *at anstrænge sig*, it. *at give tilbage, bytte;* n. d. udu, oudu, odo, eva, îa, *Vandhvirvel, tilbagegaaende Ström*.

ydda, see odd-r.

yðar eller **yðvar**, pron. pers. 2 p. pl. genit. og yðr, id., dat. og accus., *Eder;* see okkar.

ýfa, see obba.

yfir eller **ufir**, præp. *over*, saavel *ovenover*, som *henover*, *paa den anden Side;* efri, efst, adj. *hvad der er övre, överst*. Sml. उपरि, upari, *over, ovenpaa;* hindust. اوپر, upar, id.; beng. upar, id.; prakr. अवरी, avarî; armen. իվեր, ivjer, eller վեր, vjer, id.; pârsi [Avestan], awar, id.; [Avestan], awarê, *övrig* — Spiegel, Gr. S. 128 —; pers. بر, ber, *over;* gr. ὑπέρ, id.; lat. super, id.; got. ufar, id.; t. über, id.; ags. ofer, id.; eng. over, id.; n. dial. yve, ive, id.; yfir (forkortet yfi) betegner i Sammensætninger saavel Stedet *over* og Bevægelse *henover*, som en höi Grad, f. Ex. yfirfara, *at fare over, gjennemreise;* yfirgáng-r, m. *Overgang;* yfirðáð, f. *Voldsomhed;* yfirgirnd, f. *umaadelig Begjærlighed*. Sml. उप, upa og उपरि, upari, f. Ex. उपद्रव, upadrava, m. *Voldsomhed;* उपद्रष्टृ, upadraśṭṛ, m. *en Opsynsmand;* उपरिगत, uparigata, *opstegen*. Sml. of II.

ygg-r og **ýgr**, see oga.

yglast, *at vise sig bister*, see igul-l, eller sml. उग्र, ugra, adj. *vred, bister, frygtelig*.

ykja, see auka.

ykkar, pron. pers. 2 pers. dual. genit. og ykkr, id., dat. og accus., *Eder* (to); see okkar.

Digitized by Google

ykt, f. *hæftig Gigt.* Sml. इंग्, ing, *at gaae*, *bevæge sig*, it. *at ryste.*
ykva, see vikja.
ylfa, **ylg-r**, see varg-r.
ylfing-r, see gylfi.
ylja, see ulli.
ympr, n. *et uvist*, *tvivlsomt Rygte;* ymta, *at udbrede Rygte*, *ymte om Noget.* Sml. उमा, umâ, f. *Rygte*, *Ry*, *Berömmelse.*
yndi, see unna.
yngi, see ung-r.
yppa, see upp.
yrja I., see erja.
yrja II., see úr II.
yrja III., see orna.
yrin-n eller **œrin-n**, adj. *tilstrækkelig*, *nok.* Sml. उरु, uru, adj. *stor*, *megen.* Sml. urð.
yrkja, see verka I.
yrmling-r, see orm-r.
yskja, see óska.
ysta, see ost-r.
ýta, **ytra**, see ut.
ýtar, see íta.
yxn, see ox.

þ.

þá I., f. *optöet Jord;* þey-r, m. *Töeveir;* þiða eller þyða, *at smelte;* þiðna, *at töe.* Sml. (दु, du, *at varme;* दव, dava eller दाव, dâva, m. *Hede*); prakr. og pali: tava, *Hede* = तप, tapa, m. tepor; hindust. تاو, tao, id.; osset. fain eller fajun, *at smelte*, *töe;* böhm. topiti, *at varme;* got. þaho, f. *Dynd;* oldht. dawjan, *at fordöie;* ags. þavan, *at oplöses*, *töe;* holl. dooi, *Töeveir;* pol. tajeć, *at töe;* böhm. teplo, *Varme.*
þá II., 1. adv. *da*, *tunc;* 2. conj. da, *cum.* Sml. तदा, tadâ, *tunc;* यदा, jadâ, *cum;* hindust. تو, tao, adv. *da;* got. þau, id.
það, pron. dem., see sá.
þága, f. *Gunst*, *Velbehag;* þokki, m. *Velvillie*, *Yndest;* þekk-r, adj. *behagelig*, *kjærkommen;* þægja, *at være til Villie*, *vise Tjeneste;* dextra, *at opvarte*, *tjene særdeles omhyggeligen.* Sml. तुष्, tuś, *at være fornöiet*, *glad;* ltt. tikt, *at finde Behag i.* Sml. teygja, þakka.
þagga, *at bringe En til at tie;* þagna, *at blive taus;* þegja, *at tie.* Sml. तूष्णीक, tûsṇîka, adj. *taus;* lat. tacere, *at tie;* russ. tíkij, *stille*, *rolig;* tiśiná, *Roe*, *Stilhed;* ltt. tykas, *taus;* got. þahan, *at tie;* oldht. dâgen, id.; arab. سكت, tsaǵâ, *at blive taus.*
þak, n. *Tag*, *Dække;* þekja, *at lægge Tag paa*, *tække;* þokki, *en Hjelm* (poët.). Sml. स्थग्, sfag, *at skjule*, *bedække;* तक्, takś, id.; prakr. ढक्क, ḍakk, id. — Lass. inst. pracr. p. 286 —; beng. takj, id.; hindust. ڈھکنا, ḍak-nâ, id., it. subst. *et Laag*, *et Dække;* beng. ḍakanî, id.; gr. τέγη = στέγη, *Tag;* στέγω = lat. tego, *bedækker;* lth. dengti, *at dække;* stégti, *at tække et Tag;* n. dial. dæksel, *et Laag.* Sml. tigl.
þakka, *at takke;* þökk, f. *Tak*, *Gjengjældelse.* Sml. चक्, ćak, *at være tilfreds;* got. þagks, *Tak;* t. dank, id.; ags. þanc, *Velvillie*, *Erkjendtlighed;* eng. thank, *Tak;* ældre sv. takk, *Velbehag*, *Tilladelse* — Ihre, s. v.; böhm. děkowati, *at takke;* lth. děka, *Tak;*

Digitized by Google

oldpreus. dinkaut, *at takke;* poding-an (accus.), *Behag.* Sml. þága.

þám, n. *Luftens Dunkelhed i Töeveir;* þáma, *at töe;* dimma, f. *Taage, Mörke;* dimma, *at mörknes.* Sml. þá I., it. तेम, tema, m. *Damp*, af तिम्, tim, *at være vaad, fugtig;* तम, tama ell. तमस्, tamas, n. *Mörke, Dunkelhed;* hind. تمر, timir, *Mörke;* pers. تم, tem, *mörk;* russ. tmá, *Mörke;* tmítj, *at fordunkle;* témno, *mörk, dunkel;* oldht. demar, *Tusmörke;* timbar, adj. *mörk;* lth. tamsa, *Mörke, Dunkelhed;* pol. ciemny, *mörk, dunkel;* ngr. θαμβὸς, *dunkel, mörk;* æth. ደመነ:, damana, *at være mörk og skyet* (om Himmelen); n. dial. daam, *Mörkhed, Skidenhed.* Sml. dumba, dampi.

þamba, *at drikke saameget, at man svulmer op;* þamb, n. *Fraadserie;* þembast, *at svulme op.* Sml. तुम्बा, tumbâ, f. *et langt Græskar*, it. *en Koe, som skal til at malkes;* hindust. تمرا, ťamṛâ, *tyk, corpulent;* arab. طما, ṭamâ, *at svulme;* lat. tumere, id.

þanin-n, see þenja.

þánki, m. *Tanke;* þenkja, *at tænke.* Sml. तर्क्, tark, *at betænke, overveie;* prakr. तक्केमि, takkemi, *jeg tænker* — Delius, p. 36 — (ell. शंक्, śaṅk, *at mene*); got. þagkjan, *at tænke;* t. denken, id.; ags. þincan, id.; eng. think (imperf. thaught), id. Sml. þykkja.

þar, adv. *der.* Sml. तत्र, tatra, adv. *der;* hind. تدهر, tiďar, id. (correlat. til hvar = جدهر, ģiďar, *hvor*); got. þar, *der.* Sml. sá I.

þarfnast, see þvera.

þarmar, m. pl. *Tarmer.* Sml. धृ, ďvṛ, *at krumme, böie;* oldht. daram, *Tarm.*

þat, pron. dem., see sá I.

þátt-r, m. *en Afdeling, et Afsnit i en Bog.* Sml.? दा, dâ eller दो, do, *at afskjære;* दात, dâta, *afskaaren, deelt.*

þauf, n. *en hemmelig, forborgen Handling;* þaufa, *at famle, föle sig fore i Mörke.* Sml.? तुंब्, tumb, *at være usynlig.*

þausn, f. *Allarm, Bulder;* þys, m. id. Sml. तुस्, tus, *at give Lyd.*

þef-r, m. *Lugt;* þefja, *at lugte.* Sml.? hindust. og pers. تف, tef, *Damp*, af तप्, tap, *at være heed;* syr. ܛܦܛܦ, ṭafṭef, *at röge;* n. dial, tæva, *at puste, stönne;* tæft, *Lugt.*

þegi, see taka eller þiggja.

þegja, see þagga.

þegn, m. *en fri Undersaat, en fri Mand;* þegnskap-r, *m. Huldskab, Troskab*, it. *Gavmildhed.* Sml.? तीक्ष्ण, tîkṣṇa, adj. *varm, driftig, ivrig, selvopoffret;* pers. تكين, tikîn, *virksom, stridbar;* ags. thegen eller thegn, *en frivillig Betjent*, it. *en Krigsmand;* oldht. degan, id., it. *en Kriger;* pol. ciwun eller tywun, *en höi Embedsmand;* eng. thane, *en Kongen underordnet Hövding;* eng. dial. thayne, *en Adelsmand.* Sml. tiggi.

þeila, f. *en Piil.* Sml. तीर्, tîra, n. *en Piil;* pers. تير, tîr, id.; lat. telum, id.

þeir, pron. pers. 3 p. pl. *de.* Sml. ते, te, *de.*

þekja, see þak.

Digitized by Google

þekkja, *at kjende*. Sml. चक्, ćakś, *at see*, eller दृश्, daś = दृश्, dṛś, *at see*, *at skjelne;* prakr. दक्, dak, id.; hindust. دیکهنا, dek-nâ, *at see*, *skjelne;* تکنا, tak-nâ, *at see til;* beng. dekan, *at see;* skot. deek, *at udspeide*, *opdage;* ltt. tîkôt, *at henvende Blikket paa Noget;* n. dial. tekkja, *öine*, *see tydeligt*. Sml. tjá II.

þekk-r, see þága.

þel I., n. *Sind*, *Gemyt*, it. *Grund* (det Underste i Brodering), it. *den fineste Uld, som er nærmest Skindet*. Sml. तल, tala, n. *det Væsentlige*, *Dybde*, *Bund*, *Grund*, *hvad der er under*, it. *Aarsag*, *Oprindelse;* slov. tál, *Grund*, *Bund*.

þel II., see þjöl.

þeli, m. *Kulde*, *Had*, it. *frossen Jord*. Sml. जल, ǵala, n. *Kulde*, saavel physisk som moralsk; eller hindust. ٿهر, ṭir, *Kulde*, *Frost;* sv. kāle eller tjäle, *Frost i Jorden;* sv. dial. berg-tjäle, *skarp Kulde;* holl. hal, *Jordens Haardhed af Frost*.

þella, see döll.

þemba, *at randböie*, *gjöre krum;* þömb, f. *en Bue*. Sml. hindust. دمانا, dam-ânâ, *at böie* (med Elasticitet). Sml. þund-r.

þemba sik, see dramb.

þembast, see þamba.

þengil-l, m. *en Konge*, *Overherre*. Sml. धनिक, ďanika, m. *en rig*, *mægtig Mand;* (afǵ. تونگر, tavangar, adj. *rig*, *mægtig*, *vældig;* pers. توانگر, tyvânger, id.); ags. þengel, *en Konge*. Sml. þing II.

þenja, *at udstrække*, *udspænde;* þanin-n, adj. eller part. *udspændt;* þinul-l, m. *En som udspænder;* pini-r, m. *et Toug til at udspænde Garnet med*. Sml. तन्, tan, *at udstrække*, *udspænde;* hindust. تانا, tân-nâ, id.; تنا, tan-nâ, id.; gr. τείνειν, id.; lat. tendere, id.; lth. testi (for tensti), id.; got. þanjan, id.; þinan, *at være udstrakt*. Sml. teina.

þenkja, see þánki.

þér I., pron. pers. 2 p. sing. dat.; þik, id. acc. *dig*. Sml. ते, te, dat. *dig;* hindust. تجهے, tuǧ, dat. og acc. *dig*.

þér II., pron. pers. 2 p. plur., see ér.

þerfil-l, **þermast**, see þvera.

þerna, f. *en Tjenestepige*, *Tærne*. Sml. तरुण, taruṇa, adj. *ung;* hindust. ترنائی, ternâji, *Ungdom;* (چیری, ćeṛî, *en Tjenestepige*); تریا, tirija, *en Pige*, *en Qvinde;* osset. tæryn, *en Yngling;* arm. դեռ, tjer, *frisk*, *ung;* gr. τέρην, *fiin*, *glat*, *blöd;* lth. tarnas, *en Tjener;* eng. dial. tarne, *en Pige;* t. dirne, id. Grimm — Diphth. S. 188 — anseer Ordet beslægtet med þy.

þerra, *at törre;* þur-r, adj. *tör;* þurka, *at törre*, *gjöre tör*, it. *aftörre;* þyrrin-n, adj. *tör*, *haard*. Sml. तृष्, tṛś, *at törste;* (द्राख्, drâǩ, *at blive tör*); arm. չորանալ, ćorn-al, *at blive tör;* չոր, ćor, *tör;* arab. ترز, taraẓa, *at blive tör;* gr. τέρσεσθαι eller τέρεσθαι, *at törres;* lat. terra, *det törre Land*, *Jorden;* tergere, *at aftörre;* torrere, *at stege;* got. þairsan, *at törre;* ags. drugan eller drigan, *at blive tör;* holl. darren, *at törre* (Malt); fr. tarir, *at törre*. Ved Bergen kaldtes i 17. Aarhundrede et

Digitized by Google

Törkehuus drögen — see Norske Samlinger I. Hft. Christiania 1849, S. 42. Sml. þorsti.

þexla, f. *en Art liden Öxe.* Sml. तङ्क, tanka, m. *en Öxe*, af तक्ष्, takś, *at afskave;* hindust. تيغا, teǵâ, *et bredt Sværd;* russ. teslá, *en Tömmermands-Öxe.* Sml. tengsla.

þeyr, see þá I.

þeysa, *at galoppere;* þeyta, *at fremskynde, ophidse.* Sml.? गु, ǵu, *at fremskynde, ophidse.* Sml. þysja.

þí, see því.

þjá, *at bringe i Trældom*, it. *at trætte, udmatte;* þjaka, *at trykke, volde Besværlighed;* (kjagga, *næppe at kunne gaae under en tung Byrde*); þján, f. *Trældom;* þjena, *at tjene;* þjóna, id.; þjon, m. *en Tjener, Tyende;* þjonka, *at undertvinge;* þý, n. *Slave;* þý-r, m. id.; þír-r, m. id.; þír, f. id.; hju, n. pl. *Tjenestefolk;* hyi, m. *en Tjener.* Sml.? ज्ि, ǵi, *at betvinge, beseire;* च्यु, ću, *at lide, taale,* eller maaskee तुह्, tuh, *at plage;* (दिव्, div, *at lide ondt*); hindust. كهونا, k̈êô-nâ, *at lide;* gr. θής, *en Daglönner;* pol. cionżać, *at trykke;* got. þiu-s, m. *en Tjener;* þivi, f. *en Tjenestepige;* þivan, *at tjene;* oldht. diwjan, *at ydmyge;* ags. þeaw eller þeow, *en Træl;* hige, higu eller hiv, *Tjenestefolk;* e. d. tue, *en Træl;* tu, *at arbeide strængt.* Det ags. hiv og oldn. hjú turde dog staae i Forbindelse med युज्, juǵ, ligesom hjón, q. v. Sml. þóla.

þjappa, see tappi.

þjarka, *at ryste.* Sml. चर्च्, ćarć, *at stöde.*

þiða, **þiðna**, see þá I.

þið-r eller **þyð-r**, m. *en Aarfugl* (?), if. Haldorsen vel snarere en *Tiur, Tidur.* Sml. तित्तिरि, tittiri, m. *en Art Agerhöne* (the francoline partridge); hindust. تيتر, tîtar, id.; russ. téterev, *en Tiur;* ltt. tetteris, *tetrao tetrix;* gr. τετράων, id.; n. dial. tiur, *tetrao urogallus.* I. Aasen.

þjel, n. pl. *fersk, sammenlöben Melk.* Sml.? क्षीर, kśîra, n. *Melk.* Sml. svil.

þjena, see þjá.

þjett-r, adj. *tæt, fast, tung, stiv;* dytta eller ditta, *at tætte, tilstoppe* Sprækker og Aabninger. Sml.? hindust. (ڈٹا, ḍaṭṭa, *en Prop*, det, hvormed man tilstopper Aabningen af en Krukke eller Flaske); eller جكڑنا, ǵakaṛ-nâ, *at tætte;* t. dicht, *tæt;* n. dial. digta, *at tætte, tilstoppe.*

þiggja (þigg, þá, þegin-n), *at modtage;* kunde synes at staae i Forbindelse med taka, q. v.; men der tilbyder sig en anden Derivation, som synes antageligere, neml. af चीय्, ćîj, *at modtage;* ags. þicgan, id.; oldht. digjan, id. Benfey — I, 2. S. 249 — sml. तक्ष्, takś, som han mener kan betyde: *at beröre;* gr. τυγχάνειν, *at opnaae, erholde.*

þik, see þér.

þikja, see þykja.

þilja, f. *en tynd Bræde.* Sml. तलिन, talina, adj. *tynd;* lth. tille, *en tynd Bræde;* ags. þil, id.; t. diele, id.; sp. tilla, *Skibsdæk.* Sml. þel I.

þin, pron. pers. 2 p. sing. gen. *din*. Sml. तव, tava, id., *din*.

þina, f. *en Trævle*. Sml. तनु, tanu, adj. *tynd*, *fiin;* तन्तु, tantu, m. *en Traad*.

þind, see þunn-r.

þing I., n. *Sammenkomst*, *et Thing*. Sml. चि, ći (præs. ćinoti), *at samle;* oldsachs. thingon, *at samtales*, *komme overeens om;* (oldht. tunginus, *en Dommer*).

þing II., n. *Kostbarheder*, it. *Redskaber til Huusbrug*, *Ting*. Sml. धन, ďana, n. *Ting, Gods, Formue;* afg. تنگه, tanga, *Guld*, *Gods;* persisk تونگه, tevenge, *Skatkammer;* (gr. κτῆνος, *Eiendom*, *Qvæg*, der dog af Benfey henföres til क्षि, kśi, *at herske*, *besidde*).

þinir, **þinul-l**, see þenja.

þjó, see þykk-r ell. sml. चुत, ćuta, *anus*.

þjóð, see heið.

þjóf-r, m. en *Tyv;* þyfi, n. *Tyvekoster*. Sml. तायु, tâju, *en Tyv* (ei hos Wilson, men Journ. Asiat. IV. Sér. T. VI. p. 159); zend. tâju, id.; oldpers. 𐎰𐎡𐎹, ſi, id.; got. þiubs, m. id.; t. dieb, id.; ags. þeóf, id. Forbindelsen med ताय्, tâj, *at udstrækkes*, er formeentlig den samme, som naar man siger, at Tyven er *langfingret*.

þjón, see þjá.

þjór-r, see tjúr-r.

þjósnir, see fjosnir.

þjóst-r, see þust-r.

þir, see þjá.

þirfil-l, see þvera.

þirla, see þvara.

þirma, *at skaane*, *bevare*. Sml. (धृ, ďr, *at understötte*, *bevare;* deraf धर्म्म, darmma, m. og n. *Dyd*, *Fromhed*, *Pligt*); तॄ, tṝ, *at sætte over;* causat. *at före over*, it. *at bevare*.

þit eller **þið** eller **it** eller **ið**, pron. pers. 2 p. dual. *I* (to), synes sammensat af þi, forkortet af þér og tveir, *to*. Sml. vit. Den ældste Form tör have været þyt og yt, eftersom y viser sig i Casus obl. Sanskr. युवां, juvâṁ, *I to;* lth. judu, m. judwi, f. id.; ags. git, id.; n. dial. did, *I* (om Flere).

þjöl eller **þel**, f. *en Fiil*. Sml. hind. چهيلنا, ćîl-nâ, *at gnide*, *skrabe*, *skrælle;* russ. og slov. pilá, *en Fiil;* pol. pilnik, id.; t. feile, id.; oldht. fihala, id.; ags. feol, id.

þó, conj. *dog*, *alligevel*. Sml. तु, tu, conj. *men*, *dog;* got. þau, *dog*.

þóf, n. *Valkning;* þœfa, f. *en stærk men forgjæves Anstrængelse;* þœfa, *at valke*. Sml. धू, ďû, *at bevæge hid og did*, *at plage;* lth. tubà, *Fildt*. Sml. þvó.

þófta eller **þótta**, f. *en Roerbænk;* staaer maaskee i Forbind. med þóf, som Sædet for den, der idelig bevæger sig frem og tilbage under Roeningen.

þoka I., *at bevæge af Stedet*. Sml. nys anförte धू, dû.

þoka II., f. *Taage*. Sml. त्वच्, tvać, *at bedække*, *skjule*.

þokki I., see þága.

þokki II., see þak.

þola, *at taale;* (doli, m. *en Træl*). Sml. तु, tu eller दू, dû, *at taale*, *lide;* gr. ταλᾶν, id.; (δοῦλος, *en Træl*); lat. tolerare, id.; got. þulan, id.; oldht. dolên, id.; t. dulden, id. Pott sml. तुल्, tul, *at löfte*, *veie*. Sml. þjá.

þoll-r I., m. *et Grantræ;* þöll, f.

Digitized by Google

Fyrr, *Fyrretræe.* Navnet er maaskee beslægtet med तल्ल, tala, m. *et Palmetræe*, formedelst Stammens Rankhed. Goterne kaldte Palmen peika, der dog af Nogle oversættes fichte, *Begtræe;* n. dial. tall, toll, *Fyrretræe;* tella, *f. et Grantræe.*

þoll-r II., m. *en Pæl.* Sml. ltt. dułłi, *en Pæl*, *en Tap* (paa en Vogn, i en Baad); lat. talea, *en Green.*

þor, n. *Dristighed;* þora, *at vove.* Sml. धृष्, ďṛś, *at vove;* धर्ष, ďarśa, *Frækhed*, *Hovmod;* hindust. ترّا, ṭeṛṛa, *stolt;* دهارس, ďâras, *Selvtillid;* got. daursan, *at vove;* þras, *dristig;* gr. ϑαῤῥεῖν eller ϑαρσεῖν, *at være modig;* ϑάῤῥος, *Mod*, *Dristighed;* russ. derzátj, *at vove;* ags. dearran, id.; oldht. gaturst, *Dristighed;* holl. darren eller durven, *at turde;* fr. (se) targuer, *at trodse;* eng. dare, *at turde.* Sml. tráss, dreissa.

þor-gata, f. *en befaret, betraadt Vei.* Sml. (चर्, ćar, *at gaae, at vandre*), eller तर्, tara, m. *en Vei;* pol. tor, *en betraadt Vei.*

þorn, n. *en Torn, Spids, Brod, Naal;* þyrnir, m. *Torn*, *Tidsel.* Sml. तॄ, tṝ, *at gaae igjennem*, eller दॄ, dṝ, *at sönderrive;* दारण, dâraṇa, n. *Sönderrivelse;* russ. térnie, *Torner;* tern, *Slaaentorne;* got. þaurnus, m. *Torn;* t. dorn, id.

þorp, n. *Bye*, *Landsbye;* þyrpast, *at stimle sammen.* Sml.? तुर्, tûr, *at skynde sig;* lat. turba, *en urolig Skare;* russ. derevnjæ, *en Landsbye;* pol. derewnia, id. (hvilket Mrongowius udleder af derewno, *Træe*, paa Grund af Træhusene); t. dorf, id.; got. þaurp, id.

þorri, m., 1. *Hovedstyrken*, eller *den ypperste, fornemste Deel af Noget;* 2. Navnet paa *den förste Maaned*, i den historiske Tid Januar, men i forhistorisk Tid upaatvivlelig den Maaned, som begyndte med Foraarsjævndögn, da Solen er i *Vædderens Tegn. En Vædder* kaldes nemlig ogsaa dorri, q. v. End mere bestyrkes denne Mening derved, at Maaneden ogsaa kaldtes hrút-mánuð-r, af hrút-r, *en Vædder.* I oldpers. Indskrifter nævnes en Maaned ƭuravâhara; men man veed endnu ikke at angive, hvilken den var i Ordenen hos de gamle Persere — Rawl. p. 220. — Den sidste Deel vâhara svarer til pers. بهار, behâr, *Foraar, Vaar.* Sml.? धुर्, ďur, f. *hvad der er foran, den förste Plads*, *Panden;* hindust. دهر, ďur, *Begyndelse.* Sml. forövrigt gó.

þorsti, m. *Törst;* þyrsta, *at törste.* Sml. तर्ष, tarśa, *Törst;* तृष्, tṛś, *at törste;* hindust. تس, tis, *Törst;* تشنا, tiśnâ, id.; تراس, tirâs, id.; beng. triśnâ, id.; pers. تش, tiś, id.; afgan. دریش, dêrś, *törstig;* lth. troksztì, *at törste;* t. durst, *Törst;* eng. thirst, id.; thrist, id.; n. dial. tyst, *törstig.* Sml. þerra.

þót, n. *et Vindpust*, it. *Fremfusenhed.* Sml. धू, ďû, *at ryste;* धूक, ďûka, m. *Vind.* Sml. þeysa, þysja.

þótta, see þofta.

þóttast, see þykkja.

þotti, see þykja.

þrá-r, adj. *stivsindet;* þrátta, *at*

Digitized by Google

trætte, kives; þras, n. *Kiv, Trætte;* þræta, f. id.; þræsur, f. pl. id.; þrjót-r, m. *et haardnakkent Menneske;* þreyja (præs. þrái), *at savne, længes;* streig-r, adj. *vanskelig;* þver, adj. *stiv, egensindig;* þrjózk-r, adj. *stiv, uböielig.* Sml. ध्रु, d́rû, *at være fast;* ags. þræstan, *at plage;* sk. thra, *gjenstridig;* fr. dial. traviau, *trættekjær.* Sml. tráss.

þráð-r, m. *Traad;* þræða, *at bringe Traaden igjennem Naaleöiet.* Sml.? द्राघ्, drâǵ, *at udstrække;* (hindust. تار târ, *Traad,* især *Metaltraad*); دور, ḍor, *Traad;* t. draht, id.; eng. thread, id.; ngr. τρὰ, *Guld- og Sölvtraad.* Sml. terra, draga.

þramma, *at traske;* þrem-r, m. *en Dörtærskel.* Sml. द्रम्, dram, *at gaae.* Sml. þröm.

þras, **þrátta**, see þrá-r.

þrauka, *at vedblive, vare længe.* Sml. ध्रुव; d́ruva, adj. *vedvarende,* t. dauern, *at vedvare.*

þraung-r, adj. *trang;* (strengja, *binde haardt*); drengja, *at gjöre trang, trække sammen;* þrengja, *at trænge, trykke;* þröngvir, m. *en Fiende* (poët.). Sml. तंङ्, tanǵ, causat. *at trænge, sammentrænge;* hind. تنگ, tang, *trang;* pers. ترنج, tereng, *en trang Vei;* ترنجيدن, tereng-îden, *at binde Bæltet trangt om,* it. *at trænges, trykkes;* lth. tankus, *tæt, tæt sammenstaaende;* got. þreihun, *at trænge;* t. drängen, id.; eng. throng, id.

þraut, f. *et besværligt Arbeide* (formeentlig især ved sin lange Varighed, ligesom þrautgóð-r, *trofast,* eg. *vedvarende god*); þreytt-r, *træt.* Sml. ध्रुव, d́ruva, adj. *vedvarende, evig;* ags. þrôht, *strængt Arbeide;* eng. drudge eller trudge, *at arbeide strængt;* slav. trud, *Arbeide;* russ. trúd, *Möie, Besværlighed.*

þrefa, *at kive, trætte lidt.* Sml. दृप्, dṛp, *at være overmodig,* it. *at plage.*

þregin-n, adj. *stærk;* þrek, n. *svært Arbeide,* it. *Sindsstyrke, Standhaftighed;* þrótt-r, m. *Fyrighed, Styrke, Standhaftighed.* Sml. धृ, d́ṛ, *at holde ved, at haandhæve;* द्राघ्, drâǵ, *at være dygtig, duelig;* ags. þræc, *Kraft, Mod;* sv. tråk, *möisommeligt Arbeide.*

þreifa, *at beröre.* Sml. धृ, d́ṛ, *at holde.*

þrekk-r, see dregg.

þrem-r, see þramma.

þrengja, see þraung-r.

þrenn-r, see þri-r.

þreskja, *at tærske.* Sml. धृष्, d́ṛś, *at slaae;* got. þriskan, *at tærske;* oldht. drescan, id.; skot. trash, *at slaae.*

þreyja, see þrá-r.

þreytt-r, see þraut.

þrí-r, m. þrjár, f. þrjú, n. Talord: *tre* (3); þríði, *tredie;* þrenn-r, *tre hver;* þrisvar, *tregange.* Sml. त्रि, tri, *tre;* nom. त्रय, traja, m. तिस्र, tisra, f., त्रीणि, trîṇi, n. *tre;* तृतीय, tṛtîja, *tredie;* त्रिस्, tris, *tregange;* zend. ϑrí, tri, *tre;* gr. τρεῖς, id., lat. tres, id.; got. þreis, id.; russ. tri, id.; ags. þry, id.; eng. three, id.; thrice, *tregange.*

þriði, et af Odins Tilnavne. I Hoefer's Zeitschr. f. d. Wiss. d. Sprache I, S. 289 flg. gjör Kuhn i en Artikel

Digitized by Google

om Aptyas og Tritas opmærksom paa Ligheden mellem Odins Tilnavn þriði og den indiske Mythe om Tritas, hvorom der berettes, at han tilligemed Ekatas og Dvitas befandt sig i en vandlös Örken og plagedes af Törste; da steg Tritas ned i en Brönd, som de fandt, drak og rakte Vand op til de övrige; men, da de övrige vare blevne lædskede, lagde de et Hjul over Brönden, saa at Tritas ei kunde komme op. Paa andre Steder erklæres Tritas identisk med Indras, Luftens Gud. Om Odinn hedder det paa den anden Side, at da han forlangte at drikke af Mimirs Brönd, maatte han efterlade sit ene Öie som Pant. Sml. Grimm deut. Myth. S. 148. Ogsaa i Zend nævnes ṫrita som Guddom, og dernæst som Helt. Cfr. die Sage von Feridun in Indien und Iran — von Dr. R. Roth, i Zeitschr. d. d. morg. Gesellsch. 2. Bd. S. 216 flg. Die Sage von Sâm und das Sâm-name, von Dr. F. Spiegel — ib. 3. Bd. S. 246. Ogsaa Ζευς bar Tilnavnet τρίτος.

þrif, n. pl. *Lykke*, *Held*, it. *Paapassenhed;* þrífin-n, adj. *mandig*, *af mandigt Udseende*. Sml. तृप्, tṛp, *at være tilfreds*, *fornöiet;* दृप्, dṛp, *at være glad;* दृप्र, dṛpra, adj. *kraftig*, *stærk*, *stolt;* zend. drvo (i Sammensætn.) *bevarende*, *beskyttende;* ṫru, *at nære*, *beskytte;* gr. τρέφειν, *at nære*, it. *at voxe;* lth. tarpti, *at trives;* oldht. triuuit, *excellet* (pollet, floret) — Graff V, 471 —; holl. tier, *Trivelse;* slav. sj-dravj, *sund*, *frisk*.

þrifa, *at gribe*, *snappe*. Sml. धृ, ďṛ, *at holde*.

þrima, f. *Kamp*. Sml. दृम्प्, dṛmp, *at plage*, *pine;* skot. trim, *at prygle*.

þrjóta (þrýt, þraut, þrotin-n), *at mangle*, *fattes*, *ikke strække til;* þrota, id.; þrot, n. *Afmægtighed*, *Raadvildhed*. Sml. त्रुटि, truṭi, f. *Tab*, it. *Tvivl*, *Uvished;* beng. truṭi, *Mangel*. Sml. þvera.

þrjózk-r, see þrá-r.

þrísta, *at trykke*, *tvinge*. Sml. धृष्, ďṛś, *at betvinge*, *kue;* eng. thrust, *at trykke;* skot. thrist, id.

þró, see trog.

þróa, *at foröge;* þróast, *at voxe*, *tage til;* þróskast, *at voxe*, *modnes*. Sml. तृह्, tṛh, *at voxe*, *tiltage*.

þrok, n. *et ubehageligt og kjedsommeligt Ophold*. Sml. ध्रुव, ďruva, adj. *vedvarende*, *fast;* slav. vz-druz̧iti (Rod drug), *at fæste;* oldpreus. drûktai, adv. *fast*.

þró-r, m. *en Bropæl*. Sml. ध्रुव, ďruva, adj. *fast*, *faststaaende*, it. subst. m. *en afhugget Træstamme;* hind. دهرب, ďrub, *Polen* (d. e. Pælen, hvorom Himmelen dreier sig).

þropregn, see drjupa.

þróskast, see þróa.

þrot, see þrjóta.

þroti, m. *Hævelse*, *Knude;* þrutin-n, adj. *opsvolmet*, *hoven;* þrun-gin-n, adj. id. Sml. दृह्, dṛh, *at voxe*, *tiltage*, hvoraf दृढ, dṛďa, *tyk*.

þrótt-r, see þregin-n.

þruð-r, adj. *stærk*, *vældig*. Sml.? ध्रुव, ďruva, adj. *fast*, *varig*, *vis;* eller दृढ, dṛďa, adj. *haard*, *fast*, *stærk*.

þrúða, see drós.

þrúga I., f. *en Viindrue*. Sml. द्राक्षा, drâkśâ, f. *en Viindrue;* beng. drâkja, id.

Digitized by Google

þrúga II., *at (true), tvinge, behandle voldsomt;* trauða, *at tvinge.* Sml.? द्रुह्, druh, *at hade, at ville skade;* zend. druǵ, id.; (ell. तर्ज्, tarǵ, *at dadle, skjælde;* causat. tarǵaj°, *at true;* hindust. ڈرانا, ḍarâu-nâ, *at skrække*); ltt. draudêt, *at true;* oldpreus. draud, *at true;* eng. threaten, id.; t. dräuen ell. drohen, id. Sml. draug-r.

þruma, f. *Torden;* þruma eller þrymja, *at tordne.* Sml. द्रुन्भू, drṇbû, m. *Tordenkilen;* fr. d. trumutu, *Stöi, Larm.*

þrungin-n, **þrutin-n**, see þróti.

þrykkja, *at trykke.* Sml.? beng. ďâkkâ, *et Tryk.* Sml. þrúga.

þræða, see þráð-r.

þræla, *at trælle, forrette Trælle-Arbeide.* Sml. त्रद्, trad, *at stræbe, at være virksom;* ags. þræl, *en Træl, Slave.* Maaskee dog beslægtet med draga, q. v.; got. þragjan, *at löbe.*

þræsur, **þræta**, see þrá-r.

þröm, f. *Bredde, Rand;* strimil-l, m. *en Stribe, Strimmel.* Sml. तरी, tarî, f. *Borden paa en Klædning;* hindust. ṭar, *Bord, Rand;* beng. ďâr, id.

þröngvir, see þraung-r.

þú, pron. pers. 2 p. sing. *du.* Sml. त्वं, tvaṁ (Thema तु, tu), *du;* zend. 𐬙𐬏𐬨, tûm, id.; gr. *σύ*, id.; lat. tu, id.; got. þu, id.; russ. tji, id.

þúfa, f. *en Tue.* Sml. beng. ťubà, *en tæt sammenvoxen Græsklynge;* hindust. ťûà, *en Klump;* eng. tuft, *en Qvast, en Bundt;* n. d. tubba, *en Tue;* tuva, *at sætte op i en Top, gjöre höit i Midten.* Sml. topp-r.

þukla, *at föle paa, have imellem Hænderne.* Sml. hindust. دهلانا, dahlânâ, *at bevæge hid og did;* n. dial. tukle, *at beföle,* især med Bibetydning: *at tilsmudse.*

þúmal-fing-r, m. *Tommelfinger.* Sml. beng. duma, *tyk;* russ. djuim, *en Tommelfinger,* it. *en Tomme;* oldht. dûmo, id.; ags. þûma, id.

þumbast, see dumbi.

þumbi, see dramb.

þund, f. *et Harnisk, Pandser.* Sml. थुड्, ťuḍ, eller तुत्थ्, tutť, *at skjule, bedække,* eller maaskee तनुत्र, tanutra, n. *et Harnisk, Pandser;* ags. tud, *et Skjold.*

þund-r, m. *en Bue.* Sml. तुण्ड्, tuṇḍ, *at være krum, böiet;* तुण्, tuṇ, *at böie,* eller धनू, ďanû, m. *en Bue.* Sml. þömb.

þúng-r, adj. *tung, vægtig.* Sml. i en hindust. Almue-Dialect, en Art Kjeltrings-Sprog: tungeo, *vei!* (Imperat.) — Elliot, p. 207, note. Sml. sökkva.

þunn-r, adj. *tynd, smal;* tengla, f. *et Beenrad,* it. *et af Maverhed udtæret Dyr;* þynd ell. þind, f. *Mellemgulvet;* þynna, *at fortynde.* Sml. तनु, tanu, adj. *tynd, liden, smal;* तन्, tan, *at udstrække, udspænde;* osset. ťænæg, *tynd, fiin;* russ. tónkij, id.; tónje, *tyndere;* slov. tênek, *tynd.*

þur-r, see þerra.

þurða, **þurfa**, see þvera.

þurka, see þerra.

þúst-r I., see dust.

þúst-r II., m., 1. *kold Luft, Vind;* 2. *Haardhed, Barskhed;* þjóst-r, id. Sml. तुषार, tuśâra, adj. *kold,* it. subst. m. *Kulde, Frost;* beng. tuśâr, id.; hindust. تسار, tusâr, id.

þúst-r III., m. *en Tærskestav.* Sml. दुह्, duh, *at slaae.*

Digitized by Google

þúsund, Talord: *tusinde* (1000); þúshundrað, id., synes sammensat af tug-r, et *Antal af ti*, og hundrað, *hundrede*, ligesom दशशत, daśaśata, d. e. *ti-hundrede* eller *tusinde;* ltt. tûkstots, id. Imod saadan Derivation gjöres vel den Indvending, at *ti*, got. taihun, skrives med uaspireret t, medens thûsundi har aspir. th. Men deels holdes de aspirerede og de uaspirerede Bogstaver ikke med uböielig Strænghed fra hverandre under Orddannelsen, deels kan man tænke sig Aspirationen i þ, th, overflyttet fra næste Stavelse, i det h (Aspiraten) der er falden bort, ligesom i Græsk θρίξ for τριχ-ς, θάτερον for το ἕτερον, sanskr. भोत्स्यते, ƀotsjate, fut. secund. af बुध्, buď, धक्ष्यति, ďakśjati af दह्, dah. Pott mener, at man ved det ltt. tûkstots (1000) henvises til Verbet tûkt, *at svulme*. Der er derimod mange Sprog, som udtrykke tusinde ved 10×100, saasom Kanskoi, Assanisk og Ostiakisk i Sibirien, Tscherkessisk, Keltisk, Mozabi og Haussa i Afrika, Zigeunerne i Ungarn. — Cfr. Pott Zählem. S. 52, 53, 85, 99, 113, 115, 212.

þvá (þvæ, þvó ell. þó, þvegin-n), *at vaske, toe;* þvagna, *at vaskes ud;* þvegil-l, m. *en Vaskeklud;* þvæla, *at udvaske;* þvæli eller þvætti, n. *Lud*, it. *Vaskevand;* þvætta, *at vaske nöiagtigen;* þvótt-r, m. *Vask.* Sml. (त्वक्, tvakś, *at skave, gnide*, eller) धाव्, ďâv, *at vaske, afvaske;* prakr. i præs. धोअदि, ďoadi, *han vasker;* hindust. دهونا, ďô-nâ, *at vaske;* دهوب, ďôb, *Vask;* beng. ďô-an, id.; ďaut karan, id.; got. þvahl, *Bad;* þvahan, *at vaske;* oldht. dwahan, id.; holl. dweil eller feil, *Skureklud;* ags. þweân, *at vaske;* þweal, *en Vaskerplads;* fr. dial. toaille, *et Haandklæde;* doui, *Vaskeplads.*

þvara, f. *en Stikke til at röre Noget om med;* þvari, m. *Deig, sammenrullet i lange Klumper;* þiril-l, m. *en Visp;* þirla, *at dreie omkring.* Sml.? धृ, ďvṛ, *at krumme;* ngr. τζουρλίζειν, *at vælte, rulle;* gr. τορύνη, f. *et Redskab til at röre om med;* lat. turunda, *Deig, sammenrullet som i lange Snorer;* russ. tvoritj, *at röre om*, it. *at knade;* oldht. dweran, *at röre om, blande;* n. dial. tvare eller turu, *et Redskab til at röre om med;* turul, *en Kjærnestav;* ags. þwiril, *en Kjærnestav, Visp;* fr. d. turet, *Kjærnestav.* Sml. turna.

þvegil-l, see þvá.

þveit-r, m. *et Stykke Jord, Eng* ell. *Ager;* þveiti, n. *en ringe Mynt.* Sml. तुड्, tuḍ, *at bryde* ell. *skjære istykker;* holl. duit, *en ringe Mynt;* eng. doit, id.; ags. þweotan, *at afskjære;* n. dial. tveit, *en Spaan, Splint;* tveite, *at klöve* (en Stok) efter en lige Linie; skot. doit = $^1/_{12}$ *af en eng. penny.*

þveng-r, see þvinga.

þver, adj. *som gaaer paa tverts*, it. *tvær, stiv, egensindig;* dverg-r, *en Bjælke, Tverbjælke.* Sml. तिरस्, tiras, adv. *tvertsover*, it. *bagvendt;* तॄ, tṝ, *at gaae tvertsover;* beng. terâ, *tvertsover;* got. þvairh-s, *vred;* skot. thorter, *paa tverts;* fr. à travers, *tvertover.* Sml. þrá-r.

þvera (þverr, þvarr, þorrin-n),

at mangle, *aftage;* þarfnast, *at mangle;* þurfa, *at behöve;* þerfil-l eller þirfil-l, m. *en Betler;* þermast, *at fattes;* þörf, f. *Trang, Mangel;* þurða, f. id. Sml. zend. derev, *at betle;* drivi, m. *en Betler;* darevika, id.; pers. درويش, dervis, *fattig;* arm. դարմանդալ, farmanfaj, id.; arab. ترب, tariba, *at blive fattig;* got. þaurban, *at behöve;* þarba, m. *en Trængende;* ags. deorfan, *at lide Nöd;* þearf, *Nöd, Mangel;* þurfan, *at behöve;* steorfan, *at omkomme;* eng. starve, *at lide Nöd;* holl. derven, *at savne, fattes;* slav. trjæbovati, *at trænge til, have Behov;* slov. tréba, *nödvendig*. Sml. þrjóta.

því eller **þí**, adv. *derfor*, Correlat. til hví, q. v. Oprindeligen er det en Casusform (Instrumental) af det dem. pron. sá; hindust. بهى, Bi, *derfor;* got. þe, instrum. af þata. See min Afhandl. om Pron. relat.

þvinga, *at tvinge, plage, gjöre Ondt;* þveng-r, m. *en Skorem*. Sml.? त्वक्, tvakś, *at gjöre tynd, skrælle, skave*, eller दु, du (præs. dunoti), *at plage, ængste, volde Smerte;* ags. þwingan, *at tvinge;* þwang = eng. thong, *en Rem;* t. zwingen, *at tvinge*.

þý, see þjá.

þybbast, *at være stiv, haardnakket*, see stá.

þýða I., see þá I.

þýða II., *at fortolke*, er maaskee beslægtet med foregaaende, i det man har anseet Fortolkningen som en Smeltning af den haarde Skal om Meningen, eller maaskee, som Munch — Annaler for nord. Oldkyndighed, 1848, S. 219 — udleder det, af þjóð, *Folk*, altsaa: „at gjöre almindelig for Folket." Sml. dog चुड्, ćudd, *at gjætte Ens Mening*.

þýði, see heið.

þyfi, see þjof-r.

þykja eller **þikja** (þykki, þótta, þótt), *at tykkes, mene;* þótti, m. *Tanke*, it. *Stolthed*. Sml. दृश्, drś, *at see*, it. *at mene, tykkes;* gr. δοκεῖν, *at synes;* ags. tihian, *at tænke;* þincan, *at synes;* got. þugkjan, id.; lth. dingóti, id. Sml. þekkja, þánki.

þykkja, *at vredes, fortörnes;* þóttast, id.; þægja, *at fornærme*, it. *dadle;* stugga, *at være fiendsk imod, at afskye;* stygga, *at fornærme, gjöre vred;* stygg-r, adj. *haard, vild*. Sml. (चीक्, ćik, *at vredes, at blive fortörnet*, eller) दुष्, duś, *at fornærme, fortörne;* lth. tyczia, *Trods, Fortörnelse;* gr. στυγεῖν, *at afskye, hade*, hvilket Benfey — I, 1. S. 415 — henförer til ष्ठिव्, śṭiv, *at spytte;* — holl. stug, *haard, halsstarrig;* n. dial. stegg, *et frastödende Væsen, Udseende, som indgyder Frygt*.

þykk-r, adj. *tyk, tæt*, it. *mörk;* þjó, n. *Lend, Arts*. Sml. तीव्, tiv, *at være tyk, stor, corpulent;* hindust. تهك, ṭuk, *tyk, störknet* (om flydende Sager); چكان, ćakkân, id.; چكا, ćakkâ, *tyk Melk;* arab. ثخن, tsaḳuna, *at være tyk, tæt;* slav. tućen, *feed;* ltt. tûkt, *at svulme;* tukls, *feed, tyk;* tukt, *at blive feed;* ags. þeoh, *Lend;* þic, *tyk;* t. dick, *tyk;* eng. thick, id.; n. dial. digjen, *om Melk*, som begynder at blive tyk. Sml. dig-r.

þynd, see þunn-r.

Digitized by Google

þý-r, see þjá.

þyrja, *at ile*, *flyve*. Sml. तूर्, tûr, *at ile*, *haste;* russ. túritj, *at tilskynde;* skot. tour, *at ile;* hebr. דָּהַר, dáhar, id.

þyrnir, see þorn.

þyrpast, see þorp.

þyrrin-n, see þerra.

þyrsta, see þorsti.

þys, see þausn.

þysja, *at bryde*, *styrte frem*. Bopp sammenl. तस्, tas, *at kaste*, *at bevæge sig med Hæftighed;* eng. toss, id.; oldht. dôsôn, id.; n. dial. dusa, *at bryde*, *styrte frem*. Chr.; tossa, *at drysse*, *udströe*. Sml. þeysa.

þægja I., see þykkja.

þægja II., see þága.

þærur, f. pl. *et Stykke Kjöd af et slagtet Dyr*. Sml. दॄ, dṝ, *at sönderrive*, *rive i Stykker*.

þœfa, see þóf.

þökk, see þakka.

þöll I., see þoll-r.

þöll II., see döll.

þömb, see þemba.

þörf, see þvera.

Æ.

æ, see ei.

æa, see á III.

æð, f. *en Aare* (vena). Sml.? gr. ἀορτή, *den store Slagaare;* ἀρτηρία, *Pulsaare*, hvilke af Benfey — I, 1. S. 85 — udl. af वृध्, vṛđ, *at voxe*, *at stige i Höiden;* oldht. îda, *en Aare* (i Træe eller Steen); âdara, *en Aare* (i Legemet); armen. երակ, erag, id. Til Sammenligning frembyder sig dog ogsaa इडा, iḍâ, f. *et rörformigt Kar i Legemet*, en af Livsaandens vigtigste Canaler, nemlig den paa höire Side (Wilson); arab. إياض, ijâḍ, *en Aare*.

æði I., adv. *særdeles meget*. Sml. अधि, ađi, præp. og præf. betegnende en *höiere Grad*, *Fortrin*, saavel hvad Sted, som Egenskab og Mængde angaaer; अधिक, ađika, *mere*. Sml. óðum.

æði II., see óðr I.

æðra, *at frygte*. Sml. दृ, dṛ, *at frygte*, hvoraf आदर, âdara, m. *Ærefrygt*.

æfar, see óf II.

æfi, f. *Levetid*, *Alder*. Sml. आयु, âju, m. og n. *Levetid*, *Alder;* zend. [illegible], jaovê, *vedvarende*, *stedse* — J. asiat. III. S. T. X. p. 11; — osset. afon, *Tid;* gr. αἰών, id.; lat. ævum, id.; got. aivs, m. *Tid*, *lang Tid;* holl. eeuw, *Tidsalder*. Sml. ei I.

æf-r eller **œf-r**, adj. *hæftig*, *lidenskabelig*, it. *ophidset*, see obba, eller sml. इवस्, ivas, *Iver*, *Heftighed;* n. dial. ivra, *at ophidse*, *opægge*.

ægi-r, m. *Havet*, *Söen*. Sml. अहि, ahi, m. *Söe* — Westerg. (ei hos Wilson); — ags. egor, id. Skulde œgi-r være den rette Skrivemaade, henhörer det til óga, q. v. Sml. á II. og agast.

æla, see öll.

ær, pl. af á IV., q. v.

æra, f. *Ære*, *Hæder*. Sml. अर्ह्, arh, *at hædre;* अर्ह्य, arhja, *ærværdig;* zend. [illegible], airja, id. — Yaçna I. p. 326; — areǵa, *Pris* — ib. Nott. p. 41, 50; Alph. Z. p. 85 — ereta, *hædret*, *æret* — Yaçna p. 473-74;

beng. âráďanâ, *Ærbödighed;* ags. arian, *at ære;* t. ehre, *Ære;* oldht. erchan, *ypperlig.*

ær-r, adj. *aarlig*, see ár II.

æs, see ós-s.

æsa, see agg. Nogle skrive œsa, der, om Skrivemaaden er rigtigere, tör være beslægtet med usli, q. v.

æska, see ár I.

æskja, *at fordre*, *begjære*, *æske;* æsta, id. Sml. याच्, jâć, *at fordre*, *forlange;* ags. acsian, id.; eng. ask, id.; oldht. eiscôn, id.; slav. iskati, *at söge.* Sml. óska.

æti, see eta.

ætla, *at mene*, *holde for*, it. *foresætte sig*, synes contraheret af aktla, af akta, q. v.; ötlun, *f. Mening*, *Forsæt.*

ætt eller **átt** (for **akt**), f. *Æt*, *Slægt.* Sml. अक्त, akta, *forenet*, part. præt. af अञ्ज्, anǵ, *at gaae;* n. dial. ægt, *Æt*, *Slægt.* Sml. aðal.

æxl, see ökk-r II.

Œ.

œða, **œðra**, see óð-r III.

œði, see óð-r II.

œðri, adj. *höiere;* œðst-r, *höiest.* Sml. उत्तर, uttara, adj. *höiere.*

œgi-r, see ægi-r.

œgja, see óga.

œpa, see óp.

œri, see ár I.

œrin-n, see yrin-n.

œr-r, adj. *afsindig*, *rasende;* œra, *at bringe i Raserie;* órar, m. pl. *Galskab, Afsindighed.* Sml. अराति, arati, m. *Vrede, Lidenskab;* pers. آرد, ârd, id.; ارون, yrven, *vredagtig;* osset. arre eller arra, adj. *afsindig, vanvittig;* russ. jarlij, *hidsig, vred;* jarostj, *Raserie;* lat. ira, *Vrede;* sp. airarse, *at blive vred;* ags. ierre, *Vrede;* sv. yra, *at rase;* n. dial. sömnora, daud-ora, helj-ora, *Sandseslöshed* formedelst Sövn ell. Dödskamp; hovud-ora ell. hovud-ör, *Svimmelhed*, *Sandseslöshed;* orna, *at besvime;* urven, *forstyrret.*

œsa, see usli eller sml. óð-r III.

œskja, see óska.

œxlast, see auk.

Ö.

öðlast, see auð-r I.

öf, ved Omlyd = af, q. v., f. Ex. öfund, *Avind*, af af + und, see una.

öflugr, see abl.

öfra, see obba.

öfug-r, see opa.

ögli-r, m. *en Slange;* (edla, f. id.; eyðla, f. id.). Sml. अहि, ahi, m. *en Slange;* lth. angis, id.; ltt. ohdse, id.; lat. angvis, id.; gr. ὄφις, id.; ἔχις, *Otterslangen.*

ögn, see agn.

ögr, see áng-r.

ögra, see agg.

ökk-r I., m. *et lidet Bjerg.* Sml. अग, aga, m. *et Bjerg;* gr. ὄκρις, *en fremragende Spids;* ἄκρα, *en Höide*, *Bjergtop.* Sml. egg.

ökk-r II., *en Vorte* eller *Hævelse;* æxl, n. *en Hævelse*, *Knude.* Sml. pers. اغره, ugre, *en Knude i Kjödet.*

ökul-l eller **ökli**, m. *en Ankel.* Sml.?

Digitized by Google

अक्ष, akśa, m. *en Tærning.* Romerne havde samme Navn for Tærningen og Anklen, nemlig talus; Araberne ligesaa i كعب, ka'b. Forövrigt betyder akśa ogsaa *et Hjul*, hvorved det kan frembyde et Sammenligningspunct med Anklen, som det Ledemod, hvorom Fodbladet dreier sig; got. agga, *en Böining;* ags. anelowe, *Ankel;* oldht. anchal, id., hvilket Benfey — I, 2. S. 18 — udleder af अंक्, aṅk, *at være krum.* Saaledes hebr. קַרְסֻלַּיִם qarsullîm, *Ankler*, af קָרַס, qæræs, *en Böining.* Sml. öxl. Inderne kaldte Anklen ogsaa Fodens Skulder, अंह्रिस्कन्ध, aṅhriskanďa.

öl, n. *Öl*, it. *enhver stærk Drik;* ölld-r, m. *Drukkenskab;* æla, *at kaste op;* öl-r eller ölvi eller ölvad-r, adj. *drukken.* Sml. अलि, ali, m. *en berusende Drik;* (hind. گهولا, ġolâ, *en berusende Drik*); ullû, *beruset* — Taylor under Art. جلو; ltt. allus, *Öl;* lth. alus, id.; blandt Slaverne findes Ordet kun i Kärnthen og hedder ol, *Öl* — Pott, bor. lith. II, p. 42; ags. ëalo, id.; holl. aal, *stærkt Öl;* eng. ale, *en Art stærkt Öl;* fr. aile, *et Slags Öl, uden Humle.*

öld, f. *et Aarhundrede*, it. *en Oldefader.* Sml. वृद्ध, vṛdďa, adj. *gammel, bedaget.* Sml. aia, urð-r.

ömbun, see amban.

önd I., see anda.

önd II., f. *en And.* Sml.? स्ना, snâ, *at vaske sig;* lat. anas, anat-is, *en And;* lth. antis, id.; ags. ened, id.; oldht. anut, id.; sv. anka, *en tam And*, leder Tanken hen paa νήχεσθαι, *at svömme.*

öng-r I., see áng-r.

öng-r II., pron., see engi.

önn, see anna. Sml. vinna.

ör I. eller **aur**, gen. **örvar**, f. *en Piil.* Sml. अर, ara, adj. *hurtig*, eller अर्व्, arv, *at saare, dræbe;* hindust. آر, âr, *en Pig, Braad;* ags. arewe, *en Piil;* eng. arrow, id.; got. arvazna, id.; gr. ἄρδιον, id.

ör-r II., adj. *rask, redebond, gavmild;* örfa, *at tilskynde;* örga, *at bevæge lidet;* örðug-r, *rask, virksom.* Sml. अर, ara, adj. *hurtig, rask*, af ऋ, ṛ, *at gaae;* causat. arpaj, *at hensætte*, formeentlig ogsaa *at bringe i Bevægelse;* zend. arvaṭ eller aurvaṭ, *löbende, hurtig;* armen. արագ, araq, *hastig, rask;* արդարել, ardar-el, *at paaskynde;* eng. yare, *rask;* arab. ارن, arana, *at være rask.*

ör III. ell. **err**, n. *et Ar, en Skramme.* Sml. अरुस्, arus, m. og n. *et Saar, en Skramme;* अर्व्, arv, *at saare;* hindust. وار, vâr, *Saar, Skramme;* ارارا, arârâ, *Mærker efter kradsende Negler;* armen. հարուած, haruadz, *et Ar, en Skramme.*

ör IV. eller **er**, et uadskilleligt Præfix af doppelt Betydning; 1. betegnende en *Fraværelse* eller *Mangel*, er en Variant af ur III., q. v., f. Ex. ördæmi, *en Ting, som er uden Exempel;* örhefni, *et Sted, hvor man ikke kan ankre;* örlend-r eller erlend-r, *som er udenfor Landet.* Sml. वहिर्देश, vahirdeśa, *et fremmed Land, Udlandet;* वहिर्भूत, vahirbûta, *som er udenfor, fordreven;* 2. betegn. en höi Grad, *meget*, f. Ex. örgamal-l, *meget gammel;* örlitil-l, *meget*

Digitized by Google

liden; örþreytt-r, *meget træt.* Sml. उरु, uru, adj. *megen, stor;* उरुताप, urutâpa, *stærk Hede;* उरुसत्व, urusattva, *höihjertet.*

örð, f. *Gröde, Frugt.* Sml. वृद्ध, vṛdďa, adj. *fuldvoxen*, af वृध्, vṛď, *at voxe.*

örðug-r, adj. *vanskelig* (it. *rask, virksom*), sammenl. af Pott — I, S. 10 — med gr. ὀρθός, *ret;* lat. arduus, *vanskelig;* sml. og osset. urdik, *opreist.*

örfa, örga, see ör-r II.

örk, f. *en Kiste.* Sml. रक्ष्, rakś, *at bevare;* lat. arca, *en Kiste.*

örla, see ár I.

örmul-l, see arm-r II.

örn, see ari I.

örnir, see aurnir.

ört, f. *en Krikand* (anas minima). Sml. वरट, varaṭa, m. og f. *en Gasse, en Gaas;* sv. årta, *en And* (anas querqvedula); ärta, anas crecca. Skulde det oldfr. casnard = nyfr. canard være sammensat af Ord, svarende til gás + ört?

ös, f. *Sammenstimlen, Sammenlöb af Mennesker.* Sml. अश्, aś, *at sammendynge, samle i Skare;* n. dial. vase, *en Flok, en Hob* tætstaaende Mennesker eller Dyr; utle, *en stor Hob, en Flok*, især af Qvæg. Iv. Aasen mener, at usle er en ældre Form.

ösla, see vast.

ötlun, see ætla.

ötul-l, see atal-l.

öx I. eller **öxi** eller **exi**, f. *Öxe.* Sml. शो, śo, *at skjærpe;* lat. acuere, id.; gr. ἀξίνη, *Öxe;* got. aqisi, id.; ags. æx eller eax, id. Sml. egg II., höggva.

öx II., f. *den tætteste Deel af en Ting*, it. *Skuldrene;* öxl, f. *Skuldre, Skulderblad*, it. *et Forbjerg;* axla, *at löfte* eller *kaste op paa Skuldrene.* Sml. अंश, aṅsa, m. *Skulder;* prakr. अम्सो, amso, id., eller अक्ष, akśa, m. *et Hjul*, it. *en Axe;* armen. [illegible], us, *Skulder;* osset. wak̆s eller ok̆sk ell. usqa, *Skulder;* afg. اوږه, ôka, id.; got. amsa, m. id.; oldht. uohsana, id.; holl. oksel, *Armhule;* lth. aszis, *en Axe;* russ. os, id.; lat. axis, id. Sml. ökk-r, ökul-l. Benfey — I, 1. S. 352 — udleder axilla for uaxilla af वह्, vah, *at bevæge.*

öxn, see ox.

Supplement.

Ord, især af det norske Almuesprog, hvilke ei ere antrufne i den ældre Literatur.

aaln, adj. *geil.* Sml. उल्, ul, *at brænde.*

ansa eller **ænse**, *at agte paa, have Opmærksomhed for.* Sml. अञ्च्, anć, *at have Agtelse for.*

baka, *at give Stryg.* Sml. beng. beg, *et Slag, Stöd;* eller Ordet er det oldn. baka, q. v., brugt billedligt om at varme Ryggen ved Prygl.

balj, f. *et Trækar for Vand,* f. Ex. til Vask. Sml. beng. balti, id.

balla, *at svöbe, indhylle;* valla, *at sammenrulle, sammenvikle.* Sml. वल्, val, *at skjule, indslutte, omgive.*

balse, adv. *kluderagtigt.* Sml.? बाल, bâla, adj. *uvidende, udannet.*

bande eller **banna**, *at udstöde Eder,* er maaskee beslægtet med oldn. binda, *at binde* i aandelig Betydning, eller sml. भंड्, band, *at skjælde.*

bås I., *Sladder, Stöi;* vaas, n. *taabelig Tale.* Sml. वच्, vać, *at tale;* वाश्, vâś, *at give Lyd;* slav. basniti, *at sladdre, snakke;* gr. βάσκειν, id.

bås II., m. *en Mester, Anförer.* Sml. भास्वत्, bâsvat, *glimrende,* subst. *en Helt;* sv. bås, adj. *udmærket, fortræffelig.*

basma, see pasn.

bauka eller **boke**, *at rode, grave i Jorden;* bauk, m. *et udgravet Hul.* Sml. hind. پوك, pôk, *huul, gravet.*

baxa, *at slæbe sig möisommeligen frem.* Sml. फक्क्, pakk, *at krybe.*

bekre, f. *Kamskjæl*, et Slags næsten kuglerunde Muslinger. Sml. वक्र, vakra, adj. *krum, böiet.*

beste, *at sye löseligt.* Sml. पश्, paś, *at binde.* Sml. bast.

bismer, m. *et Vægtredskab.* Sml. georg. ბაზმანდი, bazmandi, id. (balance romaine); sv. besman, id.

blekke, *at uddrage Tjære af Træerödder,* ved Hjælp af Ild. Sml. भृज्, brg, *at stege, riste.*

boke, see bauka.

bekna, see boss.

bollek, *et nyfödt Lam.* Sml. बालक, bâlaka, m. *et Barn;* hind. bâlak, id., it. *en Dyreunge;* arab. بئيل, baîl, *liden og svag.*

bom, i Ordet bomuld, holdes i Almindelighed for en Forvandskning af det tydske baum, *Træe;* men saavel det tydske baum i Ordet baumwolle, som det n. bom tör dog have en anden Oprindelse, naar sees hen til, at Bomulden i Sprog, som ei kjende det tydske baum i Betydningen Træe, betegnes med Ord, som ligne bom i Ordet Bomuld. Sml. saaledes pers.

پنبه, pumbe, *Bomuld;* georg. ბამბაკი, bambaki, id.; arm. բամբակ, pambag, id.; osset. bambag, id.; gr. βόμβυξ, baade *Bomuld* og *Silke;* lat. bombyx, id.

boss, n. *Stöv, Feieskarn, Avner, Höfröe;* bokna, *at törres lidt;* bôsna, id.; bökje, id. Sml. बुस, busa eller बुष, buśa, n. *törre Stilker* og *Skaller* af Korn, Græs etc.; beng. ɓuśi, id.; arab. يَبِسَ, baïsa, *at blive tör;* hebr. יָבֵשׁ, jabeś, id.; schlesisk bôcht, *raaddent Straae.* Zeitschr. f. v. Sp. I. S. 248.

brik, *en Pige, som bruger megen Stads.* Sml. भ्राज्, ɓrâǵ, *at glimre.*

brising, m. *Ild*, som St. Hansaftener antændes paa Bjerge. Sml. भ्राश्, ɓrâś, *at skinne.*

but, *ikke spids.* Sml. hindust. بھوتا, ɓôtâ, id.

bydla, *at sigte* eller *sælde* det fine Meel fra det grove. Sml. भिल्, ɓil, *at skille ad.*

bökje, see boss.

daare, *at begynde at komme sig* (om en Syg); dyrna, *at blive stærkere, faae mere Kraft.* Sml. धोर्, ɗor, *at være rask, frisk.*

dam, *Blæst.* Sml. ध्मा, ɗmâ, *at blæse* (f. Ex. til Ilden eller paa et Instrument); prakr. धुमा, ɗumâ, id.; pers. دم, dem, *Pust, Aandedræt.*

doe, *Svogre, som ere gifte med hinandens Söstre;* dove, *Fædre, som have sammengiftede Börn.* Sml. देवृ, devṛ eller देव, deva, m. *Ægtemandens Broder, hans yngre Broder;* arm. տագր, dagr, id.; gr. δαήρ, id.; lat. levir, id.; russ. déver, *en Svoger.*

dombe, domme eller **dumbe**, *Stöv*, især det, som dröftes af Korn. Sml. धूम, ɗûma, m. *Rög*, af धूम्, ɗûm, *at ryste*, eller ध्मा, ɗmâ, *at blæse.*

dona, f. *en Fuglesnare.* Sml. तन्, tan, *at udstrække, udspende;* lat. tendicula, *en Snare;* oldht. dône, id.

dorgen og **drill**, see dör.

drust, adj. *rask, flink.* Sml. द्रुत, druta, *rask, hurtig.*

dulen eller **dylen**, adj. *dröi, större end man efter Udseende antager.* Sml. दृह्, dṛh, *at voxe, tiltage;* दीर्घ, dîrǵa, adj. *lang;* zend. dareǵa, id.; gr. δολιχός, id.; böhm. dlauhý, *lang.* Sml. oldn. drjúg-r.

dunke, *at stöde.* Sml. तुञ्, tunǵ, *at slaae, stöde;* hindust. ٹھونکنا, ṭonk-nâ, *at banke.*

dylen, see dulen.

döie, *at taale, lide.* Sml. दु, du, (præs. dujate), id.

dör, præp. *igjennem;* dorgen, adv. *ganske, aldeles;* drill, m. *Dril*, at bore med. Sml. तर्, tara, adj. *gaaende over;* तरल, tarala, *huul;* eng. through, *igjennem;* t. durch, id.; holl. door, id.

effen, adv. *just.* Sml. एवम्, evam, id.; hind. اب, ab, id.; eng. even, id.; t. eben, id.

eise, conj. *ligesom, ogsaa.* Sml.? hind. ايسا, aisâ, *saaledes;* eng. as, *ligesom.*

fak, n. *en Afdeling, Part* (især et enkelt Vindue). Sml. पक्ष, pakśa, m. *en Side*, (eller भाग, ɓâga, m. *en Deel*); arm. բաժ, paq, id.; t. fach, *en Afdeling.*

fjor i Adv. ifjor, d. e. *i forrige Aar.*

Sml. परुत्, parut, indecl. *forrige Aar*, af पर्, para, *prior;* pers. پار, pâr, *forrige Aar*, it. adv. *ifjor;* osset. fáre, *ifjor;* gr. πέρυσι, id.; mht. vert, id.

fleipe, *flæbe, græde.* Sml. विलप्, vilap, *at græde, klage.*

flygjel, m. *Pleiel* (at tærske med). Sml.? पृञ्, pṛǵ, *at beröre;* gr. πλήσσειν (Rod πληγ), *at slaae;* lat. flagrum, flagellum, *en Svöbe;* oldht. flegil, *en Pleiel.*

fort, adv. *hurtigen.* Sml.? hind. پهرت, ṗurt, *Hurtighed.* Sml. oldn. fara.

front, m. *Pandehaar,* den Deel af Hovedhaaret, som falder ned over Panden, synes beslægtet med lat. frons, front-is, *Pande,* der igjen er sammensat af भ्रू, ƀrû, *Öienbryn,* og det possessive Suffix वत्, vat eller vant, altsaa det Sted, hvor Öienbrynene sidde.

fronte, f. *et arrigt Fruentimmer,* er formeentlig af samme Oprindelse, betegnende den, som rynker Panden. Sml. भ्रूकुति, ƀrûkuti, *en Panderynke, et Vredesblik;* e. frown, id.

fûl, adj. *listig, trædsk.* Sml. beng. ƀulaon, *at forföre.*

gaas, f. *en Skaal.* Sml. कोष, kośa, m. og. n. *et Drikkekar;* कंश, kaṅśa, m. id.; afǵ. کاسه, kâsa, *en Kop, Skaal;* hebr. כוס, kos, *et Bæger;* e. dial. cuskin, *en Drikkeskaal.*

gamp, m. *en Hest.* Sml. घम्ब्, ǵamb, *at gaae.*

glatt, *glat;* glætte, *at glide.* Sml. oldn. glýa; arab. جلى, ǵala, *at polere;* slav. gladiti, id.; golot, *Iis.*

glubsk eller **glûp,** adj. *graadig, slugvorren.* Sml. लोलुप, lolupa, adj. *graadig, umættelig.*

gôm, m. *den indvendige blöde Deel af Fingertoppen;* gumme, m. *et Slags Ost.* Sml.? कोमल, komala, adj. *blöd.*

gomme, f. *en Hustrue,* en gift Kone. Sml. ग्रामि, ǵâmi, *en agtværdig Kone;* sv. gumma, *en gammel Kone.* Sml. oldn. gumi.

grina, *at fordreie Ansigtet, grine;* grinall, adj. *barsk, suurseende.* Sml. घृणिन्, ǵṛṇin, adj. *stræng, barsk, hæftig.*

gro, f. *en Padde;* podda, f. id. Sml. क्रोडपाद, kroḍapâda, m. *en Skildpadde* (eg. *Brystfod,* d. e. som gaaer paa Brystet); oldht. krota, *en Padde;* sv. groda, id.; zigeun. grâpodo, id.; fr. crapaud, id.

grue, *at være meget bange.* Sml. घुर्, ǵur, *at være frygtelig,* it. *at skrige af Forfærdelse;* hebr. יָגֹר, jágôr, *at frygte.*

grum, adj. *kostelig, fortræffelig, prægtig.* Sml. गुरु, guru, adj. *vigtig, fortræffelig, kostbar.*

grösse eller **grysja,** *at gyse;* risna, id. Sml. हृष्, hṛś, *at reise sig* (om Haaret); hindust. هراس, hirâs, *Skræk, Frygt;* lat. horrere, *at gyse.* Sml. oldn. hryggja.

gumme, see gôm.

gut, m. *en Dreng.* Sml. pers. كودك, kûdek, id.

haap, n. *Haab.* Sml. hindust. چوب, ćôp, id.; sv. hopp, id.; e. hope, id.; t. hoffen, *at haabe.*

hag, *Spot, Ironie.* Sml. गग्घ्, gaǵǵ, *at spotte, udlee.* Sml. oldn. háð (maaskee for hagð).

harsk, *bitter, bedærvet* (om fede Sager). Sml. beng. karkaś, *bitter, skarp.*

Digitized by Google

harv, see hurv.

hås i den Talemaade, *at faae Hås paa Nogen*, d. e. *at betvinge ham*. Sml. शास्, śâs, *at styre*, *herske;* arab. كاص, kaasa, *at betvinge;* śaaśa, *at styre;* ags. hæse, *en Befaling;* lat. castigare, *at tugte;* böhm. kazati, *at befale*.

heksa, see hægste.

hipen, adj. *begjærlig*, *havende Lyst til;* synes at være en Art Desiderativ af hava, *at have*, ligesom ईप्सु, ipsu, adj. *begjærlig*, er Desider. af आप्, âp, *at faae*, *at have*.

hòle, m. *en langagtig Höi imellem to Dale*. Sml. कूल, kûla, n. *en Dynge*, *en Dæmning*.

hospon, m. *en Herre*, især *Huusfaderen* i Forhold til Tjenestefolkene, ansees i Almindelighed for en Forvandskning af Huusbonde, d. e. *den i Huset boende*. Det tör dog være et Spörgsmaal, om Ordet ei er beslægtet med det russ. gospodj, *en Herre*. Sml. गो, go, *Land* + पति, pati, m. *Herre*.

hurv eller **harv**, m. *en Samling*, især i Talemaaden: *hele Hurven*, d. e. *alt tilsammen* (oftest foragteligt). Sml. सर्व, sarva, adj. *heel;* oldpers. haruwa, id.; zend. haurvatât, *Heelhed* — Yaçna I. 162.

hyre, *at leie for Betaling*. Sml.? क्री, krî, *at kjöbe*, (eller भृत, bṛta, *leiet*, *hyret*, part. præt. af भृ, bṛ, *at underholde*).

hægste eller **heksa**, *at spise med Graadighed og Hast;* hækjen, adj. *graadig*. Sml. जक्ष्, ǵakś, *at spise;* भक्ष्, bakś, id.

kalfata ell. **kalfatre**, *at tætte og tjære et Skib*. Sml. hindust. كالاپتى, kâlâpatti, *Kalfatring*, formeentlig sammensat af काल, kâla, *sort*, it. subst. m. *Harpix*, og पा, pâ, *at bevare*, *beskytte*. Den östromerske Keiser Michael V. (1041 — 42) kaldtes Καλαφάτης, paa Grund af sin Kjærlighed for Söevæsenet.

kaut, adj. *stolt*, *indbildsk;* kyte, *at prale*. Sml. (शौटीर, śauṭîra, adj. *stolt*); श्वि, śvi, *at svulme;* gr. κῦδος, *Overmod*. Sml. staut.

kjaake, *at sludre*. Sml. चक्ष्, ćakś, *at tale*, *fortælle*.

kjekla, *at kives*, *trætte;* kjeks, *en trodsig Qvinde*. Sml. चक्, ćak, *at modsætte sig*, *modstaae;* hindust. جهگرا, ğagrâ, *Kiv*, *Trætte*.

kjerr, f. *Krat*, *Buskads*. Sml. hind. جهاڑ, ğâṛ, *Busk*.

kjese, *at löbe om* (om Qvæget, der plages af Insecter). Sml. hindust. خيز, ḱez, *Hoppen*, *Springen*, *Löben*.

kile, m. saavel *Kegle* som *Kile*. Sml. कील, kîla, m. *en Kile*, *Stav;* hind. كلا, kîlâ, *en liden Nagle*.

kinka, *at ryste Hovedet langsomt*. Sml. चञ्चल, ćanćala, adj. *urolig*, *letbevægelig*, *skjælvende;* Intensiv af चल्, ćal, *at ryste*.

kjölne eller **kylna**, f. *et Törrehuus* (for Korn). Sml. ज्वल्, ǵval, *at brænde;* hindust. چولها, ćûlhâ, *et Ildsted;* ags. cylne, *Ovn;* e. kiln, id.

klid eller **kli**, n. *Skaller af Korn*, som udsondres, naar det males til Meel. Sml. खलि, ḱali, m. *Skaller af det Fröe*, hvoraf Olie presses.

klome eller **klumme**, *at gjöre stum*. Sml.? क्लम्, klam, *at være træt*, *mat*.

klöyen, adj. *kjælen*, *forkjælet*, *som*

ikke taaler noget ondt. Sml. ग्लै, glaj, *at være svag, bedrövet.*

kaisa, *at lee*, især om dæmpet Latter. Sml. हस्, has, *at lee;* hind. هنسنا, hans-nâ, id.

koia, f. *en Hytte.* Sml. काय, kâja, m. *et Huus.*

kost eller **kvost**, m. *en Qvast.* Sml. slav. kvost, *en Hale.*

kox, f. *en Skaal.* Sml. कस्, kakśa, *en Skaal, Vægtskaal;* ltt. kaufs, *en Skaal.* Sml. gaas.

krabat, m. *en slet Person.* Sml.? hind. خراباتى, karâbâti, *en letfærdig Person.*

krig, f. *Kamp, Strid.* Sml. कृ, kṛ, *at krænke, dræbe;* arm. կռիւ, griv, *Krig, Kamp.*

kro, f. *den forreste Mave* hos de korn- og fröædende Fugle. Sml. क्रोड, kroḍa, n. *Bryst;* beng. kror, id.; ags. croppa, *Kroe;* eng. craw, id.; t. kropf, id. Sml. oldn. kryfja, kropp-r.

krodde, f. *Ost, som er meget kogt;* kry, *at koge jævnt og sagte.* Sml. श्रात, śrâta, part. præt. af श्रै, śraj, *at koge.*

kruse. Sml. pers. كريسه, kyrese, *kruset Haar.*

kulten, adj. *raaden.* Sml. कुथ्, kuŧ, *at stinke.*

kute, *at löbe, skynde sig meget;* kyte, id. Sml. जु, ǵu, id.; जूति, ǵûti, f. *Hurtighed, Löben.*

kvæppa, *at formindskes, tage af;* kvæppen, adj. *som let bliver bange.* Sml. कूप्, kûp, *at være eller blive svag.*

kvætv, *Afkog af Græs, Blade eller Urter* til Föde for Qvæg. Sml. कूर, kûra, m. *kogt Riis.*

kyte I., see kaut.

kyte II., see kute.

lakke, *at gaae.* Sml. लाख्, laƙ, id.

larra, *at reise sagte afsted.* Sml. लर्व्, larvv, *at gaae.*

lentug, adj., see lönta.

lepje, f. *noget Vaadt eller Blödt*, saasom Skind, Klæder og deslige. Sml. लिप्, lip, *at smöre, kline.*

lopen, adj. *oplöst, smuldret.* Sml. लू, lû, *at oplöse.*

luke, *at plukke Ukrud bort.* Sml. लुच्, luć, *at plukke, pille.*

lunte, *at være seendrægtig.* Sml. लुठ्, luŧ, id.

lækker, adj. *smuk.* Sml. लघु, laǵu, id.

löi, adj. *uvirksom, spag.* ली, li, m. *Træthed, Mathed.*

lönta seg, *at skjemte, spöge;* lentug, adj. *spögefuld, moersom.* Sml. लड्, laḍ, *at skjemte, spöge*, eller रन्ति, ranti, f. *Spög, Leg*, af रम्, ram, *at förnöie sig;* रण, raṇa, *Lyst.*

maka, *at mage, lave, faae istand.* Sml. hind. مچانا, maćâ-nâ, *at gjöre, bevirke;* t. machen, id.

mangla, *at glatte vasket Linned* ved at rulle det under en Haandrulle. Sml. मक्, mak (præs. mankate), *at pynte, gjöre zirlig.*

mase, *at knuse til Smuler.* Sml. hind. مسلنا, masal-nâ, *at knuse;* arab. محس, mahasa, *at gnide;* معس, ma'asa, *at gnide stærkt.* Sml. massa.

me, pron. pers. *vi.* Sml. pers. ما, mâ, id.

menta, *at berede Skind ved Bankning, Gnidning* etc. Sml. मन्थ्,

mant, *at slaae*, it. *at röre om*, *at kjærne*, *at gnide*.

mjög, adj. *tom, ledig*. Sml. मुच्, muć, *at være lös, frie*.

mogjen, adj. *moden*. Sml. hindust. مج, maǵ, id.

nisse, m. *et natligt Spögelse*. Sml. निश्, niś, f. *Nat;* निशाचर, niśâćara, adj. *vandrende om Natten;* subst. m. *en ond Aand, et Spögelse*.

nòt, *m. Foreningen af to Brœders Ender* ved Indsnit, som gribe i hverandre. Sml. नद्ध, nadďa, part. præt. af नह्, nah, *at binde*.

palme, *at begynde at blomstre*. Sml. पल्लव, pallava, m. og n. *et ungt Skud, en Greens Ende med nyt Löv*.

pasn eller **basma**, f. *en Fed eller Afdeling i en Væv*, indbefattende tyve Traade. Sml. पश्, paś, *at binde, hindre*.

passe, *at have Tilsyn med*. Sml. पश्य्, paśj, *at see;* pali passami, *jeg seer* — Essai s. l. p. p. 124; hind. پاس, pâs, *Vagt, Paapasning*.

peise, *at prygle, pidske;* speiss, f. *et Riis*. Sml. पिस्, pis, *at slaae;* slav. bić, *en Svöbe*.

pesta, *Buggjord til en Sadel*. Sml. पट्ट, paṭṭa, *Baand, Bindsel*.

pile, m. *en tam And*. Sml. litt. pile, id.; esthn. pil, interject. hvormed man kalder paa Ænderne.

pimpe, *at drikke ofte og meget*, er et Intensiv af पी, pî, *at drikke*.

pjuk, adj. *ussel, modlös*. Sml.? पुक्कस, pukkasa, adj. *lav, ringe*.

podda, see gro.

pria, *at trække et Seil sammen i en Hast*. Sml. पृ, pṛ, *at være rask, virksom*.

puta, f. *en Pude*. Sml. hind. فوطه, foṭa, *en Pose, en Pung*.

pûs I., m. *Kat*. Sml. hind. pûsâ eller pûsî, id.

pûs II. f. *en Pöl, et Hul fuldt af Vand eller Dynd*. Sml. beng. puśkarini, *en Dam, et Hul fuldt af Vand*.

pyk, adj. *prægtig, stadselig*. Sml. भूष्, bûś, *at pynte, pryde*.

pöla, *Skal, Bælg, Frugtgjemme*. Sml. वल्, val, *at omgive, bedække*.

raa, *at begynde paa*. Sml. रभ्, rab, id.

raake, *at ramme, træffe*. Sml. रक्, rak, *at faae fat, at naae*.

radd, m. *en Skarv, Skjelm, slet Menneske*. Sml. लड्ड, laḍḍa, id.

rasle, *at frembringe en egen Lyd;* ruska, id. Sml. रस्, ras, *at give Lyd;* ह्रस्, hras, id.

risna, see grösse.

rund, adj. Sml. रुध्, ruď (præs. रुन्द्धे, ruńdďe), *at omringe;* hind. روندها, rûnď-nâ, id.

ruska, see rasle.

rût, m. *Klagemaal, Sorg*, it. *en vranten, knarvorren Person*. Sml. रुध्, ruď, *at klage, være bekymret*.

ry, n. *Berömmelse*. Sml. रूढि, rûḍi, f. id.

sadd, *en Stymper*. Sml. शठ, śaṭa, m. *en Taabe, Dosmer, Lediggjænger*.

sagl, n. *rindende Spyt;* sikle, *at lade Spyttet rinde*. Sml. hindust. سج, sik, *Spyt;* arab. زغل, zaǵala, *at sprude (Spyt) ud af Munden;* gr. σίαλον, *Sagl*.

semper, adj. *peen*. Sml.? शम्बर, śambara, adj. *bedst, fortrinlig*.

sjangle, *at rave og vakle, som en Be-*

Digitized by Google

ruset. Sml. चचल्, ćanćal, Intensiv af चल्, ćal, *at ryste, vakle.*

sjæten, adj. *beskjæmmet.* Sml. षद्, śad, *at være ilde tilmode.*

skank, m. *et Been* (især Laaret). Sml. जङ्घा, ǵanǵâ, id.; beng. ǵanǵâ, *en Skinke;* ags. scanca, *et Skinnebeen;* oldht. scinca, id., it. *Laarbeen;* t. schenkel, id. Sml. oldn. skökul-l.

skjaltra eller **skjöltra,** *at rave, vakle.* Sml. क्षल्, kśal, *at ryste;* स्खल्, sk̄al, *at glide, snuble.*

skildra, *at tegne, afbilde.* Sml. चित्र्, ćitr, *at male, tegne.*

skipa, *at fortælle.* Sml. शिभ्, śiƀ, *at tale.*

skjöltra, see skjaltra.

skrinn, adj. *mager, tynd, tör.* Sml. क्षीण, kśîṇa, adj. id.; hind. چهين, ćîn, id.

sletta, *at drive, fyge, slænge.* Sml. श्लथ्, ślaf, *at være slap, lös.*

slump, m. *en Lævning.* Sml. hindust. سلوپ, salûp, *en ringe Mængde.*

smila, *at smile;* myla, id.; smörblid, *smilende blid.* Sml. स्मि, smi, *at smile;* स्मेर, smera, adj. *smilende, leende;* ags. smæra, *Latter;* ltt. fmaidêt, *at smile;* skot. smirk, id. Sml. smá.

snild, adj. *velvillig, godhjertet, ædel.* Sml. स्निह्, śṇih, *at være velvillig, venlig,* hvoraf part. præt. स्निग्ध, snigda, *venlig, kjærlig.*

spann, n. *et lidet Kar.* Sml. slav. ćban, id.; æth. ጸፈነ:, zafana, id.

speiss, see peise.

spodde seg, *at skynde sig.* Sml. स्पद्, spad, *at gaae;* gr. σπεύδειν, *at skynde sig;* t. spuden, id.; eng. speed, id.

sprite, *at sprudle, strömme;* spruta, *at sprude;* spræn, *en Ström, Spröit, Vandstraale;* spröita, *at spröite, stænke.* Sml. पृष्, pṛś, *at stænke, spröite.* Burnouf antager — Journal asiatiq. IV. Sér. T. V. p. 279-80 — at zend. [illegible], fra-śpar-aṭ, betyder *répandre, at sprede* = gr. σπείρειν, maaskee beslægtet med sanskr. स्वर्, svar, *at gaae.*

sta(d), adj. *stædig* (om Heste). Sml. स्थ, sfa, (i Sammensætn.) *staaende;* arab. سطا, saṭâ, *ikke at ville lystre Töilen.*

staak, n. *Stöi, Tummel;* stuka, *at stöie.* Sml. slav. śtuk, *Stöi, Tummel.*

stakkut, adj. *kort, stakket.* Sml. स्तोक, stoka, adj. *liden.*

staut, adj. *kjæk, dygtig.* Sml.? शौट्, śauṭ, *at være stolt.* Sml. kaut.

stöl, m. *det Sted i Fjeldegnene, hvor Köerne om Sommeren samles for at malkes.* Sml. स्थल, sfala, f. og m. *et Sted, især paa fast og tör Grund,* it. n. *et Telt, en Höi.*

sukke. Sml. hindust. سسكنا, sisaknâ, id.

sûl I. eller **suvl,** m. *törre* (sjelden flydende) *Levnetsmidler, som spises til Bröd.* Sml. hind. سالن, sâlan, *Kjöd, Fisk* etc., *som ædes til Bröd;* eng. d. sool, id.; arab. سغل, saǵbala, *at föie Kjöd* etc. *til Bröd.*

sûl II., *en Syl, Skomagerredskab til at stikke Huller med.* Sml. शूल, śûla, *en Jernnaal, et Spid;* (शल, śala, *en Tagg eller Pigg* paa et Pindsvin); hind. سالنا, sâl-nâ, *at gjennembore;* سلاي, salâi, *en Naal,* hvormed

Digitized by Google

Öiensminke anbringes under Öienlaaget; سول, sûl, *Spidsen af et Spyd, en Torne;* arab. أسل, asal, *Spids;* ngr. σουβλὶ eller σουγλὶ, *en Syl;* slov. ṡilo, id.; slav. suliza, *et Spyd;* oldht. swila, *en Syl.* Sml. saum-r.

sund (nyt Ord), adj. *frisk.* Sml. सह्, sah, *at være udholdende, taale,* hvoraf part. præs. सहत्, sahat for sahant, *udholdende;* सह्य, sahja, n. *Sundhed, god Helbred;* gr. σάος, *sund;* lat. sanus, id.

surpa, see sörpe.

svanger, adj. *gravida.* Sml. शून, ṡûna, *opsvulmet,* part. præt. af श्वि, ṡvi, *at svulme,* eller pers. سنگین, sengîn, *tung;* ltt. sunkus, id.; sunki moteriske, *en svanger Kone.*

svinge. Sml. hindust. بهانگنا, b̃âng-nâ, id.

sörpe eller **surpa**, f. *Vegetabilier opblödede i Vand,* til Æde og Drikke for Qvæget. Sml. hindust. سرڑنا, suṛap-nâ, *at söbe;* lat. sorbere, id.; arab. شَرِبَ, ṡariba, *at drikke.*

taar, m. *en Tave eller Trevle* af Hör, Hamp eller Bast; tære, n. *en Smule.* Sml. दॄ, dṝ, *at sönderrive,* hvoraf दारु, dâru, adj. *sönderrivende;* e. tear, *at sönderrive.*

takke, f. *en rund Jernskive,* hvorpaa Fladbröd steges. Sml. pers. تخته, takte, *et Brædt, et Bord, en Planke.*

talk, m. *Talerken,* nærmest af det tydske tellerchen. Sml. hindust. تهالى, t̃âlî, *et fladt Fud, en flad Talerken;* تهالا, t̃âlâ, *et stort fladt Fad.*

tilte eller **dilte**, *at trave smaat.* Sml.? तिल्, til, *at gaae.*

tjor, n. *et Töire.* Sml. hind. جوڑنا, ǵoṛ-nâ, *at binde, binde sammen.*

titte, *at see* (hemmelig) *igjennem en liden Aabning, kige.* Sml. hindust. دٿنا, diṭ-nâ, *at see;* دٿهه, dṭṭ, *et Öiekast, et Blik;* چت, ćit, id.

tobbe, f. *en Hoppe.* Sml.? तुम्बा, tumbâ, f. *en Koe med fulde Yver,* som bör malkes.

tôl, n. *en Melkedunk med bred Bund og smal Aabning.* Sml.? दोह, doha, m. *et Melkespand.*

tomling, m. *et lidet Bæger.* Sml.? hind. چملى, ćamlî, *en Betlers Skaal* (a beggar's cup).

trove eller **traava**, *at löbe hurtigt* (men ikke i Galop — om Hesten). Sml. द्रु, dru, *at löbe.*

trut, m. *Munden* i en Stilling, som betegner Misfornöielse, *Flab, Snude.* Sml. त्रोटि, troṭi, *et Fugleneb.*

tröen, m. *Djævelen.* Sml. दारुण, dâruṇa, adj. *frygtelig, forfærdelig.*

tue, *at svindse frem og tilbage.* Sml. धू, dû, *at bevæge sig, ryste.*

tullet, adj. *tosset.* Sml. ट्वल्, ṭval, *at være forvirret.*

tære, see taar.

tös eller **taus**, f. *en Pige,* især af ringe Stand, tildeels et foragteligt Udtryk. Sml. दासी, dâsî, *en Tjenestepige, en Trælqvinde;* दास, dâsa, m. *en Tjener, Træl;* hindust. doṡisa, *en Pige.*

vaak, m. *et Spædbarn.* Sml.? वाश्, vâṡ, *at græde, jamre sig;* lat. vagire, id.; hebr. בָּכָה, bâkâ, id.; eller see veika.

Digitized by Google

vaas, see bâs.
valla, see balla.
veika eller **vækja**, f. *en Pige*. Sml. lth. waikas, *en ung Karl;* pl. waikai, *unge Folk* (ogsaa om Piger).

veit, n. *Koe-Luus*, et Slags meget smaae Insecter, som opholde sig i Haarene paa Hornqvæget. Sml. कीट, kiṭa, m. *et Insect*, *en Larve*.

ænse, see ansa.

Tillæg og Rettelser.

Til S. 2. L. 3. Efter „Indförelse" tilföies: „lidt efter lidt."

Efter at Begyndelsen af mit Manuscript var sendt til Wien, besluttede jeg at tilföie en Deel arabiske og æthiopiske Ord til Sammenligning. Dette er Aarsagen til, at det æthiop. Alphabet i Fortegnelsen savnes, saavel som de Bogstaver af det arabiske Alphabet, der ei bruges i det Persiske og Hindustanske, saasom ص, et skarpt *s*, ث, et læspende th, og ذ, et blödt *s* eller ʒ.

I Alphabeterne er Fölgende at berigtige:

S. 2. Armen. ե udtales som je.
S. 3. Zend ϙ = q, georg. ჯ = ǵ.
S. 4. 𐎮 = d'h og 𐎰 = thr.
S. 5 ikke ვ, men ყ = georg. *v*.
ikke ყ, men შ = georg. ś.
nederst skal z og ʒ bytte Plads.

Forövrigt bemærkes, at nogen Uenighed endnu finder Sted angaaende enkelte af de oldpersiske Bogstavers rette Lyd; det her efter Lassen anförte ć læses af Rawlinson som ť, af Holtzmann som ď,
Lassens ǵ læses af Rawl. som j (y), af Holtzm. som ğ,
og den S. 5 omtalte blöde Sibilant, af Lassen betegnet ź, læses af Rawl. som jh, af Holtzm. som ǵ,
Lassens ǵ læses af Salisbury som *g* foran *u; q* læses som *k* foran *u;* ǵ som ǵ foran *i; dh* som *t* foran *u;* senere af Lassen anseet for *th* — Journ. of the American Oriental Soc. Vol. II. p. XXI; — *ď* læses som *d* foran *u*.

S. 11. L. 1 flg. Efter at mange Ark af nærværende Bog vare trykte, havde jeg Anledning til af læse Holtzmann — über den Ablaut, hvori Aflydens Sammenligning med Guna paa en skarpsindig Maade er gjennemfört. I Læreböger forklares ellers Omlyden i det oldn. Præsens som Virkning af et *i* i Formendelsen.

S. 12. Jeg er senere bleven opmærksom paa, at Spor til Omlyd ved *i (e)* ogsaa vise sig i de romaniske Sprog, f. Ex. portug. primeiro = lat. primarius; raiva = l. rabies; aipo = l. apium; ruivo = l. rubeus; fransk muid = modius; coin = cuneus; juin = junius; spansk primero (for primairo) af primarius. I Spansk er endog Spor til Omlyd ved fölgende *u*, f. Ex. hobe

for haubi af habui. Sml. Diez Gr. d. rom. Spr. I. S. 125, 157, 158, 161, 167.

S. 14. Anm. **. Da de her brugte Exempler alle i Got. have *u* i Efterstavelsen, maa jeg endvidere anföre grön, mön, þön, hvortil ikke noget granus, manus eller þanus vides at svare i Gotisk. Man vil maaskee indvende mod den af mig fremsatte Formening om Omlydsvirkningen af *n* her, af *ö* maatte blive uforandret, naar der kommer *a* i Endelsen, hvilket dog ikke skeer; men *a* har maaskee i dette Tilfælde den Indflydelse, at det tilbagekalder det oprindelige *a* i Rodstavelsen. En saadan Tilbagevirken af *a* i Flexions-Endelsen paa Rodstavelsens Vocal, antages af Grimm — d. Gramm. I. S. 452. Det er nuturligviis ikke min Meuing, at benægte Muligheden af, at de Ord i Oldn., der have *ö*, ogsaa oprindeligen kunne have havt *u* i en fölgende Stavelse; men jeg har kun villet henlede Opmærksomheden paa, at Omlyd ogsaa kan have en anden Aarsag end den hidtil anerkjendte, at der nemlig viser sig en Tendents til Omlydsvirkning af Labialer og Liqvidæ; dette bestyrkes ogsaa ved at see hen til, at, paa et meget ringe Antal nær, alle Eenstavelsesord, som have *ö*, ogsaa umiddelbart för eller efter samme have en Labial eller en Liqvida.

S. 15. L. 18. I Pârsi kommer foran *m* ofte *u* eller *o* for *e* eller *a*, saasom i Ordinaltallene, der ofte ende paa um for em, i 1 pers. sing. i Verba, som ofte have ôm for am eller em. Spiegel Gr. S. 62—63. S. 82, Anm. S. 86. De persiske Ordinaltal have stadigen Endelsen um for sanskr. ama, f. Ex. پنجم, pencum = पञ्चम, panćama, *den femte*.

S. 16. Holtzmann, l. c. S. 45, bemærker, at naar *a* i Sanskr. svækkes, bliver den hovedsagelig ved Labialer og *r* og *l* til *u*. I Oldpersisk seer man *u* optræde istedetfor ṛ, ar og ra i Sanskr. Journ. Asiat. IV. S. T. XVII, p. 287.

S. 26. Jeg seer, at Lassen — inst. l. pracr. p. 162-63 — forklarer Overgangen af sanskr. Endelsen अः. aḥ eller as til pracr. *o*, ved at antage, at Visarga er bortfalden, ganske som nyere Philologer forklare Overgangen af Endelsen us i Latin til *o* i Ital. I Zend bruges nominativiske Former istedetfor thematiske, ifölge Benfey — I, 2. S. XI.

S. 27. L. 12. Ogsaa Pehlvi har to Former for Bogstavet *r*, nemlig foruden det alm. erkjendte ו ogsaa ל, der af Rask er bleven anseet for et *o*, men af Müller — i Journ. As. III. S. T. VII, p. 317 flg. — beviist at være et *r*. Det fortjener en nærmere Undersögelse, om det hermed skulde forholde sig, som med oldn. *r* og sanskr. Visarga.

S. 27. L. 16. Pehlvi *k* gaaer i Persisk over til *h* — Journ. As. l. c. p. 296 flg.

S. 28. Ligèsom kś bliver sk, saaledes det lat. *x* til *sc* i Italiensk, f. Ex. lat. examen = ital. sciame; exhalare = scialare — Diez I. S. 207. I nogle romaniske Sprog træder sch istedetfor lat sp, f. Ex. lat. spina = ital. schiena; explantare = schiantare; spica = walach. schic. Diez I. S. 180.

S. 29. Lat. *x* gaaer i Ital. undertiden over til *s*, f. Ex. anxius = ansio;

ex = es, l. c. I. S. 206. Exempl. त्वत्त L. 7 flyttes til L. 5.

S. 31. Ligesom ć bliver s i Oldn., saaledes ogsaa σ i Græsk, f. Ex. चन्द्रगुप्त, ćandragupta = Σανδράκοττος — Journ. As. IV. Sér. T. XVII, p. 471. Det persiske چ, ć, udtrykkes af Araberne deels ved ج, ǵ, deels ved ص, et skarpt s — ib. III. S. T. VII, p. 294, note.

S. 32. Hvad her er anført om Udtalen af κ i Nygræsk, er ved Feiltagelse indsat her; thi det hörer til lit. b paa foregaaende Side. Ombytning af t og ć finder Sted i Pàrsi, f. Ex. ﻣﺲﺭ, tis = ﭼﯿﺲ, ćis, *Noget* — Spiegel, S. 29. I Ostjakisk forekommer lignende Ombytning — Castrén, S. 20.

Overgangen fra ć til *f* forklares lettest ved at tænke sig den gjennem qv, hvoraf *q* bortfalder og *v* hærdes til *f*, ligesom i wal. til *p*, f. Ex. wal. apë, = lat. aqva; patru = lat. qvatuor = sanskr. चतुर्, ćatur.

S. 33. Om Overgang af *g* til *j* og *i* i romaniske Sprog see Diez I. S. 219.

S. 36. L. 18 f. n. प्रोठ o. s. v. bör udgaae.

S. 38. Hvorledes *t* allerede i det ældre Indiske er gaaen over til *s*, afhandler Kuhn i Zeitschr. f. vgl. Spr. I. S. 270 flg.

S. 40. Lat. *d* bliver i Ital. undertiden *l*, f. Ex. caducus = caluco; cicada = cicala; ogsaa i Spansk, f. Ex. cauda = cola. Diez I. S. 229. Oldpersisk rd er i Nypers. bleven *l*, f. Ex. oldpers. pardañka = nypers. pelenk, *en Leopard* — Journ. As. IV. S. T. XVII, p. 260 n. — ligesom oldn. rð er bleven *l* i vore Almuedialecter.

S. 44. I de romaniske Sprog gaaer *m* undertiden over til *n* — Diez I. S. 188.

S. 46. L. 16 f. n. लुह् o. s. v. bör udgaae.

S. 47. Spiegel anförer S. 34, 113 og 196 flere Exempler paa, at gv i Pàrsi bliver *b* i Persisk, og at *v* i Pàrsi bliver gu i Persisk. Gosche, de ariana lingvæ gentisqve Armeniacæ indole, p. 64, anförer mange Exempler paa, at *g* i Arm. svarer til *v* i Sanskr.

S. 49. Som Analogier for Overgangen af ś til *t* og þ kan anföres, at sanskr. ś undertiden svarer til oldpers. ŧ, f. Ex. śâs = oldpers. tah, *at befale*. Journ. As. IV. S. T. XVII. p. 265. Saaledes svarer ogsaa hebr. שׁ, ś, til ŧ i Syr. og Chald. I Arm. gaaer sanskr. ś undertiden over til *g*, f. Ex. देश, deśa = ﺔﻠﻟ, djeg, *en Egn*, *et Sted*.

S. 51. Om Overgang fra *s* til *r* handler Kuhn i Zeitschr. f. vgl. Spr. I. S. 369 flg.

S. 56. Diez I, S. 225 omtaler en lignende Overgang af *t* til *i* i det Provençalske, f. Ex. laire = lat. latro; maire = mater o. s. v. Holtzmann, über den Ablaut, forklarer mangfoldige Former i Sanskr. af en lignende Overgang af forskjellige Consonanter til Vocaler. Det pers. پی, pej, i Begyndelsen af mange Ord, kommer af پد, ped, der i Pàrsi er vedligeholdt — Spiegel, S. 75—76.

S. 57. I de Ord, som i Sanskr. begynde med sv eller su, i Zend med hv eller hu, kaster Oldpers. *s* eller *h* bort og begynder med *u* — Journ. As. IV. S. T. XVII. p. 277.

Diez I, S. 262 flg. har mange Exempler paa Prosthese, der ere analoge med hvad her S. 57 flg. er anført.

Digitized by Google

S. 60. Den her yttrede Formodning, at *i* i Ord som íbeisk-r og flere turde være af samme Oprindelse som de ovenfor paa samme Side anförte, svækkes noget ved at bemærke, at i Sanskr. bruges आ, â, som Præf. for Ord, som angive en Farve, for at betegne det samme som det lat. Præf. sub- og det tydske Afform. lich, f. Ex. आनील, ânîla, *sortagtig*. See Bopps Glossarium. Det oldn. *i* tör i dette Tilfælde være en Svækkelse af *á*.

S. 66. I Oldpersisk lægges i Enden af Ord *j* til *i* og *v* til *u*. Oppert, das Lautsystem des Altpersischen, S. 20 flg.

I den surgutiske Dialect af det ostjakiske Sprog lægges k̈ til Enden af Ord, som ende paa en Vocal. Castrén S. 19.

S. 68. Anm.* Vocalen *i* i lái er dog nok den sædv. Endelse i Præs. af en Deel Verba, hörende til den svage Conj., medens Accenten alene betegner det bortfaldne Bogstav.

S. 70. L. 2 flg. Man vil her kunne gjöre den Indvending, at Accenten betegner det bortfaldne *g*, og at ð er det sædv. Participialsuffix. Heri har man maaskee Ret. Hvad der har bevæget mig til at söge en anden Forklaringsgrund, er den Omstændighed, at flere Verba paa á gaa efter den stærke Conj. og derfor danne Part. Præt. paa anden Maade. De Tilfælder, hvori den anförte Formation forekommer, ere derfor faa, og kunne ei understötte en Regel saa vel, at Conjecturer udelukkes.

S. 71. Den af Grimm — d. Gr. I, S. 86—87 omtalte Vocalassimilation i det oldht. Sprog har noget tilfælleds med den her omtalte.

S. 72. Ogsaa i Oldslavisk forandres en Dental foran *t* til *s*. Miklosich Form. S. 42.

S. 74. Grimm forklarer — Gr. III, S. 721 — det t. nicht som en Sammensætning af Negationen ni + wiht = got. vaihts, *en Ting*, men mener dog, at det tilsvarende oldn. væt-r ikke kan erholde nogen Negation præfigeret.

ib. **á I.** Spiegel anförer S. 54, at *ô* i Pârsi betegner Dativ; men hans Exempler vise, at det er en Præposition, som betyder til. altsaa identisk med det her anförte *á*.

S. 78. L. 21—23. Det ags. geard, som svarer til eng. yard, betyder *en Green*, *Pidsk*, *Kjep;* hvorfor jeg maa frafalde den her yttrede Formodning.

S. 78. Forholdet mellem allda og kolga viser sig ogsaa mellem ἀλινδέω og κυλινδέω, *jeg vælter*, *ruller*.

S. 79. **allz** er nok sammensat af all + es, Pron. relat. eller Conj., d. e. *alt som*, *ganske som*.

ib. **ambátt.** Grimm yttrer — Gesch. d. d. Spr. S. 133 — den Mening, at Ordet er dannet af an + bak, d. e. *den som er bagved*.

S. 80. **ángi.** Sml. अङ्कुर, ankura, m. *en tynd Green*.

S. 81. **ár VI.** Kuhn sml. arare, fordi Aaren plöier Havet — Grimm l. c. S. 55.

S. 85. **baga I.** Sml. gr. βάκελος, *en Dumrian;* lat. baceolus = stultus (Sveton. Aug. 87); it. baccello, id.

S. 87. **bálk-r.** Sml. sp. briga, *en Folkestamme*.

ib. **balld-r.** Herhen hörer det fremmede

Digitized by Google

Ord βαλὴν, *en Konge* hos Æschylus, i Prometh.

ib. **bára.** Det her anförte baṛa ďeu bet. egentl. *stor Hævelse.*

S. 88. **bás.** Grimm — Gesch. d. d. Spr. S. 883 — sml. got. banst-s, *horreum.*

S. 89. **beit.** Grimm — Gr. I. S. 458 — anseer dette for en ældre Form = bát.

S. 90. **berg.** Bedre end det arm. pert tör Sml. med պարեկ, barjek, *en Klippe,* være.

S. 91. **beyg-r.** Sml. विज्, vig, *at frygte.*

S. 92. **bil I.** Bopp sml. i Glossaret det got. hveila med काल, kâla, *Tid.*

S. 100. **bréf** ansees af Grimm — l. c. S. 462 — kommen af det lat. breve.

S. 101. **brjóst.** Oppert — i Journ. As. IV. S. T. XVII, p. 279 — mener, at t. brust kommer ligesaavel som breit af पृथु, pṛtu, *bred.*

S. 105. **búri.** Sml. talmud. בור, bur, *rudis, incivilis homo.*

S. 106. **bykkja.** Sml. παγαίη κύων Σκυθιστί. Hesych.

S. 107. **dáð.** Grimm — Gesch. d. d. Spr. — antager Muligheden af, at got. taujan (imod sædv. Lydovergang) er beslægtet med oldht. tuon, ags. dôn.

S. 108. **dall-r II.** Sml. tjálga.

ib. **dal-r I.** slutter sig maaskee til foregaaende.

ib. **dampi.** Grimm — l. c. S. 336 — mener, at Ordet staaer i Forbindelse med तप्, tap, *at brænde.* Ligesaa Bopp i Glossariet.

ib. **dángast.** Bedre end de anförte Ord synes दक्ष्, dakś, *at voxe,* at kunne sammenlignes.

S. 109. **dás I.** Sml. gr. δᾳ̃ς, *en Fakkel,* af δαίω, *at brænde* = दह्, dah.

S. 112. **dólk-r.** Sml. pers. دهره, dehre, *en Dolk.*

ib. **dos.** Sml. pers. دوسيدن, dûsîden, *at dovne* (om et Lem).

ib. **dóttir.** Lassen antager at sanskr. duhitṛ egentl. betyder malkende, og at Datteren kaldtes saaledes, fordi det i den indiske Huusholdning var Döttrenes Forretning *at malke* (duh) Köerne.

S. 113. **draga.** Sml. persisk درنگيدن, direng-îden, *at nöle;* دراز, dirâz, *lang.*

ib. **draug-r.** I Normandiet bruges Talemaaden: avoir les druges i Betydn. *at være besat af en ond Aand:* armor. droug og drouk, adj. *ond.*

S. 121. **egg I.** Derivationen af aṇḍa finder nogen Bestyrkelse i Sml. med slav. ıанце, jantze, *Æg.*

S. 123. **ellifu.** Ogsaa i Afgan. gaaer *d* i Talordet दशन्, daśan, over til *l;* atten hedder saaledes اتلس, atlas, d. e. 8 + 10 (las); dulas, 12; jaulas, 11.

S. 124. **engi II.** Ogsaa Oldpersisk har kaśćij, *hvilkensomhelst* — Journ. As. IV. S. T. XVII, p. 389. Pârsi har har-ći, id. Spiegel S. 140.

S. 125. **enn II.** I Normandiet forekommer ains i Betydn. *men.*

S. 126. **es.** Udförligere handles herom i min Afhandling: *Om Pronomen relativum* etc., hvortil og kan föies, at ogsaa Pârsi-Sproget bruger *i* som Pron. relat. Spiegel, Gr. S. 52.

Dette *i* er ei alene Pron. relat. men ogsaa Genitivmærke, ligesom ܕ, d, i det Syriske og ש, ś, i den mærkelige Thucca-Indskrift i Nord-Afrika — Zeitschr. d. d. morg. Ges. III. S. 339.

Digitized by Google

S. 126. **eyri.** Hermed tör staae i Forbindelse mlat. aria, *locus, qui nec colitur nec aratur.* Ducange. Sml. ogsaa det normann. ari, *den indre Rand* af en Bugt, it. *Kanten* af en Gröft.

S. 128. **fák-r.** Denne Artikel er ved Misforstaaelse indkommen og bör udgaae. Som Sammenligning er वाह्, vâha, m. *en Hest*, bedre end de anförte.

S. 129. **fant-r.** Sml. slov. fant, *en Dagdriver.*

S. 143. **freista.** Sml. beng. prajâs karan, *at forsöge, pröve;* armen. փորձել, porz-jel, id.

S. 144. **fría** III. Sml. lth. pirszti, *at frie* (til en Pige) for en Anden.

S. 145. **fugt.** Sml. gr. πύειν, *at bringe til at raadne;* pers. پوسيدن, pûsîden, *at raadne.*

S. 147. **fýsa** II. Sml. lth. bezas, *Vind fra Maven.*

ib. **fæd** II. Sml. lth. waidas, *Kiv, Strid.*

S. 149. **gáli.** Sml. pers. غارنگ, ǵâreng, *en Taabe.*

S. 152. **gaupn.** Sml. schlesisk Dial. gabsche, *en Haandfuld.*

S. 153. **geit** I. Sml. afǵ. ګډ, gid̦, *et Faar;* arm. այծ, aidz̦, *en Gjed.*

S. 155. **gifta** II. Sml. pers. جفت, ǵift, *en Egtemage.*

S. 157. **glata.** Sml. fr. d. gloute, *bedærvet, tabt.*

S. 162. **gólf.** Sml. pers. كلبه, kylbe, *et lidet Værelse.*

ib. **gosung-r.** Sml. slov. kožuh, *en Pelts.*

S. 168. **gylfi.** Sml. pers. جلوى, ǵelvî, *den Hovmodiges Maade at gaae paa.*

S. 169. **hadd-r.** Sml. schlesisk kudeln, pl. *Haar,* især fildtet, indviklet. Zeitschr. f. vgl. Spr. I. S. 253.

ib. **há-r.** Sml. ककुह्, kakuha, *stor;* ib. S. 137.

S. 172. **hamar** II. Sml. pers. كمر, kemer, en fra et Bjerg *fremragende Klippe,* it. *et Belte;* afǵ. *Bjergrand,* it. *Hofter.*

S. 173. **hánga.** Sml. beng. (dvarer) hânskal, (Dörens) *Hængsel;* eng. hinge, id.

ib. **hár.** Sml. armen. հեր, hjerk, *Haar.*

S. 174. **harpa** I. Det her omtalte Garmapada svarer efter Opperts Mening til Slutn. af Juli og Beg. af August — Journ. As. IV. S. T. XVII, p. 383.

S. 175. **hast-r.** Sml. pers. زست, z̦yst, *hastig, hæftig, bitter;* زشت, z̦iśt, *stræng, umild.*

S. 177. **heim-r.** Sml. pârsi زمی, z̦amî, *Jorden* — Spiegel, Gr. S. 129, §. 9; fr. d. ham, *en Hytte.*

S. 179. **hest-r.** Grimm — d. Gr. I. S. 30 — sml. ags. hengest, oldht. hengist.

S. 183. **hjup-r.** Sml. pers. يوپ, iûp, *Tæpper.*

S. 184. **hlak.** Her tör maaskee लघु, laǵu, *ringe, svag,* være rigtigere til Sammenl.

S. 185. **hlessa** I., et nyere islandsk Ord, synes at være et afstumpet Particip.

S. 186. **hlæa.** Sml. pers. لاغيدن, lâǵîden, *at skjemte, spöge.*

S. 189. **hoka.** Sml. pers. چوك, ćûk, *Sidden i nedböiet Stilling;* چوك, ćûg, *Kamelens Knælen.*

S. 190. **holt.** Sml. lat. saltus, *Skov.*

Digitized by Google

S. 192. **hrauk-r.** Sml. persisk راز, râź, *en Korndynge.* Bopp sml. अर्ज्, arǵ, *at samle.*

S. 193. **hreisi-kött-r.** Sml. fr. dial. roselet, *Hermelin;* pers. راس, râs, id.

S. 196. **hross.** Sml. fr. d. harousse, *en daurlig Hoppe;* n. dial. horsa, *en Hoppe.*

S. 199. **hundrað.** Sml. pers. هند, hend, *hundrede Kameler*, eller lidt flere eller færre.

S. 203. **hœg-r** er indkommet paa urette Sted og bör flyttès efter hæfa S. 204. Sml. afǵ. خوك, kôg, *söd.*

S. 211. **kám.** Sml. pers. كره, kemre, *Dyrs Excrementer.*

S. 213. **kamb-r.** Kuhn sætter Ordet i Forbind. med e. dial. champ, *at tygge;* see oldn. kampa.

S. 218. **klasi.** Sml. slov. klás, *et Ax.*

S. 223. **konung-r.** Sml. lth. kúningas, *en fornem Herre*, især *en Præst.*

S. 224. **kort-r.** Sml. beng. kartan, *at afskjære* (to cut short).

S. 227. **kropp-r.** Sml. pârsi [Avestan script], kâlbût, *et Legeme.* Spiegel, Gr. S. 132, §. 25.

S. 228. **kúf-r.** Sml. oldpers. kof, *et Bjerg.* Journ. As. IV. S. T. XVII, p. 381.

S. 229. **kúra.** Sml. afǵ. كور, kôr, *et Huus;* كوريدل, kôrêdal, *at boe.*

S. 239. **leka.** Sml. schlesisk lâtschern, *at flyde, rinde;* pol. lać, *at gyde* — Z. f. vgl. Spr. I. S. 255.

S. 242. **ljósta.** Sml. afǵ. لښت, lašt eller laṡt, *en Stav;* laṡt vahal, *at prygle.*

S. 250. **megða.** Sml. pers. ماري, mârî, *en Jomfru.*

S. 250. **meina I.** Tilföi oldn. muni, m. *Sind, Gemyt.*

S. 251-52. **mér.** Ogsaa i Pârsi forekommer [Avestan script], râ, som Dativbetegner, men bruges derhos tillige i Betydningen: formedelst, for Skyld — Spiegel, Gr. S. 55. Det staaer i Forbindelse med راه, râh, *en Vei*, ligesom det tydske wegen med weg.

S. 255. **móð-r I.** Sml. schlesisk mûdeln, *at være langsom, töve.* Zeitschr. f. vgl. Sp. I. S. 255.

S. 257. **mús II.** Sml. skot. mouse, *det tykke Kjöd paa et Faarelaar.*

S. 258. **mæra.** Sml. wal. mare, *berömt.* Diez I, S. 54.

S. 261. **nám.** Sml. fr. d. namps, m. pl. *Pant, Pantsættelse;* fr. nantissement, id.

S. 264. **nói.** Sml. armen. նաւ, no, *et lidet Kar.*

S. 268. **offr.** Sml. got. aibr, id.

S. 293. **semja.** Sml. afǵ. سمول, samaval, *at berolige.*

S. 296. **sjot.** Sml. slov. shód. *Sammenkomst.*

S. 298. **sitja.** Sml. armen. զետեղել, ʐjedjeǵjel, *at sætte.*

ib. **sjúga.** Sml. afǵ. زوىل, źujal, *at suge.*

ib. **ksá II.** Sml. hind. كها, kabbâ, *keithaandet.*

S. 312. **sleikja.** Sml. pers. ليسدن, lisîden, *at slikke;* لشتن, liś-ten, id.

S. 314. **smakka.** Sml. val. smeag, *Smag.*

S. 323. **stinga.** Sml. pers. تيغ, tîǵ, enhver *spids* Gjenstand; تنك, tink, *et Fuglenæb.*

S. 334. **táta.** Sml. hindust. دودهي, dûďî, *en Brystvorte.*

Digitized by Google

S. 341. **turna.** Sml. armen. դարձընել, tarzen-jel, *at dreie.*

S. 343. **úþast.** Sml. afg. أُودَسْ, ûdas, *Vaskning* (förend man gjör Bön).

S. 349. **var I.** Sml. pers. واريدن, vâr-îden, *at behandle med Omhue.*

S. 353. **vel.** Sml. slov. bolji, *bedre*, Comparat. af dòber, *god.*

ib. **vellta.** Sml. pers. بالدن, bâl-îden, *at vælte, rulle.*

S. 358. **vín.** Aufrecht henleder. i Z. f. v. Spr. I. S. 191-92, Opmærksomheden paa den sandsynlige Forbindelse mellem vín som en *kjær Drik*, og vin-r (see una).

S. 364. **þef-r.** Sml. afg. تپور, tapûr, *vellugtende Sager.*

S. 366. **þjá.** Sml. pers. چاكر, câker, *en Træl* eller *Trælqvinde.*

S. 367. **þjóf-r.** Sml. de norske Zigeuneres spanare, *en Tyv*, der synes dannet af spana, *at udstrække.*

Digitized by Google

Bogstav-Rettelser.

S. 17. L. 8 f. n. læs buď
- 28. - 5 f. o. „ ड्राक् for ड्रात्
- 30. - 12 „ „ tregða
- 43. - 9 „ „ Bapuri
- 45. - 10 „ „ iðja,
- 46. - 8 f. n. „ dipdi
- 47. - 17 f. o. „ peisa
- 82. 2 Sp. L. 21 f. o. læs ás-s.
- 83. 1 „ - 15 „ „ ari I.
- 88. 2 „ - 8 „ „ Former
- 90. 1 „ - 13 f. n. „ bêre og párâ
- 93. 2 „ - 7 f. o. „ Sml.?
- 97. 1 „ - 6 „ „ 2. for 3.
- 99. 1 „ - 17 f. n. „ berez,
- 100. 2 „ - 15 „ „ porana,
- 101. 1 „ - 3 f. o. „ praǵiti,
- — 1 „ - 8 „ „ breǩnu;
- — 1 „ - 17 f. n. „ भ्रम्,
- 107. 2 „ - 17 f. o. „ dávâ,
- 111. 2 „ - 20 f. n. „ डूबनों, dûbanauṁ,
- 113. 1 „ - 18 f. o. „ ďraǵaj
- 115. 2 „ - 8 „ „ واسطه
- 119. 2 „ - 23 „ „ دگنا, duǵanna,
- 127. 1 „ - 23 „ „ jápâ
- 140. 2 „ - 12 „ „ forðæða,
- 144. 1 „ - 12 „ „ freyða
- 175. 1 „ - 7 f. n. „ कषि
- 176. 1 „ - 17 „ „ गोष्ठ
- 201. 2 „ - 4 „ „ त्तपण
- 216. 2 „ - 7 f. o. „ कासूतरी
- 220. 2 „ - 13 „ „ क्लीव्, klîv
- 224. 1 „ - 6 f. n. „ कुर्पर
- 233. 2 „ - 17 f. o. „ [illegible]
- 258. 2 „ - 4 „ „ mudrj.
- 276. 2 „ - 13 f. n. „ prjasti
- 281. 1 „ - 10 „ „ रीव्

S. 297. 1 Sp. L. 8 f. o. læs silfr, n.
- 305. 2 „ - 1 f. n. „ त्तपणि
- 312. 2 „ - 26 f. o. „ क्लीव्, klîv
- 325. 2 „ - 6 „ „ ṭûk,
- 342. 1 „ - 17 „ „ m., dve, f. og n.

Det hebraiske Dageś lene mangler paa nogle Steder, men er uden Vægt for Betydningen.

I Puncteringen af hindustanske og persiske Bogstaver bemærkes fölgende Feil:

For ز bör staae ژ S. 77, 1 Sp. L. 18; S. 97, 1 Sp. L. 17 f. n.; ib. L. 15 f. n.; S. 104, 1 Sp. L. 12 f. n.

For ز læs ژ S. 108, 1 Sp. L. 14 f. n.

For ڑ læs ڑ S. 110, 1 Sp. L. 21 f. n.

Hvad Accentuationen af norske Ord angaaer, bemærkes fölgende, hvor istedet for uaccentuerede Vocaler bör staae accentuerede:

S. 76, 1 Sp. L. 3 f. n. óga; S. 91, bí; 93, bíta; 95, blíð-r, blóð, blóm, blóta; 96, bóg-r; 97, bólga; 101, bróðir; 102, brú, brúða; 103, brún-n, brúsk-r; 104, búk-r; 105, búllda, búnki, búsk-r; 106, býta; 111, díki, dísir, djúp-r; 112, dólp-r, dóm-r I. II., dóttir; 115, drít, drjúpa; 116, drúldin-n; 118, dýna; 138, flík; 139, flór, fríð-r I. II., frísk-r; 146, fús, fýla; 156, gín I.; 162, gófla; 164, gríð III.; 189, hóf I.; 241, líka.

III.

Registere.

Henviisningerne betegne vedkommende Ord i Glossaret. S. betegner det S. 378 begyndende Supplement, og T. de S. 386 begyndende Tillæg og Rettelser.

---

1. Sanskrit.

* betegner Rödder, der bevilsligen bruges som Verber.

अ, ó II.
अंश, ás II., öx.
अंशु, agn, ángi, ás I.
अक्, haki.
अक्त, ekta II., ætt.
अक्ष्, akka.
अक्ष, agg, ás IV., auga II., ökul-l, öx.
अक्षर, skúr I.
अक्षि } auga I.
अक्षुस् } auga I.
अग्, egra.
अग, ökk-r.
अग्नि, gneisti, ófn.
अग्र, egg II., eyrir.
अघ्, ag, aka.
अघ, ekki II.
अङ्क्, ánki, fáng I.
अङ्कुर, T. p. 389.
अङ्कुश, aungul-l.
अङ्ग्, fing-r.
अङ्ग्, áng-r.
अङ्गार, kol.
अङ्गुरि, fing-r.
अच्, akt.
*अज्, ag, jaga.
अजा, geit I.
अञ्च्, akk-r. S. ansa.
*अञ्ज्, ánga, ætt.
अञ्जनी, ánga.
अंठ्, andra, henda II.
अट्, anna.
अड्, all-r.
अण्ड, egg I.
अण्डीर, endil-l.
अथ, all-r.
अथवा, eða.
*अद्, éta, tönn.
अधि, æði.
अन्, anda.
अन्, han.
अनु, enn I.
अन्त, enda.
अन्तर्, iðr, inn.
अन्तर, annar, endr.
अन्ति, ans, endr, enni.
अन्त्र, iðr.
अन्ध, blind-r.
अन्य, annar, endr.
अन्यत्, annars.
अन्वय, amban.
अप्, á II.
अप, af, æfa I.
अपत्य, apli.
अपर, aftar, eftir.
अपस्, offr.
अप्य, afi.
अप्यूह्, ábjátar.
अप्रिय, apr.
अभी, ábjátar.
अभ्र, hefring, ofra.
अभ्रङ्कष, hefring.
अम्व, abl II.
अम्, áma, aum-r.
अम, áma.
अम्बा, amma.
अय्, ei I.
अयं, en-n.
अयस्, eir I., eisa, járn.
अर्, ari I., ör I. II.
अरणि, ar VII.
अरति, arga, œr-r.
अरत्नि, alin.
अरम, arm-r.
अरि, ár V.
अरित्र, ár VI.
अरुण, ár I.
अरुष, hross.
अरुस्, ör III.
अर्क्, herki-r, verkja.
अर्क, herki-r.
अर्घ्य, hörga.
*अर्च्, hörga, virkt.

Sanskrit.

अर्चिस्, herki-r.
•अर्ज्, erja, verka I. T. p. 392.
अर्त्तन, hortug-r.
अर्त्तुल, ert.
अर्थ, aldin, arð-r, art.
अर्द्, arm-r II.
अर्पित } arf-r.
अर्घ्य
अर्भ
अर्व्, ör I. III.
अर्शस्, arss.
•अर्ह्, æra.
अल्, álf-r, hal-r.
अल, al-r.
अलक, lokk-r.
अलि, öl.
अह्लोल, kólga.
•अव्, á III., abl I., auð-r I., eiga, há IV., hafa.
अव, af.
अवटु, aftan II.
अवधि, aftan I.
अवन, abl II.
अवर्, aur, eftir, eyri.
अवस्तात्, vest-r.
अवि, á IV., abl I.
•अश्, á VI., átta, snáð, ös.
अश्म, ás II., hamar II.
अश्रि, ax, egg II., hvass I.
अश्रु, tár.
अश्व, ásni, eik-r, ess, hasta, jó-r.
अष्टन्, átta, eikt.
•अस्, kasta, senda.
•अस्, sann-r, skulu.
अस्त, vest-r.
अस्मान्, okkar.

Sanskrit.

अहं, ék.
अहन्, dag-r.
अहि, ál-l II., ægi-r, ögli-r.

आ, á I.
आखर्, akr.
आजि, agg.
आता, átt.
आत्मन्, óð-r II.
आदर्, heiðra.
आन, anda.
•आप्, fá II., hafa, offr.
आप, haf I.
आपतन, aftan I.
आप्य, ey.
आम, áma.
आयत, eið.
आयु, ei, æfi.
आर्, arm-r, jarki.
आर्य्य, jörmun.
आलान, ál.
आलि, alin.
आशा, átt.
आशिर्, eisa.
आशु, eyk-r, hasta.
आष्टा, átt.
आस् } ós-s.
आस्य
आह्, ék.

•इग्, ykt.
इडा, iða.
इदं, en-n.
इद्ध, heið I., heit-r.
•इन्ध्, eym-r, heið I., hind, tendra.
इप्सु, S. hipen.
इभ, ulfaldi.
इयं, en-n.
इर्, elja.
इरा, jörð.

Sanskrit.

इल्, il.
इल्ली, gellir.
इवस्, bif-r II., æf-r.
इषिर्, eisa.

ईत्, eið.
ईरिण, eyri.
ईर्षा, elja.
ईल्ली, gellir.
•ईश्, eiga.
ईषिर्, eisa.

उ, hóa, óp.
•उक्ष्, vaska, vökna.
उक्षन्, ox.
उखा, ótta.
उग्र, gygr, óga, yglast.
उच्च, há-r, upp.
उऽफ, vægja.
उत, eða.
उत्तर्, æðri.
उद्, auð-r II., út.
उद्, úðast.
उदर्, kvið-r.
उदस्, ádess.
उदस्त, út.
उद्र, ót-r.
•उन्द्, úðast.
उप, of II.
उपरि, of II., yfir.
उपवस्त, fasta.
उभय, báðir.
उभौ, of I.
उमा, ymp-r.
उरस्, brjóst.
उरु, orri, úr V., urð, verð.
उर्णा, ull.
उर्द्, kvarði, verð, verð-r I.
उद्र, ót-r.
उल्, elld-r, ólja, orna,

Sanskrit.

uldna, ulli, vell, vella. S. aaln.
उलूक, ugla.
उल्का, ulli.
उल्लोल, allda.
उल्व, hvæll.
उशिज्, usli.
उशी, hug-r.
•उष्, eisa, orna, óst-r, usli, vista.
उष, aust-r, ó I., ótta.
उषित, óst-r.
उष्ट्री, justa.
उष्ण, orna.
उष्य, óst-r.
उह्, án II.

ऊढ, veð.
ऊढा, brúða.
ऊधस्, jufr.
ऊन्, án I., svang-r, svinka, undan, van.
ऊम, humma.
ऊरु, lær.
ऊर्ज्, orka.
•ऊर्णु, var I.
ऊर्णा, ull.

•ऋ, ár IV., arga, bjálki, verpa I., ör-r II.
ऋक्ष, bersi.
ऋच्छ्, reigjast.
ऋज्, dreng-r I., rétt-r I.
ऋजीक, reyk-r.
ऋजीष, breyskja.
ऋजु, ré, rétt-r I.
ऋति, rið I.
ऋतु, hrið III., lið-r.
ऋध्, ala, jörð.
ऋष्टि, rista.
ऋष्य, elg-r.

Sanskrit.

एक, ein-n, ekkil-l, ekta I.
एध, við-r II.
एन, ein-n.
एव, jafn.
एवम्, S. effen.

ओज्, ओजस् } kvik-r.
ओतु, kött-r.
ओम्, ómi.
ओल, úr II.
ओष, aska.
ओष्ठ, ós-s.

क, hár, hvat.
कंय्य, hamingja.
कंश, S. gaas.
ककुद्, kékk-r.
ककुह्, T. p. 391.
कक्क्, kjánka.
कक्ष, kasa, há II. S. kox.
कङ्कत, kamb-r.
कङ्क्, kjánka, kankast.
कच्, kúga.
कच, hadd-r.
कञ्चुक, kund.
कटाह, ketil-l.
कड्, gáll, gana.
कड, gáli.
कडु, harð-r I.
कण्, hani, hvína.
कण, gneisti, grann-r.
कण्ठ, kant-r.
कण्टक, gadd-r II.
कतिपय, fá-r.
कत्र्, karra.
•कत्स्, kasta.
कथ्, géta II., kveða.
कथा, kvitt-r.
कद्, kalla, kytla.

Sanskrit.

कन्, kynda.
कन्दल, kinn.
कन्दाट, hvönn.
•कप्, hampa, kafa, kippa, kvapa.
कपट, höft.
कपाल, gafl, höfuð.
कपि, api.
कब्, hefð.
•कम्, gaman, gimli-r, himin, kvæm-r.
कर्, hreifi, kar I.
करक, krukka.
करङ्क, hjarni.
करण, korn, kör I.
करण्ड, karfa.
करभ, hreifi, hvelp-r.
कराल, hrolla.
करीर, ker II.
कर्क, herki-r.
कर्कर, harð-r I., kork-r.
कर्कश, harð-r I.
कर्ण्, karn I., kvarna.
कर्त्तरी, korði.
कर्त्र्, karra.
कर्द्, kar II.
कर्पट, skrifl.
कर्पर, hjarsi.
कर्पास, hanp-r.
कर्ब्, garp-r.
कर्व्व, kær-r.
कल्, gélla, hlamm-r, kalla, kelta, klaka, klíngja.
कला, sköll-r.
कलङ्क, blak.
कलङ्कषा, klíngja, klukka.
कलत्र, klett-r

Digitized by Google

Sanskrit.

कल्भ, hvelp-r.
कलम, hálm-r, skélmir.
कलम्ब, hálm-r.
कलश, kalk-r.
कलाप, klöpp, kolf-r I., skálp-r.
कलुञ्ज, klukka.
कलुष, klæki.
कल्क, kalkin-n, kólk.
कल्कि / कल्किन् } kölski.
कल्प, álfa, hvelp-r.
कल्य / कल्याण } heill-r.
कल्ल्, gélla, hljóð-r, kólga.
कल्लोल, kólga.
कव्, kveða.
कवर्, hár.
कवि / कविता } kveða.
कश्, gust-r, kákla, késja, keyri.
कष्, háski, kosta I., kúsúng-r.
कषाय, hasa.
कषि, háski.
कसिपु, kássa.
का. ká.
काक, gauk, kráka.
काण्ड, hvönn.
काम, gaman, gems.
काय, S. koia.
कार्, kar I., karl I.
कारव, hrafn.
काल, hel, kvölld. S. kalfata. T. p. 390.
काश, hás.
काष्ठ, kasa.
काष्ठा, átt I.
कास्, hósta.
कासूतरी, késja.

Sanskrit.

किं, hvat.
किट्, kvíða II.
किठ्, keita, skít.
कित्, víta II.
किरण, kirnir.
किरि, grís-s.
किल्, gjóð-r, gœla, kald-r.
किशल / किसल } geisl.
कीट, geit II., nit. S. veit.
कीर्त्ति, kerta, skart.
कील, hlein, kjöl-l. S. kile.
कु, ká.
कुक्कुट, gaukla.
कुक्ष, kúka.
कुक्षि, búk-r.
कुच्, hóka, kúga, kytast.
कुट्, kuta.
कुट, kot.
कुठ्, kuta.
कुण्ड्, kund, kynda.
कुण्ड, kanna II.
कुथ्, S. kulten.
•कुप्, káfa, kofur, obba.
कुप्य, køpar.
कुब्, kápa, kofi, koppa, kufl, skáp-r.
कुम्भ, kopp-r, kúf-r.
कुम्भिन्, kumba.
कुर्, hvella, knurra, kurra.
कुरव, hrafn.
कुरल, krulla.
कुर्पर, korpa.
कुल्, skulld.
कुल, höll.
कुलङ्गो, klúng-r.
कुल्फ, kúlpa.

Sanskrit.

कुश्, hjugra, kyssa.
कुश / कुशल } husl.
कुष्, gjósa, kúka.
कुस्, kyssa.
कुह्, gaut-r, kukl.
कुहर, gjögr, kok.
कुह्लक, gauk-r.
कू, gá II., hóa.
कूट, kot.
कूप्, kópa. S. kvæppa.
कूप, gaupn, húf-r, kopp-r, kúpa.
कूर्, S. kværv.
कूल्, kolli-r.
कूल, hol. S. hôle.
•कृ, gera. S. krig.
कृक, kverk.
•कृत्, garð-r, hirð, hring-r, korði, kort-r, rein, reita.
कृतिन्, greiða.
•कृप्, hjálpa, korpa, krabba, krapta, kropp-r, skrœfa.
कृपाण, korpa.
कृमि, orm-r.
•कृव्, gera.
कृवि, grafa I.
•कृश्, kregða, kreista, réna.
कृश, ritja.
कृशर, krás.
•कृष्, krassa, raska, rista, rita.
•कॄ, grá-r, greiða, hjalldra, kránk-r.
•कॄत्, gorta, skrúð.
•कॢप्, kljúfa.
केत्, géta II.
केलास, glas.

Digitized by Google

Sanskrit.

केवल, heill-r.
केशर }
केशरिन् } keisari.
कोकिल, gauk-r.
कोट, kot.
कोट्ट, koll-r.
कोण, horn II.
कोप, kofur.
कोमल, S. gòm.
कोश, hust, hödd
कोष, gás II., gosung-r, haus-s, hosa, kassi, kost-r III., skokk-r. S. gaas.
कौटिक, kauði.
कौतुक, kát-r.
क्नथ्, gnata, knatta, hnita, knýta.
क्नु, knurra.
क्नुय्, gný-r.
क्नू, gnauða, gný-r.
क्नूय्, hniss.
क्रथ्, glaðiel, hrotti.
क्रद्, hrella.
• क्रन्द्, gráta.
• क्रप्, skref.
• क्रम्, ramma, ramm-r.
क्रम, gram-r I., ramm-r.
क्रय, kram.
क्रव्य, hrái I., hræ.
क्रव्याद्, hræ.
• क्री, S. hyre.
• क्रीड्, skrítin-n.
क्रुच्, grúfa, kláfi, korkna, króka, krumma.
• क्रुध्, hortug-r.
• क्रुश्, glósa, gráta, klaga, krúnk-r.
क्रूर, hrái I.
क्रोड, S. gro, kro.
क्लद्, glettast, kalla, laða.

Sanskrit.

• क्लम्, glam-r, lama. S. klome.
• क्लिद्, glya II., glæta, klessa, slitta II.
क्लीव्, gljúpna, hljóð-r, klén, klúr, klökk-r, slja-r.
क्व, hvar.
• क्वण्, hvína.
• क्वथ् }
क्वाथ } kvoða.
क्षञ्ज्, skénk-r, svang-r.
क्षत्र, skati.
क्षप्, hvappast, skip.
क्षपण, hveptsa, skimpa.
• क्षम्, skamm-r.
क्षम, skamt-r.
क्षमा, heimi.
क्षय, skaði.
• क्षर्, karn II., skar I., skarða.
क्षर, skúr I.
• क्षल्, skol II. S. skjaltra.
क्षार, skar I.
• क्षि, heiði, heim-r, hjaðna, síðr, skati, skeiða, svía, tjón.
• क्षिण्, skeina. S. skrinn.
क्षिति, heiði.
• क्षिप्, hipp, skefja, skip.
क्षिप, hveptsa.
क्षिपण, skimpa.
क्षिप्र, hipp, skip, sveipa.
क्षिव्, spýja.
क्षीण, skeini.
क्षीब्, svíma.
क्षीर, skyr, svil, þjel.
क्षीरिणी, skyr.
क्षीव्, skirpa, spýja.
• क्षुद्, knosa.
• क्षुध्, svelta.

Sanskrit.

क्षुप, kepp-r.
• क्षुभ्, hvumsa, skjóplast. skúfa, skúm.
क्षुर्, skár, skör I., kort-r.
क्षुर, skár, skör I. II.
क्षुल्लक, skolli I.
क्षेत्र, heiði.
क्षेप, kaupa.
क्षेपणि, skip.
क्षोद्, skjóta.
क्ष्णु, gnúa, naga, snauð-r, snót-r II.
क्ष्मा, sand-r.
ख, geym-r.
खज्, hagga.
खजल, hagal-l, hje.
खञ्ज्, hinkra.
खद्, kanna I.
खटिका, kalk.
खट्ट, hatt-r, hátta II.
खट्टास, kött-r.
खट्वा, hátta II.
खडिका, kalk.
• खण्ड्, granda.
खण्ड, kanni.
खद्, hatt-r.
• खन् }
खनि } kanina.
खर्, gari, harpa I. III., hirta, skarp-r.
खर्ग्, hörga.
खर्द्, garta.
खलति, skállda.
खलि, S. klid.
खल्ल, hyl-r.
• खाद्, skattast.
खुड्, húð.
खुर्, kort-r.
खुर, hór-r I.

Sanskrit.

खुल्लक, kólk.
खेलन, glens.
खोल्, haltra.
खोलक, hólk-r.
• ख्या, heita, kjá.

ग, gan.
गग्घ्, hlæa. S. hag.
गज, stika.
गड, gadd-r I.
गण्ड, kinn.
गण्डू, hnúð-r.
गति, gata.
• गद्, géta II.
गन्ध्, gand-r.
• गम्, ganga, kóma.
गय, gagn II.
गरण, hranna.
गर्गर, kirna II.
गर्ध्, gráð.
गर्ब, garp-r.
गर्भ, arf-r.
• गल्, gleipa, hall-r I., hlá.
गल, gálgi, hals.
गलि, gáli.
गल्भ्, gylfi.
गल्ह्, kallsa.
गह्, gáta.
• गा, ganga.
गाथा, kveða.
गान, gan.
• गाह्, káa.
गुड्, skúta.
गुण, kon-r I.
गुध्, óð-r III.
• गुप्, geyma, glappast, glœfi, hóp, húfa, hvopt-r, kápa, kofi.
गुप्ति, húf-r.

Sanskrit.

गुर्, hora.
गुरु, gróf-r, grum-r, grút-r, kröggvar. S. grum.
गुल्म, hjól.
• गुह्, gæra, há I., húð, húfa, skóg-r.
गुहा, gjóta II., kút-r.
गू, gor, kúka.
• गॄ, hranna.
गृज्, hrína II.
गृञ्ज्, grenja.
• गृध्, gráð.
गृधू, griður.
गृभ्
• गृह् } grípa.
गृह, garð-r, gren.
• गॄ, gleipa, gráð, greiða, hrína II., hyl-r.
• गै, gala, geyja.
गो, gá I., gói, kú.
गोग्रास, gras.
गोट, goti.
गोपन, hóp.
गोल, gull II., hjól.
गोष्ठ, haust.
गौ, kú.
गौर, gul-r.
ग्ना, gná.
• ग्रन्थ्, krans.
ग्रन्थि, grandi.
ग्रभ्, erp-r, kérfi, krumma.
• ग्रस्, gista, gras.
• ग्रह्, kló.
ग्राभ, gefa, gríp-r.
ग्रावन्, grjót, grund.
• ग्लह्, kló.
ग्ला, glam-r.
ग्लेप्, gljupna.

Sanskrit.

• ग्लै, glata, gleipa, klén, klökk-r, sljá-r. S. klöyen.
ग्लौ, glam-r, glo-r.

घघ्, hlæa.
• घट्, keðja.
घण्, gín I.
घम्ब्, S. gamp.
घर्म्म, gram-r II., harm-r, hrym-r, varm-r.
• घस्, gista, hispra, kost-r II.
घसि, kost-r II.
घात, götuð-r.
घास, gras.
घुण्, garn, kirna II.
घुण्ड, hunáng.
• घुर्, gáli, gaur, hærast. S. grue.
• घुष्, heyra.
घूर्, hora.
• घूर्ण्, garn, kirna II., kvörn, turna, þvara.
घृण्, kirnir.
घृणिन्, S. grina
घृष्टि
घृष्वि } gris-s.
घोट, goti I.
घोणा, kani.
घोर्, jó-r.
घोष, heyra.
घोर, gaur.
घ्रति, róta I.
• घ्रा, grey, kani.
घ्राण, gruna, kani.

चक्, gagn III., sökkvi, þakka. S. kjekla.
चक्ल् stegla.
चक्र, skjögra, stegla.

Digitized by Google

Sanskrit.

•चक्ष्, gægjast, hakka, koka, saga II., sjá II., skygn, tugga, þekkja. S. kjaake.
चक्षुस्, skygn.
चञ्चल, gúngi. S. kinka, sjangle.
चटुल, gutla.
चंड्, kindir, senna, tirrin-n.
चण्, hani.
चण्ड, kindir.
चतुर्, kotra.
चंद्, kynda, sindra, skína.
चन, engi II., nakkvar-r.
चप्, fifla, skafa.
चपल, fífa, fifl, skafl, skjoplast, stopul-l.
•चम्, kjammi, stampa, þambá.
चम्पु, skump.
•चर्, fara, hjar, hjarna, skjar-r, þor-gata.
चर, hjar, hurð, skjar-r.
चरण, skör II., þrim.
चरित्र, fara.
चर्च्, þjarka.
चर्म्म, ham-r.
चर्म्मन्, skúrm-r, felld-r.
•चल्, fal-r II., kinka, klúka II., skjálfa, tjaldari, tjálga, tölta.
चल, jálm-r, kálfi, tál.
चलन, kjöl-l.
चलुक, kalk-r.
चह्, fox, gjá.
चाय्, sjá II.
चार, fara, jar.
चारक, tjaldari.
चारु, skír-r.

Sanskrit.

चालन, sáld II.
•चि, kvía, tína, þíng I.
चिक्कण, skygna.
चित्, engi II.
•चिंत्, sinna, skeyta II.
•चित्र्, S. skildra.
चिरम्, híra.
चिरु, hjar.
चिल्ल्, tilla.
चिल्ल, fill.
चिह्न, fina II., signa, teikn.
चीक्, þykkja.
चीभ्, geipa.
चीय्, þiggja.
चीर, kéri.
चीव्, sía II.
चुक्र, súr.
चुद्, koðna.
चुट्, stutt-r.
चुड्, þýða II.
चुण्, sundra.
चुत, skúð.
•चुद्, skjóta.
चुप } svip-r.
चुब्र }
चुर्, fyr.
चुल्ल्, tulka.
चूडा, skaut.
•चूर्ण्, grotta, kvörn.
चूष्, jufr, sjúga.
चेट }
चेटी } þerna.
चेड }
चेडी }
चेतस्, geð.
चेल } tjalld.
चेल }
चोक्ष, stæk-r.
चोड } kjól-l.
चोल }

Sanskrit.

•च्यु, skjaplast, stjá.
•च्युत्, skúð.
च्युति, fjósnir, fuð, skúð.
च्यो, haga.

छग, bokki.
•छद्, skeiðir, skjölld-r, ský.
छदन, skeiðir.
छन्दस् } skálld.
छन्दोग }
छंप्, skapa.
छर्द्, jort-r.
छल, sköll-r, tál.
छल्लि, skél.
छागी, geit I.
छाया, skjá-r.
•छिद्, gleiða, skíð, skilja.
छिद्र, hit.
छिन्न, gleiða.
•छुर्, skár.
छेद्, skeiðir.
•छो, höggva.

•जक्ष्, hakka, jaxlar, koka. S. hægste.
जगल, dögl.
जघ्नु, kjaka.
जङ्गल, líng.
जङ्घा, S. skank.
जङ्घाल, ó III.
जष्, fikta, jagan.
जठर, kvið-r II.
जटा, hadd-r.
जड, gadd-r III., gáli, gjóð-r, hadda II., hjarn, ledda.
•जन्, géta I., gjóta I., goð II., jóð, kona, kyn I., nið-r I.
जनन, kyn I.

Sanskrit.

जनि, kona.
जन्य, kon-r III., kyn II.
•जप्, gambra, gifra, jappa.
जभ्, gapa, gifta I., gýpa, kjaft-r.
•जम्, gamm-r, gumma, japla, kampa.
जम्भ, kampa, vömb.
जयन, gagn II.
जरठ, harð-r I., hrat.
जरत्, hrota.
जरा, lára.
जर्च्, harð-r I.
जर्ण, hrum-r.
जर्फ्, harpa III.
जल्, gjald, hjálm-r, skálk-r II., skálm II.
जल, el, elf, geld-r, gjóð-r, gjögl, kald-r, kélda, kil-l, sval-r, þeli.
जव, háf-r II., hvat-r.
जवस, há III.
•जस्, kosta I.
•जागृ, vaka II.
जात, géta I., gjóta I., goð II., jóð.
जाति, géta I., heið II.
जानु, hnje.
जापन, hafna.
जामि, S. gomme.
जायु, eyr.
जार, hór-r II., kær-r.
जम्री, eir II., eyr.
जाल, gala, heila, skar II., skari.
जालिक, skálk-r III.
जाल्म, skélmir.
•जि, eyr, géta III., heikja, kapp, kveita, þjá.

Sanskrit.

जिम्, eym-r, gim.
जिरि, geir-r, hyrna I.
•जिव्, gifta II.
जिह्म, keik-r.
जिह्वा, túnga.
जीर, hjör-r I., skár.
•जीव्, dýr III., fjör, kvik-r, lífa.
•जु, dýr III., hvat-r, skjóta, skopa, þeysa. S. kute.
जुड्, skeyta I.
जुद्, skjóta.
•जुष्, hoska, kjasa, kjósa.
•जूर्, hærast.
जूष, jukk.
जॄ, kort-r, kvörn, skarða.
•जृम्भ्, gapa, gima, glepsa, gubba.
जृम्भ, grafa II., gubba.
•जॄ, eir II., grá-r, hora, hrum-r, hræ, hærast, kránk-r, lára.
जेतृ, heðin-n II.
जोष, ljoski.
ज्ञ, nask-r.
ज्ञप्, hnippa.
•ज्ञा, kénna, nask-r.
ज्ञाति, nið-r I.
•ज्या, gamal-l.
ज्यी, gefa.
ज्रि, gre-r, kveita.
ज्री, hærast.
ज्वर्, kvelja, kvilli.
•ज्वल्, elld-r, gall, gjall, gláma, glóa, gul-r, kol, kvelja, kýli, svæla, vella.

झल्ला, gláma.
झष, fisk-r I.
झॄ, hærast.

Sanskrit.

टक्, tengja.
टङ्कार, dúnka.
टङ्ग, tengsla.
ट्वल्, dvali. S. tullet.

तंक्, danka.
•तक्ष्, þak, þexla.
तङ्क्ष, þexla.
तंसु, tángi, þraung-r.
तड्ड, ditt-r.
तत्र, þar.
तद्, at II., sá I.
तदा, þá II.
तद्, þraut, þreytt-r.
•तन्, teina, þenja, þunn-r. S. dona.
तनु, tándr, þina, þunn-r.
तनुत्र, þund.
तनूरुह, grön II.
तन्द्रा, dunda.
•तप्, táp, töfra, þá I., þef-r. T. p. 390.
तम, þám.
तमस्, dumba, þám.
तम्ब्, damla.
तर्, S. dör.
तरङ्ग, dráng-r.
तरल, drilla.
तरी, þröm.
तरु, tré.
तरुण, þerna.
•तर्क्, þánki.
•तर्ज्, storka, þrúga II.
तर्ष, þorsti.
तल्ल, dall-r II., dal-r II. sóli, þel I., þoll-r I.
तल्लिन, þilja.
तल्पन, dólp-r.
तल्ला, döll.
तव, þin.
तस्, þysja.

Digitized by Google

Sanskrit.

ताण्डव, dansa.
तान, tón.
ताय्, tegja.
तायु, þjóf-r.
तार्, stjarna, tær-r.
तावुरि, tjúr-r.
तिक्, dika, tíg.
तिक्त, stæk-r.
तिग्, tíg.
तिग्म, stínga.
• तिज्, tiggi, tögning-r.
तिथ, tíð.
तिप्, depil-l, drjúpa I.
• तिम्, dampi, þám.
तिरस्, þver.
तिर्य्याच्, dýr III.
तिल्, til. S. tilte.
तिल, díli.
तीक्ष्ण, stæk-r, þegn.
तीर्, þeila.
तीव्, þykk-r.
तीव्र, tifar.
• तु, dá I., dafna, dángast, dauð-r, deyja, tána, þó.
तुङ्ग, dogg-r, túngl.
तुङ्गीपति, túngl.
• तुच्, dengja.
• तुञ्, dángast, duga, dyngja II., tág, tún. S. dunke.
तुड्, dauð-r, steyta, tötur-r, þveit-r.
तुण् } þund-r.
तुण्ड् }
तुण्ड, túða, tutla.
तुन्थ्, þund.
तुन्द } tunna.
तुन्दवत् }
तुप्, tipta.
तुंब्, dumb-r, þauf.
• तुभ्, dubba.

Sanskrit.

तुम्बू, tóm-r.
पुम्बा, þamba. S. tobbe.
• तुर्, þyrja.
• तुल्, þola.
तुलि, tuli.
• तुष्, tága, teygja.
तुषार्, þúst-r.
तुस्त, dust.
तुह्, stúta, þjá.
तूण्, dvina.
तूर्, dorri, þorp, þyrja.
तूल, dún.
तूवर्, tjúr-r.
तूष्णीक, þagga.
तृण्, trjóna.
• तृप्, drápa, þríf.
• तृष्, þorsti.
• तृह्, drepa, þróast.
• तॄ, dráng-r, drótt II., þver.
ते, þér I.
तेज, stínga, tögning-r.
तेजस्, deigul-l, tiggi.
तेम, dampi, þám.
तैल, tolg.
• त्यज्, stökkva II.
त्यत्, sá I.
त्रक्, darka, dratta, traðka.
त्रग्, dratta.
त्रद्, trana.
त्रपा, drápa.
• त्रस्, drasil-l, tráss.
त्रि, þrí-r.
त्रुटि, þrjóta.
त्रुप्, trampa, troppa.
त्रुम्प्, trampa.
त्रोटि, S. trut.
त्रौक्, traðka.
त्वक्, tó.
त्वन्, þvá, þvinga.

Sanskrit.

त्वच्, tó, þoka II.
• त्विष्, vísa.

थ, dá II.
थर्व्, djarfa.
थुड्, dúða, þund.

द, des.
दंश्, lensa, tár, taung.
दंश, táng-r.
दक, dögg.
• दक्ष्, daska, tuskast. T. p. 390.
दक्ष, tæk-r.
दग्धा, dag-r.
दघ्, dögl.
• दंघ्, dángast, dengja.
दत्त, tönn.
दम्, drepa.
• दंभ्, dóm-r I.
दभ्र, dap-r.
• दम्, damma, damm-r, dempa, dóm-r I., dumma, tam-r.
दम, dóm-r I., timbra.
दम्प्, dempa.
• दम्भ्, dömp.
दर्, dári.
दरा, dal-r II.
दरिद्रा, þrjóta.
• दर्प, djarf-r.
दर्भ, tarf-r.
दर्शन, tersel-l.
• दल्, dálk-r, dall-r I., dal-r I., deila.
दल, tal.
दव, dá-r, þá I.
दश्, tár, þekkja.
दशन्, tíu.
• दह्, dag-r, dá-r, dás I., dólg, tendra, tigul-l.

Sanskrit.

•दा, þátt-r.
दामन्, taum-r.
दार, tæri.
दारक, dreng-r II.
दारण, dráng-r, þorn.
दारा, tæri.
दारु, dar-r. S. taar.
दारुण, S. tröen.
दाव, þá I.
दाश्, daska.
दास्, daska. S. tös.
•दिव्, dá II., dauf-r, deyja, tifar, þjá.
दिव, tifar.
दिवस, dag-r.
•दिश, signa, tjá, tig, tigla, þekkja.
•दिह्, deigja I., dig-r, stein-n II.
•दी, dess, tjón.
दीधी, teit-r.
दीन, tjón.
दीप, lampi.
दीर्घ, drjúg-r. S. dulen.
दु, dá-r, dás I., doði, þá I., þjá, þvinga. S. döie.
दुःस्थ, þuss.
दुकूल, dúk-r.
दुद्, doði.
दुर्, tor.
दुर्ग, torg.
दुर्बल, turfa.
•दुष्, daus, tosa, þykkja.
दुष्ट, dos.
•दुह्, dá II., deigja II., dilk-r, dolk-r, dóttir, totta, tukta, þúst-r III.
दुहितृ, dóttir. T. p. 390.
दू, dá II., dauf-r, dos, þjá, þola.
दूष्य, dúk-r.

Sanskrit.

•दृ, dar-r, dróttin-n, dýr I., tir-r, trjóna, æðra.
दृक्कर्ण, dreki.
दृढ, drella, drjóli, drótt I., dróttin-n, drúldin-n.
दृत, dróttin-n.
दृन्भू, turna, þruma.
•दृप्, djarf-r, drabba, dramb, drjupa II., þrefa, þríf.
दृप्र, djarf-r, þríf.
दृफ्, drepa.
दृम्प्, þrima.
दृम्भू, þruma.
•दृश्, tersel-l, þekkja.
•दृह्, dreng-r I., drjúg-r, tegja, þroti. S. dulen.
•दॄ, dar-r, deila, tál, tar-r, torg, þorn, þærur. S. taar.
देव, tifar.
देवृ, S. doe.
देह, lík.
•दो, tá I., þátt-r.
दोषा, dökk-r.
दोस्, dás II.
दोह्, táta. S. tôl.
दोह्निन्, deigja II.
द्यु, dag-r.
द्युम्न, dóm-r II.
द्रप्स, drafli.
द्रप्सिनः, drjúpa I.
द्रम्, dromund-r, þramma.
द्रव, dreita, dröfn.
•द्रा, draga, dríla, drog II.
द्राक्, strax.
द्राक्षा, þrúga I.
द्राख्, þerra.
•द्राघ्, draga, dróttin-n, drög, þráð-r, þrek.

Sanskrit.

द्राप, drabba, draf.
द्राव, draf, dröfn.
•द्रु, dreifa, dreiri, dreita, drífa, drjúpa I., tré. S. trove.
द्रुण्, drjóni.
द्रुत, drít, drótt-r. S. drust.
द्रुम, drumb-r.
द्रुमनख, þorn.
•द्रुह्, draug-r I., þrúga II.
द्रू, drepa, tróða I.
द्रेक्, drjúg-r.
द्रै, dorma, draum-r, dúra.
द्रोण, trog.
द्वन्द्व, vokins.
द्वार्, dyr II.
द्वि, tveir.
द्वृ, dylja, hlíð I.
द्वेध, fæð II.
द्वौ, báðir.

धं, dóm-r II.
धन्, dángast, tón.
धन, þíng II.
धनिक, þengil-l.
धनु, þund-r.
धन्य, dángast.
धरा, jörð.
धर्म्म, þirma.
धर्ष, þor.
•धा, dáð, há IV., taka, tal.
धाक, digni.
धामन्, timbra.
धार, dal-r II.
•धाव्, þvá.
धावत्, dáin-n.
धीर, týr-r.
धु, dúa.

Digitized by Google

Sanskrit.

धुर्, taurar, þorri.
धुवन, duni.
• धू, dúa, duni, döf, þóf, þoka I., þót. S. tue.
धूक, þót.
• धूप्, dupt.
धूम, daun, dumba, húm. S. dombe.
धूमिका, dumba, húm.
• धृ, drjúg-r, þirma, þreifa, þrek, þrífa.
• धृष्, dreissa, dýr III., targa, þor, þreskja, þrísta.
धृ, hærast.
• धे, deigja II., dilk-r, táta, teiga, tía.
धोर्, S. daare.
• ध्मा, blása. S. dam, dombe.
ध्रज्, draga, traðka.
ध्रड्, detta.
ध्रण्, drynja.
ध्रस्, tros.
ध्राख्, ध्राघ् } treg-r.
• ध्रु, drós.
ध्रुक्, draug-r I.
ध्रुव, draug-r II., drjúg-r, drómi, drós, drumb-r, trú-r, þrauka, þraut, þrok, þró-r.
• ध्रू, trú-r.
ध्रे, drjúg-r.
ध्वज, fána I., hvekk-r.
ध्वंज्, fána I., vánki.
• ध्वन्, duna, tón.
• ध्वृ, dverg-r I., dýr III., þvara.

न, a, enn I., nei.
नकि, ekki I., engi II., öng-r II.

Sanskrit.

नक्तं, nátt.
नक्र, nykk-r.
• नक्ष्, ná II.
नख, नखर } nögl.
नग, hnauk-r.
नग्न, nakin-n.
नज्, hneysa, nakin-n, sneipa.
• नट्, hnjóða, nertug-r, nötra, snatta.
नत, náð.
• नद्, gnudda.
नड्ड, hnúð-r, nesta.
नन्द्, nenna.
नप्तृ, knapi, nift.
• नभ्, hnippa, hnybba.
नभ, gnapa, gnæfa, hnybba.
नभस्, gnæfa, snubba.
• नम्, náð.
नरक, ná I.
नर्त्तक, nertug-r.
नल्ल, hnall-r.
नव, hnoss, ný-r.
नवन्, níu.
नव्य, ný-r.
• नश्, ná I., II.
नस्, fnasa, nasa.
• नह्, a, gnóg, hnakki, hnakk-r, hnesla, hnúð-r, knapp-r II., ná II., nál, nauð I., nesla, nesti. S. nôt.
नहि, a, ekki I., nei.
ना, a, nei.
नाक, snaka.
नाकि, engi II.
नाग, nagli, snák-r.
नाथ्, naut, snati.
• नाध्, náð.
नाना, nei.

Sanskrit.

नाभि, nabli, naf, nefi.
मामन्, nafn.
नाली, njóli.
नासा, nasa.
नाह्, net.
निः, nei, nið-r III.
• निद्, • निंद् } níð II.
निधा, net.
निभ, nip-r.
निर्, nei.
निर्दय, njörðungar.
निव्, snjó-r.
निश्, nátt, njósna. S. nisse.
निष्क, nist.
• नी, naut-r.
नीच, nið-r III.
नीथ, naut-r.
नील, मीलपङ्क } njóla.
नु, hnör-r, naust, nú.
• नुद्, gnoð, nauð I.
• नू, hnoss.
• नृत्, नृतू } nertug-r.
• नॄ, nárung-r, norð-r.
नेद्, ná II.
नो, nei.
नौ, naust, nói, nökkvi.
नौका, nökkvi, snekkja.
न्याद्, naut-r.
न्युब्ज, hneppa.

पक्ष्, fáng III.
पक्ष, fax, fugl, vika I. S. fak.
पक्षिन्, fugl.
पक्ष्मन्, væng-r.
पङ्क, fen.
पङ्क्ति, bein-n.

Digitized by Google

Sanskrit.

•पच्, baka, kokka, panna, speikja.
पचि, fast-r II.
पञ्चन्, fimm, fing-r.
पञ्चम, fimm.
•पट्, fuðla.
पट, fuð-r, pell.
पटु, fjalla I.
पट्ट, fat I., pell. S. penta.
•पठ्
पठि } patti.
पंड्, van.
पण, fal-r II., fans, pening-r.
पण्ड्, fenna.
पण्ड, van.
पण्य, fal-r II.
•पत्, falla.
पत्ति, peð.
पत्र, fiðr, penta.
पंथ्
पथन्
पथिन् } bann.
•पद्, fót-r, peð.
पद, pall-r.
पयस्, bjór I.
पर, fár, fjarr, firn, firra, par, pöróIt-r.
परड, frauð.
परञ्ज, brand-r II., frauð.
परम्, framm.
परम, frum.
परशु, fork-r.
परस्तात्, fresta.
परा, frá I., fría, fyrir.
पराग, fræg-r.
परि, fyrir.
परिघ, prik.
परीक्षा, freista.
परु, berg.
परुत्, S. fjor.

Sanskrit.

परुष, fors I., frekja.
पर्द्, frata.
पर्शु, fork-r.
पल्ल, flikki.
पलाय, flýja.
पलाश, flagð.
पलित, föl-r.
पल्लव, S. palme.
पल्वल, poll-r.
पव, fjúka, púa.
पवन्, fá I.
पश्, bast, pakki, pat, poki. S. beste, pasn.
पशु, fé.
पश्चात्, bak, vest-r.
पश्य, spá. S. passe.
पष्, peksa.
पस्, fast-r I., fat I.
•पा, faðir, faung, foðra, mata, metja, past.
पाक, panna.
पांक्त, bein-n.
पाजस्, bóg-r.
पाठ्य, pátti.
पाणि, spana.
पात्र, fat III., pitt-r.
पाद्
पाद } fót-r.
पान्थ, fant-r.
पाप, bofi.
पामर, fána II., fimbulfambi.
पार, ferja, prám-r.
पारु, fyr.
पाल्, fylgja I., plaga, spilan.
पाल, fal-r I.
पावक, fuð-r.
पावन, funi.
पाश, bast.

Sanskrit.

पाशव, fé.
पि, feit-r.
पिचु
पिचुल } físa.
पिच्छ्, spík.
•पिंड्, penta.
पिञ्ज्, feig-r.
पिठर, pitt-r.
पिण्ड, fina I.
पितृ, faðir.
पिधान, fiða.
पिल्, pila.
पिलु
पिल्ल
पिल्लका } fill.
पिव, bjór I.
पिशित, fisk-r II.
पिस्, S. peise.
•पी, bikar, bjór I., metja, písa. S. pimpe.
पीड्
•पीड् } pína.
पीन, fina I.
पीलु, filung-r, pila, pil-l.
पीव्, feit-r, spik.
पीवर, bifr I.
पुंस्, pína.
पुक्कस, S. pjuk.
पुङ्ग, bing-r, fáng IV.
पुट्, pota.
पुत्कर, fuð-r.
पुत्त्र, posung-r.
पुर्, birla, bý-r, for II.
पुर, bjór II.
पुरस्, fyrir.
पुरा, fyrr.
पुराण, forn I.
पुरु, fjöl III.
पुरुवेद, froð-r.
पुरुष, frakki II., fúra.]
पुल्, bóla.

Digitized by Google

Sanskrit.

पुत्लक, ful-l III.
पुत्लु, fjöl III.
पुष्प, blóm.
• पुष्, fóstra.
पुस्त्, fussa.
• पू, fá I., púa.
• पूक्ष्
पूक्ष्य } pok-r.
पूय्, feigja, fóa, fugt, pauri.
• पूर्, full-r.
पूर, forað.
पूर्व, fyrr.
पूल्, bolst-r, fjöl III., fúlga.
• पृ, byrja, bæra, farm-r, flyra, pipr. S. pria.
• पृच्, bergja, fljetta, freista, freka II.
पृच्छ्, frá II.
पृञ्, bragð II. S. flygjel.
पृण्, frín-n.
पृथक्, para.
पृथु, bjóð, breið-r, pláta. T. p. 390.
पृथ्वी, bjóð.
पृश्न, blakki.
पृष्, blettr. S. sprite.
पृषत्, blett-r.
पृष्ठ, bust, rist II.
• पॄ, full-r.
पेट, buðk-r.
पेरु, fyr.
पेष्, basa.
पेत्र, fit II.
पोत, bát-r.
पोत्ल, bolst-r, fjöl III.
पोष्ट
पोष्य } fóstra.
• प्याय्
प्ये } feit-r.

Sanskrit.

प्र, for I., fyrir.
प्रकर्, braga, prakkari.
प्रख्यात, fræg-r.
प्रगे, bráð I.
• प्रछ्, frá II.
प्रण, forn I.
प्रथम, brodd-r I.
प्रथुक, frenja.
प्रदर्, brodd-r II.
प्रदेह्, bráð III.
प्रभु, freya I.
प्रमाण, próf.
प्रयस्, prís.
प्रवाह्, bráð I.
पर्शंसा, brag-r.
प्रश्न, frá II.
प्रष्ठ, prest-r.
प्रस्, brosma.
प्रह्व, bráð II., bruna.
प्रह्न, bratt-r.
प्राक्, bráð I.
प्राज्ञन, prjóna.
प्राण, brana.
प्रातर्, bráð I.
प्रान्त, brand, brún II.
प्रिय, freya I.
• प्री, blíð-r, brúða, flyra, freya I., fría III., frændi.
प्रीत, blíð-r, fríðil-l.
प्रीति, frygð I.
• प्रु, braut, frá-r.
• प्रुष्, brass.
• प्रेन्त्, fresk-r.
प्रोथ, braut.
प्रोष्ठ, brosma.
प्रोल्ह, froð-r.
प्रोढ, brúða, prúð-r, spreyta.
प्लव, blaut-r, blær-r, flá II., flaum, fler, flóti.
प्लाविन्, fljúga.

Sanskrit.

• प्लु, blaut-r, blóð, blær-r, flakka, flaum, flein-n, fljóta, fljúga, fló I.
• प्लुष्, blossa, blæsma.
प्लेव्, plaga.

फक्क्, fox. S. baxa.
• फल्, bálk-r, flá I., flak, flís, páll, spelkur.
फल, ber I., epli, fleða I., plóg-r.
फलक, bálk-r, flak, flaka, fletta II., spelkur.
फल्गु, fals.
फाल, pell, plóg-r.
फुत्, bulla, putt.
फुत्कार, fuð-r.
फुल्, blása.
• फुल्ल् blóm, bóla.
फूल्, blása.

बक्, bakki, bukka.
• बध्, bauta, binða, buð-lung-r, böð.
बध, böð.
बधू, beðja.
बन्, bón.
• बन्धू, beðja, binda, vanda, vendil-l.
बन्ध, pant-r.
बन्धु, vanda.
बन्धुर, benda I.
बभ्रु, brún-n.
बर, bati, ber mér, bær II.
बर्ह्, berja.
बर्ह, brum.
बर्हिस्, börk-r.
• बल्, bala, böl.
बल, bali, balld-r, blað, bóla, bol-r, böl.

Digitized by Google

Sanskrit.

बलक्ष, blakki.
बलक्षा, balld-r.
बलि, blóta, fylja.
बलिन्, boli.
बल्ह्, blakki.
बंह्, búnki.
बाड्, bað.
बाल, flana, flos, fól. S. balse.
बालक, fól, fóli II. S. bollek.
बालिश, bolst-r.
बाह्, bóg-r.
बिल्, byla.
बिल, bil I.
बुक्क्, bykkja.
बुक्क, bokki, bukk-r.
बुड्, bóta.
•बुध्, bjóða, boð I., vọtta.
बुध, óðin-n.
बुध्न, botn.
बुभुक्षा, húngr.
बुल्, blanda.
बुस, S. boss.
बेव्, bjaka.
बोधन, boð I.
ब्रध्न, rót I.
•ब्रू, bréf, orð.
•भक्ष्, S. hægste.
भग, bokki, fá I., fága, fag-r.
भङ्ग, bylgja, fáng II., hengla.
भङ्गुर, fing-r.
•भज्, ambátt, beina, fá I., fága, fag-r, fáng III., höggva.
•भञ्ज्, baga II., bamsi, bráka, fáng II.
भंड्, S. bande.
भण्ड, banda.

Sanskrit.

भंद्, भद्र } bati.
भय, भयद् } vá.
भर, marg-r.
भरण्ड, böruð-r.
भरण्य, frenja.
भरत्, brauð.
भरु, brjouar.
भर्त्स्, furt-r.
भल्ल्, fálki.
भल्ल, billd-r I., blom-r.
भल्ली, flein-n.
भव, bás, fjör, höfn.
भवत्, bóndi.
भवन, höfn.
•भष्, peksa.
भष, bykkja.
•भस्, bist-r, fàst-r II.
भस्त्रा, pustra.
भस्वत, fast-r II.
•भा, fá I., fróm-r.
भाग, maki. S. fak.
भागिन्, maki.
भाण्ड, panna.
भात, भातु } hati.
भाम, hamast.
भार, bera I.
भारि, bera II.
भाल, bál.
भाव, fjör.
भाष्, masa.
भास्वत्, S. bâs II.
•भिक्ष्, betla, fykjast.
•भिद्, beita I., bíta, brjóta, býta, meita.
भिद्र, meita.
भिल्, bil I., feira, filling-r. S. bydla.
•भी, beyg-r, feikn, feila, fjá, fæla.

Sanskrit.

भीम, beimar, feila.
भीमर, beimar.
भीलु, feila.
भीलुक, bljug-r.
भीषा, beyg-r.
भुग्न, bugnir.
•भुज्, bóg-r, bok, bokki, bruka, buga, húng-r.
भुज, bóg-r.
भुजङ्ग, hæing-r.
भुरिज्, fjörgyn.
भुवस्, bjóð.
•भू, bið, búa, byggja, fá II., fœða, haga.
भूत, baðm-r, bjóð.
भूतल, bjóð.
भूति, byti.
भूधन, buðlung-r.
भूर्ज, björk.
•भूष्, buska. S. pyk.
•भृ, barm-r I., barn, bera I., bir, birla, borð I., borða, brauð, brjonar, forði, fría I., hallda. S. hyre.
भृज्, bráð III., breyskja. S. blekke.
भृति, borða, forði.
भृमि, brim.
भृश, freka I.
भॄ, bera II., björn, brenna, brixla, fár, fría II.
भेड, veðr II.
भेन, mylin.
भेल, fæla.
भेष्, feikn.
भैरव, fæla.
भोक्तृ, búk-r.
भोगी, bokki.
•भ्यस्, blösk-r.
भ्याश्, blakki.

Digitized by Google

Sanskrit.

भ्रण्, brun.
भ्रम्, breima, brim, brum-r.
भ्रंश्, hraungla.
भ्रश्, hrasa, hrata.
भ्रस्ज्, brasa, breyskja.
• भ्राज्, blakki, bragð III., bragga, brjá, frán, freki, hrói, regin. S. þrik.
भ्रातृ, bróðir.
भ्राश्, S. brising.
भ्री, bryja, hrædd-r, reið-r.
भ्रू, brún I.
भ्रूण्, brund-r.
भ्रेज्, freki.
भ्रेष्, brokka, hryggja.
भ्लाश्, blakki, bles.

मक्, S. mangla.
मक्ष्, mök, smegja.
मक्षिका, mý.
मघ, mak, mega, mögl.
मच्छ, fisk-r I.
मज्ज्, smegja.
मज्जन् } merg-r.
मज्जा }
मणि, men.
• मण्ड्, mot-r, mun-r II.
मण्डल, mundil-fari.
मत, meina I.
मति, meina I., mæra.
मन्त्र्, ment.
• मद्, mjöð-r, móð-r II., óð-r III.
• मंद्, mun-r II.
मद, móð-r II.
मदिरा }
मधु } mjöð-r.
मधुर }
मध्य, mið II.

Sanskrit.

• मन्, mana, meina I. II., mun-r I., munu.
मनस्, meina I.
मनाक्, mun-r I.
मनु, mað-r.
मनुष्य, manneskja.
मन्तु, mað-r.
मन्तृ, ment.
• मन्थ्, S. menta.
• मन्द्, skák.
मन्द, miðr.
मन्यु, mana, vond-r.
मम, mín.
मय, meiða, mýa.
मरु, mel-r I.
मर्क्, maðk-r.
मर्कट, markött-r.
मर्य्या, marka.
मलन, mala.
मलिन, melta.
मल्ला, mella.
मस्तक, masti.
मस्तु, misa.
• मह्, mega, mæra.
महत्, mega.
महस्, meiðmar.
महिला, megða.
• मा, mál I. II., máni, mund.
मा, mik.
माकि, engi II.
माक्ष, vax.
माठ, mál II.
माठि, móð-r III.
मातृ, móðir.
मात्र, máter.
माध्य, míð II.
मान, muna I.
मानव, mað-r.
मानवी, man II.
मानुष }
मानुष्य } manneskja.

Sanskrit.

मार्, mara, maurnir.
मास् }
मास } máni.
माह्, mál II.
मिच्छ्, miski.
मित, mál II.
मिति, mál II., meiðmar.
मिथ्, meiða, smíða.
मिथ्या, mis.
• मिद्, meið, meiða, melta, metast, mild-r.
• मिल्, milskra.
• मिश्र्, menga, milskra, mistr.
मिष, mis.
• मिह्, míga.
• मी, meiða, miðr, mýa.
मीर्, mar.
मुकु, móka I.
मुक्त, mjúk-r.
मुख, morgun, muð-r.
• मुच्, mjúk-r, móka I. S. mjög.
मुद्, moð.
मुड्, múta II.
• मुद्, móða, mun-r II.
मुद्रा, mynd.
मुर }
मुर } múr.
मुर्छ्, morkna.
• मुष्, mis, moka II.
मुष्क, moka III.
• मुस्, musl.
• मुह्, móð-r I.
मूठ, molla.
मूर्त्ति, mynd.
मूष, mús I.
• मृ, mara, morð.
मृक्ष्, maka, menga, milskra.
• मृड्, marðöll.

Sanskrit.

•मृद्, hamar, mala, mel-r I., mortel.
मृदु, meyr, mild-r.
मृध्, morð.
मृश्, marka.
मृ, morð.
मे, múta II.
मे, mér.
मेघ } míga.
मेचक }
मेठ }
मेड } veð-r.
मेढ }
मेण्ठ, mörð-r.
•मेथ्, mót.
मेद्, meið.
मेध्, með.
मोक्ष, móka I.
मौलि, múli.
•म्ना, minna, muna II.
•म्रक्ष्, maka.
म्रक्षण, brák.
म्लक्ष्, flag.
म्लै, bly, föl-r, melta, mel-r II.

यः, enn I., es.
यकृत्, lifur.
•यत्, eið-r, iðja, íta.
यथा, allz.
यदा, þá II.
•यक्ष्, hegna, jáðar-r.
यभ्, gifta I.
•यम्, hagi, hegna, hemja.
यम, íma II., nám.
यर्हि, es.
यव, hafrar.
यष्टि, jast-r.
यस्, ásni, ess.
•या, ganga.
•याच्, æskja.

Sanskrit.

यातु, jötun.
यापन, hafna.
युग, hjón, ok.
युच्छ्, ljúga.
•युज्, hjón, ok.
•युध्, goti II., guð II.
युवन्, úng-r.
युवां, þit.
यूयं, ér, yðar.
यूष, jukk.
योग, gæg-r, ljúga, ok.
योद्धृ } goti II.
योध }
योनि, kona.
योषा, ljoski.

र, hlá, hraða.
रक्, S. raake.
रक, rak II., rok.
रक्त, lingva.
•रक्ष्, rétt, rækja, örk.
रक्षस्, risi.
रख्, rökn.
रग्, arg-r, arka, bergja, rag-r.
रघ्, arka.
रङ्क, dreng-r III., pránga.
रङ्ग, lingva.
रङ्हस्, regg.
•रच्, laga.
रज, rik.
रज्जु, reim.
रञ्ज्, lingva.
•रट्, práta, rœða.
रठ्, rœða.
रथ, reið, röðul-l.
•रद्, rar, róta I.
•रध्, hrata, hrinda, ráðast, rétt-r.I., röð I.
•रप्, rippa.
रफ्, ráfa, ramma, refði.
•रभ्, hrapa, remba. S. raa.

Sanskrit.

•रम्, S. lönta.
रय, hraða.
रव्, ráfa.
रव, rigti, róm-r.
रवण, hraungl.
•रस्, raust. S. rasle.
रस, russ.
रसित, raust, russ.
•रह्, láta.
रह, krá, ráð I., ró, rún.
रंहस्, regg.
रहस्त, alin.
रहाट, ráð I.
रा, rán.
राख्, hrók-r.
राग, lag V.
•राज् } hrói, ráð II., regin.
राजन् }
राजा, röð I.
•राध्, rata II., rétt-r II.
राध, ráð II.
राशि, hrauk-r, reisi.
राङ्कु, dreki.
रि, krjá.
रिक, reigjast.
रिक्थ, regin.
रिक्ता, rik.
रिख्, kreika, skreika.
रिङ्ख्, grikk-r.
•रिच्, arss, hráki, hrein-n II., hrjóða, leifa, rífa, ræksn.
रिज्, breyskja.
रिति, leyti.
रिपु, erp-r, leifi, rimma.
रिप्र, hrip.
रिफ्, refsa.
•रिष्, bris, hrís.
रिष्ट, rista.
•रिह्, hrjá.
•री, hreima, hret, renna.

Digitized by Google

Sanskrit.

रीति, hret, reita.
रीव्, grima, grípa, reifa, rjá, rjáf-r.
• रु, hraungl, hrópa, lúð-r, raupa, rog, róm-r.
रुक, hrók-r.
रुग्न, hrukka, hrygg-r.
• रुच्, lysa.
• रुज्, brjóta, hrygg-r, sorg.
रुट्, lota, rota III.
रुठ्, rota III.
रुत, hrót.
• रुद्, gráta.
• रुध्, hraun II., ruðr, rönd. S. rund, rût.
रुधिर, bloð, rauð-r.
रुप्, glappast, rauf, róf II., rubb.
• रुष्, rosi, ryskjast.
• रुह्, gróa, gróska, hróf I., krydd, rót, rug-r.
रूक्ष, hrjón, hrúga.
रूढ, krydd.
रूढि, S. ry.
रूप्य, ryfti.
रूष्, hróð-r, ræskja.
रेक्, rengja.
रेखा, grikk-r, reik, strik.
रेचक, hrjóða.
• रेज्, arg-r, hrista, leig-r.
• रेब्, ráfa.
रेव्, ráfa, renna.
रेष्, krista.
रै, reim-r.
रोक, rák.
रोध, rönd.
रोप, hrofna, rauf, róf II.

Sanskrit.

रोपण } hróf I.
रोपित }
रोमन्, lá II.
रोष, rosi.
रोहण, frón, hrogn, runi.
रोहित, rauð-r.

ल, hlá.
• लक्ष्, blik, lag IV., lesa.
लख्, lakra. S. lakke.
लग्, kleggi, lag VI., lama, língvi, læg-r, lögg, slekt.
लगित, slekt.
लघ्, leika.
लघट्, glygg, lopt.
लघु, lág-r, lett-r. S. lækker. T. p. 391.
• लज्, bljúg-r, hlje, lá IV.
लञ्ज, legg-r.
लट, rati.
लट्व, glað-r I.
लठ्, dotta.
लट्वा, læða II.
• लड्, dadra, flaðra, lauð-r. S. lönta.
लडु, lidda. S. radd.
• लप् } lap.
लपन }
• लभ्, hlumm-r, hreppa, labba, lam, lap, lófi.
लम्ब, flipi, laf, láng-r, lim I., lippa, löm.
लय्, leið I., leyst-r.
लय, laus, leika.
लर्व्, S. larra.
लल्, dilla, lalla.
लव, ljá II.
लवक, lokar.
लवित्र, sledda.

Sanskrit.

लव्य, slœgja.
लश्, lækna.
लशुन, lauk-r.
लष्, líka, losti, slœg-r.
लस्, list.
लहरि, lá I.
ला, hlá.
लाक्षा, lak.
लाङ्गलिन्, língvi.
लाट, klæði.
लि, li, lindi. S. löi.
लिग्, hlikk-r, lingva, língvi.
लिङ्ग, hlak.
लिट्, lítil-l.
• लिप्, leif-r, sladda, sleip-r. S. lepje.
लिश्, lítil-l, réna, slis.
• लिह्, flensa, leig-r, lík-r, sleikja.
• ली, hlá, hljóta, klína, laus, leið II., lesa, lið-r, lim I. III., lindi, lýja, ólja, ríða II.
लु, láð, slœgja.
लुच्, loga. S. luke.
लुज्, log, lýsa.
लुट्, loða, vellta.
• लुठ्, blóta, elta, hlunnar, loða, lóta. S. lunte.
• लुड्, glundra, lauð-r, loða.
लुण्ठन, hlunnar.
लुथ्, líða, lýti.
• लुप्, glappast, hraufa, láfi, lappi, laufi, lofðung-r, loppa, rauf.
लुप्त, loppa.
• लुभ्, glappast, ljúf-r, lofn, lokka.
लुल्, rola.
लुष्, ljósta.

Digitized by Google

Sanskrit.

लुञ्च्, lokka.
•लू, hlut-r, lá III., láð, laun, laus, ljá II., lund, slipa. S. lopen.
लूनक, lund.
लेखा, leika.
लेप्, hlaupa.
लेप, leif-r.
लोक्, klók-r, luggva.
लोच्, lýsa.
लोप्त्र, rauf.
लोभ, ljúf-r.
लोम, rofa.
लोह, lá II., lauð.
लोहित, lá II.

व, vatn, vé, veð-r I.
वंक्, vaga.
•वंक्, aungul-l, bákn, bauk, bengil-l, búnga.
वंश, ás III., vensl.
वक्ष्, vaga.
वक्र, bagal-l, hauk-r II., vík. S. bekre.
•वक्ष्, vaxa.
वक्षस्, ox.
वख्
वग् } vaga.
वङ्क, engi I.
वङ्का, búnga.
वङ्क्ष, vángi.
वङ्क्षण, fáng I.
•वच्, kvaka, óp I., víka. S. bås I.
वघ्र, kvig-r, mög-r, vigr, vikr.
•वञ्च्, bekkjast.
वट्, vött-r.
वट, fat I., vöðvi.
वठ्, feit-r.

Sanskrit.

वण्, hvína.
वण्ट, vett-r.
वण्ड, kvantað-r, van.
•वद्, kveða.
वदन, kvetti, odd-r.
वधू, beðja.
•वन्, bana, beina, svang-r. svinka, una, van, vanda, vinna. S. vönen.
वन, vatn.
वनस्, una.
•वप्: véfa, víf, vopn.
वपुस्, víf.
वभ्र्, vafra.
•वम्, voma.
वमि, eym-r.
वयं, vér.
वया, sveig-r.
वयुन, vé.
वर, ber·mér, sær-r, val, vel, verð, vær-r.
वरट,ört.
वरण, garð-r, var I.
वरत्रा, vartari.
वराक, hrak.
वराट, vartari.
वराह, börg-r.
वरुण, ver.
वरूथ, hörgul-l.
वर्ग, bálk-r, kver.
वर्चस्, braga, verka II.
वर्ज्जन, varkun-n.
वर्ज्ज्य, hrekja.
•वर्ण्, bryn-n, fórna, kvörn.
वर्ण, burn, farvi, form.
वर्त्तन, braut, vellta.
वर्त्ति, bjart-r, borð II., farði, kvarði.
वर्त्तुल, ert, varta.

Sanskrit.

वर्त्मन्, hvarm-r.
वर्द्ध, varta.
वर्ध्, fjörð-r.
वर्म्मन, hvarm-r.
वर्य्य, fal-r II.
वर्ष, ár II., fors II., froska.
वर्षाभू, froska.
वर्ह, brum.
वर्हिस्, freki, fyr.
•वल्, belta, blaka, falld-r, fela, felld-r, fylgja, fylld-r, ulpa, veila, velg-r. S. balla, pöla.
वलय, ulflið-r.
वलि, ál-l I., fellingar, fylja.
वल्क, börk-r, velg-r.
•वल्ग्, falki, flakka.
वल्ल्, bal, vallari.
वल्लुर, folld, völl-r.
वल्ह्, bal, fela.
•वश्, óska.
•वस्, fast-r I., gista, hús, massa, vasa, vera, vesl, vist.
वसति, vest-r.
वसन्त, vor I.
वसि, vasi.
वसु, esja, väst.
वस्त, vist.
वस्ति, veski.
वस्त्र, vesl.
वस्न
वस्निक } asnast.
•वह्, auka, baggi, bausn, bját, fólk, ox, vágl, ván, vaxa, veð, vega, veg-r, vólk, öx.
वह्न, veg-r.

Digitized by Google

Sanskrit.

वह्ला, bekk-r.
वहिर्
वहिस् } ur.
वह्नि, ófn.
वह्य, uggi, vagn.
• वा, vaða, veð-r I.
वांत्, óska, vætta II.
वागर्, voga.
• वांछ्, óska.
वाज, vask-r, víg.
वाड्, bað.
वाढं, óðum.
• वात्, vaða, veð-r I.
वात
वातृ } veð-r I.
• वाध्, óð-r III., vond-r.
वान, fána.
वाप, vefa.
वाम, vamm, vinstri.
वार्, mar, vatn, ver.
वार्, úr IV., var II.
वारण, brynja, garð-r, bjarsi, var I.
वारि, bára, barjel, færi I., úr II., vatn.
• वाश्, masa, visund-r. S. vaak.
वास, bás.
वासु, vera.
वाह्, vega I. T. p. 391.
वि, vé I.
विक, fika.
विघ्न, vígi.
विच्, vikja.
विछ्, vitja.
• विज्, geiga, vé I., vegg-r, vikja. T. p. 390.
विज्जल, hvika.
विट्, víta II.
विट, vítnir.
विड्, bíta, byta.
विथ्, biðja.

Sanskrit.

• विद्, edda II., finna, víta I.
विद्या, víta I.
• विध्, bjóða.
विनत, benda I.
विना, án I.
विन्दु, finna.
वियत्, víta II.
विराज्, bragnar.
विल्, bila, felld-r, fila, veila.
विल, feira, geil, hvæl-l.
विलङ्ग, flángi.
विलप्, flapra.
विलपन, vilpa.
विलम्बिन्, flipi.
• विश्, gista, vík.
• विष्, pissa, veisa.
विस, fis.
वी, vilja.
वीद्य, bysn.
वीज्, vingsa.
वीज, kvik-r.
वीजन. fisa.
वीति, veitsla.
वीध्र, heið I.
• वीर्, færi II.
वीर, firar, fyr, ver, vær-r.
वीर्य्य, fjör, frjó.
वीहार, vé I.
वुध्, buðlung-r, böð, und II.
• वृ, árna, barð, bart, berg, brá, brók, brynja, fal-r II., fjornir, firðar, flóð II., garð-r, gerfi, hjarsi, hvarm-r, hörgul-l, kör I., rétt, roð, ryt, val, var I., varg-r, verð, vilja.
वृक, varg-r.

Sanskrit.

• वृच्, berg, brák, frakki I., hrak, verki.
• वृज्, bálk-r, berg, brá, bragð I., brúsk-r, hrak, hrekja, róg-r, varkun-n, velgja, verr.
वृजन, bragð I., brúsk-r.
वृण्, frin-n.
• वृत्, bjart-r, kvarði, verð, verða, verð-r II.,
वृत्त, vers.
वृत्ति, forði.
वृत्र, krít-r.
वृद्ध, alld-r, edda, óða, urð, ölld, örð.
वृद्धि, fríð-r.
• वृध्, ala, bart, jurt, urð, varta, víð-r II., æð, örð.
वृश्, prís.
वृश, valska.
• वृष्, brösur, fersk-r, frakki I., frassi, rak II., rakk-r, rösk-r, vast, visund-r.
वृषन्, visund-r.
वृष्णि, brúsi.
वृह्, brak, brúk, freki, frjó, frón.
वृहत्, breið-r.
• वॄ, val.
• वे, sauma, vé, véfa, voð.
वेग, vak-r.
• वेण्, una.
वेतस, pil-l.
वेत्तृ, veð.
वेथ्, biðja.
वेद, auð-r I., edda II.
वेदन, veð.
• वेन्, una.

Digitized by Google

Sanskrit.

•वेप्, bifa, fífa, kvapa, sveifla.
वेल्, veila, vellta.
वेला, bil I., val-r.
वेल्लन, vellta.
वेश, vé.
वेष, peisa.
वेष्य, esja, vast.
वेल्ह्, vaga.
वोड्ह्, brúða.
वोण्ट, vönd-r.
वोद्, vatn.
वोल्ह्वा, fólk.
•व्यच्, pretta, svíkja.
व्यज, físa, fjúka.
•व्यथ्, blauð-r.
•व्यध्, bella, veiða.
•व्यय्, mjó-r, vía.
व्यङ्ग, vokins.
व्याध, veiða.
व्याम, faðm-r.
व्याल, vill-r.
व्यूढ, víð-r I.
•व्ये, fela.
•व्रज् } brok, flokk-r II.
व्रज }
व्रण्, brang, breingla, flengja.
व्रण, blina, bring-r, und II.
•व्रश्च्, bris.
व्री, val.
•व्रीड्, blauð-r.
व्री, fljóð, val I.
व्रेत्, blik, fres, líta.
•शंक्, þánki.
शंयु, senjór.
•शंस्, saung-r.
•शक्, hák-r, sikling-r.

Sanskrit.

शकल, hækil-l, hökul-l.
शक्र, hák-r.
शघ् } saga II.
शच् }
शट्, hætta I.
शठ, S. sadd.
शड्, sáta.
शण्, senda.
शण, hanp-r.
शत, hundrað.
शत्रु, hata.
•शद्, hey, síga I., soli.
शप्त, höft.
शफ, hof-r.
शफर, háf-r II.
•शम्, hemja, semja.
शम, hamingja.
शम्ब, hamar, happ.
शम्बर, S. semper.
शय, seilast, síð.
शयथ, síð.
शयन, sæng.
शर, hrím, hör, hörgul-l, skrolla.
शरण, hörgul-l, rann-r.
शरभ, sleipnir.
शरीर, hræ.
शरु, hjör.
शर्करा, hörgul-l, sykr.
शर्घ्, sálga.
शल्, hjálm-r, sal, skjálfa.
शल, skálm I. S. sûl II.
शलङ्ग, salt.
शलाक, klakk-r.
शलाका, skálk-r.
शल्क } skél.
शल्ल }
शव्, ausa.
शव, ausa, haf I., sjá-r.
शवर, sjá-r.

Sanskrit.

शविष्ठ, göfug-r.
•शश्, hasta, skaka.
शश, héri.
शष्, hækileg-r, saka.
शस्त्र, sax.
शाखा, skökul-l.
शागर, sjá-r.
शाण, hein.
शात्रव, hata.
शाद, tað.
शान्, hein.
शान्त्, sátt.
शान्त्व, són.
शारङ्ग, salún.
शाल्, hól, skálld.
शाला, sal-r.
•शास्, S. hâs.
•शि, hein, hí, slipa.
शिखा, sía II.
•शिंज्, singla.
शिथिल, sjatna.
शिर, hjarni, sir, skör III., sviri.
शिरस्, hjarsi.
शिरि, hjör.
शिल्, sjalðan, slæðing-r.
शिल, slæðing-r.
शिला, hjal-l, sillur.
शिलि, sillur.
शिव, hje.
•शी, hátta, heiði, heim, hí, hika, hvíla, sýsa, sæng.
•शीक्, hje, hika, segl.
शीण, hjóma.
शीत, seyða.
शीन, hein, sýla.
शीभ्, hefð.
शीभव, hje.
शीर्षक, hjarsi.
•शील्, heill-r.

Digitized by Google

Sanskrit.

शील, sæla.
शुक्त, súr.
• शुच्, sjúk-r, sorg, sýkn.
शुच्य्, sjúga.
शुठ्, hauð-r.
शुद्ध } góð-r, guð, sauð-r.
• शुध् }
शुन } hund-r.
शुनी }
• शुभ्, hóf I. II., silfr-r, sóma.
शुभ, gæfa, hóf I.
शुभा, hóf II.
शुभ्र, silfr-r.
शुल्क, toll-r.
शुष } kjós.
शुषि }
शूक, sáðar.
शूकर्, sú.
शून, hún-n I., kaun, svella. S. svanger.
शूर्, sól, syrvar.
शूल्, hæla, sulla, sylgja.
शूल, súla. S. sûl II.
शृङ्खल, hlekk-r, hring-r.
शृङ्ग, horn I.
• शॄ hrjá, hræ, skráma, slíta.
शेलु, selja II.
शेव, gæfa, haf II.
शो, segl, seyða.
शो, hvass, höggva, spjót, öx.
शोक, sorg.
शोठ, gauð I., skauð.
शोभन, gæfa.
शौटीर्, S. kaut.
• श्चुत्, gjóta I.
श्यान, hein, hjóma.
श्याम, skuma.
श्याल, svili.

Sanskrit.

श्रण्, lena II.
• श्रथ्, hrotti.
श्रड्, kredda.
श्रन्थ्, krans.
श्रपण, kraum-r.
• श्रम्, glíma, kreima, kremja.
श्रम, skilmast.
श्रय, hlje, hreið-r, hrím.
श्रव, hraflandi.
श्रवस्, hróð-r.
• श्रा, flóa, leif-r.
श्रावक, kráka.
• श्रि, hjálpa, hlje, hlýri, hreið-r, skreiðast.
श्रित, kreða.
• श्री, herra, hlin, hlýða, hreif-r.
श्रील, sæla.
• श्रु, heyra, hlaut, hlera, hljóða, hraflandi, hrafn, hróð-r, hrópa, hryðja, lófa II., skrá, skrafa.
श्रुत, hljóða.
श्रुति, skrá.
श्रुव, hlaut.
श्रेयस् } hraust-r.
श्रेष्ठ }
• श्रै, skreið. S. krodde.
श्रेष्ठा, hraust-r.
श्रोण, flóa.
श्रोणि, hlaun.
श्रोतस्, hljóða.
श्रोत, flóð II.
श्लक्ष्ण, slétt-r.
श्लग, slaga.
श्लथ्, glaðiel, lat-r, sjatna, sledda, slindra. S. sletta.
श्लथ, hlað.

Sanskrit.

• श्लाघ्, hlakka, lófa II.
श्लिकु, sleikju-læti.
• श्लिष्, kleggi, sleikju-læti, slingja.
श्लील, sæla.
श्वंक्, spinka.
श्वन्, hund-r.
श्वभ्र, hvopt-r.
श्वल्क्, skjala, spjalla.
श्वशुर } svara II.
श्वश्रू }
• श्वस् } hvass II.
श्वास }
• श्वि, kaun, svella. S. kaut, svanger.
• श्वित् } hvít-r.
श्वेत }
श्वेतशुङ्ग }

ष, ská I.
षट्, sex.
षण्ड, sjót.
षद्, S. sjæten.
षध्, hata.
षम्, skamma.
षष्, sex.
ष्ठिभ्, S. skipa.
ष्ठिव्, sá II.
ष्ठू, skjóta, skúfa.
• ष्ठिव्, spýja, þykkja.
• ष्णिह्, snigil-l. S. snild.
ष्णुह्, sníta.
ष्विद्, svið.

स, sá I., sam-r.
सकृत्, arð-r II., kar, skræður.
सक्थि, sókn I.
सखि, sukka.
सग्, sigg, sokk-r.
• सघ्, saga I., sigð, slá.

Digitized by Google

Sanskrit.

सङ्ग, sæg-r.
•सच्, baft, sukka, sögg-r.
सचि, sefi.
सद्, sókn I.
सद्रल, sögg-r.
सह्त, sigg.
•सञ्ज्, hánga, hika.
सत्, sann-r.
•सद्, sitja.
•सन्, sinni I.
सन्दंश, taung.
सप्तन्, sjau.
सम् } sam-r.
सम
सम्ब्, safna.
सर्, salt.
सरमा, garm-r.
सरोग, sórg.
सर्व्व, all-r. S. hurv.
सल्ल, sladda.
सव, safi, sjá-r.
सवर्, saur.
सविनय, svinn-r.
सव्य, ská II., suð-r.
सस्, sysa.
सस्त्, sekk-r.
•सह्, sátt, sæta II. S. sund.
सह्, hjá.
सह्ल, sáta.
सह्य, sæta II. S. sund.
सा, sá I.
•साध्, sadd-r.
•सान्त्व् } sátt.
सान्त्व
•साम्, semja.
सामि, miss.
सार्, sál, sær-r.
साल्ला, sal-r.
•सि, seil, siment.
•सिच्, sigg, stökkva, sökkva.

Sanskrit.

सिड् } seiða, sið-r.
•सिध्
सिध्र, sið-r.
•सिव्, sá II., sauma.
सीक्, síga I., síki.
सीर्, síla.
सु, auð.
सुख, hæg-r.
सुम, sumar.
सुर्, svart-r.
•सू, hún-n II., seyði, ská I., són-r.
सूक, svak.
सूक्ष्म, smá.
सूच्, saka, sækja.
सूति, seyði.
सूत्र, sauma.
सूद्, soð, soðast, sudda.
सूनु, hún-n II., sól, son-r.
सूप, saup, sup.
सूर्, sjóli, sól.
सूर्य, svart-r.
•सृ, slóði.
•सृज्, soga.
सृति, slóði.
सृमर्, slamma.
सृम्भ्, skráma.
सृ, sár.
•सेव्, sál, sefi, svein-n.
सेवक, svein-n.
सेवन, sauma.
सेविन्, sefi.
सोढ, sæt-r.
सौम्य, sumar.
स्कद्, skvetta.
स्कन्ध, skálld.
•स्कभ्, skapt.
स्कल्, haltra. S. skjaltra.

Sanskrit.

स्कु, skálk-r, skálm II., skán, skinn, skjól, skó-r, skóg-r, skúta, ský.
स्कुद्, skunda.
स्खद, skaða, skattast, skella I.
•स्खल्, skállda.
स्तक्, steig-r.
•स्तन् } stjank.
स्तनन
स्तम्ब, stá.
•स्तम्भ् } stá, stíma, tappi.
स्तम्भ
स्तर्, stjarna.
स्तिघ्, stíga.
स्तिप्, steypa.
स्तुप्, stupa.
स्तुम्भ्, dumbi.
स्तूप्, stupa.
स्तूप, tóft.
•स्तृ, dreifa, rönd, star, strá, strið.
स्तृक्ष्, stríka.
स्तृच्, stríkja.
•स्तॄ } strá.
स्तृंह्
•स्तेन्, stela.
स्तेप्, steypa.
स्तोक, S. stakkut.
स्तोभ, stá.
स्त्यान, dyngja I.
स्त्यै, stía.
स्त्री, systir.
स्थ, S. sta.
•स्थग्, staka, þak.
स्थल्, stá, stela.
स्थल, stilla I. S. stöl.
•स्था }
स्थाणु } stá.
स्थान }

Sanskrit.

स्थानिन्, stein-n I.
स्थापन, stá, tóft.
स्थावर } stá.
स्थित
स्थिति
स्थिर, stá, stál I., stein-n I., sterk-r, stilla II.
स्थूल्, stál II., stór-r.
स्थूल, staulast, stór-r.
स्थोर, sterk-r.
स्थ्यूम, skíma.
•स्ना, sund, önd II.
स्नायु, siment.
स्नाव, siment, snara.
•स्निह्, sinni I.
•स्नु, snara, snjó-r.
स्नुह्, snökta.
स्नेहिन्, sinni I.
स्पद्, S. spodde.
स्पर्शा, flik.
•स्पश्, spá, spekja.
स्पश, spá.
स्पुर्ह्, brest-r.
•स्पृ, spara.
•स्पृश्, freista.
स्प्य, spán-n.
स्फट्, faðm-r, spelkur, spretta II.
स्फर्, sparka, sparri, spránga, sprett-r, sprikla, springa.
स्फल्, falla.
स्फाय्, spana.
स्फिट्, spjót.
स्फिठ्, spilla.
•स्फुद्, spretta.
स्फुट्, spotta.
स्मय, smá.
•स्मि, smá, spéa. S. smila.

Sanskrit.

•स्मृ, mimir.
स्य, sá I.
स्यन्, skulu, skyn.
•स्यन्द्, seitla, skunda.
स्या, sá I.
स्याम, skuma.
स्यूत, sauma.
स्यून, sól.
स्यूम, skíma.
स्योत, sjóð-r.
स्योन, sól.
स्रव, straum-r.
स्राक्, strax.
•स्रिध्, stríð.
•स्रु, sleif, straum-r.
स्रुव, sleif.
स्व, sér, sift, svæsin-n.
स्वंक्, spinka.
स्वत्त, spak-r.
•स्वद्, svas-r.
•स्वन्, saung-r.
•स्वप् } sófa.
स्वप्न
स्वर्, hvella, svarri. S. sprite.
स्वरस, sori.
स्वरु, spari.
स्वल्प, hvelp-r.
स्वसृ, systir.
स्वाति, sveðja.
•स्वाद् } spað.
•स्वाद
स्वादु, svas-r.
स्वापि, sift.
•स्विद्, sveita.
•स्वृ, harpa II., spör-r, svara I., svarri.
स्वृ, sár.
स्वेद, sveita.
स्वैरिन्, svæsin-n.

Sanskrit.

ह, gems, gis, hest-r.
हंस, gás I.
हठ्, hata, hetja.
हत्या, hetja.
•हन्, götuð-r, hamar, kjaka.
हनु, kinn.
हय, eyk-r.
हर, her.
हरण, hreifi.
हरि, fyr, gall, grœnn, gull I., þari.
हरिण, hrein-n I.
हरित, grœnn, jurt.
हर्ष, kerski.
हल, arð-r.
हलि, áll I., hali.
हव, hóf II.
हविस्, husl.
•हस्, gems. S. knisa.
हस्त, hönd.
हार, hari, her.
•हि, henda, hitta, þvi.
हिक्क्, hixta.
हित, há III.
हिम, himin.
हिल्, gœla.
•हु, hóf II., husl.
हुडु, hauðna.
हुल्, hylja, ulpa.
•हृ, fría I., hallda, hari, haust, her, hrjá, rifa.
हृद्, hjarta.
•हृष्, frjósa, kerski, reik, rísa, skratti. S. grösse.
•हेड्, háð, hata.
हेति, heit-r.
हेम, seim-r.
हेलन, glens.
हेष्, hest-r, hneggja.

Digitized by Google

Sanskrit.

ह्रोड्, háð.
•ह्नु, hnupla.
ह्यस्, gær.
•ह्रस्, rar, rask. S. rasle.
•ह्री, bljúg-r, hryggja.
ह्रीका, hryggja.
•ह्रेष्, hneggja, hross, rása.
ह्लग्, lúka.
•ह्लाद्, glað-r II.
ह्लीकु, bljug-r.
ह्लेष्, hneggja.
ह्वल्, halltra, vellta.
•ह्वृ, gretti, hali, horfa, hrekja, hríng-r, hæll II., karfa, korpa, kríla, lát, orm-r, ráng-r, rist, velkja.
•ह्वे, hóta, hvía, hvöt, voga.

2. Zend.

a, ó II.
aośa, aska.
apa, af.
aparem, eftir.
ajrja } æra.
areǵa } æra.
arvat, ör II.
avi, á I.
aśtara, stjarna.
as, vera.

â, á I.
âgerepta, grípa.

ukśan, ox.
upamaitana, muta I.
urupiś, ref-r.
urvara, orf.
uś, ut.
uśa, hug-r.

Zend.

uśća, há-r.
uś, usli.
uśaśtara, aust-r.

ere, erja.
erezu, rétt-r.
ereta, æra.
ereď, urð.

qaďâta, goð I.
qar } kirna II.
qarenaṅh } kirna II.

ka, kâ, kat } hvat.
katara, katâr } hvat.
kere, gera.
kerep, kropp-r.
kereś, kreista.
kereśa, kregða.
kva, hvar.

k̓âď, skattast.
k̓âfra, skatt-r.
k̓śaêna, tjón.
k̓śaeta } skati.
k̓śi } skati.
k̓śnaotra } snót-r I.
k̓śnu } snót-r I.
k̓śvaêpaja, sveipa.

gava, gaupn.
gufra, hvopt-r.
gena, gná.
gere, gala.
gerev, grípa.

ćatvâr, fjórir.
ćaśman, skygn.
ćaś, saga II.
ćiṭ, géð.

ǵafna, gap.
ǵafra, svip-r.
ǵâgere, vaka II.
ǵihva, tunga.
ǵnâ, kenna.

Zend.

ẕaurva } hærast.
ẕar } hærast.
ẕem } heim.
ẕema } heim.
ẕereďaja, hjarta.
ẕjâo, hje.

tâju, þjóf-r.
tûm, þu.

fri, þrír.
frita, þríði.
fru, þríf.

daêva, tifar.
daośa, dökk-r.
dareǵa, drjúg-r. S. dulen.
darevika, þrjóta.
darśi, dreissa.
daśan, tíu.
dugďar, dottir.
duś, tor.
dereǵ, drjúg-r.
derev, þrjóta.
dê, teiga.
drâǵô, drjúg-r.
drafśa, traf.
drivi, þrjóta.
druǵ, draug-r, þrúga II.
drvo, þríf.
dva, tveir.

ďâ, dáð.

naêćis, engi II.
naẕ, ná II.
nap, nift.
naf, nabli.
navan, níu.
naśu, ná I.
nediśfa, ná III.

pać, baka.
patar, faðir.
panćan, fimm.

Digitized by Google

Zend.

para, for I.
paśu, fé.
paśna, bak.
pàda, fót-r.
pàrem, fal-r II.
puś, fóstra.
pere, full-r.
peretu, brú.
pereťu, breið-r.
pereś, frá I.
pòuru, fjöl III.

fja, feit-r.
fra, framm.
frataṅh, breið-r.
frans, framm.
fraśa } frá II.
fraśna }
frî, freya I.

band, binda.
bareśnu, berg.
baśta, bast.
bi, bis, tveir.
bû, búa.
bere, bera I.
berez, bragð III., breið-r.
bràtar, bróðir.
breǩnu, breśnu, blakki, brjá.

maiďja, mið II.
maini, meina I.
maeśman, míga.
maga } mega.
maz }
maṭ, með.
maď, mál II.
maďu, mjöð-r.
man, meina I.
mana, mín.
mantra, ment.
mào, máni.

Zend.

màćis, engi II.
màď, mál II.
miz, míga.
miti, mál II.
mere } morð.
mereta }

jaèćića, engi II.
jaovè, æfi.
jaṭ, at II.
jap, hafa.
java, hafrar.
jaśka, óska.
jàtu, jötun-n.
jàna, bjanak.
jàre, ár II.
ju } hjón.
juǵ }
juď, guð II.
juvan, úng-r.
joiti, hjón.

raoiďita, rauð-r.
raêtu, rotin-n.
raz, rétt-r.
ratus, ráð II.
raśanśtat, ré.
ruď, brjóða.
ruď, gróa.
rup, rauf.

vairi, ver II.
vaepajo, fifla.
vaǩs, vaxa.
vaṅhra, vor.
van, bana.
vare, garð-r.
varećaṅh } bragð III.
varć }
varśni, brúsi.
vaś, vaxa.
vahista, bati.
vàǩśa, ox.

Zend.

vàta, veðr.
vid, finna.
vid, víta I.
vip } fifla.
vipto }
viś, vist.
vîgi, veg-r.
vîra, ver I.
vere, val, var I., verð.
verez, verka I.
vereta, verð.
vereď, urð.
vehrka, varg-r.
vòhu, bati.

śareta, kald-r.
śaś, saga II.
śî, hí.
śenu, hnje.
śevista, göfug-r.
śtar, stjarna.
śtà, stá.
śtàre, stjarna.
śtere, strá.
śtehr, stjarna.
śnaoda } snjó-r.
śniǵ }
śnu, sund.
śpaêta, hvít-r.
śpar, S. sprite.
śraona, hlaun.
śraesta, hraust-r.
śràvajemi, skrafa.
śru, horn I.

śva, miss.

sàva, haf II.

hakeret, harð-r II.
hać, hánga.
haptan, sjau.
hà, han.
hu, auð.

Zend.

hô, han.
haurvatât, S. hurv.
hjat, sá I.

3. Oldpersisk.

â, á I.
âp, á II.

kasćij, T. p. 390.
kâra, karl.
ku, konung-r.
kof, T. p. 392.

ǩabe, hjálpa.
ǩśâjaťija, skati.

gub, hvopt-r.

ǵatar, bata.

ťi, þjóf-r.

ďur, tor.

niba, nip-r.
nija, nei.

paras, plága.
pâta, fót-r.

bar, bera I.
beri..., berg.

maťis ťa, mega.
man, von.
marad, mala.
mâha, máni.

jaťa, at II.
jâra, ár II.

râd, rétt-r.

var, var I.
vardanam, garð-r.
vii, vilja.
viť, sveit.

Oldpersisk.

wahara, vor.

śi, svía.
śiju, skeiða.

star, strá.

haruva, S. hurv.
hja, sá I.

4. Prakrit, Pali, Braǵ-bâǩâ.

anna, anno, annar.
amso, öx II.
amhi, em.
avarî, yfir.
aso, ásni, ess.

ia, já.

eaṁ, ein-n.

garu, gróf-r.

ǵana, kani.
ǵar, garð-r.
ǵis, gista.

ćamp, skimpa.

ǵamp, gambra.
ǵal, gjall, glóa.
ǵâganti, vaka II.
ǵimb, gíma.

takkemi, þánki.
tava, þá I.

dak, þekkja.
daha, tíu.
djaho, dag-r.

ďumâ, S. dam.
ďoadi, þvá.

naggo, nakin-n.

patta, fat III.
pamho, væng-r.

Prakrit, Pali etc.

puťu, bjóð.
poťi, patti.

ƀingo, bí.

mant, menta.
mukǩo, moka III.

lahu, lett-r.
lîb, lampi.
vi-loemi, luggva.

vadďo, edda I.
validuṁ, val.
vaśśadi, vast.
vasaho, visund-r.
vudďo, óða.

sâaro, sjá-r.
sommo, sumar.

hatťo, hönd.

5. Bengalsk.

aţ, átta.
aťavâ, eða.
antar, iðr.
anja, annar.
arunodaj, ár I.
arek, annar.

âg, egg II.
ârâďanâ, æra.

ingit, bákna.

ukj, vökna.
udar, kvið-r.
udâsa, auð-r II.

ek, ekkil-l.

odo, úðast.

kataha, ketil-l.
kadara, gadd-r II.
kapâl, happ.

Digitized by Google

Bengalsk.	Bengalsk.	Bengalsk.
kabitâ, kveða.	gun, gan.	tikâ, signa.
kajla, kol.	gungjan, gan, kyn II.	tikta, stæk-r.
karâ, skorpa.	gû, gor.	tila, tilak, díli.
karotî, hjarsi I.	gotak } goti.	tîkina, stæk-r.
karkaś, harð-r. S. harsk.	gotî	tuśâr, þust-r.
kargoś, héri.	gor, grafa.	tel } tolg.
kartan, T. p. 392.	gorâ, grund.	tail
kâp, skáp-r.	golâ, gor.	truṭi, þrjóta.
kâran, géra.		tvak, tó.
kâsan, hosta.	ǵâs, gras.	
kuṛe, kúra.	ǵurân, kirna II.	dat, tönn.
kurti, kyrtil-l.	ǵera } garð-r.	dam, dom-r I.
keha naj, ekki I.	ǵeran	diǵi, diki.
koṛâ, keyri.		duma, þum.
kautukî, kát-r.	ćakju, skygn.	dûp, dupt.
krìḍâ, skrítin-n.	ćar, fjara.	deǩan, þekkja.
kror, S. kro.	ćeran, skár.	do, tveir.
klanta, klén.		daut, þvá.
kjati } skaða.	č̃âjâ, sjá II.	drava, draf.
kjaja	č̃âl, skál, skél.	drâǩjâ, þrúga I.
kji, hjaðna.	č̃ipi, tappi.	dvâr, dyr II.
kjin, klén.	č̃utija ṕelan, skjóta.	
kjina, tjón.	č̃urî, skár.	ďakanî, þak.
kjipra, hipp.	č̃ep, skirpa.	ďâkkâ, þrykkja.
kjup, képp-r.	č̃auk, skygn.	ďâr, þröm.
kjnu, gnúa.		ďâl, dal-r II., hall-r I.
	ǵâor, jortr.	ďerite, drit.
ǩap, hap.	ǵakj, jaxlar.	ďôan, þvá.
ǩâvi, kaf.	ǵanǵâ, S. skank.	ďonkan, dunka.
ǩur, hór I.	ǵave, ef.	ďolan, dvali.
ǩulî, kolla I., koll-r.	ǵânan, kenna.	ďaut, þvá.
ǩuśan, hosta.	ǵil, skella II.	
ǩeta, heiði.	ǵurite, kald-r.	nakj, ná II.
ǩjati, heita.	ǵ̃anp dena, hipp.	namra, nám.
	ṭoṭâ, tötur-r.	nâgâ, ná II.
gaḍ, gadd-r I.	ḍuban, djúp-r, dyfa.	nâsikâ, nasa.
garbbî, garp-r.		
galan, hlá.	takan, þak.	pakj, fá II.
galâ, hals.	taranga, dráng-r.	pakji, fugl.
galâon, hlá.	talab karan, tal.	patan, falla.
gâdâ, gadd-r II.	tâ, sá I.	pad, fót-r.
gâṛha, kar II.	tângâna, dángla.	pan, pant-r.
guda, skott.	târâ, stjarna.	palâjan, fela, flýja.
	tâla, tal.	paśu, fé.

Digitized by Google

Bengalsk.

pâon, fá II.
pâk, baka.
pâtra, pitt-r.
pâṭ, patti.
pârǵât, ferja.
pinǵar, penta.
puśkarini, S. pûs II.
poṛana, brenna, fyr.
pośan, fóstra.
prakâr, braga.
prabanďa, próf.
prajâs, T. p. 391.
prek, prik.
pluś, blæsma.

ṕalak, plóg-r.
ṕalîn, flein.
ṕulan, bóla.
ṕelite, svella.
ṕoran, bora.
ṕorâ, for III.
ṕola, bóla.

vanât, una.
bankjana, fáng I.
bandi, binda.
barjita, ber II.
bal, balld-r.
balad, boli.
balti, bolli. S. balj.
vasat, vist.
basâna, fast-r I.
bastra, vesl.
bahi, bok.
bâ, fá I.
vân, vinstri.
bâti, bolli.
vâgi, vigg-r.
bâr, ber I.
vâribû, freya II.
bâs, bás.
biďi, bjóða.
bîrǵja, byrg-r.
buḍî, óða.

Bengalsk.

vejâlâ, fiðla.
bjasta, bustla.
brihat, breið-r.

ɓâgî, maki.
ɓûl, feil-l.
ɓulaon, S. fûl I.
ɓendân, banda.
ɓeṛi, fær.
vola, orð.

mat, meina I.
mata, máti I. II.
maǵǵe } mið II.
madje }
manûś, manneskja.
man } meina I.
mane }
mandal, mundil.
marda, morðungar.
mâ, mamma.
mârǵâ, markað-r.
mâs, máni.
mâstal, mastr.
muta, mund.
mûrdďak, morðungar.
mûśa, mús.
meǵǵe, mið II.
med, meið.
mejja, megða.
mokj, móka I.
mau, mjöð-r.

jab, hafrar.
jaśti, jast-r.
jug, ok.
judďa, guð II.
jodďa, goti II.

rakj, rækja.
raɓas, hrapa.
râǩan, rekkja.
râśi, reisi.
rîna, rinna.
rîti, ryð.

Bengalsk.

rûkja, hrúga.
rhit, hjarta.

laona, laun.
lakjmî, lukka.
laǵu, létt-r.
lâpan, hlaupa.
lip, ellifu.
lukan, lúka.
lehan, sleikja.
loɓ, ljúf-r, lokka.
lau, lá II.

v see b.

śam, hönd.
śaju, hœing-r.
śali, sáld I.
śaśârû, héri.
śânt, sátt.
śâr, hora.
śâlâ, sal-r.
śiṕâ, sveipa.
silâ, sillur.
śiśir, hje.
śun, hund-r.
śûâ, sáðar.
śok, sorg.
śoɓâkar, sóma.
śradďâ, kredda.

śîtâ, skít.
śtrikj, strika.

sametna, sam-r.
sabja, sæta II.
sântaran, sund.
sâr, sál.
siban, sauma.
sutâr, svas-r.
suďrâna, góð-r.
sṛnga, horn I.
sevâ, sefi.
sok, sjúga.
sontâ, sund.

Digitized by Google

Bengalsk.

staabḍa, stagita, stamḃa, stân, sṫal, sṫiti } stá.
sṫir, stá, stilla II.
svapna, sofa.

haṛija, her.
harśit, kerski.
hât, hönd.
hâṇskal, T. p. 391.
hikkâ, hixta.
hetu, geð.
helan, hall-r I.
holâ, hyl-r.

6. Hindustansk.

اب, S. effen.
آپ, sjálf-r.
اتاولا, اتل } atal-l.
اتهوا, eða.
آٹهہ, átta.
اٹهاره, atjan.
اجا, ái.
آدر, heiðra.
ادر, kvið-r II.
ادهر, þar.
ارارا, ör III.
ارجهنا, arga.
اركهہ, hörga.
ارن, ár I.
آڑ, arga.
استهہ, استهان } stá.

Hindustansk.

آسيانه, hein I.
اكرو, hóka.
اكهاڑنا, akr.
آگ, agg.
اگاهي, auka.
اگن, ófn.
اگنا, auka.
آل, ál-l I.
الا, illa.
الٹانا, vellta.
الٹهنا, allda.
الك, lokk-r.
الو, ugla II.
آن, annar.
انكسي, aungul-l.
آنا, inna.
او, auka.
اوبهہ, geyfa.
اوبهنا, obba.
اوپچي, vopn.
اوپر, yfir.
اوت, út.
اودا, úðast.
اور, annar-r.
اوڑي, úr II.
اون, ull.
ايڑي, hæll II.
ايسا, só. S. eise.
ايك, ekkil-l.

باجرا, bygg.
باڈهنا, búta.

Hindustansk.

بار, var II.
باربا, var I.
باڑ, barð.
باك, beyg-r.
باك, beygsl.
بالش, bólst-r.
بالنا, bál.
بان, بانا } vana.
بچهرا, kvíg-r.
بدنا, veð.
بدهہ, böð.
بر, برات } brúða.
برا, verr.
براجنا, frakki II.
برانا, framandi.
براهت, práta.
برتن, borð I.
برچهي, verpa I.
برد, böruð-r.
بركها, rak II.
برك, bálk-r.
برك, brík.
بروت, bart.
برهنه, ber II.
بڑا, breið-r.
بك, bykkja.
بل, hvæl-l.
بلا, bóla.
بلانا, föl-r.

Digitized by Google

Hindustansk.

بلتوڑ, bóla, böllt-r.
بلکنا } flag.
بلك }
بلنا, bál.
بم, faðm-r.
بن, baun.
بن, botn.
بنا, buin-n, vinna.
بنا, bambur.
بند, binda.
بندا, vönd-r.
بندهك, pant-r.
بوارا, vor.
بوانا, fugt.
بوابي, bif-r I.
بورا, ær.
بوك, bukk-r.
بوند, úðast.
بونڈ, vönd-r.
بهابه, geyfa.
بهانت, vana.
بهانجنا, vingla. S. svinge.
بهانجي, baga II.
بهاتنا, vinda.
بهبهرانا, bif-r I.
بهبهارا, veifa.
بهٹ, hetja.
بهر, bí.
بهرانا, farm-r.
بهڑ, for III.
بهڑك, bragð.
بهل, vel.

Hindustansk.

بهلانا, villa.
بهنڈ, vand-r II.
بهوتا, búsi. S. but.
بهوڑ, mel-r I.
بهوکه, húng-r.
بهونرا, hunáng.
بهونکنا, bánga.
بهي, vá.
بهیتنا, mót.
بهیڑ, fær.
بهیك, pjaka.
بهیگنا, vökna.
بهینس, visund-r.
بیاهنا, víf.
بیخ, kvik-r.
بید, pil-l.
بیڑا, ferja.
بیڑهنا, berg.
بیل, belja.
بیلا, bil I.
بیم, feila.

پارکهي, baga I.
پاره, para.
پاس, S. passe.
پاکي, fá I.
پاگل, baga I.
پالنا, fóli II.
پانا, fá II.
پانك, fen.
پاونا, fá II.

Hindustansk.

پتلا, pell.
پتا, púta.
پتي, fat I.
پر, framandi.
پرانا, frá-r.
پربهات, bráð I.
پرت, bretta.
پرده, barð.
پرست, prest-r.
پرکار } braga.
پرکنا }
پرکهه, frakki II.
پرکه, frá II.
پرگهٹ, bragð III.
پروجن, bruka.
پریه, brugga.
پڑنا, falla.
پساب, pissa.
پکانا, baka.
پکڑنا, fáng III.
پکه, víka I.
پلا, falld-r.
پلانا, fljóta.
پلٹانا } vellta.
پلٹنا }
پلیو, vella.
پنکهه, væng-r.
پوانا, funi.
پوت, bát-r.
پوترا, poki.
پوجا, pok-r.
پور, port.

Digitized by Google

Hindustansk.

پوسا, **S. pûs I.**
پوسنا, **fóstra.**
پوش / پوشاك } **bos, poki.**
پوكهر, **vaka I.**
پولا, **blaut-r, fúlga.**
پونجي, **faung.**
پهاڑ, **berg.**
پهاڑا, **for III.**
پهانبهنا, **bumb-r.**
پهاندي, **binda.**
پهانكر, **fána II.**
پهاو, **fá-r.**
پهر, **ber I.**
پهرت, **S. fort.**
پهرجها, **fersk-r.**
پهرگٹ, **bragð III.**
پهرنا, **far, horfa.**
پهڑ, **fal-r II.**
پهڑكنا, **blak, flagg.**
پهڑها, **varg-r.**
پهسكا / پهسكانا } **bössur.**
پهل, **hála.**
پهلكا, **bóla.**
پهلوا, **falld-r.**
پهن, **spana.**
پهوڑا, **bóla.**
پهوك, **vaka I., vog-r II. S. boka.**
پهولا / پهولنا } **bóla.**

Hindustansk.

پهوهڑ, **búri.**
پهيٹا, **fat I.**
پهيكا, **feig-r, veik-r.**
پهيلاوا, **fjöl.**
پي, **feil-l.**
پيٹ, **kvið-r.**
پيڑنا, **farg, pressa.**
پين, **feit-r.**

تا, **til.**
تار, **þráð-r.**
تارا, **stjarna.**
تاريك, **dökk-r.**
تاك, **tigil-l.**
تانا, **teina, þenja.**
تاو, **tá I., þá I.**
تاوان, **tafn.**
تاونا, **þá I.**
تبر, **tapari.**
تجهه, **þér I.**
تجهن, **stæk-r.**
تراس, **þorsti.**
ترمرانا, **tyrma.**
ترنائي / ترنا } **þerna.**
تڑايا, **treya.**
تس, **þorsti.**
تسار, **þust-r II.**
تشنا, **þorsti.**
تف, **þef-r.**
تكنا, **þekkja.**

Hindustansk.

تلك, **tulka.**
تلي **sóli.**
تم, **þám.**
تنا, **teina, þenja.**
تند, **duni.**
تنگ, **þraung-r.**
تنه, **teina.**
تو, **þá II.**
توتئي, **túða.**
توڑا, **þrjóta.**
توڑنا, **tæra.**
توند, **tunna.**
تهالي, **S. talk.**
تهامبهنا, **dempa.**
تهمڑا, **þamba.**
تهوبي, **þó.**
تهوپ, **topp-r.**
تهوتهڑا, **túða.**
تهور, **tora.**
تهير, **stilla II.**
تيار, **tjá I.**
تيتر, **þið-r.**
تيغا, **tengsla.**
تيكها, **stæk-r.**
تيل, **dili, tolg.**
تيورانا, **tora.**
تيورس, **ár II.**

ٹالنا, **tál.**
ٹانك, **tángi.**
ٹانكي, **tengsla.**

Digitized by Google

Hindustansk.

تانگنا, **dángla.**
تر, **þröm.**
تڑا, **þor.**
تك, **tegund.**
تکهلنا, **deigul-l.**
توپ, **topp-r.**
توتا, **tötur-r.**
تونتي, **túða.**
تونگنا, **tugga.**
تهاتهه, **stát.**
تهال, **dall-r II.**
تهپا, **stimpil-l.**
تهپنا, **tipta.**
تهتهور, **teit-r.**
تهر, **þeli.**
تهنك, **stjánk.**
تهونكنا, **S. dunke.**
تهيپي, **tappi.**
تهيك, **tjákna.**
تهيكا, **stika.**
تيل, **döll.**

جات, **heið II.**
جاڑا, **kald-r.**
جاگنا, **vaka II.**
جان, **gan.**
جاننا, **kenna.**
جب, **ef.**
جبڑا, **kjaft-r.**
جبهی, **ef.**
جتانا, **géta II.**

Hindustansk.

جس, **es.**
جكڑنا, **þjett-r.**
جلانا, **gláma.**
جلاه, **gáli.**
جن, **engi II.**
جن, **gin II.**
جني, **génta.**
جو, **ef.**
جوار, **hafrar.**
جوتا, **skó-r.**
جوده / جودها } **guð II.**
جوڑ, **gjóð-r.**
جوڑنا, **S. tjor.**
جوش, **gjósa.**
جون, **kona.**
جهكرا, **kjekla.**
جهاژن, **kar II.**
جهانكڑ, **ling.**
جهب / جهپنا } **hipp.**
جهٹلانا, **ljúga.**
جهرنا, **hora.**
جهڑ, **el.**
جهڑپ, **harpa III., skarp-r.**
جهڑك, **harð-r I.**
جهلا, **kjól-l.**
جهلابور / جهنك } **gláma.**
جهلم, **hjálm-r.**
جهوله, **gjóð-r.**

Hindustansk.

جهين, **fín-n.**
جي, **já.**

چابنا, **japla.**
چاره, **fóðra.**
چالنا, **seitla.**
چام, **ham-r.**
چلانا, **japla.**
چپل, **tapla.**
چت, **S. titte.**
چران, **fjara.**
چربرا, **harpa III.**
چڑنا, **tirrin-n.**
چست **skjóta.**
چكا / چكان } **þykk-r.**
چكلنا, **tugga.**
چكنانا, **skygna.**
چلتا, **fal-r II.**
چلو, **lófi.**
چمڑا, **ham-r.**
چنك, **fíng-r.**
چوب, **S. haap.**
چوت, **fuð.**
چولها, **S. kjölne.**
چهاڑ, **S. kjerr.**
چهال, **skél.**
چهب, **skapa.**
چهري, **skár.**
چهل, **tál.**
چهونا, **hóp-r.**

Digitized by Google

Hindustansk.

چهيدا, gleiða.
چهير, skyr.
چهلنا, þjöl.
چهينكا, skenk-r.
چيت, géð.
چيتهنا, tötur-r.
چيرا, skár.
چيڑي, þerna.
چينه, signa.

خراباتي, S. krabat.
خوار, hora.
خورد, kort-r.
خيز, S. kjese.

دارن, dá-r.
داسا, dás II.
دام, taum-r.
دانت, tönn.
دايه, deigja II.
دبنا, dubla.
دبو, döf.
درا, dal-r II.
درپ, djarf-r.
دركنا, drog I.
درگاه, torg.
دكهه, dá II.
دكهانا, tjá II.
دكهانا, tukta.
دكلا, dögl.
دكهي, diki.
دلنا, dala.

Hindustansk.

دلو, dall-r I.
دمانا, þemba.
دمبه, dramb.
دمڑا, dóm-r II.
دوار, dyr II.
دوباز, dúfa.
دون, duni.
ذهبا, depil-l, dubba.
دهر, þorri.
دهرب, þró-r.
دهلانا, dulla, hall-r, þukla.
دهلائي, dumba.
دهور, dúfa.
دهوب, دهونا, þvá.
دهوني, duni.
دكهنا, teikna, þekkja.
ديك, deigul-l.
ديو, tifar.
ديه, lík.

ڈاكو, taka.
ڈانك, dángla, dengja.
ڈٹا, þjett-r.
ڈٹنا, S. titte.
ڈراك, dreki.
ڈراونا, þrúga.
ڈوبنا, djúp-r, dyfa.
ڈور, þráð-r.
ڈهالو, hall-r I.
ڈهك, dökk.

Hindustansk.

ڈهكنا, þak.
ڈهلنا, hall-r I.
ڈهوكنا, lúka.
ڈهوكنا, teiga.
ڈهيلا, dæl-l.
ڈهينكا, dengja.
ڈتهه, S. titte.

راب, syrop.
راتا, lingva, rauð-r.
راد, rotin-n.
راست, rétt-r.
راسو, hreisi.
راكهه, rak I.
راك, lag V.
راي, hrói, regin.
رتانا, hrút-r.
رتهه, reið.
رخنه, rekja I.
ردا, röð.
رسانا, brasa.
رستا, röst.
روان, dún, lá III.
روپنا, hróf I.
روٹي, brauð.
روچهه, ryskjast.
رور, róm-r.
روستا, rusti.
روسنا, ryskjast.
رولنا, reið.
روندهنا, rönd. S. rund.

Hindustansk.

رهنا, ró.
ريخ, ræksn.
ريش, reik.
ريم, hrím.

سا, só.
ساتهه, sjót.
ساڑهو, svili.
ساس, svara II.
ساگر, sjá-r.
سالا, svili.
سالن, S. sûl I.
سالنا, S. sûl II.
سالو, salún.
سامهي, sam-r.
سان, hein.
سپن, sofa.
ستار, sauma.
ستاره, stjarna.
ستهر, stá, stilla II.
ستهراو, strá.
ستك, stokk-r.
ستكنا, slóka.
سجل, sögg-r.
سدها, svas-r.
سراون, harf-r.
سركهه, súr.
سڑاپنا, S. sörpe.
سسرا, svara II.
سسكنا, S. sukke.
سكر, sykr.

Hindustansk.

سكورا, skál.
سكهانا, víta II.
سل, slipa.
سلاى, S. sûl II.
سلوپ, S. slump.
سلون, salt.
سم, sam-r.
سميل, sóma.
سنديس, senda.
سنكيت, saung-r.
سنيه, sinni I.
سو, só.
سوا, sauma.
سوادك } svas-r.
سوادل }
سوار, sef.
سوار, sú.
سوبر, subb.
سوت, sauma.
سوك, sorg.
سوكنا, sjúga.
سوكهنا, sjúk-r.
سونك, sorg.
سول, S. sûl II.
سولي, súla.
سونا, sofa.
سونرا, sót.
سوى, sauma.
سيج, sæng.
سيخ, S. sagl.
سينا, sauma.

Hindustansk.

سينه, sinna.
سيونا, sefi, svein-n.

شرم, skamma.
شكر, sykr.
شير, skyr.
شيره, syrop.

فلاخن, flagg.
فوطه, S. puta.
فيته, fat I.

كاتنا, kuta.
كاتهڑا, kati.
كاج, haga.
كارد, korði.
كاره, karl.
كاڑ, glas.
كاك, kaka.
كاك, kráka.
كال, hel.
كالاپتي, S. kalfata.
كام, gaman, góm-r.
كامارت, gaman.
كاه, há III.
كاهي, hvi.
كب, ef.
كپا, kopp-r.
كپڑا, kápa.
كپنا, kippa.
كتا, hund-r.
كتان, kuta.

Digitized by Google

Hindustansk.

کتنا, vitna II.
کتھا, kvitt-r.
کٹر, kot.
کتھار, kuta.
کرتہ, kyrtil-l.
کرم, orm-r.
کرن, kirnir.
کرنا, gera.
کرور, krú.
کریال, kúra.
کڑ, hrái II.
کڑکھا, kjark-r.
کڑنا, kvarna.
کڑھانا, kverk.
کستورا, ostra.
کسن, kúsúng-r.
کل, gær.
کل, kolla II., skállda.
کل, skulld.
کلا, kál.
کلاونت, gala.
کلکلانا, kjelkja.
کلمی, gálm.
کلہ, koll-r.
کلھیا, skál.
کم, skamm-r.
کنگھی, kamb-r.
کنور, kyn I.
کنی, gneisti.
کوبہ, kubb-r.
کوتاہ, kort-r.

Hindustansk.

کوٹھی, kot.
کوڑا, keyri.
کوڑہ, skorpa.
کوشک, hús.
کون, hvat.
کون, horn II.
کوندھا, gnúa.
کوھی, hauk-r I.
کوی, nakkvar-r.
کویلا, kol.
کھاٹ, hátta II.
کھاد, tað.
کھا, T. p. 392.
کھپنا, kaupa, kippa.
کھٹاس, kött-r.
کھر, gras, hör.
کھر, hór I.
کھرانٹ, hærast.
کھرپا, korpa.
کھرسا, krás.
کھرکانا, krakka.
کھروٹنا, krassa.
کھرھا, héri.
کھڑا, kerra II.
کھڑلا, kaða.
کھڑی, rita I.
کھل کھیلنا, klæki.
کھلانا, kalla.
کھلنا, gláma, hlæa.
کھنڈ, kant-r.
کھوپ, húf-r, kofi.

Hindustansk.

کھوپری, höfuð.
کھوتا, kauði.
کھوسا, haus-s, hosa.
کھول, hol.
کھولنا, haull.
کھیپ, kipp-r.
کھیری, jufr.
کھیوک, skip.
کھیونا, þjá.
کیٹ, keita.
کیڑا, hrái II.
کیلا, S. kile.
کیلنا, heilla.
کیواڑ, hurð.

گاڑی, kerra I.
گاگر, kaggi.
گانا, gala.
گانٹھ, hnúð-r.
گاودی, gap-uxi.
گپ, gambra.
گخنی, kékk-r.
گجھا, gagn I.
گدا, gjóð-r.
گر, kar I.
گربتا, garp-r.
گربنا, grafa I.
گردا, garð-r.
گرداوا, hirð.
گرد, gre-r.
گرگ, varg-r.

Digitized by Google

Hindustansk.	Hindustansk.	Hindustansk.
کرکا, kraki.	کوساله, kusa.	لاد } hlaða.
کرکرانا, hrigla.	گول, gáli, hjól.	لادنا } hlaða.
گرم, gram-r II., varm-r.	گولا } hjól.	لاسا, klessa.
گرمانا, harm-r.	گولي } hjól.	لاف, lofdung-r I.
گرمي, varm-r.	کومڑا, kúf-r.	لاکه, lak.
کرنا. grút-r, hrjóta I.	گون, gagn I.	لاگ, lag III.
کرو, krú.	کونا, kona.	لاگي, lag VI.
گروا, garp-r.	گوندهنا, gnúa.	لانب, lamb.
گرها, gári.	گوه, gor.	لاه, lán III.
کري, kjarni.	گهات, gat.	لب, lap.
گڑانا, grafa I.	گهاس, gras.	لبهانا, lokka.
کڑن, tjörn.	گهال, galli.	لپ, labba, lofi.
کڑ, gogg-r.	گهاٹين, ganga.	لپ چهپ, lip-r.
گستاخ, hast-r.	گهٹ, geð.	لپسي, leif-r.
گلا, hals.	گهر, garð-r.	لپ لپ, lap.
گلانا, glata.	گهرنانا, hrjóta II.	لت, lidda.
گلاؤ, hlá.	گهرني, garn.	لتاڑنا, lat-r.
گلت } kletti.	گهڑا } ker II.	لترا, sluðra.
گلتي } kletti.	گهڑولا } ker II.	لڑنا, lerka.
گلنا, hlá.	کهکنا, hagga.	لس, klessa.
گله, klaga.	گهل, klasi.	لکها, lukka.
گلهي, hals.	گهمانا, gumsa.	لکهنا, luggva.
گلي, geil.	گهنج, hnakki.	لگانا, lag II., laga.
گم, gumi.	کهنيا, kenjar.	لگاو, lag I.
گنج, gnóg.	گهور, gor.	لگن, likn.
کو, kú.	گهورنا, gá I.	لگنا, lag II.
گوپهنا, gófla.	گهوڑا, jó-r.	لما, láng-r.
کوت, gjóta I., heið II.	گهولا, jól.	لمها, lamb.
کوچنا, gogg-r.	گهوم, gumpur.	لمکانا, lam.
گودهنا, gnúa.	گاه, hey.	لنك, lend.
کوز, gjósa.	گيل, geil.	لنگ, lama.

Hindustansk.

لو, log.
لوبھنا, ljúf-r.
لوپری, klepp-r.
لوٹنا, lot.
لوچن } lugg'va.
لوکنا }
لوکھہ, log.
لوم, lá III.
لونا, láð.
لونی, laun I.
لوھو, lá II.
لوین, luggva.
لھب, leypt-r.
لھر, lá I.
لھنا, lán I. II.
لھو, lá II.
لیٹر, glýa II.
لیپڑی, lappi.
لیٹنا, flet.
لیجانا, leið I.
لیوار, leir.

مابنا, mál II.
مار, maðk-r.
مالا, mál I.
ماما, mamma.
مانا, meina I.
مانده, móð-r I.
مانس, manneskja.
مانو, von.
مت, máti II.

Hindustansk.

متّھا, móð-r I.
مٹّھیا, mund.
مج, S. mogjen.
مجا, merg-r.
مجھہ, mér.
مجھلا, mið II.
مچانا, S. maka.
مد, móð-r II.
مد } mjöð-r.
مدرا }
مدھہ, mið II.
مدھو, mjöð-r.
مرجانا, morkna.
مرده, morð.
مرکانا, maðk-r.
مڑھنا, mör.
مسلنا, S. mase.
مکنا, mega.
مکھن, maka.
مکھی, mý.
مل, melta.
ملانا, milskra.
ملنا, mál III., mala.
منانا, mun-r II.
منتری, ment.
مندل, mundil-fari.
منکھہ, manneskja.
منگرا, mœna.
منھہ, muð-r.
مور, maur.
موسری, mús I.

Hindustansk.

موکھا, mœna.
موھت, móð-r I.
مه, máni.
مھر, megða.
مھینا, máni.
مید, meið.
میکھہ, míga.
میل, mila.
مینگنی, myki.

نابھی, nabli.
ناتا, nið-r I.
ناتھنا } naut.
نادھنا }
ناسا, nasa.
ناف, nabli.
ناکا, nykk-r.
ناگ, snák-r.
نال, ná II.
نام, nafn.
ناو, naust.
نٹنا, nei.
نٹھلا, nölta.
نجھانا, njósna.
نرتنا, nertug-r.
نکر, nykk-r.
نکھہ, nögl.
نو, ný-r.
نوار, snara.
نواڑا, hnör-r.
نھین, nei.

Digitized by Google

Hindustansk.

نیا, ný-r.
نیر, ná II.

وار, vera.
وارنا, var I.

هاتهہ, hönd.
هچکي, hixta.
هر, arð-r I.
هرار, hrái I.
هراس, S. grösse.
هرکپي, hór-r II.
هرکي, grikk-r.
هرنا, her-r.
هریسه, gris-s.
هل, arð-r.
هلا, hilldur.
هلدیا, gul-r.
هلتر, hilldur.
هلکنا, hlikk-r.
هلگنا, kleggi.
هلنا, holl-r.
هنسنا, S. knisa.
هنکارنا, hánga.
هولنا, hæla.
هیك, eik-r.
هیم, himin, seim-r.

یحني, jukk.
یل, hal-r.
یون, ju.

Hindi.

अंक्, ánki.
ऊठ्. veð.
गडनों, gadd-r II.
चाषनों, kosta II.
ज्ञगनों } vaka.
ज्ञागनों
टूक, stykki.
डूबनों, djúp-r.
बरनों, brenna.
मिव्हरो, megða.
वारनों, var I.
वोछनों, boð I.
साज्ञनों, haga.

7. Persisk.

آبي, epli.
آدر, elld-r.
ادره, oddr.
ار, kar I.
آرد, œr-r.
اردن, egða.
ارغون } arga.
ارغیدن
ارمان, harm-r.
آرن, alin.
اروانه, ulfalldi.
ارون, ari I.
آرین, alin.
ازدن } egða.
اژدن
اسپرو, spör-r.
استادن } stá.
استان

Persisk.

اسفنج, svamp-r.
آغاردن, agast.
آغال, agg.
اغره, ökk-r II.
اغشتن, agast.
اغلن, agg.
ام, em.
آن, una.
انگبین, hunáng.
آو, á II.
آویختن, vega I.
اباره, eyr.
آبیز } eisa.
آبیژ

باختر, bak, vest-r.
باره, var II.
باز, bak.
بافتن, vefa.
باك, beyg-r.
بالا, bali.
بالش, bólst-r.
بالوش, lús.
باله, bal. bali.
بد, vond-r.
بر, barm-r I.
برادر, bróðir.
برج, berg.
برد, brott.
بردن, bera I.
برشتن, breyskja.

Persisk.

برك , brík.
برمه , bora.
برند , brand-r II.
بروت , bart.
بريدن , brjóta.
بستن , bast.
بشك , brúsk-r.
بندن , bast.
بو , bjór II.
بو , fugt.
بود , búð.
بودن , búa.
بوز , brúsi.
بون , botn.
بوي , fugt.
به , بهتر , بهترين , bati.
بهار , vor.
بهمه , beimar.
بيخه , veik-r.
بيد , pil-l.
بيو , víf.

پار , S. fjor.
پارچه } para.
پاره }
پدر , faðir.
پرتاب } bjart-r.
پرتو }
پرد , var II.
پرست , prest-r.
پرند , brand-r II.

Persisk.

پره , barð.
پسك , brúsk-r.
پشت , bust.
پشم , fax.
پك , píka.
پله , bolli.
پله , pil-l.
پنبه , S. bomuld.
پنجه , fíng-r.
پور , bur I.
پوسيدن , T. p. 391.
پوشيدن , bos, poki.
پياده , peð.
پيشاب , pissa.
پيله , pell.

تاخ , dökk-r.
تار , turn.
تبر , tapari.
تخته , S. takke.
تراب , torf.
ترابيدن , drjúpa I.
ترنج } þraung-r.
ترنجيدن }
تس , þorsti.
تف , þef-r.
تكه , stykki.
تكين , þegn.
تم , þám.
تنك , T. p. 392.
تنگ , tángi, tengja.

Persisk.

توانگر , þengil-l.
توبال , tœfil-l..
تونكه , þíng II.
تيغ , T. p. 392.

جاده , gata.
جامه , ham-r.
جر , geil.
جفت , T. p. 391.
جلوي , T. p. 391.
جو , hafrar.
جوربور , rjupa.

چاوه , kjaft-r.
چكر , lifur.
چوال , hyl-r.
چوب , klumba.
چوچه , gaukla.
چوخا , dúk-r.
چوربور , rjupa.
چوشيدن , sjúga.
چوغ , ok.
چوك , T. p. 391.
چير , tjúr-r.
چير , sigra.
چين } tína.
چيندن }

خار , harð-r I.
خاش , hast-r.
خبوه , hóp-r.
خر , kelda.
خراشيدن , krassa.

Digitized by Google

Persisk.

خرام, grom-r II.
خفدیدن, geyfa.
خفه, kofur.
خلنج, lingva.
خله, sljá-r.
خلیش, klessa.
خنك, al.
خوال, svæla.
خوب, hóf I.
خودن, kuta.
خوك, sú.
خوه, geyfa.
خوید, hey.
خه, háð.

داج, dökk-r.
دخت, duga.
دختر, dóttir.
در, dyr II.
دراز, T. p. 390.
دراغوش, dregg.
درخت, tré.
درنگیدن, T. p. 390.
دز, des.
دلو, dall-r I.
دله, tál.
دم, S. dam.
دوسیدن, T. p. 390.
دوله, dul.
دهره, T. p. 390.
دیو, tifar.

Persisk.

را, mér.
راد, ráð I.
راژ, T. p. 392.
راس, T. p. 392.
راست, rétt-r I.
ربودن, rauf.
رخ, rák.
رستن, gróa.
رسته, röst.
رسك, rösk-r.
رنك, dreng-r I.
روان, renna.
روبه, ref-r.
رود, lá III.
رودن, rauð-r.
روشن, lýsa.
رون, raun.
ره, ré I.
ریك, rik.

زره, serk-r.
زست / زشت } T. p. 391.
زود, skjóta.
زي, síða.

ژاله, el.
ژرف, grafa I.

سبز, safi.
سپردن, sparka.
سپید, hvít-r.

Persisk.

ستاره, stjarna.
سترك, stór-r.
ستوه, stúra.
ستیفیدن, stá.
سخن, saga II., saka.
سر, sir, skör III.
سفید, hvít-r.
سك, siga II.
سلو / سلوه } sóli.
سنجر, senjór.
سنجیدن / سنك } sökkva.
سنگین, S. svanger.
سوب, sup.
سون, só.
سینه, sinna.

شاخ, skökul-l.
شامه, kamb-r.
شاه, skati.
شخاره, kar II.
شدن, ské I.
شطرنج, skák.
شغ, skökul-l.
شغه, skapt.
شكار, siga II.
شكر, sykr.
شكوب, skúf-r.
شكوت, skyssi.
شكولیدن, skjala.
شكوه, skyssi.

Digitized by Google

Persisk.

شنك, saung-r.
شوب, skúf-r.
شوبان, sauð-r.
شيب, sveipa.
شير, skyr.
شيرين, syrop.
شفتن, skipta.
صد, hundrað.
طبله, tabl.
غارنك, T. p. 391.
غريدن, grenja.
غلتيدن, vellta.
فراغ, bragð III.
قاب, kopp-r.
قبا, kápa.
قرطه, kyrtil-l.
قرمز, orm-r.
قفك, kopp-r.
قلاب, gilbra.
كاچه, kát-r.
كاري, kári.
كام, gems.
كب, geipa.
كبچه, kopp-r.
كران, rönd.
كرته, kyrtil-l.
كردن, géra.

Persisk.

كرستن, krísta.
كرسه, S. kruse.
كره, fyr.
كزك, keik-r.
كسب, geipa.
كلاغ, kráka.
كلبه, T. p. 391.
كنج, keing-r.
كندا, kénna.
كوپ, kopp-r.
كودك, S. gut.
كوله, hul.
كوليدن, hol.
كوهيدن, kafa.
كيسه, keis.
گاويدن, grafa I.
گرد, jörð.
گرفتن, grípa.
گرك, varg-r.
گرم, harm-r, varm-r.
گره, ker II.
گريستن, gráta.
گزيدن, kjósa.
گلو, hyl-r.
گله, geil.
گبر, T. p. 391.
گبره, T. p. 392.
گوش, heyra.
گوشت, köt.
گوليدن, gaula.

Persisk.

لابه, lófa II.
لاغيدن, T. p. 391.
لاك, hlak.
لاوك, lauga.
لاوه, lófa II.
لب, lap.
لج, lingva.
لسيدن, لشتن } T. p. 392.
لكه, hlak.
لنك, lama.
ما, S. me.
مادر, móðir.
ماري, T. p. 392.
ماما, mamma.
مانده, móð-r I.
ماه, máni.
مايه, megða.
مرد, morðungar.
مردن, morð.
مرهم, mör.
مور, maur.
مي, mjöð-r.
ميان, mið II.
ن, nei.
ناف, nabli.
ناليدن, gnauða.
نام, nafn.
نان, nón.

Digitized by Google

Persisk.

نویدن, gnauða.
نیکو, góð-r.
وات, kveða.
واخ, ótta I.
واد, veðr.
واره, var II.
واس, ax.
وال, hval-r.
والان, balld-r.
واله, pell.
وایزك, eisa.
وت, fat II., felld-r.
وراغ, bragð III.
وسو, ós-s.
وندیدن, vinna.
ونك, van.
ویله, veila.
هاك, egg I.
هج, haga.
هراش, hrasa.
هرمان, hærast.
هرو, hari.
هك, hagal-l.
هلیدن, sal.
هند, T. p. 392.
هنوز, enn III.
هیر, fyr.
هیره, svíri.
یار, hór-r II., kær-r.
یال, hals.
یوپ, T. p. 391.

8. Afǵanisk.

ارمان, harm-r.
آس, ess.
آستوکنه, stá.
او, auk.
اوبه, á II.
اوج, há-r.
اور, orna.
اوریدل, heyra.
اوسیدل, hús.
بربندل, bragð III.
بلول, bál.
بهار, vor.
بیخ, kvik-r.
بنڈه, binda.
بوکول, púa.
تاوهول, tá I.
تشنه, drekka.
تنکه, þíng II.
تونکر, þengil-l.
تیغ, tögning-r.
تکول, stínga.
توك, stykki.
جگر, lifur.
جینه, génta.
چاڑه, skár.
څله, harð-r II.
خوك, T. p. 392.
دیرش, þorsti.

Afǵanisk.

ڈانك, dengja.
راښکول, raka.
ربښتیا, rétt-r I.
زوژ, hærast.
ژوبل, T. p. 392.
سپکول, spéa.
سمول, T. p. 392.
شلگی, skálk-r I.
شول, ské I.
غمزه, gems.
کاسه, S. gaas.
کبل, epli.
کبر, T. p. 391.
کور, T. p. 392.
گڈ, T. p. 391.
لبنت, T. p. 392.
لو, láð.
مارك, maðk-r.
مچ, mý.
مور, móðir.
نار, narð-r.
نوك, nögl.
واده, veð.
ورك, hrak.
ورور, bróðir.
ویخ, kvik-r.
وبنس, vaka II.

Digitized by Google

9. Ossetisk.

(Ordnet alphabetisk efter Sjögren).

a, ó II.
á } af.
ab }
aval, abl II.
adli, alin.
ajk̆, egg I.
aldar, alldr.
ali, alu, all-r.
am, sam-r.
anæ, ane, án I.
andar, annar.
arvàd, arf-r.
arra, œr-r.
ars, bersi.
arf, ar VII.
ak̆sir, skyr.
afon, æfi.

balaǵ, bark-r.
bambag, S. bomuld.
barze, kverk.
barse, björk.
baré, fax.
battun, binda.
beræǵ, varg-r.
bindze, bí.
bru, berg.
budur, bjóð.
am-bujun, fugt.
bydyr, bjóð.

vàd, veðr.
vaf, beð.
vidon, bíta.

gæde, kött-r.
gubyn, búf-r.

ǵàz, gás I.
ǵar, varm-r.
ǵog, kú.
ǵos, heyra.

dave, tveir.
dalie, dal-r II.
darǵ, drjúg-r.
av-diesun, tjá II.
dua, tveir.
duar, dyr II.

æṇkard, ekki II.

zagyn, saga II.
zarond, zærond, hærast.
znág, snák-r.
zyng, duni.

dzez, skygn.
dzoqa, dzuqqa, dúk-r.

istun, stá.
ik̆, jek̆, hagal-l, ís-s.

jul, all-r.

kard, korði.
koar, skari.
koppa, kopp-r.
kuldum, hjól.

k̆a, hvat.
k̆alm, gálm.
k̆ark, kaða.
k̆arf, garð-r.
k̆urk̆, kverk.

qappal, kápa.
qarm, varm-r.
qil, kólf-r II.
qvin, kona.
qur, kverk.

laǵuz, hlak.
a-ling, láng-r.

magur, magr.
máde, móðir.
márun, mard, morð.
mezun, míga.
mef, mjöll.

miṇij, miðr.
mizyn, misa.
mut, myd, mjöð-r.

næ, ne, nei, nei.
neuag, ný-r.
ni, niðr III.
nive, nip-r.
niek̆ej, ekki I.
niś, enni.
nóm, nafn.
noog, ný-r.
nur, nú.
nyk̆, nögl.

od, óð-r II.
ok̆sk, öx II.

pil, fill.
pisi, bik.

ràd, röð I.
rak̆és, rast, rétt-r I.
ræzyn, gróa.
revone, ré I.
rijzyn, hrista.
rik̆i, reik.
rubas, ref-r.
ryg, rik.

sagyn, saga II.
seige, sjúk-r.
sil, svil.
smak, smakka.
stur, stór-r, tjúr-r.
sudzin, sauma.

fain, þá I.
fænæg, þunn-r.
fuk̆e, duga.

uṇak, áng-r.

fad, fót-r.
falievun, veil.
faliedzun, flýja.

Digitized by Google

Ossetisk.

fandag, bann.
fáre, S. fjor.
faśtie, bak.
færsyn, frá II.
fide, faðir.
fidt, fina I.
finssun, penta.
fir, for II.
fju, feit-r.
fulder, fjöl III.
furf, bur I.

k̈alin, hall-r I.
k̈elage, língvi.
k̈uj, sú.

tzar, hörgul-l.
tzup, topp-r.

ćarin, fara.

10. Lazisk.

چين, sinna.
شوري, sál.
قرماته, kvörn.
قوات, kuta.
قورمه, kaða.
قولا, hlíð I.
كاتو, kött-r.
كور, harpa III.
كنا, kénna.
كونت, kani.

11. Georgisk.

Ⴀგარაკი, akr.
ადლი, alin.
ადრე, ár I.
ალი, elld-r.
არწივი, ari I.

Georgisk.

Ⴁამბაკი, S. bomuld.
ბასმანდი, S. bismer.
ბრწყინვალი, bragð III.
ბრძოლი, berja.
ბუდე, búð.
ბურთი, bóla.
ბუჩქი, brúsk-r.

Ⴂალობა, gala.
გუბნ, gor.

Ⴃედა, táta.
დღე, dag-r.

Ⴄრი, jörmun.

Ⴅატრიამლებ, turna.
ვაური, greiða.
ვბერტუ, brjóta.
ვერძი, brúsi.
ვსლაპაუ, lap.
ვსჭრი, skár.
ვჰვაფ, skafa.
ვჰფრინაუ, fljúga.

Ⴇითი, tá II.
თული, tœfil-l.

Ⴉაბა, kápa.
კატი, kött-r.
კლიტე, lás.
კოპი, kúf-r.
კუართი, kyrtil-l.
კვალი, fylja.

Ⴊარი, lar.
ლაქა, hlak.
ლინარე, lín II.
ლირფ, djarf-r.
ლოკვად, sleikja.
ლოგინი, lag II.

Ⴋაგარი, mega.
მანიაკი, men.

Georgisk.

მატლი, maðk-r.
მაძღარი, mata.
მახვილი, mækir.
მონი, man II.
მუშკი, mosi.

Ⴌავი, naust.
ნათლია, naut-r.
ნაკბენი, naga.

Ⴍრბი, ari I.

Ⴎაპა, pappa.
პერი, frauð.
პისი, bik.
პრპენი, bly.
პსელი, pissa.
პური, brauð.

Ⴏუ, rein.

Ⴑაკო, sekk-r.
საპონი, sápa.
სიმი, siment.
სლვად, sal.
სპილო, fill.
სულ, heill-r.
სული, sál.
სულნ, súr.

Ⴒუნგი, tunna.

Ⴓ, ó II.
უდელი, ok.

Ⴔართო, breið-r.

Ⴕარი, kári.
ქისა, keis.

Ⴖართი, kyrtil-l.
ღვარი, kar II.
ღვინი, vín.
ღორი, gris-s.
ღუთი, goð I.

Digitized by Google

Georgisk.

Ⴉართნი, kanna II.
ყლაჭალ, hyl-r.
ყუარყულ, kær-r.

Ⴙოხა, dúk-r.
ჩქარი, skjar-r.
ჩხირი, skár.

Ⴛუძუ, táta.

Ⴌიშნი, teikn.

Ⴇხა, geit II.

Ⴉასანი, kassi.
ხალი, kál II.
ხრო, krú.

Ⴕარი, hrið I.
ყორყი, kverk.

Ⴔამალ, kampa.
ჯანჯალი, kinka.

Ⴑერი, jörmun.

12. Armenisk.

Ագռաւ, hrafn.
ալի, kólga.
ակն, auga I.
ակոթ, ófn.
աղմուկ, agg.
աճիլ, auk.
ամառն, sumar.
այլ, annar.
այն, hin-n.
անիծ, nit.
անձուկ, áng-r.
աս, hin-n.
ատել, hata.
արագ, ör-r II.
արեգակ, herki-r.
արծիւ, ari I.

Armenisk.

արտ, jörð.
արտաքրել, ör-r II.
աւր, ár I.
աւրոճալ, jortr.

Բամպակ, S. bomuld.
բայծ, fax.
բառնալ, bera I.
բարակ, spara.
բարան, for II.
բերել, bera I.
բերթ, berg.
բէտ, feit-r.
բնդ, binda.
բոզ, púta.
բորբոքել, fyr.
բոք, fjúka.

Գաւլ, hol.
գաւրծելի, kol.
գիտել, víta I.
գործել, gera.
գուբ, húf-r.
գրել, skrifa.

Գանեակ } teiga.
գայեկ }
գանակ, tengsla.
գանկ, tengja.
գարմանդայ, þrjóta.
դեռ, þerna.
դեվ, tifar.
դուստեր, dóttir.
դուռ, dyr II.
դոփել, dubba.

Եղգ, hörga.
երթ, hríð III.
ես, ék.

Զատ, snáð.
զետեղել, T. p. 392.
զիան, tjón.
զրէհ, serk-r.

Armenisk.

Էշ, ess.
էթ, hin-n.
էշ, ásni.
էրակ, æð.

Սպիտակ, hvít-r.

Թագ } tiggi.
թագաւոր }
թարգմանել, tulka.
թափել, steypa.
թուլ, dvali.
թուր, dar-r.
թրիք, dregg.

Ժաժել, skaka.

Իվեր, yfir.

Լակել, sleikja.
լաւտել, hlaða.
լերդ, lifur.
լիզել, sleikja.
լոյս, lýsa.
լու, fló I.
լուանալ, lauga.
լուծանել } laus.
լուծել }

Խազ, hósta.
խալել, hall-r I.
խախանք, kjánka.
խարազան, keyri.
խուլ, hljóð-r.
խռովիլ, hortug-r.
խրատ, harpa III.

Ծառ, hjör-r I.
ծաւվ, haf I.
ծեր, hærast.
ծիծ, táta.
ծոլ, dvali.

Կամք, gaman.
կանափ, hanp-r.

Digitized by Google

Armenisk.

կապիկ, api.
կառ, kerra I.
կարճ, kort-r.
կաւ, gor.
կեռ, króka.
կին, kona.
կլափ } hyl-r.
կլուցել
կոլտալ
կոկել, skygna.
կոյ ell. կաւ, gor.
կով, kú.
կռակ, hrygg-r.
կռիւ, S. krig.
կռփել, grípa.

Հագուստ, hökul-l.
հազ, hósta.
հալել, hall-r I.
հավկիթ, egg I.
հարուած, ör III.
հաւ, hani.
հեթանոս, heið II.
հերք, T. p. 391.
հոգի } hug-r.
հոգս
հուր, fyr.

Ձախ, ská II.
ձաւար, hafrar.

Գլազ, gás I.

Ճանաչել, kénna.
ճաշակել, jaxlar.
ճետ, jóð.

Մամ } móðir, mamma.
մայր
մարդ, marka.
մեզ, míga.
մեռ, morð.
միզ } míga.
միզել
միջին, mið II.

Armenisk.

միտ, meina I.
մուկ, mús I.
մուտ, muð-r.

Յամել, hemja.

Նավ } naust, T. p. 392.
նաւ
նեղ, áng-r.
նոր, ný-r.

Շուն, hund-r.
շքոտ, skuggi.

Ես, es.
որբ, arf-r.
ութ, átta.
ուս, öx II.
ուտել, éta.

Ջանկալ, keing-r.
չաւրնալ, þerra.
չէ, engi II.
չոր, þerra.
չուխա, dúk-r.

Պարեխ, T. p. 390.
պաւրել, bora.
պէս, vísa.

Ոալել, hyl-r.
ջեղ, segi.
ջերմ, varm-r.

Սաւլ, sóli.
սեր, skyr.
սէր, kær-r.
սիրտ, hjarta.
սլաք, skálk-r I.
սուր, hjör-r I.
սպիտակ, hvít-r.
սրունք, hlaun.

Վախ, vá.
վատ, vond-r.
վարոք, brúsk-r.
վեր, yfir.
վռալ, brjá.

Armenisk.

Տակր, S. doe.
տավար, dýr III.
տիզ, stínga.
տիկին, tiggi.
տուն, tún.
տռալ, draga.

Ցանել, sá II.
ցաք, höggva.
ցորեն, korn.

Փաւրել, bora.
փետուր, fiðr.
փորձել, T. p. 391.
փոփոխ, frauð.

Քար, grjót.
քաւմայ, kúf-r.

13. Græsk.

'A, ó II.
ἀββανος, api.
ἄγειν, jaga.
ἀγκύλος, aungul-l.
ἀγρός, akr.
ἀεί, ei I.
αἰθήρ, heið I.
αἶθος, heit-r.
αἴξ, geit I.
αἰών, æfi.
ἀκή, egg II.
ἄκυλος, ákarn.
ἀλκή, elg-r.
ἀλώπηξ, ref-r.
ἅμα, sam-r.
ἀμέλγειν, míga.
ἀμφί, of I.
ἄνευ, án I.
ἀντί, enni.
ἀξίνη, öx I.
ἀπό, af.
ἀπώτερος, aftar.
ἀργός, arg-r.

Græsk.

ἄρδιον, ör I.
ἄρδις, oddr.
ἀρός, úr II.
ἀρτηρία, æð.
ἄρτος, brauð.
ἀστήρ, stjarna.
αὖθις, opt.
αὖλαξ, ál-l I.
ἀϋτμήν, óð-r II.
ἀφρός, frauð.
ἄχνη, agn II.

Βάκελος, T. p. 389.
βαλήν, T. p. 390.
βάρις, bark-r.
βάριχοι, fær.
βεικηλά, veik-r.
βέκκε-, bak.
βέλος, billd-r I.
βελτίων, vel.
βίκος, bikar.
βίος, fjör.
βλάξ, flagg.
βολβός, bóla.
βόμβυξ, S. bomuld.
βορά, borða.
βρέχειν, rak II.
βρίτυ, blíð-r.
βρόγχος, kverk.
βρύειν, bruna.
βύριον, bý-r.

Γαισός, geir-r.
γελᾶν, hlæa.
γένος, kyn I.
γεύειν, kjósa.
γέφυρα, klöpp.
γηραιός, hærast.
γλήμη, γλία, γλοῖος } glya II., lím III.
γλυκύς, lukka.

Græsk.

γόνυ, hnje.
γρηγορεῖν, vaka II.
γυνή, kona.

Δαΐς, T. p. 390.
δάκνειν, taung.
δάκρυ, tár.
δάκτυλος, tá II.
δάμαρ, damma.
δαύειν, dá II.
δεικνύναι, tjá II.
δέκα, tíu.
δέμειν, timbra.
δέρκειν, tersel-l.
διάβολος, difil-l.
δίκη, tíg.
δίσκος, disk-r.
δοκεῖν, þykja.
δολιχός, drjúg-r. S. dulen.
δόλος, tál.
δόρυ, dar-r.
δοῦλος, þola.
δράκων, dreki.
δρέμειν, dromund-r.
δρυμός, drumb-r.
δρῦς, tré.
δύς-, tor-.
δύω, tveir.

Ἔαρ, vor.
ἐγγύς, áng-r.
ἐγώ, ék.
εἴδειν, víta I.
ἔλαιον, ólja.
ἔλαφος, elg-r.
ἐλαχύς, lett-r.
ἐλειός, valska.
ἕλος, kélda.
ἐν, í.
ἔνθεν, undan.
ἐννέα, níu.
ἐνοπή, óp I.
ἔντερα, iðr.

Græsk.

ἕξ, sex.
ἑπτά, sjau.
ἔργον, erja.
ἐρείπειν, verpa I.
ἐρευνᾶν, rún.
ἔρις, krít-r.
ἐρυθρός, rauð-r.
ἑστία, ve II.
εὖ, auð-.
ἐχῖνος, igul-l.
ἔχις, ögli-r.

Ζάγκλη, sigð.
ζάλη, el.
ζέα, hafrar.
ζεύς, tifar.

Ἤ, enn I.
ἦθος, sið-r.
ἤϊον, hey.
ἥλιος, sól.
ἧλος, hæla.
ἥμισυ, miss.
ἧπαρ, lifur.
ἦρι, ár I.
ἦτρον, kvið-r II.

Θά-ειν, táta.
θαῤῥεῖν, þor.
θεός, tifar.
θήρ, dýr III.
θής, þjá.
θίν, θίς } dyngja I., þíng II.
θρίξ, reik.
θῦμα, dumba.

Ἰδεῖν, víta I.
ἰθή, heið I.
ἴκκος, eik-r.
ἱμάς, siment.
ἱστάναι, stá.
ἰτέα, pil-l.

Digitized by Google

Græsk.

Καβάλλης, kapall.
καγχάζειν, kankast.
κάλαμος, hálm-r.
καλεῖν, kalla.
καλιά, hreið-r.
κάλπη, hlaupa.
κάνθαρος, kanna II.
καπνός, geyfa.
κάραβος, karfa.
καρδία, hjarta.
κάρπασος, hanp-r.
κάρχαρέος, harð-r I.
καυλός, kefli.
κείρειν, karra.
κεῖσθαι, hvíla.
κέλλειν, skella II.
κεφαλή, höfuð.
κῆδος, geð.
κῆπος, api.
κηρός, kerta.
κηρύσσειν, glósa.
κίβη, kippa.
κίς, geit II.
κίστη, kassi.
κλαμβός, lama.
κλείς, hlíð I.
κλῆρος, hlut-r.
κλίβανος, hlje.
κλίνειν, hall-r I.
κλιτύς, hlíð II.
κλόνιον, hlaun.
κλύειν, hlera.
κνίδη } hnesla.
κνίζειν }
κνίσσα, hniss.
κοῖλος, hol.
κόλαξ, hól.
κολεός, hólk-r.
κόλος, kolla II.
κόλπος, gilbra.
κολωνός, hjól.
κόνις, nit.

Græsk.

κόῤῥη }
κόρση } hjarsi I.
κρανίον }
κρέας, hræ.
κρίζειν, krísta.
κρίκος, hríng-r.
κρίνειν, greiða.
κύβη, höfuð.
κύλα, hol.
κύων, hund-r.
κώμη, heimi.
κώρυκος, krákuskél.

Λαβράκτης }
λάβρος } lap.
λαῖον, slœgja.
λαμβάνειν, hlumm-r, hreppa.
λᾶν, hlá.
λαός, leið II.
λαπαρός, laf.
λάρναξ, lar.
λασθαίνειν, lá IV.
λάχνη, lá III.
λεῖος, leyðra.
λείπειν, leifa.
λείχειν, sleikja.
λήγειν, láta.
λήϊον, slœgja.
λιπαρός, sleip-r.
λίτη, hlíð I.
λιτός, lítil-l.
λορδός, lát.
λύειν, laus.
λύκος, varg-r.
λύρα, lúð-r.

Μασᾶσθαι, mata.
μαστός, masti.
μαυρός, mó-r.
μάχαιρα, mækir.
μέ, mér.
μέθυ, mjöð-r.

Græsk.

μείζων, mega.
μείλιχος, mild-r.
μείς, máni.
μέλι, mild-r.
μένειν, von.
μέντωρ, ment.
μέσος, mið II.
μετά, með.
μήν, máni.
μήτηρ, móðir.
μίγνυναι, menga.
μίσγειν, milskra.
μιστύλλειν, musl.
μνοία, man II.
μοί, mér.
μοῖτος, múta I.
μυῖα, mý.
μύξα, míga.
μυριάς, moka III.
μῦς, mús I.

Ναίχι, engi II.
ναῦς, naust.
νεκρός, ná I.
νέος, ný-r.
νέποδες, knapi.
νέφος, gnæfa.
νήχεσθαι, nökkvi.
νίψ, snjó-r.
νύξ, nátt.

Ὀδούς, tönn.
ὄϊς, á IV.
οἴφειν, víf.
ὅλος, heill-r.
ὄνειδος, níð II.
ὄνομα, nafn.
ὄνυξ, nögl.
ὄξος, edik.
ὀπίζεσθαι, opa.
ὁπλή, hof-r.
ὀρφανός, arf-r.
ὅς, es.

Digitized by Google

Græsk.

οὖθαρ } jufr.
οὖφαρ }
οὐχί, ekki I., engi II.
ὀφρύς, brún I.

Παγαίη, T. p. 390.
πάλαι, plaga.
παλάσσειν, blett-r.
πάλλα, bóla.
πατήρ, faðir.
παῦρος, fá-r.
πείθειν, biðja.
πειράζειν, freista.
πέλα, fell.
πέλεκυς, fork-r.
πέλλα, felld-r.
πέντε, fimm.
περᾶν, ferja.
πέρδειν, frata.
πέρυσι, S. fjor.
πεύκη, bik.
πηγή, bekk-r II.
πιέζειν, pína.
πίθος, pitt-r.
πίσσα } bik.
πίτυς }
πιώδης, feit-r.
πλάζειν } flana.
πλάνη }
πλατύς, pláta.
πλέκειν, fljetta.
πλήσσειν, plága. S. flygjel.
πλοῦτος, plut.
πνεῖν, fnasa.
πολεῖν, fal-r II.
πολύς, fjöl III.
πομφός, bumb-r.
πόρος, fara.
πόῤῥω, fjarr.
πόρταξ } frenja.
πόρτις }
πρῶτος, brodd-r I.

Græsk.

πτερόν, fiðr.
πύειν, T. p. 391.
πυθμήν, botn.
πῦρ, fyr.
πύργος, berg.
πυῤῥός, burn.
πῶλος, fóli II.

Ῥαιβός, rif.
ῥάχις, hrygg-r.
ῥέδη, reið.
ῥέθος, lið-r.
ῥεῖν, renna.
ῥιγεῖν, frjósa.
ῥίν, kani.
ῥινός, ryt.
ῥίον, kani.
ῥίπτειν, verpa I.
ῥόμος, orm-r.
ῥύπος, grubb.
ῥώθων, róta I.

Σάκκος, sekk-r.
σάλαξ, sáld II.
σᾶν, seitla.
σάος, S. sund.
σέβεσθαι, sefi.
σήθειν, seitla.
σήρ, silki.
σίβυλλα, vala I.
σινίον, seitla.
σκαιός, ská II.
σκαίρειν } skjar-r.
σκάρδα }
σκάριφος, skrifa.
σκάφη, skip.
σκάφος, skáp-r.
σκῆπτρον } skapt.
σκήπων }
σκιά } skóg-r.
σκοά }
σκολιός, ská II.
σκύρθαξ, skör I.

Græsk.

σκώπτειν, skimpa.
σκώρ, kar II., skít.
σμᾶν, mör.
σπᾶν, spana.
σπαρνός, spara.
σπείρειν, S. sprite.
σπεύδειν, S. spodde.
σπιθαμή, fadm-r.
σπόγγος, svamp-r.
σπύραθος, sparð.
στάγμα, stökkva I.
σταυρός, stá.
στέγειν, þak.
στείχειν, stíga.
στέλεχος, stá.
στενάζειν, stjank.
στερεός, stá, sterk-r.
στέρνειν, strá.
στίζειν, stinga.
στίον, stein-n I.
στραγγός, streng-r.
στρατός, stríð.
στυγεῖν, þykkja.
σύ, þú.
σύν, sam-r.
σύρβη, styr-r.
σύρφος, sori.

Τάλις, döll.
ταῦρος, tjúr-r.
τείνειν, þenja.
τέλος, tal.
τέρην, þerna.
τέρσεσθαι, þerra.
τετράων, þiðr.
τήγανον } deigul-l.
τήκειν }
τίταξ, tiggi.
τίτθη, táta.
τίτυρος, dorri.
τόπος, tóft.
τορεύειν, turna.
τορύνη, þvara.

Digitized by Google

τρεῖς, þrí-r.
τρέχειν, darka.
τροχός, turna.
τρυγία, dregg.
τυγχάνειν, þiggja.
τύπτειν, dubba.
τύρβη, styr-r.

Ὕδωρ, sveita, úðast.
ὑπέρ, of II., yfir.
ὕπνος, sófa.
ὗς, sú.
ὕψι, upp.

Φάλη, hval-r.
φάρειν, para.
φάτνη, fat III.
φελλεύς, fell.
φέρειν, bera I.
φηλοῦν, veila.
φήρ, dýr III.
φόνος, bana.
φραδής, fróð-r.
φρύγειν, breyskja.
φύτον, baðm-r.
φύτος, höfn.
φῶς, fast-r II.

Χαίνειν, gín I.
χαίρειν, kerski.
χαράσσειν, krassa.
χέζειν, skít.
χεῖν, gjóta I.
χέραδος, grjót.
χίμαιρα, geit I.
χλόος, glor.
χολή, gall.
χωλός, haltra.

Ὠκύς, eik-r.
ὠλένη, alin.
ὥρα, úr IV.
ὦρος, ár II.
ὡς, allz.

14. Nygræsk.

Ἀράδα, röð I.
ἀρμέγειν, míga.

Βαρεῖν, berja.
βέργα, bálk-r.
βολά, var II.
βροῦσκος, ryskjast.

Γίδα, geit I.
γόφος, huppar.

Δέν, engi II.
δόντι, tönn.

Ζηλια, elja.

Θαμβός, þám.

Κανί, kanna II.
καντοῦνι, kant-r.
καπάσι, kápa.
καυλι, kefli.
κηρί, kerta.
κορμί, karl I.

Μαγαρίζειν, maka.
μέλερη, mel-r II.
μοῦχλα, míga.

Νίγλα, hnúð-r.
νύκτα, nátt.
νύχι, nögl.

Πανί, fána I.
πλακά, pláta.
πουγγί, poki.

Ῥίγα, reik.

Σκατόν, skít.
σκίζα, skíð.
σκούπα, skúfa.
σκουτέλι, skutil-l II.
σκύφος, skip.
σουβλί, S. sûl II.
σπαθί, sveðja.
σταίνειν } stá.
στουπώνειν } stá.

Τάργα, targa.
τζίκνα, stæk-r.
τζόκα, dúk-r.
τζουρλίζειν, þvara.
τρά, þráð-r.

Φαρδύς, breið-r.
φίλι, fill.
φλόγα, log.
φορά, var II.
φρύδι, brún I.

Χνότος, hniss.
χόβολη, kol.
χοκλακᾷν, kokka.

15. Latin.

A } af.
ab } af.
acies, egg II.
acuere, öx I.
acumen } egg II.
acus } egg II.
ad, á I.
æquus, jafn.
æs, eir I.
ævum, æfi.
agere, jaga.
agna, agn II., ax.
alce, elg-r.
aliqvis, nakkvar-r.
amare, gaman.
amphora } ampli.
ampulla } ampli.
anas, önd II.
angor, ekki II.
anguilla, ál-l II.
anguis, ál-l II., ögli-r.
angulus, aungul-l.
angustus, áng-r.
antiæ } enni.
anticiput } enni.
aqua, á II.

Latin.

ara, ár VII.
arare, erja. T. p. 389.
arca, örk.
aria, T. p. 391.
armus, arm-r I.
asper, apr.
astrum, stjarna.
augere, auk.
auris, heyra.
aurum, gull I.
aut, eða.
avena, hafrar.
avus, afi.
axilla, öx II.

Baceolus, T. p. 289.
baculus, bagal-l.
balæna, hval-r.
bellus, vel.
bilis, gall.
bombyx, S. bomuld.
breve, T. p. 390.
bulbus, bóla.

Caballus, kapall.
cæsar, keisari.
calamus, hálm-r.
caligo, kvölld.
calx, hæll II.
canere, hani, saung-r.
canis, hund-r.
cannabis, hanp-r.
caper, háf-r II.
caput, höfuð.
cardo, hjar.
cârere, karra.
carpere, harpa III.
carus, kær-r.
caulis, kefli.
cellere, skella II.
centum, hundrað.
cerberus, garm-r.
cerebrum, hjarni.

Latin.

cernere, greiða.
cingulum, hríng-r.
clathri, hlíð I.
claudere, hlíð I., kláfi.
claudus, haltra.
clava, klumba.
clavis, kláfi.
cluere, hljóða.
clunis, hlaun.
clypeus, hlje.
cogere, kúga.
collis, hjól.
com- } sam-r.
con- }
copia, hóp-r.
coquere, kokka.
cor, hjarta.
corbis, karfa.
cornu, horn I.
corona, krans.
corpus, kropp-r.
corvus, hrafn.
cranium, hjarsi I.
creare, gera.
credere, kredda.
cremor, grum-r.
crinis, grön II.
crocitare, krúnk-r.
cruor, hlaut.
cuculus, gauk-r.
culeus, hyl-r.
cum, sam-r.
cuniculus, kanina.
cunnus, kona.
cupa, húf-r.
cuprum, kopar.
curvare, korpa.
cuspis, spjót.

Decem, tíu.
dens, tönn.
deus, tifar.
dica, tíg.

Latin.

dolium, dall-r I.
dolus, tál.
domare, tam-r.
dormire, dorma.
duo, tveir.

Edere, éta.
ego, ék.
emere, nám.
eqvus, eik-r.

Fallere, veila.
fel, gall.
fera, dýr III.
ferire, berja.
flagrum, S. flygjel.
flare, blása.
focus, fuð-r.
forare, bora.
formus, varm-r.
frangere, bráka.
frater, bróðir.
fricare, freka II.
frigere, breyskja.
frigêre, frjósa.
frons, S. front.
fundus, botn.
fungus, svamp-r.
futuere, fuð.

Galea, hjálm-r.
gallus, gala.
ganza, gás I.
gena, kinn.
gens, kyn I.
genu, knje.
genus, kyn I.
gladius, glaðiel.
glis, valska.
gluten, glya II.
glutire, hyl-r.
gnatus, nið-r I.
gumia, gumma.

Digitized by Google

Latin.

Hædus, geit I., hauðna.
haurire, ausa.
heri, gær.
hernia, karn I.
heus, heyra.
hira } garnir.
hirudo }
homo, gumi.
hora, úr IV.
horrere, S. grösse.
hortus, garð-r.

Jacere, kasta.
jecur, lifur.
in, ó II.
inter, undir.
ira, œr-r.
irpus (sab.), erp-r.
ita, já.
jugum, ok.
jus, jukk.

Labium, lap.
lacerare, lensa.
lætus, glað-r II.
lana, lá III.
lascivus, losti.
lassus, lat-r.
latrare, lá IV.
latus, pláta.
laudare, lófa II.
lavare, lauga.
laxus, slak-r.
legere, lesa.
levir, S. doe.
levis, leyðra.
lex, lag IV.
libum, leif-r.
linere, klína.
lingere, sleikja.
lingua, túnga.
lubricus, sleip-r.
lupus, varg-r.

Latin.

Mactare, mækir.
magnus, mega.
malleus, hamar I.
manere, von.
manus, mund.
mare, mar.
margo, marka.
mater, móðir.
me, mér.
medius, mið II.
memor, mimir.
mensis, máni.
mingere, míga.
minuere, miðr.
miscere, milskra.
molere, mala.
monile, men.
mori, morð.
mundus, mundil-fari.
murus, múr.
mus, mús I.
musca, mý.
mutare, múta II.

Nasus, nasa.
natus, nið-r I.
navis, naust.
necare, ná I.
nectere, hnakki.
neptis, nift.
nidor, hniss.
nix, snjó-r.
nodus, hnúð-r.
nomen, nafn.
non, nei.
novem, níu.
novus, ný-r.
nox, nátt.
nunc, nú.

Oculus, auga I.
olor, álft.
orbus, arf-r.

Latin.

ostium, ós-s.
ovis, á IV.

Pallidus, föl-r.
palus, poll-r.
pandere, spana.
pannus, fána I.
par, par.
parcere, spara.
pastus, past.
pater, faðir.
pauci, fá-r.
pecus, fé.
pedes, peð.
pellis, felld-r.
penna, penta.
penus, faung.
pilum, pila.
pingere, penta.
piscis, fisk-r I.
porro, fjarr.
potare, pitt-r.
præda, bráð II.
premere, pressa.
probus, fróm-r.
pruna, brún-n.
pulex, fló I.
putidus, fugt.

Qvatuor, fjórir, kotra.
qveri, kæra.
qviescere, hvíla.
qvinqve, fimm.
qvis, hvat.

Rastrum, rista.
ratio, ré I.
rex, hrói, regin.
rheda, reið.
rigare, rak II.
rigescere, riga.
rivus, renna.
rodere, róta I.

Digitized by Google

Latin.

rogare, frá II.
ruber, rauð-r.
ruere, hrum-r.
rufus, rauð-r.
ruga, hrukka.
rus } rusti.
rusticus } rusti.

Saccharum, sykr.
sal, salt.
saltus, T. p. 391.
sanus, S. sund.
scandere, skálld.
scapha, skip.
scapus, skapt.
scintilla, sindra.
scipio, skapt.
scutum, skjölld-r.
se, sér.
secare, saga I.
secula, sigð.
sedere, sitja.
semis, miss.
senior, senjór.
sentire, sinna.
septem, sjau.
serere, sá II.
sermo, svara I.
sex, sex.
sibi, sér.
socer } svara II.
socrus } svara II.
sol, sól.
solea, sóli.
somnium } sófa.
somnus } sófa.
sorbere, S. sörpe.
soror, systir.
speculari, spá.
spuere, spýja.
stare, stá.
stella, stjarna.
sternere, strá.

Latin.

stilla, stökkva I.
stimulus, stínga.
stupidus, dumbi.
sucula, sú.
sudare, sveita.
suere, sauma.
sugere, sjúga.
sulfur, svæla.
super, yfir.
supra, upp.
sus, sú.

Tabula, tabl.
tacere, þagga.
tappus, tappi.
tardus, draga.
taurus, tjúr-r.
tegere, þak.
tendere, þenja.
tendicula, S. done.
tepor, táp, þá I.
terra, þerra.
tingere, stein-n II.
tinnire, síngla.
tolerare, þola.
tornare, turna.
trahere, draga.
tres, þrí-r.
trux, draug-r I.
tu, þú.
tundere, stauta.
turba, styr-r, þorp.
turunda, þvara.

Uber, juf-r.
udo, vóð.
udor, úðast.
umbilicus, nabli.
uncus, aungul-l.
urere, orna.

Vadere, vaða.
vagire, S. vaak.

Latin.

valere, gjald I.
validus, balld-r.
vapor, geyfa.
ve, ve III.
veha, veg-r.
velare, fela.
velle, vilja.
vellus, fylld-r.
venter, kvið-r II.
venus } una.
venustas } una.
ver, vor.
vermis, orm-r.
vertere, horfa.
vesta, ve II.
vestis, vesl.
via, veg-r.
vicus, ve II.
videre, víta I.
vigere, kvik-r.
villus, fylld-r.
vinulus, una.
vir, ver-r I.
vivere, lífa.
volutare } vellta.
volvere } vellta.

vulgus, fólk.
vulva, ulf-lið-r.

16. Fransk.

À, á I.
achée, agn I.
aile, öl.
âpre, apr.
arrêt, röst.
avoir, hafa.

Bec, pjaka.
bison, visund-r.
botte, bóta.
bouillir, vella.
boutique, búð.

Digitized by Google

Fransk.

brai, bráð III.
bref, bréf.

Cajoler, gæla.
carcan, kverk.
cavale, kapall.
champion, kapp.
chaume, hálm-r.
cher, kær-r.
choisir, kjósa.
coi, kúra.
coiffe, koppa.
coin, horn II.
courber, korpa.
couteau, kuta.
cracher, hráki.
craie, rita I.
crème, hrím.
crier, hrína II.
crochu, króka.

Dague, dolk-r.
dard, dar-r.
dent, tönn.
diète, heið II.
dieu, tifar.
drap } traf.
drapeau }
drille, drjóli.
dru, drjúg-r.

Eau, á II.
ecaille, skél.
echecs, skák.
écrier, hrína II.
écrin, skrín.
ecuelle, skál.
elan, elg-r.
engouler, hyl-r.
escarre, skorpa.
eschets, skák.
esclandre, granda.
étoile, stjarna.

Fransk.

Fard, farði.
farouche, fors I.
félon, veila.
flanc, lend.
flatter, flaðra.
flèche, flein-n.
fou, fól.
franc, frakki II.

Geler, kald-r.
glaire, glýa II.
gloute, T. p. 391.
gorge, kverk.
gouffre, húf-r.
gratter, krassa.
groin, kani.
groncher, grenja.
grouiller, krú.
guinder, vinda.
guise, vísa.

Halle, höll.
ham, T. p. 391.
harousse, T. p. 392.
hérisser, grís-s.
hier, gær.
hocqueton, hökul-l.
houle, kólga.

Jaboter, gambra.
jaune, gul-r.
jeune, úng-r.
jobelin, gap-uxi.
joug, ok.
jus, jukk.

Laquais, lend.
loquet, lúka.
lot, hlut-r.

Marteau, hamar I.
mère, móðir.
meurtre, morð.

Fransk.

Namps, T. p. 392.
neige, snjó-r.
neuf, ný-r.
nez, nasa.
nièce, nift.
nippes, nip-r.
nom, nafn.
nombril, nabli.
nouer, hnúð-r.
nouveau, ný-r.
nuit, nátt.

Od, með.
ogre, gýgr.

Paile, pell.
pale, fal-r I.
peindre, penta.
piquer, pjaka.
poche, poki.
poêle, pell.
presser, pressa.
putain, púta.

Quayer, kver.

Raie, reik.
raison, ré I.
rivière, renna.
roi, hrói, regin.
roselet, T. p. 392.
rouge } rauð-r.
roux }

Sale, saur-r.
salle, sal-r.
sangle, hríng-r.
sel, salt.
sentier, senda.
sillon, síla.
souiller, saur-r.
soupe, sup.
sucer, sjúga.
sucre, sykr.

Digitized by Google

Fransk.

sud, seyða.
suer, sveita.

Tampon, tappi.
targuer, þor.
tarir, þerra.
tas, des.
tendre, tendron, teina.
teter, totta.
trève, trú-r.
tuer, deyja.

Ver, orm-r.
violon, fiðla.

17. Italiensk.

Anca, lend.

Baccello, T. p. 389.
baldo, balld-r.
balzano, blasa við.
barda, var I.
barra, sparri.
bastare, gnóg.
batello, bát-r.
bellico, nabli.
bescio, fé.
bevero, bif-r I.
bianco, blakki.
bicchiere, bikar.
bolgia, bal.
boria, byrg-r.
borro, brunn-r.
brace, brasa.
brando, brand-r II.

Camicia, ham-r.
canto, kant-r.
cenno, teikn.
ceppo, kepp-r.
chiocciare, gaukla.
ciocco, stokk-r.
coglia, hyl-r.

Italiensk.

colmo, hólmi.
coppa, kopp-r.
cuffia, húfa.

Fango, fen.
fino, fin-n.
folla, fjöl III.

Gabbare, gap-uxi.
giallo, gul-r.
grigio, hærast.
guanto, vött-r.
guatare, gá I.
guisa, vísa.

Lacche, lend.

Macca, moka III.
madre, móðir.
mucchio, moka III.

Nastro, hnesla.
nocca, hnúd-r.
nuca, hnakki.

Pecchia, bí.
porca, prace, bálk-r.

Ragia, rak II.
recere, ræksn.
riga, reik.
rozzo, hrjón.

Sbarra, sparri.
schiuma, skúm.
scorza, skorpa.
segare, saga I.
spada, sveðja.

Targa, targa.

Vampa, geyfa.
volta, var II.

18. Spansk.

abollon, blóm.
adarga, targa.

Spansk.

airarse, ær-r.
alabar, lófa III.
albergue, berg.
alcoba, kofi.
amelga, bálk-r.
andar, andra.
arrope, syrop.

Becerro, kvíg-r.
bisonte, visund-r.
bollon, blóm.
borra, fær.
bota, bóta.
briga, T. p. 389.
bulto, bóla.

Capa, kápa.
cardar, karra.
cebada, hafrar.
chansear, gems.
cholla, koll-r.
choto, jóð.
chupa, hjúp-r.
col, kál I.
colgar, gálgi.
corto, kort-r.
coxear, hökta.
cumbre, kúf-r.

Estaca, stá.
estrella, stjarna.

Falda, falld-r.
farante, fara.
fucar, bokki.

Galgo, gálgi.
gordo, gróf-r.
grapa, korpa.

Hacer, haga.
halagar, gæla.
hastío, hasa.
helar, kald-r.
hinojo, hnje.

Digitized by Google

Spansk.

holgin, heilla.
hopo, gumpur.

Jalde, gul-r.
jalea, el.

Lacra, blak.

Magro, magr.
mastiles, mastr.
mego, mjúk-r.
mezclar, milskra.
mucho, moka III.

Nieto, nið-r I.

Ola, kólga.
ostra, ostra.
ovest, vest-r.

Picar, pjaka.
puta, púta.

Rabo, rófa.
rascar, krassa.
retar, krít-r.
rifa, róm-r.
robar, rauf.
roer, róg-r.

Segus, sigð.
senda, senda.

Tapon, tappi.
tilla, þilja.
toldo, tjalld.
topar, dubba.
trabas, trapo, traf.
tupa, tóft.

Xugo, sjúga.

19. Gotisk.

Abr-s, abl II.
addi; egg I.
af, af.
afar, eftir.
afta, aftan II.

Gotisk.

aftra, aftar.
agis, óga.
ahana, agn II.
ahma, óð-r II.
ahs, ax.
ahtau, átta.
ahton, akt.
ahva, á II.
aibr, T. p. 392.
aigan, eiga.
aihvus, eyk-r, jó-r.
ainlif, ellifu.
ains-hun, nakkvar-r.
air, ár I.
airknis, jarkn.
airman, jörmun.
airþa, jörð.
airus, ár IV.
aiþs, eið-r.
aiþþau, eða.
aiv, ei I.
aivs, æfi.
aiz, eir I.
akeit, edik.
alan, ala.
aleina, alin.
alev, ólja.
alja, annars.
aljan, elja.
amsa, öx II.
ana, á I.
and, and.
andbahts, ambátt.
andeis, enda.
ans, ás III.
ansts, una.
anþar, annar.
aqisi, öx I.
ara, ari I.
arbi, arf-r.
arjan, erja.
arms, arm-r I. II.

Gotisk.

asilus, ásni.
asneis, asnast.
asts, jast-r.
aud, auð-r I.
augo, auga I.
auhn-s, ófn.
auhsus, ox.
auja, ey.
aukan, auk.
aurt-s, jurt.
auso, heyra.
auþs, auð-r II.
avi, á IV.
avia, ey.
avo, afi.
azgo, aska.

Badi, beð.
bagms, baðm-r.
bai, báðir.
baidjan, bjóða.
bairan, bera I.
bairgan, berg.
bairhts, bjart-r.
balgs, bal.
balþs, balld-r.
balvjan } böl.
balvs }
bandvjan, banda.
bani, bana.
banst-s, T. p. 390.
baris, borða.
barms, barm-r I.
basi, ber I.
batan } bati.
bat-s }
bauan, búa.
baugjan, fá I.
baur, bur I.
baurd, borð I.
baurg-s, berg.
beidan, bið.
beitan, bíta.

Digitized by Google

Gotisk.

bjari, bera II.
bidjan, biðja.
bindan, binda.
biudan, bjóða.
blandan, blanda.
bleiþ-s, blíð-r.
blesan, blása.
bloma, blóm.
blotan, blóta.
bloþ, blóð.
boka, bok.
brahv, bragð III.
braids, breið-r.
brinnan, brenna.
broþar, bróðir.
brukjan, bruka.
brunjo, var I.
brusts, brjóst.
bruþs, bruð-r.

Daddjan, táta.
dails, deila.
dal, dal-r II.
daubs, dauf-r.
dauhtar, dóttir.
dauns, daun.
daur, dýr II.
daursan, þor.
dauþus, dauð-r.
ded-s, dáð.
digrei, dig-r.
diupan, djúp-r.
dius, dýr III.
divan, dá II., dauf-r, deyja.
doms, dóm-r I.
draban, drepa.
dragan, draga.
dreiban, drífa.
drigkan, drekka.
driugan, dróttin-n.
drunjus, drynja.
du, til.

Gotisk.

dubo, dúfa.
dugan, duga.
dumbs, dumbi.
dvals, dvali.

Ei, es.
eisarn, járn.

Fadan, foðra.
fadar, faðir.
fagrs, fag-r.
fahan, fá II., fáng III.
faihu, fé.
fairguni, fairhvus, fjörgyn.
fairnis, forn I.
fairra, fjarr.
falþan, fellingar.
fana, fána I.
fani, fen.
faran, fara.
fastan, fast-r I.
fauho, fox.
faur } for I.
faura } for I.
faus } fá-r.
favai } fá-r.
feian, fjá.
fidvor, fjórir.
figgrs, fing-r.
fijan, fjá.
filhan, fela.
fill, felld-r.
film, fila.
films, feila.
fimf, fimm.
finþan, finna.
fisks, fisk-r I.
fitan, fœða.
flaihtan, fljetta.
fon, funi.
fotus, fót-r.
fraihnan, frá II.

Gotisk.

fraisan, freista.
fraiv, frjó.
fram, frá I.
fraþjan, fróð-r.
frauja, freya I.
freis, fría I.
frijon, freya I.
frods, fróð-r.
fugls, fugl.
fula, fóli II.
fulls, full-r.
fuls, fugt.

Gaggan, ganga.
gairdan, garð-r.
gairu, keyri.
gais, geir-r.
gaitsa, geit I.
galga, gálgi.
ganohs, gnóg.
garazna, rann-r.
gard-s, garð-r.
garuni, gruna.
gatvo, gata.
gaumjan, gá I.
gazds, gadd-r II.
geigan, gagn I.
geiran, gráð.
giban, gefa.
gibla, gafl.
gildan, gjald I.
gistra, gær.
gitan, géta I.
giutan, gjóta I.
glaggvus, luggva.
gods, góðr.
goljan, gœla.
graban, grafa I.
gramjan, gram-r II.
gras, gras.
gredus, gráð.
gretan, gráta.
grundus, grund.

Digitized by Google

Gotisk.	Gotisk.	Gotisk.
gulþ, gull I.	hilpan, hjálpa.	ik, ég.
guma, gumi.	hilþan, hall-r I.	im, em.
guns, kaun.	himins, himin.	in, í.
guþ, goð I.	hlahjan, hlæa.	inuh, án I.
Haban, hafa.	hlahs, kleggi.	itan, éta.
hafjan, haf II.	hlaibs, leif-r.	iþ, enn II.
hahan, hánga.	hlaþan, hlaða.	iup, upp.
haidus, heit.	hlaupan, hlaupa.	izvara, okkar.
haifsts, heiptast.	hlauts, hlut-r.	Ja, jai, já.
hails, heill-r.	hleibjan } hlje.	jabai, ef.
haims, heimi.	hlija } hlje.	jain-s, hin-n.
hairda, hirð.	hljuma, hljóða.	jau, ef.
hairto, hjarta.	hniupan, hneppa.	jer, ár II.
hairus, hjör-r I.	hors, hór-r II.	jiuka, jagan.
haitan, heita.	hraiv, hræ.	juggs, úng-r.
haiþi, heiði.	hrisjan, hrista.	juk, ok.
hakuls, hökul-l.	hropjan, hrópa.	Kalbo, hvelp-r.
halba } álfa.	hrot, hróf I.	kalds, kald-r.
halbs } álfa.	hrukjan, krúnk-r.	kara, kæra.
haldan, hallda.	hugs, hug-r.	kas, ker II.
halja, hel.	huhrus, húng-r.	katils, ketil-l.
hallus, hall-r II.	huljan, hul.	kaupon, kaupa.
hals, hals.	huls, hol.	kaurn, korn.
halts, haltra.	hun, nakkvar-r.	kilþei, hyl-r.
ham } ham-r.	hund, hundrað.	kinnus, kinn.
hams } ham-r.	hunds, hund-r.	kiusan, kjósa.
hana, hani.	hungrjan, húngr.	kniu, hnje.
handus, hönd.	hunsl, husl.	knoda, kyn I.
hardus, harð-r I.	hups, huppar.	kriustan, krísta.
harjis, her-r.	huzd, hödd.	kukjan, hjugra, kyssa.
hatan, hata.	hvairban, horfa.	kuni, kyn I.
haubiþ, höfuð.	hvaiteis, hvít-r.	kunnan, kénna.
hauh-s, há-r.	hvapjan, geyfa.	Laggs, láng-r.
haunjan, háð.	hvarjis } hvat.	laian, lá IV.
haurds, hurð.	hvas } hvat.	laigon, sleikja.
hauri, fyr.	hvass, hvass I.	laikan, leika.
haurn, horn I.	hveila, bil I.	laist-s, leyst-r.
hausjan, heyra.	hveits, hvít-r.	lamb, lamb.
havi, há III., hey.	hvotjan, hóta.	lats, lat-r.
heito, heit-r.	Ibns, jafn.	laþon, laða.
heþjo, hátta II., kot.	idreiga, iðr.	laubs, lauf.
hilms, hjálm-r.	igqara, okkar.	

Gotisk.

laun, laun I.
laus, laus.
leiht-s, lett-r.
leik, lík.
leikan, líka.
leikeis, lækna.
leik-s, lík-r.
leisan, list.
leitil-s, lítil-l.
leiþan, leið I.
leiþus, lið II.
levjan, læ.
liban, lífa.
ligan, lag II.
linnan, hlá.
lisan, lesa.
list-s, list.
lita, lingva.
liþus, lið-r.
liugan, hjón.
liugan, ljúga.
liuhan, lýsa.
liuþ, hljóða.
lofa, lofi.
lubi, lífa.
ludja, líta II.
luftus, lopt.
lukan, lúka.
lustus, losti.

Magan, mega.
magaþs, megða.
magus, mög-r.
maidjan, meiða.
maihstus, mjúk-r.
mais, mega.
maiþms, meiðmar.
malan, mala.
maltjan, melta.
man, mað-r.
marei, mar.
marka, marka.
mat-s, mata.

Gotisk.

maþa, maðk-r.
maurgin-s, morgun.
maurþr, morð.
mavi, megða.
meg-s, mág-r.
meki, mækir.
mel, mál II.
mena, máni.
midis, mið II.
mikils, mega.
mild-s, mild-r.
miluks, míga.
minan, meina I.
mins, miðr.
miss, mis.
mitan, mál II.
miþ, með.
mod-s, móð-r II.
mota, múta I.
motjan, mót.
muk-s, mjúk-r.
mul, múli.
mulda, mel-r I.
munan, munu.
munþs, muð-r.

Nagl-s, nagli.
nah, gnóg.
nahan, nauð I.
nahts, nátt.
naitjan, níð II.
namo, nafn.
nanþjan, nenna.
nati, net.
nauhan, nauð I.
naus, ná I.
nauþs, nauð I.
ne, nei.
nehva, ná II.
neiþ, níð II.
neþla, nál.
nih, nei.
niman, nám.

Gotisk.

niþan, náð.
niþjis, nið-r.I.
niuhsjan, njósna.
niujis, ný-r.
niutan, naut-r.
nu, nú.

Ogan, óga.

Peika, bik.
praggan, pránga.

Qainon, hvína.
qairnus, kvörn.
qairrus, kúra.
qal, kvelja.
qens, kona.
qiman, kóma.
qino, kona.
qiþan, kveða.
qiþus, kvið-r II.
qius, kvik-r.

Rahnjan, reikna.
rahton, ráð II.
raidjan, ráð I.
raiht-s, rétt-r I.
raip, reim.
rasta, röst.
raþjan, rœða.
raþjo, ré I.
raubon, rauf.
rauds, rauð-r.
raupjan, lá III.
raus, reyr.
razda, raust.
razn, rann-r.
redan, ré I.
reiks, regin.
reiran, hrœra.
reisan, risa.
rign, rak II.
rikan, hraak-r.
rinnan, renna.

Gotisk.

riqis, reyk-r.
riurs, réna.
rodjan, rœða.
runa, rún.
runan, gruna.

Saian, sá II.
saihs, sex.
saihvan, sjá II.
sail, seil.
sainjan, síð.
sair, sár.
saivala, sál.
saiv-s, sjá-r.
sakan, saka.
saljan, sal.
salt, salt.
sama, sam-r.
samjan, soma.
saþs, sadd-r.
sauhts, sjúk-r.
sauïl, sól.
sauljan, saur-r.
saun, són.
saurga, sórg.
sauþ-s, sauð-r.
seiþu, síð.
sel-s, sæla.
seþs, sá II.
sibja, sift.
sibun, sjau.
sidus, sið-r.
sifan, sefi.
siggqan, sökkva.
siggvan, saung-r.
sigis, sigra.
silba, sjálf-r.
silubr, silfr-r.
sinþan }
sinþs } senda.
sitan, sitja.
siujan, sauma.
sjukan, sjúk-r.

Gotisk.

skaban, skafa.
skadus, skuggi, ský.
skaidan, skilja.
skalks, skalk-r.
skaman, skamma.
skapjan, skapa.
skatt-s, skatt-r.
skaþjan, skaði.
skavjan, sjá II.
skeima, skíma.
skeinan, skína.
skeirs, skír-r.
skildus, skjölld-r.
skip, skip.
skiuban, skúfa.
skiuran, skjar-r.
skohs, skó-r.
skohsl, skyssi.
skuggva, skygna.
skulan, skulu.
slaiht-s, slétt-r.
slauhts, slá I.
slavan, sljá-r.
smairan }
smairþr } mör.
smals, smá.
snaiv-s, snjó-r.
sniumjam }
snivan } snar.
snorjo, snara.
snutr-s, snót-r II.
sparva, spör-r.
speivan, spýja.
spill }
spillon } spjalla.
spinnan, spana.
sprauto, bráð I.
stain-s, stein-n I.
stairno, stjarna.
stamm-s }
standan } stá.
staþs }

Gotisk.

stautan, steyta.
steigan, stíga.
stiggan, stínga.
stigqvan, stökkva II.
stikl-s, stínga.
stilan, stela.
stiur, tjúr-r.
stiur-s, stá.
striks, strik.
sulja, sóli.
sundro, sundra.
sunis, sann-r I.
sunus, son-r.
sutis, svas-r.
sva, só.
svaihra }
svaihro } svara II.
svamm-s, svamp-r.
svaran }
sveran } sær-r.
svikn-s, sýkn.
svillan, svella.
sviltan, svelta.
svinan, svang-r.
svistar, systir.

Tagl, tagl.
tagr, tár.
taihun, tíu.
tain-s, teina.
tairan, tæra.
taujan, dáð. T. p. 390.
teihan, tjá II., tig.
tekan, taka.
timrjan, timbra.
tindan, tendra.
tiuhan, tegja.
trauan, trú-r.
trimpan, trampa.
trudan, tróða I.
tuggl, túngl.
tuggo, túnga.
tunþus, tönn.

Digitized by Google

Gotisk.

tus-, tor-.
tvai, tveir.

þagkjan, þánki.
þagks, þakka.
þahan, þagga.
þaho, þá I.
þairsan, þerra.
þanjan, þenja.
þar, þar.
þarba, þvera.
þau, þá II.
þaurban, þvera.
þaurnus, þorn.
þaurp, þorp.
þe, því.
þeihan, tána.
þeih-s, tíð.
þinan, þenja.
þiubs, þjóf-r.
þiuda, heið II.
þiu-s, þjá.
þiuþ, góð-r.
þivan, þivi } þjá.
þliuhan, flýja.
þras, dreissa.
þreihan, þraung-r.
þreis, þrí-r.
þriskan, þreskja.
þu, þú.
þugkjan, þykja.
þulan, þola.
þvahan, þvahl } þvá.
þvairh-s, þver.
þvasts, fast-r I.

Ufjo, of II.
uhtvo, ótta I.
un-, ó II.
und, á I.
unsara, okkar.

Gotisk.

unsis, okkar.
ur, us } úr III.
ut, út.

Vaddjus, vegg-r.
vadi, veð.
vaggs, engi I.
vahsjan, vaxa.
vaihjo, víg.
vaila, vel.
vair, ver-r I.
vairilo, var I.
vairpan, verpa I.
vairs, verr.
vairþan, verða.
vairþs, verð.
vakan, vaka II.
valdan, balld-r.
valjan, val I.
valtjan, vellta.
valus, völ-r.
valvjan, vellta.
vamba, bumb-r.
vamm, vamm.
vandjan, venda.
vandus, vönd-r.
vards, var I.
varg-s, varg-r.
varms, varm-r.
vars, var I.
vasti, vesl.
vato, vatn.
vaurd, orð.
vaurkjan, verka I.
veiban, vefa.
veihs, vé I.
veihs, vé II.
veitan, víta I.
veitvodjan, votta.
venan, venjan } von.
veris, vær-r.

Gotisk.

vidan, veð.
vigan, vega I.
vig-s, veg-r.
viko, vika I.
viljan, vilja.
vilþeis, vill-r.
vindan, vinda.
vinnan, vinna.
vintrus, veðr.
visan, vera.
vit, vit.
vitan, víta I.
viþrus, veð-r.
vleitan, vlit-s } líta II.
vods, óð-r III.
vokrs, auk.
vopjan, óp I.
vraiqs, ráng-r.
vrihts, prik.
vrikan, hrekja.
vrit-s, rita I.
vrohjan, róg-r.
vulan, vella.
vulla, ull.
vunan, una.
vund-s, und II.

wairnei, hjarsi I.
waiteis, hvít-r.
wapjan, geyfa.

20. Oldhöitydsk (og Oldsachsisk).

Aba, af.
âdara, æð.
aha, á II.
ancha, hnakki.
anchal, ökul-l.
andi, enni.
anti, enda.
anut, önd II.

Oldhöitydsk.

aphul, epli.
aram, arm-r I.
âranti, ár IV.
arbja, arf-r.
asni, asnast.
âson, ess.
atar, atal-l.
atum, óð-r II.
au } á IV.
awi }

Bachan, baka.
bah, bekk-r II.
baram, barm-r I.
bauhan, bákna.
beri, ber I.
bîtan, bið.
blî, lingva.
blôt, blóð.
bluat, blóm.
bodam, botn.
brâwa, brún I.

Caha, kráka.
cauma, gumma.
chalo, skállda.
charôn, kæra.
chilpurra, hvelp-r.
clipu, hlje.
coufan, gaupn.
crewelôn, krú.

Dâgen, þagga.
daram, þarmar.
dawjan, þá I.
degan, þegn.
demar, þám.
derbhi, djarf-r.
digjan, þiggja.
diot, heið II.
diwjan, þjá.
dôjan, deyja.
dolên, þola.
dône, S. dona.

Oldhöitydsk.

dôsôn, þysja.
drescan, þreskja.
dubha, dúfa.
dûmo, þúmal-fing-r.
dwahan, þvá.

Ehu, jó-r.
eiscôn, æskja.
eit, heit-r.
elaho } elg-r.
eliho }
ello, elja.
eo, ei I.
êr, ár I.
erchan, æra.

Fahan, fáng III.
fahs, fax.
falo, föl-r.
farri, frenja.
fedara, fiðr.
felwa, pil-l.
ferah } fjör.
ferh }
fesa, fis.
filu, fjöl III.
fingar, fing-r.
fior, fjórir.
flegil, S. flygjel.
flocho, floki.
flôh, fló I.
fnehan, fnasa.
fogal, fugl.
fôh, fá-r.
foha, fox.
foraha, fúra.
frôha, freya I.
funs, fús.

Gân, ganga.
gaturst, þor.
gauma, gumma.
gebal, gafl.

Oldhöitydsk.

geisla, geisl.
geiz, geit I.
genez, kona.
gepal, höfuð.
gêr, geir-r.
gibil, gafl.
gilith, lið-r.
gils, hjarni.
ginon, gín I.
gleimo, gláma.
goffa, gumpur.
grioz, grjót.
gròjan, gróa.
gund, guð II.

Hac, tún.
hagan, hagi.
hahla, hækil-l.
halla, höll.
hanaf, hanp-r.
haru, hör.
haruc, hörga.
hauvan, höggva.
hêrî, herra.
hert, jörð.
hilt, hilldur.
hirni, hjarni.
hiwjan, hjón.
hiza, heit-r.
hlîta, hlíð II.
hnach, hnakki.
hôh, háð.
honag, hunáng.
horo, gor.
hraban, hrafn.
hrîm, rím.
hrisjan, hrista.
hrucki, hrygg-r.
hruod, hróð-r.
hruorjan, hræra.
hugi, hug-r.
huof, hof-r.
hût, húð.

Digitized by Google

hwejôn, hvía.
hwer, hvat.

Ida, æð.
ih, ég.
iljan, elja.
io, ei I.
irmin, jörmun.

Jussol, jukk.

Kart, gadd-r II.
kebal, höfuð.
kinah, gnóg.
kleimjan, kál II.
kliban, lím III.
knâjan, kénna.
knusjan, knosa.
kocho, kuggi.
kolbo, kólf-r II.
koph, kopp-r.
korb, karfa.
krapho, korpa.
kratto, karfa.
krazjan, krassa.
krota, S. gro.
kubisi, kofi.
kuning, konung-r.
kunni, kyn I.
kuphar, kopar.
kuri, kör I.
kurz, kort-r.
kus, kyssa.

Laffa, lofi.
lahan, lá IV.
lâhhi, lækna.
lancha, lend.
law, glóa.
lazza, læða II.
lebera, lifur.
lefs, lap.
leih, leika.
leod, leið II.

Oldhöitydsk.

lid, lið-r.
lih, lík, lík-r.
lint, língvi.
liuhhan, lá III.
liut, leið II.
lôn, laun I.
loug, log.
louh, lauk-r.
lubî, ljúf-r.
luch, lukka.

Mandjan, mun-r II.
mano, máni.
marawi, mjó-r.
maz, mata.
medu, mjöð-r.
meinjan, meina I.
melm, mel-r I.
miluh, míga.
miskan, milskra.
munt, mund.
mûra, múr.

Nacho, nökkvi.
nagal, nögl.
nâh, ná II.
nikkus, nykk-r.
nusca, nist.

Oba, of II.
odo, eða.
olpenta, ulfalldi.
opasa, ups.
ort, oddr.
owi, á IV.

Peh, bik.
perac, berg.
peraht, bragð III.
peri, ber I.
phîl, pila.
phoso, poki.
pilch, valska.
pipar, bif-r.

Oldhöitydsk.

plâo, bly.
plasan, blása.
plî, bly.
pluat, blóð.
prun, brún-n.
puruc, berg.

Quatter, kotra.
quelan, kvelja.
qveran, kæra.
qverca, kverk.

Rato, róta I.
rehhan, hrekja.
rîm, rím.
riostar, rista.
risi, risi.
riutjan, hrjóða.
riuzan, gráta.
rouh, reyk-r.
roz, rozjan } rotin-n.
rustagî, rustigî } rusti.

Saf, safi.
salaw, saur-r.
santjan, senda.
saro, hörgul-l.
scelah, skjálfa.
scerdo, scerta } hjar.
scinca, S. skank.
sciuhan, skyssi.
scorrên, sjá II.
scrican, skreika.
scucar, skygna.
scurfian, kropp-r.
scurz, kort-r.
seid, seil } siment.
sengjan, sáng-r.
sêo, sjá-r.
sêr, sár.

Digitized by Google

Oldhöitydsk.

sigu, sigra.
sîhan, seitla.
sihhila, sigð.
simo, siment.
sin, sí.
sindôn, senda.
skuoh, skó-r.
sleffar, sleip-r.
sleht, slétt-r.
slêo, sljá-r.
slîm, sladda.
slingan, língvi.
smâh, smá.
snabul, gnæfa.
snahhan, snák-r.
snecchо, snigil-l.
sôna, són.
spehôn, spá.
spriuzan, spretta I.
stiuri, stór-r.
stôrjan } strá.
strâla } strá.
strîchan, strika.
suelên, svæla.
sunta } sundra.
suntar } sundra.
sunu, son-r.
suona, són.
susun, hund-r.

Taan, táta.
tangol, dengja.
targa, targa.
tart, dar-r.
tegel, deigul-l.
tigente, teiga.
timbar, timbra.
timbar, þám.
tior, dýr III.
tiuf, djúp-r.
tougal, dökk-r.
toum, daun.
tôwjan, deyja.

Oldhöitydsk.

tragi } treg-r.
traki } treg-r.
triufan, drjúpa I.
triuuit, þríf.
tûba, dúfa.
tûgan, duga.
tumb, dumbi.
tunginus, þíng I.
tuoh, dúk-r.
tuom, dóm-r I.
turnjan, turna.
tutta, táta.
twâla, dvali.
twerg, dverg-r I.

Ubar, of II.
ûla, ugla II.
umbi, of I.
uohsana, öx II.
uohta, ótta I.
ûr, úr V.
usel, aska.
uuini, una.

Viur, fyr.
volch, fólk.

Wâfan, vopn.
wal, hval-r.
wala, vel.
wâli, ulli.
wanc, aungul-l.
warg, varg-r.
wêat, veðr.
weih, veik-r.
weinôn, hvína.
wela, vel.
wîb, víf.
wîda, pil-l.
widar, veð-r.
wîh, vé I.
wilôn, fela.
wini, una.
wintan, vinda.

Oldhöitydsk.

wirs, verr.
witu, við-r II.
wreh } hrekja.
wrehhan } hrekja.
wunta, und II.
wuntar, undr.
wuot, óð-r III.

Zagal, tœfil-l.
zahar, tár.
zâla, tál.
zaupar, töfra.
zêha, tá II.
ziegal, tigul-l.
zît, tíð.
zûn, tún.

21. Höitydsk.

Achten, akt.
ast, jast-r.
athem, óð-r II.
aus, ur III.

Bauch, búk-r.
bauen, byggja.
beide, báðir.
blasen, blása.
brühe, brugga.

Dank, þakka.
dauern, þrauka.
denken, þánki.
dicht, þjett-r.
dick, þykk-r.
dieb, þjóf-r.
diele, þilja.
dirne, þerna.
dorn, þorn.
drängen, þraung-r.
draht, þráð-r.
dreck, dregg.
drohen, þrúga II.

Höitydsk.

dulden, þola.
durst, þorsti.

Eben, S. effen.
ehre, æra.
eisen, járn.
erde, jörð.
euter, jufr.

Fach, S. fak.
fahl, föl-r.
fels, fell.
fichte, bik.
fragen, frá II.

Gähnen, gín I.
gans, gás I.
garbe, kérfi.
garten, garð-r.
gaukeln, kukl.
gelb, gul-r.
geniessen, naut-r.
gerade, rétt-r II.
gestern, gær.
gewalt, balld-r.
giebel, gafl.
gleich, lík-r.
glied, lið-r.
gönnen, una.
greis, hærast.
gürten, garð-r.
gurgel, kverk.
gut, góð-r.

Haber, hafrar.
hassen, hata.
haufen, hóp-r.
haupt, höfuð.
herbst, haust.
heucheln, kukl.
hirsch, elg-r.
hoch, há-r.
hode, koðri.
hoffen, S. haap.

Höitydsk.

Igel, igul-l.

Jung, úng-r.

Kahl, skállda.
kajüte, kot.
kind, kyn I.
knabe, knapi.
kochen, kokka.
kohle, kol.
kopf, höfuð.
kraut, jurt.
kropf, S. kro.
krug, krukka.
kufe, húf-r.

Lachen, hlæa.
lecken, sleikja.
leicht, lett-r.

Machen, S. maka.
magd, megða.
mantel, mot-r.
mark, merg-r.
maus, mús I.
mauth, múta I.
meer, mar.
mengen, menga.
mensch, manneskja.
meth, mjöð-r.
mit, með.
monat } máni.
mond } máni.
mord, morð.
mücke, mý.
mutter, móðir.

Nabel, nabli.
nachen, nökkvi.
nacht, nátt.
nadel } nál.
nähen } nál.
nagel, nögl.
name, nafn.
nase, nasa.

Höitydsk.

nehmen, nám.
nein, nei.
nessel, hnesla.
neu, ný-r.
nicht, nei.
nichte, nift.
nieder, nið-r III.
nun, nú.
nutzen, nautna.

Ob, ef.
ochs, ox.
odem, óð-r II.
oder, eða.
ofen, ófn.
ohne, án I.
opfer, offr.

Pfad, bann.
pflügen, plóg-r.

Rad, reið.
rahm, hrím.
rand, rönd.
rauben, rauf.
rauch, reyk-r.
recht, rétt-r I.
regen, rak II.
reif, hrím.
reiten, reið.
roggen, rúg-r.
roth, rauð-r.
rügen, róg-r.
ruhen, ró.

Saal, sal-r.
sagen, saga II.
sauer, súr.
saugen, sjúga.
schale, skél.
schale, skál.
schaden, skaði.
scharmützeln, skílmast.

Digitized by Google

Höitydsk.

schatz, skatt-r.
schaufel, skúfa.
scheiden, skilja.
schelm, skélmir.
schenkel, S. skank.
scheusal, skyssi.
schieben, skúfa.
schielen, skjálfa.
schiessen, skjóta.
schiff, skip.
schimpfen, skimpa.
schmähen, smá.
schnee, snjó-r.
schöpfen, skapa.
schweissen, sveita.
schwelle, sillur.
schwellen, svella.
schwert, sveðja.
schwester, systir.
schwinge, væng-r.
schwören, sær-r.
segeln, segl.
seil, seil.
seuche, sjúk-r.
sieden, seyða.
sieg, sigra.
silber, silfr-r.
singen, saung-r.
sinken, sökkva.
sitzen, sitja.
sohn, son-r.
sollen, skulu.
sonder, sundra.
sonne, sól.
sorge, sórg.
spähen, spá.
speck, spik.
sperling, spör-r.
spuden, S. spodde.
stand, stá.
staub, dupt.
stechen, stínga.

Höitydsk.

stehen } stá.
stelle }
stern, stjarna.
stier, tjúr-r.
strom, straum-r.
sud, seyða.
sudeln, sóðast.
süd, seyða.
süss, svas-r.

Teich, díki.
thurm, turn.
träber, draf.
trauen, trú-r.
tuch, dúk-r.

Ueber, yfir.
un, ó II.
unter, undir.

Vliess, fylld-r.

Wachen, vaka II.
wachsen, vaxa.
wägen, vega I.
wählen, val I.
wähnen, von.
wälzen, vellta.
wärter, var I.
wahr, sær-r.
walken, velkja.
wallen, vella.
wasser, vast.
weben, vefa.
weg, veg-r.
weide, pil-l.
weile, bil I.
weiss } hvít-r.
weizen }
welle, kólga.
werden, verða.
wetter } veðr.
wind }
wirken, verka I.

Höitydsk.

wissen, vita I.
wölben, vellta.
wolf, varg-r.
wolle, ull.
wort, orð.
wucher, auk.
wund, und II.
wunsch, óska.
wurm, orm-r.
wuth, óð-r III.

Zähmen, tam-r.
zahn, tönn.
zauber, töfra.
zehn, tíu.
zehren, tæra.
zeichen, signa.
zeigen, tjá II.
zoll, toll-r.
zünden, tendra.
zweig, sveig-r.
zwingen, þvinga.

22. Cimbrisk.

(Tydsk Dialect mellem Floderne Etsch og Brenta).

hose, hosa.
koden } kveða.
köden }
laite, hlíð II.
oba } á IV.
owa }
roan, rönd.
üz, okkar.
vart, var II.

23. Hollandsk.

Aal, öl.
aarde, jörð.
achter, bak.

Digitized by Google

Hollandsk.

Baten, bati.
bek, pjaka.
bonzen, bánga.
borst, bur I.
borst, brjóst.

Darren, þerra.
darren, þor.
derven, þvera.
dodderig, dá II.
donker, dökk-r.
dooi, þá I.
dra, strax.
drab, draf.
dralen, draga.
durven, þor.
dut, dotta.
dweil, þvá.

Eeuw, æfi.
egel, igul-l.

Feeks, hvekk-r.
feil, þvá.
fielt, veila.
flonkeren, blakki.
fokken, fóstra.
fraai, freya I.

Gaard, garð-r.
gaauw, gá I.
golf, kólga.
goud, gull I.
groeijen, gróa.

Haag, hagi.
hach, hækileg-r.
hal, þeli.
hennep, hanp-r.
her, hjar.
het, sá I.
huwen, hjón.

Keel, hyl-r.
keur, kör I.

Hollandsk.

keuvel, kufl.
kevelen, japla.
knaauwen, naga.
kog, kuggi.
kollen, heilla.
koppig, kofur.
kous, hosa.
krang, ráng-r.
kreuk, hrukka.
krevelen, krú.
krijsch, **krijten**, hrína II.
krioelen, krú.
kuif, kápa.
kul, hyl-r.
kwelen, kvelja.

Laag, lág-r.
lachter, **laken**, lá IV.
ligt, lett-r.
likken, sleikja.
lob, **loof**, laf.
lucht, lopt.
luif, hróf I.

Maag, mág-r.
maan, máni.
maat, máti I.
mesje, musl.
meuken, mjúk-r.
mist, míga.
mut, moka III.

Naam, nafn.
naauw, nauð I.
neet, nit.
negen, níu.
nuchten, ótta I.

Ochtend, ótta I.
of, ef.
oksel, öx II.

Hollandsk.

oogst, haust.
ooi, á IV.
oud, óða.

Paf, bumb-r.
peel, poll-r.
pel, bal.
pije, peisa.
plagge, flag.
pluis, flos.
priem, prjóna.

Raaf, hrafn.
rad, hraða.
reden, ré I.
regt, rétt-r I.
reus, risi.
room, hrím.

Schamp, skráma.
schermen, skilmast.
schoef, skúf-r.
singel, hríng-r.
slabben, lap.
slenk, **slib**, sladda.
sneb, **snoepen**, gnæfa.
snood, snót-r II.
spalk, spelkur.
speen, spana.
spons, svamp-r.
staat, stát.
stug, þykkja.

Tarten, tráss.
tas, des.
tegen, gagn III.
teug, teiga.
tier, þríf.
tier, styr-r.
tijgen, tegja.
todde, tötur-r.
toog, teiga.

Digitized by Google

Hollandsk.

toogen, tjá II.
traag, treg-r.
tuin, tún.
tuk, tegund.

Uchtend, ótta I.
uur, úr IV.

vaàm, faðm-r.
veter, fat I.
vorsch, froska.
vroed, fróð-r.
vroeg, bráð I.
vuil, fugt.

Waan, von.
wak, vaka I., vökna.
walmen, svæla.
wat, vett-r.
wiek, væng-r.
wijten, víta II.
woede, óð-r III.
wrijten, krít-r.

Zakken, sökkva.
zenuw, siment.
zoel, svæla.

24. Angelsachsisk.

Âð, eið-r.
ächir, ax.
æðm, óð-r II.
äled, elld-r.
äppel, epli.
äþel, aðal.
ancleow, ökul-l.
anoht, gnóg.
âr, eir I.
ârewe, ör I.

Ba, báðir.
bärnan, brenna.
balew, böl.
beâcen, bákna.

Angelsachsisk.

bere, borða.
bernan, brenna.
bîdan, bið.
birne, var I.
blæd } blása.
blâwan } blása.
bleo, lingva.
blôwan, blóm.
botm, botn.
bread, brauð.
brego, regin.
brîm, brim.
bucca, bukk-r.
byrgan, bergja.
byrne, var I.

Cennan, kona.
cina, gín I.
cneow, hnje.
cropp, S. kro.
cwellan, kvelja.
cwen, kona.
cyln, S. kjölne.

Dearran, þor.
dencgan, dengja.
deorfan, þvera.
digel, dökk-r.
dolh, dólg.
drigan } þerra.
drugan } þerra.
dryhten, dróttin-n.
dwerg, dverg-r I.

Ealo, öl.
efen, jafn.
ehtjan, akt.
elch, elg-r.
ened, önd II.
eoh, jó-r.
eormen-, jörmun-.
êst, una.

Fæcene, fox.
feax, fax.

Angelsachsisk.

fêdan, fæða.
feôgan, fjá.
feorh } fjör.
ferh } fjör.
ficol, fox.
flane, flein-n.
freâ, freya I.

Gärs, gras.
gamol, gamal-l.
ge, ér.
gelpan, gylfi.
geneahhe, gnóg.
geôl, jól.
git, þit.
glêd, glóa.
glemm, kál II.
gräs, gras.
gŷman, geyma.

Hâd, heit.
häg, tún.
häle } hal-r.
häleð } hal-r.
härn, hranna.
hæse, S. hås.
hafela, höfuð.
haga, hagi.
hân, hein I.
hâtan, heita.
heâwan, höggva.
hege, hagi.
hengest, T. p. 391.
heord, hirð.
heoru, hjör-r I.
hîg, hey.
hîge, þjá.
hired, hirð.
hlæne, klén.
hland, hlá.
hleow, glóa.
hlutan, lát.
hlystan, hljóða.

Angelsachsisk.

hnîtan, hnita.
holc, hólk-r.
hoppian, hipp.
hräð, hraða.
hræw, hræ.
hreâc, hrauk-r.
hrycg, hrygg-r.
hwa, hvat.
hwät, hvat-r.
hweosan, hvass II.
hyge, hug-r.
hyrra, hjar.

Ile, hæll II., il.
ippian, op.
îren } járn.
îsen }

Làcan, leika.
làd, leið I.
läs, lítil-l.
læwend, læ.
lagu, lá I.
lapjan, lap.
leàhan, lá IV.
leân, laun I.
leòf, ljúf-r.
lið, lið II.
lîhan, lán I.
lofian, lófa II.
luf, ljúf-r.
lytel, lítil-l.

Maðelian, mál I.
mâðm, meiðmar.
maðu, maðk-r.
mæra, marka.
mago, mág-r.
mêce, mækir.
mitta, mál II.
mucg, moka III.
muð, muð-r.
mymerian, mimir.

Angelsachsisk.

Na, ná I.
nauegâr, kar I.
nefa, nift.
neôsian, njósna.
nicor, nykk-r.
nigon, níu.
niwe, ný-r.
nosle, hnoss.

Ôð, á I.
oeðian, óð-r II.
ôfer, yfir.
olfend, ulfalldi.
or, ur III.
ôrd, oddr.

Päð, bann.
pan, fána I.
piga, píka.
piic, pjaka.
priccian, prik.

Rand, rönd.
ream, hrím.
recan, rækja.
reod, reyr.
reôtan, gráta.
rinc, rakk-r.

Säccing, sæng.
saht, sátt.
sar, sár.
scacan, skaka.
scanca, S. skank.
scearn, kar II.
scire, skár.
secgan, saga II.
seod, sjóð-r.
seolfor, silfr-r.
seówian, sauma.
sicel, sigð.
sin-, sí.
slæwð, sljá-r.
sleân, slá I.
sliafan, sleip-r.

Angelsachsisk.

smæra, S. smila.
smugen, smegja.
snâv, snjó-r.
snûd, snúða.
sôð, sann-r I.
spearwa, spör-r.
spirian, sparka.
stapol, stöpul-l.
stencan, stökkva I.
steorfan, þvera.
sûgu, sú.
sunu, son-r.
swac } svak.
swæc }
swælan, svæla.
swæs, svæsin-n.
swancor, svang-r.
sweora, svíri.
sweôt, sveit.
swira, svíri.
syll, síla.
syn, sundra.

Tâcen, teikn.
tæcan, tjá II.
targ, targa.
teôn, tegja.
tiber, tafn.
tiedrian, tíð-r.
tifer, tafn.
tir, tir-r.
tirian, tirrin-n.
to, tor-.
tôð, tönn.
tor, turn.
trag, treg-r.
treów, tré.
treôwe, trú-r.
tûn, tún.
twîg, sveig-r.
tyht, tukta.
tyld, tjalld.
tyr, tir-r.

Digitized by Google

Angelsachsisk.

Umbe, of I.
urig, úr II.

Wægan, svíkja.
wäl, val-r.
wær, ver-r II.
wâh, vegg-r.
wealcan, velkja.
wearg, varg-r.
weart, varta.
wêdan, óð-r III.
wemm, vamm.
wên, von.
wesan, vera.
wicg, vigg.
wîf, víf.
wig, vig.
wîgbed, vé I.
wiht, vett-r.
wîtan } víta II.
wìtian }
wläc, glóa.
wlôh, flos.
wôd, óð-r III.
wôp, óp I.
wræstan, rist II.
wrêgean, róg-r.
wrenc, ráng-r.
wudu, við-r II.
wundor, undr.

Yfese, ups.
ysela, eisa.

þawan, þá I.
þearf, þvera.
þegen, þegn.
þengel, þengil-l.
þeôd, heið II.
þeoh, þykk-r.
þeów, þjá.
þic, þykk-r.
þicgan, þiggja.
þincan, þykja.

Angelsachsisk.

þrôht, þraut.
þûma, þúmal-fing-r.
þurfan, þvera.
þwang } þvinga.
þwingan }

25. Engelsk.

Ale, öl.
alike, lík-r.
arrow, ör I.
as, S. eise.
ask, æskja.
awn, agn II.
ay, ei I.

Back, bak.
bane, bana.
bang, bánga.
beg, betla.
bilk, veila.
billow, bylgja.
bitch, bykkja.
blaze, blasa við.
bloat, bóla.
booby, bofi.
boose, bás.
botch, pota.
brow, brún I.
brun, brunn-r.
bug, pok-r.
bull, boli.
bustle, bustla.

Cag, kaggi.
callow, skállda.
caper, hipp.
cen, kyn I.
chaffer, kaupa.
champ, kampa.
chap, hipp.
char } skar I.
chark }
chew, japla.

Engelsk.

chill, gjóð-r.
chit, jóð.
churn, kirna II.
cin, kyn I.
cloth, klæði.
cluster, klasi.
cod, húð.
cog, kukl.
cony, kanina.
corner, horn II.
crack } hrikta.
crash }
craw, S. kro.
cream, hrím.
crowd, krú.
cry, hrína II.
cut, kuta.

Dagger, dolk-r.
dare, þor.
dark, dökk-r.
dart, dar-r.
daw, dá II.
dear, dýr I.
dregs, dregg.
drub, drepa.
dub, dubba.
dull, dvali.
dwarf, dverg-r I.
dwell, dvali.

Either, eða.
else, annars.
enough, gnóg.
even, S. effen.

Far, fjarr.
fellow, fylgja I.
fen, fen.
fiddle, fiðla.
filch, veila.
flabby, flipi.
flash, blakki.
fool, fól.

Digitized by Google

Engelsk.

frown, S. fronte.
fry, breyskja.

Game, gaman.
garden, garð-r.
gargle, hrigla.
glow, glóa.
glue, glya II.
gold, gull I.
grass, gras.
gravel, grjót.

Hall, höll.
happy, happ.
harrow, harf-r.
harvest, haust.
have, hafa.
heart, hjarta.
heath, heiði.
hiccup, hixta.
hoan, hein I.
hoar, hærast.
hock, hökta.
hog, sú.
hold, hallda.
home, heimi.
hone, hein I.
hope, S. haap.
horse, hross.
host, gista.
houl, hjól.
hull, hul.
hussel, **hustel** } husl.

If, ef.

Jabber, gambra.
juggle, kukl.
jump, hipp.
jut, skúta II.

Kill, kvelja.
kiln, S. kjölne.
kin, kyn I.

Engelsk.

kindle, kynda.
knob, gnæfa.
knot, hnúð-r.
know, kénna.
knubble, hnybba.

Laugh, hlæa.
lick, sleikja.
light, lett-r.
lightning, leypt-r.
listen, hljóða.
loins, lend.
look, luggva.
lorel, lára.
loss, slis.
love, ljúf-r.
lull, lalla.

Mane, mön.
meet, mót.
melt, melta.
midge, my.
mother, móðir.
mouse, mús I.
murth, moka III.

Nab, gnæfa.
nail, nögl.
name, nafn.
navel, nabli.
neigh, hneggja.
new, ný-r.
night, nátt.
noon, nón.
nose, nasa.

Oar, ár VI.
old, óða.
oven, ófn.
over, yfir.
ox, ox.

Parch, breyskja.
pitch, bik.
plough, plóg-r.

Engelsk.

poke, **pouch** } poki.
press, pressa.
puck, pok-r.

Queen, kona.
quick, kvik-r.

Rack, rak II.
raven, hrafn.
reason, ré I.
reed, reyr.
retch, ræksn.
rick, hrauk-r.
ride, reið.
right, rétt-r I.
river, renna.
rob, rauf.
romage, róm-r.
roof, hróf I.
row, röð I.
rut, hrút-r.

Sap, safi.
say, saga II.
scale, skál.
scoff, skimpa.
scoop, skúfa.
screen, skrín.
scud, skunda.
see, sjá II.
seeth, seyða.
self, sjálf-r.
sew, sauma.
shall, skulu.
shape, skapa.
shell, skél.
shift, skipta.
ship, skip.
shog, hagga.
short, kort-r.
shrill, skella II.
sick, sjúk-r.
silk, silki.

Digitized by Google

Engelsk.

sill, sillur.
silver, silfr.
sing, saung-r.
sir, herra.
sister, systir.
sit, sitja.
skip, hipp.
skirmish, skilmast.
skue, ská II.
sleet, sladda.
slip, sleip-r.
slow, sljá-r.
small, smá.
snow, snjó-r.
soak, sökkva.
son, son-r.
soot, sót.
sord, hörgul-l.
sorrow, sórg.
soup, sup.
south, seyða.
sow, sá II.
speed, S. spodde.
spoon, spán-n.
spy, spá.
stand, stá.
stank, stjank.
star, stjarna.
starve, þrjóta.
stay, stá.
steal, stela.
steel, stál I.
steep, stupa.
steeple, stöpul-l.
sting, stínga.
stream, straum-r.
strike, stríkja.
suck, sjúga.
sugar, sykr.
sully, saur-r.
sun, sól.
sweat, sveita.

Engelsk.

sweet, svas-r.
swell, svella.

Tail, tœfil-l.
tallow, tolg.
tame, tam-r.
test, deigul-l.
thane, þegn.
thank, þakka.
thick, þykk-r.
think, þánki.
thirst, þorsti.
thong, þvinga.
thread, þráð-r.
threaten, þrúga II.
throng, þraung-r.
thrust, þrísta.
tinkle, síngla.
tooth, tönn.
toss, þysja.
town, tún.
trough, trog.
tuft, þúfa.
tug, tegja.
tune, tón.
turf, torf.
turn, turna.
twidle, fjalla I.

Udder, jufr.

Wallow, vellta.
wallow, verka II.
ward, garð-r.
wart, varta.
water, vatn.
way, veg-r.
weave, vefa.
whale, hval-r.
wheat, hvít-r.
wheel, hjól.
while, bil I.
whip, sveipa.

Engelsk.

whit, vett-r.
white, hvít-r.
who, hvat.
whole, heill-r.
wife, víf.
willow, pil-l.
wing, væng-r.
wise, víta I.
wish, óska.
wool, ull.
work, verka I.
worm, orm-r.
wot, votta.
write, rita I.

Yard, garð-r.
yellow, gul-r.
yesterday, gær.
yoke, ok.
you, ér.
young, úng-r.

26. Engelske Dialecter.

A, hafa.
ab, á II.
abast, kasta.
abben, hafa.
ack, akt.
agg, höggva.
agist, á III.
alf, álfa.
an, enn I.
are, arf-r.
are, erja.
arum, arm-r I.
ascry, hrína II.
assygge, siga II.
ave, hafa.
awe, eiga.

Bade, pant-r.
bal, bál.

Engelske Dialecter.

balk, bálk-r.
ballu
baly } böl.
barr, val I.
batten, feit-r.
baun, buin-n.
baye, báðir.
bayn, bana.
belly, hval-r.
bette, bati.
billy, boli.
birle, birla.
blissom, blæsma.
blith, líta II.
bo, báðir.
bole, boli.
bolle, blóm.
boo, báðir.
braid, brixla.
breth
brith } reið-r.
bu, buga.
burwe, berg.
butten, falla.

Cade, koðri.
capul, kapall.
caup, kaupa.
caury, hrái II.
cheek, saka.
chese, skygn.
chomp, kampa.
chun, génta.
cleg, kleggi.
cnag, hnúð-r.
cod, koðri.
cofe, húf-r.
cook, kúga.
coom, gor.
crask, hraust-r.
cue, hug-r.
cull, kölski.
cuskin, S. gaas.

Engelske Dialecter.

Dab, dap-r.
daff, dá II.
dang, dengja.
dauby, dauf-r.
dey, deigja II.
ding, dengja.
dobby, dauf-r.
dollop, dólp-r.
dope, dauf-r.
doul, dún.
dromon, dromund-r.
dwale, dvali.

Eghe, auga I.
elk, álft.
even, jafn.
ewn, ófn.

Falewe, föl-r.
flo, flein-n.
flush, fló I.
fone, fána II.
frack
frake } frakki II.
frek
frem
frenne } framandi.
fub, bofi.
fuxol, fugl.
fyllok, flángi.

Ga, ganga.
gabb, gafl.
gabbe, gambra.
gant, ganta.
gare, gera.
gare, geir-r.
garth, garð-r.
gaudy, kát-r.
gaupen, gaupn.
gaure
gauve } gá I.
gawl, gull I.

Engelske Dialecter.

gef, ef.
gelpe, garp-r.
gere, heyra.
gif, ef.
gill, geil.
gise, vísa.
glede, glóa.
glick, grikk-r.
goam, gá I.
goge, kok.
gole, gáli.
goll, lofi.
golsh, hyl-r.
gor
gore } gor.
gorge, kverk.
gove, gá I.
grain, greiða.
greet, grjót.
grene, grenja.
grewn, kani.
grith, grið I.
grock, kraki.
groin, kani.
grom, gor.
gulch, hyl-r.
gulp, hvelp-r.
gulp, hyl-r.
gwyle, geil.

Haal, heill-r.
haam, heimi.
hafir, hafrar.
hag, höggva.
hagh, hagi.
hase, hvass II.
hate, heita.
haulm, hálm-r.
herry
herye } her-r.
hird, hjarta.
hod, hallda.
hulle, gæla.

Digitized by Google

Engelske Dialecter.

Ilt, geld-r.
ing, engi I.
ingle, ófn.

Jabber, gambra.
jant, ganta.
japing, gifta I.
jook, hóka.

Kades, tað.
kerp, harpa III.
kette, kuta.
kevel, kefli.
kirne, kirna II.
knaa, kénna.
knack, grikk-r.
knap, gnæfa.
krop, korpa.

Lake, leika.
lant, hlá.
latch, losti.
lauf, lofi.
leath, hlje.
leche, lækna.
lesk, ljoski.
lete, líta II.
lew, hlje.
leyte, leypt-r.
lift, lopt.
lit, lingva.
lufe, lofi.
luff, ljúf-r.

Maul, mel-r II.
mug, muð-r.
mug, míga.
munch, muð-r.

Nate, naut-r.
neb, gnæfa.
nede, nauð I.
neet, nátt.
neif, hneppa.
nicker, hneggja.

Engelske Dialecter.

O, vefa.
old, urð.
or, ár I.

Pad, fót-r.
palle, pell.
pell, felld-r.
pik, bik.
plu, föl-r.
poghe / **poke** } poki.
pot, pitt-r.
pouke, pok-r.
prink, brík.
prog, bruka.

Qvackle, geyfa.
qvalle, hval-r.
qvappe, kvapa.
qvarken, kverk.
qvarry, geir-r.
qvele, hjól.
qvelle, kvelja.
qvillet, geil.
qvilt, hyl-r.
qvoif, kápa.

Reech, reyk-r.
reed, reið-r.
reek, reyk-r.
reme, hrím.
renk, dreng-r I.
ribe, rífa.
rig, hrygg-r.
roke, hráki.
round, rönd.
ruck, hrauk-r.
ruge, hrukka.
rugge, hrygg-r.

Sade, sann-r I.
sade, sadd-r.
sale, sal-r.
scue, skóg-r.
seel, sæla.

Engelske Dialecter.

sehid, saga II.
sehte, seyða.
sem, sauma.
shape, skapa.
shoat, jóð.
sibbe, sift.
snod, snót-r II.
souke, sjúga.
souse, heyra.
stoke, stika.
stoop, stupa.
sug, sú.
svefne, sófa.
swad, sveðja.
swale, sval-r.
sweep, sup.
sweer, svíri.
swelte, svelta.
swepe, sveipa.
sweven, sófa.
swig, sjúga.
swile / **swill** } skol II.

Ta, taka.
tad, tað.
tan, teina.
tang, tengja.
tarn, tjörn.
tarne, þerna.
taye / **teathe** } tað.
tewel, tœfil-l.
thayne, þegn.
ting, stinga.
trut, drít.
tue, þjá.
two, báðir.

Unne, una.

Vanne, fen.
ver, ver-r I.
voke, fólk.

Digitized by Google

Engelske Dialecter.

Wait, víta II.
wall, kólga.
walve } vellta.
wart }
wead } óð-r III.
wede }
welle, ulli.
weze, ausa.
whate, hvat-r.
whayle, heill-r.
wheme, kvæm-r.
whick, kvik-r.
whie, kvíg-r.
wich } kvik-r.
wick }
willy, boli.
wilo, pil-l.
wite, víta II.
wlonke, blakki.
wode, óð-r III.
woken, kok.
wolde, alldr.
wood, óð-r III.
woos, usli.
wro, krá.
wrote, róta I.

Yal, heill-r.
yam, heimi.
yap, api.
yeame, heim.
yere, heyra.
ynewe, gnóg.
yure, juf-r.

Zwete, hvít-r.

27. Skotsk.

Abate, ábjátar.
addle, áðess.
aicher, ax.
aicht, eið-r.
aire, ár VI.

Skotsk.

airn, járn.
aizle, eisa.
anse, annars.
at, at II.
audie, gáli.

Bachle, baga II.
bar, borða.
bargane, berja.
beal, bil I.
berry, berja.
bisming, bysn.
bison, visund-r.
blait } blauð-r.
blate }
blaw, blása.
blin, blind-r.
bra, bratt-r.
brade, braga.
brade, bráð I.
brag, brixla.
braid, braga.
braid, bráð I.
brain, und II.
braith, reið-r.
bray, bratt-r.
brede, borða.
breef, bréf.
brew, brugga.
broich, reyk-r.
broo, brugga.
bud, múta I.
bummie, fána II.
busk, buska.
bysening }
bysn } bysn.
byssum }

Caft, kaupa.
callet, koll-r.
can, kenna.
card, harpa III.
chaff, gambra.

Skotsk.

chaip, kaupa.
chaum, kampa.
cheis, kjósa.
chier, skár.
chim, keim-r.
chum, kampa.
claikie, kleggi.
clek, hlekk-r.
clem, kál II.
clett, klett-r.
cleuck, kló.
coff, kaupa.
couth, kénna.
croagh, kverk.
crufe, hróf I.
culls, hyl-r.
cuning, kanina.
curn, kvörn.
cutty, kort-r.

Daar, dýr I.
dase, dos.
daub, dubba.
daue, dá II.
dauk, dökk-r.
dee, deigja II.
deek, þekkja.
devall, dvali.
doit, þveit-r.
doucht, tukta.
douff, dubba.
dove, dá II.
doxie, dos.
draighie, drog II.
drew, drjúpa I.
drum, turna.
durch, dolk-r.
dvalm, dvali.

Eizel, eisa.
etinn, jötun.
ett, haga.
eyttyn, jötun.

Skotsk.

Fail } flag.
fale }
fame, hamast.
farrach, frakki II.
fee, feig-r.
fey, fjá.
fiche, fisk-r I.
flaff, flapra.
flain, flein-n.
flekker, flagg.
fley, flóa II.
frog, rak II.
fuddum, óðum.

Gabber, gambra.
gam, gaman.
gay, gá I.
geat, jóð.
geif, ef.
gell, igul-l.
gend, ganta.
geve } ef.
gif }
glaik, grikk-r.
gleg, luggva.
glit, glæta.
gloppe, gljúpna.
goupin, gaupn.
grab, grípa.
grain, greiða.
grete, grjót.
grounch, grenja.
grufe, grúfa.
gudge, gogg-r.
gurk, kraki.
gymp, skimpa.
gymp, skamm-r.

Had, hallda.
haengle, hökta.
haging, hagi.
hallum, hálm-r.
har, hjar.

Skotsk.

hastard, hast-r.
haur, hjar.
haver, gifra.
hecht, há-r.
hick, hika.
hive, svella.
hog, hagga.
hope, hóp.
hugtoun, hökul-l.
humin, húm.
hynk, hika.

Ik, ég.
ild, a.

Janty, ganta.
jelly, gjald I.

Kemp, kapp.
kendle, kyn I.
ket, kytast.
ket } hadd-r.
ketty }
keyl, hyl-r.
knab, hnybba.
knop, gnæfa.
knyp, hnybba.
knyte, hnatta.
kobbyd } kofur.
koppie }

Lagene, lögg.
laigh, lág-r.
lak, lá IV.
le, hlje.
leingie, lend.
leme, gláma.
lep, hlaupa.
lew, glóa.
lickie, hlikk-r.
limpus, kál II.
lone, lag II.
loyester, ljósta.

Skotsk.

Maid, móð-r I.
man, man II.
manty, mot-r.
mashlach, milskra.
mird, marðöll.
miss, mis.
moch, moka III.
moo, muð-r.
mouse, T. p. 392.
mow, moð.

Nab, hnybba.
naip, gnæfa.
nat, a.
nate, nauð I.
nether } ná II.
neych }
nyte, hnatta.

Ogress, gýgr.
on, án I.
oorie, úr II.
owthyr, eða.
oyne, ófn.

Preek, brík.
pref, prój.
prin, prjóna.
prod, brodd-r II.

Quair, kver.
queinth } kveðja.
queith }
quha, hvar.
quhryne, hrína II.
quyok, kvíg-r.

Rackel, rakk-r.
rackon, reikna.
rag, róg-r.
raith, hríð III.
raun, hrogn.
reak, grikk-r.
rede, reið-r.
reenge, hrein-n II.

Digitized by Google

Skotsk.

renk, rakk-r.
rip, ref-r.
rit, rita I.
roch, hrjón.
rone } lá III.
roo }
rost, róm-r.
rove, ró.
rowk, hrauk-r.
ruise, hróð-r.
rund, rönd.

Saghtil, sátt.
sax, sex.
schave, sá II.
scheal, sal-r.
schew, sauma.
schir, herra.
schurde, skart.
scoup, skopa.
scrieve, skrafa.
scrow, krú.
scrym, skilmast.
scutle, gutla.
seek, saka.
seil, seitla.
sel, sjálf-r.
sere, herra.
seuch, sog.
sey, sjá II.
seyg, síga I.
sill, sillur.
skair } skjar-r.
skar }
skarrach, skúr I.
skog } skóg-r.
skub }
skyte, skvetta.
slab, lap.
slash, sladda.
sleech, sleikju-læti.
slicht, slæg-r.
sloupe, sljá-r.

Skotsk.

smirk, S. smila.
snab, gnæfa.
snack, snakin-n.
sneist, sneipa.
snod, snót-r II.
snog, sneipa.
soft, subb.
soutt, sjúk-r.
sow, sáta.
sowk, sökkva.
soyme, siment.
spauk, spinka.
spay, spá.
spelk, spelkur.
sprose, spreyta.
spunk, funi.
stem, stá.
ster, stilla II.
stour, stór-r.
streik, strika.
strummy, dramb.
stryk, stríkja.
suddil, sóðast.
sunye, són.
swack, sveig-r.
swap, svip-r I.
swelth, svelta.

Taa, tá I.
taft, tóft.
tait, teit-r.
tak, tigla.
tath, tað.
taw, totta.
tchittle, tutla.
teind, tendra.
tent, teina.
thede, heið II.
thocht, tötur-r.
thorter, þver.
thra, þrá-r.
thrist, þrísta.
toober, dubba.

Skotsk.

toor, torf.
toot, totta.
toun, tún.
tour, þyrja.
tow, deyja.
traik, treg-r.
trash, þreskja.
trim, þrima.
trone, trog.
trove, torf.
trow, trú-r.
tucht, duga.
tuck, tukta.
tueg, tegja.
tug, tó.
tyld, tjalld.
tynd, tendra.

Ug, óga.
ure, orna.

Vir, fjör.
vour, vor.
vylaus, veila.

Wack, vökna.
wadand, vá.
waile, völ-r.
wait, veiða.
wand, vönd-r.
ware, verð.
warroch, verka II.
wauch, vegg-r.
wauchie, vökna.
weeze, veisa.
whegle, hvekk-r.
wisen, vista.
witch, vitja.
wraith, horða.
wrink, ráng-r.

Yaff, gambra.
yavil, há III.
yeme, geyma.
youp, óp I.

Digitized by Google

28. Svensk.

Alster, ala.
anka, önd II.
annan, annar.

Baksnas, bysn.
balk, bálk-r.
bås, S. bås II.
basta, bast.
bliga, blik.
blixt, blakki.
brant, bratt-r.
börd, bir.

Dagg, dögg.
damm } dumba.
dimma } dumba.
dissa, deigja II.
dofva, dá II.
dägga, deigja II.
dös, des.

Fala, flá II., folld.
felp, flos.
fragga, frauð.
fråga, frá II.
från, frá I.

Gall, geld-r.
gena, hegna.
gimsa, kjammi.
gnugga, gnúa, naga.
groda, S. gro.
gumma, S. gomme.
gynna, una.

Haj, vá.
hjelte, hal-r.
hinna, hitta.
hopp, S. haap.
huf } húfa.
hufva } húfa.
hämna, hemja.
hörn, horn II.

Idka, iðja.

Jef } efa.
jäf } efa.

Kela, gœla.
kesa, geist.
klandra, granda.
kupa, kúf-r.
käle, þeli.

Lider, hlje.
ljunga, língvi.
lynga, hlikk-r.

Mal, mel-r II.
mudd, mund.
multna, melta.

Nalkas, ná II.
necken, nykk-r.
neid, ná II.
nepen, nip-r.
niga, hníga.
nåda, hnjóða.
nöta, gnúa.

Pell, pell.
preja, pressa.

Qvick, kvik-r.
qväfva, geyfa.

Reta, krít-r.
roffa, rauf.

Sarga } sálga.
själas } sálga.
skap, skapa.
skjuta, skjóta.
skri, hrína II.
skrynka, hrukka.
skräppa, skrafa.
skulla, sjá II.
skyfve, skóg-r.
sleker, sleikju-læti.
slutt, lát.
smogna, smá.

sno, snara.
solk, saur-r.
spad, spað.
spjäle, spelkur.
stoft, dupt.
sudda, sóðast.
syll, sillur.
säta, sæta II.
söl } saur-r.
sörja } saur-r.

Tjäle, þeli.
tyga, tjá II.

Ur, úr II.

Vig, kvik-r.
vite, víta II.
vråk, rák.
vräka, hrekja.

Yra, œr-r.

Ånga, ánga.
årta, ört.
åtra, annar.

Ærta, ört.

29. Norske Dialecter.

Aa } óf II.
aabjaae } óf II.
aafse } óf II.
aakan, okkar.
aakja, atjan.
aala, ala.
aann, anna.
aapaa, opa.
adde, all-r.
adel, aðal.
adle, all-r.
åen, annar.
ag, aka.
agnor, oddr.
akjan, atjan.

Norske Dialecter.	Norske Dialecter.	Norske Dialecter.
al, alin.	bouste, bustla.	Egg, egg II.
ål, arð-r I.	braga, blakki.	einkor, nakkvar-r.
alast, ala.	brand, brand.	eise, eisa.
alda, kólga.	brank, bráka.	endig, anna.
ambætte, ambátt.	brasa, brasa.	erter, ert.
ann, anna.	braske, hneggja.	evja, á II.
anskare, skúr I.	brei, reið-r.	
apa, opa.	bresma, blæsma.	Faae, fugt.
år, arð-r I.	bride, bjart-r.	faame, fána II.
åre, annar.	brikjen, frakki II.	fakke, fáng III.
arm', arm-r II.	bronne, brunna } brund-r.	famn, fadm-r.
att, aftan II.	bryst, bust.	fane, fenna.
au, auk.	bræsla, bráð III.	fant, fant-r.
aue, eiga.	bul, boli.	fax, fax.
aukjaa, atjan.	buv, bofi.	fedle, fylja.
aukla, auk.	byrting, bjart-r.	fele, fiðla.
aur, aur I.	bædl, bella.	felle, fylja.
ave, á II.	bökje, baka.	fenta, fant-r.
	bört, var II.	fjelde, fjelga } fyr.
Baae, báðir.	bövel, bofi.	fjerm, fjör.
baka, baka.		file, svil.
bål, bala.	Daam, þám.	fime, fika.
bana, bana.	dank, danka.	fivel, fífa.
band, binda.	deggja, dögg.	fivla, fifla.
bare, berja.	deje, deigja II.	fjæle, fela.
beber, bifa.	did, þit.	flab, flapra.
bekk, bekk-r II.	digjen, þykk-r.	flo, fló I.
bel, bil I.	digta, þjett-r.	flogga, blóm.
bella, balld-r.	dike, dengja.	flokast, fljetta.
biðe, bið.	dim, dumba.	flonkene, blakki.
binne, binda.	dipel, depil-l.	flûs, fjöl III.
bjora, bjór II.	djuv, djúp-r.	fodn, fenna.
bisna, bysn.	dov, döf.	fok, folk.
bitte, binda.	dragast, draga.	fraage, frá II.
bjödla, bella.	drevja, draf.	frak, frakki II.
blagda, blakki.	dribba, drepa.	fræga, frá II.
blegg, flag.	drok, drós.	fræk, brák.
blissen, blæsma } blæsma.	dusa, þysja.	fægin, fag-r.
bobbe, bofi.	dusa, dos.	fæla, feila.
bolk, bálk-r.	dynke, dögg.	föje, fá-r.
bor, bur I.	dyvja, dúa.	föyra, for III.
borge, borga.		

Digitized by Google

Norske Dialecter.

Gaan, garn.
gaav, geyfa.
gadd, gadd-r II.
gama, gaman.
gare, kar II.
garre, gadd-r II.
gjedd, jóð.
gild, gjald I.
gim, gim.
gisl, geisl.
giva, gefa.
glipe, gapa.
gloe, luggva.
glæ, klén.
glæggas, glor.
glævre, klén.
glösa, glóa.
glöypa, gleipa.
gnaale, gnauða.
gnu, gnúa.
greie, greiða.
gron, kani.
grön, korn.
gufs, geyfa.
gump, gumpur.
gör, gor.

Haana, hauðna.
haat, hvat.
harp, hanp-r.
hatra, hata.
hekke, hánga.
heksa, hakka.
hemna, hemja.
hemsa, sam-r.
herje, hyl-r.
hjell, hall-r II.
higl, hje.
hilla, hall-r II.
hîm, himin.
hjun, hjón.
homa, gumpur.
honna, horn II.

Norske Dialecter.

hott, hadd-r.
hov, haf II.
hôv, hóf I.
hungr, húngr.
hupp, huppar.
hynne, horn II.
hyrpa, korpa.
hæl, hæla.
hæna } hey.
hæsa } hey.
hæsa, hvass II.
hæv, göfug-r.
hög, hœg-r.
hölje, hyl-r.

Imiggjom, mið II.
iming, himin.
itt, a.

Jaa, hjá.
jaa, ljá II.
jakkel, jaxlar.
jale, gala.
jamn, jafn.
jår, jörð.
jark, jarki.
jase, héri.
jeite, gá I.
jel, geil.
jelg, elf, kólga.
jente, génta.
jer, elf.
jexel, jaxlar.
jôr, jörð.
juge, ljúga.
jukel, hagal-l.
jun, hjón.
jur, jufr.
jutul, jötun.
juv, djúp-r.
juxe, ljúga.
jyr, jufr.
jæte, gá I.

Norske Dialecter.

jöle, gjald I., gœla.
jötel, jötun.

Ka, hvat.
kaae, káa.
kaapaa, hóp-r.
kaav, geyfa.
kade, géta II.
kanna, kénna.
kâr, karl I.
kausa, kyssa.
kave, geyfa.
kem, hvat.
kjell, hall-r II.
kjena, tjón.
kjent, grann-r, kanni.
kji, hvi.
kjinne, kirna II.
kjon, tý.
kjæle, gœla.
kjöva, geyfa.
kleima, lím III.
klekk, hlak.
klengja, kleggi.
klepper, klepp-r.
klessa, kleggi.
klot, hjól.
knâ, gnúa.
knabb, gnæfa.
knaga, naga.
knett, hnje.
knipp, gnæfa.
knoa, gnúa.
knopanne, hneppa.
knöive, gnúa.
ko, hvat.
kodde } kolla I.
kodla } kolla I.
kôk, kékk-r.
kolla, kolla I.
kolle, koll-r.
kolse, klasi.

Norske Dialecter.

kon } okkar.
kons }
kôp, húf-r.
kope, gá I.
kope, hóp.
kor, hvar.
korme, orm-r.
korpa, skorpa.
korva, korpa.
kôt, jóð.
krita, krassa.
krop, garp-r.
krôto, grút-r.
kry, krú.
krydig, skrítin-n.
krymta, hrím.
kröys, hrauk-r.
kule, hol.
kupa, húf-r.
kur, gor.
kurle, krulla.
kurv, korpa.
kutte, kuta.
kvan, nakkvar-r.
kvanne, hvönn.
kvar, kúra.
kvare } hvarm-r.
kvarm }
kveisa, kveisa.
kvende, kynda.
kvitl, geisl.
kvæpe, kvapa.
kvæv, geyfa.
kyrmest, korpa.
könn, korn.

Laak, hlak.
laam, lama.
lak, hlak.
lana, hlá.
lape } laf.
lav }
lava }

Norske Dialecter.

lefse, leif-r.
leir, lið-r.
leiv, leif-r.
lemster, lama.
lene, lán I.
lepsa, leif-r.
ljaa, ljá II.
likke, lið-r.
lime, lím I.
line, hlá.
linka, lama.
ljo, hlje.
lirke, lið-r.
ljöm, hljóða.
lo, lá III.
lóa, láð.
log } lá I.
logje }
lom, hlumm-r, lam.
lu, lúð-r.
lukt, lopt.
luna, laun II.
lur, luð-r.
lura, laun II.
lusing } ljósta.
lusk }
luska, laun II.
lya, glóa.
lye, hlera, hljóða.
lygne, lýsa.
læ, glóa.
lö, ljá II.
löë, láð.
löen, lá III.
löie, leika.
lövd, lofi.

Maa, mega.
maag, mág-r.
maaraa, morgun.
maga, mak.
maren, melta.
mark, maðk-r.

Norske Dialecter.

me } mið II.
meddjum }
meinka, meina II.
meiska, milskra.
meit, meita.
mjaak, míga.
mjödn } mið II.
mjöm }
mjörm }
moja, megða.
mokke, moka III.
mon, mun-r I.
moro, morgun.
mudd, mot-r.
mugg, míga.
mugg, smegja.
mye } mega.
mykjy }
mæja }
möe }

Nasa, nasa.
neisa } hneysa.
nekkja }
nibba, gnæfa.
njo, hnje.
niss, hniss.
nobb, gnæfa.
nos, nasa.
nu, gnúa.
nyvla, hnybba.
nöde, hnjóða.

Oddaa, urð.
ogn, ófn.
oik, eik-r.
okka } okkar.
okke }
ôl, orð.
old, urð.
olla, kólga.
om, ófn.
ora, ær-r.

Norske Dialecter.

ora, urð.
orna, œr-r.
orv, orf.
ôs, usli.
ovende } of II.
ovöre } of II.

Penta, spana.
ploming, blóm.
plöva, plóg-r.
pose, fóstra.
prina, hrína II.
prjone, prjóna.
pukje, bokki.
purla, bruna.

Ra, hraða.
raak, rák.
raake, hrauk-r.
raana, rak II.
radda, rœða.
rane, kani.
ras, arss.
rauk, hrauk-r.
raust, hraust-r.
reik, reik.
reita, krít-r.
reive, reifa.
reka, hrekja.
rena, réna.
reve, reifa.
ria, rist II.
risna, S. grösse.
rist, hreist-r.
ro, röð I.
ro, gróa.
ro, krá.
rogja, draga.
rois, hrauk-r.
rot, hróf I.
rott, róta I.
rove, hróf I.
ruffe, rubb.

Norske Dialecter.

rugg, hrók-r.
rune, gróa.
rur, hrúð-r.
rust, gróa.
rygd, hryggja.
röive, lá III.
rökja, frá II., rækja.
römme, hrím.
rös, hrauk-r, reisi.
röv, ref-r.
röyva, hreifi.

Saa, sáðar.
saam, skumi.
sau, sauð-r.
sjaa, hjá.
sjaa, sjá II.
sjell, hall-r II.
sigga, segg-r.
sika, síga I.
sinne, hein I.
sjóa, seyða.
sju, sjau.
sjærne, hjarni.
sjö, sjá-r.
sjöl, sjálf-r.
skaak, skökul-l.
skaale, sal-r.
skapast, ská I.
skare, skorpa.
skarva, hora.
skjedde, skilja.
skjelle, kald-r.
skjerra, harð-r I.
skjesse, skyssi.
skimta } skíma.
skjôma } skíma.
skjut, skjóta.
skraana, korkna.
skrogg, varg-r.
skrokna, korkna.
skrôt, grút-r.
skrubb, varg-r.

Norske Dialecter.

skugg, skygna.
skvapa, kvapa.
skvelja, vella.
slaat, hljóða, lag V.
slatra, sladda.
sleike, sleikju-læti.
slekkja, slak-r.
sletta, sladda.
slute, lát.
smette, smegja.
smikka, mý.
smita, smegja.
snos, nasa.
snö, snjó-r.
snök, snakin-n.
snör, snita.
spjerten, spéa.
spikke, spík.
spît, spéa.
spro, springa.
stir, stá.
stokka, stökkva II.
strakst, strax.
streng } streng-r.
strengut } streng-r.
ströym, straum-r.
stupe, stupa.
sugg, segg-r.
svalle, spjalla.
svepe } sveipa.
svipo } sveipa.
syvja, sift.
sæv, sef.
söja, sauð-r.

Ta, taka.
tafsa, tá I.
talle, tað.
tan, teina.
tatte, táta.
te, at II.
tekkja, þekkja.
tella, þoll-r I.

Digitized by Google

Norske Dialecter.

tjaana, tjón.
tidd, tíð-r.
tiggar, stínga.
tiksa, tugga.
tila, til.
tisse, táta.
tiste, tjá II.
tiung, tíð-r.
tiur, þið-r.
toka } tegja.
tokt }
torga, torg.
tossa, þysja.
trave } traf.
trifsa }
tron, trog.
tubba, þúfa.
tukle, þukla.
tull } turna.
tunn }
turul, þvara.
tuva, þúfa.
tvare, þvara.
tveit } þveit-r.
tveite }
tyst, þorsti.
tytta, táta.
tægja, tá I.
töyte, teiga.

Ur, urð.
urta, jortr.
urven, œr-r.
us, hús.
utle, ös.
utta, ótta I.
uxe, ox.

Vaa, vá.
vaar, urð.
vaaraa, orm-r.
vaarkynna, varkunn.
vage, vagn.

Norske Dialecter.

vam, vinstri.
vana, vand-r II.
vana, van.
var, verð.
vardivle, tifar, var I.
vase, ös.
ve, ve II.
vedde, veð-r.
veke, vika I.
vere, orm-r.
vet, veðr.
vete, veisa.
vetta, vett-r.
vevr, bifa.
vikje, vitja.
vind, benda I.
viva, víf.
voll, urð.
vôr, verð-r I.
vôr, var I.
vovde, vöðvi.
vuru, orm-r.
vær, var I.
völa, urð.

Yl, ulli.
yrja, urð.

Ægt, ætt.

Öl, ulli.

30. Lettisk.

Istedetfor Stenders ah, eh etc. er her brugt â, ê o. s. v., ś for ſch og ʒ́ eller ż eller ǵ for sch.

ſ og s er = ʒ, f = s, sml. Side 5.

ꝁ udtales omtrent som kj,
ł „ „ „ lj,
ꞥ „ „ „ ng,
ǥ „ „ „ gj,
ꞧ „ „ „ rj.

Lettisk.

Âbols, epli.
agrs, ár I.
airêt } ár VI.
airis }
aita, á IV.
åꝁis, haki.
akkots, agn II.
allus, öl.
ap, of I.
art, erja.
affara, tár.
augsts, há-r.
augt, auk.
auns, hauðna.
aufs, heyra.
aust } aust-r.
austriņś }
aws, á IV.
azs, auga I.

Baggats, bokki.
baidêt, vá.
bail, feila.
balꝁis, bjálki.
bâls, föl-r.
bangas, bylgja.
bâris, ber II.
bârksta, borð II.
barrôt, borða.
bêgt, víkja.
bêre, bera I.
bêrns, barn.
bêrse, björk.
bes, út.
bît, beyg-r, vá.
bitte, bí.
blâsma, blakki.
bluffa, fló I.
braukt, braut.
brîws, fría I.
brugǥe, brú.
bruꞥꞥas, brynja.
brûwêt, brugga.

Digitized by Google

Lettisk.

brûze, bris.
bûda, búð.
buņķêt, bánga.
bûwêt, byggja.

Dagga, dolk-r.
dardêt, dar-r.
dârgs, dýr I.
darwa, tjara.
debbes, deews } tífar.
dêgelis, deigul-l.
degt, tendra.
dîķis, díki.
dîlît, deigja II.
dirst, drít.
dôbt, djúp-r.
dôma, dóm-r I.
drabbiņi, draf.
draudêt, þrúga II.
drêbe, traf.
drîkstêt, drôś } dreissa.
dubt, djúp-r.
duļļi, þoll-r II.
dûmi, dumba.
dûnas, dún.
durris, dyr II.
dûwiņa, dúfa.

Elje, ólja.
elpêt, hjálpa.
êrglis, ari I.
êst, éta.
ezys, igul-l.

Gailis, gala.
gâla, koll-r.
ganna, gnóg.
gannît, gá I.
gâst, gjóta I.
gatwa, gata.
gauma nemt, gá I.
geldêt, gjald I.

Lettisk.

gerkle, kverk.
ginta, kyn I.
gîst, geð.
glîdêt, glumt } glýa II.
gnîdes, nit.
gôws, kú.
grâbt, grípa.
graut, hrum-r, rof II.
grêbt, grafa I.
grèks, grikk-r.
gulbis, álft.

Irt, ár VI.
istaba, stá.

Ja, ef.
jauns, úng-r.
jûs, ér.

Kails, skállda.
kalns, koll-r.
kalpaks, kolf-r I.
kaņņapes, hanp-r.
kârkt, kaða.
kârnît, kar II.
karrinât, kæra.
kârst, gari.
kas, hvat.
kâfêt, hósta.
kauls, kefli.
kaufs, S. kox.
ķeegelis, tigl.
kêrne, kirna II.
kêwe, kapall.
klupt, glappast.
klufs, hljóð-r.
kôpa, hóp-r.
krawa, krú.
krêst, hrista.
krôka, hrukka.
krûms, gróa.
krunka, hrukka.
kulla, hyl-r.

Lettisk.

kungs, konung-r.
kuņņa, hund-r.
kûpêt, geyfa.
kwêle, kol.
kweeśi, hvít-r.

Labbêt, lófa II.
labbinât, lokka.
lâga, lag I.
laisît, sleikja.
laist, láta.
laistît, hlá.
lakt, sleikja.
lappa, lauf.
lâps, lappi.
lapfa, ref-r.
laffît, lesa.
laźa, hlak.
laudis, leið II.
laupît, rauf.
laut, láta.
lazzinât, lá IV.
leedêt, loða.
leet, hlá.
lîgt, líka.
lîķis, lík.
likkums, lag IV.
likt, lag II.
lîme, lím III.
linga, língvi.
linta, lindi.
lipt, lím III.
lît, hlá.
lôgs, lýsa.
lôki, lauk-r.
lûkôt, luggva.
lûpa, lap.
luppats, lappi.
luppis, rauf.

Maifît, milskra.
maifs, meis.
maitât, meiða.

Lettisk.

måkt, mega.
mâlêt, mál III.
mannît, meina I.
masgât, vaxa.
mass, massa.
meddît, veiða.
meddus, mjöð-r.
meita, megða.
mêle, mál I.
mênes, máni.
mêtelis, mot-r.
migla, míga.
mîksts } mjúk-r.
mîkt
mîl, mild-r.
milti, mala.
minnêt, minna.
mirt, morð.
mîst, míga.
mist, vist.
miffêt, mis.
mudǵêt, moka III.
muita, múta I.
muśa, mý.
muźa } muð-r.
mutte

Nabba, nabli.
nags, nögl.
naids, níð II.
nåkt, ná II.
nasta, nesta.
nâfis, nasa.
nâtres, hnesla.
nâwe, ná I.
ne, nei.
nemt, nám.
nibbe, gnæfa.
nôte, nauð I.
nu, nú.
Ôleks, alin.
ôsta, ós-s.
ôtrs, annar.

Lettisk.

Pakkał, bak.
palfs, föl-r.
palts, poll-r.
pampt, bumb-r.
par, for I.
pârbaudît, próf.
parķśķis, froska.
pêda, fót-r.
peipt, bif-r I.
pelle, valska.
pêrt, berja.
piķķis, bik.
pîle, S. pîle.
pilnêt, pína.
pils } full-r.
pilst
pirms, frum.
plats, pláta.
plaust, fljóta.
płaut, láð.
pleekns, bleik-r.
plîst, flís.
pluddi } fljóta.
plûst
pôds, pitt-r.
pôtêt, pota.
praggars, pránga.
prast, froð-r.
praffît, frá II.
prâts, froð-r.
preeks, frygð I.
prezzêt, freya I.
priś, fersk-r.
puifis, posung-r.
pûķis, pok-r.
pult, falla.
pumpt, bumb-r.
pût, fugt.

Râdit, ráð I.
râpt, korpa.
ratti, reið.
raudât, gráta.

Lettisk.

râws, rotin-n.
riņķis, hring-r.
rôbît, grópa.
rubbens, rjupa.
ruds, rauð-r.
rudsi, rúg-r.
rukt, hrukka.
rûkts, hrjón.
runkas, hrukka.
rupś, gróf-r.
rûte, hrút-r.

Sâǵêt, saga I.
saķķis, héri.
seķķe, sokk-r.
seltêt, gul-r.
selts, gull I.
semme, heimi.
sibbêt, sía II.
sinnât, sinna.
sìst, sjúga.
sôfs, gás I.
stâdît, stá.
stanga, taung.
stât } stá.
stawêt
steegelis, tigl.
stennêt, stjank.
stigga, stíga.
stingt } stá.
stîws
straume } straum-r.
straust
stridêt, stríð.
sunkus, S. svanger.
swêrêt, sær-r.
swirbulis, spör-r.

Sa, sam-r.
falmi, hálm-r.
falts, kald-r.
fapnis, sófa.
farma, hrím.

Digitized by Google

Lettisk.

fâts, sadd-r.
faule, sól.
fazzît, saga II.
fêdit, sitja.
feers, skyr.
feet, siment.
feets, seitla.
fêst, sitja.
fêt, sá II.
fìjât, seitla.
fìksts, segi.
fimts, hundrað.
firds, hjarta.
fkaida, skilja.
fkaidrs, skír-r.
fkaldît, skilja.
fkallôt, skol II.
fkattît, sjá II.
fkrôstît, krassa.
flakkât, flaps } sladda.
flawa, flawêt } lófa II.
flazzît, sladda.
flîpêt, slipa.
flîpt, sleip-r.
fmâdêt, smá.
fmaidêt, S. smila.
fmakka, smakka.
fmilkts, mel-r I.
fmurga, mör.
fneegs, snjó-r.
fnikkis, snekkja.
fôls, sóli.
fpert, sparka.
fpigga, spá.
fpirgts, frakki II.
fpîts, spéa.
fprâgt, fprêgt } springa.
fprôgt, spretta I.
fudrabs, silfr.

Lettisk.

fudsêt, sjúk-r.
fugga, sú.
fûkt, sjúga.
fulla, saur-r.
funs, hund-r.
futta, sudda.
fwaipît, sveipa.
fwals, svæla.
fwarigs, sær-r.
fweedri, sveita.
fwelme, fwelt } svæla.
fwêpe, geyfa.
fwîst, sveita.

Šaudît, skjóta.
škelt, skilja.
škinkôt, skénk-r.
škippele, skúfa.
škirt, skilja.
škist, skyn.

Žâwât, gapa.
žêligs, sæla.

Tanga, taung.
tappa, tappi.
tauta, heið II.
teegelis, tigl.
teikt, tjá II.
tekka, stíga.
tełś, döll.
telts, tjalld.
têrêt, tæra.
tetteris, þið-r.
tìkôt, þekkja.
tikt, þága.
timmerêt, timbra.
tirgus, torg.
tôrnis, turn.
trauks, trog.
tukls, þykk-r.
tûkstots, þúsund.

Lettisk.

tukt, tûkt } þykk-r.
tulks, tulka.
tumś, dumba.
tuplis, döf.

Ûdens, úðast.
ûdris, ót-r.
ugguns, ófn.
uppuris, offr.

Wadmals, vóð.
waina, van.
wâiś, veik-r.
wâkêt, vaka II.
waldît, balld-r.
wałła, bil I.
wâłôt, vellta.
wârds, verða.
wârti, port.
wârtît, vellta.
wêders, kvið-r II.
welt, velkja.
welt, vellta.
welwe, horfa.
wêrgs, vera.
wêrpt, wêrst } horfa.
wêrtît, horfa.
widdus, mið II.
wilks, varg-r.
willa, ull.
wilt, veiła.
wîrs, ver-r I.
wîst, vista.
wît, vinda.
wîtols, pil-l.

Zeems, heimi.
zûka, sú.

Paa fölgende Steder i Texten bör circumflecterede Bogstaver sættes istedet for de

Digitized by Google

Lettisk.

ucircumflecterede: S. 87 — 2 — 20 f. o. bunkêt; 112 — 2 — 5 f. n. drabbini; 196 — 2 — 3 f. n. graut; 289 — 2 — 1 f. o. ſazzît; 294 — 2 — 3 f. n. ſkattît; 329 — 1 — 20 f. n. ſweedri; 337 — 1 — 8 f. o. teegelis.

31. Littauisk.

Bogstavfölgen er efter Nesselmann fölgende: a, ai, au, e, ei, i (y), o, û, u, ui, j, w, t, d, c, cz (=č), dż (=dǵ), k, g, p, b, l, m, n, r, s, sz (=š), z, ż (=ǵ ell. ž).

awiżos, hafrar.
akis, auga I.
akotai, agn II.
apě, of I.
appěra, offr.
alus, öl.
antis, önd II.
angis, ögli-r.
árti, erja.
aszis, öx II.
augti, auk.
auksztas, há-r.
ausis, heyra.
auszta, aust-r.

ěrube, rjupa.

irti, ár VI.

obolys, epli.

udis, vóð.
udra, ót-r.
undû, úðast.
urtas, rétt.

jawai, hafrar.
jaunas, úng-r.
jerube, rjupa.
jěszkóti, óska.

Littauisk.

jóti, jó-r.
judu, þit.

wále, vilja.
walùs, velta.
waldyti, balld-r.
wandû, úðast.
waszkas, vax.
waidas, T. p. 391.
waikas, S. veika.
waikszczóti, vaga.
waizdas, veð.
wějas } veðr.
wětra } veðr.
wedaras, kvið-r II.
wedu, vit.
wěla, vír.
wémti, voma.
wéra, sær-r.
wertas, verð.
wěszeti, gista.
wylus, veila.
wóka, vaka I.

tamsa, þám.
tankus, þraung-r.
tarpti, þríf.
tarnas, þerna.
tellyczia, döll.
testi, þenja.
tyczia, þykkja.
tubà, þóf.
turgus, torg.
trokszti, þorsti.

dantis, tönn.
děka, þakka.
delsti (delsu), dolsa.
dengti, þak.
dirkti, dregg.
dingóti, þykja.
dumà } dóm-r I.
dumoti } dóm-r I.
drobě, traf.

Littauisk.

czělas, heill-r.
czěrauti, tæra.
czyras, skír-r.

kannapěs, hanp-r.
karszti, karra.
kaupas, hóp-r.
ketturi, fjórir, kotra.
kirmis, orm-r.
kúpka, kopp-r.
kullys, hyl-r.
kúningas, T. p. 392.
kwêpes } geyfa.
kwepti } geyfa.
klaibs, leif-r.
kněbti, hneppa.
knypkis, gnæfa.
krantas, rönd.
kraujas, hlaut.
krauklě, krákuskél.
kraupas, korpa.
kreiwas, ríf.

gěda, háð.
gélběti (gelbmi), hjálpa.
gěrube, rjupa.
gerkle, kverk.
girdeti, heyra.
gulbě, álft.
glausti, lát.
gráuti, rof II.
grěkas, grikk-r.
grěblis, grafa I.
gruntas, grund.

pakalà, bak.
penki, fimm.
púti, fugt.
pulkas, fólk.
pústi, púa.
plakti, plága.
plaukas, flóki.
pleszti, plóg-r.

Digitized by Google

Littauisk.

berżas, björk.
bezas, T. p. 391.
bijóti, beyg-r.
buddelis, böð.
bullus, boli.
burnotins, burn.
brukkas, brú.

lâkti, sleikja.
lápas, lauf.
lĕkorus, lækna.
linta, lindi.
lygus, lík-r.
lópas, lappi.
lútra, ót-r.
lupa, lap.

mĕti, mega.
mergà, megða.
myszti, míga.
mudu, vit.
muras, múr.
muitas, múta I.

nauda, naut-r.

ráuti, lá III.
raudoti, gráta.
raukti, hrukka.
rausyti, róta I.
rĕtas, réna.
rĕszti, rita I.
rykauti, regin.
rota } ráð I.
roditi } ráð I.
roke, rak II.
rùdas, rauð-r.
rúkis, reyk-r.
ruggiei, rúg-r.
rubiti, rauf.
rużiti, ryskjast.

sakyti, saga II.
sedeti, sitja.
sijóti, seitla.

Littauisk.

sidabras, silfr.
sodis, sóðast.
sókti, saung-r.
solas, sóli.
súti, sauma.
suliti, sal.
sunùs, son-r.
sunkus, sökkva.
surus, salt.
swariti, spari.
swĕtas, sveit.
stĕgti, þak.
stipti } stá.
styrĕti } stá.
stóti } stá.
stóras, stór-r.
stubà } stá.
stulpas } stá.
strajauti, strika.
skapóti, skafa.
skaláuti, skol II.
skélti, skilja.
skyda, skjölld-r.
spirras, sparð.
spjauti, spýja.
sproga, springa.
sprogti, spretta I.
smagurei, smakka.
szaka, skökul-l.
szalti, kald-r.
szárma, hrím.
szaunus, skunda.
szeiwas, ská II.
szikti, skít.
szirmawóti, skilmast.
szudas, skít.
szupĕlĕ, skúfa.
szluże, slóði.
sznunas, snara.

żeglus, segl.
żeme, heimi.

32. Oldpreusisk.

ackis, auga I.
as, ég.

bail, feila.

dell, deila.
derg, dólg.
dinkaut, þakka.
draud, þrúga II.
drûktai, þrok.
druwis, trú-r.

esse, út.

galb, hjálpa.
gallu, koll-r.
genna, kona.
giwît, lífa.
greiwa-kaulin, rif.
gruntan, grund.

ikai, ef.
imt, nám.
ioûs, ér.
is, út.

kaima, heimi.
kerdan, harð-r II.
kirdit, heyra.
klausîton, hljóða.
kura, gera.

lig, lík-r.
ludysz, leið II.

maitasnan, mata.

nautin, nauð I.

pecku, fé.
perbanda, próf.
pickuls, pok-r.

qwei, hvar.
qwolt, vilja.

rikys, regin.
russas, hross.

Digitized by Google

Oldpreusisk.

sen, sam-r.
sirablan, silfr.
skellânts, skulld.
sklaitint, skilja.
souns, son-r.
surgaut, sórg.

teisi, tiggi.
tols, toll-r.
trapt, trampa.

urs, edda I.

waitiât, kveða.
wargs, varg-r.
wârst, var II.
wartint, vellta.
werts, verð.
wid, víta I.
winnen, veðr.
wirs } ver I.
wyrs }

33. Oldslavisk.

Ꙗзь, ék.

Баснити, S. bàs I.
бичь, S. peise.
блисцати сѧ, blakki.
блъха, fló I.
блѣдъ, bleik-r.
брати, bróðir.
брачити сѧ, brúða.
брашьно, borða.
бродъ, braut.
бръвно, brand.
бръдо, bratt-r.
боукъі, bok.
бъісти } bið.
бъіти }

Вадити, víta II.
варъ, varm-r.
ведро, heið I.

Oldslavisk.

велбѫдъ, ulfalldi.
весна, vor.
виталиште, veitsla.
витати, bið.
влага, lá I.
влазъ, flos.
влъкъ, varg-r.
влъна, ull.
ѣлъськнъ, blest-r.
врагъ, varg-r.
вранъ, brún-n.
враска, bris.
вратити, rist II.
врахъ, berja.
врътъ, garð-r.
вѣ, vit.
вѣра, sær-r.
вѣтъ, veð.
вѣꙗти, veðr.

Гаданиѥ, gáta.
гадити, víta II.
гладити, S. glatt.
глодати, róta I.
гнести, gnúa.
говѣти, göfug-r.
голоть, S. glatt.
горѣти, hyr-r.
господь, S. hospon.
готинъ, géta II.
градъ, garð-r.
гракати, krúnk-r.
гривьна, grip-r.
гробъ, gráfa I.
гроза, hryggja.
гроуда, grút-r.
грѧзь, ræksn.

Давити, dá II.
десѧть, tíu.
длъгъ, drjúg-r.
доилица, deigja II.
дрождиѥ, dregg.

Oldslavisk.

дръзъ, dreissa.
дрѣво, tré.
доумати, dóm-r I.
доупина, djúp-r.
дъска, disk-r.

Жладва, glata.
жрънъвъ, kvörn.

Звати, hvía.
зинѫти, gín I.
злато, gull I.
зобь, hafrar.

Искати, óska, æskja.

Казити, kosta I.
калъ, kál II.
класти (-адѫ), hlaða.
клобоукъ, kolf-r I.
клосьнъ, haltra.
клюсѧ, hross.
кожа, há I.
коло, hjól.
колъ, kélda.
кора, skorpa.
краль, hrolf-r.
кровъ, hróf I.

Лѫчити, laus.
лъгати, ljúga.

Мѫжа, maka.
мечь, mækir.
мимо, nema.
могъіла, moka III.
мракъ } míga.
мьгла }

Неводъ, net.
никъі, engi II.
нить, net.
ношть, nátt.
ноуть, naut.
нъ, enn II.

Digitized by Google

Oldslavisk.

Обло, bóla.
одєлѣти, aðal.
остръ, hvass I.

Пєкло, bik.
пєлєсъ, fóli II.
плака, flak.
плакати, lauga.
плодъ, plóg-r.
пражити, breyskja.
прати, brjóta.
пръвнии, framm.
пръси, brjóst.
прѧсти, prjóna.
пькло, bik.
пѣнагъ, pening-r.

Рана, breingla, und.
рєбро, rif.
ризьно, regin.
роути, róm-r.
рѫбъ, rjupa.

Свила, silki.
скоръ, skjar-r.
скотъ, skatt-r.
скрины, skrín.
скоутати, skúta II.
слати, sal.
слѣдъ, slóði.
слѣмѧ, sillur.
смыти, smá.
сподъ, spað.
стати, stá.
стєнати, stjank.
стогъ, stakk-r.
строуна, streng-r.
стрѣка, strik.
стрѣкати, stinga.
стрѣла, strá.
соулица, S. súl II.
съдравъ, þríf.
съірєнниѥ, skyr.
сѧ, sér.

Oldslavisk.

Тєпсти, dubba.
троудъ, þraut.
тоуръ, tjúr-r.
тоучьнъ, þykk-r.
тѣсто, deigja I.
тѧгнѫти, tegja.

Оуста, ós-s.

Хвала, hól.
хвостъ, S. kost.
хладъ, kald-r.
храмъ, rann-r.

Чванъ, S. spann.
чръвєн, harpa I.
чѧдо, jóð.
чювєниѥ, skyn.

Штѫкъ, S. staak.

Ѣдь, éta.
ѣхати, eik-r.

Ꙗзъ, ég.
ꙗицє, T. p. 390.
ꙗто, éta.

Ѥрабица, rjupa.

Юнъ, úng-r.

Ѫдоль, dal-r II.
ѫдѣ, með.
ѫтроба, kvið-r II.

Ved Omskrivningen har jeg fulgt den Udtale, som Dobrowski angiver; men jeg er senere bleven opmærksom paa, at Ѫ bör udtales som uń og Ѧ som æń.

34. Russisk.

Бара́нъ, fær.
ба́рка, bark-r.
безъ, út.

Russisk.

берёза, björk.
бере́чь, berg, spara, var I.
берло́гь, bera II.
би́ло, bella.
блёкнуть, bleik-r.
бле́скъ, blakki.
блоха́, fló I.
блу́дъ } læða II.
бля́дь }
бо́бръ, bif-r I.
бога́чь, bokki.
богъ, fá I.
бо́лѣе, fjöl III.
борода́, bart.
бо́ртъ, borð II.
боя́знъ, vá.
бро́вь, brún I.
бро́дъ } braut.
бродя́га }
броня́, brynja.
бры́згать, blett-r.
бу́дка, búð.
бура́вить, bora.
бура́къ, björk.
бурѣ́ть, burn.

Ва́га, vega I.
вали́ть, vellta.
ва́лъ, kólga.
ва́рка, bark-r.
верблюдъ, ulfalldi.
ве́рвь, vír.
ветла́, pil-l.
винти́ть } vinda.
вить }
вода́, úðast.
во́лить, vilja.
волкъ, varg-r.
волна́, kólga.
во́лна, ull.
во́локъ, bálk-r.
во́лосъ, flos.
волъ, boli.

Digitized by Google

Russisk.

вóля, vilja.
вонъ, undan.
вопúть, óp I.
воровáть, rauf.
ворóта, port.
вороши́ть, vellta.
вóскъ, vax.
вращáть, ráng-r.
вѣ́съ, vega I.
вѣ́прь, veðr.

Гáванъ, hóp.
гать, gata.
глагóль, gálgi.
глотáть } hyl-r.
глубь }
глѣнь, glya II.
глядѣ́ть, luggva.
глянецъ, gláma.
гнить, hniss.
гóдѣ, góð-r.
головá, koll-r.
гóлый, kólk, skállda.
горби́ться } korpa.
горбъ }
гóре, hora.
гóрло, kverk.
гóрнъ, ar VII.
городи́ть } garð-r.
гóродъ }
господь, S. hospon.
гóсть, gista.
грабéжъ } grípa.
граби́ть }
градéжъ } garð-r.
грáдъ }
грань, horn II.
грачь, kráka.
гри́вна, grip-r.
грóбъ, grafa I.
грýнтъ, grund.
грѣхъ, grikk-r.

Russisk.

гýлъ, gaula.
гусь, gás I.

Два, tveir.
двéрь, dyr II.
двѣ, tveir.
дéвер, S. doe.
дéлва, dall-r I.
дéрево, tré.
дерзáть, þor.
дмить, dramb.
дои́ть, deigja II.
долъ, dal-r II.
дóля, deila.
дорогíй, dýr I.
досýгъ, dos.
дóчь, dóttir.
дрéвіе, tré.
дремáть, draum-r.
дроби́на, draf.
дрязгъ, dregg.
дыми́ть } dampi.
дымъ }
дѣлéніе } deila.
дѣли́ть }
дѣ́ять, dáð.
дюймъ, þúmal-fing-r.

Ѥжъ, igul-l.

Жéзлъ, geisl.
жéлтый, gul-r.
жéлчь, gall.
женá, kona.
живéтъ, ské I.

Зáецъ, héri.
зáпахъ, smakka.
земля́, heimi.
знáть, kénna.
золóвка, svili.

Изъ, út.
или́, eða.

Russisk.

Кали́ть, glóa.
кáпа, kufl.
киль, kjöl-l.
кисá, keis.
кій, hvat.
клáдь, hlað, hlaða.
клéй, lím III.
клеи́ть, klessa.
клохтáть, gaukla.
клýбь, klumba.
кнýть, knýta.
кобéль, hund-r.
кобы́ла, kapall.
кóжа, hosa.
кóкотъ, gaukla.
кóлоколъ, klukka.
колпáкъ, kolf-r I.
конопéль, hanp-r.
копá, hóp-r.
кóпань, hóp.
коргá, kráka.
корзи́на, karfa.
кори́ть, harpa III.
кóрка, skorpa.
короби́ть, korpa.
кóробъ, karfa.
корóль, hrolf-r.
корóткій, kort-r.
кóртикъ, korði.
корчить, hrukka.
костéрь, kasa.
котёлъ, ketil-l.
котъ, kött-r.
кóча, kuggi.
край, rönd.
крикъ, hrína II.
кри́нка, hring-r.
кричáть, hrína II.
кровъ, hróf I.
кровь, hlaut.
крýгъ, hring-r.
крýжка, krukka.

Digitized by Google

крѣпи́ть, krapta.
крю́къ, króka.
кубо́къ, kopp-r.
кудъ, goð I.
куль, hyl-r.
купи́ть, kaupa.
ку́рва, hór-r II.
ку́рица, kaða.
ку́рта, kyrtil-l.
ку́ры, kaða.
кутъ } kot.
ку́ща }

Ла́па, labba.
лари́къ } lar.
ларь }
ла́сать } lá IV.
ла́ять }
ле́бедь, álft.
лёгкій, lett-r.
лежа́ть, lag II.
ле́карь, lækna.
лёнъ, lín II.
лечи́ть, lækna.
лиза́ть, sleikja.
лить, hlá.
лице́, líta II.
ло́гъ, lág-r.
ло́же, lag II.
ложь, ljúga.
ло́занъ, ljósta.
лукъ, lauk-r.
лучь, lýsa.
люби́ть, ljúf-r.
люди } leið II.
людъ }

Ма́зать } maka.
ма́зь }
малева́ть, mala.
мара́ть, mör.
ма́терь } móðir.
ма́ть }

ма́чта, mastr.
ма́ять, móð-r I.
мгла, míga.
мёдъ, mjöð-r.
ме́жду, mið II.
ме́лнво, mala.
ме́ль, mel-r I.
мере́ть, morð.
мило, mild-r.
мній, miðr.
мнѣніе, meina I.
мо́жно, mega.
мозгъ, merg-r.
мо́крый, míga.
мо́лвить, mál I.
моло́ки } míga.
молоко́ }
моло́ть, mala.
моль, mel-r II.
мони́сто, men.
мо́рда, múli.
мо́ре, mar.
мори́ть, morð.
мо́хъ, mosi.
моча́, míga.
мочь, mega.
мураве́й, maur.
му́ха, mý.
мѣша́ть, milskra.

Нагій, nakin-n.
не, nei.
не́бо, gnæfa.
не́тій, nið-r I.
ниже́, nei.
ни́же } niðr III.
ни́зъ }
никій, nei.
нить, hnúð-r.
но́во, ný-r.
но́готь, nögl.
носъ, nasa.
но́чь, nátt.

ну́днть } nauð I.
ну́жда }

Оба, báðir.
овёсъ, hafrar.
овца́, á IV.
огнь, ófn.
оду́рь, óð-r III.
о́ко, auga I.
опя́ть, opt.
ора́ло } erja.
ора́ть }
орёлъ, ari I.
ось, öx II.
очко́, auga I.

Па́дать, falla.
пали́ть, bál.
па́ра, par.
паро́мъ, prám-r.
па́ства, past.
пека́рь, baka.
пе́рвый, forn I.
пере́ть, pressa.
перо́, fiðr.
пе́рси, brjóst.
пе́рья, fiðr.
песъ, bykkja.
печь, baka.
пиво, bjór I.
пила́, þjöl.
писа́ть, penta.
ипта́ть, feit-r.
пить, bjór I.
пла́вать, fljóta, fljúga.
пла́вить, fljóta.
плаво́къ, flá II.
пле́сть, fljetta.
пло́тъ, fljóta.
плу́гъ, plóg-r.
плыть, fljóta.
по́ле, fjöl II.
полкъ, folk.

Digitized by Google

Russisk.

пóлный, full-r.
полóвый, föl-r.
полсть, bolst-r.
порýка } borga.
поручáть }
пость, fasta.
почитáть, pok-r.
про, frá I.
прýдъ, bruna.
пы́тка, pína.

Расгъ, hrís.
рать, krít-r.
рвать, rífa.
ребрó, rif.
реть, krít-r.
рисовáть, rista.
ровъ, grafa I.
рожь, rúg-r.
ростъ, gróa.
ругáть, róg-r.
рудá, rauð-r.
рунó, lá III.
рядъ, röð I.

Сади́ть, sitja.
сáхаръ, sykr.
сберегáть, spara.
свáливать, vellta.
свёкоръ } svara II.
свекрóвь }
свиніи́, sú.
свóй, sér.
своя́къ, svara II.
сгнивáть, hniss.
сдóрить, styr-r.
себя́, sér.
сéрдце, hjarta.
серебрó, silfr.
сестрá, systir.
сидѣ́ть, sitja.
силóкъ, língvi.
си́ма, siment.

Russisk.

си́то, seitla.
сія́ть, sía II.
скáла, skél.
скамья́, skamm-r.
скаредъ, kar II.
склéивать, klessa.
склнкáть, hrína II.
скóбель, skafa.
скопъ, hóp-r, skúf-r.
скрывáть, skrín.
слáбо, laf.
слагáть, lag II.
сли́зывать, sleikja.
слýхъ }
слýшать } hljóða.
слы́шать }
слѣплять, klessa.
смáзывать, mör.
смéрть, morð.
смогáть, mega.
смолóть, mala.
снýръ, snara.
снѣ́гъ, snjó-r.
снѣ́дь, snáð.
со, sam-r.
собáка, hund-r.
сóкъ, sjúga.
солóма, hálm-r.
соль, salt.
сонъ, sófa.
сорóчка, serk-r.
соръ, sori.
сосáть, sjúga.
сóтня, hundrað.
сочи́ть, sjúga.
спали́ть, svæla.
сплетáть, fljétta.
срамъ, skamma.
стáвить, stá.
стáль, stál I.
стáнъ, stá.
статъ, stát.

Russisk.

сто, hundrað.
стóлбъ }
стóлъ } stá.
стоя́ть }
стреми́ть, straum-r.
стрѣлá, strá.
сýка, hund-r.
сукъ, skökul-l.
супъ, sup.
сы́нъ, son-r.
сы́ръ, skyr.
сѣдлó, sitja.
сѣ́ять, sá II.

Тáять, þa.
твори́ть, þvara.
теля́, döll.
тéмно, þám.
теплó, táp.
тéрніе } þorn.
тернъ }
теслá, þexla.
тéтеревъ, þið-r.
ти́хій } þagga.
тишинá }
тмá } þám.
тми́ть }
той, sá I.
толковáть, tulka.
тóнкій } þunn-r.
тóнѣе }
топóръ, tapari.
тóргъ, torg.
торфъ, torf.
торъ, tjúr-r.
три, þrí-r.
трýдъ, þrjóta.
тугі́й, tegja.
тумáнъ, dumba.
тýрить, þyrja.
туръ, tjúr-r.
ты́, þú.

Digitized by Google

Russisk.

тя́нуть, teina.
тя́пать, tapari.

У́голь, kol.
уста́ } ós-s.
у́стье }
упро́ба, ótta I.

Фальши́вить, fals.

Хвали́ть, hól.
хладь, kald-r.
хлѣбъ, leif-r.
хо́лмъ, hólmi.
хо́лодъ, kald-r.
хры́чъ, hærast.

Цѣли́ть, seitla.
цѣни́ть, skyn.
цѣ́пъ, kepp-r.

Ча́до, jóð.
ча́ра, skál.
че́рвень, skerpla.
че́рвь, orm-r.
че́репъ, hjarsi I.
чести́ть, gista.
че́тверъ, fjórir.

Шёлкъ, silki.
шело́м, sillur.
шелука́, skél.
ше́льма, skélmir.
шесть, sex.
шиба́ть, skúfa.
ши́бкій, skip.
шинка́рь, skénk-r.
шить, sauma.
шка́фъ, skáp-r.
шлемъ, hjálm-r.
шо́въ, sauma.
шпынь, spéa.
штопа́ть, stá.
шты́къ, stínga.
шу́ій, ská II.

Russisk.

Щегла́, segl.
щи́тъ, skjölld-r.

Ѣ́сть, éta.

Ю́ность, úng-r.
юха́, jukk.

Я́, ég.
я́блоко, epli.
ядь, éta.
я́ловая, geld-r.
я́рлій } œr-r.
я́рость }

35. Polsk.

bać się, vá.
balta, byla.
bat, bát-r.
bawić, búa.
belt, billd-r I.
berda, berja.
blask, blakki.
boieć się, vá.
bor, fúra.
bót, bóta.
bret, borð II.
brew', brún I.
bróg, brok.
brzask, brjá.
byt, bið.

całun, salún.
cały, heill-r.
cechować, teikn.
cedzić, seitla.
cembry, timbra.
cepy, kepp-r.
chełpić, garp-r.
cherchel, grikk-r.
chłonać, hyl-r.
chłostać, ljósta.
chylić, hul.

Polsk.

ciapa, gap-uxi.
ciążać, þjá.
cięciwa, siment.
ciemny, þám.
ciwun, þegn.
czerwiec, skerpla.
czub, skúf-r.

darda, dar-r.
derewnia, þorp.
dupa, döf.

gadać, kveða.
galić, hjálpa.
gap, gap-uxi.
gnieść, gnúa.
gowno, gor.
goźdź, gadd-r II.
gromada, krú.

jaje, egg I.
jar, vor.
jayko, egg I.
jelen, elg-r.

karać, harpa III.
kleić, glya II.
kopeć, geyfa.
kopyto, hof-r.
kora, skorpa.
krąg, hríng-r.
krew', hlaut.
kwef, kápa.

lać, hlá. T. p. 392.
łajać, lá IV.
łamać, lama.
łatwy, lett-r.
łayda, læða I.
lek, lækna.
lekki, lett-r.
łeptać, lap.
łgać, ljúga.
luby, ljúf-r.
łupać, kljúfa.

Digitized by Google

Polsk.

lutować, loða.
łykać, slóka.

mądry, ment.
man, man II.
mara, mara.
mąż, mað-r.
miód, mjöð-r.
mniey, miðr.
mróz, frjósa.
mysz, mús I.
myto, múta I.

nawa, naust.

od, út.
orzeł, ari I.

pław, fljóta.
plon, blóm.

rabować, rauf.
rudawy, rauð-r.
rufa, rófa.
ruja, hrút-r.
ryga, reik.
rytować, krassa.

siostra, systir.
skóra, skorpa.
snować, snára.
spać, sófa.
stać, stá.
stęk, stjank.
stężeć, stá.
syt, sadd-r.
szary, hærast.
szew, sauma.

tajeć, þá I.
tarcza, targa.
terać, tæra.

ubać się, obba.

wątly, van.
wiadomy, víta I.

Polsk.

wić, pil-l.
widomy, víta I.
woł, boli.

36. Andre slaviske Sprog.

(Böhmisk, slovenisk etc.)

bart, var II.
blistati, blakki.
bráditi, var I.
brunat, burn.
bun, fána II.
bjiti, bið.

variti, for II.
velbud, ulfalldi.
vèrv, vír.
vert, garð-r.
vljkvj, vala I.
vrag, varg-r.
vjæ, vit.
vjæra, sær-r.
vjæjati, veðr.

glodati, róta I.
glubok, kljúfa.
glup, glappast.
gnjetiti, gneisti.
gnida, nit.
gniti } hniss.
gnus }
gnjesti, gnúa.
golj, kolla II.
gomila, kúf-r.
gós, gás I.
grać, krúnk-r.
grakati, krúnk-r.
gran, horn II.
grebsti, grafa I.
grub, gróf-r.

dérn, dráng-r.
déte, táta.

Andre slaviske Sprog.

djete, jóð.
dojíti, táta.
dol, udoljæti, þjá.
drav, si-dravj, þríf.
drévo, tré.
drs, dreissa.
drug, uz-druziti, þrok.
duǵ, duga.

ǵreti, gráð.

zvati, hvía.
zvoniti, tón.
zelva, svili.

jemáti, nám.

kal, kar II.
kamen, hamar II.
kaziti, kosta I.
kvaka, hauk-r II.
kembelj, kólf-r II.
klepeto, kljúfa.
kletzati, haltra.
kljap, kólf-r II.
kljev, hlje.
kljeptati, lap.
kovćeg, kofr.
koziti, haust.
kókot, gaukla.
kopáti, húf-r.
kopot, geyfa.
kord, korði.
korćág, krukka.
kót, kot.
kotora, guð II.
krat, harð-r II.
kratok, kort-r.
krhy, glya II.
krikati } hrína II.
kricáti }
krk, kverk.
krt, harð-r I.

Digitized by Google

Andre slaviske Sprog.

kruk, krúnk-r.
kupa, kúf-r.
kusiti, kosta II.

labud, álft.
lagáti, ljúga.
lehek, lett-r.
lest, list.
líz̧ati, sleikja.
loviti, lofi.
loǵ, ljúga.
luka, lá I.
lupen, lauf.

maść, maka.
med, mið II.
mehek, mjúk-r.
mej, mið II.
melziti } míga.
mléko } míga.
móć, mega.
mráv, maur.
mrak, míga.
muditi, móð-r I.
mudrj, myndug-r.
muha, mý.

naglédati, gnóg.
nagniti, hníga.
najésti, gnóg.
netij, nið-r I.
nik, pri-nik-nuti, hníga.
nóvo, ný-r.
nuditi, nauð I.

ob, of I.
osla, hvass I.

pir, bjór I.
plǩ, valska.
ràniti, und II.
rasl, hrís.
rást, gróa.

Andre slaviske Sprog.

réǵ, rúg-r.
riti, róta I.
rubati, rauf.
runó, lá III.
rjæsati, rista.

sv'ad, sv'anuti, seyða.
sé, sjá II.
serdće, hjarta.
sjediti, seitla.
skora, skó-r.
skrebsti, skafa.
sleptati, lap.
smikati, smegja.
smôla, mör.
snjédj, snáð.
solnće, sól.
stran, rönd.
strauja, straum-r.
sjæśći, saga I.

tál, þel I.
têuek, þunn-r.
tićáti, stínga.
tor, tjúr-r.
tréba } þvera.
tr'æþovati } þvera.
tupiti, dubba.
tjuća, dögg.

ulna, ull.
ustna, ós-s.

ǩvila, bil I.
ǩolm, hjól.
ǩrjest, krísta.

ćado, jóð.
ćjel, heill-r.

śvénie, sauma.
śćégla, segl.
śćirj, skír-r.

37. Celtiske Sprog.

bachall, bagal-l.
broch, frauð.
capull, al.
cutach, kort-r.
droug, T. p. 390.
each, eik-r.
farrach, frakki II.
greann, grön II.
lamh, hlumm-r, lam.
mun } mund.
munaid } mund.
rhyn, kani.

38. Hebraisk (og Chaldæisk).

אַבְנֵט, binda.
אָנַד, keðja.
אָנָף, hóp-r.
אָדַר, heiðra.
אוֹב, kúpa.
אֹזֶן, heyra.
אִי, ey.
אַיָל, elg-r.
אַיִן, án I.
אִכָּר, akr.
אָמַל, föl-r.
אָנַף, anda.
אָסַף, safna.
אָפַד, binda.
אֲפֵר, var I.
אֵשׁ, eisa.

בָּכָה, S. vaak.
בַּל, blanda.
בָּעַט, fót-r.
בַּעַל, balld-r.
בִּקֵּשׁ, betla.
בָּרַק, brjá.

גָּבִיעַ, kopp-r.
גָּדַע, kuta.

Hebraisk.

גּוּשׁ, kékk-r.
גַּחַל, kol.
גָּלַח, kolla II.
גָּנַב, hnupla.
גָּעַר, harpa III.
גֵּר, jort-r.
גָּרַף, grípa.
גָּרַשׁ, hrekja.

דָּאַב, dap-r.
דַּד, táta.
דָּהַר, þyrja.
דָּוָה, dá II.
דּוּר, turna.
דָּלַף, drjúpa I.
דַּם, dumbi.

הָגִין, haga.
הָדָר, heiðra.

וָאַל, fól.

זֶה, sá I.
זוּד, seyða, soð.
זָרַע, sá II.

חָגַר, garð-r.
חוּל, horfa.
חָלָה, gljúpna.
חָלַף, hlaupa.
חָמַד, gaman.
חָנַק, áng-r.
חָפָה, kápa.
חֵץ, késja.
חַק, höggva.
חָקַר, greiða.
חֲרָאִים, kar II.
חֶרֶט, krassa.
חָרַף, harpa III.
חָרַשׁ } krassa.
חָרַת }

טָבַע, djúp-r.

יָבֵשׁ, S. boss.
יָגַר, skari.

Hebraisk.

יָגֹר, S. grue.
יָדַע, víta I.
יָפָה, fá I.
יָקַב, húf-r.

כְּבָרָה, kipp-r.
כּוֹבַע, kufl.
כָּלָא, hlíð I.
כָּרָה, grafa I.
כָּרַח, glósa.
כַּרְפַּס, hanp-r.

לָשׁוֹן, sleikja.

מוּץ, moð.
מָנַע, meina II.
מָסַךְ, milskra.

נִבּוּ, gnæfa.
נָבָל, fól.
נָגַע, ná II.

סַךְ, skóg-r.
סָתַם, stá.

עֵגֶל, hvelp-r.
עֶרֶךְ, reik.

פּוּחַ, púa.
פָּלַח, flag.
פָּנָה, venda.
פָּרַד, brjóta.
פָּרָה, bera I.

צַד, síða.
צִיר, hjar.
צֵן, hein I.
צָנַח, sökkva.
צָעִיף, skúf-r.
צָפָה, spá.
צִפּוֹר, spör-r.
צָרַע, slá I.

קוֹבַע, kufl.
קוֹנֵן, hvína.
קוֹף, api.
קָלָה, glóa.

Hebraisk.

קָלַס, kallsa.
קַר, kald-r.
קָרָא, kalla.
קֶרֶן, horn I.
קָרַן, kirnir.
קָרַס, hrasa.
קָרַע, skár.
קַרְקַע, grund.

רוּעַ, róm-r.
רַעַם, brim.
רָעַף, drjúpa I.
רָצָא, rása.
רֹק, hráki.

שׂוֹכָה, skökul-l.
שַׂכִּין, sigð.
שֵׂעָר, hár.
שַׂק, sekk-r.
שַׂר, sir.

שָׁאָה, sjá II.
שֶׁבֶט, skapt.
שָׁגַח, skygn.
שָׁגַל, skaka.
שַׁד, táta.
שֹׁד, skaða.
שׁוּט, skunda.
שׁוֹר, tjúr-r.
שְׁחָלֶת, skél.
שָׁחַף, skafa.
שִׁית, sitja.
שֵׁן, hein I.
שָׁעָה, sjá II.
שָׁפָה, skafa.
שַׁק, skjögra.
שִׁקּוּץ, skyssi.
שֵׁשׁ, sex.
שֵׁת, sitja.
שָׁתַל } stá.
שָׁתַם }
שָׁתַן, stökkva I.

תַּד, táta.
תּוּר, turna.

Hebraisk.

תָּכַן, kanna I.
תָּנָה, teina.
תֹּף, dubba.

39. Arabisk.

اباب, á II.
ابد, auð-r II.
اجّ, ófn.
اد, auð-r I.
ارب, arm-r II.
ارج, arga.
ارس, erja.
ارّش, arga.
ارض, jörð.
ارمل, arm-r II.
أسل, S. sûl II.
اف, fá-r.
الق, varg-r.
ايار, eyr.
اياض, æð.

بأج, baga II.
بأر, bora.
بدل, býta.
برغ, rak II.
برق, bragð III.
برقش, brik.
برند, brand-r II.
بضع, bíta.
بكع, bánga.
بكل, baga I.
بلج, blakki.
بنّ, baun.

Arabisk.

بهاء, fá I.
بياض, hvít-r.
بال, balld-r.
بيس, S. boss.
بشيل, S. bollek.

ترب, þvera.
ترجه, tulka.
ترز, þerra.
ترعة, dyr II.
ترى, draga.

ثجا, þagga.
ثخن, þykk-r.

جرن, korn.
جشّ, kosta I.
جلّ, gjald I.
جلا, gláma.
جلي, S. glatt.
جوى, hamast.
جاد, góð-r.
جوف, húf-r.

حبت, höft.
حرّ, hyr-r.
حرش, krassa.
حرد, hortug-r.
حرض, gráð.
حرق, herki-r.
حصّ, hasta.
حفر, bora.
حفنة, gaupn.
حما, hemja.

Arabisk.

خنز, hniss.

دأل, tál.
درأ, drífa.
دغنة, dökk-r.
دقّ, dubba.
دلو, dall-r I.
داج, þjá.

ذرف, drjúpa I.
ذرق, dregg.
ذقن, haka.

رؤام, hrím.
رجس, ræksn.
رعص, hrista.
رمى, ramma.
رها, ró.
راغ, rag-r.

زحلف, vellta.
زرد, serk-r.
زغل, S. sagl.
زفت, safi.
زكن, skyn.
زنأ, snakin-n.
زوّ } hjón.
زوج }

سطا, S. sta.
سغبل, S. sûl I.
سفود, spjót.
سكن, sýkn.
سلأ, slá I.

شرب, S. sörpe.

Digitized by Google

Arabisk.

صغا, ská II.
صقر, skar I.
صاخ, sökkva.
ضرب, drepa.
ضرج, dregg.
ضرا, dreiri.
طبخ, baka.
ط, þamba.
عرب, grafa II.
عقّ, höggva.
غراب, hrafn.
غلب, gylfi.
غلق, kléggi, lúka.
غلى, vella.
فرّ, firr.
فزع, bysn.
فل } flag.
فلج }
فلح }
فلق }
قعب, kopp-r.
قفّ, kúf-r.
قلب, vellta.

Arabisk.

قلح, gul-r.
قنب, hanp-r.
كأص, S. hâs.
كرد, hraða.
كرش, hrukka.
كعل, kál II.
كوب, kopp-r.
كاز, kasa.
كوفه } kúf-r.
كومه }
لعق, sleikja.
لها, leika.
لط, lingva.
مجس, S. mase.
مخّ, merg-r.
مصّ, masti.
مصل, misa.
معس, S. mase.
ملج, míga.
نبز, gnæfa.
نفر, firr.
ناح, hníga.
ها, haf II.
هكّ, höggva.

Arabisk.

هلّ, kalla.
هتق, áng-r.
ولس, fals.
برّ, hyr-r.

40. Æthiopisk.

ሐረወ፡, grafa I.
ሓሬ፡, her-r.
መሬት፡, mel-r I.
ረስሐ፡, ræksn.
ስሐጠ፡, skaði.
ሰነነ፡, senna.
በሐኰ፡, bokki.
በየተ፡, bið.
ቱበዐ፡, táp.
ኋፊን፡, gaupn.
ኢ፡ og አ፡, ó II.
ከለስሶት፡, klasi.
ከልሐ፡, kalla.
ከረቦ፡, karfa.
ወረቀ፡, hráki.
ወረወ፡, verpa I.
ወይን፡, vín.
ደመ፡, þám.
ደረከ፡, draug-r I.
ገለፈ፡, grafa I.
ጉሕለወ፡, kukl.
ጕረዔ፡, kverk.
ጸፈን፡, S. spann.
ፈገዐ፡, fag-r.

Digitized by Google

Rettelser.

Foruden de S. 394 anförte, ere senere blevne bemærkede fölgende Feil med Hensyn til enkelte Bogstaver, for Störstedelen i Ord af österlandske Sprog, hvilke i vedkommende Registere ere blevne rettede, og som i Texten bedes berigtigede efter de Omskrivninger, som her anföres:

S. 79.	2 Sp.	L. 12 f. o.	vana udgaaer
- 80.	2 „	- 20 f. n.	læs gabig
- 81.	1 „	- 7 f. o.	„ adre
- 85.	1 „	- 6 „	„ augti
- —	1 „	- 20 „	„ ἄγκυλος
- —	2 „	- 17 „	„ auszta
- 92.	2 „	- 7 „	„ pklo
- 101.	1 „	- 4 f. n.	„ russ. pérsi
- 103.	2 „	- 8 f. o.	„ verdȥi
- 110.	2 „	- 8 f. n.	„ oldsach.
- 111.	2 „	- 18 „	„ ḍûbnâ
- —	2 „	- 13 „	„ dubt og dôbt
- 117.	1 „	- 8 „	„ cuḱa
- 122.	1 „	- 20 „	„ jes
- 127.	2 „	- 15 f. o.	„ favai
- 134.	2 „	- 1 f. n.	„ ketturi
- 144.	2 „	- 15 „	„ frod-s
- 145.	2 „	- 15 f. o.	foth gaaer ud
- —	2 „	- 19 „	læs ṕutkara
- —	2 „	- 1 f. n.	„ pût
- 151.	2 „	- 20 f. o.	„ ǵâṭ
- 157.	1 „	- 4 f. n.	„ gleimo
- 160.	1 „	- 10 f. o.	„ oldht.
- 163.	1 „	- 10 f. n.	„ guṛânâ
- 169.	1 „	- 12 f. o.	„ koǵa
- —	1 „	- 7 f. n.	„ auksztas
- 176.	2 „	- 8, 9 „	„ þiuda og þeôd
S. 178.	2 Sp.	L. 7 f. n.	læs hàrâ
- 180.	2 „	- 13 f. o.	„ hyrra
- 184.	1 „	- 13 f. n.	„ lod-jel
- 185.	1 „	- 20 f. o.	hlivan udgaaer
- 189.	1 „	- 9 f. n.	læs nivâṛâ
- 199.	2 „	- 17 f. o.	„ fimts
- 201.	2 „	- 16 f. n.	„ chilburra
- 202.	1 „	- 21 f. o.	„ hwejôn
- 208.	2 „	- 9 „	„ aihvs
- —	2 „	- 10 „	„ oldsach. ehu
- 209.	1 „	- 15 f. n.	„ ارض
- 210.	2 „	- 21 „	„ ǩark
- 216.	1 „	- 8 f. o.	„ pol. cepy
- 218.	2 „	- 21 „	„ kalâssyt
- 219.	1 „	- 4 „	„ hlæne
- —	1 „	- 14 f. n.	„ gilaṭ og gilṭi
- 222.	1 „	- 13 „	„ houle
- —	1 „	- 10 „	„ n. d. alda, olle
- 227.	2 „	- 18 „	„ krivelen
- 229.	2 „	- 6 „	„ gosâle
- 235.	1 „	- 2 f. o.	„ λασθαίνειν
- 236.	2 „	- 5 „	„ eng. lull
- 237.	2 „	- 1 „	„ lîpṛi
- 247.	1 „	- 24 „	„ mṛd
- —	2 „	- 8 f. n.	„ mânus
- 250.	1 „	- 1 f. o.	„ μείζων
- 252.	2 „	- 12 „	„ miǵin

Digitized by Google

S. 253. 1 Sp. L. 9 f. o. læs meq
- 263. 1 „ - 14 f. n. „ naitjan
- 265. 2 „ - 23 f. o. „ nyk̃
- 271. 1 „ - 19 „ „ vuru
- 274. 1 „ - 12 „ „ peindre
- 282. 2 „ - 16 f. n. wraeth udgaaer
- — 2 „ - 7 „ læs rak̃és
- 285. 1 „ - 19 f. o. „ wrêgean̄
- 288. 1 „ - 4 „ armen. ǵrat udgaaer
- 291. 2 „ - 8 f. n. sauz̧t udgaaer
- 298. 1 „ - 20 f. o. læs si-r..... Sml.?
- 301. 1 „ - 9 f. n. „ skapjan
- — 1 „ - 7 „ „ shape
- 304. 2 „ - 16 f. o. „ ćkari
- 310. 2 „ - 6 „ „ skiuhan
- 312. 1 „ - 13 f. n. „ λιπαρός
- 318. 1 „ - 13 „ „ parag
- 331. 1 „ - 2 „ „ źèligs
- 334. 2 „ - 17 f. o. „ toog
- — 2 „ - 10 f. n. „ tàcen
- 338. 1 „ - 19 f. o. „ gaṛan
- 344. 2 „ - 10 „ „ slav. wlna
- — 2 „ - 1 f. n. înnan udgaaer
- 346. 1 „ - 17 f. o. læs völa
- 347. 1 „ - 20 „ „ waikszczóti
- 351. 2 „ - 20 f. n. „ vadi
- — 2 „ - 1 „ „ vintrus
- 353. 1 „ - 14 f. o. „ vitaliśte
- 357. 1 „ - 16 f. n. „ wig
- 369. 1 „ - 6 „ „ þreihan
- 381. 2 „ - 9 „ „ cyln
- 382. 1 „ - 21 „ „ cropp
- 384. 1 „ - 14 „ „ smærc
- 390. Anmerkn. til S. 121 udgaaer
- 399. 3 Sp. L. 20 f. n. læs खट्टास
- 421. 3 „ - 14 f. o. „ duma, þumal-fing-r
- 437. 1 „ - 20 „ „ balak̃

Efter Omskrivningen paa de respective Steder rettes:

S. 94. 1 Sp. L. 4 f. n.
- 128. 1 „ - 6 f. o.
- 139. 1 „ - 13 „
- 150. 1 „ - 18 „
- 152. 1 „ - 8 f. n.
- 163. 1 „ - 6, 7 „
- 167. 2 „ - 19 „
- 173. 2 „ - 18 f. o.
- 182. 2 „ - 10 „
- 199. 1 „ - 9 „
- 217. 2 „ - 4 f. n.
- 233. 1 „ - 7 „
- 258. 2 „ - 15 f. o.
- 266. 2 „ - 12 „
- 293. 1 „ - 8 „
- 341. 2 „ - 18 „
- 365. 2 „ - 21 „
- 369. 1 „ - 10 f. n.
- 376. 2 „ - 16 „
- 379. 2 „ - 3 „

Det haarde arm. ռ bör sættes istedet for det blöde ր S. 90. 1 Sp. L. 12 f. n.; S. 101. 1 Sp. L. 11 f. o.; S. 119. 1 Sp. L. 4 f. o.

Det polske ł bör sættes istedet for *l* S. 82. 1 Sp. L. 14 f. n.; S. 236. 2 Sp. L. 20 f. n.; S. 237. 1 Sp. L. 4 f. n.; S. 313. 1 Sp. L. 3 f. n. — Det reflex. Pronomen hedder się.

For at betegne det lange â er á brugt i ossetiske Ord, efter Sjögren, samt i hebraiske Ord, hvor Kamez ei har Tonen, hvorimod â her betegner Kamez med Tone.

Til Slutning gjöres opmærksom paa, at enkelte Uovereensstemmelser i fremmede Ords Skrivemaade ere blevne en Fölge af Benyttelsen af forskjellige Forfatteres Værker, hvori en forskjellig Skrivemaade er benyttet. Som

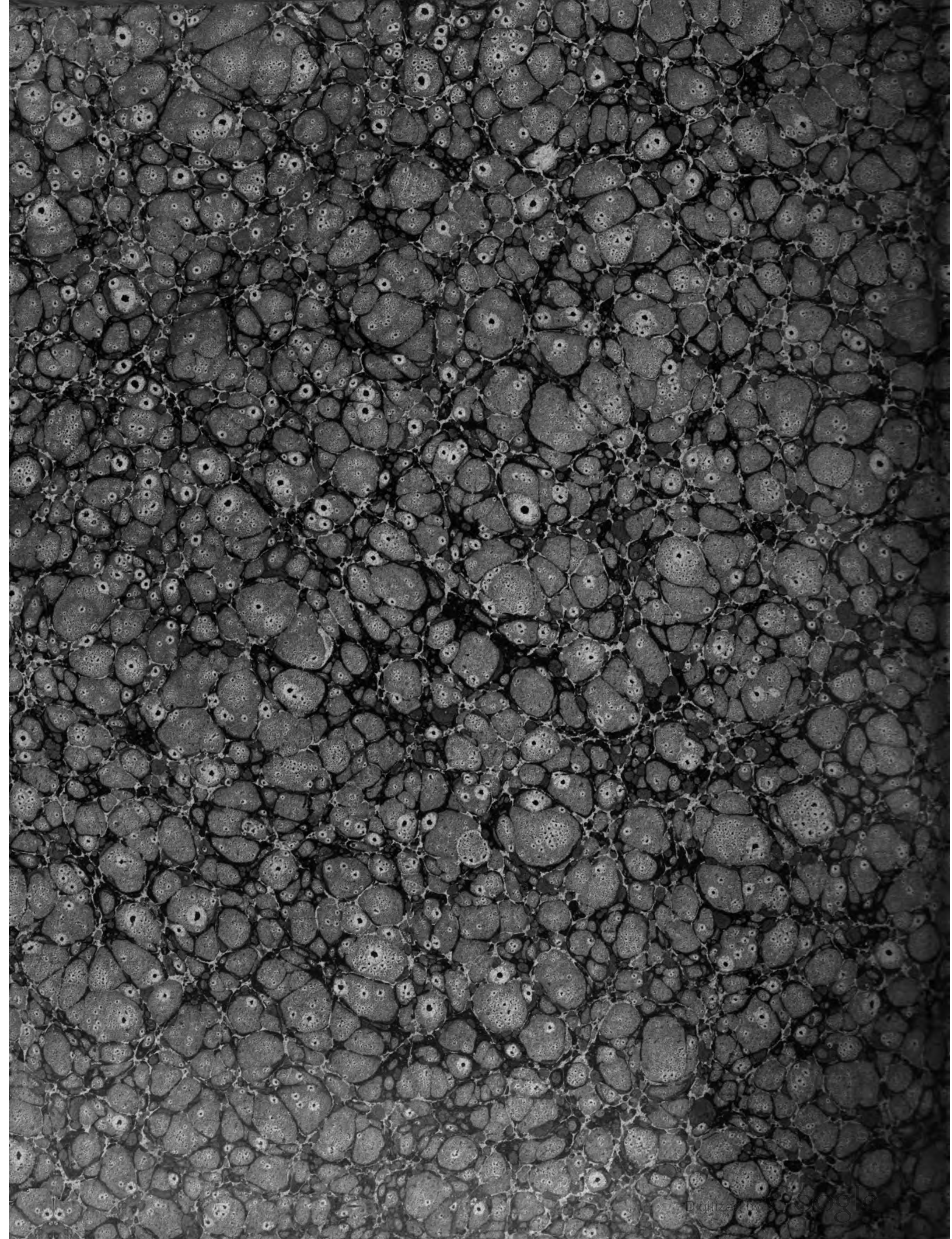
Digitized by Google

Exempler anföres, at *q* i Begyndelsen af gotiske Ord hos nogle Skribenter udtrykkes ved *qu;* at i Angelsachsisk *w* af Nogle udtrykkes ved *v;* at det polske *ą* omskrives ved *on;* at det georgiske *v* udtrykkes ved forskjellige Typer; at circumflecterede Bogstaver undertiden ei betegnes med Circumflex o. s. v. Paa disse Uleiligheder har jeg sögt at raade Bod, deels ved blandt Rettelserne at anföre de væsentligste bemærkede Uovereensstemmelser, deels ved at fölge en conseqvent Skrivemaade i Registerne.

Digitized by Google

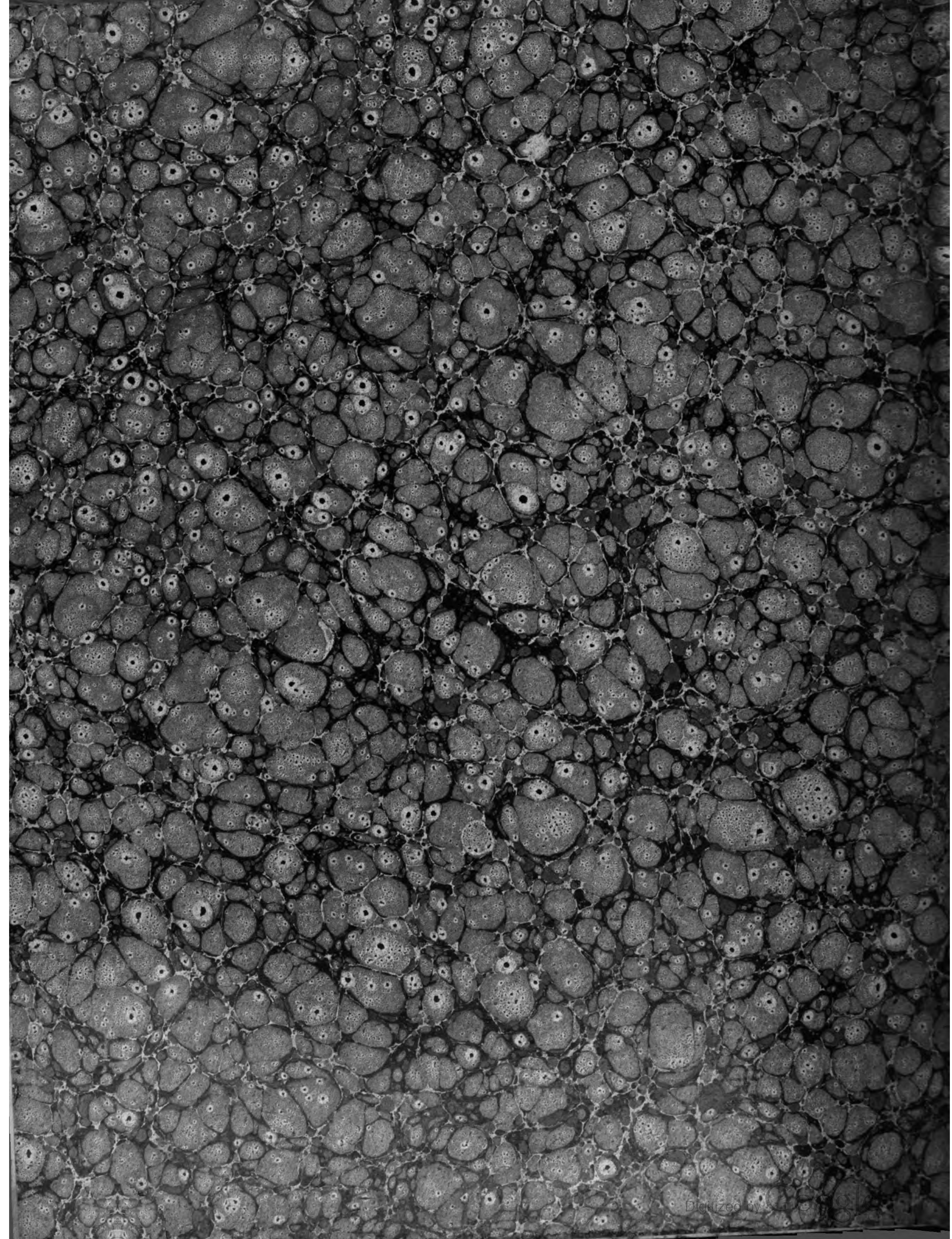
Digitized by Google

Digitized by Google

UNIVERSITY OF MICHIGAN
3 9015 02514 2384

UNIVERSITY OF MICHIGAN
3 9015 02514 2384